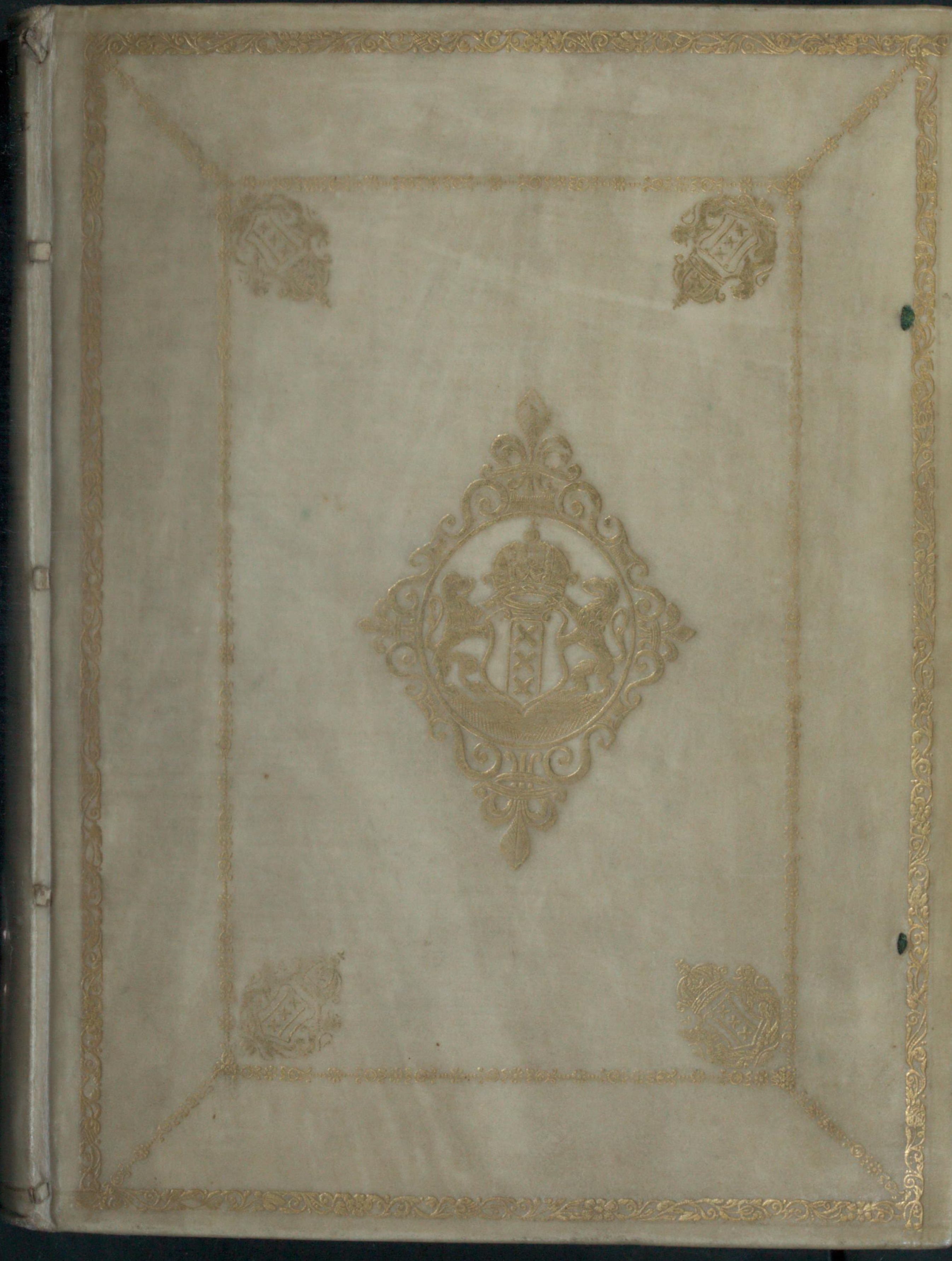
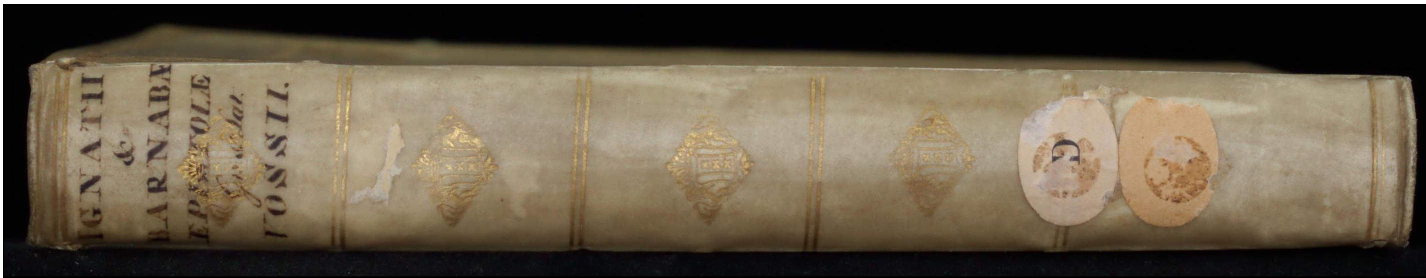

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

NIET UITLEENEN

145 D 2
niet plakken
(Boekband nr. 1772 F 1 02)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Leg.

145 D 2
NIET PLAKKEN
BOEKBAND NR

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

INGENUO OPTIMAEQUE SPEI

ADOLESCENTI,

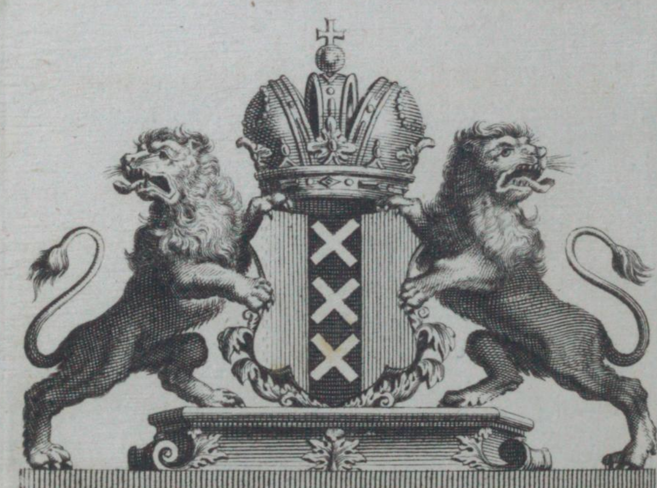
Johan. Feitama,

Ob ſingularem in Graecis literis induſtriam,

In Claſſe QUARTA,

Praemium hoc literarium lubentes dederunt ex decreto,
in frequenti virorum doctiſſimorum conſeſſu,

Ampliſſimi Dd. Coſſ. & Scholarchae
AMSTELAEDAMENSES.

QUOD TESTOR Joh. Theod. Schalbruch,

Gymnaſii publici Amſtelaedamenſis Rector.
Promotione autumnali,

a. d. V. Id. Octob. cIↃ IↃ ccxx.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

145 D 2

EPISTOLÆ GENVINÆ S. IGNATII MARTYRIS;

quæ nunc primum lucem vident ex bibliotheca Florentina.

Adduntur

S. IGNATII EPISTOLÆ,

qvales vulgo circumferuntur.

Adhæc

S. BARNABÆ EPISTOLA.

Acceſſit univerſis tranſlatio vetus.

Edidit, & Notas addidit,

ISAACVS VOSSIVS.

AMSTELODAMI,
Apud IOANNEM BLAEV,
CIↃ IↃC XLVI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ILLVSTRIBVS VIRIS;

GERBRANDO PANCRATIO,

IOANNI CORNELIO GEELVINK,

antehac in Collegio, tum Illuſt. Hollandiæ & Weſt-Friſiæ Ordinum, tum præfectorum rei maritimæ, Delegato;

GERARDO SCHAAP, IC.

Curatori Academiæ Lugdunenſis, ex Legatione extraordinaria ad Sereniſſimum Daniæ Regem, tranſactione pacis feliciſſime procurata, Reduci;

CORNELIO BICKERO,

Domino in Swieten;

REIP. AMSTELODAMENSIS CONSVLIBVS.

CVm maximo ſemper deſiderio flagrarim, VIRI ILLVSTRES, ut devotionem meam aliquo Vobis modo oſtendere liceret: doluit ſæpenumero, nihil omnino me reperire, quod voti redderet compotem. Non permittebant merita veſtra, quæ nihil non illuſtre & ſublime expetebant, ut exile aliquid & humile Vobis offerrem: ut vero magnum aliquid, dignum Vobis, dignum debitis meis, præſtarem, non permittebat ingenii mei tenuitas: quam cum ſem-

per perſentiam, tum vero maxime, quando de benefactis Veſtris inſtituendus eſt ſermo. Gratulor idcirco mihi quam plurimum, quod cum eo, quo vellem, pacto, vota mea exolvere non licuerit; ſaltem non prærepta fuerit occaſio, quominus alieno opere imbecillitati meæ potuerim ſuccurrere. Qui itaque vice mea apud Vos defungitur, is eſt IGNATIVS Martyr glorioſiſſimus, coætaneus & amicus Apoſtolorum; cujus quidem hactenus habuimus epiſtolas, ſed ita improbe corruptas & interpolatas, ut non habuiſſe ſatius forſan fuiſſet: adeo illæ multorum non tantum, ſed & turpium errorum doctiſſimis etiam hominibus origo & cauſa fuere. Iſtæ vero, quas nunc vobis offero, longe ab iis ſunt diverſæ: puræ ſiquidem & intaminatæ, ubique ſibi ſimiles, ubique Sanctiſſimi Martyris pietatem & zelum teſtantur & ſpirant. Quod ſi ut plerunque hoc tempore fieri ſolet, literati, & qui literas amant, ſcripta ſua iis ſoleant conſecrare, qui ea auctoritate ſua tueri & defendere poſſint; & ſi bruta etiam hoc natura docuerit, ut in locis ſecurioribus fœtus ſuos reponant; ac ſi volatilia quoque ſummarum arborum cacumina exſtruendis nidis norint deligere: non debebat Sanctus ille autor Sanctiori ſub tutela, quam Veſtra, quindecim iterum poſt ſæcula renaſci; non debebat ſecuritatem ſibi majorem ſperare, quam ſi tam Illuſtria nomina præfixa oſtentaret,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

taret, unde bonis & æquis lectoribus commendatiorem ſe redderet, & adverſus calumniatores & malevolos tanquam clypeo protegeretur. Sed neque me civilis ratio aliud patrocinium, quam Veſtrum, adſciſcere patiebatur. Nam ſi & in agris, & in villis, pulcherrima quæque poma diis ſuis Tutelaribus donaverit antiquitas; quanto juſtius ego, qui tot jam annos juventutis meæ in urbe Veſtra contrivi, aliquod tributum Vobis, tanquam Vrbis hujus præſidibus Diis ſolvere debebam? Quod itaque Vobis offero, VIRI ILLVSTRES, id jam non exhibeo velut oblationem voluntariam; ſed ut ſolutionem debiti: non tanquam donum, ſed tanquam pignus & teſtimonium meæ erga Vos ſubmiſſionis. Deus, Illuſtres & Nobiliſſimi Viri, Vos & Vrbi, & Vobis, diu ſervet incolumes.

Amſtelodami. cIↄ Iↄcxlvi.

Illuſtri V. nomini

devotus,

Is. Vossivs.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

BENEVOLO LECTORI S. P.

ITa eſt, Lector humaniſſime, quod & Tu, & ego, ſæpius animadvertimus: Omnia illa, quæ vel natura effinxerit, vel arte ſint fabricata, illam habent conditionem; ut quæ in genere ſuo ſint perfectiora, quanto diutius, & adtentius, contemplemur, tanto pulcra magis, & artificioſa, intuentium oculis ſeſe offerant. Simile quid mihi evenit in Ignatio; cujus nunquam epiſtolas relegi, quin ſemper aliquid novi, quo magis ſeſe mihi probarent, in iis deprehenderim: quoties inquam illas in manus reſumſi, toties aliquid adparuit, unde genuinum potuerim agnoſcere ſcriptorē: nunc elegans illa ſimplicitas, & ſeculo, quo vixit, convenientiſſima; nunc rerum & verborum paſſim & ubiq; congruentia, ac veritas; nunc zelus & martyris fervor, qui cum alibi, tum maxime in epiſtola ad Romanos elucet; omnia denique autorem ſuum teſtabantur. Quo magis miror fuiſſe, qui non tantum negarent, epiſtolas has eſſe Ignatii; ſed nec dubitarint adfirmare, illum nullas omnino ſcripſiſſe. Non alio id argumento perſuadere conabantur, quam eo, quod dicerent, neminem veterum ante Euſebium earum meminiſſe. Nam ſententias, quæ apud Irenæum, & Origenem, exſtarent, eas ore pronunciaſſe, non autem ex epiſtolis ejus eſſe petitas. Non adtenderunt viri doctiſſimi ad eum Origenis locum, qui exſtat homil. VI in Lucam: *Unde eleganter in cujuſdam Martyris epiſtola ſcriptum reperi, Ignatium dico Epiſcopum Antiochiæ, poſt Petrum ſecundum, qui in perſecutione Romæ pugnavit ad beſtias; Principem ſæculi hujus latuit virginitas Mariæ* &c. Sed ad antiquiora veniamus, quo magis adpareat antiquitas, & veritas, Ignatii noſtri, & error eorum, qui contrarium ſtatuunt. Primus itaque, qui earum meminerit, is eſt Polycarpus Martyr in epiſtola ad Philippenſes; cujus verba hæc ſunt: Τὰς ἐπιστολὰς Ἰγνατίου τὰς πεμφθείσας ἡμῖν ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἄλλας ὅσας εἴχομεν

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ἔχομεν παρ' ἡμῖν, ἐπέμψαμεν ὑμῖν, καθὼς ἐνετείλασθε, αἵτινες ὑποτεταγμέναι εἰσὶ τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ, ἐξ ὧν μεγάλα ὠφεληθῆναι δυνήσεσθε. Περιέχουσι γὰρ πίστιν καὶ ὑπομονὴν, καὶ πᾶσαν οἰκοδομὴν τὴν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν ἀνήκουσαν. Nemo jam poſſit dubitare, quin Polycarpus iſte Ignatii habuerit epiſtolas, cui etiam unam ex illis ſeptem inſcripſit, quod ipſe teſtatur, cum ait, ἐγράψατέ μοι καὶ ὑμεῖς, καὶ Ἰγνάτιος. Supervixit autem Ignatio Polycarpus annis pluſminus ſexaginta. Hic jam rogo, quænam veri eſt ſimilitudo, ut, Polycarpo vivente, veræ iſtæ Ignatii epiſtolæ fuerint ſuppreſſæ, & aliæ ſuppoſitæ? Nunquid eas perdidit Polycarpus, ut opus fuerit alias excogitare? Non puto, quemquam ita fore ridiculum, ut talia probet. Iam pergo: Si Polycarpus eas habuerit, utique eaſdem habuit Irenæus, ejus diſcipulus, qui illas citavit. Irenæum excipit Origenes, cujus jam verba vidimus. Nemo autem, puto, ſit, qui exiſtimet, diverſas fuiſſe Ignatii epiſtolas, quibus uſus eſt Origenes, ab illis, quas citat Euſebius. Euſebium ſequuntur Athanaſius, Hieronymus, Chryſoſtomus, Theodoretus, Antiochus, Damaſcenus, Photius, & innumeri alii; qui omnes uſi ſunt teſtimonio Ignatii; & ita quidem, ut numquam à quoquam inter Apocryphos ſit relatus; quod tamen ne Novi quidem fœderis libri effugere omnes potuerunt. Cum itaq; hic non interruptam habeamus ſeriem eorum, qui has epiſtolas adprobaverunt: non video, quo argumento opinionem ſuam confirmare poſſint, qui aliud ſentiunt. Lectæ ſunt hactenus Ignatii epiſtolæ, prout ab interpolatore fuerant corruptæ: & tamen non defuere, qui judicii acrimonia etiam verum in illis deprehendere potuerint. Oſtendit hoc ſatis ſuperque vir ſummus Andreas Rivetus. Veras jam exhibeo & genuinas, & teſtimoniis antiquorum ubique congruentes, eo jam confugiunt, ut negent, Martyrem illum epiſtolas ſcripſiſſe. Sed fruantur illi opinione ſua: certus ſum,

paucos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

paucos omnino fore,qui cum ipſis ſentiant; qui vero id cum ratione faciat, neminem.

Quod autem pura, germanaque, jam legere poſſis ſcripta hæc Ignatiana, Benevole Lector, Bibliothecæ Mediceæ debes; debes Sereniſſimo Principi FERDINANDO II, Magno Etruriæ Duci; cujus incredibili erga ſtudia amore, inclytæ ejus Bibliothecæ mihi contigit uſura,& per hanc Ignatianus ille, quem damus, theſaurus. Vtinam vero ſic alii quoque principes animati forent; nec pleriq; avare adeo iis pretium ſtatuerent, quaſi aliquid ſuis de opibus detereretur, ſi libri publice potius utiles forent, quam blattis & tineis abſumendi relinquerentur: his enim, non ſuæ quidquam gloriæ adimerent,ſi Sereniſſimi Principis exemplum æmularentur. Atque hic ejus ardor magis illuxit, poſtquam ut mihi relatum eſt,Laurentianæ ſuæ præfecit Ioannem Baptiſtam Donium, virum nobilem,digniſſimum Petri Victorii ſucceſſorem; nec ipſum modo literatiſſimum, ſed ea præditum prudentia, ut nemo judicio majori ad ea ſacraria ſit admiſſurus quemquam. Poſt tantum imperii tanti Principem, majori etiam digniſſimum, tacere non debeo beneficia viri ſummi Paganini Gaudentii: qui favore ſuo,eo me apud Principem ſuum loco collocavit,ut quam diutiſſime bibliotheca hac bono & meo, & publico, frui liceret. Sed de hujus erga me viri meritis, dabitur, ſpero, commodius poſthac loquendi tempus. Nunc hæc adtingere ſatis putavi,ut licet me debitis non abſolvam, beneficiis tamen non videar indignus. Nec video cur ulterius te detineam, Lector. Occurrunt animo & alia, nec ab inſtituto aliena: ſed alius iis dabitur convenientior locus. Vale igitur, pluraque indies à me exſpecta.

TOY

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ
ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

SANCTI IGNATII
EPISTOLÆ.

AD SMYRNÆOS.

Ignatius, qui & Theophorus, Eccleſiæ Dei Patris & dilecti Ieſu Chriſti, habenti propitiationē in omni chariſmate, impletæ in fide & charitate, indeficiente exiſtenti omni chariſmate, Deo-decentiſſimæ & ſanctiferæ, exiſtenti in Smyrna Aſiæ; in incoinquinato ſpiritu & verbo Dei, plurimum gaudere.

GLorifico *Ieſum Chriſtum* Deum, qui vos ſapientes fecit. Intellexi enim vos perfectos in immobili fide (quemadmodum clavifixos in cruce Domini

ΣΜΥΡΝΑΙΟΙΣ.

Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος, ἐκκλησίᾳ θεοῦ πατρὸς καὶ τοῦ ἠγαπημένου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐλεημένῃ ἐν παντὶ χαρίσματι, πεπληρωμένῃ ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ, ἀνυστερήτῳ οὔσῃ παντὸς χαρίσματος, θεοπρεπεστάτῃ καὶ ἁγιοφόρῳ, τῇ οὔσῃ ἐν Σμύρνῃ τῆς Ἀσίας ἐν ἀμώμῳ πνεύματι, λόγῳ θεοῦ, πλεῖστα χαίρειν.

ΔΟξάζω Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν θεὸν τὸν οὕτως ὑμᾶς σοφίσαντα. ἐνόησα γὰρ ὑμᾶς κατηρτισμένους ἐν ἀκινήτῳ πίστει, ὥσπερ καθηλωμένους ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, σαρκί τε καὶ πνεύματι, καὶ ἑδρασμένους ἐν ἀγάπῃ ἐν τῷ αἵματι Χριστοῦ, πεπληροφορημένους εἰς τὸν κύριον ἡμῶν, ἀληθῶς ὄντα ἐκ γένους Δαβὶδ κατὰ σάρκα, υἱὸν θεοῦ κατὰ θέλημα καὶ δύναμιν θεοῦ, γεγεννημένον ἀληθῶς ἐκ παρθένου, βεβαπτισμένον ὑπὸ Ἰωάννου, ἵνα πληρωθῇ πᾶσα δικαιοσύνη ὑπ' αὐτοῦ. Ἀληθῶς ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου καὶ Ἡρώδου τετράρχου καθηλωμένον ὑπὲρ ἡμῶν ἐν σαρκί. ἀφ' οὗ καρποῦ ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ θεομακαρίου αὐτοῦ πάθους, ἵνα ἄρῃ σύσσημον εἰς τοὺς αἰῶνας διὰ τῆς ἀναστάσεως εἰς τοὺς ἁγίους καὶ πιστοὺς αὐτοῦ, εἴτε ἐν Ἰουδαίοις, εἴτε ἐν ἔθνεσιν, ἐν ἑνὶ σώματι τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ.

Ταῦτα γὰρ πάντα ἔπαθεν δι' ἡμᾶς ἵνα σωθῶμεν. Καὶ ἀληθῶς ἔπαθεν, ὡς καὶ ἀληθῶς ἀνέστησεν ἑαυτόν, οὐχ' ὥσπερ ἄπιστοί τινες λέγουσιν τὸ δοκεῖν αὐτὸν πεπονθέναι, αὐτοὶ τὸ δοκεῖν ὄντες, καὶ καθὼς φρονοῦσιν καὶ συμβήσεται αὐτοῖς, οὖσιν ἀσωμάτοις καὶ δαιμονικοῖς.

noſtri *Ieſu Chriſti*, & carne & ſpiritu) & firmatos in charitate, in ſanguine *Chriſti*: certificatos in Dominum noſtrum *Ieſum Chriſtum*, vere exiſtentem de genere *David* ſecundum carnem, filium Dei ſecundum voluntatem & potentiam Dei genitum vere ex Virgine, baptizatum à *Iohanne (ut impleatur omnis juſtitia ab* Matt. 3. 15.
ipſo) vere ſub *Pontio Pilato* & *Herode* Tetrarcha clavifixum pro nobis in carne. à cujus fructu nos, à divine beatiſſima ipſius paſſione; ut levet ſignum in ſecula, per reſurrectionem, in ſanctos & fideles ipſius, & in Iudæis & in Gentibus, in uno corpore Eccleſiæ ipſius.

Hæc enim omnia paſſus eſt pro nobis, ut ſalvemur. Et vere paſſus eſt, ut & vere reſuſcitavit ſeipſum. Non, quemadmodum infideles quidam dicunt, ſecundum videri ipſum paſſum eſſe, ipſi ſecundum videri exiſtentes: & quemadmodum ſapiunt, & accidet ipſis exiſtentibus incorporeis & dæmoniacis.

Ego

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Ego enim & poſt reſurrectionem in carne ipſum vidi, & credo exiſtentē. Et quando ad eos, qui circa *Petrum* venit, ait ipſis: *Apprehendite, palpate me, & videte, quoniam non ſum dæmonium incorporeum.* Et confeſtim ipſum tetigerunt, & crediderunt convicti carne ipſius & ſpiritu. Propter hoc & mortem contempſerunt; inventi autem ſunt ſuper mortem. Poſt reſurrectionem autem comedit cum eis & bibit, ut carnalis; quamvis ſpiritualiter unitus Patri.

Hæc autem monefacio vobis, dilecti, ſciens quoniam & vos ſic habetis. Præmunio autem vos à beſtiis anthropomorphis: quos non ſolum oportet vos non recipere, ſed ſi poſſibile neque eis obviare; ſolum autem orare pro ipſis, ſi quomodo pœniteant, quod difficile. Hujus autem habet poteſtatem *Ieſus Chriſtus*, verum noſtrum vivere. Si autem ſecundum videri hæc operata ſunt à Domino noſtro: ergo & ego ſecun-

Ἐγὼ γὰρ καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐν σαρκὶ αὐτὸν οἶδα, καὶ πιστεύω ὄντα. Καὶ ὅτε πρὸς τοὺς περὶ Πέτρον ἦλθεν, ἔφη αὐτοῖς, λάβετε, ψηλαφήσατέ με, καὶ ἴδετε, ὅτι οὐκ εἰμὶ δαιμόνιον ἀσώματον. Καὶ εὐθὺς αὐτοῦ ἥψαντο, καὶ ἐπίστευσαν, κρατηθέντες τῇ σαρκὶ αὐτοῦ καὶ τῷ πνεύματι. Διὰ τοῦτο καὶ θανάτου κατεφρόνησαν, ηὑρέθησαν δὲ ὑπὲρ θάνατον. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάστασιν συνέφαγεν αὐτοῖς καὶ συνέπιεν ὡς σαρκικὸς, καίπερ πνευματικῶς ἡνωμένος τῷ πατρί.

Ταῦτα δὲ παραινῶ ὑμῖν, ἀγαπητοὶ, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑμεῖς οὕτως ἔχετε. Προφυλάσσω δὲ ὑμᾶς ἀπὸ τῶν θηρίων τῶν ἀνθρωπομόρφων, οὓς οὐ μόνον δεῖ ὑμᾶς μὴ παραδέχεσθαι, ἀλλ' εἰ δυνατόν ἐστι μηδὲ συναντᾷν. μόνον δὲ προσεύχεσθαι ὑπὲρ αὐτῶν, ἐάν πως μετανοήσωσιν, ὅπερ δύσκολον. Τούτου δὲ ἔχει ἐξουσίαν Ἰησοῦς Χριστὸς, τὸ ἀληθινὸν ἡμῶν ζῆν. Εἰ γὰρ τὸ δοκεῖν ταῦτα ἐπράχθη ὑπὸ τοῦ κυρίου ἡμῶν, κἀγὼ τῷ δο-

κεῖν δέδεμαι. τί δὲ καὶ ἐμαυτὸν ἔκδοτον δέδωκα τῷ θανάτῳ, πρὸς πῦρ, πρὸς μάχαιραν, πρὸς θηρία; Ἀλλ' ἐγγὺς μαχαίρας ἐγγὺς θεοῦ, μεταξὺ θηρίων μεταξὺ θεοῦ. μόνον ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τὸ συμπαθεῖν αὐτῷ πάντα ὑπομένω αὐτοῦ με ἐνδυναμοῦντος τοῦ τελείου ἀνθρώπου γενομένου.

Ὅν τινες ἀγνοοῦντες ἀρνοῦνται, μᾶλλον δὲ ἠρνήθησαν ὑπ' αὐτοῦ, ὄντες συνήγοροι τοῦ θανάτου μᾶλλον ἢ τῆς ἀληθείας. οὓς οὐκ ἔπεισαν αἱ προφητεῖαι, οὐδ' ὀνόμος Μωσέως, ἀλλ' οὐδὲ μέχρι νῦν τὸ εὐαγγέλιον. οὐδὲ τὰ ἡμέτερα τῶν κατ' ἄνδρα παθήματα. Καὶ γὰρ περὶ ἡμῶν τὸ αὐτὸ φρονοῦσιν. Τί γάρ με ὀφελεῖ τις, εἰ ἐμὲ ἐπαινεῖ, τὸν δὲ κύριόν μου βλασφημεῖ μὴ ὁμολογῶν αὐτὸν σαρκοφόρον; Ὁ δὲ τοῦτο μὴ λέγων, τελείως αὐτὸν ἀπήρνηται ὢν νεκροφόρος. Τὰ δὲ ὀνόματα αὐτῶν ὄντα ἄπιστα οὐκ ἔδοξέ μοι ἐγγράψαι. Ἀλλὰ μηδὲ γένοιτό μοι αὐτῶν μνημονεύειν, μέχρις οὗ μετανοήσωσιν εἰς

dum videri ligor. Quid autem & meipſum traditum dedi morti, ad ignem, ad gladium, ad beſtias? Sed prope gladium, prope Deum: inter medium beſtiarum, inter medium Dei. Solum in nomine *Ieſu Chriſti*, ad compati ipſi, omnia ſuſtinebo: ipſo me fortificante, qui perfectus homo factus eſt.

Quem quidam ignorantes, abnegant; magis autem abnegati ſunt ab ipſo; exiſtentes concionatores mortis magis, quã veritatis. Quos non perſuaſerunt Prophetiæ, neque lex *Moyſi*; ſed neq; uſque nunc Euangelium, neq; noſtræ eorum qui ſecundum virum paſſiones. Etenim de nobis idem ſapiunt. Quid enim juvat me quis, ſi me laudat; Dominum autem meum blaſphemat; non confitens ipſum carniferum? Qui autem hoc non dicit, ipſum perfecte abnegavit, exiſtẽs mortifer. Nomina autem ipſorum, exiſtentia infidelia, non viſum eſt mihi inſcribere: ſed neque fiat mihi ipſorum recor-

cordari, uſq; quo pœniteant in paſſionem, quæ eſt noſtra reſurrectio.

Nullus erret. Et ſupercœleſtia, & gloria Angelorum, & Principes viſibiles & inviſibiles, ſi non credant in ſanguinem *Chriſti*; & illis judicium eſt. Qui capit, capiat: * qualiter nullus infletur. Totum enim eſt fides & charitas: quibus nihil præpoſitum eſt. Conſiderate autem aliter opinãtes in gratiam *Ieſu Chriſti*, eam quæ in nos venit; qualiter contrarii ſunt ſententiæ Dei. De charitate non eſt cura ipſis, nõ de vidua, non de orphano, non de tribulato, non de ligato vel ſoluto, non de eſuriente vel ſitiente.

*l. qualitate.

Ab Euchariſtia & oratione recedunt; propter non confiteri Euchariſtiam carnem eſſe Salvatoris noſtri *Ieſu Chriſti* pro peccatis noſtris paſſam, quam benignitate Pater reſuſcitavit. Contradicentes ergo huic dono Dei, perſcrutãtes moriuntur. Conferens autem eſſet ipſis diligere, ut reſurgant. De-

τὸ πάθος, ὅ ἐστιν ἡμῶν ἀνάστασις.

Μηδεὶς πλανάσθω. Καὶ τὰ ἐπουράνια, καὶ ἡ δόξα τῶν ἀγγέλων, καὶ οἱ ἄρχοντες ὁρατοίτε καὶ ἀόρατοι, ἐὰν μὴ πιστεύσωσιν εἰς τὸ αἷμα Χριστοῦ, κἀκείνοις κρίσις ἐστίν. ὁ χωρῶν χωρείτω. τόπος μηδένα φυσιούτω. τὸ γὰρ ὅλον ἐστὶ πίστις καὶ ἀγάπη, ὧν οὐδὲν προκέκριται. Καταμάθετε δὲ τοὺς ἑτεροδοξοῦντας εἰς τὴν χάριν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὴν εἰς ἡμᾶς ἐλθοῦσαν, πῶς ἐναντίοι εἰσὶν τῇ γνώμῃ τοῦ θεοῦ. περὶ ἀγάπης οὐ μέλει αὐτοῖς, οὐ περὶ χήρας, οὐ περὶ ὀρφανοῦ, οὐ περὶ θλιβομένου, οὐ περὶ δεδεμένου ἢ λελυμένου, οὐ περὶ πεινῶντος ἢ διψῶντος.

Εὐχαριστίας καὶ προσευχῆς ἀπέχονται, διὰ τὸ μὴ ὁμολογεῖν τὴν εὐχαριστίαν σάρκα εἶναι τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὴν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν ἡμῶν παθοῦσαν, ἣν τῇ χρηστότητι ὁ πατὴρ ἤγειρεν. Οἱ οὖν ἀντιλέγοντες τῇ δωρεᾷ τοῦ θεοῦ συζητοῦντες ἀποθνήσκουσι. Συν-

ἔφερεν δὲ αὐτοῖς ἀγαπᾷν, ἵνα καὶ ἀναστῶσιν. Πρέπον οὖν ἐστὶν ἀπέχεσθαι τῶν τοιούτων, καὶ μήτε κατ' ἰδίαν περὶ αὐτῶν λαλεῖν, μήτε κοινῇ. Προσέχειν δὲ τοῖς προφήταις, ἐξαιρέτως δὲ τῷ εὐαγγελίῳ, ἐν ᾧ τὸ πάθος ἡμῖν δεδήλωται, καὶ ἡ ἀνάστασις τετελείωται. Τοὺς δὲ μερισμοὺς φεύγετε, ὡς ἀρχὴν κακῶν.

Πάντες τῷ ἐπισκόπῳ ἀκολουθεῖτε, ὡς Ἰησοῦς Χριστὸς τῷ πατρί. καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ ὡς τοῖς ἀποστόλοις. Τοὺς δὲ διακόνους ἐντρέπεσθε ὡς θεοῦ ἐντολήν. Μηδεὶς χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου τι πρασσέτω τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐκείνη βεβαία εὐχαριστία ἡγείσθω, ἡ ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον οὖσα, ἢ ᾧ ἂν αὐτὸς ἐπιτρέψῃ. Ὅπου ἂν φανῇ ὁ ἐπίσκοπος, ἐκεῖ τὸ πλῆθος ἔστω. ὥσπερ ὅπου ἂν ᾖ Χριστὸς Ἰησοῦς, ἐκεῖ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία. Οὐκ ἐξόν ἐστιν χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου, οὔτε βαπτίζειν οὔτε ἀγάπην ποιεῖν, ἀλλ' ὃ ἂν ἐκεῖνος δοκιμάσῃ, τοῦτο καὶ τῷ θεῷ εὐάρεστον, ἵνα ἀσφαλὲς ᾖ καὶ βέβαιον πᾶν ὃ πράσσεται.

cens eſt recedere à talibus, & neque ſeorſum * de ipſis * cum loqui, neq; communiter: attendere autem Prophetis, præcipue vero Euangelio, in quo paſſio nobis oſtenſa eſt, & reſurrectio perfecta eſt. Partitiones autem fugite, ut principium malorum.

Omnes Epiſcopum ſequimini, ut *Ieſus Chriſtus* Patrem; & Presbyterium, ut Apoſtolos: Diaconos autem revereamini, ut Dei mandatum. Nullus ſine Epiſcopo aliquid operetur eorum quæ conveniunt in Eccleſiam. Illa firma gratiarum actio reputetur, quæ ſub ipſo eſt, vel quam utique ipſe conceſſerit. Vbi utique apparet Epiſcopus, illic multitudo ſit: quemadmodum utique ubi eſt *Chriſtus Ieſus*, illic Catholica Eccleſia. Non licitum eſt ſine Epiſcopo neque baptizare, neque agapen facere: ſed quod utique ille probaverit, hoc eſt Deo beneplacitum; ut ſtabile ſit & firmum omne quod agitur.

Ratio-

Rationabile eſt de cætero evigilare, & cum adhuc tempus habemus, in Deum pœnitere. Honorans Epiſcopum, à Deo honoratus eſt: qui occultans ab Epiſcopo aliquid operatur, Diabolo præſtat obſequium. Omnia igitur vobis in gratia ſuperabundent: digni enim eſtis. Secundum enim omnia me quieſcere feciſtis: & vos *Ieſus Chriſtus.* Abſentem me & præſentem dilexiſtis: retribuat vobis Deus; propter quem omnia ſuſtinentes, ipſum adipiſcemini.

Philonem & *Reum* & *Agathopum*, qui ſecuti ſunt me in verbum Dei, bene feciſtis ſuſcipientes ut miniſtros Dei *Chriſti*: qui & gratias agunt Domino pro vobis; quoniam ipſos quieſcere feciſtis ſecundum omnem modum. Nihil vobis utique deperibit. Conformis animæ veſtræ ſpiritus meus, & vincula mea, quæ non deſpexiſtis, neque erubuiſtis: neque vos erubeſcet perfecta fides *Ieſus Chriſtus.*

Εὔλογόν ἐστιν λοιπὸν ἀνανῆψαι, καὶ ὡς ἔτι καιρὸν ἔχομεν εἰς θεὸν μετανοεῖν. Καλῶς ἔχει θεὸν καὶ ἐπίσκοπον εἰδέναι. ὁ τιμῶν ἐπίσκοπον, ὑπὸ θεοῦ τετίμηται. Ὁ λάθρα ἐπισκόπου τι πράσσων, τῷ διαβόλῳ λατρεύει. Πάντα οὖν ὑμῖν ἐν χάριτι περισσευέτω, ἄξιοι γάρ ἐστε. Κατὰ πάντα με ἀνεπαύσατε, καὶ ὑμᾶς Ἰησοῦς Χριστός. Ἀπόντα με καὶ παρόντα ἠγαπήσατε. Ἀμείβῃ ὑμῖν θεὸς, δι' ὃν πάντα ὑπομένοντες αὐτοῦ τεύξεσθε.

Φίλωνα, καὶ Ῥέον, καὶ Ἀγαθόπουν, οἳ ἐπηκολούθησάν μοι εἰς λόγον θεοῦ, καλῶς ἐποιήσατε ὑποδεξάμενοι ὡς διακόνους Χριστοῦ θεοῦ. οἳ καὶ εὐχαριστοῦσιν τῷ κυρίῳ ὑπὲρ ὑμῶν, ὅτι αὐτοὺς ἀνεπαύσατε κατὰ πάντα τρόπον. οὐδὲν ὑμῖν οὐ μὴ ἀπολεῖται. Ἀντίψυχον ὑμῶν τὸ πνεῦμά μου, καὶ τὰ δεσμά μου, ἃ οὐχ ὑπερηφανήσατε οὐδὲ ἐπαισχύνθητε, οὐδὲ ὑμᾶς ἐπαισχυνθήσεται ἡ τελεία πίστις Ἰησοῦς Χριστός.

Η προ-

Η προσευχὴ ὑμῶν ἀπῆλθεν ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας. ὅθεν δεδεμένος θεοπρεπεστάτοις δεσμοῖς πάντας ἀσπάζομαι, οὐκ ὢν ἄξιος ἐκεῖθεν εἶναι ἔσχατος αὐτῶν ὢν, κατὰ θέλημα δὲ κατηξιώθην, οὐκ ἐκ συνειδότος, ἀλλ' ἐκ χάριτος θεοῦ, ἣν εὔχομαι τελείαν μοι δοθῆναι, ἵνα ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν θεοῦ ἐπιτύχω. Ἵνα οὖν τέλειον ὑμῶν γένηται τὸ ἔργον καὶ ἐπὶ γῆς, καὶ ἐν οὐρανῷ, πρέπει εἰς τιμὴν θεοῦ χειροτονῆσαι τὴν ἐκκλησίαν ὑμῶν θεοπρεπεστάτην εἰς τὸ γενόμενον ἕως Συρίας συγχαρῆναι αὐτοῖς ὅτι εἰρηνεύουσιν, καὶ ἀπέλαβον τὸ ἴδιον μέγεθος, καὶ ἀπεκατεστάθη αὐτοῖς τὸ ἴδιον σωματεῖον. ἐφαίνη μοι ἄξιον πρᾶγμα πέμψαι τινὰ τῶν ὑμετέρων μετ' ἐπιστολῆς, ἵνα συνδοξάσῃ τὴν κατὰ θεὸν αὐτοῖς γενομένην εὐδίαν. καὶ ὅτι λιμένος ἤδη ἐτύγχανεν τῇ προσευχῇ ὑμῶν. Τέλειοι ὄντες τέλεια καὶ φρονεῖτε. Θέλουσιν γὰρ ὑμῖν

Oratio veſtra pervenit ad Eccleſiam quæ eſt in *Antiochia Syriæ*; unde ligatus Deo decentiſſimis vinculis omnes ſaluto non exiſtens dignus inde eſſe extremus ipſorum exiſtens: ſecundum voluntatem autem Dei dignus factus ſum, non ex conſcientia, ſed ex gratia Dei; quam oro perfectam mihi dari, ut in oratione veſtra Deo potiar. Vt igitur perfectum veſtri fiat opus in terra & in cœlo; decet, ad honorem Dei, ordinare Eccleſiam veſtram Deo venerabilem, in factum uſque *Syriam* congaudere ipſis, quoniam pacem habent, & acceperunt propriam magnitudinem, & reſtitutum eſt ipſis proprium corpuſculum. Viſum eſt mihi igitur Deo digna res, mittere aliqnem veſtrorum cum epiſtola: ut conglorificent eam, quæ ſecundum Deum, ipſis factam tranquillitatem; & quoniam portu jam potita eſt, oratione veſtra. Perfecti exiſtentes, perfecta & ſapite. Volentibus enim vobis

bis bene facere, Deus paratus eſt ad tribuere.

Salutat vos charitas fratrum, qui in *Troade*. Vnde & ſcribo vobis, per *Burrum*, quem miſiſtis mecum ſimul *Epheſiis* fratribus veſtris: qui ſecundum omnia me quieſcere fecit. Et utinam omnes ipſum imitentur, exiſtentem exemplarium Dei miniſterii. Remuneret ipſum gratia ſecundum omnia. Saluto Deo dignum Epiſcopum, & Deo decens Presbyterium, & conſervos meos Diaconos; & ſingillatim, & communiter omnes, in nomine *Ieſu Chriſti*, & carne ipſius, & ſanguine, & paſſione, & reſurrectione, carnali & ſpirituali, in unitate Dei & veſtri. Gratia vobis, & miſericordia, & pax, & ſuſtinentia ſemper.

Saluto domos fratrum meorum, cum uxoribus & filiis; & virgines vocatas viduas. Valete mihi in virtute Patris. Salutat vos *Philon*, mecum exiſtens. Saluto domum *Thaviæ*; quam oro fir-

εὐπεράσωσιν θεὸς ἕτοιμος εἰς τὸ παρέχειν.

Ἀσπάζεταί ὑμᾶς ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐν Τρωάδι, ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν διὰ Βούρρου, ὃν ἀπεστείλατε μετ' ἐμοῦ ἅμα Ἐφεσίοις τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν, ὅτι κατὰ πάντα με ἀνέπαυσεν. Καὶ ὄφελον πάντες αὐτὸν ἐμιμοῦντο, ὄντα ἐξεμπλάριον θεοῦ διακονίας. Ἀμείψεται αὐτὸν ἡ χάρις κατὰ πάντα. Ἀσπάζομαι τὸν ἀξιόθεον ἐπίσκοπον, καὶ θεοπρεπέστατον πρεσβυτέριον, σὺν συνδούλους μου διακόνους, καὶ σὺν κατ' ἄνδρα καὶ κοινῇ πάντας ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῇ σαρκὶ αὐτοῦ καὶ τῷ αἵματι, πάθει τε καὶ ἀναστάσει, σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ, ἐν ὀνόματι ἐν ἑνότητι θεοῦ καὶ ὑμῶν. Χάρις ὑμῖν, ἔλεος, εἰρήνη, ὑπομονὴ διὰ παντός.

Ἀσπάζομαι σὺν οἴκους τῶν ἀδελφῶν μου σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, καὶ τὰς παρθένους τὰς λεγομένας χήρας. Ἔρρωσθέ μοι ἐν δυνάμει πνεύματος. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Φίλων

λων

λων σὺν ἐμοὶ ὤν. Ἀσπάζομαι τὸν οἶκον Ταουΐας, ἣν εὔχομαι ἑδρᾶσθαι πίστει καὶ ἀγάπῃ σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ. Ἀσπάζομαι Ἄλκην τὸ ποθητόν μοι ὄνομα. Ἔῤῥωσθε ἐν χάριτι θεοῦ.

mari fide & charitate carnali & ſpirituali. Saluto *Alken* deſideratum mihi nomen, & *Daphnum* incomparabilem, & *Eutecnum*, & omnes ſecundum nomen. Valete in gratia Dei.

ΣΜΥΡΝΑΙΟΙΣ ΑΠΟ ΤΡΩΑΔΟΣ.

ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΝ.

Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος Πολυκάρπῳ ἐπισκόπῳ ἐκκλησίας Σμυρναίων, μᾶλλον ἐπισκοπημένῳ ὑπὸ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, πλεῖστα χαίρειν.

Ἀποδεχόμενός σου τὴν ἐν θεῷ γνώμην ἡδρασμένην ὡς ἐπὶ πέτραν ἀκίνητον, ὑπερδοξάζω καταξιωθεὶς τοῦ προσώπου σου τοῦ ἀμώμου, οὗ ὀναίμην ἐν θεῷ. Παρακαλῶ σε ἐν χάριτι ᾗ ἐνδέδυσαι προσθεῖναι τῷ δρόμῳ σου, καὶ πάντας παρακαλεῖν ἵνα σώζωνται. Ἐκδίκει σου

AD POLYCARPVM.

Ignatius, qui & Theophorus, Polycarpo Epiſcopo Eccleſiæ Smyrnæorum, magis autem viſitato à Deo Patre & Ieſu Chriſto, plurimum gaudere.

Acceptans tuam in Deo ſententiam, firmatam ut ſupra petram immobilem; ſuperglorifico, dignificatus tua facie immaculata: qua fruar in Deo. Deprecor te in Dei gratia, qua indutus es, apponere curſui tuo, & omnes deprecari ut ſalventur. Iuſtifica locum tuum, in omni cura carnali & ſpi-

& ſpirituali. Vnionem cura, quâ nihil melius. Omnes ſupporta; ut & te Dominus. Omnes ſuſtine in charitate; quemadmodum & facis. Orationibus vaca indeſinentibus: pete intellectum ampliorem eo quem habes. Vigila, non dormientem ſpiritum poſſidens: ſingulis ſecundum conſuetudinem Dei loquere. Omnium ægritudines porta, ut perfectus athleta: ubi major labor multum lucrum.

Bonos diſcipulos ſi diligas, gratia tibi non eſt: magis deteriores in manſuetudine ſubjice. Non omne vulnus eodem emplaſtro curatur. Exacerbationes in
Matth. 10, 16. pluviis quieta. *Prudens fias, ut ſerpens*, in omnibus; *& ſimplex, ut columba.* Propter hoc carnalis es & ſpiritualis; ut manifeſta in tuam faciem blandiaris: inviſibilia autem petas ut tibi manifeſtentur; ut nullo deficias, & omni chariſmate abundes. Tempus expetit te, & ut qui in

τὸν τόπον ἐν πάσῃ ἐπιμελείᾳ σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ. Τῆς ἑνώσεως φρόντιζε, ἧς οὐδὲν ἄμεινον. πάντας βάσταζε ὡς καί σε ὁ κύριος. πάντων ἀνέχου ἐν ἀγάπῃ ὥσπερ καὶ ποιεῖς. προσευχαῖς σχόλαζε ἀδιαλείπτοις. αἰτοῦ σύνεσιν πλείονα ἧς ἔχεις. Γρηγόρει ἀκοίμητον πνεῦμα κεκτημένος. τοῖς κατ᾽ ἄνδρα κατὰ βοήθειαν θεοῦ λάλει. πάντων τὰς νόσους βάσταζε, ὡς τέλειος ἀθλητής ὅπου πλείων κόπος, πολὺ κέρδος.

Καλοὺς μαθητὰς ἐὰν φιλῇς, χάρις σοι οὐκ ἔστιν. μᾶλλον τοὺς λοιμοτέρους ἐν πρᾳότητι ὑπότασσε. οὐ πᾶν τραῦμα τῇ αὐτῇ ἐμπλάστρῳ θεραπεύεται. τοὺς παροξυσμοὺς ἐμβροχαῖς παῦε. Φρόνιμος γίνου ὡς ὄφις ἐν ἅπασιν, καὶ ἀκέραιος ὡσεὶ περιστερά. Διὰ τοῦτο σαρκικὸς εἶ καὶ πνευματικὸς, ἵνα τὰ φαινόμενά σου εἰς πρόσωπον κολακεύῃς. τὰ δὲ ἀόρατα αἴτει ἵνα σοι φανερωθῇ, ὅπως μηδενὸς λείπῃ, καὶ παντὸς χαρίσματος περισσεύῃς. Ὁ καιρὸς ἀπαιτεῖ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

σε ὡς κυβερνῆται ἀνέμους καὶ ὡς χειμαζόμενος λιμένα εἰς τὸ θεοῦ ἐπιτυχεῖν. Νῆφε ὡς θεοῦ ἀθλητής. τὸ θέμα ἀφθαρσία καὶ ζωὴ αἰώνιος, περὶ ἧς καὶ σὺ πέπεισαι. κατὰ πάντα σου ἀντίψυχον ἐγὼ, καὶ τὰ δεσμά μου ἃ ἠγάπησας.

Οἱ δοκοῦντες, ἀξιόπιστοι εἶναι καὶ ἑτεροδιδασκαλοῦντες, μή σε καταπλησσέτωσαν. στῆθι ἑδραῖος ὡς ἄκμων τυπτόμενος. μεγάλου ἐστὶν ἀθλητοῦ τὸ δέρεσθαι καὶ νικᾷν. μάλιστα δὲ ἕνεκεν θεοῦ πάντα ὑπομένειν ἡμᾶς δεῖ, ἵνα καὶ αὐτὸς ἡμᾶς ὑπομείνῃ. πλέον σπουδαῖος γίνου οὗ εἶ. τοὺς καιροὺς καταμάνθανε. τὸν ὑπὲρ καιρὸν προσδόκα, τὸν ἄχρονον, τὸν ἀόρατον, τὸν δι' ἡμᾶς ὁρατὸν, τὸν ἀψηλάφητον, τὸν ἀπαθῆ, τὸν δι' ἡμᾶς παθητὸν, τὸν κατὰ πάντα τρόπον δι' ἡμᾶς ὑπομείναντα.

Χῆραι μὴ ἀμελείσθωσαν. μετὰ τὸν κύριον σὺ αὐτῶν φροντιστὴς ἔσο. μηδὲν ἄνευ γνώμης σου γινέσθω. μηδὲ σὺ ἄνευ θεοῦ γνώμης τι πρᾶσσε. ὅπερ οὐδὲ πράσσεις, εὐ-

procella eſt portum à Deo potiendum. Vigila, ut Dei athleta: thema incorruptio, vita æterna; de qua & tu confiſus es ſecundum omnia. Tui refrigerium ego, & vincula mea quæ dilexiſti.

Qui videntur fide digni eſſe & altera docent, non te ſtupefaciant: ſta firmus, ut incus percuſſa. Magni eſt athletæ, diſcerpi & vincere. Maxime autẽ propter Deum omnia ſuſtinere nos oportet: ut & ipſe nos ſuſtineat. Plus ſtudioſus fias, quam es. Tempora conſidera: eum qui ſupra tempus expecta, intemporalem, inviſibilem, propter nos viſibilem; impalpabilem, impaſſibilem, propter nos paſſibilem, ſecundum omnem modum propter nos ſuſtinentem.

Viduæ non negligantur: poſt Dominum tu ipſarum curator eſto. Nihil ſine ſententia tua fiat; neque tu ſine Deo quid operare: quod autem operaris, ſit bene ſtabile. Sæpe congregatio-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

gationes fiant : ex nomine omnes quære. Servos & ancillas ne deſpicias : ſed neque ipſi inflentur ; ſed in gloriam Dei plus ſerviant, ut meliori libertate à Deo potiantur. Non deſiderent à communi liberi fieri ; ne ſervi inveniantur concupiſcentiæ.

Malas artes fuge : magis autem de his homeliam fac. Sorores meas alloquere, diligere Dominum, & viris ſufficere carne & ſpiritu. Similiter & fratribus meis annuncia, in nomine *Ieſu Chriſti*, diligere uxores, *ut Dominus Eccleſiam*. Si quis poteſt in caſtitate manere, in honorem carnis Domini, in gloriatione Domini maneat. Si glorietur, perditur : & ſi videri velit plus Epiſcopo, corruptus eſt. Decet autem ducentes & ductas, cum ſententia Epiſcopi unionem facere ; ut ſit ſecundum Dominum, & non ſecundum concupiſcentiam. Omnia in honorem Dei fiant.

στάθῃς. πυκνότερον συναγωγαὶ γινέσθωσαν. ἐξ ὀνόματος πάντας ζήτει. δούλους καὶ δούλας μὴ ὑπερηφάνει, ἀλλὰ μηδὲ αὐτοὶ φυσιούσθωσαν, ἀλλ' εἰς δόξαν θεοῦ πλέον δουλευέτωσαν, ἵνα κρείττονος ἐλευθερίας ἀπὸ θεοῦ τύχωσιν. μὴ ἐράτωσαν ἀπὸ τοῦ κοινοῦ ἐλευθεροῦσθαι, ἵνα μὴ δοῦλοι εὑρεθῶσιν τῆς ἐπιθυμίας.

Τὰς κακοτεχνίας φεῦγε, μᾶλλον δὲ περὶ τούτων ὁμιλίαν μὴ ποιοῦ. ταῖς ἀδελφαῖς μου προσλάλει ἀγαπᾷν τὸν κύριον, καὶ τοῖς συμβίοις ἀρκεῖσθαι σαρκὶ καὶ πνεύματι. ὁμοίως καὶ τοῖς ἀδελφοῖς μου παράγγελλε ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀγαπᾷν ὡς ὁ κύριος τὴν ἐκκλησίαν. εἴτις δύναται ἐν ἁγνείᾳ μένειν εἰς τιμὴν τοῦ κυρίου τῆς σαρκὸς ἐν ἀκαυχησίᾳ μενέτω. ἐὰν καυχήσηται ἀπώλετο. καὶ ἐὰν γνωσθῇ πλέον τοῦ ἐπισκόπου, ἔφθαρται. Πρέπει δὲ τοῖς γαμοῦσι, καὶ ταῖς γαμουμέναις, μετὰ γνώμης τοῦ ἐπισκόπου τὴν ἕνωσιν ποιεῖσθαι, ἵνα ἱ γάμος ᾖ κατὰ θεὸν, καὶ μὴ κατ' ἐπιθυμίαν. Πάντα εἰς τιμὴν θεοῦ γινέσθω.

Τῷ ἐπισκόπῳ προσέχετε, ἵνα καὶ ὁ θεὸς ὑμῖν. ἀντίψυχον ἐγὼ τῶν ὑποτασσομένων τῷ ἐπισκόπῳ, πρεσβυτέροις, διακόνοις, καὶ μετ' αὐτῶν μοι τὸ μέρος γένοιτο σχεῖν ἐν θεῷ. συγκοπιᾶτε ἀλλήλοις, συναθλῆτε, συντρέχετε, συμπάσχετε, συγκοιμᾶσθε, συνεγείρεσθε ὡς θεοῦ οἰκονόμοι καὶ πάρεδροι, καὶ ὑπηρέται. ἀρέσκετε ᾧ στρατεύεσθε, ἀφ' οὗ καὶ τὰ ὀψώνια κομίζεσθε. μήτις ὑμῶν δεσέρτωρ εὑρεθῇ. τὸ βάπτισμα ὑμῶν μενέτω ὡς ὅπλα. ἡ πίστις ὡς περικεφαλαία. ἡ ἀγάπη ὡς δόρυ. ἡ ὑπομονὴ ὡς πανοπλία. τὰ δεπόσιτα ὑμῶν τὰ ἔργα ὑμῶν, ἵνα τὰ ἄκκεπτα ὑμῶν ἄξια κομίζησθε. μακροθυμήσατε οὖν μετ' ἀλλήλων ἐν πραότητι ὡς ὁ θεὸς ὑμῶν. ὀναίμην ὑμῶν διὰ παντός.

Ἐπειδὴ ἡ ἐκκλησία ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας εἰρηνεύει, ὡς ἐδηλώθη μοι διὰ τῆς προσευχῆς ὑμῶν, κἀγὼ εὐθυμότερος ἐγενόμην ἐν ἀμεριμνίᾳ θεοῦ, ἐάνπερ διὰ τοῦ παθεῖν θεοῦ ἐπιτύχω, εἰς τὸ εὑρεθῆναί με ἐν τῇ ἀναστάσει ὑμῶν μαθητήν.

Epiſcopo attendite, ut & Deus vobis. Vnanimis ego cum ſubjectis Epiſcopo, Presbyteris, Diaconis: & cum ipſis mihi pars fiat capere in Deo. Collaborate adinvicem, concertate, concurrite, compatimini, condormite, conſurgite, ut Dei diſpenſatores & aſſeſſores & miniſtri. Placete cui militatis; à quo & ſtipendia fertis. Nullus veſtrum otioſus inveniatur. Baptiſma veſtrum maneat ut ſcutum, fides ut galea, charitas ut lancea, ſuſtinentia ut omnis armatura. Depoſita veſtra, opera; ut accepta veſtra digna feratis. Longanimiter ferte igitur vos ad invicem in manſuetudine, ut Deus vos. Fruar vobis ſemper.

Quia Eccleſia quæ in *Antiochia Syriæ* pacem habet, ut oſtenſum eſt mihi, per orationem veſtram: & ego lætior factus ſum in ſollicitudine Dei; ſiquidem, per pati, Deo potiar, in inveniri me in oratione veſtri diſcipulum.

Decet,

Decet, *Polycarpe* Deo beatiſſime, concilium congregare Deo decentiſſimum, & ordinare aliquem quem dilectum valde habetis & impigrum, qui poterit Dei curſor vocari: & hunc dignificari, ut vadens in *Syriam*, glorificet veſtram impigram charitatem in gloriam Dei. Chriſtianus ſui ipſius poteſtatem non habet, ſed Deo vacat. Hoc opus Dei eſt & veſtri, quoniam ipſi perfecti eſtis. Credo enim gratiæ, quoniam parati eſtis ad beneficentiam Deo decentem. Sciens veſtrum compendium veritatis, per paucas vos literas conſolatus ſum.

Quia igitur omnibus Eccleſiis non potui ſcribere, propter repente navigare me à *Troade* in *Neapolim*, ut voluntas præcipit: ſcribes aliis Eccleſiis, ut Dei ſententiam poſſidens, idem & ipſos facere; hi quidem potentes pedites mittere, hi autem Epiſtolas per à te miſſos, ut glorificeris æterno opere. Vt dignus exiſtens, ſaluto omnes

Πρέπει Πολύκαρπε θεομακαριστότατε συμβούλιον ἀγαγεῖν θεοπρεπέστατον, καὶ χειροτονῆσαι τινὰ ὃν ἀγαπητὸν λίαν ἔχετε καὶ ἄοκνον, ὃς δυνήσεται θεόδρομος καλεῖσθαι. Τοῦτον καταξιῶσαι, ἵνα πορευθεὶς εἰς Συρίαν δοξάσῃ ὑμῶν τὴν ἄοκνον ἀγάπην εἰς δόξαν Χριστοῦ. Χριστιανὸς ἑαυτοῦ ἐξουσίαν οὐκ ἔχει, ἀλλὰ θεῷ σχολάζει. Τοῦτο τὸ ἔργον θεοῦ ἐστὶν καὶ ὑμῶν, ὅταν αὐτὸ ἀπαρτίσητε. πιστεύω γὰρ τῇ χάριτι ὅτι ἕτοιμοί ἐστε εἰς εὐποιΐαν θεῷ ἀνήκουσαν. εἰδὼς οὖν ὑμῶν τὸ σύντονον τῆς ἀληθείας, δι' ὀλίγων ὑμᾶς γραμμάτων παρεκάλεσα.

Ἐπεὶ πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις οὐκ ἠδυνήθην γράψαι διὰ τὸ ἐξαίφνης πλεῖν με ἀπὸ Τρωάδος εἰς Νεάπολιν, ὡς τὸ θέλημα προστάσσει, γράψεις ταῖς ἔμπροσθεν ἐκκλησίαις ὡς θεοῦ γνώμην κεκτημένος, εἰς τὸ καὶ αὐτοὺς τὸ αὐτὸ ποιῆσαι. οἱ μὲν δυνάμενοι πεζοὺς πέμψαι. οἱ δὲ ἐπιστολὰς διὰ τῶν ὑπὸ σοῦ πεμπομένων, ἵνα δοξασθῆτε αἰωνίῳ ἔργῳ ὡς ἄξιος ὤν.

Ἀσπά-

Ἀσπάζομαι πάντας ἐξ ὀνόματος καὶ τὴν τοῦ Ἐπιτρόπου σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτῆς καὶ τῶν τέκνων. ἀσπάζομαι Ἄτταλον τὸν ἀγαπητόν μου. ἀσπάζομαι τὸν μέλλοντα καταξιοῦσθαι τοῦ εἰς Συρίαν πορεύεσθαι. ἔσται ἡ χάρις μετ᾽ αὐτοῦ διὰ παντὸς ἐν θεῷ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ εὔχομαι. ἐν ᾧ διαμένητε ἐν ἑνότητι θεοῦ καὶ ἐπισκοπῇ. ἀσπάζομαι Ἄλκην τὸ ποθητόν μου ὄνομα. ἔρρωσθε ἐν κυρίῳ.

ex nomine ; & eam quæ *Epitropi*, cum domo tota ipſius & filiorum. Saluto *Attalum* dilectum meum. Saluto futurum dignificari ad eundum in *Syriam* : erit gratia cum ipſo ſemper, & mittente ipſum *Polycarpo*. Valere vos ſemper in Deo noſtro *Ieſu Chriſto* oro ; in quo permaneatis in unitate Dei & viſitatione. Saluto *Alken*, deſideratum mihi nomen. Valete in Domino.

ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΝ.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος τῇ εὐλογημένῃ ἐν μεγέθει θεοῦ πατρὸς πληρώματι, τῇ προωρισμένῃ πρὸ αἰώνων διὰ παντὸς εἰς δόξαν παράμονον, ἄτρεπτον, ἡνωμένην καὶ ἐκλελεγμένην ἐν πάθει ἀληθινῷ, ἐν θελήματι τοῦ πατρὸς, καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἀξιομακαρίστῳ

AD EPHESIOS.

Ignatius, qui & Theophorus, benedictæ in magnitudine Dei Patris & plenitudine, prædeſtinatæ ante ſæcula eſſe ſemper in gloriam permanentem, invertibilem, unitam, & electam in paſſione vera, in voluntate Patris & Ieſu Chriſti Dei noſtri; Eccleſiæ digne bea-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

tæ exiſtenti in Epheſo Aſiæ, plurimum in Ieſu Chriſto, & in immaculata gratia, gaudere.

ACceptans in Deo multum dilectum tuum nomen, quod poſſediſtis natura juſta, ſecundum fidem & charitatem in *Chriſto Ieſu* ſalvatore noſtro, glorificato *Ieſum Chriſtum* Deum: quia imitatores exiſtentes Dei, & reaccendentes in ſanguine *Chriſti* Dei, cognatum opus integre perfeciſtis. Audientes enim ligatum à *Syria* pro communi nomine & ſpe, ſperantem oratione veſtra potiri, in *Roma* cum beſtiis pugnare, videre feſtinaſtis. Plurimam enim multitudinẽ veſtram in nomine Dei ſuſcepi in *Oneſimo*, qui in charitate inenarrabilis eſt, veſter autem in carne Epiſcopus: quem oro ſecundum *Ieſum Chriſtum* vos diligere, & omnes vos ipſi in ſimilitudine eſſe. Benedictus enim qui tribuit vobis dignis exiſten-

τῇ οὔσῃ ἐν Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας, πλεῖστα ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ καὶ ἐν ἀμώμῳ χάριτι, χαίρειν.

Ἀποδεξάμενος ἐν θεῷ τὸ πολυαγάπητόν σου ὄνομα, ὃ κέκτησθε φύσει δικαίᾳ, κατὰ πίστιν καὶ ἀγάπην ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ σωτῆρι ἡμῶν, μιμηταὶ ὄντες θεοῦ, ἀναζωπυρήσαντες ἐν αἵματι θεοῦ τὸ συγγενικὸν ἔργον τελείως ἀπηρτίσατε. Ἀκούσαντες γὰρ δεδεμένον ἀπὸ Συρίας ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ ὀνόματος καὶ ἐλπίδος, ἐλπίζοντα τῇ προσευχῇ ὑμῶν ἐπιτυχεῖν ἐν Ῥώμῃ θηριομαχῆσαι, ἵνα διὰ τοῦ μαρτυρίου ἐπιτυχεῖν δυνηθῶ μαθητὴς εἶναι τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν ἀνενεγκόντος θεῷ προσφορὰν καὶ θυσίαν. ἐπεὶ οὖν τὴν πολυπληθίαν ὑμῶν ἐν ὀνόματι θεοῦ ἀπείληφα ἐν Ὀνησίμῳ τῷ ἐν ἀγάπῃ ἀδιηγήτῳ, ὑμῶν δὲ ἐν σαρκὶ ἐπισκόπῳ, ὃν εὔχομαι κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν ὑμᾶς ἀγαπᾶν, καὶ πάντας ὑμᾶς αὐτῷ ἐν ὁμοιότητι εἶναι. Εὐλογητὸς

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

γὰρ ὁ χαριτωσάμενος ὑμῖν ἀξίοις οὖσι τοιοῦτον ἐπίσκοπον κεκτῆσθαι.

Περὶ δὲ τοῦ συνδούλου μου Βούρρου, τοῦ κατὰ θεὸν διακόνου ὑμῶν ἐν πᾶσι εὐλογημένου, εὔχομαι παραμεῖναι αὐτὸν εἰς τιμὴν ὑμῶν καὶ τοῦ ἐπισκόπου. καὶ Κρόκος δὲ ὁ θεοῦ ἄξιος καὶ ὑμῶν, ὃν ἐξεμπλάριον τῆς ἀφ' ὑμῶν ἀγάπης ἀπέλαβον, κατὰ πάντα με ἀνέπαυσεν, ὡς καὶ αὐτὸν ὁ πατὴρ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναψύξει ἅμα Ὀνησίμῳ καὶ Βούρρῳ, καὶ Εὔπλῳ, καὶ Φρόντωνι, δι' ὧν πάντας ὑμᾶς κατὰ ἀγάπην εἶδον. ὀναίμην ὑμῶν διὰ παντὸς, ἐάνπερ ἄξιος ὦ. πρέπον οὖν ἐστὶν κατὰ πάντα τρόπον δοξάζειν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν δοξάσαντα ὑμᾶς, ἵνα ἐν μιᾷ ὑποταγῇ ἦτε κατηρτισμένοι τῷ αὐτῷ νοῒ καὶ τῇ αὐτῇ γνώμῃ, καὶ τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες περὶ τοῦ αὐτοῦ, ἵνα ἐπιτασσόμενοι τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ κατὰ πάντα ἦτε ἡγιασμένοι.

Οὐ διατάσσομαι ὑμῖν ὡς ὤν τις. εἰ γὰρ καὶ δέδεμαι ἐν τῷ ὀνόματι, οὔπω ἀπήρτισμαι ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ. νῦν γὰρ ἀρχὴν ἔχω τοῦ μαθητεύεσθαι, καὶ προσλαλῶ ὑμῖν

tibus talem Epiſcopum poſſidere.

De conſervo autem meo *Burro*, ſecundum Deum diacono noſtro in omnibus benedicto : oro permanere ipſum in honorem veſtri & Epiſcopi. Sed & *Crocus* Deo dignus & vobis, quem exemplarium ejus quæ à vobis charitatis ſuſcepi, ſecundum omnia me quieſcere fecit ; ut & ipſum pater *Ieſu Chriſti* refrigeret: cum *Oneſimo*, & *Burro*, & *Euplo*, & *Frontone*; per quos vos omnes ſecundum charitatem vidi. Fruar vobis ſemper ; ſiquidem dignus exiſtam. Decens igitur eſt ſecundum omnem modum glorificare *Ieſum Chriſtum*, qui glorificavit vos: ut in una ſubjectione perfecti, ſubjecti Epiſcopo & Presbyterio, ſecundum omnia ſitis ſanctificati.

Non diſpono vobis, ut exiſtens aliquis. Si enim & ligor in nomine *Chriſti*; nequaquam perfectus ſum in *Ieſu Chriſto*. Nunc autem principium

pium habeo addiſcendi; & alloquor vos, ut doctores mei. Me enim oportnit à vobis ſuſcipi, fide, admonitione, ſuſtinentia, longanimitate. Sed quia charitas non ſinit me ſilere pro vobis; propter hoc præoccupavi rogare vos, ut concurratis ſententiæ Dei. Etenim *Ieſus Chriſtus*, incomparabile noſtrum vivere Patris ſententia, ut &
I. Epiſcopi. * ipſi ſecundum terræ fines determinati *Ieſu Chriſti* ſententia ſunt.

Vnde decet vos concurrere Epiſcopi ſententiæ: quod & facitis. Digne nominabile enim veſtrum Presbyterium, Deo dignum, ſic concordatum eſt Epiſcopo, ut chordæ citharæ. Propter hoc in conſenſu veſtro & conſona charitate *Ieſus Chriſtus* canitur. Sed & ſinguli chorus facti eſtis: ut conſoni exiſtentes in conſenſu, melos Dei accipientes in unitate, cantetis in voce una per *Ieſum Chriſtum* Patri; ut & vos audiat, & cognoſcat per quem bonum operamini, membra

ὡς συνδιδασκαλίταις μου. ἐμὲ γὰρ ἔδει ὑφ' ὑμῶν ὑπαλειφθῆναι πίστει, νουθεσίᾳ, ὑπομονῇ, μακροθυμίᾳ. ἀλλ' ἐπεὶ ἡ ἀγάπη οὐκ ἐᾷ με σιωπᾶν περὶ ὑμῶν, διὰ τοῦτο προέλαβον, παρακαλεῖν ὑμᾶς ὅπως συντρέχητε τῇ γνώμῃ τοῦ θεοῦ. καὶ γὰρ Ἰησοῦς Χριστὸς τὸ ἀδιάκριτον ἡμῶν ζῆν, τοῦ πατρὸς ἡ γνώμη, ὡς καὶ οἱ ἐπίσκοποι οἱ κατὰ τὰ πέρατα ὁρισθέντες ἐν Ἰησοῦ Χριστοῦ γνώμῃ εἰσίν.

Ὅθεν πρέπει ὑμῖν συντρέχειν τῇ τοῦ ἐπισκόπου γνώμῃ, ὅπερ καὶ ποιεῖτε. τὸ γὰρ ἀξιονόμαστον ὑμῶν πρεσβυτέριον, τοῦ θεοῦ ἄξιον, οὕτως συνήρμοσται τῷ ἐπισκόπῳ, ὡς χορδαὶ κιθάρᾳ. διὰ τοῦτο ἐν τῇ ὁμονοίᾳ ὑμῶν, καὶ συμφώνῳ ἀγάπῃ Ἰησοῦς Χριστὸς ᾄδεται. καὶ οἱ κατ' ἄνδρα δὲ χορὸς γίνεσθε, ἵνα σύμφωνοι ὄντες ἐν ὁμονοίᾳ χρῶμα θεοῦ λαβόντες ἐν ἑνότητι ᾄδετε ἐν φωνῇ μιᾷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ πατρί, ἵνα ὑμῶν καὶ ἀκούσῃ, καὶ ἐπιγινώσκων δι' ὧν ἐπράσσετε, μέλη ὄντας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ. χρήσιμον οὖν ἐστιν

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ὑμᾶς ἐν ἀμώμῳ ἑνότητι εἶναι, ἵνα καὶ Θεοῦ πάντοτε μετέχητε.

Εἰ γὰρ ἐγὼ ἐν μικρῷ χρόνῳ τοιαύτην συνήθειαν ἔσχον πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ὑμῶν οὐκ ἀνθρωπίνην οὖσαν, ἀλλὰ πνευματικήν, πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς μακαρίζω τοὺς ἐγκεκραμένους οὕτως, ὡς ἡ ἐκκλησία Ιησοῦ Χριστῷ, καὶ ὁ Ιησοῦς Χριστὸς τῷ πατρί, ἵνα πάντα ἐν ἑνότητι σύμφωνα ᾖ. μηδεὶς πλανάσθω, ἐὰν μή τις ᾖ ἐντὸς τοῦ θυσιαστηρίου, ὑστερεῖται τοῦ ἄρτου τοῦ Θεοῦ. εἰ γὰρ ἑνὸς καὶ δευτέρου προσευχὴ τοσαύτην ἰσχὺν ἔχει, πόσῳ μᾶλλον ἥ τε τοῦ ἐπισκόπου καὶ πάσης ἐκκλησίας. ὁ οὖν μὴ ἐρχόμενος ἐπὶ τὸ αὐτὸ, οὗτος ἤδη ὑπερηφανεῖ, καὶ ἑαυτὸν διέκρινεν. γέγραπται γὰρ, ὑπερηφάνοις ὁ Θεὸς ἀντιτάσσεται. σπουδάσωμεν οὖν μὴ ἀντιτάσσεσθαι τῷ ἐπισκόπῳ, ἵνα ὦμεν Θεοῦ ὑποτασσόμενοι.

Καὶ ὅσῳ βλέπει τις σιγῶντα ἐπίσκοπον, πλειόνως αὐτὸν φοβείσθω. πάντα γὰρ ὃν πέμπει ὁ οἰκοδεσπότης εἰς ἰδίαν οἰκονομίαν,

exiſtentes filii ipſius. Vtile igitur eſt vos in immaculata unitate eſſe ; ut & Deo ſemper participetis.

Si enim ego in parvo tempore talem conſuetudinem tenui ad Epiſcopum veſtrũ, non humanam exiſtentem ſed ſpiritualem : quanto magis vos beatifico, conjunctos ſic ut Eccleſia *Ieſu Chriſto*, & ut *Ieſus Chriſtus* Patri ; ut omnia in unitate conſona ſint! Nullus erret. Si quis non ſit intra altare, privatur pane Dei. Si enim unius & alterius oratio tantam vim habet : quanto magis illa quæ Epiſcopi & omnis Eccleſiæ! Qui igitur non venit in idẽ, hic jam ſuperbit & ſeipſum condemnavit. Scriptum eſt enim : *Superbis Deus reſiſtit.* Iac. 4, 6. 1 Pet. 5. 5. Feſtinemus igitur non reſiſtere Epiſcopo ; ut ſimus Deo ſubjecti.

Et quantum videt quis tacentem Epiſcopum, plus ipſum timeat. Omnem enim quem mittit Dominus domus in propriam diſpenſationem, ſic oportet nos ipſum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ipſum recipere, ut ipſum mittentem. Epiſcopum igitur manifeſtum quoniam ut ipſum Dominum oportet reſpicere. Ipſe igitur quidem *Oneſimus* ſuperlaudat veſtram divinam ordinationem: quoniam omnes ſecundum veritatem vivitis, & quoniam in vobis neque una hæreſis habitat; ſed neque auditis aliquē amplius quam *Ieſum Chriſtum* loquentem in veritate.

Conſueverunt enim quidam dolo malo nomen circumferre, ſed quædam operantes indigna Deo; quos oportet vos ut beſtias declinare. Sunt enim canes rabidi, latenter mordentes: quos oportet vos obſervare, exiſtentes difficile curabiles. Vnus medicus eſt, carnalis & ſpiritualis, genitus & ingenitus, in carne factus Deus, in immortali vita vera, & ex *Maria* & ex Deo, primo paſſibilis & tunc impaſſibilis, Dominus *Chriſtus* noſter.

Non igitur quis vos ſeducat; quemadmodum neque ſeducemini, toti exiſtentes

οὕτως δεῖ ἡμᾶς αὐτὸν δέχεσθαι, ὡς αὐτὸν τὸν πέμψαντα. Τὸν οὖν ἐπίσκοπον δῆλον, ὅτι ὡς αὐτὸν τὸν κύριον δεῖ προσβλέπειν. αὐτὸς μὲν οὖν Ὀνήσιμος ὑπερεπαινεῖ ὑμῶν τὴν ἐν θεῷ εὐταξίαν, ὅτι πάντες κατὰ ἀλήθειαν ζῆτε, καὶ ὅτι ἐν ὑμῖν οὐδεμία αἵρεσις κατοικεῖ. ἀλλ᾽ οὐδὲ ἀκούετέ τινος πλέον εἴπερ Ἰησοῦ Χριστοῦ λαλοῦντος ἐν ἀληθείᾳ.

Εἰώθασι γάρ τινες δόλῳ πονηρῷ τὸ ὄνομα περιφέρειν, ἀλλὰ τινὰ πράσσοντες ἀνάξια θεοῦ, οὓς δεῖ ὑμᾶς ὡς θηρία ἐκκλίνειν. εἰσὶν γὰρ κύνες λυσσῶντες, λαθροδῆκται, οὓς δεῖ ὑμᾶς φυλάσσεσθαι ὄντας δυσθεραπεύτους. εἷς ἰατρός ἐστιν σαρκικός τε καὶ πνευματικὸς, γεννητὸς καὶ ἀγέννητος ἐν σαρκὶ γενόμενος, θεὸς ἐν ἀθανάτῳ ζωῇ ἀληθινῇ, καὶ ἐκ Μαρίας καὶ ἐκ θεοῦ, πρῶτον παθητὸς καὶ τότε ἀπαθής.

Μὴ οὖν τις ὑμᾶς ἐξαπατάτω, ὥσπερ οὐδὲ ἐξαπατᾶσθε, ὅλοι ὄντες θεοῦ. ὅταν γὰρ μηδεμία ἔρις

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ἐνέρισται ἐν ὑμῖν, ἡ δυναμένη ὑ-
μᾶς βασανίσαι, ἄρα κατὰ θεὸν
ζῆτε. περίψημα ὑμῶν καὶ ἁγνί-
ζομαι ὑμῶν Ἐφεσίων ἐκκλησίας
τῆς διαβοήτου τοῖς αἰῶσιν. οἱ σαρ-
κικοὶ τὰ πνευματικὰ πράσσειν οὐ
δύνανται, οὐδὲ οἱ πνευματικοὶ τὰ
σαρκικά, ὥσπερ οὐδὲ ἡ πίστις τὰ τῆς
ἀπιστίας, οὐδὲ ἡ ἀπιστία τὰ τῆς πί-
στεως. ἃ δὲ καὶ κατὰ σάρκα πράσσετε
ταῦτα πνευματικά ἐστιν. ἐν Ἰησοῦ
γὰρ Χριστῷ πάντα πράσσετε.

Ἔγνων δὲ παροδεύσαντας τινὰς
ἐκεῖθεν ἔχοντας κακὴν διδαχὴν,
οὓς οὐκ εἰάσατε σπεῖραι εἰς ὑμᾶς,
βύσαντες τὰ ὦτα, εἰς τὸ μὴ παρα-
δέξασθαι τὰ σπειρόμενα ὑπ᾽ αὐτῶν,
ὡς ὄντες λίθοι ναοῦ πατρὸς ἡτοι-
μασμένοι εἰς οἰκοδομὴν θεοῦ πα-
τρὸς, ἀναφερόμενοι εἰς τὰ ὕψη
διὰ τῆς μηχανῆς Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅ
ἐστιν σταυρὸς, σχοινίῳ χρώμενοι τῷ
πνεύματι τῷ ἁγίῳ. ἡ δὲ πίστις ὑ-
μῶν ἀναγωγεὺς ὑμῶν, ἡ δὲ ἀγά-
πη ὁδὸς ἡ ἀναφέρουσα εἰς θεόν.
ἐστὲ οὖν καὶ σύνοδοι πάντες, θεο-
φόροι, καὶ ναοφόροι, χριστοφόροι,

Dei. Quum enim neque una lis complexa eſt in vobis, potens vos torquere; tunc ſecundum Deum vivitis. Peripſima veſtri & caſtificetur à veſtra *Epheſiorum* Eccleſia, famoſa in ſeculis. Carnales ſpiritualia operari non poſſunt, neque ſpirituales carnalia: quemadmodum neque fides quæ infidelitatis, neque infidelitas quæ fidelitatis & fidei. Quæ autem & ſecundũ carnem operata ſunt, hæc ſpiritualia ſunt: in *Ieſu* enim *Chriſto* omnia operata ſunt.

Cognovi autem tranſeuntes quoſdam inde, habentes malam doctrinam. Quos non dimiſiſtis ſeminare in vos; obſtruentes aures, ad non recipere ſeminata ab ipſis; ut exiſtentes lapides templi Patris, parati in ædificatione Dei Patris, relati in excelſa per machinam *Ieſu Chriſti*, quæ eſt crux, fune utentes Spiritu ſancto. Fides autem veſtra dux veſter, charitas vero via referens in Deum. Eſtis igitur conviatores, deiferi & templiferi & Chriſtiferi,

ri, ſanctiferi ſecundum omnia ornati in mandatis *Ieſu Chriſti*: quibus & exultãs dignificatus ſum, per quæ ſcribo, alloqui vobis, & cõgaudere; quoniam ſecundum aliam vitam nihil diligitis niſi ſolum Deum.

Sed & pro aliis hominibus indeſinenter Deum oratis. Eſt enim in ipſis ſpes pœnitentiæ, ut Deo potiantur. Monete igitur ipſos ſaltem ex operibus à vobis erudiri. Ad iras ipſorum vos manſueti, ad magniloquia eorum vos humilia ſapientes: ad blaſphemias ipſorum vos orationes, ad errorem ipſorum vos firmi fide, ad agreſte ipſorum vos manſueti. Non feſtinantes imitari ipſos; fratres ipſorum inveniamur in manſuetudine: imitatores autem Dei ſtudeamus eſſe. quis plus injuſtum patiatur, quis fraudetur, quis contemnatur. ut non Diaboli herba quis inveniatur in vobis: ſed in omni caſtitate & temperantia maneatis, in *Ieſu Chriſto*, carnaliter & ſpiritualiter.

ἀγνοφόροι, κατὰ πάντα κεκοσμημένοι ἐντολαῖς Ἰησοῦ Χριστοῦ, οἷς καὶ ἀγαλλιῶμαι ὅτι ἠξιώθην δι᾽ ὧν γράφω προσομιλῆσαι ὑμῖν, καὶ συγχαρῆναι, ὅτι καὶ ἄλλον βίον οὐδὲν ἀγαπᾶτε, εἰ μὴ μόνον τὸν θεόν.

Καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων δὲ ἀνθρώπων ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε. ἐστὶν γὰρ ἐν αὐτοῖς ἐλπὶς μετανοίας, ἵνα θεοῦ τύχωσιν. ἐπιτρέψατε οὖν αὐτοῖς κἂν ἐκ τῶν ἔργων ὑμῖν μαθητευθῆναι. πρὸς τὰς ὀργὰς αὐτῶν ὑμεῖς πραεῖς, πρὸς τὰς μεγαλοῤῥημοσύνας αὐτῶν ὑμεῖς ταπεινόφρονες, πρὸς τὰς βλασφημίας αὐτῶν ὑμεῖς τὰς προσευχάς, πρὸς τὴν πλάνην αὐτῶν ὑμεῖς ἑδραῖοι τῇ πίστει, πρὸς τὸ ἄγριον αὐτῶν ὑμεῖς ἥμεροι, μὴ σπουδάζοντες ἀντιμιμήσασθαι αὐτούς. ἀδελφοὶ αὐτῶν εὑρεθῶμεν τῇ ἐπιεικείᾳ, μιμηταὶ δὲ τοῦ κυρίου σπουδάζωμεν εἶναι. τίς πλέον ἀδικηθῇ, τίς ἀποστερηθῇ, τίς ἀθετηθῇ, ἵνα μὴ τοῦ διαβόλου βοτάνη τις εὑρεθῇ ἐν ὑμῖν. ἀλλ᾽ ἐν πάσῃ ἁγνείᾳ καὶ σωφροσύνῃ μένετε, ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ σαρκικῶς καὶ πνευματικῶς.

Ἔσχατοι

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Ἔσχατοι καιροὶ λοιπόν. αἰσχυνθῶμεν, φοβηθῶμεν τὴν μακροθυμίαν τοῦ θεοῦ, ἵνα μὴ ἡμῖν εἰς κρῖμα γένηται. ἢ γὰρ τὴν μέλλουσαν ὀργὴν φοβηθῶμεν, ἢ τὴν ἐνεστῶσαν χάριν ἀγαπήσωμεν. ἓν τῶν δύο μόνον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εὑρεθῆναι, εἰς τὸ ἀληθινὸν ζῆν. χωρὶς τούτου μηδὲν ὑμῖν πρεπέτω, ἐν ᾧ τὰ δεσμὰ περιφέρω, τοὺς πνευματικοὺς μαργαρίτας, ἐν οἷς γένοιτό μοι ἀναστῆναι τῇ προσευχῇ ὑμῶν, ἧς γένοιτό μοι ἀεὶ μέτοχον εἶναι, ἵνα ἐν κλήρῳ Ἐφησίων εὑρεθῶ τῶν χριστιανῶν. οἳ καὶ τοῖς ἀποστόλοις πάντοτε συνῄνεσαν ἐν δυνάμει Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Οἶδα τίς εἰμι καὶ τίσιν γράφω. ἐγὼ κατάκριτος, ὑμεῖς ἐλεημένοι. ἐγὼ ὑπὸ κίνδυνον, ὑμεῖς ἐστηριγμένοι. πάροδός ἐστε τῶν εἰς θεὸν ἀναιρουμένων. Παύλου συμμύσται τοῦ ἡγιασμένου, τοῦ μεμαρτυρημένου, ἀξιομακαρίστου, οὗ γένοιτό μοι ὑπὸ τὰ ἴχνη εὑρεθῆναι, ὅταν θεοῦ ἐπιτύχω, ὃς ἐν πάσῃ ἐπιστολῇ μνη-

Extrema tempora de cetero. Verecundemur & timeamus longanimitatem Dei;ut non nobis in judicium fiat. Vel enim futuram iram timeamus, vel præſentem gratiam diligamus. Vnum duorum ſolum in *Chriſto Ieſu* invenitur, in verum vivere. Sine ipſo nihil vos deceat: in quo vincula circumfero, ſpirituales margaritas; in quibus fiat mihi reſurgere, oratione veſtra. qua fiat mihi ſemper participem eſſe: ut in ſorte *Epheſiorum* inveniar Chriſtianorum; qui & Apoſtolis ſemper conſenſerunt, in virtute *Ieſu Chriſti*.

Novi quis ſum, & quibus ſcribo. Ego condemnatus, vos propitiationem habentes; ego ſub periculo, vos firmati. Tranſitus eſtis eorum qui in Deum interficiuntur: *Pauli* condiſcipuli (ſanctificati, martyrizati, dignebeati) cujus fiat mihi ſub veſtigiis inveniri, quando Deo fruar; qui in omni Epiſtola memo-

moriam facit veſtri in *Ieſu Chriſto.*

Feſtinate igitur crebrius convenire in gratiarum actionem Dei, & in gloriam. Quum enim crebro in idipſum convenitis, deſtruuntur potentiæ *Satanæ*; & ſolvitur perditio ipſius in concordia veſtræ fidei. Nihil eſt melius pace; in qua omne bellum evacuatur cœleſtium & terreſtrium.

Quorum nullum latet vos: ſi perfecte in *Ieſum Chriſtum* habeatis fidem & charitatem; quæ ſunt principium vitæ & finis. Principium quidem fides; finis autem charitas. Hæc autem duo, in unitate facta, Deus eſt: alia autem omnia in bonitate ſequenda ſunt. Nullus fidem repromittens peccat, neque charitatem poſſidens odit.
Matth. 12. *Manifeſta eſt arbor à fructu ipſius*: ſic repromittentes Chriſtiani eſſe per quæ operantur manifeſti erunt. Non enim nunc repromiſſionis opus, ſed in virtute fidei, ſi quis inveniatur in finem.

μονοίᾳ ὑμῶν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.

Σπουδάζετε οὖν πυκνότερον συνέρχεσθαι εἰς εὐχαριστίαν θεοῦ καὶ εἰς δόξαν. ὅτ' ἂν γὰρ πυκνῶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθε, καθαιροῦνται αἱ δυνάμεις τοῦ σατανᾶ, καὶ λύεται ὁ ὄλεθρος αὐτοῦ ἐν τῇ ὁμονοίᾳ ὑμῶν τῆς πίστεως. οὐδέν ἐστιν ἄμεινον εἰρήνης, ἐν ᾗ πᾶς πόλεμος καταργεῖται ἐπουρανίων καὶ ἐπιγείων.

Ὧν οὐδὲν λανθάνει ὑμᾶς, ἐὰν τελείως εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν ἔχητε τὴν πίστιν, καὶ τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ ζωῆς καὶ τέλος. ἀρχὴ μὲν πίστις, τέλος δὲ ἀγάπη. τὰ δὲ δύο ἐν ἑνότητι γενόμενα, θεοῦ ἐστίν. τὰ δὲ ἄλλα πάντα εἰς καλοκαγαθίαν ἀκόλουθα ἐστίν. οὐδεὶς πίστιν ἐπαγγελλόμενος ἁμαρτάνει, οὐδὲ ἀγάπην κεκτημένος μισεῖ. Φανερὸν τὸ δένδρον ἀπὸ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ, οὕτως οἱ ἐπαγγελλόμενοι χριστιανοὶ εἶναι, δι' ὧν πράσσουσιν ὀφθήσονται. Οὐ γὰρ νῦν ἐπαγγελίας τὸ ἔργον, ἀλλ' ἐν δυνάμει πίστεως, ἐάν τις εὑρεθῇ εἰς τέλος.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Ἄμεινόν ἐστιν σιωπᾷν καὶ εἶναι, ἢ λαλοῦντα μὴ εἶναι. καλὸν τὸ διδάσκειν, ἐὰν ὁ λέγων ποιῇ. εἷς οὖν διδάσκαλος ὃς εἶπεν καὶ ἐγένετο, ἃ σιγῶν δὲ πεποίηκεν, ἄξια τοῦ πατρός ἐστιν. ὁ λόγον Ἰησοῦ κεκτημένος ἀληθῶς δύναται καὶ τῆς ἡσυχίας αὐτοῦ ἀκούειν ἵνα τέλειος ᾖ, ἵνα δι' ὧν λαλεῖ πράσσῃ, καὶ δι' ὧν σιγᾷ γινώσκηται. οὐδὲν λανθάνει τὸν κύριον, ἀλλὰ καὶ τὰ κρυπτὰ ἡμῶν ἐγγὺς αὐτῷ ἐστιν. πάντα οὖν ποιῶμεν ὡς αὐτοῦ ἐν ἡμῖν κατοικοῦντος, ἵνα ὦμεν αὐτοῦ ναοὶ, καὶ αὐτὸς ᾖ ἐν ἡμῖν θεὸς ἡμῶν, ὅπερ καὶ ἔστιν καὶ φανήσεται πρὸ προσώπου ἡμῶν, ἐξ ὧν δικαίως ἀγαπῶμεν αὐτόν.

Μὴ πλανᾶσθε ἀδελφοί μου. οἱ οἰκοφθόροι βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν. εἰ οὖν οἱ κατὰ σάρκα ταῦτα πράσσοντες ἀπέθανον, πόσῳ μᾶλλον ἐὰν πίστιν θεοῦ ἐν κακῇ διδασκαλίᾳ φθείρῃ, ὑπὲρ ἧς Ἰησοῦς Χριστὸς ἐσταυρώθη; ὁ τοιοῦτος ῥυπαρὸς γενόμενος εἰς τὸ πῦρ τὸ ἄσβεστον χωρήσει, ὁμοίως καὶ ἀκούων αὐτοῦ.

Melius eſt ſilere & eſſe; quam loquentem non eſſe. Bonum docere, ſi dicens facit. Vnus igitur Doctor, qui dixit, & factum eſt: ſed & quæ ſilens fecit, digna Patre ſunt. Qui verbum *Ieſu* poſſidet, vere poteſt & ſilentium ipſius audire, ut perfectus ſit: ut per quæ loquitur operetur, & per quæ ſilet cognoſcatur. Nihil latet Dominum: ſed & abſcondita noſtra prope ipſum ſunt. Omnia igitur faciamus, ſic ipſo in nobis habitante: ut ſimus ipſius templa, & ipſe in nobis Deus noſter: quomodo & eſt, & apparebit ante faciem noſtram; ex quibus juſte diligimus ipſum.

Non erretis, fratres mei. Domus corruptores regnum Dei non hæreditabunt. Si igitur qui ſecundum carnem hæc operantur mortui ſunt: quanto magis, ſi quis fidem Dei in mala doctrina corrumpat, pro qua *Ieſus Chriſtus* crucifixus eſt? Talis, inquinatus factus, in ignem inextinguibilem ibit: ſimiliter & qui audit ipſum.

Pro-

Propter hoc, unguentum in capite ſuo recepit Dominus; ut ſpiret Eccleſiæ incorruptionem. Non ungamini fœtore doctrinæ principis ſeculi hujus: non captivet vos ex præſenti unire. Propter quod autem non omnes prudentes ſumus; accipientes *Dei* cognitionem, qui eſt *Ieſus Chriſtus*? Quid fatue perdimur, ignorantes chariſma, quod vere miſit Dominus?

Peripſima meus ſpiritus Crucis; quæ eſt ſcandalum non credentibus, nobis autem ſalus & vita æterna. *Vbi ſapiens, ubi conquiſitor, ubi gloriatio dictorum ſapientum?* Deus enim noſter *Ieſus Chriſtus* conceptus eſt ex *Maria*, ſecundum diſpenſationem Dei, ex ſemine quidem *David*, Spiritu autem ſancto. Qui natus eſt; & baptizatus eſt, ut paſſione aquam purificaret.

Et latuit principem ſeculi hujus virginitas *Mariæ*, & partus ipſius; ſimiliter & mors Domini. Tria myſte-

Διὰ τοῦτο μῦρον ἔλαβεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὁ κύριος, ἵνα πνέῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἀφθαρσίαν. μὴ ἀλείφεσθε δυσωδίαν τῆς διδασκαλίας τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου. μὴ αἰχμαλωτίσῃ ὑμᾶς ἐκ τοῦ προκειμένου ζῆν. Διατί δὲ οὐ πάντες φρόνιμοι γινόμεθα λαβόντες θεοῦ γνῶσιν, ὅ ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός; τί μωρῶς ἀπολλύμεθα ἀγνοοῦντες τὸ χάρισμα ὃ πέπομφεν ἀληθῶς ὁ κύριος;

Περίψημα τὸ ἐμὸν πνεῦμα τοῦ σταυροῦ, ὅ ἐστιν σκάνδαλον τοῖς ἀπιστοῦσιν, ἡμῖν δὲ σωτηρία, καὶ ζωὴ αἰώνιος. ποῦ σοφός; ποῦ συζητητής; ποῦ καύχησις τῶν λεγομένων συνετῶν; ὁ γὰρ θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐκυοφορήθη ὑπὸ Μαρίας κατ' οἰκονομίαν θεοῦ, ἐκ σπέρματος μὲν Δαβίδ, πνεύματος δὲ ἁγίου. ὃς ἐγεννήθη, καὶ ἐβαπτίσθη, ἵνα τῷ πάθει τὸ ὕδωρ καθαρίσῃ.

Καὶ ἔλαθεν τὸν ἄρχοντα τοῦ αἰῶνος τούτου ἡ παρθενία Μαρίας καὶ ὁ τοκετὸς αὐτῆς, ὁμοίως καὶ ὁ θάνατος τοῦ κυρίου, τρία μυστήρια

κραυγῆς, ἅτινα ἐν ἡσυχίᾳ Θεοῦ ἐπράχθη. πῶς οὖν ἐφανερώθη τοῖς αἰῶσιν; ἀστὴρ ἐν οὐρανῷ ἔλαμψεν ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀστέρας, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἀνεκλάλητον ἦν, καὶ ξενισμὸν παρεῖχεν ἡ καινότης αὐτοῦ. τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ἄστρα, ἅμα ἡλίῳ καὶ σελήνῃ, χορὸς ἐγένετο τῷ ἀστέρι. αὐτὸς δὲ ἦν ὑπερβάλλων τὸ φῶς αὐτοῦ ὑπὲρ πάντα. ταραχή τε ἦν, πόθεν ἡ καινότης ἡ ἀνόμοιος αὐτοῖς, ὅθεν ἐλύετο πᾶσα μαγεία, καὶ πᾶς δεσμὸς ἠφανίζετο κακίας, ἄγνοια καθῃρεῖτο, παλαιὰ βασιλεία διεφθείρετο, θεοῦ ἀνθρωπίνως φανερουμένου εἰς καινότητα ἀϊδίου ζωῆς. ἀρχὴν δὲ ἐλάμβανεν τὸ παρὰ θεῷ ἀπηρτισμένον. ἔνθεν τὰ πάντα συνεκινεῖτο, διὰ τὸ μελετᾶσθαι θανάτου κατάλυσιν.

Ἐάν με καταξιώσῃ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν, καὶ θέλημα ᾖ, ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλιδίῳ, ὃ μέλλω γράφειν ὑμῖν, προσδηλώσω ὑμῖν ἧς ἠρξάμην οἰκονομίας εἰς τὸν καινὸν ἄνθρω-

ria clamoris; quæ in ſilentio Dei operata ſunt. Qualiter igitur manifeſtatus eſt ſeculis? Aſtrum in cœlo reſplenduit ſuper omnia aſtra, & lumen ipſius ineffabile erat: & ſtuporem tribuit novitas ipſius. Reliqua vero omnia aſtra, ſimul cum Sole & Luna, chorus facta ſunt illi aſtro: ipſum autem erat ſuperferens lumen ipſius ſuper omnia. Turbatio autem erat, unde novitas, quæ diſſimilis ipſis. ex qua ſolvebatur omnis magia, & omne vinculum diſparuit malitiæ, ignorantia omnis ablata eſt, vetus regnum corruptum eſt; Deo humanitus apparente, in novitatem vitæ æternæ. Principium autem aſſumpſit, quod apud Deum perfectum. Inde omnia commota erant, propter meditari mortis diſſolutionem.

Si me dignificet *Ieſus Chriſtus* in oratione veſtra, & voluntas ſit; in ſecundo libello, quem ſcripturus ſum vobis, manifeſtabo vobis quam inceperam diſpenſationem in

novum

novum hominem *Ieſum Chriſtum*, in ipſius fide & in ipſius dilectione, in paſſione ipſius & reſurrectione: maxime, ſi Dominus revelet mihi. Quoniam qui ſecundum virum communiter omnes in gratia ex nomine convenitis in una fide, & in *Ieſu Chriſto* (ſecundū carnem ex genere *David*, filio hominis & filio Dei) in obedire vos Epiſcopo & Presbyterio indiſcerpta mente: unū panem frangentes; quod eſt pharmacum immortalitatis, antidotum ejus quod eſt non mori, ſed vivere in *Ieſu Chriſto* ſemper.

Vnanimis vobiſcum ego, & * quos miſiſtis in Dei honorem in *Smyrnam*: unde & ſcribo vobis, gratias agens Domino, diligens *Polycarpum* ut & vos. Mementote mei, ut veſtri *Ieſus Chriſtus*. Orate pro Eccleſia quæ in *Syria*: unde ligatus in *Romam* abducor, extremus exiſtens eorum qui ibi fidelium; quemadmodum dignificatus ſum in honorem Dei inveniri. Valete in Deo Patre, & in

*alii quem

τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐν τῇ αὐτοῦ πίστει, καὶ ἐν τῇ αὐτοῦ ἀγάπῃ, ἐν πάθει αὐτοῦ καὶ ἀναστάσει, μάλιστα ἐὰν ὁ κύριός μοι ἀποκαλύψῃ. ὅτι οἱ κατ᾽ ἄνδρα κοινῇ πάντες ἐν χάριτι ἐξ ὀνόματος συντρέχεσθε ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, τῷ κατὰ σάρκα ἐκ γένους Δαβὶδ, τῷ υἱῷ ἀνθρώπου, καὶ υἱῷ θεοῦ, εἰς τὸ ὑπακούειν ὑμᾶς τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ ἀπερισπάστῳ διανοίᾳ, ἕνα ἄρτον κλῶντες, ὅς ἐστιν φάρμακον ἀθανασίας, ἀντίδοτος τοῦ μὴ ἀποθανεῖν ἀλλὰ ζῇν ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ διὰ παντός.

Ἀντίψυχον ὑμῶν ἐγὼ, καὶ ὃν ἐπέμψατε εἰς θεοῦ τιμὴν εἰς Σμύρναν, ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν, εὐχαριστῶν τῷ κυρίῳ, ἀγαπῶν Πολύκαρπον ὡς καὶ ὑμᾶς. μνημονεύετέ μου ὡς καὶ ὑμῶν Ἰησοῦς Χριστός. προσεύχεσθε ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐν Συρίᾳ, ὅθεν δεδεμένος εἰς ῥώμην ἀπάγομαι, ἔσχατος ὢν τῶν ἐκεῖ πιστῶν, ὥσπερ ἠξιώθην εἰς τιμὴν θεοῦ εὑρεθῆναι. ἔῤῥωσθε ἐν θεῷ πατρὶ

καὶ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν.

Ieſu Chriſto communi ſpe noſtra. Amen.

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

ΜΑΓΝΗΣΙΕΥΣΙΝ.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ εὐλογημένῃ ἐν χάριτι θεοῦ πατρὸς, ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ σωτῆρι ἡμῶν, ἐν ᾧ ἀσπάζομαι τὴν ἐκκλησίαν τὴν οὖσαν ἐν Μαγνησίᾳ τῇ πρὸς Μαιάνδρῳ, καὶ εὔχομαι ἐν θεῷ πατρὶ καὶ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ πλεῖστα χαίρειν.

Γνοὺς ὑμῶν τὸ πολυεύτακτον τῆς κατὰ θεὸν ἀγάπης, ἀγαλλιώμενος προειλόμην ἐν πίστει Ἰησοῦ Χριστοῦ προσλαλῆσαι ὑμῖν. καταξιωθεὶς γὰρ ὀνόματος θεοπρεπεστάτου ἐν οἷς περιφέρω δεσμοῖς, ᾄδω τὰς ἐκκλησίας ἐν αἷς ἕνωσιν εὔχομαι σαρκὸς καὶ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ διαπαντος ἡμῶν ζῆν, πίστεως καὶ ἀγάπης ἧς οὐδὲν προκέκριται, τὸ δὲ κυριώ-

AD MAGNESIOS.

Ignatius, qui & Theophorus, benedictæ in gratia Dei Patris in Chriſto Ieſu ſalvatore noſtro; in quo ſaluto Eccleſiam exiſtentem in Magneſia ea quæ juxta Mæandrum, & oro in Deo Patre & Ieſu Chriſto plurimum gaudere.

COGNOSCENS veſtram multibonam ordinationem ejus quæ ſecundum Deum charitatis; exultans præelegi in fide *Ieſu Chriſti* alloqui vos. Dignificatus enim nomine deo-decentiſſimo in quibus circumfero vinculis, canto Eccleſias, in quibus unionem oro carnis & ſpiritus *Ieſu Chriſti*; ad nos ſemper vivere fidei (quod & charitatis, cui nihil præfertur) principalius autem *Ieſu*

& Patris, in quo ſuſtinentes omne nocumentum principis ſeculi hujus & perfugientes Deo potimur.

Quia igitur dignificatus ſum videre vos per *Dama* dignum Deo veſtrum Epiſcopum, & Presbyteros dignos *Baſſum* & *Apollonium*, & conſervum meum Diaconum *Sotionem*, quo ego fruar; quoniam ſubjectus eſt Epiſcopo ut gratiæ Dei, & Presbyterio ut legi *Ieſu Chriſti*. glorificato Deum patrem Domini *Ieſu Chriſti*.

Sed & vos decet non couti ætate Epiſcopi, ſed ſecundum virtutem Dei Patris omnem reverentiam ei tribuere (ſicut agnovi & ſanctos Presbyteros) non aſſumentes apparentem juniorem ordinem, ſed ut prudentes in Deo concedentes ipſi; non ipſi autem, ſed Patri *Ieſu Chriſti* omnium Epiſcopo. In honorem igitur illius volentis nos decens eſt obedire, ſecundum nullam hypocriſim: quia nequaquam Epiſcopum hunc conſpectū ſeducit quis,

τερον Ἰησοῦ καὶ πατρὸς, ἐν ᾧ ὑπομένοντες τὴν πᾶσαν ἐπήρειαν τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ διαφυγόντες θεοῦ φθαξόμεθα.

Ἐπεὶ οὖν ἠξιώθην ἰδεῖν ὑμᾶς διὰ Δάμα τοῦ ἀξιοθέου ὑμῶν ἐπισκόπου, καὶ πρεσβυτέρων ἀξίων Βάσσου καὶ Ἀπολλωνίου, καὶ τοῦ συνδούλου μου διακόνου Σωτίωνος, οὗ ἐγὼ ὀναίμην, ὅτι ὑποτάσσεται τῷ ἐπισκόπῳ ὡς χάριτι θεοῦ, καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ ὡς νόμῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Καὶ ὑμῖν δὲ πρέπει μὴ συγχρᾶσθαι τῇ ἡλικίᾳ τοῦ ἐπισκόπου, ἀλλὰ κατὰ δύναμιν θεοῦ πατρὸς πᾶσαν ἐντροπὴν αὐτῷ ἀπονέμειν, καθὼς ἔγνων καὶ τοὺς ἁγίους πρεσβυτέρους, οὐ προσειληφότας τὴν φαινομένην νεωτερικὴν τάξιν, ἀλλ' ὡς φρονίμους ἐν θεῷ συγχωροῦντας αὐτῷ. Οὐκ αὐτῷ δὲ, ἀλλὰ τῷ πατρὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τῷ πάντων ἐπισκόπῳ. εἰς τιμὴν οὖν ἐκείνου τοῦ θελήσαντος ἡμᾶς πρέπον ἐστὶν ἐπακούειν κατὰ μηδεμίαν ὑπόκρισιν. ἐπεὶ οὐχ ὅτι τὸν ἐπίσκοπον τοῦτον τὸν

βλεπό-

βλεπόμενον πλανᾷ τις, ἀλλὰ τὸν ἀόρατον παραλογίζεται. τὸ δὲ τοιοῦτον, οὐ πρὸς σάρκα ὁ λόγος, ἀλλὰ πρὸς θεὸν, τὸν τὰ κρύφια εἰδότα.

Πρέπον οὖν ἐστιν μὴ μόνον καλεῖσθαι χριστιανοὺς, ἀλλὰ καὶ εἶναι, ὥσπερ καί τινες ἐπίσκοπον μὲν καλοῦσιν, χωρὶς δὲ αὐτοῦ πάντα πράσσουσιν. οἱ τοιοῦτοι δὲ οὐκ εὐσυνείδητοί μοι εἶναι φαίνονται, διὰ τὸ μὴ βεβαίως κατ᾽ ἐντολὴν συναθροίζεσθαι.

Ἐπεὶ οὖν τέλος τὰ πράγματα ἔχει, ἐπίκειται τὰ δύο ὁμοῦ, ὅτε θάνατος, καὶ ἡ ζωὴ, καὶ ἕκαστος εἰς τὸν ἴδιον τόπον μέλλει χωρεῖν. ὥσπερ γάρ ἐστιν νομίσματα δύο, τὸ μὲν θεοῦ, τὸ δὲ κόσμου, καὶ ἕκαστον αὐτῶν ἴδιον χαρακτῆρα ἐπικείμενον ἔχει, οἱ ἄπιστοι τοῦ κόσμου τούτου, οἱ δὲ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ χαρακτῆρα θεοῦ πατρὸς διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι᾽ οὗ ἐὰν μὴ αὐθαιρέτως ἔχομεν τὸ ἀποθανεῖν εἰς τὸ αὐτοῦ πάθος, τὸ ζῆν αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

Ἐπεὶ οὖν ἐν τοῖς προγεγραμ-

ſed inviſibilem paralogizat. Tale autem non ad carnem ſermo, ſed ad Deum abſcondita ſcientem.

Decens igitur eſt, non ſolum vocari Chriſtianos, ſed & eſſe: quemadmodum quidam Epiſcopum quidem vocant, ſine ipſo autem omnia operantur. Tales autem non bonæ conſcientiæ mihi eſſe videntur, propter non firmiter ſecundum præceptum congregari.

Quia igitur finem res habent, & proponuntur duo ſimul, mors & vita; & unuſquiſque in proprium locum iturus eſt. Quemadmodum enim ſunt numiſmata duo, hoc quidem Dei, hoc autem Mundi: & unumquodque ipſorum proprium characterem ſuperpoſitum habet, infideles mundi hujus, fideles autem in charitate characterem Dei patris per *Ieſum Chriſtum*; per quem niſi voluntarie habeamus mori in ipſius paſſionem, vivere ipſius non eſt in nobis.

Quia igitur in præſcriptis per-

perſonis omnem multitudinẽ ſpeculatus ſum, in fide & dilectione, moneo, in concordia Dei ſtudete omnia operari: præſidente Epiſcopo in loco Dei, & Presbyteris in loco confeſſionis Apoſtolorum, & Diaconis mihi dulciſſimis habentibus creditam miniſtrationem *Ieſu Chriſti*; qui ante ſecula apud Patrem erat, & in fine apparuit. Omnes igitur eandem conſuetudinem Dei accipientes, veneremur adinvicem, & nullus ſecundum carnem adſpiciat proximum, ſed in *Ieſu Chriſto* adinvicem ſemper diligite. Nihil ſit in vobis, quod poſſit vos partiri; ſed uniamini Epiſcopo & præſidentibus, in typum & doctrinam incorruptionis.

Quemadmodum igitur Dominus ſine Patre nihil fecit, unitus exiſtens, neque per ſeipſum neque per Apoſtolos; ſic neque vos ſine Epiſcopo & Presbyteris aliquid operemini. Neque tentetis rationabile aliquid apparere proprie vobis: ſed in

μένοις προσώποις τὸ πᾶν πλῆθος ἐθεώρησα ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ, παραινῶ ἐν ὁμονοίᾳ θεοῦ σπουδάζετε πάντα πράσσειν, προκαθημένου τοῦ ἐπισκόπου εἰς τόπον θεοῦ, καὶ τῶν πρεσβυτέρων εἰς τόπον συνεδρίου τῶν ἀποστόλων, καὶ τῶν διακόνων, τῶν ἐμοὶ γλυκυτάτων, πεπιστευμένων διακονίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς πρὸ αἰώνων παρὰ πατρὶ ἦν, καὶ ἐν τέλει ἐφάνη. πάντες οὖν ὁμοήθειαν θεοῦ λαβόντες, ἐντρέπεσθε ἀλλήλοις, καὶ μηδεὶς κατὰ σάρκα κλεπέτω τῷ πλησίον, ἀλλ' ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ ἀλλήλους διαπαντὸς ἀγαπᾶτε. μηδὲν ἔστω ἐν ὑμῖν ὃ δυνήσεται ὑμᾶς μερίσαι, ἀλλ' ἐνώθητε τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ τοῖς προκαθημένοις εἰς τύπον καὶ διδαχὴν ἀφθαρσίας.

Ὥσπερ οὖν ὁ κύριος ἄνευ τοῦ πατρὸς οὐδὲν ἐποίησε ἡνωμένος ὤν, οὔτε δι' ἑαυτοῦ, οὔτε διὰ τῶν ἀποστόλων, οὕτως μηδὲ ὑμεῖς ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ τῶν πρεσβυτέρων, μηδὲν πράσσετε. μηδὲ πειράσητε εὔλογόν τι φαίνεσθαι ἰδίᾳ ὑμῖν. ἀλλ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ μία προσευχή,

μία δέησις, εἷς νοῦς, μία ἐλπὶς, ἐν ἀγάπῃ, ἐν τῇ χαρᾷ τῇ ἀμώμῳ. εἷς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστὸς οὗ ἄμεινον οὐδέν ἐστιν. πάντες οὖν ὡς εἰς ναὸν συντρέχετε Θεοῦ, ὡς ἐπὶ ἓν θυσιαστήριον, ὡς ἐπὶ ἕνα Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν ἀφ' ἑνὸς πατρὸς προελθόντα, καὶ εἰς ἕνα ὄντα καὶ χωρήσαντα.

Μὴ πλανᾶσθε ταῖς ἑτεροδοξίαις, μηδὲ μυθεύμασιν τοῖς παλαιοῖς ἀνωφελέσιν οὖσιν. εἰ γὰρ μέχρι νῦν κατὰ νόμον Ἰουδαϊσμὸν ζῶμεν, ὁμολογοῦμεν χάριν μὴ εἰληφέναι. οἱ γὰρ θειότατοι προφῆται κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν ἔζησαν. διὰ τοῦτο καὶ ἐδιώχθησαν, ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῆς χάριτος αὐτοῦ, εἰς τὸ πληροφορηθῆναι τοὺς ἀπειθοῦντας, ὅτι εἷς Θεός ἐστιν ὁ φανερώσας ἑαυτὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅς ἐστιν αὐτοῦ λόγος ἀΐδιος, οὐκ ἀπὸ σιγῆς προελθὼν, ὃς κατὰ πάντα εὐηρέστησεν τῷ πέμψαντι αὐτόν.

Εἰ οὖν οἱ ἐν παλαιοῖς πράγμασιν ἀναστραφέντες εἰς καινότητα

idipſum una oratio, una deprecatio, unus intellectus, una ſpes, in charitate, in gaudio incoinquinato; quod eſt *Chriſtus Ieſus*, quo melius nihil eſt. Omnes ut in unum templum concurrite Dei, ut in unum altare; in unum *Ieſum Chriſtum*, ab uno Patre exeuntem, & in unum exiſtentem & revertentem.

Non erretis extraneis opinionibus, neque fabulis veteribus, inutilibus exiſtentibus. Si enim uſque nunc ſecundum *Iudaiſmum* vivimus: confitemur gratiam non recepiſſe. Diviniſſimi enim Prophetæ ſecundum *Chriſtum Ieſum* vixerunt. Propter hoc & perſecutionem paſſi ſunt, inſpirati à gratia ipſius, ad certificare imperſuaſos, quoniam unus Deus eſt, qui manifeſtavit ſeipſum per *Ieſum Chriſtum* filium ipſius: qui eſt ipſius Verbum æternum, non à ſilentio progrediens; qui ſecundum omnia beneplacuit mittenti ipſum.

Si igitur in veteribus rebus converſati, in novitatem ſpei

vene-

venerunt : non amplius ſabbatizantes, ſed ſecundum Dominicam viventes, in qua & vita noſtra orta eſt per ipſum & mortem ipſius,
* alii quem * quod quidam negant ; per quod myſterium accepimus credere, & propter hoc ſuſtinemus, ut inveniamur diſcipuli *Ieſu Chriſti*, ſolius Doctoris noſtri. quomodo nos poterimus vivere ſine ipſo? cujus & Prophetæ diſcipuli exiſtentes, ſpiritu ipſum ut Doctorem expectabant ; & propter hoc quod juſte ex-
Matth. 27, 52. pectabant, præſens ſuſcitavit ipſos ex mortuis.

Non igitur non ſentiamus benignitatem ipſius. Si enim nos perſequatur ſecundum quod operamur ; non amplius ſumus. Propter hoc, diſcipuli ejus effecti, diſcamus ſecundum Chriſtianiſmum vivere. Qui enim alio nomine vocatur amplius ab hoc, non eſt Dei. Deponite igitur malum fermentum inveteratum & exacuens ; & tranſponite in novum fermentum, qui eſt *Ieſus Christus*.

ἐλπίδος ἤλυθον, μηκέτι σαββατίζοντες, ἀλλὰ κατὰ κυριακὴν ζωὴν ζῶντες, ἐν ᾗ καὶ ἡ ζωὴ ἡμῶν ἀνέτειλεν δι' αὐτοῦ, καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ὅν τινες ἀρνοῦνται, δι' οὗ μυστήριον ἐλάβομεν τὸ πιστεύειν, καὶ διὰ τοῦτο ὑπομένομεν ἵνα εὑρεθῶμεν μαθηταὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μόνου διδασκάλου ἡμῶν. πῶς ἡμεῖς δυνησόμεθα ζῆσαι χωρὶς αὐτοῦ, οὗ καὶ οἱ προφῆται μαθηταὶ ὄντες τῷ πνεύματι ὡς διδάσκαλον αὐτὸν προσεδόκουν; καὶ διὰ τοῦτο ὃν δικαίως ἀνέμενον, παρὼν ἤγειρεν αὐτοὺς ἐκ νεκρῶν.

Μὴ οὖν ἀναισθητῶμεν τῆς χρηστότητος αὐτοῦ. ἂν γὰρ ἡμᾶς μιμήσεται καθὰ πράσσομεν, οὐκ ἔτι ἐσμέν. διὰ τοῦτο μαθηταὶ αὐτοῦ γενόμενοι μάθωμεν κατὰ χριστιανισμὸν ζῆν. ὃς γὰρ ἄλλῳ ὀνόματι καλεῖται πλέον τούτου, οὐκ ἔστιν τοῦ θεοῦ. ὑπέρθεσθε οὖν τὴν κακὴν ζύμην τὴν παλαιωθεῖσαν καὶ ἐνοξίζασαν, καὶ μεταβάλεσθε εἰς νέαν ζύμην, ὅ ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός. ἁλίσθητε ἐν αὐτῷ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ἵνα μὴ διαφθαρῇ τις ἐν ὑμῖν, ἐπεὶ ἀπὸ τῆς ὀσμῆς ἐλεγχθήσετε. ἄτοπόν ἐστιν Χριστὸν Ἰησοῦν καλεῖν, καὶ Ἰουδαΐζειν. ὁ γὰρ χριστιανισμὸς οὐκ εἰς Ἰουδαϊσμὸν ἐπίστευσεν, ἀλλὰ Ἰουδαϊσμὸς εἰς Χριστιανισμόν, ὡς πᾶσα γλῶσσα πιστεύσασα εἰς θεὸν συνήχθη.

Ταῦτα δὲ ἀγαπητοί μου, οὐκ ἐπεὶ ἔγνων τινὰς ἐξ ὑμῶν οὕτως ἔχοντας, ἀλλ' ὡς μικρότερος ὑμῶν, θέλω προφυλάσσεσθαι ὑμᾶς, μὴ ἐμπεσεῖν εἰς τὰ ἄγκιστρα τῆς κενοδοξίας, ἀλλὰ πεπληροφορῆσθαι ἐν τῇ γεννήσει, καὶ τῷ πάθει, καὶ τῇ ἀναστάσει τῇ γενομένῃ ἐν καιρῷ τῆς ἡγεμονίας Ποντίου Πιλάτου, πραχθέντα ἀληθῶς καὶ βεβαίως ὑπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν. ἧς ἐκτραπῆναι μηδενὶ ὑμῶν γένοιτο.

Ὀναίμην ὑμῶν κατὰ πάντα, ἐάνπερ ἄξιος ὦ. εἰ γὰρ καὶ δέδεμαι, πρὸς ἕνα τῶν λελυμένων ὑμῶν οὐκ εἰμί. οἶδα ὅτι οὐ φυσιοῦσθε, Ἰησοῦν γὰρ Χριστὸν ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς. καὶ μᾶλλον ὅτ' ἂν ἐπαινῶ ὑμᾶς.

Salvificemini in ipſo, ut non corrumpatur aliquis in vobis, qui ab odore redarguemini. Inconveniens eſt *Ieſum Chriſtum* perfari, & Iudaizare. Chriſtianiſmus enim non in Iudaiſmum credidit, ſed Iudaiſmus in Chriſtianiſmũ: ut omnis lingua credens in Deum congregaretur.

Hæc autem, dilecti mei, non quia cognovi aliquos ex vobis ſic habentes: ſed, ut minor vobis, volo præſervari vos, ut non incidatis in hamos vanæ gloriæ: ſed certificemini in nativitate & paſſione & reſurrectione, facta in tempore ducatus *Pontii Pilati*; quæ facta ſunt vere & firmiter à *Ieſu Chriſto* ſpe noſtra. à qua averti nulli veſtrum fiat.

Fruar vobis ſecundum omnia; ſiquidem dignus ſim. Etſi enim ligatus ſum; ad unum ſolutorum de vobis non ſum. Novi quoniam non inflamini: *Ieſum* enim *Chriſtum* habetis in vobiſmetipſis. Et magis quando utique laudo vos, novi quoniam

niam verecundamini : ſicut ſcriptum eſt ; quoniam *juſtus ſuiipſius accuſator.*

Studete igitur firmari in dogmatibus Domini & Apoſtolorum : ut omnia quæcunque facitis proſperentur, carne & ſpiritu, fide & charitate, in Filio & Patre & Spiritu ſancto, in principio & in fine, cum digne decentiſſimo Epiſcopo veſtro, & digne complexa ſpirituali corona Presbyterii veſtri, & eorum qui ſecundum Deum Diaconorum. Subjicimini Epiſcopo & adinvicem, ut *Chriſtus* Patri ſecundum carnem, & Apoſtoli *Chriſto* & Patri & Spiritui : ut unio ſit carnalis & ſpiritualis. Sciens quoniam Deo pleni eſtis, cōpendioſe deprecatus ſum vos. Mementote mei in orationibus veſtris, ut Deo fruar ; & ejus quæ in *Syria* Eccleſiæ, unde non dignus ſum vocari. Superindigeo enim unita veſtra in Deo oratione & charitate ; in dignificari eam quæ in *Syria* Eccleſiam per Eccleſiam veſtram irrorari.

οἶδα ὅτι ἐντρέπεσθε, ὡς γέγραπται, ὅτι ὁ δίκαιος ἑαυτοῦ κατήγορος.

Σπουδάζετε οὖν βεβαιωθῆναι ἐν τοῖς δόγμασιν τοῦ κυρίου καὶ τῶν ἀποστόλων, ἵνα πάντα ὅσα ποιῆτε κατευοδωθῆτε σαρκὶ καὶ πνεύματι, πίστει, καὶ ἀγάπῃ, ἐν υἱῷ, καὶ πατρὶ, καὶ ἐν πνεύματι, ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τέλει, μετὰ τοῦ ἀξιοπρεπεστάτου ἐπισκόπου ὑμῶν, καὶ ἀξιοπλόκου πνευματικοῦ στεφάνου τοῦ πρεσβυτερίου ὑμῶν, καὶ τῶν κατὰ θεὸν διακόνων. ὑποτάγητε τῷ ἐπισκόπῳ καὶ ἀλλήλοις, ὡς Ἰησοῦς Χριστὸς τῷ πατρὶ κατὰ σάρκα, καὶ οἱ ἀπόστολοι τῷ Χριστῷ, καὶ τῷ πατρὶ, καὶ τῷ πνεύματι, ἵνα ἕνωσις ᾖ σαρκική τε καὶ πνευματική. εἰδὼς ὅτι θεοῦ γέμετε, συντόμως παρεκέλευσα ὑμᾶς. μνημονεύετέ μου ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν, ἵνα θεοῦ ἐπιτύχω, καὶ τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας, ὅθεν οὐκ ἄξιος εἰμὶ καλεῖσθαι. ἐπιδέομαι γὰρ τῆς ἡνωμένης ὑμῶν ἐν θεῷ προσευχῆς καὶ ἀγάπης, εἰς τὸ ἀξιωθῆναι τὴν ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίαν διὰ τῆς ἐκκλησίας ὑμῶν δροσισθῆναι.

Ἀσπάζονται ὑμᾶς Ἐφέσιοι ἀπὸ Σμύρνης, ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν, παρόντες εἰς δόξαν θεοῦ, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς, οἳ κατὰ πάντα με ἀνέπαυσαν, ἅμα Πολυκάρπῳ ἐπισκόπῳ Σμυρναίων. καὶ αἱ λοιπαὶ δὲ ἐκκλησίαι ἐν τιμῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀσπάζονται ὑμᾶς. ἔῤῥωσθε ἐν ὁμονοίᾳ θεοῦ, κεκτημένοι ἀδιάκριτον πνεῦμα, ὅς ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός.

Salutant vos *Epheſii* à *Smyrna* (unde & ſcribo vobis) præſentes in gloriam Dei, quemadmodum vos: qui ſecundum omnia me quieſcere fecerunt, ſimul cum *Polycarpo* Epiſcopo *Smyrnæorum.* Sed & reliquæ Eccleſiæ in honore *Ieſu Chriſti* ſalutant vos. Valete in concordia Dei; poſſidentes inſeparabilem ſpiritum, qui eſt *Ieſus Chriſtus.*

ΜΑΓΝΗΣΙΕΥΣΙΝ.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣΙΝ

ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος, ἐκκλησίᾳ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τῇ οὔσῃ ἐν Φιλαδελφίᾳ τῆς Ἀσίας, ἐλεημένῃ καὶ ἑδρασμένῃ ἐν ὁμονοίᾳ θεοῦ, καὶ ἀγαλλιωμένῃ ἐν τῷ πάθει τοῦ κυρίου ἡμῶν ἀδιακρίτως, ἐν τῇ ἀναστάσει αὐτοῦ πεπληροφορημένῃ ἐν παντὶ ἐλέει, ἣν ἀσπάζομαι ἐν αἵματι Ἰησοῦ

AD PHILADELPHICOS.

Ignatius, qui & Theophorus, Eccleſiæ Dei Patris & Ieſu Chriſti, quæ eſt in Philadelphia Aſiæ, habenti propitiationem, & firmatæ in concordia Dei, & exultanti in paſſione Domini Ieſu Chriſti inſeparabiliter, & in reſurrectione ipſius certificatæ, in omni miſericordia: quam ſaluto in ſanguine Ie-

ſu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

*ſu Chriſti, qui eſt gaudium æternum, & incoinquinatum, maxime ſi in uno ſumus cum epiſcopo, & eis qui cum ipſo Presbyteris & Diaconis, manifeſtatis in ſententia Ieſu Chriſti, quos ſecundum propriam voluntatem firmavit in firmitudine * ſancti Spiritus ipſius.*

* alii ſancto ipſius ſpiritu.

Χριστοῦ, ἥτις ἐστὶν χαρὰ αἰώνιος καὶ παράμονος, μάλιστα ἐὰν ἐν ἑνὶ ὦσιν σὺν τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ πρεσβυτέροις, καὶ διακόνοις ἀποδεδειγμένοις ἐν γνώμῃ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὓς κατὰ τὸ ἴδιον θέλημα ἐστήριξεν ἐν βεβαιωσύνῃ, τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ πνεύματι.

QVem Epiſcopum cognovi non à ſeipſo, neque per homines poſſediſſe adminiſtrationem in commune convenientem, neq; ſecundum inanem gloriam, ſed in charitate Dei Patris & Domini Ieſu Chriſti. Cujus obſtupui manſuetudinem; qui ſilens plura poteſt his qui vana loquuntur. Concordes enim eſtis mandatis, ut chordis cithara. Propter quod beatificat mea anima eam quæ in * Domini ipſius ſententiam; cognoſcens virtuoſam & perfectam exiſtentem, immobile ipſius & iniraſcibile in omni manſuetudine Dei viventis.

* Dominum.

ὋΝ ἐπίσκοπον ἔγνων οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ, οὐδὲ δι' ἀνθρώπων κεκτῆσθαι τὴν διακονίαν, τὴν εἰς τὸ κοινὸν ἀνήκουσαν, οὐδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλ' ἐν ἀγάπῃ θεοῦ πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗ καταπέπληγμαι τὴν ἐπιείκειαν, ὃς σιγῶν πλείονα δύναται τῶν μάταια λαλούντων. συνευρύθμισται γὰρ ταῖς ἐντολαῖς, ὡς χορδαῖς κιθάρα. διὸ μακαρίζει μου ἡ ψυχὴ τὴν εἰς θεὸν αὐτοῦ γνώμην, ἐπιγνοὺς ἐνάρετον καὶ τελείαν οὖσαν, τὸ ἀκίνητον αὐτοῦ καὶ τὸ ἀόργητον αὐτοῦ ἐν πάσῃ ἐπιεικείᾳ θεοῦ ζῶντος. Τέκνα

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

οὖν φωτὸς, ἀληθείας, φεύγετε τὸν μερισμὸν, τὰς κακοδιδασκαλίας. ὅπου δὲ ὁ ποιμήν ἐστιν, ἐκεῖ ὡς πρόβατα ἀκολουθεῖτε. πολλοὶ γὰρ λύκοι ἀξιόπιστοι ἡδονῇ κακῇ αἰχμαλωτίζουσιν τοὺς θεοδρόμους, ἀλλ' ἐν τῇ ἑνότητι ὑμῶν οὐχ ἕξουσιν τόπον.

Ἀπέχεσθε τῶν κακῶν βοτανῶν, ἅστινας οὐ γεωργεῖ Ἰησοῦς Χριστὸς, διὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτοὺς φυτείαν πατρός. οὐχ' ὅτι παρ' ὑμῖν μερισμὸν εὗρον, ἀλλ' ἀποδιϋλισμένον. ὅσοι γὰρ θεοῦ εἰσὶν καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗτοι μετὰ τοῦ ἐπισκόπου εἰσίν. καὶ ὅσοι ἂν μετανοήσαντες ἔλθωσιν ἐπὶ τὴν ἑνότητα τῆς ἐκκλησίας, οὗτοι θεοῦ ἔσονται, ἵνα ὦσιν κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν ζῶντες. Μὴ πλανᾶσθε ἀδελφοί μου. εἴτις σχίζοντι ἀκολουθεῖ, βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομεῖ. εἴτις ἐν ἀλλοτρίᾳ γνώμῃ περιπατεῖ, οὗτος τῷ πάθει οὐ συγκατατίθεται.

Σπουδάζετε οὖν μιᾷ εὐχαριστίᾳ χρῆσθαι. μία γὰρ σὰρξ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἓν ποτήριον εἰς ἕνωσιν τοῦ αἵματος

Filii igitur lucis, veritatis, fugite partitionem, & malas doctrinas: ubi autem Paſtor eſt, illic ut oves ſequimini. Multi enim lupi fide digni delectatione mala captivant in Deum curſores: ſed in unitate veſtra non habent locum.

Recedite à malis herbis, quas non colit *Ieſus Chriſtus*: propter non eſſe ipſas plantationem Patris. Non quoniam apud vos partitionem inveni; ſed abſtractionem. Quotquot enim Dei ſunt & *Ieſu Chriſti*, iſti cum * ipſo ſunt: & quotquot utique pœnitentes veniunt in unitatem Eccleſiæ, & iſti Dei erunt; ut ſint ſecundum *Ieſum Chriſtum* viventes. Non erretis, fratres mei. Si quis ſchiſma facientem ſequitur, regnum Dei non hæreditat: ſi quis in aliena ſententia circumambulat, iſte paſſioni non concordat.

* Epiſcopo.

Studete igitur una gratiarum actione uti. Vna enim caro Domini noſtri *Ieſu Chriſti*, & unus calix in unionem ſangui-

ſanguinis ipſius, unum altare, & unus Epiſcopus, cum Presbyterio & Diaconis conſervis meis: ut quod facitis, ſecundum Deum faciatis.

Fratres mei, valde effuſus ſum diligens vos, & ſuperexultans corroboro vos: non ego autem, ſed *Ieſus Chriſtus*, in quo vinctus timeo magis, ut adhuc imperfectus. Sed oratio veſtra me perficiet, ut in qua hæreditate propitiationem habuero, potiar; confugiens Euangelio ut carni *Ieſu*, & Apoſtolis ut Presbyterio Eccleſiæ. Sed & Prophetas diligamus; propter & ipſos in Euangelium annunciaſſe, & in *Chriſtum* ſperare, & ipſum expectare: in quo & credentes ſalvati ſunt, in unitate *Ieſu Chriſti* exiſtentes digne dilecti, & digne admirabiles ſancti, à *Ieſu Chriſto* teſtificati & connumerati in Euangelio communis ſpei.

Si autem Iudaiſmum interpretetur vobis; non audiatis ipſum. Melius eſt enim à viro circumciſionem ha-

αὐτοῦ. ἓν θυσιαστήριον, ὡς εἷς ἐπίσκοπος, ἅμα τῷ πρεσβυτερίῳ καὶ διακόνοις τοῖς συνδούλοις μου, ἵνα ὃ ἐὰν πράσσητε κατὰ θεὸν πράσσητε.

Ἀδελφοί μου, λίαν ἐκκέχυμαι ἀγαπῶν ὑμᾶς, καὶ ὑπεραγαλλόμενος ἀσφαλίζομαι ὑμᾶς. οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλ' Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ᾧ δεδεμένος φοβοῦμαι μᾶλλον ὡς ἔτι ὢν ἀνάρπαστος. ἀλλ' ἡ προσευχὴ ὑμῶν εἰς θεὸν με ἀπαρτίσει, ἵνα ἐν ᾧ κλήρῳ ἐλέχθην, ἐπιτύχω, προσφυγὼν τῷ εὐαγγελίῳ ὡς σαρκὶ Ἰησοῦ, καὶ τοῖς ἀποστόλοις ὡς πρεσβυτερίῳ ἐκκλησίας. καὶ τοὺς προφήτας δὲ ἀγαπῶμεν, διὰ τὸ καὶ αὐτοὺς εἰς τὸ εὐαγγέλιον κατηγγελκέναι, καὶ εἰς αὐτὸν ἐλπίζειν, καὶ αὐτὸν ἀναμένειν. ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσώθησαν ἐν ἑνότητι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὄντες ἀξιαγάπητοι καὶ ἀξιοθαύμαστοι ἅγιοι, ὑπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ μεμαρτυρημένοι, καὶ συνηριθμημένοι ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τῆς κοινῆς ἐλπίδος.

Ἐὰν δέ τις Ἰουδαϊσμὸν ἑρμηνεύῃ ὑμῖν, μὴ ἀκούετε αὐτοῦ. ἄμεινον γάρ ἐστιν παρὰ ἀνδρὸς περιτομὴν

ἔχοντος χριστιανισμὸν ἀκούειν, ἢ παρὰ ἀκροβύστου Ἰουδαισμόν. ἐὰν δὲ ἀμφότεροι περὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ μὴ λαλῶσιν, οὗτοι ἐμοὶ στῆλαί εἰσιν καὶ τάφοι νεκρῶν, ἐφ' οἷς γέγραπται μόνον ὀνόματα ἀνθρώπων. φεύγετε οὖν τὰς κακοτεχνίας, καὶ ἐνέδρας τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου, μήποτε θλιβέντες τῇ γνώμῃ αὐτοῦ ἐξασθενήσητε ἐν τῇ ἀγάπῃ. ἀλλὰ πάντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθε ἐν ἀμερίστῳ καρδίᾳ. εὐχαριστῶ δὲ τῷ θεῷ μου, ὅτι εὐσυνείδητος εἰμὶ ἐν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἔχει τις καυχήσασθαι οὔτε λάθρα, οὔτε φανερῶς, ὅτι ἐβάρησα τινὰ ἐν μικρῷ, ἢ ἐν μεγάλῳ. καὶ πᾶσι δὲ ἐν οἷς ἐλάλησα, εὔχομαι ἵνα μὴ εἰς μαρτύριον αὐτὸ κτήσωνται.

Εἰ γὰρ καὶ κατὰ σάρκα μέ τινες ἠθέλησαν πλανῆσαι, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα οὐ πλανᾶται, ἀπὸ θεοῦ ὄν. οἶδεν γὰρ πόθεν ἔρχεται, καὶ ποῦ ὑπάγει, καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει. ἐκραύγασα μεταξὺ ὤν. ἐλάλουν

bente Chriſtianiſmum audire, quam ab habente præputium Iudaiſmum. Si autem utrique de *Ieſu Chriſto* non loquantur, iſti mihi columnæ ſunt & ſepulchra mortuorum; in quibus ſcripta ſunt ſolùm nomina hominum. Fugite igitur malas artes, & inſidias Principis ſeculi hujus: ne fortè tribulati ſententia ipſius, infirmemini in Charitate. Sed & omnes in idipſum fiatis, in impartibili corde. Gratias autem ago Deo meo, quoniam bonam habens conſcientiam ego ſum in vobis; & non habet aliquis gloriari, neque occultè neque manifeſtè, quoniam gravavi aliquem in parvo vel in magno. Sed omnibus in quibus locutus ſum oro, ut non in teſtimonium ipſum poſſideant.

Si enim & ſecundùm carnem me quidam voluerant ſeducere: ſed ſpiritus non ſeducitur, à Deo exiſtens. Novit enim unde venit, & quò vadit, & occulta redarguit. Clamavi in intermedio exiſtens; locutus ſum magna voce,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

voce, Dei voce : *Epiſcopo attendite, & Presbyterio, & Diaconis.* Quidam autem ſuſpicati ſunt me, ut præſcientem diviſionem quorundam, dicere hæc : teſtis autem mihi in quo vinctus ſum, quia à carne humana non cognovi. Spiritus autem prædicavit, dicens hæc : *Sine Epiſcopo nihil faciatis. Carnem veſtram, ut templum Dei, ſervate. Vnitatem diligite : diviſiones fugite. Imitatores eſtote Ieſu Chriſti ; ut & ipſe Patris ipſius.*

Ego quidem igitur proprium faciebam, ut homo in unitatem perfectus. Vbi autem diviſio eſt & ira, Deus non habitat. Omnibus igitur pœnitentibus dimittit Deus ; ſi pœniteant in unitatem Dei & concilium Epiſcopi. Credo gratiæ *Ieſu Chriſti*, qui ſolvet à vobis omne vinculum. Deprecor autem vos, nihil ſecundum contentionem facere, ſed ſecundum *Chriſti* diſciplinam. Quia audivi quoſdam dicentes ; quoniam ſi non in veteribus invenio, in Euangelio

μεγάλῃ φωνῇ. τῷ ἐπισκόπῳ προσέχετε, καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ, καὶ διακόνοις. οἱ δὲ πλέσαντες με ὡς προειδότα τὸν μερισμόν τινων λέγειν ταῦτα. Μάρτυς δέ μοι ἐν ᾧ δέδεμαι, ὅτι ἀπὸ σαρκὸς ἀνθρωπίνης οὐκ ἔγνων. Τὸ δὲ πνεῦμα ἐκήρυσσεν λέγων τάδε. Χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν ποιεῖτε. τὴν σάρκα ὑμῶν ὡς ναὸν θεοῦ τηρεῖτε. τὴν ἕνωσιν ἀγαπᾶτε, τοὺς μερισμοὺς φεύγετε, μιμηταὶ γίνεσθε Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὡς καὶ αὐτὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

Ἐγὼ μὲν οὖν τὸ ἴδιον ἐποίουν, ὡς ἄνθρωπος εἰς ἕνωσιν κατηρτισμένος. Οὗ δὲ μερισμός ἐστὶν καὶ ὀργὴ, θεὸς οὐ κατοικεῖ. πᾶσιν οὖν μετανοοῦσιν ἀφίει ὁ κύριος, ἐὰν μετανοήσωσιν εἰς ἑνότητα θεοῦ, καὶ συνέδριον τοῦ ἐπισκόπου. πιστεύω τῇ χάριτι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς λύσει ἀφ' ὑμῶν πάντα δεσμόν. παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς μηδὲν κατ' ἐριθείαν πράσσειν, ἀλλὰ κατὰ Χριστομαθίαν. ἐπεὶ ἤκουσα τινῶν λεγόντων, ὅτι ἐὰν μὴ ἐν τοῖς ἀρχαίοις εὕρω, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ οὐ πιστεύω. καὶ

λέγοντός μου αὐτοῖς, ὅτι γέγραπται, ἀπεκρίθησάν μοι, ὅτι πρόκειται. ἐμοὶ δὲ ἀρχεῖα ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστὸς, τὰ ἄθικτα ἀρχεῖα, ὁ σταυρὸς αὐτοῦ καὶ ὁ θάνατος, καὶ ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ, ἐν οἷς θέλω ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν δικαιωθῆναι.

Καλοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς, κρεῖσσον δὲ ὁ ἀρχιερεὺς ὁ πεπιστευμένος τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὃς μόνος πεπίστευται τὰ κρυπτὰ τοῦ θεοῦ. αὐτὸς ὢν θύρα τοῦ πατρὸς, δι' ἧς εἰσέρχονται Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακὼβ, καὶ οἱ προφῆται, καὶ οἱ ἀπόστολοι, καὶ ἡ ἐκκλησία. πάντα ταῦτα εἰς ἑνότητα θεοῦ. ἐξαίρετον δέ τι ἔχει τὸ εὐαγγέλιον, τὴν παρουσίαν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ πάθος αὐτοῦ, καὶ τὴν ἀνάστασιν. οἱ γὰρ ἀγαπητοὶ προφῆται κατήγγειλαν εἰς αὐτόν. τὸ δὲ εὐαγγέλιον ἀπάρτισμά ἐστιν ἀφθαρσίας. πάντα ὁμοῦ καλά ἐστιν, ἐὰν ἐν ἀγάπῃ πιστεύετε.

Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν προσευχὴν

non credo : & dicente me ipſis, quoniam ſcriptum eſt ; reſponderunt mihi, quoniam præjacet. Mihi autem principium eſt *Ieſus Chriſtus* ; inapproximabilia principia crux ipſius & mors, & reſurrectio ipſius, & fides quæ per ipſum : in quibus volo in oratione veſtra juſtificari.

Boni & Sacerdotes, melius autem Princeps Sacerdotum ; cui credita ſunt ſancta ſanctorum, cui ſoli credita ſunt occulta Dei : qui ipſe eſt janua Patris, per quam ingrediuntur *Abraham* & *Iſaac* & *Iacob*, & Prophetæ, & Apoſtoli, & Eccleſia. Omnia hæc in unitatem fidei. Præcipuum autem aliquid habet Euangelium, præſentiam Salvatoris Domini noſtri *Ieſu Chriſti*, paſſionem ipſius, & reſurrectionem. Dilecti enim Prophetæ annunciaverunt in ipſum : Euangelium autem * perfectio eſt incorruptionis. Omnia ſimul bona ſunt, ſi in charitate creditis. * alii perfectæ.

Quia ſecundum orationem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

nem veſtram, & ſecundum viſcera miſericordiæ quæ habetis in *Chriſto Ieſu*, annunciatum eſt mihi, pacem habere Ecclesiam, quæ eſt in *Antiochia Syriæ* : decens eſt vos, ut Eccleſiam Dei, ordinare Diaconum ad intercedendum illic Dei interceſſionem; in congaudere ipſis in idipſum factis, & glorificare nomen. Beatus in *Ieſu Chriſto*, qui dignificabitur tali miniſtratione : & vos glorificabimini. Volentibus autem vobis non eſt impoſſibile, pro nomine Dei; ut & quædam propinquæ Eccleſiæ miſerunt Epiſcopos, quædam autem Presbyteros & Diaconos.

De *Philone* autem Diacono, à *Cilicia* viro, teſtimonium habente, qui & nunc in verbo Dei miniſtrat mihi cum *Reo*, *Agathopode* viro electo, qui à *Syria* me ſequitur, abrenuncians ſeculo; qui & teſtificantur vobis : & ego Deo gratias ago pro vobis, quoniam recepiſtis ipſos; ut & vos Dominus. Qui autem

ὑμῶν κατὰ τὰ σπλάγχνα ἃ ἔχετε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀπηγγέλη μοι εἰρηνεύειν τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας, πρέπον ἐστὶν ὑμῖν, ὡς ἐκκλησίᾳ θεοῦ, χειροτονῆσαι διάκονον εἰς τὸ πρεσβεῦσαι ἐκεῖ θεοῦ πρεσβείαν. εἰς τὸ συγχαρῆναι αὐτοῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ γενομένοις, καὶ δοξάσαι τὸ ὄνομα. Μακάριος ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ ὃς καταξιωθήσεται τῆς τοιαύτης διακονίας, καὶ ὑμεῖς δοξαθήσεσθε. θέλουσιν δὲ ὑμῖν οὐκ ἔστιν ἀδύνατον ὑπὲρ ὀνόματος θεοῦ, ὡς καὶ αἱ ἔγγιστα ἐκκλησίαι ἔπεμψαν ἐπισκόπους, αἱ δὲ πρεσβυτέρους, καὶ διακόνους.

Περὶ δὲ Φίλωνος τοῦ διακόνου ἀπὸ Κιλικίας ἀνδρὸς μεμαρτυρημένου, ὃς καὶ νῦν ἐν λόγῳ θεοῦ ὑπηρετεῖ μοι ἅμα Ῥέῳ Ἀγαθόποδι ἀνδρὶ ἐκλεκτῷ, ὃς ἀπὸ Συρίας μοι ἀκολουθεῖ ἀποταξάμενος τῷ βίῳ, οἳ καὶ μαρτυροῦσιν ὑμῖν, κἀγὼ τῷ θεῷ εὐχαριστῶ ὑπὲρ ὑμῶν, ὅτι ἐδέξασθε αὐτούς, ὡς καὶ ὑμᾶς ὁ κύριος. οἱ δὲ ἀτι-

μάσαντες αὐτοὺς λυτρωθείησαν ἐν τῇ χάριτι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐν Τρωάδι, ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν διὰ Βούρρου πεμφθέντος ἅμα ἐμοὶ ἀπὸ Ἐφεσίων, καὶ Σμυρναίων, εἰς λόγον τιμῆς. τιμήσει αὐτοὺς ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, εἰς ὃν ἐλπίζουσιν σαρκὶ, ψυχῇ, πίστει, ἀγάπῃ, ὁμονοίᾳ. ἔρρωσθε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν.

inhonoraverunt ipſos, liberentur in gratia *Ieſu Chriſti*. Salutat vos charitas multorum qui in *Troade* : unde & ſcribo vobis per *Burrum*, miſſum mecum ab *Epheſiis* & *Smyrnæis* in verbum honoris. Honoret & ipſos Dominus *Ieſus Chriſtus* ; in quem ſperent carne, anima, ſpiritu, fide, charitate, concordia. Valete in *Chriſto Ieſu*, communi ſpe noſtra.

ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣΙΝ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

ΤΡΑΛΛΙΑΝΟΙΣ.

Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος, ἠγαπημένῃ θεῷ πατρὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ ἁγίᾳ, τῇ οὔσῃ ἐν Τράλλεσιν τῆς Ἀσίας, ἐκλεκτῇ, καὶ ἀξιοθέῳ, εἰρηνευούσῃ, ἐν σαρκὶ καὶ αἵματι, τῷ πάθει Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ἐν τῇ εἰς αὐτὸν ἀναστάσει, ἣν ἀσπάζομαι ἐν

AD TRALLESIOS.

Ignatius, qui & Theophorus, dilectæ Deo Patri Ieſu Chriſti Eccleſiæ ſanctæ, exiſtenti in Tralleſiis Aſiæ, electæ & Deo dignæ, pacem habenti in carne & ſanguine & paſſione Ieſu Chriſti, ſpei noſtræ, in ea quæ in ipſum reſurrectione : quam & ſaluto in pleni-

plenitudine, in Apoſtolico charactere, & oro plurimum gaudere.

INcoinquinatam mentem & inſeparabilem in ſuſtinentia cognovi vos habentes, non ſecundum uſum, ſed ſecundum naturam: quemadmodum oſtendit mihi *Polybius* Epiſcopus veſter, qui advenit, voluntate Dei & *Ieſu Chriſti*, in *Smyrna*; & ſic mihi congaviſus eſt vincto in *Chriſto Ieſu*, ut ego omnem multitudinem veſtram in ipſo ſpecularer. Recipiens igitur eam, quæ ſecundum Deum, æquanimitatem per ipſum, gloriatus ſum inveniens vos, ut cognovi, imitatores Dei.

Quum enim Epiſcopo ſubjecti eſtis ut *Ieſu Chriſto*, videmini mihi non ſecundum homines viventes, ſed ſecundum *Ieſum Chriſtum*; propter vos mortuum, ut credentes in mortem ipſius, mori effugiatis. Neceſſarium igitur eſt, quemadmodum facitis, ſine Epiſcopo nihil operari

τῷ πληρώματι, ἐν Ἀποστολικῷ χαρακτῆρι, καὶ εὔχομαι πλεῖστα χαίρειν.

Ἄμωμον διάνοιαν, καὶ ἀδιάκριτον ἐν ὑπομονῇ ἔγνων ὑμᾶς ἔχοντας, οὐ κατὰ χρῆσιν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν, καθὼς ἐδήλωσέν μοι Πολύβιος ὁ ἐπίσκοπος ὑμῶν, ὃς παρεγένετο θελήματι θεοῦ καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐν Σμύρνῃ, καὶ οὕτως μοι συνεχάρη δεδεμένῳ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὥστε με τὸ πᾶν πλῆθος ὑμῶν ἐν αὐτῷ θεωρῆσαι. ἀποδεξάμενος οὖν τὴν κατὰ θεὸν εὔνοιαν δι' αὐτοῦ, ἔδοξα εὑρὼν ὑμᾶς ὡς ἔγνων μιμητὰς ὄντας θεοῦ.

Ὅτ' ἂν γὰρ τῷ ἐπισκόπῳ ὑποτάσσεσθε ὡς Ἰησοῦ Χριστῷ, φαίνεσθέ μοι οὐ κατὰ ἀνθρώπινον ζῶντες, ἀλλὰ κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν δι' ἡμᾶς ἀποθανόντα, ἵνα πιστεύσαντες εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ, τὸ ἀποθανεῖν ἐκφύγητε. ἀναγκαῖον οὖν ἐστιν, ὥσπερ ποιεῖτε, ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν πράσ-

σειν

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

σεῖν ὑμᾶς. ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ, ὡς τοῖς Ἀποστόλοις Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ἐν ᾧ διάγοντες εὑρεθησώμεθα. δεῖ δὲ καὶ τοὺς διακόνους ὄντας μυστήριον Ἰησοῦ Χριστοῦ κατὰ πάντα τρόπον πᾶσιν ἀρέσκειν. οὐ γὰρ βρωμάτων καὶ ποτῶν εἰσὶν διάκονοι, ἀλλ' ἐκκλησίας Θεοῦ ὑπηρέται. δέον οὖν αὐτοὺς φυλάσσεσθαι τὰ ἐγκλήματα ὡς πῦρ.

Ὁμοίως πάντες ἐντρεπέσθωσαν τοὺς διακόνους ὡς Ἰησοῦν Χριστὸν, ὡς καὶ τὸν ἐπίσκοπον, ὄντα υἱὸν τοῦ πατρὸς. τοὺς δὲ πρεσβυτέρους ὡς συνέδριον θεοῦ, καὶ ὡς σύνδεσμος ἀποστόλων. χωρὶς τούτων ἐκκλησία οὐ καλεῖται. περὶ ὧν πέπεισμαι ὑμᾶς οὕτως ἔχειν. τὸ γὰρ ἐξεμπλάριον τῆς ἀγάπης ὑμῶν ἔλαβον, καὶ ἔχω μεθ' ἐμαυτοῦ ἐν τῷ ἐπισκόπῳ ὑμῶν, οὗ αὐτὸ τὸ κατάστημα μεγάλη μαθητεία. ἡ δὲ πραότης αὐτοῦ δύναμις. ὃν λογίζομαι καὶ τοὺς ἀθέους ἐντρέπεσθαι. ἀγαπῶντας ὡς οὐ φείδομαι ἑαυτὸν πότερον δυνάμενος γράφειν

vos: ſed ſubjici & Presbyterio ut Apoſtolis *Ieſu Chriſti* ſpei noſtræ; in quo converſantes inveniamur. Oportet autẽ & Diaconos, miniſtros exiſtentes myſteriorum *Ieſu Chriſti*, ſecundum omnem modum omnibus placere. Non enim ciborum & potuum ſunt miniſtri; ſed Eccleſiæ Dei miniſtri. Opportunum igitur vos obſervare accuſationes, ut ignem.

Similiter & omnes revereantur Diaconos, ut mandatum *Ieſu Chriſti*; & Epiſcopum, ut *Ieſum Chriſtum*, exiſtentem filium Patris; Presbyteros autem, ut cõcilium Dei & conjunctionem Apoſtolorum. Sine his Eccleſia non vocatur. De quibus ſuadeo vos ſic habere. Exemplarium enim charitatis veſtræ accepi, & habeo cum meipſo in Epiſcopo veſtro; cujus ipſa compoſitio magna eſt diſciplinatio, manſuetudo autem ipſius potentia: quem exiſtimo & impios revereri. Diligentes quod non parco ipſum aliqualem, potens ſcribere

bere

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

bere pro illo ; in hoc exiſtimet, ut exiſtens condemnatus, velut Apoſtolus vobis præcipiam.

Multa ſapio in Deo : ſed meipſum menſuro, ut non in gloriatione perdar. Nunc enim me oportet plus timere, & non attendere inflantibus me. Dicentes enim mihi, flagellant me. Diligo quidem enim pati : ſed non novi ſi dignus ſum. Zelus enim multis quidem non apparet, me autem plus oppugnat. Indigeo igitur manſuetudine ; in qua diſſolvitur princeps ſeculi hujus.

Nonne poſſum vobis ſupercœleſtia ſcribere ? Sed timeo ne parvulis exiſtentibus vobis damnum apponam. Et condonate mihi : ne forte, non potentes capere, ſtrangulemini. Etenim ego, non ſecundum quodcunque ligatus ſum, ſed potens ſcire cœleſtia, & loci poſitiones Angelicas, & conſtitutiones, principationes, viſibiliaque & inviſibilia. præter hoc, jam & diſcipulus ſum. Multa

ὑπὲρ τούτου εἰς τοῦτο ᾠήθην, ἵνα ὢν κατάκριτος ὡς ἀπόστολος ὑμῖν διατάσσομαι.

Πολλὰ φρονῶ ἐν θεῷ. ἀλλ' ἐμαυτὸν μετρῶ, ἵνα μὴ ἐν καυχήσει ἀπόλωμαι. νῦν γάρ με δεῖ πλέον φοβεῖσθαι, καὶ μὴ προσέχειν τοῖς φυσιοῦσίν με. οἱ γὰρ λέγοντές μοι μαστιγοῦσίν με. ἀγαπῶ μὲν γὰρ τὸ παθεῖν, ἀλλ' οὐκ οἶδα εἰ ἄξιός εἰμι. ὁ γὰρ ζῆλος πολλοῖς μὲν οὐ φαίνεται, ἐμὲ δὲ πλέον πολεμεῖ. χρήζω οὖν πραότητος, ἐν ᾗ καταλύεται ὁ ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου.

Μὴ οὐ δύναμαι τὰ ἐπουράνια γράψαι; ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ νηπίοις οὖσιν ὑμῖν βλάβην παραθῶ. καὶ συγγνωμονεῖτέ μοι, μήποτε οὐ δυνηθέντες χωρῆσαι στραγγαλωθῆτε. καὶ γὰρ ἐγὼ οὐ καθότι δέδεμαι, καὶ δυνάμενος τὰ ἐπουράνια, καὶ τὰς τοποθεσίας τὰς ἀγγελικάς, καὶ τὰς συστάσεις τὰς ἀρχοντικάς, ὁρατά τε καὶ ἀόρατα. παρὰ τοῦτο ἤδη καὶ μαθητής εἰμι. πολλὰ γὰρ ὑμῖν

λείπει, ἵνα θεοῦ μὴ λειπώμεθα.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ἡ ἀγάπη Ἰησοῦ Χριστοῦ, μόνῃ τῇ χριστιανῇ τροφῇ χρῆσθαι, ἀλλοτρίας δὲ βοτάνης ἀπέχεσθαι, ἥτις ἐστὶν αἵρεσις. οἱ καιροὶ παρεμπλέκουσιν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ ἀξίαν πιστευόμενοι, ὥσπερ θανάσιμον φάρμακον διδόντες μετ' οἰνομέλιτος, ὅπερ ὁ ἀγνοῶν ἡδέως λαμβάνει ἐν ἡδονῇ, κἀκεῖ τὸ ἀποθανεῖν.

Φυλάττεσθε οὖν τοῖς τοιούτοις. τοῦτο δὲ ἔσται ὑμῖν μὴ φυσιουμένοις, καὶ οὖσιν ἀχωρίστοις θεοῦ, Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ τῶν διαταγμάτων τῶν ἀποστόλων. ὁ ἐντὸς θυσιαστηρίου ὢν, καθαρός ἐστιν. τοῦτ' ἐστιν, ὁ χωρὶς ἐπισκόπου καὶ πρεσβυτερίου καὶ διακόνου πράσσων τι, οὗτος οὐ καθαρός ἐστιν τῇ συνειδήσει.

Οὐκ ἐπεὶ ἔγνων τοιοῦτόν τι ἐν ὑμῖν, ἀλλὰ προφυλάσσω ὑμᾶς ὄντας μου ἀγαπητοὺς, προορῶν τὰς ἐνέδρας τοῦ διαβόλου. ὑμεῖς οὖν

enim vobis deficiunt, ut Deo non deficiamus.

Deprecor igitur vos (non ego, ſed charitas *Ieſu Chriſti*) ſolo Chriſtiano alimento utamini; ab aliena autem herba recedite, quæ eſt hæreſis, quæ & inquinatis implicat *Ieſum Chriſtum*: quemadmodum mortiferum pharmacum dantes cum vino mellito; quod qui ignorat, delectabiliter accipit, & in delectatione mala mori.

Obſervemini igitur à talibus. Hoc autem erit à vobis non inflatis, & exiſtentibus inſeparabilibus à Deo *Ieſu Chriſto*, & Epiſcopo, & ordinibus Apoſtolorum. Qui intra altare eſt, mundus eſt: qui vero extra altare eſt, non mundus eſt. hoc eſt; Qui ſine Epiſcopo & Presbytero & Diacono operatur aliquid, iſte non mundus eſt in conſcientia.

Non quia cognovi tale quid in vobis: ſed præſervo vos, exiſtẽtes meos dilectos; prævidens inſidias Diaboli. Vos

igitur

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

igitur manſuetam patientiam
reſumētes, recreate voſmet-
ipſos in fide, quod eſt caro
Domini, & in charitate, quod
eſt ſanguis *Ieſu Chriſti*. Nul-
lus veſtrum adverſus proxi-
mum aliquid habeat. Non
occaſiones detis gentibus: ut
non propter paucos inſipien-
tes ea quæ in Deo multitudo
blaſphemetur. *Væ enim, per
quem in vanitate nomen meum
in aliquibus blaſphematur.*

Obſurdeſcite igitur, quan-
do vobis ſine *Ieſu Chriſto* lo-
quitur quis: qui ex genere
David, qui ex *Maria*; qui ve-
re natus eſt, comedit & bi-
bit; vere perſecutionem paſ-
ſus eſt, ſub *Pontio Pilato*, vere
crucifixus & mortuus eſt, ad-
ſpicientibus cœleſtibus &
terreſtribus & infernalibus.
qui & vere reſurrexit à mor-
tuis, reſuſcitante ipſum Patre
ipſius: qui & ſecundum ſimi-
litudinem nos credentes ipſi
ſic reſuſcitabit Pater ipſius,
in *Chriſto Ieſu*; ſine quo verum
vivere non habemus.

Si autem, quemadmodum
quidam ſine Deo exiſtentes

πραεῖαν εὐπάθειαν ἀναλαβόντες
ἀνακτίσασθε ἑαυτοὺς ἐν πίστει, ὅ ἐ-
στιν σὰρξ τοῦ κυρίου, ἐν ἀγάπῃ, ὅ
ἐστιν αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ. μηδεὶς
ὑμῶν κατὰ τοῦ πλησίου ἐχέτω. μὴ
ἀφορμὰς δίδοτε τοῖς ἔθνεσιν, ἵνα
μὴ δι᾽ ὀλίγους ἄφρονας τὸ ἐν θεῷ
πλῆθος βλασφημῆται. Οὐαὶ
γὰρ δι᾽ οὗ ἐπὶ ματαιότητι τὸ ὄνομα
μου ἐπὶ τίνων βλασφημεῖται.

Κωφώθητε οὖν, ὅταν ὑμῖν χω-
ρὶς Ἰησοῦ Χριστοῦ λαλῇ τις,
τοῦ ἐκ γένους Δαβὶδ, τοῦ ἐκ Μα-
ρίας, ὃς ἀληθῶς ἐγεννήθη, ἔφαγέν
τε καὶ ἔπιεν, ἀληθῶς ἐδιώχθη ἐπὶ
Ποντίου Πιλάτου, ἀληθῶς ἐσταυρώθη
καὶ ἀπέθανεν, βλεπόντων τῶν ἐπου-
ρανίων, ἐπιγείων, καὶ ὑποχθο-
νίων. ὃς καὶ ἀληθῶς ἠγέρθη ἀπὸ
νεκρῶν, ἐγείραντος αὐτὸν τοῦ πα-
τρὸς αὐτοῦ κατὰ τὸ ὁμοίωμα, ὡς
καὶ ἡμᾶς τοὺς πιστεύοντας αὐτῷ
οὕτως ἐγερεῖ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐν
Χριστῷ Ἰησοῦ. οὗ χωρὶς τὸ ἀλη-
θινὸν ζῆν οὐκ ἔχομεν.

Εἰ δὲ ὥσπερ τινες ἄθεοι ὄντες,
τουτέστιν ἄπιστοι, λέγουσιν τὸ δοκεῖν

πεπονθέναι αὐτὸν, αὐτοὶ ὄντες τὸ δοκεῖν, ἐγώ τί δέδεμαι. τί δὲ εὔχομαι θηριομαχῆσαι. δωρεὰν οὖν ἀποθνήσκω. ἄρα οὐ καταψεύδομαι τοῦ κυρίου.

Φεύγετε οὖν τὰς κακὰς παραφυάδας, τὰς γεννώσας καρπὸν θανατηφόρον. οὗ ἐὰν γεύσεταί τις παρ' αὐτὰ ἀποθνήσκει. οὗτοι γὰρ οὐκ εἰσὶν φυτεία πατρός. εἰ γὰρ ἦσαν, ἐφαίνοντο ἂν κλάδοι τοῦ σταυροῦ, καὶ ἦν ἂν ὁ καρπὸς αὐτῶν ἄφθαρτος. δι' οὗ ἐν τῷ πάθει αὐτοῦ προσκαλεῖται ὑμᾶς ὄντας μέλη αὐτοῦ. Οὐ δύναται οὖν κεφαλὴ χωρὶς γεννηθῆναι ἄνευ μελῶν, τοῦ θεοῦ ἕνωσιν ἐπαγγελλομένου ὅς ἐστιν αὐτός.

Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἀπὸ Σμύρνης ἅμα ταῖς συμπαρούσαις μου ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ, οἳ κατὰ πάντα με ἀνέπαυσαν σαρκί τε καὶ πνεύματι. παρακαλεῖ ὑμᾶς τὰ δεσμά μου ἃ ἕνεκεν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιφέρω, αἰτούμενος θεοῦ ἐπιτυχεῖν. Διαμένετε ἐν τῇ ὁμονοίᾳ ὑμῶν, καὶ τῇ

(hoc eſt, infideles) dicunt; ſecundum videri paſſum eſſe ipſum; ipſi exiſtentes ſecundum videri: ego quid vinctus ſum? quid autem & oro cum beſtiis pugnare? Gratis igitur morior: ergo * non reprehendor mendacii à Domino. *ſuperfluum.

Fugite ergo malas propagines, generantes fructum mortiferum; quem ſi guſtet quis, ſtatim moritur. Iſti enim non ſunt plantatio Patris. Si enim eſſent; apparerent utique rami Crucis, & eſſet utique fructus illorum incorruptibilis: per quem, in paſſione ipſius, advocat vos exiſtentes membra ipſius. Non poteſt igitur caput naſci ſine membris; Deo unionem repromittente, quod eſt ipſe.

Saluto vos à Smyrna, cum compræſentibus mihi Eccleſiis Dei; qui ſecundum omnia me quieſcere fecerunt carne & ſpiritu. Deprecantur vos vincula mea, quæ pro *Ieſu Chriſto* fero, petens Deo frui. Permanete in concordia veſtra, & ea quæ cum adinvi-

adinvicem oratione. Decet enim vos ſingulos, præcipue & Presbyteros, refrigerare Epiſcopum; in honorem Patris, *Ieſu Chriſti*, & Apoſtolorum. Oro vos in charitate audire me; ut non in teſtimonium ſim in vobis ſcribens. Sed & pro me orate ea, quæ à vobis, charitate indigente in miſericordia Dei, ad dignificari me hæreditate, qua conor potiri, ut non reprobus inveniar.

Salutat vos charitas *Smyrnæorum* & *Epheſiorum*. Mementote in orationibus veſtris ejus quæ in *Syria* Eccleſiæ; unde non dignus ſum dici, exiſtens extremus illorum. Valete in *Ieſu Chriſto*; ſubjecti Epiſcopo, ut Dei mandato, ſimiliter & Presbyterio. Et ſinguli adinvicem diligite in impartibili corde. Caſtificate veſtrum meum ſpiritum, non ſolum nunc, ſed & quando utique Deo fruar. Adhuc enim ſub periculo ſum: ſed fidelis Pater, in *Ieſu Chriſto*,

μετ' ἀλλήλων προσευχῇ. Πρέπει γὰρ ὑμῖν τοῖς καθ' ἕνα ἐξαιρέτως, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἀναψύχειν τὸν ἐπίσκοπον, εἰς τιμὴν πατρὸς Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἀποστόλων. εὔχομαι ὑμᾶς ἐν ἀγάπῃ ἀκοῦσαί μου, ἵνα μὴ εἰς μαρτύριον ὦ ἐν ὑμῖν γράψας. καὶ περὶ ἐμοῦ δὲ προσεύχεσθε, τῆς ἀφ' ὑμῶν ἀγάπης χρῄζοντος ἐν τῷ ἐλέει τοῦ θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναί με τοῦ κλήρου οὗ περίκειμαι ἐπιτυχεῖν, ἵνα μὴ ἀδόκιμος εὑρεθῶ.

Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη Σμυρναίων καὶ Ἐφεσίων. μνημονεύετε ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας, ὅθεν καὶ οὐκ ἄξιός εἰμι λέγεσθαι, ὢν ἔσχατος ἐκείνων. Ἔρρωσθε ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, ὑποτασσόμενοι τῷ ἐπισκόπῳ ὡς τῇ ἐντολῇ, ὁμοίως καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ. καὶ οἱ κατ' ἄνδρα ἀλλήλους ἀγαπᾶτε ἐν ἀμερίστῳ καρδίᾳ. ἁγνίζετε ὑμῶν τὸ ἐμὸν πνεῦμα, οὐ μόνον νῦν, ἀλλὰ καὶ ὅταν θεοῦ ἐπιτύχω. ἔτι γὰρ ὑπὸ κίνδυνόν εἰμι. ἀλλὰ πιστὸς ὁ πατὴρ ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ πληρῶσαί

μου τὴν αἴτησιν καὶ ὑμῶν, ἐν ᾧ εὑρεθείητε ἄμωμοι.

implere petitionem meam & veſtram; in quo inveniamini incoinquinati.

ΤΡΑΛΛΙΑΝΟΙΣ.

IS. VOSSIVS LECTORI. Quæ hactenus dedi Græce, ſic reperi in Mso Florentino. Quæ deinceps ſequitur ad Romanos epiſtola, ex vulgatis ante editionibus adjunxi. Sed vetus eſt Latina ejus interpretatio.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ ἠλεημένῃ ἐν μεγαλειότητι ὑψίστου θεοῦ Πατρὸς, καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, ἐκκλησίᾳ ἡγιασμένῃ, καὶ πεφωτισμένῃ ἐν θελήματι θεοῦ τοῦ ποιήσαντος τὰ πάντα, ἅ ἐστι κατὰ πίστιν καὶ ἀγάπην Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν, ἥτις προκάθηται ἐν τόπῳ χωρίου Ῥωμαίων, ἀξιόθεος, ἀξιοπρεπὴς, ἀξιομακάριστος, ἀξιέπαινος, ἀξιοεπίτευκτος, ἀξίαγνος, καὶ προκαθημένη τῆς ἀγάπης, χριστώνυμος, πατρώνυμος, πνευματοφόρος, ἣν καὶ ἀσπάζομαι ἐν ὀνόματι Θεοῦ παντοκράτορος, καὶ Ἰησοῦ

AD ROMANOS.

Ignatius, qui & Theophorus, habenti propitiationem in magnitudine Patris altiſſimi, & Ieſu Chriſti ſolius filii ipſius, Eccleſiæ dilectæ & illuminatæ in voluntate volentis omnia, quæ ſunt ſecundum dilectionem Ieſu Chriſti Dei noſtri (quæ & præſidet in loco chori Romanorum, digna Deo, digna decentia, digna beatitudine, digna laude, digne ordinata, digne caſta, & præſidens in charitate, Chriſti habens legem, Patris nomen; quam & ſaluto in nomine Ieſu Chriſti filii

filii Patris) ſecundum carnem & ſpiritum unitis in omni mandato ipſius, impletis gratia Dei indiviſim, & abſtractis ab omni alieno colore; plurimum in Domino Ieſu Chriſto Deo noſtro immaculate gaudere.

Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῖς κατὰ σάρκα καὶ πνεῦμα ἡνωμένοις πάσῃ ἐντολῇ αὐτοῦ, πεπληρωμένοις πάσης χάριτος θεοῦ ἀδιακρίτως, καὶ ἀποδιϋλισμένοις ἀπὸ παντὸς ἀλλοτρίου χρώματος, πλεῖστα ἐν θεῷ καὶ Πατρὶ, καὶ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἀμώμως χαίρειν.

DEprecans Deum, attigi videre veſtras dignas viſione facies; ut & amplius petebam accipere. Ligatus enim in *Chriſto Ieſu*, ſpero vos ſalutare, ſiquidem voluntas ſit, ut dignificer in finem eſſe. Principium quidem enim bene diſpenſatum eſt: ſiquidem gratia mea potiar, ad hæreditatem meam ſine impedimento lucrari. Timeo enim charitatem veſtram, ne ipſa me lædat. Vobis enim facile eſt, quod vultis facere: mihi autem difficile eſt Deo potiri; ſiquidē vos non parcitis mihi.

Non enim volo vos hominibus placere, ſed Deo pla-

ΕΠευξάμενος τῷ Θεῷ, ἐπέτυχον ἰδεῖν ὑμῶν τὰ ἀξιόθεα πρόσωπα, οὓς καὶ πλέον ἠτούμην λαβεῖν. δεδεμένος γὰρ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἐλπίζω ὑμᾶς ἀσπάσασθαι, ἐάνπερ θέλημα ᾖ τοῦ ἀξιωθῆναί με εἰς τέλος εἶναι. ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴ εὐοικονόμητός ἐστιν, ἐάν περ χάριτος ἐπιτύχω, εἰς τὸ τὸν κλῆρόν μου εἰς πέρας ἀνεμποδίστως ἀπολαβεῖν. Φοβοῦμαι γὰρ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, μὴ αὐτή με ἀδικήσῃ. ὑμῖν γὰρ εὐχερές ἐστιν, ὃ θέλετε ποιῆσαι. ἐμοὶ δὲ δύσκολόν ἐστι τοῦ Θεοῦ ἐπιτυχεῖν, ἐάν περ ὑμεῖς μὴ φείσησθέ μου προφάσει φιλίας σαρκίνης

Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀνθρωπαρεσκῆσαι, ἀλλὰ Θεῷ ἀρέσαι, ὥσπερ

καὶ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

καὶ ἀρέσκετε· οὔτε γὰρ ἐγὼ ἕξω ποτὲ καιρὸν τοιοῦτον, ὥς τε Θεοῦ ἐπιτυχεῖν, οὔτε ὑμεῖς, ἐὰν σιωπήσητε, κρείττονι ἔργῳ ἔχετε ἐπιγραφῆναι. ἐάν τε γὰρ σιωπήσητε ἀπ' ἐμοῦ, ἐγὼ γενήσομαι Θεοῦ· ἐὰν δὲ ἐρασθῆτε τῆς σαρκός μου, πάλιν ἔσομαι τρέχων. πλεῖον δέ με παρέχεσθε τοῦ σπονδισθῆναι Θεῷ, ὡς ἔτι θυσιαστήριον ἕτοιμόν ἐστιν· ἵνα ἐν ἀγάπῃ χορὸς γενόμενοι, ᾄσητε τῷ Πατρὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, (ὅτι τὸν ἐπίσκοπον Συρίας κατηξίωσεν ὁ Θεὸς εὑρεθῆναι, εἰς δύσιν ἀπὸ ἀνατολῆς μεταπεμψάμενος, καὶ τὸν ἑαυτοῦ παθημάτων μάρτυρα καλῶν, τοῦ διελθεῖν αὐτὸν ἀπὸ κόσμου εἰς Θεὸν,) ἵνα εἰς αὐτὸν ἀνατείλω.

Οὐδέποτε ἐβασκάνατε οὐδενί. ἄλλους ἐδιδάξατε· ἐγὼ δὲ θέλω, ἵνα κἀκεῖνα βέβαια ᾖ, ἃ μαθητεύοντες ἐντέλλεσθε. μόνον δύναμιν αἰτεῖσθέ μοι ἔσωθέν τε καὶ ἔξωθεν, ἵνα μὴ μόνον λέγω, ἀλλὰ καὶ θέλω, ὅπως μὴ μόνον λέγωμαι χριστιανὸς, ἀλλὰ καὶ εὑρεθῶ. ἐὰν γὰρ εὑρεθῶ, καὶ λέγεσθαι δύ-

cere : quemadmodum & placetis. Neque enim ego habeo aliquando tempus tale Deo potiendi : neque vos, ſi taceatis, meliori operi habetis inſcribi. Si enim taceatis à me, ego ero Dei : ſi autem deſideretis carnem meam, rurſus factus ſum * vox. Plus autem mihi non tribuetis, quam ſacrificari Deo, dum adhuc ſacrificatorium paratum eſt : ut, in charitate chorus effecti, cantetis Patri in *Ieſu Chriſto* (quoniam Epiſcopum *Syriæ* dignificavit Deus inveniri, in Occidentem ab Oriente tranſmittens bonum occidere à mundo in Deum) ut in ipſo oriar.

* f. velox.

Nunquam invidiſtis in aliquo : alios edocuiſtis. Ego autem volo, ut & illa firma ſint, quæ docentes præcepiſtis. Solum mihi potentiam petatis ab intra & ab extra, ut non ſolum dicam, ſed & velim ; non ut ſolum dicar Chriſtianus, ſed & inveniar. Si enim inveniar, & dici poſſum ;

ſum ; & tunc fidelis eſſe, quando utique mundo non appareo. Nihil apparentia bonum eſt. Deus enim noſter *Ieſus Chriſtus* in Patre exiſtens magis apparet. Non ſuaſionis opus ſed magnitudinis eſt Chriſtianus ; quando utique oditur à mundo.

Scribo Eccleſiis, & præcipio omnibus, quoniam volens pro Deo morior ; ſiquidem vos non prohibeatis. Deprecor vos, non concordia intempeſtiva fiatis mihi. Dimittite me beſtiarum eſſe cibum : per quas eſt Deo potiri. Frumentum ſum Dei : & per dentes beſtiarum molar, ut mundus panis inveniar *Chriſti*. Magis blandite beſtiis, ut mihi ſepulchrum fiant, & nihil derelinquant eorum quæ corporis mei ; ut non dormiens gravis alicui inveniar. Tunc ero diſcipulus verus *Ieſu Chriſti*, quando neque corpus meum mundus

ναμαι, καὶ τότε πιστὸς εἶναι, ὅταν κόσμῳ μὴ φαίνωμαι. οὐδὲν φαινόμενον, αἰώνιον· τὰ γὰρ βλεπόμενα, πρόσκαιρα. τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα, αἰώνια. οὐ πεισμονῆς τὸ ἔργον, ἀλλὰ μεγέθους ἐστίν. Ὁ χριστιανὸς, ὅταν μισῆται ὑπὸ κόσμου, φιλεῖται παρὰ Θεοῦ· Εἰ ἐκ τοῦ κόσμου γὰρ, φησὶ, τούτου ἦτε, ὁ κόσμος ἂν ἐφίλει τὸ ἴδιον. νυνὶ δὲ οὐκ ἐστὲ ἐκ τοῦ κόσμου, ἀλλ᾽ ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς. μείνατε παρ᾽ ἐμοί.

Ἐγὼ γράφω πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ ἐντέλλομαι πᾶσιν, ὅτι ἐγὼ ἑκὼν ὑπὲρ Θεοῦ ἀποθνήσκω, ἐάν περ ὑμεῖς μὴ κωλύσητε. Παρακαλῶ ὑμᾶς, μὴ εὔνοια ἄκαιρος γένησθέ μοι. ἄφετέ με θηρίων εἶναι βρῶμα, δι᾽ ὧν ἐστὶ Θεοῦ ἐπιτυχεῖν. σῖτός εἰμι τοῦ θεοῦ, καὶ δι᾽ ὀδόντων θηρίων ἀλήθομαι, ἵνα καθαρὸς ἄρτος Θεοῦ εὑρεθῶ. μᾶλλον κολακεύσατε τὰ θηρία, ἵνα μοι τάφος γένωνται, καὶ μηδὲν καταλείπωσι τῶν τοῦ σώματός μου, ἵνα μὴ κοιμηθεὶς, βαρύς τινι εὑρεθήσομαι· τότε δὲ ἔσομαι μαθητὴς ἀληθὴς Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτε οὐδὲ τὸ σῶμά μου ὁ κόσμος ὄψεται. Λιτανεύ-

σατε τὸν Κύριον ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα διὰ τῶν ὀργάνων τούτων Θεῷ θυσία εὑρεθῶ· οὐχ ὡς Πέτρος καὶ Παῦλος διατάσσομαι ὑμῖν. ἐκεῖνοι ἀπόστολοι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐγὼ δὲ ἐλάχιστος· ἐκεῖνοι ἐλεύθεροι, ὡς δοῦλοι Θεοῦ, ἐγὼ δὲ μέχρι νῦν δοῦλος· ἀλλὰ ἐὰν πάθω, ἀπελεύθερος γενήσομαι Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀναστήσομαι ἐν αὐτῷ ἐλεύθερος. Νῦν μανθάνω, ἐν αὐτῷ δεδεμένος, μηδὲν ἐπιθυμεῖν κοσμικὸν ἢ μάταιον.

Ἀπὸ Συρίας μέχρι Ῥώμης θηριομαχῶ, διὰ γῆς καὶ θαλάσσης, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐνδεδεμένος δέκα λεοπάρδοις (ὅ ἐστι στρατιωτικὸν τάγμα) οἳ καὶ εὐεργετούμενοι χείρους γίνονται. ἐν δὲ τοῖς ἀδικήμασιν αὐτῶν, μᾶλλον μαθητεύομαι, ἀλλ᾽ οὐ παρὰ τοῦτο δεδικαίωμαι. Ὀναίμην τῶν θηρίων τῶν ἐμοὶ ἡτοιμασμένων· ἃ καὶ εὔχομαι σύντομά μοι εὑρεθῆναι. ἃ καὶ κολακεύσω, συντόμως με καταφαγεῖν, (οὐχ ὥσπερ τινῶν δειλαινόμενα οὐχ ἥψαντο·) κἂν αὐτὰ δὲ ἑκόντα μὴ θέλῃ, ἐγὼ προσβιάσομαι. Συγγνώμην μοι ἔχετε·

videbit. Orate *Chriſtum* pro me, ut per organa iſta Dei ſacrificium inveniar. Non ut *Petrus* & *Paulus* præcipio vobis. Illi Apoſtoli, ego condemnatus; illi liberi, ego uſque nunc ſervus. Sed ſi patiar, manumiſſus fiam *Ieſu Chriſti*; ut reſurgam liber. Et nunc diſco, vinctus, nihil concupiſcere.

A *Syria* uſque *Romam* cum beſtiis pugno, per terrã & per mare, nocte & die; vinctus decem leopardis, quod eſt militaris ordo: qui & beneficiati deteriores fiunt. In injuſtificationibus autem ipſorum magis erudior: ſed non propter hoc juſtificatus ſum. Sortiar beſtiis mihi eſſe paratis; & oro promptas mihi inveniri: quibus & blandiar cito me devorare; non quemadmodum quoſdam, timentes non tetigerunt. Sed &, ſi ipſæ volentem non velint, ego vim faciam. Veniam mihî

hi habete: quid mihi confert, ego cognoſco. Nunc incipio diſcipulus eſſe; nihil me zelare viſibilium & inviſibilium, ut *Ieſu Chriſto* fruar. Ignis & crux, beſtiarumque congregationes, diſperſiones oſſium, conciſio membrorum, molitiones totius corporis, malæ punitiones Diaboli in me veniant; ſolum ut *Ieſu Chriſto* fruar.

Nihil mihi proderunt termini mundi, neque regna ſeculi hujus. Bonum mihi mori propter *Ieſum Chriſtum*, quam regnare ſuper terminos terræ. Illum quæro qui pro nobis mortuus eſt; illum volo qui propter nos reſurrexit. Ille lucrum mihi adjacet. Ignoſcite mihi, fratres: non impediatis me vivere, non velitis me mori. Dei volentem eſſe, per mundum non ſeparetis me, neque per materiam ſeducatis. Dimittite me purum lumen acci-

τί μοι συμφέρει, ἐγὼ γινώσκω· νῦν ἄρχομαι μαθητὴς εἶναι, μηδέν με ζηλῶσαι τῶν ὁρατῶν καὶ τῶν ἀοράτων ἵνα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτύχω. πῦρ, καὶ σταυρὸς, θηρίων τε συστάσεις, ἀνατομαὶ, διαιρέσεις, σκορπισμοὶ ὀστέων, συγκοπαὶ μελῶν, ἀλυσμοὶ ὅλου τοῦ σώματος, καὶ κόλασις τοῦ διαβόλου, ἐπ' ἐμὲ ἐρχέσθω, μόνον, ἵνα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτύχω.

Οὐδέν με ὠφελήσει τὰ πέρατα τοῦ κόσμου, οὐδὲ αἱ βασιλεῖαι τοῦ αἰῶνος τούτου. καλὸν ἐμοὶ ἀποθανεῖν διὰ Ἰησοῦν Χριστὸν, ἢ βασιλεύειν τῶν περάτων τῆς γῆς. Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ἀπολέσῃ; τὸν Κύριον ποθῶ, τὸν υἱὸν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς, Ἰησοῦν τὸν Χριστόν· ἐκεῖνον ζητῶ, τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα καὶ ἀναστάντα. Συγγνωμονεῖτέ μοι ἀδελφοὶ, μὴ ἐμποδίσητέ μοι εἰς ζωὴν φθάσαι. Ἰησοῦς γάρ ἐστιν ἡ ζωὴ τῶν πιστῶν. μὴ θελήσητέ με ἀποθανεῖν. θάνατος γάρ ἐστιν, ἡ ἄνευ Χριστοῦ ζωή. τοῦ θεοῦ θέλοντά με εἶναι, κόσμῳ μὴ χαρίσησθε. Ἄφετέ με καθαρὸν φῶς

λαβεῖν· ἐκεῖ παραγενόμενος, ἄνθρωπος Θεοῦ ἔσομαι. Ἐπιτρέψατέ μοι μιμητὴν εἶναι πάθους Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ μου· εἴ τις αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ ἔχει, νοησάτω ὃ θέλω, καὶ συμπαθείτω μοι, εἰδὼς τὰ συνέχοντά με.

Ὁ ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου διαρπάσαι με βούλεται, καὶ τὴν εἰς τὸν Θεόν μου γνώμην διαφθεῖραι. μηδεὶς οὖν τῶν παρόντων ὑμῶν βοηθείτω αὐτῷ. μᾶλλον ἐμοὶ γίνεσθε, τοῦτ᾽ ἔστι, τῷ Θεῷ. μὴ λαλῆτε Ἰησοῦν Χριστὸν, κόσμον δὲ ἐπιθυμᾶτε. βασκανία ἐν ὑμῖν μὴ κατοικείτω. μηδὲ ἐὰν ἐγὼ ὑμᾶς παρὼν παρακαλῶ, πιθῆτε. τούτοις δὲ μᾶλλον πιστεύσατε, οἷς γράφω ὑμῖν. ζῶν γὰρ γράφω ὑμῖν, ἐρῶν τοῦ διὰ Χριστὸν ἀποθανεῖν. ὁ ἐμὸς ἔρως ἐσταύρωται, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοὶ πῦρ φιλοῦν τι· ὕδωρ δὲ ζῶν, ἀλλόμενον ἐν ἐμοὶ, ἔσωθέν μοι λέγει, Δεῦρο πρὸς τὸν πατέρα. οὐχ ἥδομαι τροφῇ φθορᾶς, οὐδὲ ἡδοναῖς τοῦ βίου τούτου· ἄρτον τοῦ Θεοῦ θέλω, ἄρτον οὐράνιον, ἄρτον ζωῆς, ὅ ἐστι σὰρξ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ,

pere : illuc adveniens, homo ero. Sinite me imitatorē eſſe paſſionis Dei mei. Si quis ipſū in ſeipſo habet, intelligat quod volo ; & compatiatur mihi ſciens quę continēt me.

Princeps ſeculi hujus rapere me vult, & eam quæ in Deum meum ſententiam corrumpere. Nullus igitur præſentium de vobis adjuvet : ipſi autem magis mei fiatis, hoc eſt, Dei mei. Non loquimini *Ieſum Chriſtum*, & mundum concupiſcatis. Invidia in vobis non inhabitet : neque utique ego vos præſens deprecor, credere mihi. His autem magis credite quæ ſcribo vobis. Vivens enim ſcribo vobis ; deſiderans mori. Meum deſiderium crucifixum eſt ; & non eſt in me ignis amans aliquam aquam : ſed vivens & loquens eſt in me, intus me dicit ; *Veni ad Patrem.* Non delector cibo corruptionis, neque delectationibus vitæ hujus. Panem Dei volo ; quod eſt caro *Ieſu Chriſti,*

Chriſti, ejus qui ex genere *David* : & potum volo ſanguinem ipſius ; quod eſt charitas incorruptibilis.

Non amplius volo ſecundum homines vivere : hoc autem erit, ſi vos velitis. velite autem, ut & vos acceptemini. Per paucas literas deprecor vos : credite mihi. *Ieſus* autem *Chriſtus* vobis manifeſtabit hæc, quoniam vere dico ; non mendax os, in quo Pater vere locutus eſt. Petite pro me, ut attingam. Non ſecundum carnem vobis ſcripſi ; ſed ſecundum ſententiam Dei. Si patiar, voluiſtis ; ſi reprobus efficiar, odiviſtis.

Mementote in oratione veſtra ejus quæ in *Syria* Eccleſiæ, quæ pro me paſtore Deo utitur. Solus ipſe *Ieſus Chriſtus* vice Epiſcopi ſit, & veſtra charitas. Ego autem erubeſco ex ipſis dici. Non e-

τοῦ γενομένου ἐν ὑστέρῳ ἐκ σπέρματος Δαβὶδ καὶ Ἀβραάμ· καὶ πόμα θέλω τὸ αἷμα αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἀγάπη ἄφθαρτος, καὶ ἀέναος ζωή.

Οὐκ ἔτι θέλω κατὰ ἀνθρώπους ζῆν· τοῦτο δὲ ἔσται, ἐὰν ὑμεῖς θέλητε. Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ, οὐκ ἔτι ἐγὼ, ἐπειδήπερ ζῇ ἐν ἐμοὶ ὁ Χριστός. Δι' ὀλίγων γραμμάτων αἰτοῦμαι ὑμᾶς, μὴ παραιτήσασθέ με, πιστεύσατέ μοι, ὅτι τὸν Ἰησοῦν φιλῶ τὸν ὑπὲρ ἐμοῦ παραδοθέντα. Τί ἀνταποδώσω τῷ Κυρίῳ, περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκέ μοι; αὐτὸς δὲ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ, καὶ ὁ κύριος Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, φανερώσει ὑμῖν ταῦτα, ὅτι ἀληθῶς λέγω. καὶ ὑμεῖς συνεύξασθέ μοι, ἵνα τοῦ σκοποῦ τύχω, ἐν πνεύματι ἁγίῳ. οὐ κατὰ σάρκα ὑμῖν ἔγραψα, ἀλλὰ κατὰ γνώμην Θεοῦ· ἐὰν πάθω, ἠγαπήσατε· ἐὰν ἀποδοκιμασθῶ, ἐμισήσατε.

Μνημονεύετε ἐν τῇ εὐχῇ ὑμῶν τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας. ἥτις ἀντ' ἐμοῦ ποιμένι χρῆται τῷ Κυρίῳ, τῷ εἰπόντι, Ἐγώ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. καὶ μόνος αὐτὴν ἐπισκοπήσει, καὶ ἡ ὑμῶν εἰς αὐτὸν ἀγάπη. ἐγὼ δὲ καὶ αἰσχύνομαι ἐξ αὐτῶν λέγεσθαι. οὐ γάρ εἰμι

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ἄξιος, ὢν ἔσχατος αὐτῶν, καὶ ἔκτρωμα. ἀλλ' ἠλέημαί τις εἶναι, ἐὰν Θεοῦ ἐπιτύχω. Ἀσπάζεται ὑμᾶς τὸ ἐμὸν πνεῦμα, καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ἐκκλησιῶν τῶν δεξαμένων με εἰς ὄνομα Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὐχ ὡς παροδεύοντα· καὶ γὰρ αἱ μὴ προσήκουσαί μοι, τῇ ὁδῷ κατὰ πόλιν με προῆγον.

Γράφω δὲ ὑμῖν ταῦτα ἀπὸ Σμύρνης, διὰ Ἐφεσίων τῶν ἀξιομακαρίστων· ἔστι δὲ ἅμα ἐμοὶ σὺν πολλοῖς καὶ ἄλλοις, Κρόκος τὸ ποθητὸν ὄνομα. περὶ τῶν προσελθόντων ἀπὸ Συρίας εἰς Ῥώμην εἰς δόξαν Θεοῦ, πιστεύω ὑμᾶς ἐπεγνωκέναι· οἷς καὶ δηλώσετε, ἐγγύς με ὄντα· πάντες γὰρ εἰσὶν ἄξιοι Θεοῦ καὶ ὑμῶν· οὓς πρέπον ἐστὶν ὑμῖν κατὰ πάντα ἀναπαῦσαι. Ἔγραψα δὲ ὑμῖν ταῦτα, τῇ πρὸ ἐννέα καλανδῶν Σεπτεμβρίων. Ἔρρωσθε εἰς τέλος, ἐν ὑπομονῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

nim ſum dignus; exiſtens extremus ipſorum, & abortivum: ſed miſericordiam conſecutus ſum aliquis eſſe, ſi Deo fruar. Salutat vos meus ſpiritus, & charitas Eccleſiarum quæ receperunt me in nomine *Ieſu Chriſti*, ut non tranſeuntem. Etenim non advenientes mihi in via quæ ſecundum carnem ſecundum civitatem me præceſſerunt.

Scribo autem vobis hæc à *Smyrna*, per *Epheſios* dignebeatos. Eſt autẽ & ſimul mecum cum aliis multis & *Crocus*, deſideratum mihi nomen: de advenientibus mecum à *Syria* in *Romam*, ad gloriam Dei. Credo vos cognoviſſe (quibus & manifeſtatis) prope me exiſtentem. Omnes enim ſunt digni Deo & vobis: quos decens eſt vos ſecundum omnia quietare. Scripſi autem vobis hæc, in ea quæ ante IX Kal. Sept. Valete in finem, in ſuſtinentia *Ieſu Chriſti*.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

EPISTOLA
MARIÆ CASTABALITIDIS,
ET
ALIÆ QVÆDAM EPISTOLÆ
PERPERAM IGNATIO
ATTRIBVTÆ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

IGNATIO MARIA EX CASSOBELIS.

Maria, proſelyta Ieſu Chriſti, Ignatio Theophoro, beatiſſimo Epiſcopo Eccleſiæ Apoſtolicæ ejus quæ ſecundum Antiochiam, in Deo Patre & Ieſu dilecto, gaudere & valere. Semper tibi oramus, ſecundum illud quod in ipſo, gaudium & ſanitatem.

QVia miraculis & apud nos Chriſtus cognitus eſt filius eſſe Dei viventis, & in poſterioribus temporibus inhumanatũ eſſe per Virginem *Mariam* ex ſemine *David* & *Abraham*; ſecundum eas quæ de ipſo ab ipſo prædictæ ſunt voces à Prophetarum choro: hujus gratia deprecamur, dignificantes mitti nobis à tuo intellectu *Marim* amicum noſtrum, epiſcopum *Emelapes Neapoleos* ejus quæ ad *Zarbum*, & *Eulogium*, & *Sobelum*

ΙΓΝΑΤΙΩ ΜΑΡΙΑ ΕΚ ΚΑΣΣΟΒΗΛΩΝ.

Μαρία προσήλυτος Ἰησοῦ Χριστοῦ, Ἰγνατίῳ Θεοφόρῳ μακαριωτάτῳ ἐπισκόπῳ ἐκκλησίας Ἀποστολικῆς τῆς κατὰ Ἀντιόχειαν, ἐν θεῷ πατρὶ Ἰησοῦ ἠγαπημένῳ, χαίρειν καὶ ἐρρῶσθαι, πάντες τε σοι εὐχόμεθα τὴν ἐν αὐτῷ χαράν τε καὶ ὑγείαν.

Ἐπειδὴ θαυμασίως παρ' ἡμῖν ὁ Χριστὸς ἐγνωρίσθη υἱὸς εἶναι τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, καὶ ἐν ὑστέροις χρόνοις ἐνανθρωπηκέναι διὰ παρθένου Μαρίας, καὶ σπέρματος Δαβὶδ καὶ Ἀβραάμ, κατὰ τὰς περὶ αὐτοῦ ὑπ' αὐτοῦ προρρηθείσας φωνὰς διὰ τοῦ τῶν προφητῶν χοροῦ, τούτου ἕνεκεν παρακαλοῦμεν ἀξιοῦντες ἀποσταλῆναι ἡμῖν παρὰ τῆς σῆς συνέσεως Μάριν τὸν ἑταῖρον ὑμῶν, ἐπίσκοπον τῆς Ἡμελάπης Νέας πόλεως, τῆς πρὸς τῷ Ζαρβῷ, καὶ Εὐλόγιον, καὶ Σόβηλον

βηλον πρεσβύτερον, ὅπως μὴ ὦμεν ἔρημοι τῶν προστατῶν τοῦ θείου λόγου, καθάπερ καὶ Μωσῆς λέγει, ἐπισκεψάσθω κύριος ὁ θεὸς ἄνθρωπον ὃς ὁδηγήσει τὸν λαὸν τοῦτον, καὶ οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ὡσεὶ πρόβατα οἷς οὐκ ἔστιν ποιμήν.

Ὑπὲρ δὲ τοῦ νέους εἶναι τοὺς προγεγραμμένους, δείσῃς μηδὲν ὦ μακάριε. Γινώσκειν γάρ σε θέλω ὡς ὑπερφρονοῦσιν σαρκός τε καὶ τῶν ταύτης παθῶν ἀλογοῦσιν, αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς προσφάτῳ νεότητι ἱερωσύνης ἀστράπτοντες πολιάν. Ἀνάσκαλον δὲ τῶν λογισμῶν σοῦ διὰ τοῦ δοθέντος σοι παρὰ τοῦ θεοῦ διὰ Χριστοῦ πνεύματος αὐτοῦ, καὶ γνώσῃ ὡς Σαμουὴλ μικρὸν παιδάριον ὢν ὁ βλέπων ἐκλήθη. καὶ τῷ χορῷ τῶν προφητῶν ἐγκαταλεχθεὶς τὸν πρεσβύτην Ἠλεὶ παρανομίας ἐξελέγχει, ὅτι παραπλῆγας υἱεῖς, θεοῦ, τοῦ πάντων αἰτίου, προτετιμήκει. καὶ παίζοντας εἰς τὴν ἱερωσύνην, εἰς τὸν λαὸν ἀσελγαίνοντας εἴασεν ἀτιμωρήτους.

Δανιὴλ δὲ ὁ σοφὸς νέος ὢν

presbyterum ; ut non ſimus deſolati præpoſitis divini verbi. quemadmodum & *Moyſes* dicit : *Provideat Dominus Deus hominem, qui ducat papulum hunc ; & non erit Synagoga Domini, ut oves quibus non eſt paſtor.*

Pro eo autem, quod juvenes ſunt præſcripti, formides nihil, ô Beata. Cognoſcere enim te volo, quod ſapiunt ſuper carnem, & ipſius paſſiones non ſentiunt ipſi in ſeipſis ; recenti juventute ſacerdotii refulgentes canitie. Perſcrutare autem * cogitationem tuam per datum tibi à Deo per Chriſtum ſpiritum ipſius : & cognoſces quod *Samuel* parvus puerulus *Videns* vocatus eſt : & choro Prophetarum connumeratus, presbyterum *Eli* tranſgreſſionis redarguit ; quoniam inſanientes filios Deo omnium cauſæ præhonoravit, & ludentes in ſacerdotium, & in populum luxuriantes dimiſit impunitos.

* al. cognitionem.

1 Sam. 3, 20. cum 9. 9, 19.

Daniel autem, ſapiens juvenis

Dan. 13.

venis exiſtens, judicavit crudeles ſenes quoſdam: oſtendens adulteros ipſos, & non ſeniores eſſe, & genere Iudæos exiſtentes, modo Chananæos exiſtere.
Ierem. 1.7. Et *Ieremias*, propter juventutem renuens tributam ipſi à Deo prophetiam, audit: *Non dicas, quoniam junior ſum: quia ad omnes quoſcunque mittam te ibis, & ſecundum omnia, quæcunq; mando tibi, loqueris; quia tecum ego*
3 Reg. 3.& 10. *ſum. Salomon* autem ſapiens, duodecim exiſtens annorum, intellexit magnam ignorantiæ mulierum de ſuis filiis quæſtionem; ut omnis populus obſtupeſceret de tanta pueri ſapientia; & timeret non ut puerum, ſed ut perfectum virum. Ænigmata autem Æthiopum reginæ, lationem habentia quemadmodum Nili fluentia, ſic ſolvit; ut extra ſeipſam fieret ipſa ſic ſapiens.

2 Paral. 34. *Ioſias* autem Dei amator, inarticulate fere adhuc loquens, redarguit malo ſpiritu detentos, quod falſiloqui

ἔκρινεν ὠμογέροντάς τινας, δείξας ἐξώλεις αὐτοὺς, καὶ οὐ πρεσβυτέρους εἶναι, καὶ τῷ γένει Ἰουδαίους ὄντας, τῷ τρόπῳ Χαναναίους ὑπάρχειν. καὶ Ἱερεμίας, διὰ τὸ νέον παραιτούμενος τὴν ἐγχειριζομένην αὐτῷ πρὸς τοῦ Θεοῦ προφητείαν, ἀκούει. Μὴ λέγε, νεώτερος εἰμί. διότι πρὸς πάντας οὓς ἐὰν ἐξαποστελῶ σε πορεύσῃ. καὶ κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι λαλήσῃς, ὅτι μετὰ σοῦ ἐγὼ εἰμί. Σολομῶν δὲ ὁ σοφὸς, δυοκαίδεκα τυγχάνων ἐτῶν, συνῆκε τὸ μέγα τῆς ἀγνωσίας τῶν γυναικῶν ἐπὶ τοῖς σφετέροις τέκνοις ζήτημα, ὡς πάντα τὸν λαὸν ἐκστῆναι, ἐπὶ τῇ τοσαύτῃ τοῦ παιδὸς σοφίᾳ, καὶ φοβηθῆναι οὐχ ὡς μειράκιον ἀλλ' ὡς τέλειον ἄνδρα. Τὰ δὲ αἰνίγματα τῆς Αἰθιόπων βασιλίδος φορὰν ἔχοντα ὥσπερ τὰ τοῦ Νείλου ῥεύματα οὕτως ἐπελύσατο, ὡς ἔξω ἑαυτῆς γενέσθαι τὴν οὕτως σοφήν.

Ἰωσίας δὲ ὁ θεοφιλὴς ἄναρθρα σχεδὸν ἔτι φθεγγόμενος ἐλέγχει

τοὺς τῷ πονηρῷ πνεύματι κατόχους, ὡς ψευδολόγοι καὶ λαο-

 πλάνοι

πλάνοι τυγχάνουσιν, δαιμόνων τε ἐκκαλύπτει τὴν ἀπάτην, καὶ τοὺς οὐκ ὄντας θεοὺς παραδειγματίζει, καὶ τοὺς ἱερωμένους αὐτοῖς νήπιος ὢν κατασφάζει, βωμούς τε αὐτῶν ἀνατρέπει, καὶ θυσιαστήρια νεκροῖς λειψάνοις μιαίνει, τεμένη τε καθαιρεῖ, καὶ τὰ ἄλση ἐκκόπτει, καὶ τὰς στήλας συντρίβει, καὶ τοὺς τῶν ἀσεβῶν τάφους ἀνορύττει, ἵνα μηδὲ σημεῖον ἔτι τῶν πονηρῶν ὑπάρχῃ. οὕτω τις ζηλωτὴς ἦν τῆς εὐσεβείας, καὶ τῶν ἀσεβῶν τιμωρὸς, ἔτι ψελλίζων τῇ γλώττῃ. Δαβὶδ, ὁ προφήτης ὁμοῦ καὶ βασιλεὺς, ἡ τοῦ σωτηρίου κατὰ σάρκα ῥίζα, μειράκιον χρίεται ὑπὸ Σαμουὴλ εἰς βασιλέα, φησὶν γάρ που αὐτὸς, ὅτι μικρὸς ἤμην ἐν τοῖς ἀδελφοῖς μου, καὶ νεώτερος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός μου.

Καὶ ἐπιλείψει με ὁ χρόνος, εἰ πάντας ἀνιχνεύειν βουλοίμην τοὺς νεότητι εὐαρεστήσαντας θεῷ, προφητείαν τε καὶ ἱερωσύνην καὶ βασιλείαν ὑπὸ θεοῦ ἐγχειρισθέντας. Ὑπομνήσεως δὲ ἕνεκα αὐτάρκη καὶ τὰ εἰρημένα. Ἀλλά σε

& populi ſeductores exiſterent : dæmonumque revelat deceptionem, & eos non exiſtentes Deos demonſtrat, & ſacratos ipſis (puer exiſtens) interficit, delubraque ipſorum evertit, & altaria mortuis reliquiis inquinat, templaque delet & ſaltus ſuccidit & columnas conterit, & impiorum ſepulchra ſuffodit; ut neque ſignum amplius malorum exiſtat. Sic quidem zelotes erat religionis & impiorum punitor, adhuc balbutiens lingua. *David* autem 1 Sam. 16. Propheta ſimul & Rex, ſalvatoris ſecundum carnem radix, puer ungitur à *Samuele* in regem. Ait enim alicubi ipſe : *Quum parvus eram inter* Pſalm. 151. 1. *fratres meos, & junior in domo patris mei.*

Et deficiet mihi tempus, ſi omnes inveſtigare voluero, qui in juventute bene placuerunt Deo, prophetia & ſacerdotio & regno à Deo donati. Rememorationis autem gratia ſufficiunt & hæc dicta.

dicta. Sed te deprecor, ne tibi quædam ſuperba eſſe videar & oſtentatrix. Non enim docens te, ſed ſubmemorans meum in Deo patrem, hos appoſui ſermones. Cognoſco enim mei ipſius menſuras, & non coextendo meipſam tantis vobis. Saluto tuum ſanctum Clerum, ſub tua cura paſtum. Omnes apud nos fideles ſalutant te. Sanam me eſſe ſecundum Deum ora, beate Paſtor.

ἀντιβολῶ, μή σοι τις περιττὸς εἶναι δόξω καὶ φαννητιῶσα, οὐ γὰρ διδάσκουσά σε, ἀλλ' ὑπομιμνήσκουσα τὸν ἐμὸν ἐν θεῷ πατέρα, τούτους παρεθέμην τοὺς λόγους· γινώσκω γὰρ τὰ ἐμαυτῆς μέτρα, καὶ οὐ συμπαρεκτείνω ἐμαυτὴν τοῖς τηλικούτοις ὑμῖν. Ἀσπάζομαί σου τὸν ἅγιον κλῆρον, καὶ τὸν φιλόχριστόν σου λαὸν, τὸν ὑπὸ τὴν σὴν κηδεμονίαν ποιμαινόμενον. Πάντες οἱ παρ' ἡμῖν πιστοὶ προσαγορεύουσί σε. Ὑγιαίνειν με κατὰ θεὸν προσεύχου, μακάριε ποιμήν.

AD MARIAM, Neapolin quæ ad Zarbum Ignatius.

Ignatius, qui & Theophorus, habenti propitiationem in gratia Dei Patris altiſsimi, & Domini Ieſu Chriſti qui pro nobis mortuus; fideliſsimæ, dignæ Deo, Chriſtum ferenti filiæ Mariæ, plurimum in Deo gaudere.

ΠΡΟΣ ΜΑΡΙΑΝ Εἰς Νεάπολιν τὴν πρὸς τῷ Ζάρβῳ Ἰγνάτιος.

Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ ἠλεημένῃ χάριτι Θεοῦ Πατρὸς ὑψίστου, καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντος, πιστοτάτῃ, ἀξιοθέῳ, χριστοφόρῳ θυγατρὶ Μαρίᾳ, πλεῖστα ἐν Θεῷ χαίρειν.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Κρεῖττον μὲν γράμματος ὄψις, ὅσῳ περ μέρος οὖσα τοῦ χοροῦ τῶν αἰσθήσεων· οὐ μόνον οἷς μεταδίδοι τὰ φιλικὰ, τιμᾷ τὸν λαμβάνοντα, ἀλλὰ καὶ οἷς ἀντιδέχεται τὸν ἐπὶ τοῖς κρείττοσι πόθον πλουτεῖ. πλὴν δεύτερος, φασὶ, λιμὴν, καὶ ὁ τῶν γραμμάτων τρόπος, ὃν ὥσπερ ἀγαθὸν ὅρμον δεδέγμεθα παρὰ τῆς σῆς πίστεως πόῤῥωθεν, ὥσπερ δι' ἑαυτῶν ἰδόντες τὸ ἐν σοὶ καλόν. αἱ γὰρ τῶν ἀγαθῶν, ὦ πάνσοφε γύναι, ψυχαὶ ταῖς καθαρωτέραις ἐοίκασι πηγαῖς. ἐκεῖναί τε γὰρ τοὺς παριόντας, κἂν μὴ διψῶσι, τῷ εἴδει ἐφέλκονται αὐτοὺς ἀρύσασθαι τοῦ ποτοῦ. ἥ, τε σὴ σύνεσις παρεγγυᾷ, μεταχεῖν ἡμᾶς παρακελευομένη τῶν ἐν τῇ ψυχῇ σου βλυζόντων θείων πομάτων.

Ἐγὼ δὲ, ὦ μακαρία, οὐκ ἐμαυτοῦ νῦν τοσοῦτον, ὅσον ἄλλων γενόμενος, ταῖς πολλαῖς τῶν ἐναντίων γνώμαις ἐλαύνομαι, τὰ μὲν φυγαῖς, τὰ δὲ φρουραῖς, τὰ δὲ δεσμοῖς· ἀλλ' οὐδενὸς τούτων ἐπιστρέφομαι. ἐν δὲ τοῖς ἀδικήμασιν

Melius quidem literâ viſus, quanto quidem pars melior exiſtens chori ſenſuum: non ſolum quibus tradit amicabilia, honorat accipientem; ſed & quibus recipit in melioribus deſiderium ditat. Veruntamen ſecundus, ajunt, portus, & literarum modus: quem velut bonam applicationem recepimus à tua fide à longe; velut per ipſas videntes quod in te bonum. Bonorum enim, ô omnia ſapiens mulier, animæ purioribus aſſimilantur fontibus. Illi enim tranſeuntes, etſi non ſitiant, ipſa ſpecie attrahunt ipſos haurire potum. Tuus autem intellectus movet nos, capere jubens de his, quæ in anima tua ſcaturiunt divinis aquis.

Ego autem, ô beata, non mei ipſius nunc tantum, quantum aliorum effectus, multorum contrariorum voluntatibus: ſecundum hæc quidem fugis, ſecundum hæc autem carceribus, ſecundum

hæc

hæc vero vinculis. Sed à nullo horum avertor. In injuſtificationibus autem ipſorum magis diſco, ut *Ieſu Chriſto* potiar. Vtinam fruar duris mihi præparatis : quia
Rom.8, 18. *non dignæ paſſiones hujus temporis ad futuram gloriam revelari in nos.*

Quæ autem à te per Epiſtolam juſſa ſunt, gratanter implevi:in nullo dubitans eorum, quæ ipſa bene habere probaſti. Cognovi enim te judicio Dei teſtimonium viris feciſſe; ſed non gratia carnali. Multum enim mihi erant & continuæ tuę ſcriptibilium locorum memoriæ : quas legens, neque uſque ad intellectum dubitavi circa rem. Non enim habebã aliquibus oculis excurrere, quos habebam incontradicibilem à te factam demonſtrationem. Conformis animæ tecũ fiam ego: Propter quod & ipſe di-
Prov.8, 17. cet tibi : *Ego diligentes me diligo ; me autem quærentes invenient pacem.*

Supervenit autem mihi dicere, quoniam verus ſermo

αὐτῶν μᾶλλον μαθητεύομαι, ἵνα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτύχω. Ὀναίμην τῶν δεινῶν τῶν ἐμοὶ ἡτοιμασμένων· ἐπειδὴ οὐκ ἄξια τὰ παθήματα τοῦ νῦν καιροῦ, πρὸς τὴν μέλλουσαν δόξαν ἀποκαλύπτεσθαι εἰς ἡμᾶς.

Τὰ δὲ ὑπὸ σοῦ διὰ τῆς ἐπιστολῆς κελευσθέντα, ἀσμένως ἐπλήρωσα· ἐν οὐδενὶ ἀμφιβάλλων, ὧν αὐτὴ καλῶς ἔχειν δεδοκίμακας. Ἔγνων γάρ σε κρίσει Θεοῦ τὴν μαρτυρίαν τοῖν ἀνδροῖν πεποιῆσθαι, ἀλλ' οὐ χάριτι σαρκικῇ. πάνυ δέ με ἦσαν αἱ συνεχεῖς σου τῶν γραφικῶν χωρίων μνῆμαι· ἃς ἀναγνοὺς, οὐδὲ μέχρις ἐννοίας ἐνεδοίασα περὶ τὸ πρᾶγμα. οὐ γὰρ εἶχον τισὶν ὀφθαλμοῖς ἐκδραμεῖν, ὧν εἶχον ἀναντίῤῥητον ὑπὸ σοῦ τὴν ἀπόδειξιν. Ἀντίψυχόν σου γενοίμην ἐγὼ, ὅτι φιλεῖς Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος. διὸ καὶ αὐτὸς ἐρεῖ σοι· ἐγὼ τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγαπῶ· οἱ δὲ ἐμὲ ζητοῦντες, εὑρήσουσιν εἰρήνην.

Ἐπέρχεται δέ μοι λέγειν, ὅτι ἀληθινὸς ὁ λόγος, ὃν ἤκουον περὶ

σου

σου, ἔτι οὔσης σου ἐν τῇ Ῥώμῃ παρὰ τῷ μακαρίῳ πάπᾳ Λίνῳ· ὃν διεδέξατο τανῦν ὁ ἀξιομακάριστος Κλήμης ὁ Πέτρου καὶ Παύλου ἀκουστής. καὶ νῦν προσέθηκας ἐπ' αὐτῷ ἑκατονταπλασίως. καὶ προσθείης γε ἔτι, ὦ ἄυλη. Σφόδρα ἐπεθύμουν ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, ὥστε συναναπαύσασθαι ὑμῖν. Ἀλλ' οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ ἡ ὁδὸς αὐτοῦ. Ἐπέχει γάρ μου τὴν πρόθεσιν, οὐ συγχωροῦσα εἰς πέρας ἐλθεῖν, ἡ στρατιωτικὴ φρουρά. ἀλλ' οὔτε ἐν οἷς εἰμὶ δρᾶν τι, ἢ παθεῖν οἷος τε ἐγώ. διὸ δεύτερον τοῦ ἐν φίλοις παραμυθίας τὸ γράμμα λογιζόμενος, κατασπάζομαι τὴν ἱεράν σου ψυχὴν, παρακαλῶν προσθῆναι τῷ τόνῳ. ὁ γὰρ παρὼν πόνος ὀλίγος, ὁ δὲ προσδοκώμενος μισθὸς πολύς.

Φεύγετε τοὺς ἀρνουμένους τὸ πάθος Χριστοῦ, καὶ τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν. πολλοὶ δέ εἰσιν ἄρτι οἱ ταύτην νοσοῦντες τὴν ἀῤῥωστίαν. τὰ δὲ ἄλλα σοὶ παραινεῖν σύνηθες· κατηρτισμένῃ μὲν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ ἀγαθῷ, δυναμένῃ δὲ καὶ

quem audivi de te, adhuc exiſtente te in *Roma* apud beatum Papam *Cletum*; cui ſucceſſit ad præſens dignè beatus *Clemens*, *Petri* & *Pauli* auditor: & nunc appoſuiſti ad ipſum centupliciter; & apponas adhuc, ô dilecta. Deſideravi vehementer venire ad vos, ut conquieſcerem vobiſcum: ſed *non in homine via ipſius*. Ierem. 10, 23. Detinuit enim meum propoſitum, non concedens ad terminum ire, militaris cuſtodia. Sed neque in quibus ſum, operari aliquid vel pati potens ego. Propter quod, ſecundum ejus quæ in amicis conſolationis literam reputans: ſaluto ſacram tuam animam, deprecans opponi robori. Præſens enim labor paucus; expectata vero merces multa.

Fugite abnegantes paſſionem *Chriſti*, & ſecundum carnem nativitatem. Multi autē ſunt nunc, ſecundum hanc ægrotantes ægritudinem. Alia autem tibi admonere facile; perfectæ quidem omni opere & ſermone bono, potenti

tenti autem & aliis ſuadere in *Chriſto*. Saluta omnes ſimiles tibi, retinentes ſui ipſorum ſalutem in *Chriſto*. Salutant te Presbyteri & Diaconi:& ante omnes ſacer *Heron*. Salutat te *Caßianus* peregrinus meus, & ſoror mea & ſponſa ipſius, & dilectiſſima ipſorum * *ſoboles*. Valentem, carnalem & ſpiritualem ſanitatem, Dominus ſanctificet ſemper : & videam te in *Chriſto* potientem corona.

ἄλλους νουθετεῖν ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσαι πάντας τοὺς ὁμοίους σου, ἀντεχομένους τῆς ἑαυτῶν σωτηρίας ἐν Χριστῷ. Ἀσπάζονταί σε οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ διάκονοι, καὶ πρὸ πάντων ὁ ἱερὸς Ἥρων. Ἀσπάζεταί σε Κασιανὸς ὁ ξένος μου, καὶ ἡ ἀδελφή μου ἡ γαμετὴ αὐτοῦ, καὶ τὰ φίλτατα αὐτῶν τέκνα. Ἐῤῥωμένην σαρκικὴν καὶ πνευματικὴν ὑγείαν ὁ κύριος ἁγιάσῃ ἀεί, καὶ ἴδοιμί σε ἐν Χριστῷ τυγχάνουσαν τοῦ στεφάνου.

EPISTOLA AD TARSENSES.

Ignatius, qui & Theophorus, ſalvatæ in Chriſto Eccleſiæ, dignæ laude, & dignæ memoria, & dignæ dilectione, exiſtenti in Tarſo ; miſericordia, pax, à Deo Patre & Domino Ieſu Chriſto multiplicetur ſemper.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΝ ΤΑΡΣΩ ΙΓΝΑΤΙΟΣ.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ σεσωσμένῃ ἐν Χριστῷ ἐκκλησίᾳ, ἀξιεπαίνῳ, καὶ ἀξιομνημονεύτῳ, καὶ ἀξιαγαπητῷ, τῇ οὔσῃ ἐν Ταρσῷ, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, πληθυνθείη διὰ παντός.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Ἀπὸ Συρίας μέχρι Ῥώμης θηριομαχῶ, οὐχ ὑπὸ ἀλόγων θηρίων βιβρωσκόμενος (ταῦτα γὰρ, ὡς ἴστε, Θεοῦ θελήσαντος, ἐφείσαντο τοῦ Δανιὴλ) ὑπὸ δὲ ἀνθρωπομόρφων, οἷς ὁ ἀνήμερος θὴρ ἐμφωλεύων νύττει με ὁσημέραι καὶ τιτρώσκει· ἀλλ᾽ οὐδενὸς λόγον ποιοῦμαι τῶν δεινῶν, οὐδὲ ἔχω τὴν ψυχὴν τιμίαν ἐμαυτῷ, ὡς ἀγαπῶν αὐτὴν μᾶλλον ἢ τὸν Κύριον· διὸ ἕτοιμός εἰμι πρὸς πῦρ, πρὸς θηρία, πρὸς ξίφος, πρὸς σταυρόν· μόνον, ἵνα τὸν Χριστὸν ἴδω τὸν σωτῆρά μου καὶ θεὸν, τὸν ὑπὲρ ἐμοῦ ἀποθανόντα. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος Χριστοῦ, ὁ διὰ γῆς καὶ θαλάτης ἐλαυνόμενος· στήκετε ἐν τῇ πίστει, ἑδραῖοι γίνεσθε (ὅτι δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται·) γίνεσθε ἀκλινεῖς, ὅτι Κύριος κατοικίζει μονοτρόπους ἐν οἴκῳ.

Ἔγνων, ὅτι τινὲς τῶν τοῦ Σατανᾶ ὑπηρετῶν ἐβουλήθησαν ὑμᾶς ταράξαι· οἱ μὲν, ὅτι Ἰησοῦς δοκήσει ἐσταυρώθη, καὶ δοκήσει ἀπέθανεν·

A *Syria* uſque *Romam* cum beſtiis pugno : non ab irrationalibus beſtiis comeſtus (hæ enim, ut ſcitis, Deo volente pepercerunt *Danieli*) ab his autem Dan. 6.
quæ humanæ formæ ; inter quas immanſueta beſtia latitans, pungit me quotidie & vulnerat. *Sed de nullo ſermonem facio* Act. 20, 24.
durorum, *neque habeo animam pretioſam mihi ipſi*; ut diligens ipſam magis, quam Dominum. Propter quod paratus ſum ad ignem, ad beſtias, ad gladium, ad crucem : ſolum *Ieſum Chriſtum* ſciens ſalvatorem meum, & Deum, pro me mortuum. Deprecor igitur vos ego vinctus *Chriſti*, per terrã & mare jactatus ; *ſtate in fide* 1 Cor. 16, 13.
firmi: quoniam *Dominus inhabitare facit unius moris in domo.* Abacuc. 2, 4. Gal. 3, 11. Pſal. 67.

Novi quoniam quidam miniſtrorum Sathanæ voluerunt vos turbare. Hi quidem, quoniam *Ieſus* opinione natus eſt, opinione crucifixus eſt, &

& opinione mortuus eſt. Hi autem, quoniam non eſt filius conditoris. Hi vero, quoniam ipſe eſt qui ſuper omnia Deus. Alii autem, quoniam nudus homo eſt. Alteri vero, quoniam caro hæc non reſurgit; & oportet voluptuoſam vivere & tranſire: hanc enim eſſe terminum bonorum poſt non multum corrumpendis. Tantorum malorum multitudo eos inebriavit. Sed vos *neque ad horam* veniatis ſub ſubjectionem i-
Gal.2,5 pſorum. *Pauli* enim eſtis cives
Rom. 15, 19. & diſcipuli, qui *à Ieroſolymis & circum uſque Illyricum* imple-
Gal. 6, 17. vit Euangelium; *ſtigmata Chriſti* in carne circumtulit.

Cujus memores, omnino cognoſcitis, quoniam *Ieſus* Dominus vere natus eſt ex *Maria*, factus ex muliere, &
Gal.6, 14. veritate crucifixus eſt (*Mihi* enim, ait, *non fiat gloriari, niſi in cruce Domini*) & veritate
Act. 26, 23. mortuus eſt, & reſurrexit. *Si paſſibilis* enim, ait, *Chriſtus*, *ſi primus ex reſurrectione mortuo-*
Rom. 6, 10. *rum*. Et, *Quod mortuus eſt*,

οἱ δὲ, ὅτι οὐκ ἔστιν υἱὸς τοῦ δημιουργοῦ. οἱ δὲ, ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ ἐπὶ πάντων Θεός· ἄλλοι δὲ, ὅτι ψιλὸς ἄνθρωπός ἐστιν· ἕτεροι δὲ, ὅτι ἡ σὰρξ αὕτη οὐκ ἐγείρεται, καὶ δεῖ τὸν ἀπολαυστικὸν βίον ζῆν καὶ μετιέναι. τοῦτο γὰρ εἶναι πέρας τῶν ἀγαθῶν τοῖς μετ' οὐ πολὺ φθαρησομένοις. Τοσούτων κακῶν ἑσμὸς εἰσεκώμασεν· Ἀλλ' ὑμεῖς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἴξατε τῇ ὑποταγῇ αὐτῶν. Παύλου γάρ ἐστε πολῖται καὶ μαθηταὶ, τοῦ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ κύκλῳ μέχρι τοῦ Ἰλλυρικοῦ πεπληρωκότος τὸ εὐαγγέλιον, καὶ τὰ στίγματα τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ σαρκὶ περιφέροντος.

Οὗ μεμνημένοι, πάντως γινώσκετε, ὅτι Ἰησοῦς ὁ Κύριος ἀληθῶς ἐγεννήθη ἐκ Μαρίας, γενόμενος ἐκ γυναικὸς, καὶ ἀληθείᾳ ἐσταυρώθη· ἐμοὶ γάρ, φησι, μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ κυρίου τοῦ Ἰησοῦ· καὶ ἀληθείᾳ ἔπαθε, καὶ ἀπέθανε, καὶ ἀνέστη· εἰ παθητὸς γάρ, φησιν, ὁ Χριστὸς, εἰ πρῶτος ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν. καὶ, ὃ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρ-

τίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ· ὃ δὲ ζῇ, τῷ Θεῷ ζῇ. Ἐπεὶ τίς χρεία δεσμῶν, Χριστοῦ μὴ ἀποθανόντος; τίς χρεία ὑπομονῆς; τίς χρεία μαστίγων; τί δήποτε, Πέτρος μὲν ἐσταυροῦτο. Παῦλος δὲ καὶ Ἰάκωβος μαχαίρᾳ ἐτέμνοντο· Ἰωάννης δὲ ἐφυγαδεύετο ἐν Πάτμῳ· Στέφανος δὲ ἐν λίθοις ἀνῃρεῖτο παρὰ τῶν κυριοκτόνων Ἰουδαίων; ἀλλ' οὐδὲν τούτων εἰκῆ· ἀληθείᾳ γὰρ ἐσταυρώθη ὁ Κύριος ὑπὸ τῶν δυσσεβῶν.

peccato mortuus eſt ſemel ; quod autem vivit, Deo vivit. Quia quid opus vinculis, *Chriſto* non mortuo ? quid opus ſuſtinentia, quid opus flagellis? Quid umquam, *Petrus* crucifixus eſt, *Paulus* & *Iacobus* gla- Act. 12, 2.
dio cæſi ſunt, *Iohannes* vero relegatus eſt in *Pathmo*, *Ste-* Apocal. 1, 9.
phanus autem lapididus occi- Act. 7, 59.
ſus eſt à Domini occiſoribus *Iudæis* ? Sed nihil horum vane. Veritate enim crucifixus eſt Dominus ab impiis.

Καὶ ὅτι οὗτος ὁ γεννηθεὶς ἐκ γυναικὸς, υἱός ἐστι τοῦ Θεοῦ· καὶ ὁ σταυρωθεὶς, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, καὶ Θεὸς Λόγος· καὶ αὐτὸς ἐποίησε τὰ πάντα· λέγει γὰρ ὁ Ἀπόστολος· Εἷς θεὸς ὁ Πατὴρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα· καὶ εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, δι' οὗ τὰ πάντα· καὶ πάλιν· εἷς γὰρ Θεὸς, καὶ εἷς μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός· καὶ ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς, ὁρατὰ καὶ ἀόρατα· καὶ αὐτός ἐστι πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκε.

Et ſic natus ex muliere filius eſt Dei, & crucifixus primogenitus omnis creaturæ & Deus verbum : & ipſe fecit omnia. Dicit enim Apoſtolus : *Vnus Deus Pater, ex quo* 1 Cor. 8, 5.
omnia ; & unus Dominus Ieſus Chriſtus, per quem omnia. & rurſus : *Vnus enim Deus, & u-* 1 Tim. 2, 5.
nus mediator Dei & hominum. homo Ieſus Chriſtus. & in ipſo Coloſſ. 1, 15.
creata ſunt omnia quæ in cœlo & in terra, viſibilia & inviſibilia: & ipſe eſt ante omnia, & omnia in ipſo conſiſtunt.

Καὶ ὅτι οὐκ αὐτός ἐστιν ὁ ἐπὶ πάντων θεὸς, ἀλλ' υἱὸς ἐκείνου, λέγει·

Et quoniam non ipſe eſt qui ſuper omnia Deus Pater,

ſed

Ioh. 20, 17. ſed filius illius, dicit : *Aſcendo ad Patrem meum & Patrem veſtrum, & Deum meum & Deum*
1 Cor. 15, 28. *veſtrum.* Et, *quando ſubjecta ipſi erunt omnia, tunc & ipſe ſubjicietur ei qui ſubjecit ei omnia ; ut ſit Deus omnia in omnibus.* Igitur eſt alter qui ſubjecit, & qui eſt omnia in omnibus ; & alter cui ſubjecta ſunt, qui & cum omnibus ſubjicietur.

Et neque nudus homo, per quem & in quo facta
Ioh. 1, 3 ſunt omnia. *Omnia* enim *per*
Prov. 8, 27. *ipſum facta ſunt. Quum fecit cælum, coaderam ipſi* : & illic *eram apud ipſum componens ; & applaudebat mihi quotidie.* Qualiter autem utique nudus ho-
Hebr. 1, 13. mo audiret ; *Sede à dextris meis* ? Qualiter autem & di-
Ioh. 8, 58. ceret ; *Priuſquam Abraham*
Ioh. 17, 5. *fieret, ego ſum* ; &, *Clarifica me claritate quam habui, antequam mundus eſſet, à te* ? Qualis autem homo nudus diceret ;
Ioh. 6, 38. *Deſcendi de cælo, non ut faciam voluntatem meam, ſed voluntatem ejus qui miſit me* ? De quali homine vero diceret ?
Ioh. 1, 9. *Erat lux vera, quæ illuminat*

Ἀναβαίνω πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ πατέρα ὑμῶν, καὶ θεόν μου καὶ θεὸν ὑμῶν· καὶ, Ὅταν ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα τότε καὶ αὐτὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ᾖ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν. Οὐκοῦν ἕτερός ἐστιν ὁ ὑποτάξας, καὶ ὢν τὰ πάντα ἐν πᾶσι· καὶ ἕτερος, ᾧ ὑπετάγη, ὃς καὶ μετὰ πάντων ὑποτάσσεται.

Καὶ οὔτε ψιλὸς ἄνθρωπος ὁ δι᾽ οὗ, καὶ ἐν ᾧ γέγονε τὰ πάντα· πάντα γὰρ δι᾽ αὐτοῦ ἐγένετο. Ἡνίκα ἐποίει τὸν οὐρανὸν, συμπαρήμην αὐτῷ, καὶ ἐκεῖ ἤμην παρ᾽ αὐτῷ ἁρμόζουσα, καὶ προσέχαιρέ μοι καθ᾽ ἡμέραν. Πῶς δ᾽ ἂν ὁ ψιλὸς ἄνθρωπος ἤκουσε, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου ; πῶς δὲ καὶ ἔλεγε, Πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγώ εἰμι ; καὶ δόξασόν με τῇ δόξῃ σου ᾗ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι ; ποῖος δὲ ἄνθρωπος ἔλεγεν, Καταβέβηκα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, οὐχ ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με ; περὶ ποίου δὲ ἀνθρώπου ἔλεγεν ; Ἦν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν,

θινὸν, ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον· ἐν τῷ κόσμῳ ἦν, καὶ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω· εἰς τὰ ἴδια ἦλθε, καὶ οἱ ἴδιοι αὐτὸν οὐ παρέλαβον. πῶς οὖν ὁ τοιοῦτος, ψιλὸς ἄνθρωπος, καὶ ἐκ Μαρίας ἔχων τὴν ἀρχὴν τοῦ εἶναι, ἀλλ' οὐχὶ θεὸς Λόγος, καὶ μονογενὴς υἱός; Ἐν ἀρχῇ γὰρ ἦν ὁ Λόγος, καὶ ὁ Λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ Λόγος. καὶ ἐν ἄλλοις, Κύριος ἔκτισέ με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ, εἰς ἔργα αὐτοῦ· πρὸ τοῦ αἰῶνος ἐθεμελίωσέ με· πρὸ δὲ πάντων βουνῶν γεννᾷ με.

Ὅτι δὲ καὶ ἀνίστανται τὰ σώματα ἡμῶν, λέγει· Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅτι ἔρχεται ὥρα, ἐν ᾗ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται. Καὶ ὁ ἀπόστολος, Δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν, καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. καὶ ὅτι δεῖ σωφρόνως εὐσεβῶς ζῆν, πάλιν λέγει. Μὴ πλανᾶσθε, οὔτε μοιχοὶ, οὔτε

omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, & mundus per ipſum factus eſt; & mundus eum non cognovit. In propria venit, & ſui eum non receperunt. Qualiter ergo talis nudus homo, & ex *Maria* habens principium eſſendi; ſed non Deus verbum, & filius unigenitus? *In principio* Ioh. 1, 1, 3.
enim *erat verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.* Et in aliis: *Dominus* Prov. 8, 22.
creavit me principium viarum ſuarum, in opera ſua; ante ſeculum fundavit me, & ante omnes colles generat me.

Quoniam autem & reſurgunt corpora noſtra, dicit: *Amen dico vobis, quoniam ve-* Ioh. 5, 25.
nit hora, in qua omnes qui in monumentis ſunt audient vocem filii Dei, & qui audierint vivent. Et Apoſtolus: *Opor-* 1 Cor. 15, 53.
tet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, & mortale hoc induere immortalitatem. Et quoniam oportet temperate vivere & juſte Deo; rurſus: *Non erre-* 1 Cor. 6, 9.
tis: neque adulteri, neque molles, neque maſculorum con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

cubitores, neque fornicatores, neque maledici, neque ebrioſi, neque fures, regnum Dei hæreditare poterint. Et, *Si*
1 Cor. 15, 13. &c. *mortui non reſurgunt: neque Chriſtus reſurrexit. Inanis ergo prædicatio noſtra; inanis autem & fides veſtra: adhuc eſtis in peccatis veſtris. Ergo qui & dormierunt in Chriſto, perierunt. Si in vita hâc ſperantes ſumus in Chriſto ſolum; miſerabiliores omnibus hominibus ſumus. Si mortui non reſurgunt: comedamus & bibamus; cras enim morimur.* Sic autem diſpoſiti, quid diſtabimus ab aſinis & canibus, qui nihil de futuro curant; in appetitum euntes & eorum quæ poſt comedere? Inſcii enim ſunt moventis intus intellectus.

Fruar vobis in Domino. Vigilate omnem unuſquiſque malitiam deponere, & feralem furorem, detractionem, calumniam, turpiloquium, ſcurrilitatem, ſuſurrationem, inflationem, ebrietatem, luxuriam, avaritiam, inanem gloriam, invi-

μαλακοὶ, οὔτε πόρνοι, οὔτε λοίδοροι, οὔτε μέθυσοι, οὔτε κλέπται, βασιλείαν θεοῦ κληρονομῆσαι δύνανται. καὶ, Εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, οὐδὲ Χριστὸς ἐγήγερται· κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν. ἔτι ἐστε ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ὑμῶν. ἄρα καὶ οἱ κοιμηθέντες ἐν Χριστῷ ἀπώλοντο. εἰ ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ ἠλπικότες ἐσμὲν ἐν Χριστῷ μόνον, ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν. Εἰ νεκροὶ οὐκ ἐγείρονται, φάγωμεν καὶ πίωμεν, αὔριον γὰρ ἀποθνήσκομεν. Οὕτω δὲ διακείμενοι, τί διοίσομεν ὄνων καὶ κυνῶν, οἱ μηδὲν τοῦ μέλλοντος φροντίζοντες μόνον τοῦ φαγεῖν φροντίζουσιν εἰς ὄρεξιν ἐρχόμενοι καὶ τῶν μετὰ τὸ φαγεῖν; ἀνεπίστητοι γάρ εἰσι τοῦ νοῦ, τοῦ κινοῦντος ἔνδοθεν.

Ὀναίμην ὑμῶν ἐν Κυρίῳ νήφετε· πᾶσαν ἕκαστος κακίαν ἀπόθεσθε, καὶ τὸν θηριώδη θυμὸν, καταλαλιὰν, συκοφαντίαν, αἰσχρολογίαν, εὐτραπελίαν, ψιθυρισμὸν, φυσίωσιν, μέθην, λαγνείαν, φιλαργυρίαν, φιλοδοξίαν, φθόνον,

φθόνον, καὶ πᾶν τὸ τούτοις συνῳδόν. Ἐνδύσασθε δὲ τὸν κύριον ὑμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας. Οἱ πρεσβύτεροι, ὑποτάσσεσθε τῷ ἐπισκόπῳ· οἱ διάκονοι, τοῖς πρεσβυτέροις· ὁ λαὸς, τοῖς πρεσβυτέροις καὶ τοῖς διακόνοις. Ἀντίψυχος ἐγὼ τῶν φυλαττόντων ταύτην τὴν εὐταξίαν· καὶ ὁ Κύριος εἴη μετ᾽ αὐτῶν διηνεκῶς.

Οἱ ἄνδρες, στέργετε τὰς γαμετὰς ὑμῶν· αἱ γυναῖκες, τοὺς ὁμοζύγους. οἱ παῖδες, τοὺς γονεῖς αἰνεῖσθε· οἱ γονεῖς, τὰ τέκνα ἐκτρέφετε ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου. τὰς ἐν παρθενίᾳ τιμᾶτε, ὡς ἱερείας Χριστοῦ· τὰς ἐν σεμνότητι χήρας, ὡς θυσιαστήριον Θεοῦ. Οἱ δοῦλοι, μετὰ φόβου τοῖς κυρίοις ἐξυπηρετεῖτε· οἱ κύριοι, μετὰ φειδοῦς τοῖς δούλοις ἐπιτάσσετε. Μηδεὶς ἐν ὑμῖν ἀργὸς ἔστω· μήτηρ γὰρ τῆς ἐνδείας ἡ ἀργία. Ταῦτα οὐκ ἐπιτάττω, ὡς ὤν τι, εἰ καὶ δέδεμαι, ἀλλ᾽ ὡς ἀδελφὸς ὑπομιμνήσκω. Εἴη Κύριος μεθ᾽ ὑμῶν.

diam, & omne his concurrens: *Indui Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, & carnis providentiam non fieri in concupiſcentiis.* Rom. 13, 14. Presbyteri ſubjecti eſtote Epiſcopo, Diaconi Epiſcopo & Presbyteris, populus Diaconis. Conſimilis ego his qui cuſtodiunt hanc bonam ordinationem: & Dominus ſit cum ipſis continue.

Viri, diligite ſponſas veſtras; uxores, conjuges veſtros. Pueri, parentes præhonorate: parentes, filios *nutrite in diſciplina & admonitione Domini.* Epheſ. 6, 4. Eas quæ in virginitate honorate, ut ſacras *Chriſti*: eas quæ in honeſtate viduas, ut altare Dei. Domini, cum moderamine ſervis præcipite: ſervi, cum timore Dominis miniſtrate. Nullus in vobis otioſus maneat: mater enim indigentiæ otioſitas. Hoc enim non præcipio, ut exiſtens aliquis, etſi ligor: ſed, ut frater, ad memoriam revoco. Sit Dominus vobiſcum.

Fruar veſtris orationibus : orate ut *Ieſu* fruar. Commendo vobis eam quæ in *Antiochia* Eccleſiam. Salutant vos Eccleſiæ *Philippenſium* : unde & ſcribo vobis. Salutat vos *Philon* diaconus veſter : cui & gratias ago, ſtudioſe miniſtranti mihi
2 Cor. 13. 12. in omnibus. Salutat vos Diaconus, qui ex Syria ſequitur me in *Chriſto*. Salutate ad invicem in ſancto oſculo. Saluto univerſos & univerſas in *Chriſto*. Valete anima & ſpiritu : & mei non obliviſcamini. Dominus vobiſcum.

Ὀναίμην ὑμῶν τῶν προσευχῶν· προσεύχεσθε, ἵνα Ἰησοῦ ἐπιτύχω. Παρατίθεμαι ὑμῖν τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐκκλησίαν. Ἀσπάζονται ὑμᾶς αἱ ἐκκλησίαι Φιλιππησίων, ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Φίλων ὁ διάκονος ὑμῶν, ᾧ καὶ ἐγὼ εὐχαριστῶ, σπουδαίως ὑπηρετοῦντί μοι ἐν πᾶσιν. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ἀγαθόπους ὁ διάκονος, ὁ ἐκ Συρίας, ὃς ἀκολουθεῖ μοι ἐν Χριστῷ. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι. Ἀσπάζομαι πάντας καὶ πάσας, τοὺς ἐν Χριστῷ. Ἔῤῥωσθε σώματι καὶ ψυχῇ καὶ πνεύματι ἑνί, καὶ ἐμοῦ μὴ ἐπιλάθησθε. Ὁ Κύριος μεθ' ὑμῶν.

EPISTOLA AD ANTIOCHENOS.

Ignatius, qui & Theophorus, Eccleſiæ habenti propitiationẽ à Deo, dilectæ à Chriſto, advenæ in Syria, & primæ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΑΝΤΙΟΧΕΙΣ.

Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος, ἐκκλησίᾳ ἠλεημένῃ ὑπὸ Θεοῦ, ἐκλελεγμένῃ ὑπὸ Χριστοῦ, παροικούσῃ ἐν Συρίᾳ, καὶ

πρώτῃ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

πρώτῃ Χριστοῦ ἐπωνυμίαν λαβούσῃ, τῇ ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐν Θεῷ Πατρὶ, καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, χαίρειν.

Ἐλαφρά μοι καὶ κοῦφα τὰ δεσμὰ ὁ Κύριος πεποίηκε, μαθόντα εἰρηνεύειν ὑμᾶς, καὶ ἐν πάσῃ ὁμονοίᾳ σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ διάγειν. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐγὼ ὁ δέσμιος ἐν Κυρίῳ, ἀξίως περιπατῆσαι τῆς κλήσεως ἧς ἐκλήθητε, φυλαττόμενοι τὰς εἰσκομισθείσας αἱρέσεις τοῦ Πονηροῦ, ἐπ' ἀπάτῃ καὶ ἀπωλείᾳ τῶν πειθομένων αὐτῷ· προσέχειν δὲ τῇ τῶν Ἀποστόλων διδαχῇ καὶ νόμῳ, καὶ προφήταις πιστεύειν· πᾶσαν Ἰουδαϊκὴν καὶ Ἑλληνικὴν ἀποῤῥίψαι πλάνην· καὶ μήτε πλῆθος θεῶν ἐπεισάγειν, μήτε τὸν Χριστὸν ἀρνεῖσθαι προφάσει τοῦ ἑνὸς Θεοῦ.

Μωσῆς τε γὰρ ὁ πιστὸς θεράπων τοῦ Θεοῦ εἰπὼν, κύριος ὁ Θεός σου, Κύριος εἷς ἐστί· καὶ τὸν ἕνα καὶ μόνον κηρύξας Θεὸν, ὡμολόγησεν εὐθέως καὶ τὸν Κύριον ἡμῶν, λέγων,

Chriſti cognominationem acci-pienti in Antiochia ; in Deo Patre, & Domino Ieſu Chriſto gaudere. Act. 11, 26.

Levia mihi & non oneroſa vincula Dominus fecit, diſcenti pacem habere vos, & in omni concordia carnali & ſpirituali converſari. Deprecor igitur vos ego vinctus in Domino, *digne ambulare vocatione qua vocati eſtis* (Colo 4, 1.): obſervantes vos ab inductis hæreſibus maligni, in deceptione & perditione perſuaſorum ab ipſo. Attendite autem *Apoſtolorum* doctrinæ & *Legi* & *Prophetis* credere ; omnem Gentilem & Iudaicum abjicere errorem : & neque multitudinem Deorum inducere, neque *Chriſtum* negare occaſione unius Dei.

Moyſes enim fidelis ſervus Dei dicens, *Dominus Deus tuus Dominus unus eſt* (Deut.6, 4. cum Marc. 12, 29.), & unum & ſolum prædicans Deum, confeſſus eſt confeſtim & Dominum noſtrum dicens :

Geneſ. 19, 24. dicens : *Pluit Dominus ſuper*
Sodomam & Gomorram ignem
à Domino & ſulphur. & rur-
Gen. 1, 26, 27. ſus : *Et dixit Deus, faciamus*
hominem ſecundum imaginem
noſtram & ſecundum ſimilitudi-
Gen. 5, 1. & 9, 6. *nem.* &, *fecit Deus hominem ;*
ſecundum imaginem Dei fecit i-
pſum. Et deinceps : *quoniam*
in imagine Dei fecit homi-
nem. Et quia fiet homo, ait :
Deut. 18, 15. cum Act. 3, 22. & 7, 37. *Prophetam vobis ſuſcitabit Do-*
minus ex fratribus veſtris ſicut
me.

Prophetæ autem dicen-
Eſai. 44, 6. tes, ut ex perſona Dei ; *Ego*
Deus primus, & ego poſt hæc, &
præter me non eſt Deus : de Pa-
tre omnium dicunt. Et de
Domino noſtro *Ieſu Chriſto ;*
* ajunt, Eſ. 9, 6. *Filius,* * ait, *datus eſt nobis, cu-*
jus principium deſuper ; & voca-
tur nomen ipſius Magni conſilij
Angelus, admirabilis, conſilia-
rius, Deus fortis, poteſtativus.
Et de inhumanatione ipſius :
Eſai. 7, 14. cum Matth. 1, 23. *Ecce Virgo in utero concipiet, &*
pariet filium ; & vocabunt no-
men ejus Emanuel. Et de paſ-
Eſai. 53, 7. ſione : *Vt ovis ad occiſionem du-*
Act. 8, 32. *ctus eſt, & quaſi agnus coram*

Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα παρὰ Κυρίου πῦρ καὶ θεῖον· καὶ πάλιν, Εἶπεν ὁ Θεὸς, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν· καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν· καὶ ἑξῆς, Ἐν εἰκόνι θεοῦ ἐποίησε τὸν ἄνθρωπον. Καὶ ὅτι γενήσεται ἄνθρωπος, φησί· Προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν, ὡς ἐμέ.

Οἱ δὲ Προφῆται εἰπόντες, ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ, Ἐγὼ Θεὸς πρῶτος, καὶ ἐγὼ μετὰ ταῦτα, καὶ πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστι Θεὸς, περὶ τοῦ πατρὸς τῶν ὅλων λέγουσι. καὶ περὶ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· υἱὸς, φασὶν, ἐδόθη ἡμῖν, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ ἐστὶν ἄνωθεν, καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, θαυμαστὸς, σύμβουλος, Θεὸς ἰσχυρὸς, ἐξουσιαστής. Καὶ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ· Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, Ἐμμανουήλ. Καὶ περὶ τοῦ πάθους· Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ

ὡς ἀμνὸς, ἐναντίον τοῦ κείραντος αὐτὸν ἄφωνος· Κἀγὼ ἀρνίον ἄκακον, ἀγόμενον τοῦ θύεσθαι.

Οἵ τε Εὐαγγελισταὶ εἰπόντες τὸν ἕνα πατέρα μόνον ἀληθινὸν θεὸν, καὶ τὰ κατὰ τὸν Κύριον ἡμῶν οὐ παρέλιπον, ἀλλ᾽ ἔγραψαν· Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος· οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν Θεόν. πάντα δι᾽ αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονε. Καὶ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως· Ὁ λόγος, φησί, σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν· καὶ, Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. Οἱ δὲ Ἀπόστολοι εἰπόντες, ὅτι Θεὸς εἷς ἐστὶν, εἶπον οἱ αὐτοὶ, ὅτι εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων· καὶ τὴν ἐνσωμάτωσιν καὶ τὸ πάθος οὐκ ἐπῃσχύνθησαν. τί γάρ φησιν; ἄνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας.

Πᾶς οὖν ὅστις ἕνα καὶ μόνον καταγγέλλει Θεὸν, ἐπ᾽ ἀναιρέσει τῆς τοῦ Χριστοῦ θεότητος, ἐστὶ διάβολος,

tondente ipſum ſine voce. Et, *Ego ſicut agnus innocens ductus ad ſacrificandum.* Ierem. 11, 19.

Et *Evangeliſtæ* dicentes, unum Patrem *ſolum verum Deum*; Iohan. 17, 3. & quæ ſecundum Dominum noſtrum non dereliquerunt, ſed ſcripſerunt: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipſum facta ſunt, & ſine ipſo factum eſt nihil.* Iohan. 1, 2, 3. Et de inhumanatione: *Verbum,* ait, *caro factum eſt, & inhabitavit in nobis.* Iohan. 1, 14. &, *Liber generationis Ieſu Chriſti, filii David, filii Abraham.* Matth. 1, 1. *Apoſtoli* autem dicentes, quoniam *Deus* eſt, dicebant illi ipſi, quoniam *unus & mediator Dei & hominum.* I Cor. 8, 4, 6. Gal. 3, 20. Et incorporationem & paſſionem non erubuerunt. Epheſ. 4, 5, 6. Quid enim * ait? *Homo Ieſus Chriſtus; qui dedit ſemetipſum redemptionem* pro mundi vita.

* ajunt?

Omnis igitur qui unum annunciat Deum, in interemptione divinitatis *Chriſti*; filius eſt Diaboli, & inimicus

omnis

omnis juſtitiæ. Et qui confitetur *Chriſtum*, non ejus qui fecit mundum filium, ſed alterius cujuſdam incogniti, pręter quem prædicavit Lex & Prophetæ, iſte organum eſt ipſius Diaboli. Et qui inhumanationem renuit, & crucem erubeſcit, propter quam ligatus ſum; iſte eſt Antichriſtus. Et qui nudum hominem dicit *Chriſtum*, *maledictus* eſt, ſecundum Pro-
Ier. 17, 5, 6. phetam, *non in Deo confidens ſed in homine*. Propter quod & ſine fructu eſt, proximus *agreſti myricæ*.

Hæc ſcribo vobis, *ô Chriſti* juventus; non conſcius vobis habere talem ſenſum: ſed præſervans vos, ut Pater proprios filios. Videte igitur in malum currentes operato-
Phil. 3, 18, 19. res, *inimicos crucis Chriſti*; *quorum finis perditio, quorum Deus venter, quorum gloria in confuſione ipſorum*. Videte canes ſine voce, ſerpentes ſurrepentes, infoveatos dracones, aſpides, baſiliſcos, ſcorpiones. Iſti enim ſunt thoës

καὶ ἐχθρὸς πάσης δικαιοσύνης· ὅ, τε ὁμολογῶν Χριστὸν, οὐ τοῦ ποιήσαντος τὸν κόσμον υἱὸν, ἀλλ᾽ ἑτέρου τινὸς ἀγνώστου, παρ᾽ ὃν ἐκήρυξεν ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται, οὗτος ὄργανόν ἐστιν αὐτοῦ τοῦ Διαβόλου· ὅ, τε τὴν ἐνανθρώπησιν παραιτούμενος, καὶ τὸν σταυρὸν ἐπαισχυνόμενος, δι᾽ ὃ δέδεμαι, οὗτός ἐστιν ἀντίχριστος· ὅ, τε ψιλὸν ἄνθρωπον λέγων τὸν Χριστὸν, ἐπάρατός ἐστι κατὰ τὸν Προφήτην, οὐκ ἐπὶ Θεῷ πεποιθὼς, ἀλλ᾽ ἐπὶ ἀνθρώπῳ· διὸ καὶ ἄκαρπός ἐστι, παραπλησίως τῇ ἀγριομυρίκῃ.

Ταῦτα γράφω ὑμῖν, ὦ τοῦ Χριστοῦ νεελαία, οὐ συνειδὼς ὑμῖν τὸ τοιοῦτο φρόνημα, ἀλλὰ προφυλαττόμενος ὑμᾶς, ὡς πατὴρ τὰ ἑαυτοῦ τέκνα. Βλέπετε οὖν τοὺς κακεντρεχεῖς ἐργάτας, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ σταυροῦ τοῦ Χριστοῦ, ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ἡ δόξα ἐν τῇ αἰσχύνῃ αὐτῶν. Βλέπετε τοὺς κύνας τοὺς ἐνεοὺς, τοὺς ὄφεις τοὺς συρομένους, τὰ φιλόδοξα δρακόντια, τὰς ἀσπίδας, τοὺς βασιλίσκους, τοὺς σκορπίους· οὗτοι γάρ εἰσι

θῶες ἀλωποὶ, ἀνθρωπόμιμοι πίθηκοι.

Παύλου καὶ Πέτρου γεγόνατε μαθηταί· μὴ ἀπολέσητε τὴν παραθήκην· μνημονεύσατε Εὐοδίου τοῦ ἀξιομακαρίστου ποιμένος ὑμῶν, ὃς πρῶτος ἐνεχειρίσθη παρὰ τῶν Ἀποστόλων τὴν ὑμετέραν προστασίαν. Μὴ καταισχύνωμεν τὸν πατέρα· γινώμεθα γνήσιοι παῖδες, ἀλλὰ μὴ νόθοι. Οἴδατε ὅπως συνανεστράφην μεθ' ὑμῶν. ἃ παρὼν ἔλεγον ὑμῖν, ταῦτα καὶ ἀπὼν γράφω· εἴτις οὐ φιλεῖ τὸν Κύριον Ἰησοῦν, ἤτω ἀνάθεμα. μιμηταί μου γίνεσθε· ἀντίψυχον ὑμῶν γινοίμην, ὅταν Ἰησοῦ ἐπιτύχω. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν.

Οἱ πρεσβύτεροι, ποιμάνατε τὸ ἐν ὑμῖν ποίμνιον, ἕως ἀναδείξῃ ὁ Θεὸς τὸν μέλλοντα ἄρχειν ὑμῶν· ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι, ἵνα Χριστὸν κερδήσω. Οἱ διάκονοι γινωσκέτωσαν οἵου εἰσὶν ἀξιώματος, καὶ σπουδαζέτωσαν ἄμεμπτοι εἶναι, ἵνα ὦσι μιμηταὶ Χριστοῦ. ὁ λαὸς ὑποτασσέσθω τοῖς πρεσβυτέροις καὶ τοῖς διακόνοις. Αἱ παρ-

vulpes, hominis imitatores ſimiæ.

Pauli & *Petri* fiatis diſcipuli: non perdatis depoſitum. Recordamini *Euodii* digne beati Paſtoris veſtri; qui primus ordinatus ab Apoſtolis in veſtram prælationem. Non erubeſcamus patrem: fiamus proprii pueri, ſed non nothi. Scitis qualiter converſatus ſum vobiſcum. Quæ præſens dicebam vobis, hæc
& abſens ſcribo: *Quì non a-* 1 Cor.
mat Dominum Ieſum, ſit ana- 16, 22.
thema. Imitatores mei eſtote. Conſimilis animæ vobiſcum fiam; quando utique
Deo potiar. *Mementote meo-* Coloſſ.
rum vinculorum. 4, 18.

Presbyteri, *paſcite eum qui* 1 Pet.
in vobis gregem: uſquequo 5, 2.
oſtendat Deus futurum principari vobis. *Ego enim jam ſacrificor, & tempus reſolutionis*
meæ inſtat, ut Chriſtum lucri- 2 Tim. 4, 6.
faciam. Diaconi cognoſcant Phil. 3, 8.
cujus ſint dignitatis: & ſtudeant immaculati eſſe, ut ſint imitatores *Chriſti*. Populus ſubjiciatur Presbyteris & Dia-

Diaconis. Virgines cognoſcant cui conſecraverunt ſeipſas.

Malac. 2, 15. Matth. 19. 4, 5. Viri diligant conjuges: recordantes quoniam una uni, non multæ uni datæ ſunt in creatione. Mulieres honorent viros, ut propriam carnem: neque ex nomine ipſos audeant vocare. Caſtificent autem; ſolos viros conjuges eſſe exiſtimantes: quibus & unitæ ſunt ſecundum ſententiam Dei. Parentes, filios erudite diſciplinam ſacram. Epheſ. 6, 3. Filii, honorate parentes: *ut bene vobis ſit.*

Domini, non ſuperbe ſervis præferamini: imitantes Iob. 31, 13. 14. *Iob*, dicentem. *Si autem & depravavi judicium ſervi mei, vel ancillæ meæ, judicatis ipſis ad me. Quid enim faciam, ſi ſcrutinium mei Dominus faciat?* & quæ deinceps, ſcitis. Servi, non irritetis Dominos in ira: ut non malorum inſanabilium vobiſmet cauſæ fiatis.

Otioſus nullus comedat; ut non negligens fiat & forni-

θένοι γινωσκέτωσαν τίνι καθιέρωσαν ἑαυτάς.

Οἱ ἄνδρες στεργέτωσαν τὰς ὁμοζύγους, μνημονεύοντες, ὅτι μία ἑνὶ, οὐ πολλαὶ ἑνὶ ἐδόθησαν ἐν τῇ κτίσει. Αἱ γυναῖκες τιμάτωσαν τοὺς ἄνδρας, ὡς σάρκα ἰδίαν. μηδὲ ἐξ ὀνόματος αὐτοὺς τολμάτωσαν καλεῖν· σωφρονιζέτωσαν δὲ, μόνους ἄνδρας τοὺς ὁμοζύγους εἶναι νομίζουσαι, οἷς καὶ ἡνώθησαν κατὰ γνώμην Θεοῦ. Οἱ γονεῖς, τὰ τέκνα παιδεύετε παιδείαν ἱεράν. Τὰ τέκνα, τιμᾶτε τοὺς γονεῖς, ἵνα εὖ ὑμῖν ᾖ.

Οἱ δεσπόται, μὴ ὑπερηφάνως τοῖς δούλοις προσέχετε, μιμούμενοι τὸν τλητικὸν Ἰὼβ εἰπόντα. Εἰ δὲ καὶ ἐφαύλισα κρίμα θεράποντός μου, ἢ θεραπαίνης μου, κρινομένων αὐτῶν πρός με. τί γὰρ ποιήσω, ἐὰν ἔτασίν μου ὁ Κύριος ποιήσηται; καὶ τὰ ἑξῆς ἐπίστασθε. Οἱ δοῦλοι, μὴ παροργίζετε τοὺς δεσπότας ἐν μηδενὶ, ἵνα μὴ κακῶν ἀνηκέστων ἑαυτοῖς αἴτιοι γένησθε.

Μηδεὶς ἀργὸς ἐσθιέτω, ἵνα μὴ ῥεμβὸς γένηται, καὶ πορνοσκόπος.

Μέθη, ὀργὴ, φθόνος, λοιδορία, κραυγὴ, βλασφημία, μηδὲ ὀνομαζέσθω ἐν ὑμῖν. Αἱ χῆραι μὴ σπαταλάτωσαν, ἵνα μὴ καταστρηνιάσωσι τοῦ λόγου. Τῷ Καίσαρι ὑποτάγητε, ἐν οἷς ἀκίνδυνος ἡ ὑποταγή. Τοὺς ἄρχοντας μὴ ἐρεθίζετε εἰς παροξυσμὸν, ἵνα μὴ δῶτε ἀφορμὴν τοῖς ζητοῦσι καθ' ὑμῶν. Περὶ δὲ γοητείας, ἢ παιδεραστίας, ἢ φόνου, περιττὸν τὸ γράφειν, ὁπότε ταῦτα καὶ τοῖς ἔθνεσιν ἀπηγόρευται πράττειν. Ταῦτα, οὐχ ὡς ἀπόστολος διακελεύομαι, ἀλλ' ὡς σύνδουλος ὑμῶν ὑπομιμνήσκω ὑμᾶς.

Ἀσπάζομαι τὸ ἅγιον πρεσβυτέριον. Ἀσπάζομαι τοὺς ἱεροὺς διακόνους, καὶ τὸ ποθεινόν μοι ὄνομα, ὃν ἐπίδοιμι ἀντὶ ἐμοῦ ἐν πνεύματι ἁγίῳ, ὅταν Χριστοῦ ἐπιτύχω· οὗ ἀντίψυχον γενοίμην. Ἀσπάζομαι ὑποδιακόνους, ἀναγνώστας, ψάλτας, πυλωροὺς, τοὺς κοπιῶντας, ἐπορκιστὰς, ὁμολογητάς. Ἀσπάζομαι τοὺς φρουροὺς τῶν ἁγίων πυλώνων, τοὺς ἐν Χριστῷ διακόνους. Ἀσπάζομαι τὰς χριστολήπτους

carius. Ebrietas, ira, invidia, contumelia, clamor, blaſphemia, *neque nominentur in vobis.* Epheſ. 5, 3. Viduæ non delicientur ; ut non aberrent à ſermone. *Cæſari* ſubjicimini, in quibus nō periculoſa ſubjectio. Principes non irritetis in amaricationem : ut non detis occaſionem quærentibus adverſum vos occaſionem. De incantatione, vel puerili deſiderio, vel homicidio, ſuperfluum ſcribere : quum hæc & Gentibus prohibita ſint fieri. Hæc non ut Apoſtolus jubeo ; ſed ut conſervus veſter, monefacio vos.

Saluto ſanctum Presbyterium. Saluto ſacros Diaconos, & deſideratum mihi nomen : quem videam pro me in Spiritu ſancto, cum utique *Chriſto* fruar ; cujus conſimilis animi fiam. Saluto ſubdiaconos, lectores, cantores, oſtiarios, laborantes, exorciſtas, confeſſores. Saluto cuſtodes ſanctarum portarum, exiſtētes in *Chriſto* miniſtros. Saluto à *Chriſto* ſumptas virgines

gines: quibus fruar in Domino *Ieſu*. Saluto venerabiliſſimas viduas. Saluto populum Domini, à parvo uſque ad magnum, & omnes ſorores meas in Domino.

Saluto *Caſſianum*, & conjugem ipſius, & filios. Salutat vos *Polycarpus* digne decens Epiſcopus, cui & cura eſt de vobis: cui & commendavi vos in Domino. Sed & omnis Eccleſia *Smyrnæorum* memoriam habet veſtri in orationibus in Domino. Salutat vos *Oneſimus*, *Epheſiorum* Paſtor. Salutat vos Magneſias Epiſcopus. Salutat vos *Polybius*, *Trallæorum*. Salutant vos *Philon* & *Agathopus*
2 Cor. 13. 12. diaconi, conſecutores mei. *Salutate ad invicem in oſculo ſancto.*

Hæc à *Philippis* ſcribo vobis. Sanet vos qui eſt ſolus ingenitus, per ante ſecula genitum, cuſtodiat ſpiritu & carne: & videam vos in *Chriſti* adventu. Saluto eum qui pro me futurus eſt principari

παρθένους, ὧν ὀναίμην ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ. Ἀσπάζομαι τὸν λαὸν Κυρίου ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, καὶ πάσας τὰς ἀδελφάς μου ἐν Κυρίῳ.

Ἀσπάζομαι Κασσιανὸν, καὶ τὴν ὁμόζυγον αὐτοῦ, καὶ τὰ φίλτατα αὐτοῦ τέκνα. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Πολύκαρπος, ὁ ἀξιοπρεπὴς ἐπίσκοπος, ᾧ καὶ μέλει περὶ ὑμῶν· ᾧ καὶ παρεθέμην ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ. καὶ πᾶσα δὲ ἡ ἐκκλησία Σμυρναίων μνημονεύει ὑμῶν ἐν ταῖς προσευχαῖς ἐν Κυρίῳ. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Ὀνήσιμος, ὁ Ἐφεσίων ποιμήν. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Δημᾶς, ὁ Μαγνησίας ἐπίσκοπος. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Πολύβιος, ὁ Τραλλαίων. Ἀσπάζονται ὑμᾶς Φίλων καὶ Ἀγαθόπους, οἱ διάκονοι, οἱ συνακόλουθοί μου. Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν ἁγίῳ φιλήματι.

Ταῦτα ἀπὸ Φιλίππων γράφω ὑμῖν. ἐῤῥωμένους ὑμᾶς ὁ ὢν μόνος ἀγέννητος, διὰ τοῦ πρὸ αἰώνων γεγεννημένου, διαφυλάξει πνεύματι καὶ σαρκί. καὶ ἴδοιμι ὑμᾶς ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ βασιλείᾳ. Ἀσπάζομαι τὸν ἀντ' ἐμοῦ μέλλοντα ἄρχειν

ὑμῶν. οὗ ἐγὼ ὀναίμην ἐν Χριστῷ. ἔῤῥωσθε Θεῷ καὶ Χριστῷ, πεφωτισμένοι τῷ ἁγίῳ πνεύματι.

vobis : quo fruar in *Chriſto*. Valete in *Deo* & *Chriſto*, illuminati *Spiritu ſancto*.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ Ἥρωνα διάκονον Ἀντιοχείας.

EPISTOLA AD Heronem Diaconum Eccleſiæ Antiochenorum.

Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος, τῷ θεοτιμήτῳ καὶ ποθεινοτάτῳ, σεμνοτάτῳ, χριστοφόρῳ, πνευματοφόρῳ, γνησίῳ τέκνῳ ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ, Ἥρωνι διακόνῳ Χριστοῦ, ὑπηρέτῃ Θεοῦ, χάρις, ἔλεος, καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ, καὶ Χριστοῦ Ἰησοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν, τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ, καὶ σώζῃ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν ἐπουράνιον.

Ignatius, qui & Theophorus, à Deo *honorato & deſideratiſsimo,* Chriſtifero, *ſpirituali filio in fide & charitate,* Eroni *diacono Ieſu Chriſti & famulo* Dei, *gratia, miſericordia & pax ab omnipotenti Deo & Ieſu Chriſto Domino noſtro, unigenito filio ipſius; qui dedit ſemetipſum pro nobis & peccatis noſtris, ut eriperet nos ex præſenti ſeculo nequam, & ſalvaret in regnum ipſius ſupercœleſte.* Gal. 1,4

Depre-

DEprecor te in Deo ap-
ponere curſui tuo, &
juſtificare tuam digni-
tatem. Concordiamque ad
Sanctos cura. Infirmiores
Gal.6,2 porta; ut *impleas legem Chriſti.*
Iejuniis & orationibus vaca:
ſed non immoderate, ut tei-
pſum proſternas. A vino &
carnibus non omnino abſti-
ne: non enim ſunt abomina-
Eſai. 1, 19. bilia. (*Bona* enim *terræ come-*
Geneſ. 9, 3. *dite*, ait. &, *Manducate carnem*
Pſalm. 103.(al. *ut olera.* &, *Vinum lætificat cor*
104) 15. *hominis, & oleum exhilarat, &*
panis confirmat.) ſed modera-
te & ordinate, ut Deo tri-
Eccleſ. 2, 25. buente. *Quis enim comedit,*
vel quis bibit, ſine ipſo? quo-
Zachar. 9, 17. (juxta LXX.) niam *ſi quid bonum, ipſius; &*
ſi quid bonum, ab ipſo. Lectio-
ni attende: ut non ſolum ipſe
ſcias leges, ſed & aliis ipſas
2 Tim. 2, 4, 5. enarres, ut Dei athleta. *Nul-*
lus militans implicatur vitæ ne-
gotiis: ut ei cui militat placeat. Si
autem & certet quis; non corona-
tur, niſi legitime certaverit. Cõ-
ſimilis animę tibi ego vinctus.

ΠΑρακαλῶ σε ἐν θεῷ προσθεῖναι τῷ δρόμῳ σου, καὶ ἐκδικεῖν σου τὸ ἀξίωμα. τῆς συμφωνίας τῆς πρὸς τοὺς ἁγίους φρόντιζε. τοὺς ἀσθενεστέρους βάσταζε, ἵνα πληρώσῃς τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ. νηστείαις καὶ δεήσεσι σχόλαζε, ἀλλὰ μὴ ἀμέτρως, ἵνα μὴ σαυτὸν καταβάλῃς. οἴνου καὶ κρεῶν μὴ πάντῃ ἀπέχου· οὐ γάρ ἐστι βδελυκτά· (Τὰ γὰρ ἀγαθὰ τῆς γῆς, φησὶ, φάγεσθε· καὶ, Ἔδεσθε κρέα ὡς λάχανα. καὶ, Οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου, καὶ ἔλαιον ἱλαρύνει, καὶ ἄρτος στηρίζει·) ἀλλὰ μεμετρημένως καὶ εὐτάκτως, ὡς Θεοῦ χορηγοῦντος. Τίς γὰρ φάγεται, ἢ τίς πίεται παρὲξ αὐτοῦ; ὅτι εἴτι καλὸν, αὐτοῦ· καὶ εἴτι ἀγαθὸν, αὐτοῦ. Τῇ ἀναγνώσει πρόσεχε, ἵνα μὴ μόνον αὐτὸς εἰδῇς τοὺς νόμους, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις αὐτοὺς ἐξηγῇ, ὡς Θεοῦ ἀθλητής. Οὐδεὶς στρατευόμενος ἐμπλέκεται ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις, ἵνα τῷ στρατολογήσαντι ἀρέσῃ· ἐὰν ᾖ καὶ ἀθλῇ τις, οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ. Ἀντίψυχόν σου ἐγὼ ὁ δέσμιος.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Πᾶς ὁ λέγων παρὰ τὰ διατεταγμένα, κἂν ἀξιόπιστος ᾖ, κἂν νηστεύῃ, κἂν παρθενεύῃ, κἂν σημεῖα ποιῇ, κἂν προφητεύῃ, λύκος σοι φαινέσθω, ἐν προβάτου δορᾷ, προβάτων φθορὰν κατεργαζόμενος. Εἴ τις ἀρνεῖται τὸν σταυρὸν, καὶ τὸ πάθος ἐπαισχύνεται, ἔστω σοι ὡς αὐτὸς ὁ Ἀντικείμενος. κἂν ψωμίσῃ τὰ ὑπάρχοντα πτωχοῖς, κἂν ὄρη μεθιστᾷ, κἂν παραδῷ τὸ σῶμα εἰς καῦσιν, ἔστω σοι βδελυκτός. Εἴ τις φαυλίζει τὸν νόμον, ἢ τοὺς προφήτας, οὓς ὁ Χριστὸς παρὼν ἐπλήρωσεν, ἔστω σοι ὡς Ἀντίχριστος. Εἴ τις ἄνθρωπον ψιλὸν λέγῃ τὸν Κύριον, Ἰουδαῖος ἐστι χριστοκτόνος.

Χήρας τίμα, τὰς ὄντως χήρας. Ὀρφανῶν προΐστασο· ὁ Θεὸς γάρ ἐστι πατὴρ τῶν ὀρφανῶν, καὶ κριτὴς τῶν χηρῶν. Μηδὲν ἄνευ τῶν ἐπισκόπων πράττε, ἱερεῖς γάρ εἰσι, σὺ δὲ διάκονος τῶν ἱερέων. ἐκεῖνοι βαπτίζουσιν, ἱερουργοῦσι, χειροτονοῦσι, χειροθετοῦσι· σὺ δὲ αὐτοῖς διακονεῖς, ὡς Στέφανος ὁ ἅγιος ἐν Ἱε-

Omnis qui dicit præter præcepta; etſi dignus fide ſit, etſi jejunet, etſi virginitatem ſervet, etſi ſigna faciat & prophetet: *Lupus* tibi Matth. 7. 15.
appareat, in ovis pelle, ovium corruptionem operans. Si quis negat crucem, & paſſionem erubeſcit; ſit tibi ſicut Antichriſtus & Adverſarius: *etſi diſtribuat in cibos quæ* 1 Cor. 13, 2, 3.
habet pauperibus, etſi montes transferat, etſi tradat corpus in combuſtionem; ſit tibi abominabilis. Si quis depravat Legem vel Prophetas, quos *Chriſtus* præſens adimplevit; ſit tibi ut *Antichriſtus*. Si quis hominem nudum dicit Dominum, *Iudæus* eſt *Chriſti* occiſor.

Viduas honora, eas quæ vere 1 Tim. 5. 3.
viduæ. Orphanos protege. Deus enim *pater eſt orphano-* Pſal. 67, (al. 68) 5.
rum, & judex viduarum. Nihil ſine Epiſcopis operare. Sacerdotes enim ſunt: tu autem Diaconus ſacerdotum. Illi baptizant, ſacrificant, manus imponunt: tu autem ipſis miniſtras, ut *Stephanus* ſanctus, in *Hieroſolymis*, *Iacobo*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

cobo & Presbyteris. Congregationes non negligas : ex
2 Tim. 4, 12. nomine omnes require. *Nullus tuam juventutem contemnat : ſed exemplum eſto fidelium in ſermone & converſatione.*

Servos non erubeſce : communis enim nobis & ipſis natura. Mulieres non abominare : ipſæ enim te genuerunt & enutriverunt. Diligere igitur oportet cauſas generationis ; ſolum in Domino. Sine muliere autem vir non pueros faciet. Honorare igitur oportet conjuges
1 Cor. 11, 11. generationis. *Neque vir ſine muliere, neque mulier ſine viro :* niſi in protoplaſtis. *Adæ* enim corpus ex quatuor elemen-
Gen. 2. tis ; *Evæ* autem ex coſta *Adæ*. Sed & glorioſus partus Domini ex ſola Virgine, non abominabili legali mixtione, ſed Deo decente generatione. Decuit enim ipſum, conditorem exiſtentem, non conſueta uti generatione, ſed inopinabili & peregrina ut conditorem.

ροσολύμοις Ἰακώβῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις. Τῶν συνάξεων μὴ ἀμέλει· ἐξ ὀνόματος πάντας ἐπιζήτει. Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ ἐν ἀναστροφῇ.

Οἰκέτας μὴ ἐπαισχύνου· κοινωνεῖ γὰρ ἡμῖν καὶ αὐτοῖς ἡ φύσις. Γυναῖκας μὴ βδελύττου. αὐταί σε γὰρ γεγεννήκασι, καὶ ἐξέτρεψαν· ἀγαπᾷν οὖν χρὴ τὰς αἰτίας τῆς γεννήσεως, μόνον δὲ ἐν Κυρίῳ. ἄνευ δὲ γυναικὸς ἀνὴρ οὐ παιδοποιήσει. τιμᾷν οὖν χρὴ τὰς συνεργοὺς τῆς γεννήσεως· οὔτε ἀνὴρ χωρὶς γυναικὸς, οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρὸς, εἰ μὴ ἐπὶ τῶν πρώτων πρωτοπλάστων· τοῦ γὰρ Ἀδὰμ τὸ σῶμα, ἐκ τῶν τεσσάρων στοιχείων· τὸ δὲ Εὔας, ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἀδάμ. καὶ ὁ παράδοξος δὲ τοκετὸς τοῦ Κυρίου, ἐκ μόνης τῆς παρθένου, οὐ βδελυκτῆς οὔσης τῆς νομίμου μίξεως, ἀλλὰ θεοπρεποῦς τῆς γεννήσεως· ἔπρεπε γὰρ τῷ δημιουργῷ, μὴ τῇ συνήθει ἀποχρήσασθαι γεννήσει ἀλλὰ τῇ παραδόξῳ καὶ ξένῃ, ὡς δημιουργῷ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Ὑπερηφανίαν φεῦγε· ὑπερηφάνοις γὰρ ἀντιτάσσεται Κύριος· Ψευδολογίαν βδελύττου· Ἀπολεῖς γὰρ, φησὶ, πάντας τοὺς λαλοῦντας τὸ ψεῦδος. Φθόνον φυλάττου· ἀρχηγὸς γὰρ αὐτοῦ ἐστὶν ὁ διάβολος, καὶ διάδοχος ὁ Κάϊν, ἀδελφῷ βασκάνας, καὶ ἐκ φθόνου φόνον κατεργασάμενος. Ταῖς ἀδελφαῖς μου παραίνει ἀγαπᾷν τὸν Θεὸν, καὶ μόνον ἀρκεῖσθαι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν. ὁμοίως δὲ τοῖς ἀδελφοῖς μου παραίνει ἀρκεῖσθαι ταῖς ὁμοζύγοις. Παρθένους φύλαττε, ὡς Χριστοῦ κειμήλια. Μακρόθυμος ἔσο, ἵνα ᾖς πολὺς ἐν φρονήσει. Τῶν πενήτων μὴ ἀμέλει, ἐν οἷς αὖ εὐπορῇς· Ἐλεημοσύναις γὰρ καὶ πίστεσιν ἀποκαθαίρονται ἁμαρτίαι.

Σεαυτὸν ἁγνὸν τήρει, ὡς Θεοῦ οἰκητήριον· ναὸς Χριστοῦ ὑπάρχεις, ὄργανον εἶ τοῦ πνεύματος. οἶδας ὅπως σε ἀνέθρεψα. εἰ καὶ ἐλάχιστός εἰμι, ζηλωτής μου γίνου, μίμησαί μου τὴν ἀναστροφήν· οὐ καυχῶμαι ἐν κόσμῳ, ἀλλ' ἐν Κυρίῳ· Ἥρωνι τῷ ἐμῷ τέκνῳ παραινῶ· ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν Κυρίῳ καυχάσθω. Ὀναίμην σου, παιδίον

Superbiam fuge. *Superbis* Iacob. 4, 6. &
enim Deus reſiſtit. Falſiloqui- 1 Petr. 5, 5.
um abominare. *Perdes* enim Pſal. 5. 6.
omnes loquentes mendacium. Ab
invidia te cuſtodi. Princeps
enim ipſius Diabolus; & ſuc-
ceſſor *Cain*, fratri invidens, & Gen. 4.
ex invidia homicidium ope-
rans. Sorores meas mone ſuf-
ficere conjugibus. Virgines
cuſtodi, ut *Chriſti* vaſa. Lon-
ganimis ſis; ut ſis in pruden-
tia multus. Inopes non ne-
gligas, in quibus utique ab-
undas. *Eleemoſynis* enim *& fi-* Tob. 12, 9.
de purgantur peccata. cum 14, 11.

Teipſum caſtum ſerva, ut
Dei habitaculum: templum
Chriſti exiſtis, organumque
Spiritus. Noſti qualiter te
enutrivi. Etſi minimus ſum,
zelotes mei fias: imitare
meam converſationem. Non
glorior mundo, ſed in Domi-
no. *Eroni* filio meo moneo:
Qui autem gloriatur, in Domino 1 Cor. 1, 31.
glorietur. Fruar te, puer meus 2 Cor. 10, 17.
deſi-

deſiderate : cujus cuſtos fiat
ſolus ingenitus Deus, & Do-
minus *Ieſus Chriſtus*. Non o-
mnibus crede, non de omni-
bus confide : neque utique
aliquis ſeducat te. Multi e-
nim ſunt miniſtri *Sathanæ* : &
Eccleſ. 19, 4. *qui velociter credit, levis eſt*
corde.

Memento Dei, & non
peccabis aliquando. Non ſis
Iacob. 1, 6, 8. *duplicis animæ* in oratione tua.
Beatus enim qui non dubi-
tat. Credo enim in patrem
Domini noſtri *Ieſu Chriſti*, &
in unigenitum ipſius Filium ;
quoniam oſtendit mihi Deus
Eronem in throno meo. Ap-
pone igitur ad curſum. An-
nuncio tibi in Deo omnium,
& in *Chriſto* præſente, & Spi-
ritu ſancto, & adminiſtrato-
1 Tim. 6, 20. riis ordinibus : cuſtodi meum
depoſitum, quod ego & *Chri-*
ſtus depoſuimus tibi ; & non
teipſum indignum judices
expectatis de te à Deo.
Commendo tibi Eccleſiam
Antiochenorum. *Polycarpo* com-
mendavi vos in Domino *Ieſu*
Chriſto.

Salutant te Epiſcopi, *One-*

ποθεινόν· οὗ φύλαξ γένηται ὁ μό-
νος ἀγέννητος Θεὸς καὶ ὁ κύριος
Ἰησοῦς Χριστός. Μὴ πᾶσι πίστευε,
μὴ πᾶσι θάῤῥει. μηδὲ ἄν τις ἀπο-
κρείζηταί σε· πολλοὶ γάρ εἰσιν ὑ-
πηρέται τοῦ Σατανᾶ. καὶ ὁ ταχὺ
ἐμπιστεύων, κοῦφος τῇ καρδίᾳ.

Μέμνησο τοῦ Θεοῦ, καὶ οὐχ ἁμαρ-
τήσεις ποτέ. Μὴ γίνου δίψυχος ἐν
προσευχῇ σου· μακάριος γὰρ ὁ
μὴ διστάσας. πιστεύω γὰρ εἰς τὸν
πατέρα τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
καὶ εἰς τὸν μονογενῆ υἱὸν ὅτι δείξει μοι
ὁ Θεὸς Ἥρωνα ἐπὶ τοῦ θρόνου μου.
πρόσθες οὖν ἐπὶ τῷ δρόμῳ. Πα-
ραγγέλλω σοι ἐπὶ τοῦ Θεοῦ τῶν ὅλων,
καὶ ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ, παρόντος καὶ
τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ τῶν λει-
τουργικῶν ταγμάτων. Φύλαξόν
μου τὴν παραθήκην, ἣν ἐγὼ καὶ ὁ
Χριστὸς παρεθέμεθά σοι, καὶ μὴ
ἑαυτὸν ἀνάξιον κρίνῃς τῶν δειχθέν-
των περὶ σοῦ τῷ Θεῷ. Παρατίθη-
μί σοι τὴν ἐκκλησίαν Ἀντιοχέων.
Πολυκάρπῳ παρεθέμην ὑμᾶς ἐν
κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ.

Ἀσπάζονταί σε οἱ ἐπίσκοποι,
Ὀνήσι-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Ὀνήσιμος, Βίτος, Δάμας, Πολύβιος, καὶ πάντες οἱ ἀπὸ Φιλίππων ἐν Χριστῷ, ὅθεν καὶ ἐπέστειλά σοι. Ἄσπασαι τὸ θεοπρεπὲς πρεσβυτέριον. Ἄσπασαι τοὺς ἁγίους συνδιακόνους σου, ὧν ἐγὼ ὀναίμην ἐν Χριστῷ, σαρκί τε καὶ πνεύματι. Ἄσπασαι τὸν λαὸν Κυρίου, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου κατ᾽ ὄνομα· οὓς παρατίθημί σοι, ὡς Μωσῆς Ἰησοῦ τῷ μετ᾽ αὐτὸν στρατηγῷ· καὶ μή σοι φανῇ βαρὺ τὸ λεχθέν· εἰ γὰρ καὶ μὴ ἐσμὲν τοιοῦτοι οἷοι ἐκεῖνοι, ἀλλ᾽ οὖν γε εὐχόμεθα γενέσθαι, ἐπειδὴ καὶ τοῦ Ἀβραὰμ ἐσμὲν παῖδες. Ἴσχυε οὖν, ὦ Ἥρων, ἡρωϊκῶς καὶ ἀνδρικῶς. σὺ γὰρ εἰσάξεις ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ ἐξάξεις τὸν λαὸν Κυρίου τὸν ἐν Ἀντιοχείᾳ, καὶ οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ Κυρίου ὡς πρόβατα οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν.

Ἄσπασαι Κασσιανὸν τὸν ξένον μου, καὶ τὴν σεμνοτάτην αὐτοῦ ὁμόζυγον, καὶ τὰ φίλτατα αὐτῶν παιδία· οἷς δῴη ὁ Θεὸς εὑρεῖν ἔλεον παρὰ Κυρίου, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, τῆς εἰς ἡμᾶς διακονίας· οὓς καὶ παρατίθημί σοι ἐν Χριστῷ.

ſimus, Bitus, Damas, Polybius, & omnes qui à *Philippis* in *Chriſto*, unde miſi tibi. Saluta ſanctos condiaconos tuos: quibus ego fruar in Domino, carne & ſpiritu. Saluta populum Domini, à parvo uſque ad magnum, ſecundum nomen: quos commendo tibi, ut *Moyſes Ieſu* poſt ipſum Deut. 31. Duci. Et non tibi videatur grave quod dictum eſt. Et ſi non ſumus tales, quales illi; ſed tamen oramus fieri: quia & *Abraham* ſumus pueri. Fortificare igitur, ô *Heron*, heroice & viriliter. Tu enim indu- Num. 27, 17. ces amodo & educes populũ Domini, eum qui in *Antiochia*: & *non erit Synagoga Domini ſicut oves quibus non eſt paſtor.*

Saluta *Caſſianum* peregrinum meum, & conjugem ipſius venerabiliſſimam, & dilectiſſimos ipſorum pueros; quibus *dabit Deus inve-* 2 Tim. 1, 18. *nire miſericordiam à Domino in illa die*, ejus quæ in nos adminiſtrationis gratia: quos & commendo tibi in *Chriſto Ieſu.*

Ieſu. Saluta eos qui in Laodicea fideles omnes, ſecundum nomen, in *Chriſto.* Eos qui in *Tharſo* non negligas: ſed magis continue ipſos viſita, confirmans ipſos ſecundum Euangelium. *Marim*, eum qui in *Neapoli*, ea quæ ad *Zarbo* Epiſcopum, ſaluto in Domino. Saluta autem & venerabiliſſimam *Mariam* filiam meam, multimode eruditiſſimam, & eam quæ ſecundum domum ipſius Eccleſiam: cui conſimilis animæ fiam, exemplarium piarum mulierum. Sanum te & in omnibus approbatum, Pater *Chriſti* per unigenitum cuſtodiat in longum vivere, ad utilitatem Eccleſiæ *Chriſti.* Vale in Domino, & ora ut perficiar.

Coloſſ. 4. 15.

Ἄσπασαι τοὺς ἐν Λαοδικείᾳ πιστοὺς ἅπαντας κατ' ὄνομα ἐν Χριστῷ. τοὺς ἐν Ταρσῷ μὴ ἀμέλει, ἀλλὰ συνεχέστερον αὐτοὺς ἐπίβλεπε, ἐπιστηρίζων αὐτοὺς εἰς τὸ εὐαγγέλιον. Μάριν τὸν ἐν Νεαπόλει τῇ πρὸς Ἀναζάρβῳ ἐπίσκοπον, προσαγορεύω ἐν Κυρίῳ. Πρόσειπε δὲ καὶ τὴν σεμνοτάτην Μαρίαν, τὴν θυγατέρα μου τὴν πολυμαθεστάτην, (καὶ τὴν κατ' οἶκον αὐτῆς ἐκκλησίαν, ἧς ἀντίψυχον γενοίμην,) τὸ ἐξεμπλάριον τῶν εὐσεβῶν γυναικῶν. Ὑγιαίνοντά σε καὶ ἐν πᾶσιν εὐδοκιμοῦντα, ὁ πατὴρ τοῦ Χριστοῦ δι' αὐτοῦ τοῦ μονογενοῦς φυλάττοι ἐπὶ μήκιστον βίου χρόνον, εἰς ὠφέλειαν τῆς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας. Ἔρρωσο ἐν Κυρίῳ, καὶ προσεύχου ἵνα τελειωθῶ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΗΣΙΟΥΣ, περὶ βαπτίσματος.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, ἐκκλησίᾳ Θεοῦ ἠλεημένῃ ἐν πίστει καὶ ὑπομονῇ, καὶ ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, τῇ οὔσῃ ἐν Φιλίπποις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς, καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

Μεμνημένοι τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ τῆς ἐν Χριστῷ σπουδῆς, ἧς ἐνεδείξασθε εἰς ἡμᾶς, πρέπον ἡγησάμεθα γράψαι πρὸς τὴν φιλάδελφον ὑμῶν κατὰ θεὸν ψυχικὴν ἀγάπην, ὑπομιμνήσκειν ὑμᾶς τοῦ ἐν Χριστῷ ὑμῶν δρόμου, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, τῷ αὐτῷ κανόνι τῆς πίστεως στοιχοῦντες, ὡς Παῦλος ὑμᾶς ἐνουθέτει· εἰ γὰρ εἷς ἐστιν ὁ τῶν ὅλων θεὸς,

EPISTOLA AD PHILIPPENSES, de Baptiſmo.

Ignatius, qui & Theophorus, ex imperio Dei Patris miſericordiam conſecutæ, in fide & patientia & dilectione ſine dolo, Eccleſiæ quæ eſt Philippis; miſericordia & pax à Deo Patre, & Domino Ie-
ſu Chriſto, qui eſt ſalvator o- I Tim. 4, 10.
mnium hominum, maxime fidelium.

MEmores charitatis veſtræ, & ſollicitudinis quæ eſt in *Chriſto*, quam oſtendiſtis in nobis: decenter arbitrati ſumus ſcribere ad fraternam in Domino unanimitatis veſtræ dilectionem. commemorans vos curſus veſtri in *Chriſto*, ut idipſum dicatis omnes, unum ſentientes; in hoc ipſo fidei canone fixi: ſicuti & *Paulus* erudiens vos dicit.
Vnus eſt omnium *Deus Pater* I Cor. 8, 6.
Chriſti,

Chriſti, ex quo omnia ; & unus Dominus noſter *Ieſus Chriſtus* (filius Dei unigenitus, dominator univerſorum) *per quem omnia.* Vnus autem etiam *Spiritus ſanctus*, qui operabatur in *Moyſe* & Prophetis, & Apoſtolis. Vnum quoque & baptiſma, quod datur in morte *Chriſti.* Vna itaque *Eccleſia* etiam eſſe debet, & una fides quæ eſt in *Chriſto* : ſecundum dictum ejuſdem Apoſtoli, di-
Epheſ. 4, 5, 6. centis. *Vnus Dominus, una fides, unum baptiſma : unus Deus & Pater omnium : qui eſt ſuper omnes, & per omnes, & in omnibus.*

Vnus ergo eſt Deus & Pater ; & non duo vel tres : unus ſcilicet qui eſt (& non præter eum) ſo-
Deut. 6, 4. lus verus. *Dominus* enim (inquit) *Deus tuus, Dominus*
Malac. 2, 10. *unus eſt.* Et iterum *: Nonne unus Deus creavit nos ; & unus pater eſt omnium noſtrum?* Vnus quoque & filius, Deus
Iohan. 1, 18. Verbum. *Vnigenitus*, inquit, *qui eſt in ſinu Patris.* & rurſum:
1 Cor. 8, 6. *unus Dominus Ieſus Chriſtus.* &
Prov. 30, 4. alibi : *Quod eſt nomen ejus ; aut quod eſt nomen filij ejus :*

ὁ πατὴρ τοῦ Χριστοῦ, ἐξ οὗ τὰ πάντα. εἷς δὲ καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς, ὁ τῶν ὅλων κύριος, δι᾽ οὗ τὰ πάντα. ἓν δὲ καὶ Πνεῦμα ἅγιον, τὸ ἐνεργῆσαν ἐν Μωσῇ καὶ προφήταις καὶ ἀποστόλοις. ἓν δὲ καὶ τὸ βάπτισμα, τὸ εἰς τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου διδόμενον· μία δὲ καὶ ἡ ἐκλεκτὴ Ἐκκλησία· μία ὀφείλει εἶναι καὶ ἡ κατὰ Χριστὸν πίστις. Εἷς γὰρ Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, εἷς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν.

Εἷς οὖν θεὸς καὶ Πατὴρ, καὶ οὐ δύο, οὐδὲ τρεῖς· εἷς ὁ ὢν (καὶ οὐκ ἔστι πλὴν αὐτοῦ) ὁ μόνος ἀληθινός· Κύριος γάρ φησιν, ὁ Θεός σου, Κύριος εἷς ἐστί· καὶ πάλιν, Οὐχ εἷς Θεὸς ἔκτισεν ἡμᾶς; οὐχ εἷς πατὴρ πάντων ἡμῶν; Εἷς δὲ καὶ υἱὸς, λόγος θεός· ὁ μονογενὴς γάρ φησιν, ὁ ὢν εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Πατρός· καὶ πάλιν, Εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός· καὶ ἐν ἄλλῳ, Τί ὄνομα αὐτῷ, ἢ τί ὄνομα τῷ υἱῷ, ἵνα

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

γνῶμεν; Εἷς δὲ καὶ ὁ παράκλητος· Ἓν γάρ, φησι, καὶ πνεῦμα, ἐπειδὴ ἐκλήθημεν ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ἡμῶν· καὶ πάλιν, Ἓν πνεῦμα ἐποτίσθημεν. καὶ τὰ ἑξῆς. Πάντα δὲ ταῦτα τὰ χαρίσματα δῆλον ὅτι ἐνεργεῖ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα. Οὔτε οὖν τρεῖς πατέρες, οὔτε τρεῖς υἱοὶ, οὔτε τρεῖς παράκλητοι· ἀλλ' εἷς πατὴρ, καὶ εἷς υἱὸς, καὶ εἷς παράκλητος. Διὸ καὶ Κύριος ἀποστέλλων τοὺς ἀποστόλους μαθητεῦσαι πάντα τὰ ἔθνη, ἐνετείλατο αὐτοῖς βαπτίζειν εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος· οὔτε εἰς ἕνα τριώνυμον, οὔτε εἰς τρεῖς ἐνανθρωπήσαντας, ἀλλ' εἰς τρεῖς ὁμοτίμους.

Εἷς γὰρ ὁ ἐνανθρωπήσας, οὔτε ὁ πατὴρ, οὔτε ὁ παράκλητος, ἀλλὰ μόνος ὁ υἱὸς, οὐ δοκήσει, οὐ φαντασίᾳ, ἀλλ' ἀληθείᾳ· ὁ Λόγος γὰρ σὰρξ ἐγένετο· ἡ γὰρ σοφία ᾠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον· καὶ ἐγεννήθη ὡς ἄνθρωπος, ὁ θεὸς Λόγος, μετὰ σώ-

Scitote autem, quia unus eſt etiam Spiritus ſanctus Paracletus: ſicut idem *Paulus* ait: *Vnus ſpiritus, ſicut vocati* Epheſ. 4, 4. *eſtis in una ſpe vocationis veſtræ.* & iterum: *Omnes*, inquit, *in* 1 Cor. 12, 13. *uno ſpiritu potati ſumus.* Manifeſte autem dona gtatiarum ipſe *unus atque idem Spiritus o-* 1 Cor. 12, 11. *peratur.* Ergo neque tres ſunt Patres, neque tres Filii; ſed neque tres Paracleti: ſed unus Pater, & unus Filius, & unus Paracletus. Propter quod & Dominus mittens Apoſtolos docere omnes gentes, præcepit eis; *baptiza-* Matth. 28, 19. *re eas in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti*, non in unum quendam trinomium; neque in tres unius ejuſdemque honoris.

Quia unus eſt tantum, qui homo factus eſt; non pater ſcilicet neque paracletus, ſed ſolus filius: non putative neque in phantaſmate, ſed certiſſima veritate. *Verbum* enim Iohan. 1, 14. *caro factum eſt, & habitavit* in ea. *Sapientia* namque *ædifi-* Prover. 9, 1. *cavit ſibi domum.* & factus eſt ſicut homo Deus Verbum, cum corpore quod ſuſce-

pit

pit ex virgine: non ex collo-
cutione ſcilicet, aut ſemine
Eſ.7,14. viri. *Virgo* enim, inquit, *in u-
tero concipiet, & pariet filium.*
Vere ergo natus eſt, & vere
crevit; vere manducavit, &
bibit; vere crucifixus eſt &
mortuus, & reſurrexit. Qui
hæc credit, ſicut habet, quo-
modo natus eſt, beatus eſt.
Qui autem hæc non credit,
non minus eſt ab eis qui eum
crucifixerunt. Princeps enim
mundi in hoc gaudet, quan-
do quis crucem negaverit.
Interitum enim ſibiipſi eſſe
cognoſcit confeſſionem cru-
cis. Hoc eſt enim trophæum
contra ejus virtutem: quod
videns expaveſcit, & audiens
timet.

Nam & antequam facta
eſſet crux, feſtinabat facere
Epheſ. 2,2. hoc, & *operavit in filiis diffi-
dentiæ.* Operatus eſt autem
in *Iuda*, in Phariſæis, in Sad-
ducæis, in ſenioribus, in ju-
venibus, & in Sacerdotibus.
Cum autē properaret ut fie-
ret, cōturbatur. & poſtea im-
Matth. 27.3. 5,19. miſit proditori, & laqueum ei
oſtendit, & ſuſpendium eum

μαλος ἐκ τῆς παρθένου, ἄνευ ὁμι-
λίας ἀνδρός· ἡ παρθένος γὰρ ἐν
γαστρὶ λήψεται, καὶ τέξεται υἱόν.
Ἀληθῶς οὖν ἐγεννήθη, ἀληθῶς ηὐ-
ξήθη, ἀληθῶς ἔφαγε καὶ ἔπιεν, ἀ-
ληθῶς ἐσταυρώθη, καὶ ἀπέθανε, καὶ
ἀνέστη. ὁ ταῦτα πιστεύσας, ὡς ἔχει,
ὡς γεγένηται, μακάριος· ὁ ταῦτα
μὴ πιστεύων, ἐναγὴς, οὐχ ἧττον τῶν
τὸν Κύριον σταυρωσάντων· ὁ γὰρ ἄρ-
χων τοῦ κόσμου τούτου, χαίρει ὅταν
τὶς ἀρνῆται τὸν σταυρόν· ὄλεθρον
γὰρ ἑαυτῶν γινώσκει τὴν ὁμολο-
γίαν τοῦ σταυροῦ. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ
τρόπαιον κατὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως·
ὅπερ ὁρῶν φρίττει, καὶ ἀκούων
φοβεῖται.

Καὶ πρὶν μὲν γένηται ὁ σταυρὸς,
ἔσπευδε γενέσθαι τοῦτον· καὶ ἐνήργει
ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας, ἐνήργει
ἐν Ἰούδᾳ, ἐν Φαρισαίοις, ἐν Σαδ-
δουκαίοις, ἐν πρεσβύταις, ἐν
νέοις, ἐν ἱερεῦσι. Μέλλοντος δὲ γί-
νεσθαι, θορυβεῖται, καὶ μεταμέλον
ἐμβάλλει τῷ προδότῃ, καὶ βρόχον
αὐτῷ δείκνυσι, καὶ ἀγχόνην δι-

δάσκει.

διδάσκει. φοβεῖ δὲ καὶ τὸ γύναιον, ἐν ὀνείροις αὐτὸ καταταράττων, καὶ παύειν πειρᾶται τὰ κατὰ τὸν σταυρὸν, ὁ πάντα κάλων κινῶν εἰς τὴν αὐτοῦ κατασκευήν· οὐ μεταγινώσκων ἐπὶ τῷ τοσούτῳ κακῷ· ἦ γὰρ ἂν οὐ πάντα ἦν πονηρός· ἀλλ᾽ ἐπήθετο τῆς ἑαυτοῦ ἀπωλείας. ἀρχὴ γὰρ αὐτῷ καταδίκης ὁ τοῦ Χριστοῦ σταυρὸς, ἀρχὴ θανάτου, ἀρχὴ ἀπωλείας· διὸ καὶ ἔν τισιν ἐνεργεῖ ἀρνεῖσθαι τὸν σταυρὸν, τὸ πάθος ἐπαισχύνεσθαι, τὸν θάνατον δόκησιν καλεῖν, τὴν ἐκ παρθένου γέννησιν περικόπτειν, τὴν φύσιν αὐτὴν διαβάλλειν ὡς μυσαράν. Ἰουδαίοις συμμαχεῖ εἰς ἄρνησιν τοῦ σταυροῦ, Ἕλλησιν εἰς συκοφαντίαν μαγείας, αἱρετικοῖς εἰς φαντασίαν· ποικίλος γάρ ἐστιν ὁ τῆς κακίας στρατηγὸς, κλεψίνους, ἄστατος, ἑαυτῷ ἐναντίος· καὶ ἄλλα μὲν προβαλλόμενος, ἕτερα δὲ δεικνύς· σοφὸς γάρ ἐστι τοῦ κακοποιῆσαι, τὸ δὲ καλὸν ὅ,τι ποτέ ἐστιν ἀγνοεῖ. ἀγνοίας γὰρ πεπλήρωται, δι᾽

docuit: & mulieri immiſit timorem in ſomnio; ipſe conturbans, & compeſcere tentans patibulum crucis; ipſe omnia evocans & movens in ſuam præparationem; non recognoſcens: in tantum enim mala erant, non omnia. Malignus autem ſentiebat ſuam perditionem. Initium enim illi fuit ad damnationem crux *Chriſti*, principium mortis, initium perditionis. Propter quod in aliquibus quidem operatur negare crucẽ, paſſionem erubeſcere: qui mortem putant vocare Virginis generationem, circuncidere ipſam naturam, & diffamare quaſi odioſam. *Iudæorum* auxiliatores ad negationem crucis, Paganorum ad calumniam magiæ, Hæreticorum ad phantaſiam. Multiformis enim eſt malitiæ princeps, furans ſenſus, contrarius ſibimet ipſi; & alia quidem immittens, alia vero oſtentans. Sapiens eſt enim ad Ierem. 4, 22.
malefaciendum; quod bonũ eſt autem neſcit aliquando. Ignorantia enim repletus eſt per

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

per inobedientiam. Quomodo enim non ſit talis, qui non ſibi proponit ſuum ſermonẽ?

Si enim homo purus eſt Dominus, ex anima & corpore: quid circuncidis nativitatem communem naturæ hominum? Quid, tanquam parvam gloriam in homine factam, paſſionem ſimulationem vocas; & mortem mortalis gloriam exiſtimas? Si Deus eſt & homo:
1 Cor. 2, 8. quid iniquum vocas *Dominum gloriæ*; illum videlicet natura immutabilem? Quid ſine lege dicis legiſlatorem, qui non humanam animam
Iohan. 1, 14. habuit? *Verbum caro factum eſt*: Verbum homo; ſed non in homine. Quomodo igitur Magnus eſt ille; qui in principio omnem ſenſibilem, & intelligibilem naturam voluntate Patris præparavit? qui, cum eſſet in carne; omnem infirmitatem atque languorem curavit?

Quomodo autem non eſt
Matth. 11, 5. Deus ille; qui mortuos reſuſcitavit, claudos ſanavit, le-

ἑκούσιον παράνοιαν. πῶς γὰρ οὐκ ἔστι τοιοῦτος, ὃς μηδὲ πρὸ ποδῶν τὸν ἑαυτοῦ λόγον βλέπει;

Εἰ γὰρ ψιλὸς ἄνθρωπος ὁ Κύριος, ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος μόνον, τί περικόπτεις τὴν γέννησιν τῆς κοινῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως; τί δὲ, ὡς παράδοξόν τι ἐπ' ἀνθρώπου γενόμενον, τὸ πάθος, δόκησιν καλεῖς; καὶ τὸν θάνατον, τοῦ θνητοῦ δόξαν νομίζεις; Εἰ δὲ θεὸς καὶ ἄνθρωπος, τί παράνομον καλεῖς τὸν τῆς δόξης κύριον, τὸν τῇ φύσει ἄτρεπτον; τί παράνομον λέγεις τὸν νομοθέτην, τὸν ἀνθρωπείαν ψυχὴν ἔχοντα; ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ τέλειος ἄνθρωπος, οὐκ ἐν ἀνθρώπῳ κατοικήσας. Πῶς δὲ καὶ μάγος οὗτος, ὁ πάλαι μὲν πᾶσαν αἰσθητὴν καὶ νοητὴν φύσιν κατασκευάσας γνώμῃ πατρός· ἐν δὲ τῇ ἐνανθρωπήσει, πᾶσαν νόσον καὶ μαλακίαν θεραπεύσας;

Πῶς δὲ οὐχ οὗτος θεὸς, ὁ νεκροὺς ἀνιστῶν, χωλοὺς ἀρτίους ἀποστέλλων, λεπροὺς καθαρίζων,

τυφλοὺς

τυφλοὺς ὀμμάτων, τὰ ὄντα ἢ αὔξων, ἢ μεταβάλλων, (ὡς τοὺς πέντε ἄρτους, καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, καὶ τὸ ὕδωρ εἰς οἶνον) τὸν δὲ σὸν στρατὸν ῥήματι μόνον φυγαδεύων; τί δὲ κακίζεις τὴν φύσιν τῆς παρθένου, καὶ τὰ μόρια ἀποκαλεῖς αἰσχρά; πάλαι ταῦτα πομπεύων, καὶ γυμνοῦσθαι κελεύων, ἄρρενας μὲν εἰς ὄψιν θηλειῶν, θηλείας δὲ εἰς ἀκόλαστον ἐπιθυμίαν ἀρρένων. νῦν αἰσχρά σοι ταῦτα νενόμισται, καὶ σεμνὸς εἶναι προσποιῇ, σὺ τὸ τῆς πορνείας πνεῦμα, ἀγνοῶν ὅτι τότε γίνεται αἰσχρόν τι, ὅταν παρανομίᾳ ῥυπανθῇ· ἁμαρτίας δὲ ἀπούσης, οὐδὲν τῶν γινομένων αἰσχρὸν, οὐδὲν φαῦλον, ἀλλὰ πάντα καλὰ λίαν. καὶ σὺ μὴ βλέπων, κακίζεις αὐτά;

Πῶς δὲ πάλιν οὐκ ἔτι σοι δοκεῖ ὁ Χριστὸς εἶναι ἐκ τῆς παρθένου, ἀλλ' ὁ ἐπὶ πάντων Θεὸς, ὁ ὢν ὁ παντοκράτωρ; τίς οὖν ὁ τοῦτον ἀποστείλας, εἰπέ· τίς ὁ τούτου κυριεύων; γνώμῃ δὲ τίνος οὗτος ἐπειθάρχησε; νόμων δὲ ποίων πλη-

proſos mundavit, cæcos illu-
minavit, de quinque panibus Ioh. 6. 9, 10.
& duobus piſcibus tot millia Ioh. 2, 9
hominum ſaturavit, aquam
in vinum convertit; tuumq; Luc. 8, 30.
exercitum verbo tantum fu-
gavit? Quid ergo peſſimas
naturam Virginis, & membra
turpia vocas? hæc olim præ-
ſeminans, & nudari jubens
maſculos in facie fæminarū,
fæminas vero in illicitum de-
ſiderium maſculorum. Nunc
omnia tibi turpia videntur;
& pudicum teipſum facis,
cum tu ſis fornicationis ſpiri-
tus. Ignoras quia tunc fit ali-
quid turpe, quando illicite
perficitur? Cæterum nihil
turpe eſt, quod ſine peccato
geritur, nihil pravum: ſed o-
mnia bona valde: & tu, non
videns, peſſimas ea?

Quomodo rurſum non ti-
bi videtur eſſe *Chriſtus* ex vir-
gine; ſed ille qui eſt ſuper o-
mnia Deus, ille ſcilicet om-
nia potens? Quis ergo eſt,
qui hunc miſit, dicito; quiſ-
ve, qui huic dominatur; vel
cujus ſententiæ ſubjectus
fuit, aut cujus legem adim-
ple-

plevit ? Tu qui, nullius ſententiam vel poteſtatem habens, *Chriſtum* ſeparas à generatione ; & Legiſlatorem ingenitum eſſe pronuncias, & cruci affixum illum qui eſt ſine principio. Cujus ergo permiſſu hoc factum eſt, non habeo dicere. Non enim me latuiſti tuo antiquo conſilio ; neque ignoro, quoniam curve & lubrice incedis. Tu autem ignoras, quis eſt qui natus eſt, qui omnia ſcire te fingis.

Multa enim te latent : virginitas ſcilicet *Mariæ*, glorioſus partus, de cujus corpore Deus proceſſit ; ſtella Orientis quæ apparuit munera ferentibus Magis ; Archangeli ſalutatio ad Virginem facta ; Virginis glorioſa conceptio, & deſponſatæ puellæ prædicatio, & in utero Virginis geſtientis infantis prævifio, Angelorum hymnus gloriam agentium, & paſtorum annunciatio ; *Herodis* timor in excellentia regni, præceptio ad parvulorum necem, in *Ægyptum*

ρωτὴς γέγονεν, ὁ μήτε γνώμῃ τινὸς, μήτε ἐξουσίᾳ εἴκων ; καὶ τὸν Χριστὸν ἐξαιρῶν τῆς γεννήσεως, τὸν ἀγέννητον νομοθετεῖς γεγεννῆσθαι, καὶ σταυρῷ προσηλῶσθαι τὸν ἄναρχον. τίνος συγχωρήσαντος, οὐκ ἔχω εἰπεῖν· ἀλλὰ γὰρ οὐ λέληθάς με τοῦ παλιμβόλου· οὐδ' ἀγνοῶ, ὅτι διὰ λοξὰ καὶ δίδυμα βαίνεις. ἀγνοεῖς γὰρ σὺ τίς ὁ γεννηθεὶς, ὁ πᾶν εἰδέναι προσποιούμενος.

Πολλὰ γάρ σε λανθάνει· ἡ παρθενία Μαρίας, ὁ παράδοξος τοκετὸς, ὅς τις ὁ ἐν τῷ σώματι, ὁ ἡγούμενος ἀστὴρ τῆς ἐν ἀνατολῇ, τῶν τὰ δῶρα κομιζόντων μάγων, ἀρχαγγέλου ἀσπασμὸς πρὸς παρθένον, παρθένου παράδοξος σύλληψις μεμνηστευμένης, παιδὸς προδρόμου κηρυκία ἐπὶ τῷ ἐκ τῆς παρθένου, καὶ ἐν κοιλίᾳ σκίρτησις ἐκ τοῦ προθεωρουμένου, ἀγγέλων ὕμνοι ἐπὶ τῷ τεχθέντι, ποιμένων εὐαγγελία, Ἡρώδου φόβος ἐπὶ ἀφαιρέσει βασιλείας, νηπιοκτόνων πρόσταγμα, εἰς Αἴγυπτον με-

τανάστασις, ἐκεῖθεν ἐπὶ τὰ τῆδε ἐπάνοδος, σπάργανα παιδικὰ, ἀπογραφὴ ἀνθρωπίνη, γαλακτοτροφία, ὄνομα πατρὸς οὐ σπείραντος· φάτναι, διὰ τὸ μὴ εἶναι τόπον, οὐδεμία παρασκευὴ ἀνθρωπίνη, αὐξήσεως προκοπὴ, ἀνθρώπινα ῥήματα, πεῖνα, δίψα, ὁδοιπορία, κόπος, θυσιῶν προσκομιδαί· ἔπειτα δὲ περιτομὴ, βάπτισμα, φωνὴ Θεοῦ ἐπὶ τῷ βαπτιζομένῳ. ὅστις καὶ πόθεν μαρτυρία Πνεύματος καὶ Πατρὸς ὑπεράνωθεν· φωνὴ Ἰωάννου προφήτου, σημαίνουσα πάθος διὰ τοῦ τοῦ ἀμνοῦ προσηγορίας· σημείων διαφόρων ἐνέργειαι, ἰάσεις ποικίλαι, ἐπιτίμησις δεσποτικὴ, προστάττουσα θαλάττῃ καὶ ἀνέμοις· πνεύματα πονηρὰ φυγαδευόμενα, σεαυτὸν στρεβλούμενον, ἐκ τοῦ τοῦ φαινομένου δυνάμεως αἰκιζόμενον, οὐκ ἔχοντα ὅ,τι ποιήσῃς.

Ταῦθ' ὁρῶν, ἰλιγγιᾷς· καὶ ὅτι παρθένος ἡ τεκοῦσα, ἠγνόεις· ἀλλ' ἐξέπληττέ σε ἡ τῶν ἀγγέλων ὑμνολογία, ἡ τῶν μάγων προσκύνησις,

tranſmigratio, atque exinde reverſio, cunabula infantilia, deſcriptio humana, lactis nutritio, nomen patris non ſeminantis, præſepe ubi poſitus eſt (eo quod non fuerat locus) nulla humana præparatio, provectus ætatis, crementum corporis, humana loquela: ſed & quod eſuriit, ſitivit, iter ambulavit, laboravit; ſacrificiorum oblatio, circumciſio, baptiſmum, vox Dei deſuper ad baptizatum, quid vel unde fuerit teſtificatio Spiritus & Dei vox; *Iohannis* prophetia ſignificans paſſionem per agni appellationem, diverſorum ſignorum operatio, variæ curationes, imperium Domini, quo mari imperavit, & ventos ſedavit, & ſpiritus iniquos fugavit; ſeipſum torquens, & de manifeſtatione virtutis ſuæ affligens.

Hæc omnia videns, non habes quid facias, niſi tenebroſas vertigines. Et quia virgo peperit ignoras: ſed confundit te Angelorum laudatio, Magorum adoratio, ſtellæ

ſtellæ apparitio. Ignorantiam igitur olim incurriſti per contumaciam. Parva tibi videntur cunabula, paſſiones, circumciſio, lactis nutritio. Indigna tibi hæc Deo eſſe videntur. Iterum ne vidiſti hominem quadraginta diebus, & quadraginta noctibus inguſtabilem exiſtentem cibo humano, & Angelos ei miniſtrantes; quos & tu timebas? videns primo, quaſi communem hominẽ, baptizatum, & cauſam ignorans. Poſt jejunium vero eſurienti inſidiabaris; & tentabas quaſi communem hominem; ignorans quis eſſet: dicebas enim, *ſi filius Dei es*. Ignorantiæ id eſt. Nam ſi vere cognoſceres: ſcires ſine dubio, quia quæ impoſſibilia videntur ad faciendum, & difficilia ad convertendum, factori omnia poſſibilia ſunt. Et propter ventrem tentas eum qui paſcit omnes eſca indigentes, & audes tentare Dominum gloriæ, oblitus per tuam malitiam, quia *non in pane ſolo vivit homo, ſed in omni*

Matth. 4, 3.

Matth. 4, 4.

ἡ τοῦ ἀστέρος ἐπιτολή. εἰς ἄγνοιαν σὺ παλινδρομεῖς, διὰ τὰ εὐτελῆ· μικρὰ γὰρ σοὶ δοκεῖ σπάργανα, πάθη, περιτομὴ, γαλακτοτροφία· ἀνάξιά σοι ταῦτα μετὰ Θεοῦ κατεφαίνετο. Πάλιν εἶδες ἄνθρωπον, τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ νύκτας ἄγευστον μείναντα τροφῆς ἀνθρωπίνης, ἀγγέλους διακονοῦντας, (οὓς καὶ ἔφριττες,) ἰδὼν πρῶτον, ὡς κοινὸν ἄνθρωπον, βαπτιζόμενον, καὶ τὴν αἰτίαν ἀγνοῶν· μετὰ δὲ τὴν νηστείαν πεινῶντα κατεθάρσεις πάλιν, καὶ ἐπείραζες ὡς κοινὸν ἄνθρωπον, ἀγνοῶν ὅστις εἴη· ἔλεγες γὰρ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ Θεοῦ, εἰπὲ ἵνα οἱ λίθοι οὗτοι ἄρτοι γένωνται· τὸ γὰρ, Εἰ υἱὸς εἶ, ἀγνοίας ἐστίν· εἰ γὰρ ὄντως ἐγίνωσκες, ἠπίστω ὅτι δημιουργῷ καὶ τὸ μὴ ὂν ποιῆσαι, καὶ τὸ ὂν μεταβαλεῖν, ἐπ' ἴσης δυνατόν· καὶ διὰ γαστρὸς πειράζεις τὸν τρέφοντα πάντας τοὺς τροφῆς δεομένους· καὶ πειράζεις τὸν τῆς δόξης κύριον, ἐπιλαθόμενος ἐκ κακονοίας, ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ

παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ
στόματος Θεοῦ. Εἰ γὰρ ἐγίνωσκες
ὅτι υἱὸς Θεοῦ ἦν, ἐγίνωσκες ὅτι ὁ ἐν
τεσσαράκοντα ἡμέραις καὶ ἰσαρί-
θμοις νυξὶν ἀνενδεὲς ποιήσας τὸ
σῶμα, καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς ἐδύνατο
τοῦτο ποιῆσαι. Διὰ τί οὖν πεινᾷ; ἵνα
δείξῃ, ὅτι καὶ ἀλήθειαν ἀνέλα-
βε σῶμα ὁμοιοπαθὲς ἀνθρώποις.
Διὰ μὲν τοῦ πρώτου, ἔδειξεν ὅτι
θεός· διὰ δὲ τοῦ δευτέρου, ὅτι καὶ ἄν-
θρωπος.

Σὺ οὖν ὁ ἐκπεσὼν ἐκ τῆς ὑψη-
λοτάτης δόξης, ὡς ἀστραπὴ, τολ-
μᾷς λέγειν τῷ Κυρίῳ, Βάλε σε-
αυτὸν ἐντεῦθεν κάτω (ᾧ τὰ ἐνόν-
τα λελόγισται ὡς μὴ ὄντα) καὶ εἰς
κενοδοξίαν προκαλέσαι τὸν οὐκ
ἐπιδεικνῦντα; καὶ προσποιῇ τὴν
γραφὴν ἀναγινώσκειν περὶ αὐτοῦ,
ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖ-
ται περὶ σοῦ, καὶ ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσί
σε, τοῦ μὴ προσκόψαι πρὸς λίθον
τὸν πόδα σου· καὶ τὰ λοιπὰ προσ-
ποιῇ ἀγνοεῖν, κλέπτων ἃ περὶ σοῦ
καὶ τῶν σῶν προπόλων προεφήτευσεν·
Ἐπὶ ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπι-

verbo quod procedit ex ore Dei. Si ſcires quia filius Dei erat: cognoſceres utique, quia in quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, indigens faciens corruptibile corpus, & in continuatione hoc facere poterat. Sed idcirco eſuriit, ut oſtenderet quia vere ſuſcepit corpus paſſibile, ſimile hominibus. Propterea & primo oſtendit, quia Deus erat; & in ſecundo, quia homo fuit.

Tu ergo, qui *tanquam fulgur* de ſublimi gloria cecidiſti, audes dicere Domino; *Mitte te hinc deorſum*, (cui ea quæ ſunt æſtimantur quaſi quæ non ſint) & ad inanem gloriam provocas eum, qui non extollitur? Et fingis te Scripturas de eo legere dicens: *Scriptum eſt enim, quoniam Angelis ſuis mandavit de te, ut in manibus tollant te, ne quando offendas ad lapidem pedem tuum.* & fingis te ſequentia ignorare; furans ea quæ de te ac tuis miniſtris prophetavit dicens: *Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis, &* *concul-*

Luc. 10, 18.

Matth. 4, 6.

Pſalm. 90, (al. 91.) 13.

conculcabis leonem & draconem.

Si ergo conculcatio es pedum Domini: quomodo tentas intentabilem? immemor
Deut. 6, 16. legiſlatoris, qui dixit: *Non tentabis Dominum Deum tuum.* Et audes, impudentiſſime, opera Dei aſſumere, & dicere; quia *tibi traditus eſt principatus eorum:* & caſum tuum extendis contra Dominum, & promittis te dare ei quæ
Luc. 4, 6, 7. ſunt ipſius, dicens; *Hæc omnia tibi dabo, ſi cadens in terram adoraveris me?* Quomodo non timuiſti talem vocem contra Dominum emittere, tu qui omnium ſpirituum malignorum maligniſſimus es? & pro
Geneſ. 3, 14. malitia, *ventre & pectore in terra repere* juſſus es, & per inanem gloriam inhonoratus es; qui per avaritiam & arrogantiam ad impietatem deductus es. Tu incenſor, draco, apoſtata, ſerpens perplexus, à Deo diſcedens, à *Chriſto* ſeparatus, à Sancto ſpiritu alienatus, & à choro Angelorum exulatus; injuriator legis Dei, & legitimo-

βήσῃ, καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα.

Εἰ τοίνυν σὺ πάτημα τῶν ποδῶν τοῦ Κυρίου, πῶς πειράζεις τὸν ἀπείραστον; ἐπιλαθόμενος τοῦ νομοθέτου παρακελευομένου, ὅτι οὐκ ἐκπειράσεις Κύριον τὸν θεόν σου· ἀλλὰ καὶ τολμᾷς, ἐναγέστατε, τὰ τοῦ Θεοῦ ἔργα οἰκειοῦσθαι, καὶ σοὶ παραδεδόσθαι λέγειν τὴν τούτων ἀρχήν· καὶ τὴν σὴν πτῶσιν προτείνεις τῷ Κυρίῳ, καὶ διδόναι τὰ αὐτοῦ αὐτῷ ἐπαγγέλλῃ ἐὰν πεσὼν ἐπὶ τῆς γῆς προσκυνήσῃ σοι· καὶ πῶς οὐκ ἔφριξας τοιαύτην φωνὴν κατὰ τοῦ δεσπότου προΐεσθαι, ὦ πάντων πονηρῶν πνευμάτων πονηρότερον ἐκ κακονοίας πνεῦμα; Διὰ γαστρὸς ἠτλήθης, καὶ διὰ κενοδοξίας ἠτιμάσθης· διὰ φιλοχρηματίας καὶ φιλαρχίας εἰς ἀσέβειαν ἐφέλκῃ· σὺ ὁ Βελίαρ, ὁ δράκων, ὁ ἀποστάτης, ὁ σκολιὸς ὄφις, ὁ τοῦ Θεοῦ ἀποστὰς, ὁ τοῦ Χριστοῦ χωρισθείς, ὁ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀλλοτριωθεὶς, ὁ τοῦ χοροῦ τῶν ἀγγέλων ἐξωσθεὶς, ὁ τῶν νόμων τοῦ Θεοῦ ὑβριστὴς,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ὁ τῶν νομίμων ἐχθρὸς, ὁ τοῖς πρωτοπλάστοις ἐπαναστὰς καὶ τῆς ἐντολῆς ἐξώσας αὐτοὺς οὐδὲν ἀδικήσαντάς σε, ὁ τῷ Ἄβελ ἐπαναστήσας τὸν ἀνθρωποκτόνον Καΐν, ὁ τῷ Ἰὼβ ἐπιστρατεύσας, λέγεις τῷ Κυρίῳ, Ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι; Ὢ τῆς τόλμης, ὢ τῆς παραπληξίας. δοῦλος δραπέτης, δοῦλος μαστιγίας, ἀφανιστὰς τοῦ καλοῦ δεσπότου; δεσπότῃ τηλικούτῳ, θεῷ πάντων τῶν νοητῶν καὶ αἰσθητῶν λέγεις, Ἐὰν πεσὼν προσκυνήσῃς μοι;

Ὁ δὲ Κύριος μακροθυμεῖ, καὶ οὐκ εἰς τὸ μὴ ὂν ἀναιρεῖ τὸν ἀπὸ ἀγνοίας τοιαῦτα θρασυνόμενον, ἀλλὰ πρᾴως ἀποκρίνεται, Ὕπαγε Σατανᾶ. οὐκ εἶπεν, ὕπαγε ὀπίσω μου (οὐ γὰρ ὑποστρέψαι οἷός τε) ἀλλ' ὕπαγε Σατανᾶ, ἐν οἷς ἐπελέξω. ὕπαγε ἐν οἷς ἠρεθίσθης ἐκ κακονοίας· ἐγὼ γὰρ ὅστις εἰμὶ γινώσκω, καὶ ὑπὸ τίνος ἀπέσταλμαι, καὶ ὃν χρὴ προσκυνεῖν ἐπίσταμαι· Κύριον γὰρ τὸν θεόν σου προσκυνήσεις, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Οἶδα τὸν ἕνα, ἐπίσταμαι

rum inimicus; qui ſuper Protoplaſtos inſurrexiſti, & à mandato Dei eos avertiſti, qui nihil te læſerunt; qui adverſus *Abel*, *Cain* parricidam excitaſti, qui in *Iob* mala exercuiſti: tu ergo hujuſmodi dicis Domino; *Si cadens adoraveris me?* ô audacia! ô puniende ſerve fugitive, ſerve flagellãde, exterminator bonorum! Domino dominorũ, perfecto Deo omnium intelligibilium atq; ſenſibilium dicis? *Si cadens adoraveris me.*

Dominus autem longanimis, non in præſenti interfecit eum qui per ignorantiam & audaciam talia dicit: ſed manſuete reſpondet, dicens; *Vade Satana.* Non dixit: *Revertere poſt me* (non enim eſt reverſurus aliquando:) ſed, *Vade*, inquit, *Satana*, in ea quæ tibi elegiſti; vade in quibus provocatus es à tua malitia. Ego autem ſcio quis ſum, & à quo ſum miſſus; ſcio quem debeo adorare. *Dominum* enim, inquit, *Deum tuum adorabis, & illi ſoli ſervies.* Scio enim & novi unum ſolum, cui

Matth. 4, 10. cum 16, 23.

Matth. 4, 10. Deut. 6, 13.

cui non denego ſervire : à quo tu apoſtata factus es. Non enim ſum antitheus (hoc eſt, contrarius Deo) ſed confiteor eminentiam: & non recuſo adorare eum, quem novi nativitatis meæ auctorem & dominum, atque meæ perſeverantiæ cu-
Ioh. 6, 57. ſtodem. *Ego* enim, inquit, *vivo propter patrem.*

Hæc autem, fratres, per diſpoſitionem Dei coactus ſum mittere ad vos: monens vos ad gloriam Dei, non quaſi extraneus, ſed ſicut frater. Subjecti eſtote Epiſcopo & Presbyteris & Diaconis. Diligite invicem in Domino, ſicut Dei ſimulachra. Videte ergo viri; diligite uxores veſtras ſicut propria membra. Mulieres vero, ſicut unitatis tactu veſtros viros amate. Qui caſtus eſt vel continens, non extollatur; ne perdat mercedem ſuam. Dies feſtos nolite dehonorare. Quadrageſimam vero nolite pro nihilo habere: imitationem enim continet Domini converſationis. Hebdomadam etiam paſſionis nolite deſpicere. Quarta feria & ſexta jejunate: pauperibus

τὸν μόνον, οὗ σὺ ἀποστάτης γέγονας. οὐκ εἰμὶ ἀντίθεος, ὁμολογῶ τὴν ὑπεροχὴν, ἐπίσταμαι τὸν τῆς ἐμῆς γεννήσεως αἴτιον, τὸν Πατέρα.

Ταῦτα, ἀδελφοὶ, ἀπὸ διαθέσεως τῆς πρὸς ὑμᾶς, ἠναγκάσθην ἐπιστεῖλαι, εἰς δόξαν Θεοῦ παραινῶν, οὐχ ὡς ὤν τι, ἀλλ' ὡς ἀδελφός. Ὑποτάσσεσθε τῷ ἐπισκόπῳ, τοῖς πρεσβυτέροις, τοῖς διακόνοις. ἀγαπᾶτε ἀλλήλους ἐν Κυρίῳ, ὡς Θεοῦ ἀγάλματα. ὁρᾶτε οἱ ἄνδρες, ὡς ἴδια μέλη τὰς γαμετὰς στέργετε· αἱ γυναῖκες, ὡς ἓν οὖσαι τῇ συναφείᾳ, στέργετε τοὺς ἑαυτῶν ἄνδρας. Εἴτις ἁγνεύει ἢ ἐγκρατεύεται, μὴ ἐπαιρέσθω, ἵνα μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθόν. Τὰς ἑορτὰς μὴ ἀτιμάζετε, τὴν τεσσαρακοστὴν μὴ ἐξουθενεῖτε· μίμησιν γὰρ περιέχει τῆς τοῦ Κυρίου πολιτείας. μετὰ τὴν τοῦ πάθους ἑβδομάδα μὴ παρορᾶτε, τετράδα καὶ παρασκευὴν νηστεύοντες, πένησιν ἐπιχορηγοῦντες

reliquias porrigentes. Quicunq; Dominicam aut Sabbatum jejunaverit (præter unum Sabbatum Paſchæ) ipſe eſt *Chriſti* interfector.

Orationes veſtræ protendantur ad Eccleſiam *Antiochiæ* : unde & vinctus ducor ad *Romam*. Saluto ſanctum Epiſcopum *Polycarpum*. Saluto ſanctum Epiſcopum *Vitalem*, & ſacroſanctum Presbyterium, & conſervos meos Diaconos: pro quorum animabus ego efficiar. Adhuc dico Epiſcopis & Presbyteris in Domino : Quicunque cum *Iudæis* Paſcha egerit, aut ſolennia dierum feſtorum eorum ſuſceperit ; communis eſt eis, qui Dominum & Apoſtolos ejus occiderunt.

Salutant vos *Philon* & *Agathopus* diaconi. Saluto congregationem virginum ; legionem viduârum , à quibus & adjutus ſum. Saluto populum Domini, à minimo uſque ad maximum. Tranſmiſi vobis hæc mea ſcripta per *Euphanium* lectorem , virum

γοῦντες τὴν περιουσίαν. εἴ τις κυριακὴν ἢ σάββατον νηστεύει (πλὴν ἑνὸς σαββάτου τοῦ Πάσχα) οὗτος χριστοκτόνος ἐστίν.

Αἱ προσευχαὶ ὑμῶν ἐκταθείησαν εἰς τὴν Ἀντιοχείας ἐκκλησίαν, ὅθεν καὶ δέσμιος ἀπάγομαι εἰς Ῥώμην. Ἀσπάζομαι τὸν ἅγιον ἐπίσκοπον Πολύκαρπον· ἀσπάζομαι τὸν ἅγιον ἐπίσκοπον Βιτάλιον, καὶ τὸ ἱερὸν πρεσβυτέριον, καὶ τοὺς συνδούλους μου τοὺς διακόνους, ὧν ἐγὼ ἀντίψυχος γενοίμην. Ἔτι συντάσσομαι τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἐν Κυρίῳ. Εἴ τις μετὰ Ἰουδαίων ἐπιτελεῖ τὸ πάσχα, ἢ τὰ σύμβολα τῆς ἑορτῆς αὐτῶν δέχεται, κοινωνός ἐστι τῶν ἀποκτεινάντων τὸν Κύριον καὶ τοὺς ἀποστόλους αὐτοῦ.

Ἀσπάζονται ὑμᾶς Φίλων καὶ Ἀγαθόπους οἱ διάκονοι. Ἀσπάζομαι τὸ σύστημα τῶν παρθένων, τὸ τάγμα τῶν χηρῶν, ὧν καὶ ὀναίμην. Ἀσπάζομαι τὸν λαὸν Κυρίου, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου. Ἀπέστειλα ὑμῖν ταῦτά μου τὰ γράμματα διὰ

Εὐφανίου

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Deo honorabilem & fideliſſimum: qui mihi occurrit in regionem jam navem aſcenſuro. Mementote vinculorum meorum; ut conſummer in *Chriſto*. Incolumes eſtote carne, & anima, & ſpiritu; perfecta ſentientes, devitantes operarios iniquitatis & corruptores verbi veritatis, confortati in gratia Domini noſtri *Ieſu Chriſti*.

Εὐφανίου τοῦ ἀναγνώστου, ἀνδρὸς θεοτιμήτου καὶ πιστοτάτου, συντυχὼν περὶ Ῥηγίονα, ἀναγομένους ἐν πλοίῳ. Μέμνησθέ μου τῶν δεσμῶν, ἵνα τελειωθῶ ἐν Χριστῷ. Ἔρρωσθε σαρκὶ, ψυχῇ, πνεύματι, τέλεια φρονοῦντες, ἀποστρεφόμενοι τοὺς ἐργάτας τῆς ἀνομίας, καὶ τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας φθορεῖς, ἐνδυναμούμενοι ἐν τῇ χάριτι τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

B. IGNATIO, AD S. IOHANNEM Apoſtolum & Euangeliſtam, adſcripta Epiſtola.

IOHANNI Sancto Seniori Ignatius, & qui cum eo ſunt Fratres.

De tua mora dolemus graviter, allocutionibus & conſolationibus tuis roborandi. Si tua abſentia protendatur; multos de noſtris deſtituet. Properes igitur venire: quia credimus expedire. Sunt & hîc multæ de noſtris mulieribus *Mariam Ieſu* videre cupientes, & quotidie à nobis diſcurrere volentes; ut eam contingant, & ubera ejus tractent, quæ Dominum *Ieſum* aluerunt, & quædam ſecretiora ejus percunctentur. Ipſam enim & *Salome* quam diligis, filia *Annæ*, *Hieroſolymis* quinque menſibus apud eam commorans, & quidam alii noti referunt, eam omnium gratiarum abundam, & omnium virtutum, more virginis, virtutis & gratiæ fœcundam. Et, ut dicunt, in perſecutionibus & afflictionibus eſt hilaris; in penuriis & indigentiis non querula. Injuriantibus grata, ad moleſta lætatur: miſeris & afflictis coafflicta condolet, & ſubvenire non pigreſcit. Contra vitiorum autem peſtiferos conflictus in pugna fidei diſceptans eniteſcit. Noſtræ novæ religionis, & pœnitentiæ eſt magiſtra; & apud fideles omnium operum pietatis miniſtra. Humilibus quidem eſt devota, & devotis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

devotius humiliatur: & mirum ab omnibus magnificatur; cum à Scribis & Phariſæis ei detrahatur. Præterea multi multa referunt de eadem: tamen omnibus per omnia non audemus fidem concedere, nec tibi referre. Sed, ſicut nobis à fide dignis narratur, in *Maria matre Ieſu*, humanæ naturæ natura ſanctitatis angelicæ ſociatur. Et hæc talia excitaverunt viſcera noſtra: & cogunt valde deſiderare adſpectum hujus (ſi fas ſit fari) cœleſtis prodigii, & ſacratiſſimi monſtri. Tu autem diligenti modo diſponas, cum deſiderio noſtro, & Valeas. Amen.

AD EVNDEM, ALTERA.

Iohanni Sancto Seniori, ſuus Ignatius.

SI licitum eſt mihi apud te, ad *Hieroſolyma* partes volo adſcendere, & videre fideles Sanctos, qui ibi ſunt: præcipue *Mariam* matrem *Ieſu*: quam dicunt univerſis admirandam, & cunctis deſiderabilem. Quem enim non delectet videre eam & alloqui, quæ verum Deum de ſe peperit, ſi noſtræ ſit fidei & religionis amicus? Similiter & illum venerabilem *Iacobum*, qui cognominatur *Iuſtus*? quem referunt *Chriſto Ieſu* ſimillimum facie, vita & modo converſationis, ac ſi ejuſdem uteri frater eſſet gemellus. Quem dicunt ſi videro, video & ipſum *Ieſum* ſecundum omnia corporis ejus lineamenta. Præterea cæteros ſanctos, & ſanctas. Heu, quid moror? quid detineor? Bone præceptor, properare me jubeas, & Valeas. Amen.

B. IGNATIO AD S. MARIAM Virginem, Matrem Domini noſtri Ieſu Chriſti, adſcripta Epiſtola.

Chriſtiferæ Mariæ, ſuus Ignatius.

ME neophytum, *Iohanniſque* tui diſcipulum, confortare & conſolari debueras. De *Ieſu* enim tuo percepi mira dictu, & ſtupefactus ſum ex auditu. A te autem, quæ ſemper ei fuiſti familiaris & conjuncta, & ſecretorum ejus conſcia, deſidero ex animo fieri certior de auditis. Scripſi tibi etiam alias, & rogavi de eiſdem. Valeas: & neophyti qui mecum ſunt, ex te, & per te, & in te, confortentur. Amen.

S. IGNA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

S. IGNATII

EPISTOLÆ

INTERPOLATÆ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ISAACVS VOSSIVS LECTORI.

ANimus fuerat illas ſolum dare Ignatii epiſtolas, quæ in codice Florentino haberentur. Verum cum ille etiam alias quaſdam Ignatio tribueret, licet ejus non eſſent; uti Epiſtolam ad Tarſenſes, & ad Mariam Caſtabalenſem; etiam has adjunxi; præſertim cum viderem non parum variare ab hactenus vulgatis. Cum vero codex ille quem dixi Florentinus, ad finem eſſet mutilus; nullis potuiſſem argumentis adſequi, quænam in eo epiſtolæ deſiderarentur, tam ex genuinis quam ſpuriis, niſi nuper ad manus veniſſet verſio vetus, edita ab Reverendiſſimo Hiberniæ Primate VSSERIO ARMACHANO. *Simulatque enim illam videre contigit, non dubitavi, qiûn eaſdem plane epiſtolas continuerint, & codex iſte, quo vetus interpres uſus eſt, & Florentinus. Illæ igitur, quas hactenus dedimus, tum veras, tum fictas Ignatii epiſtolas, habebantur in veteri interprete, & olim, ut puto, etiam in libro Mediceo; una ad Philippenſes excepta; quam neque vetus verſio agnovit, neque fortaſſis etiam codex Florentinus. Dedimus tamen, ne illa ſola ex pſeudepigraphis in hac editione requiri videretur. Verum nunquid me aliquis merito carpſerit, ſi omnia ea, quæ tanquam nota & ſpuria ab omnibus rejecta fuerint exhibeam, & non dem illa, quæ titulum non mentiuntur, quæque propius veritatem accedant? Accipe itaque,* HVMANISSIME LECTOR, *& reliquas epiſtolas, non adulterinas quidem, quales ſunt illæ, quæ proxime præceſſere; ſed ita interpolatas, ut plurimum Ignatium in hoc Ignatio fruſtra quæras. Confer, & verum fatebere.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΕΡΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΙΓΝΑΤΙΟΥ, ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ Θεουπόλεως Ἀντιοχείας, Ἐπιστολαί.

B. IGNATII, ANTIOCHENÆ ECCLESIÆ EPISCOPI ET Martyris, diſcipuli S. Iohannis Euangeliſtæ, Epiſtolæ,

Ex vetere vulgata editione Latina.

AD EPHESIOS,

De unitate, ſcripta ex Smyrna.

Ignatius, qui & Theophorus, benedictæ, magnitudine Dei Patris repletæ, & prædeſtinatæ ante ſæcula, ut ſit ſemper in ſingulari gloria inconvertibilis, & adunata, & electa in paßione vera, in voluntate Dei Patris & Domini noſtri Ieſu Chriſti Salvatoris; Eccleſiæ beatitudine dignæ, quæ eſt Epheſiæ Aſiæ, plurimam in Ieſu

ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ.

Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ εὐλογημένῃ ἐν μεγέθει Θεοῦ Πατρὸς καὶ πληρώματι, τῇ καὶ προωρισμένῃ πρὸ αἰώνων εἶναι διὰ παντὸς εἰς δόξαν παράμονον, ἄτρεπτον, ἡνωμένην, καὶ ἐκλελεγμένην ἐν πάθει ἀληθινῷ, ἐν θελήματι Θεοῦ Πατρὸς, καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ σωτῆρος ἡμῶν· τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἀξιομακαρίστῳ, τῇ οὔσῃ ἐν Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας,

 πλεῖστα

πλεῖστα ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ, καὶ ἐν ἀμώμῳ χαρᾷ χαίρειν.

Ἀπεδεξάμην ὑμῶν ἐν Θεῷ τὸ πολυπόθητον ὄνομα, ὃ κέκτησθε φύσει δικαίᾳ, κατὰ πίστιν καὶ ἀγάπην ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ σωτῆρι ἡμῶν, μιμηταὶ ὄντες Θεοῦ φιλανθρωπίας· ἀναζωπυρήσαντες ἐν αἵματι Χριστοῦ, τὸ συγγενικὸν ἔργον τελείως ἀπηρτίσατε. Ἀκούσαντες γάρ με δεδεμένον ἀπὸ Συρίας ὑπὲρ Χριστοῦ, τῆς κοινῆς ἐλπίδος, πεποιθότα τῇ προσευχῇ ὑμῶν ἐπιτυχεῖν ἐν Ῥώμῃ θηριομαχῆσαι, ἵνα διὰ τοῦ μαρτυρίου δυνηθῶ μαθητὴς εἶναι τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν ἀνενεγκόντος Θεῷ προσφορὰν καὶ θυσίαν. Ἐγὼ μὲν οὖν τὴν πολυπλήθειαν ὑμῶν ἐν ὀνόματι Θεοῦ ἀπείληφα ἐν Ὀνησίμῳ τῷ ἐπ' ἀγάπῃ ἀδιηγήτῳ, ὑμῶν δὲ ἐπισκόπῳ· ὃν εὔχομαι κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν ὑμᾶς ἀγαπᾷν· καὶ πάντας ὑμᾶς, ἐν ὁμοιώματι αὐτοῦ εἶναι. εὐλογητὸς γὰρ ὁ Θεός, ὁ χαρισάμενος ὑμῖν

Chriſto & immaculato gaudio ſalutem.

SVſcipiens veſtrum in Deo multum deſiderabile nomen, quod poſſediſtis natura juſta, ſecundum fidem & dilectionem in Chriſto Ieſu ſalvatore noſtro: cum ſitis imitatores humanitatis Dei, ut vivificati in ſanguine Chriſti, congenuinum opus perfecte conſummate. Audientes enim me vinctum de Syria pro Chriſto, ſpe communi, confidentem orationibus veſtris, ut merear Romæ cum beſtiis dimicare: ut per martyrium poſſim diſcipulus ejus eſſe, qui pro nobis *ſeipſum obtulit Deo hoſtiam, & oblationem in odorem bonæ ſuavitatis.* Ephes. 5. 2. Quoniam ergo ſuſcepi multitudinem veſtram in nomine Dei, in *Oneſimo* dilecto præceptore noſtro, veſtro autem Epiſcopo: obſecro eum ſecundũ Ieſum Chriſtum diligere vos omnes in concordia ejus in ipſo eſſe. Benedictus enim Deus, qui vobis talibus talem Epiſco-

Epiſcopum donavit habere in Chriſto.

Pro conſervo autem noſtro *Burro*, ſecundum Deum diacono veſtro, & in omnibus benedicto, deprecor permanere eum immaculatum in honore Eccleſiæ & beatiſſimi Epiſcopi veſtri. *Crocus* vero Deo dignus, quem, tanquam exemplar dilectionis veſtræ ſuſcepi, in omnibus me refecit, *& catenam meam non erubuit.* (2 Tim. 1. 16.) Simul cum *Oneſiphoro*, & *Burro*, & *Euplo*, & *Frontone*: quibus refrigeret pater Domini noſtri Ieſu Chriſti; per quem omnes vos in dilectione habui. Adquiſivi vos in omnibus: ſi quidem dignus fuero. Dignum eſt enim omnimodis vos glorificare Ieſum Chriſtum, qui & vos glorificavit: ut in una perfectione *perfecti ſitis, in eodem ſenſu, & in eadem ſcientia, ut idipſum dicatis omnes* (1 Cor. 1, 10.) de eo ipſo; ut ſubjecti Epiſcopo & Presbyterio, ſecundum omnia ſanctificati.

τοιούτοις οὖσι, τοιοῦτον ἐπίσκοπον κεκτῆσθαι ἐν Χριστῷ.

Περὶ δὲ τοῦ συνδούλου ἡμῶν Βίρρου, τοῦ κατὰ Θεὸν διακόνου ὑμῶν, καὶ ἐν πᾶσιν εὐλογημένου, εὔχομαι παραμεῖναι αὐτὸν ἄμωμον, εἰς τιμὴν τῆς ἐκκλησίας, καὶ τοῦ ἐπισκόπου ὑμῶν τοῦ μακαριωτάτου. Κρόκος δὲ, ὁ Θεοῦ ἄξιος καὶ ὑμῶν, ὃν ὡς ἐξεμπλάριον τῆς ἀφ' ὑμῶν ἀγάπης ἀπελάβομεν, κατὰ πάντα με ἀνέπαυσε, καὶ τὴν ἅλυσίν μου οὐκ ἐπῃσχύνθη, ὡς καὶ αὐτὸν ὁ πατὴρ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀναψύξει, ἅμα Ὀνησίμῳ, καὶ Βίρρῳ, καὶ Εὔπλοϊ, καὶ Φρόντωνι, δι' ὧν πάντας ὑμᾶς κατὰ ἀγάπην εἶδον. ὀναίμην ὑμῶν διὰ παντὸς, ἐάν περ ἄξιος ὦ. Πρέπον οὖν ὑμᾶς ἐστι κατὰ πάντα τρόπον δοξάζειν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν δοξάσαντα ὑμᾶς, ἵνα ἐν μιᾷ ὑποταγῇ ἦτε κατηρτισμένοι τῷ αὐτῷ νοῒ, καὶ τῇ αὐτῇ γνώμῃ, καὶ τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες περὶ τοῦ αὐτοῦ, ἵνα ὑποτασσόμενοι τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ, κατὰ πάντα ἦτε ἡγιασμένοι.

Οὐ δια-

Οὐ διατάσσομαι ὑμῖν, ὡς ὤν τι, εἰ γὰρ καὶ δέδεμαι διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ, οὔπω ἀπήρτισμαι ἐν Ἰησοῦ Χριστῷ. νῦν γὰρ ἀρχὴν ἔχω τοῦ μαθητεύεσθαι· καὶ προσλαλῶ ὑμῖν, ὡς ὁμοδούλοις. ἐμὲ γὰρ ἔδει παρ' ὑμῶν ὑπομνησθῆναι πίστει, νουθεσίᾳ, ὑπομονῇ, μακροθυμίᾳ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀγάπη οὐκ ἐᾷ με σιωπᾶν περὶ ὑμῶν, διὰ τοῦτο προέλαβον παρακαλεῖν ὑμᾶς, ὅπως συντρέχητε τῇ γνώμῃ τοῦ Θεοῦ· καὶ γὰρ Ἰησοῦς Χριστὸς πάντα κατὰ γνώμην πράττει τοῦ πατρὸς, ὡς αὐτός που λέγει· ἐγὼ τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ ποιῶ πάντοτε. οὐκοῦν καὶ ἡμᾶς χρὴ ζῆν κατὰ γνώμην Θεοῦ, ἐν Χριστῷ, καὶ ζηλοῦν, ὡς Παῦλος· μιμηταί γάρ μου, φησὶ, γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ Χριστοῦ.

Ὅθεν καὶ ὑμῖν πρέπει συντρέχειν τῇ τοῦ ἐπισκόπου γνώμῃ, τοῦ κατὰ θεὸν ποιμαίνοντος ὑμᾶς· ὅπερ καὶ ποιεῖτε αὐτοὶ, σοφισθέντες ὑπὸ τοῦ πνεύματος. τὸ γὰρ ἀξιονόμαστον πρεσβυτέριον, ἄξιον ὂν τοῦ Θεοῦ, οὕτως

Non præcipio vobis, quaſi aliquid ſim. Et ſiquidem vinctus ſum pro nomine Ieſu Chriſti ; tamen necdum conſummavi. Nunc enim initium habeo eruditionis, & alloquor vos tanquam conſervos. Me autem oportebat à vobis commoneri, fide, monitione, patientia, longanimitate. Quoniam dilectio non permittit me tacere de vobis : propterea præveni rogare vos ut concurratis diſpoſitioni Dei ; quia & Ieſus Chriſtus omnia ſecundum diſpoſitionem Dei Patris agit : ſicut & ipſe in quodam loco dicit ; *Ego quæ placita ſunt ei facio ſemper.* Iohan. 8, 29. Ergo & nos oportet ſecundum diſpoſitionem Dei vivere in Chriſto, & æmulari ſecundum quod Paulus ait ; *Imitatores mei eſtote, ſicut & ego Chriſti.* I Cor. 11, 1.

Vnde & vos decet Paſtorum diſpoſitionem ſequi, qui ſecundum Deum vos paſcunt : quod & ipſi facitis, ſapienter à Spiritu ſancto inſtructi. Illud vero digne nominandum & Deo dignum Presby-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Presbyterium ita coaptatum ſit Epiſcopo, quomodo chordæ in cithara colligatæ. Ita & ipſi in concordia & conſona dilectione, cujus dux & cuſtos eſt Ieſus Chriſtus. Et qui ſunt ſigillatim, omnes unus chorus fiant: ut conſonantes facti in unanimitate, conjunctionem Dei in ſimilitudinem morum recipientes, in unitate unum effecti conſenſu, Deo Patri & dilectiſſimo filio ejus Ieſu Chriſto Domino noſtro, ſecundũ quod ipſe Patrem rogans dicit: Da illis, *Pater ſancte, ut ſicut ego & tu unũ ſumus, ita & hi in nobis unum ſint.*

Ioann. 17, 11, 21.

Vtile eſt enim vos ſine macula in unitate conjunctos Deo, imitatores eſſe Chriſti; cujus & membra eſtis. Si enim ego in parvo tempore talem conſuetudinem habui circa Epiſcopum veſtrũ, quæ nõ humana ſed ſpiritalis fuit; quanto magis vos beatifico, qui pendetis ad eum, quomodo Eccleſia ad Dominum Ieſum, & ipſe Dominus ad Dñm ſuum & Patrem: ut omnia in

συνήρμοσται τῷ ἐπισκόπῳ, ὡς χορδαὶ κιθάρᾳ συνδεδεμένοι. Οὕτω τῇ ὁμονοίᾳ καὶ συμφώνῳ ἀγάπῃ, ἧς ἐστὶν ἀρχηγὸς καὶ φύλαξ Ἰησοῦς Χριστός. Καὶ οἱ κατ' ἄνδρα δὲ, ὁ χορὸς γίνεσθε εἷς, ἵνα σύμφωνοι ὄντες ἐν ὁμονοίᾳ, συνάφειαν Θεοῦ λαβόντες, ἐν ἑνότητι ἓν γίνησθε τῇ συμφωνίᾳ, τῷ θεῷ Πατρὶ, καὶ τῷ ἠγαπημένῳ υἱῷ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ κυρίῳ ἡμῶν· δὸς γὰρ αὐτοῖς, φησὶ, πάτερ ἅγιε, ἵνα ὡς ἐγὼ καὶ σὺ ἕν ἐσμεν, καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ἓν ὦσι.

Χρήσιμον οὖν ἐστὶν ὑμᾶς, ἐν ἀμώμῳ ἑνότητι συνημμένους Θεῷ, μιμητὰς εἶναι Χριστοῦ, οὗ καὶ μέλη ὑπάρχετε. Εἰ γὰρ ἐγὼ ἐν μικρῷ χρόνῳ τοιαύτην συνήθειαν ἔχον πρὸς τὸν ἐπίσκοπον ὑμῶν, οὐκ ἀνθρωπίνην οὖσαν, ἀλλὰ πνευματικήν· πόσῳ μᾶλλον ὑμᾶς μακαρίζω τοὺς ἀνακρεμαμένους αὐτῷ, ὡς ἡ ἐκκλησία τῷ κυρίῳ Ἰησοῦ, καὶ ὁ κύριος τῷ θεῷ, καὶ πατρὶ

Q αὐτοῦ,

αὐτοῦ, ἵνα πάντα ἐν ἑνότητι σύμφωνα ᾖ; Μηδεὶς πλανάσθω, ἐὰν μή τις ἐντὸς ᾖ τοῦ θυσιαστηρίου, ὑστερεῖται τοῦ ἄρτου τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ ἑνὸς καὶ δευτέρου προσευχὴ τοσαύτην ἰσχὺν ἔχει, ὥστε τὸν Χριστὸν ἐν αὐτοῖς ἑστάναι· πόσῳ μᾶλλον ἥ τε τοῦ ἐπισκόπου καὶ πάσης τῆς ἐκκλησίας προσευχὴ, σύμφωνος ἀνιοῦσα πρὸς Θεὸν, πείσει παρασχεθῆναι αὐτοῖς πάντα τὰ ἐν Χριστῷ αἰτήματα; ὁ οὖν τῶν τοιούτων χωριζόμενος, καὶ μὴ συνερχόμενος ἐν βουλῇ θυσιῶν, καὶ ἐκκλησίᾳ πρωτοτόκων ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανῷ, λύκος ἐστὶν ἐν προβάτου δορᾷ, ἥμερον ἐπιδεικνὺς μορφήν.

Σπουδάσατε, ἀγαπητοὶ, ὑποταγῆναι τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ τοῖς διακόνοις· ὁ γὰρ τούτοις ὑποτασσόμενος, ὑπακούει Χριστῷ τῷ προχειρισαμένῳ αὐτούς· ὁ δὲ ἀπειθῶν αὐτοῖς, ἀπειθεῖ Χριστῷ Ἰησοῦ· ὁ δὲ ἀπειθῶν τῷ υἱῷ, οὐκ ὄψεται τὴν ζωὴν, ἀλλ' ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ μένει ἐπ' αὐτόν· αὐθάδης γάρ ἐστι καὶ δύσερις,

unitate ſibi conſonantia ſint ? Nemo oberret. Si quis non fuerit intra altare,
fraudabitur pane Dei. Si e- Matth. 18, 20.
nim unius aut duorum oratio tantam habet virtutem, *ut Chriſtus in eis conſiſtat* : quanto magis immaculati ſacerdotis, & ſancti populi ſupplicatio, cõſonanter adſcendens ad Deum, perſuadet præſtare eis omnes petitiones in Chriſto ? Qui ergo à talibus ſeparatur, & non convenerit in congregatio-
nem ſacrificiorum, *Eccleſiam* Hebr. 12, 23.
primogenitorum deſcriptorum in cælo ; lupus eſt in grege ovium, manſuetam demonſtrans figuram.

Feſtinate ergo, dilectiſſimi, ſubditi eſſe Epiſcopo, & Presbyteris, & Diaconis. Qui enim iſtis ſubditus fuerit, Chriſto obedit qui eis hoc conceſſit. Qui vero eis non conſenſerit, Ieſu Chri-
ſto non conſentit. *Qui autem* Ioh. 3, 36.
Filio non conſenſerit, non videbit vitam ; ſed ira Dei manebit ſuper eum. Hujuſmodi ergo temerarius eſt, horribilis & ſuperbus,

perbus, qui non eſt ſubditus
1 Petr. 5, 5. & Iacob. 4, 6. potioribus. *Superbis enim*, inquit, *Deus reſiſtit ; humilibus autem dat gratiam*. Et iterum,
Pſalm. 118,(al. 119.)51 *Superbi inique geſſerunt uſque valde*. Dicit etiam Dominus ſacerdotibus. *Qui enim vos audierit, me audit ; & qui me audierit, audiet illum qui me miſit : & qui vos ſpernit, me ſpernit ; qui autem me ſpernit, ſpernit eum qui me miſit.*

Quando ergo videtis tacere Epiſcopum, plus eum timete. Omnem itaq; quem mittit paterfamilias pro ſua diſpenſatione, ſic nos oportet ſuſcipere, quemadmodum ipſum qui mittit. Ergo Epiſcopum manifeſte ſicut ipſum Dominum oportet contemplari, Domino aſſi-
Prov. 22, 29. ſtentem. *Proſpectorem enim* * *verum, & acutum in operibus ſuis, Regibus oportet aſſiſtere, & non aſſiſtere hominibus infirmis.* Ipſe autem Oneſimus laudat veſtram in Deo bonam diſpenſationem : quia omnes ſecundum veritatem vivitis ; & quia nulla hæreſis inter vos habitat. Sed nec obedi-

*virum

ὑπερήφανος, ὁ μὴ πειθαρχῶν τοῖς κρείττοσιν. Ὑπερηφάνοις γὰρ, φησὶν, ὁ Θεὸς ἀντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν· καὶ, Ὑπερήφανοι παρηνόμουν ἕως σφόδρα. λέγει δὲ καὶ ὁ Κύριος πρὸς τοὺς ἱερεῖς, ὁ ὑμῶν ἀκούων, ἐμοῦ ἀκούει· καὶ ὁ ἐμοῦ ἀκούων, ἀκούει τοῦ πέμψαντός με Πατρός· ὁ ὑμᾶς ἀθετῶν, ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν, ἀθετεῖ τὸν πέμψαντά με.

Ὅσῳ οὖν βλέπετε σιωπῶντα τὸν ἐπίσκοπον, πλεῖον αὐτὸν φοβεῖσθε· πάντα γὰρ ὃν πέμπει ὁ οἰκοδεσπότης εἰς ἰδίαν οἰκονομίαν, οὕτως αὐτὸν δεῖ ἡμᾶς δέχεσθαι, ὡς αὐτὸν τὸν πέμψαντα. τὸν οὖν ἐπίσκοπον, δῆλον ὅτι ὡς αὐτὸν τὸν Κύριον δεῖ προσβλέπειν, τῷ Κυρίῳ παρεστῶτα· ὁρατικὸν δὲ ἄνδρα καὶ ὀξὺν τοῖς ἔργοις, βασιλεῦσι δεῖ παρεστάναι, καὶ μὴ παρεστάναι ἀνθρώποις νωθροῖς. Αὐτὸς μέντοι Ὀνήσιμος ὑπερεπαινεῖ ὑμῶν τὴν ἐν Θεῷ εὐταξίαν, ὅτι πάντες κατὰ ἀλήθειαν ζῆτε· καὶ ὅτι ἐν ὑμῖν οὐδεμία αἵρεσις κατοικεῖ· ἀλλ' οὐδὲ

ἀκούετέ τινος, ἢ μόνου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀληθινοῦ ποιμένος καὶ διδασκάλου· καὶ ἐστὲ, ὡς Παῦλος ὑμῖν ἔγραφεν, ἓν σῶμα, καὶ ἓν πνεῦμα, διὰ τὸ καὶ ἐν μιᾷ ἐλπίδι κεκλῆσθαι τῆς πίστεως· ἐπείπερ καὶ εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, εἷς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων, καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν. Ὑμεῖς μὲν οὖν ἐστὲ τοιοῦτοι, ὑπὸ τοιῶνδε παιδευτῶν στοιχειωθέντες, Παύλου τοῦ χριστοφόρου, καὶ Τιμοθέου τοῦ πιστοτάτου.

Τινὲς δὲ φαυλότατοι εἰώθασι δόλῳ πονηρῷ τὸ ὄνομα περιφέρειν, ἄλλα τινὰ πράσσοντες ἀνάξια Θεοῦ, καὶ φρονοῦντες ἐναντία τῆς τοῦ Χριστοῦ διδασκαλίας, ἐπ' ὀλέθρῳ ἑαυτῶν καὶ τῶν πειθομένων αὐτοῖς· οὓς δεῖ ὑμᾶς, ὡς θηρία, ἐκκλίνειν· δίκαιος γὰρ ἐκκλίνας, σώζεται εἰς τὸν αἰῶνα· πρόχειρος δὲ γίνεται καὶ ἐπίχαρτος ἀσεβῶν ἀπώλεια· εἰσὶ γὰρ κύνες ἐνεοὶ, οὐ δυνάμενοι ὑλακτεῖν, λυσσῶντες, λαθροδῆκται, οὓς φυλάσσεσθαι χρὴ, ἀνίατα γὰρ νοσοῦσιν. Ἰατρὸς δὲ ἡμῶν ἐστιν ὁ

tis alicui, niſi ſoli Ieſu Chriſto vero paſtori & doctori: & eſtis, quemadmodum Paulus vobis ſcripſit, *unum corpus, & unus ſpiritus; quoniam in una ſpe fidei concluſi eſtis. Vnus enim Dominus, una fides, unum baptiſma, unus Deus & Pater omnium, qui ſuper omnes, & per omnes, & in omnibus.* Vos ergo eſtote tales, qui à tali eruditi eſtis; hoc eſt, à Paulo Chriſtifero, & Timotheo fideliſſimo. Epheſ. 4,4,5,6.

Quidam autem fallaces conſueverunt dolo maligno nomen Chriſti circumportare; ſed aliquanta indigna Deo agentes, & contraria doctrinæ Chriſti ſapientes, ad interitum ſuum ſibimetipſis conſentiunt: quos oportet vos tanquam beſtias declinare. *Iuſtus*, inquit, *declinans evadet in æternum: extraneus etenim atque alienus erit ab impiorum perditione.* Sunt igitur *canes muti, non valentes latrare*, rabidi occulte: quos obſervare oportet, inſanabilem languorem habentes. Medicus autem noſter eſt ſolus Proverb. 10, 25. & 11,3. Eſai.56, 10.

lus verus Deus, ingenitus & inviſibilis, Dominus omnium, unigeniti vero pater & genitor. Habemus autem medicum etiam Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum, ante ſecula Filium unigenitum, & in principio Verbum, poſtea vero & hominem ex
Ioh. 1, 14. Maria Virgine, *Verbum* enim, inquit, *caro factum eſt*. Incorporalis in corpore, impaſſibili, immortalis in corpore mortali, vita in corruptione; ut de morte & corruptione liberet & curet animas noſtras, & ſanet eas infuſas morbo impietatis & iniquis deſideriis.

Nullus ergo veſtrum ſeducatur. quod & de vobis confido: unum etenim omnes eſtis. Quando enim nihil in vobis fuerit, quod vos potuerit coinquinare, & tormentum ſuperinducere; ſecundum Deum vivitis: & erit Chriſti ſubjectio veſtra, & Eccleſiæ Epheſiorum quæ eſt auxiliatrix & multum laudabilis. Carnales enim ſpiritualia non poſſunt

μόνος ἀληθινὸς Θεὸς, ὁ ἀγέννητος καὶ ἀπρόσιτος, ὁ τῶν ὅλων κύριος, τοῦ δὲ μονογενοῦς πατὴρ καὶ γεννήτωρ. ἔχομεν ἰατρὸν καὶ τὸν Κύριον ἡμῶν θεὸν Ἰησοῦν τὸν Χριστόν· τὸν πρὸ αἰώνων υἱὸν μονογενῆ καὶ λόγον, ὕστερον δὲ καὶ ἄνθρωπον ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου· ὁ λόγος γὰρ σὰρξ ἐγένετο, ὁ ἀσώματος ἐν σώματι, ὁ ἀπαθὴς ἐν παθητῷ σώματι, ὁ ἀθάνατος ἐν θνητῷ σώματι, ἡ ζωὴ ἐν φθορᾷ, ὅπως θανάτου καὶ φθορᾶς ἐλευθερώσῃ καὶ ἰατρεύσῃ τὰς νοσηλευθείσας ἐν ἀσεβείᾳ, καὶ πονηραῖς ἐπιθυμίαις.

Μὴ οὖν τις ὑμᾶς ἐξαπατάτω, ὥσπερ οὐδὲ ἐξαπατᾶσθε. ὅλοι γὰρ ἐστὲ Θεοῦ· ὅταν γὰρ μηδεμία ἐπιθυμία ἐν ὑμῖν ὑπάρχει, δυναμένη ὑμᾶς ῥυπᾶναι, καὶ βάσανον ἐπαγαγεῖν, ἄρα κατὰ Θεὸν ζῆτε, καὶ ἐστὲ Χριστοῦ. Περίψημα δὲ ὑμῶν, καὶ τῆς ἁγνοτάτης Ἐφεσίων ἐκκλησίας τῆς διαβοήτου καὶ πολυϋμνήτου τοῖς αἰῶσιν, ἐκβάλλετε. οἱ σαρκικοὶ τὰ πνευματικὰ πράττειν οὐ δύνανται, οὐδὲ οἱ

πνευματικοὶ τὰ σαρκικά· ὥς τε οὐδὲ ἡ πίστις τὰ τῆς ἀπιστίας, οὐδὲ ἡ ἀπιστία τὰ τῆς πίστεως. Ὑμεῖς δὲ, πλήρεις ὄντες τοῦ ἁγίου πνεύματος, οὐδὲν σαρκικὸν, ἀλλὰ πνευματικὰ πάντα πράσσετε· ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τελειοῦσθε, ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα πιστῶν.

Ἔγνων δέ τινας παροδεύσαντας δι' ὑμῶν, ἔχοντας κακὴν διδαχὴν ἀλλοκότου καὶ πονηροῦ πνεύματος. οἷς οὐκ ἐδώκατε πάροδον σπεῖραι τὰ ζιζάνια· βύσαντες τὰ ὦτα, εἰς τὸ μὴ παραδέξασθαι τὴν ὑπ' αὐτῶν καταγγελλομένην πλάνην, πεπεισμένοι τὸ λαοπλάνον πνεῦμα, οὐ τὰ Χριστοῦ, ἀλλὰ τὰ ἴδια λαλεῖν· ψευδολόγον γάρ ἐστι· τὸ δὲ ἅγιον πνεῦμα· οὐ τὰ ἴδια, ἀλλὰ τὰ τοῦ Χριστοῦ, καὶ οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ Κυρίου· ὡς καὶ ὁ Κύριος τὰ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἡμῖν κατήγγελλεν· ὁ λόγος γάρ φησιν, ὃν ἀκούετε, οὐκ ἔστιν ἐμὸς, ἀλλὰ τοῦ πέμψαντός με Πατρός· καὶ περὶ τοῦ Πνεύ-

agere; neque ſpirituales carnalia: ſicut nec fides ea quæ ſunt infidelitatis, neque infidelitas ea quæ ſunt fidei. Vos vero repleti Spiritu ſancto, nihil carnale, ſed omnia ſpiritualia agite. Vnuſquiſque veſtrum perfectus ſit in Chriſto Ieſu; *qui eſt ſalvator omnium hominum, maxime fidelium.* 1 Tim. 4, 10.

Agnovi enim aliquos ex vobis, à via veritatis diſcedentes, malam doctrinam habere alieni & nequiſſimi ſpiritus. Quibus non tribuiſtis ſecus viam ſeminare zizania: obturantes aures ad non ſuſcipiendum errorem qui ab ipſis prædicatur; ſcientes quia hujuſmodi ſpiritus eſt erroris, non ea quæ ſunt Chriſti, ſed ſua loquens. Falſiloquus etenim eſt. Sanctus autem Spiritus non ſua propria loquitur, ſed ea quæ ſunt Chriſti: nec à ſemetipſo, ſed à Domino; ſicut & Dominus ea quæ à Patre audivit nobis annunciat. *Sermo,* Ioh. 14, 24. inquit, *quem audiſtis non eſt meus, ſed ejus qui me miſit.* De

Spiritu

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Ioh.16, 13. Spiritu ſancto dicit: *Non enim loquetur à ſe; ſed quæcunque audierit* à me. De ſe autem
Ioh. 17, 4, 6. ait Patri: *Ego te glorificavi ſuper terram, opus perfeci quod diſti mihi ut facerem; manifeſtavi nomen tuum hominibus.*
Ioh.16, 14. De Spiritu ſancto, ait: *Ille me glorificabit; quia de meo accipiet, & annunciabit vobis.* Ergo uterque eorum ipſum glorificat, à quo & accepit quod faceret; & ipſum prædicat, atque ejus verba pronunciat.

Erroris autem ſpiritus ſeipſum prædicat, ſua propria dicens: ſibi placens etenim eſt, & ſeipſum glorificat. Acerbus namque eſt, plenus extans falſiloquio, ſeductor, lubricus, ſuperbus, arrogans, verboſus, diſſonus, immenſuratus, nigriformis, tumidus. De cujus operationibus liberavit nos Ieſus Chriſtus, fundans nos ſuper petram, tanquam lapides electos, (qui apti ſunt ad ædificium Dei Patris, elevati in altum à Chriſto, qui pro nobis crucifixus eſt) confortatos Spi-

ματος τοῦ ἁγίου· Οὐ λαλήσει, φησὶν, ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσῃ παρ' ἐμοῦ. καὶ περὶ ἑαυτοῦ φησὶ πρὸς τὸν Πατέρα· Ἐγώ σε, φησὶν, ἐδόξασα ἐπὶ τῆς γῆς· τὸ ἔργον ὃ ἔδωκάς μοι, ἐτελείωσα· ἐφανέρωσά σου τὸ ὄνομα τοῖς ἀνθρώποις. καὶ περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος· Ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι ἐκ τοῦ ἐμοῦ λαμβάνει.

Τὸ δὲ πλάνον πνεῦμα, ἑαυτὸ κηρύττει, τὰ ἴδια λαλεῖ (αὐτάρεσκον γάρ ἐστιν) ἑαυτὸ δοξάζει (τύφου γάρ ἐστι μεστὸν) ψευδολόγον ὑπάρχει, ἀπατηλὸν, θωπευτικὸν, κολακευτικὸν, ὕπουλον, ῥαψῳδὸν, φλύαρον, ἀσύμφωνον, ἀμετροεπὲς, γλίσχρον, ψοφοδεές· οὗ τῆς ἐνεργείας ῥύσεται ὑμᾶς Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ θεμελιώσας ὑμᾶς ἐπὶ τὴν πέτραν, ὡς λίθους ἐκλεκτοὺς, ἡρμολογουμένους εἰς οἰκοδομὴν θείαν Πατρὸς, ἀναφερομένους εἰς τὰ ὕψη διὰ Χριστοῦ τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν σταυρωθέντος, σχοίνῳ χρωμένους τῷ ἁγίῳ πνεύματι· πίστει δὲ ἀναγο-

ἀναγομένους, καὶ ἀγάπῃ κουφιζομένους ἐκ γῆς πρὸς οὐρανὸν, ὁδοιποροῦντας ἅμα ἀμώμοις. Μακάριοι γὰρ, φησὶν, οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδῷ, οἱ πορευόμενοι νόμῳ Κυρίου. ὁδὸς δέ ἐστιν ἀπλανὴς, Ἰησοῦς ὁ Χριστός· ἐγὼ γὰρ, φησὶν, εἰμὶ ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ζωή. ὁδηγεῖ δὲ ἡ ὁδὸς πρὸς τὸν Πατέρα· οὐδεὶς γὰρ, φησὶν, ἔρχεται πρὸς τὸν Πατέρα, εἰ μὴ δι' ἐμοῦ.

Μακάριοι οὖν ἐστὲ ὑμεῖς οἱ θεοφόροι, πνευματοφόροι, ναοφόροι, ἁγιοφόροι, κατὰ πάντα κεκοσμημένοι ἐν ταῖς ἐντολαῖς Ἰησοῦ Χριστοῦ, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν· δι' οὓς ἀγαλλιώμενος ἠξιώθην, δι' ὧν γράφω, προσομιλῆσαι τοῖς ἁγίοις τοῖς οὖσιν ἐν Ἐφέσῳ, τοῖς πιστοῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Χαίρω οὖν ἐφ' ὑμῖν, ὅτι μὴ τῇ ματαιότητι προσέχετε· οὐδὲ κατὰ σάρκα ἀγαπᾶτε, ἀλλὰ κατὰ Θεόν. καὶ ὑπὲρ τῶν ἄλλων δὲ ἀνθρώπων ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε· ἔστι γὰρ αὐτοῖς ἐλπὶς μετανοίας, ἵνα Θεοῦ

ritu ſancto, in fide introductos, & dilectione elevatos à terra ad cœlum, ambulantes immaculate. *Beati* enim, inquit, *immaculati in via; qui ambulant in lege Domini.* Via enim ſine errore eſt Ieſus Chriſtus; ſicut ipſe ait: *Ego ſum via, veritas & vita.* Deducit autem hæc via ad Patrem: *Nemo* enim, inquit, *venit ad Patrem, niſi per me.*

Pſalm. 118. al. 119, 1.

Ioann. 14, 6.

Beati ergo eſtis vos deiferi, ſpiritiferi, ſanctiferi, templiferi, in omnibus ornati in mandatis Ieſu Chriſti; *regnum ſacerdorale, & gens ſancta, populus in adquiſitionem*: in quibus exultans dignus effectus ſum, per quos ſcribo, alloqui *ſanctos, qui ſunt Epheſi, fideles in Chriſto Ieſu.* Gaudeo enim in vobis, quia vanitati non intenditis; neque ea quæ ſecundum carnem ſunt diligitis, ſed ea quæ ſunt ſecundum Deum. * Et pro aliis hominibus orate indeſinenter: eſt enim in illis ſpes, ut Deum mereantur adipiſci.

1 Pet. 2, 9.

Epheſ. 1, 1.

*al. Sed

Nunquid

Ierem. 8, 4. *Nunquid qui cadit*, inquit, *non*
adjiciet ut reſurgat ? aut qui a-
vertitur, non convertitur? Con-
vertimini ergo ad doctrinã.

Eſtote miniſtri Dei, & os
Chriſti. Dicit enim Domi-
Ier. 15, 19. nus: *Si abduxeritis pretioſum ab*
indigno, ſicut os meum eritis.
Eſtote ad iracundias eorum
humiles: renunciate blaſphe-
miis eorum. Vos vero ora-
tioni inſtate: illis errantibus,
vos ſtabiles eſtote, radicati
in fide. Vincite eorum fero-
cem conſuetudinem, per ve-
ſtram manſuetudinem: &
iracundiam, per lenitatem.
Matth. 5, 5. *Beati* enim, inquit, *mites.*
Num. 12, 3. Nam & *Moyſes manſuetus erat*
1 Sam. 24. *ſupra omnes homines* : & Da-
vid mitis valde. Propter
quod Paulus monet dicens:
2 Tim. 2, 24, 25. *Servum autem Domini non o-*
portet litigare; ſed mitem eſſe ad
omnes; docibilem, patientem,
cum omni modeſtia corripientem
eos qui reſiſtunt. Nolite feſti-
Pſal. 7, 4. nare ulciſci nocentes vos. *Si*
reddidi enim, inquit, *retribu-*
entibus mihi mala. Fratres eos
faciamus per manſuetudi-

τύχωσι· μὴ ὁ πίπτων γὰρ οὐκ ἀνίσταται; ἢ ὁ ἀποστρέφων οὐκ ἐπιστρέφει; ἐπιστρέψατε οὖν αὐτοὺς μαθητευθῆναι ὑμῖν.

Γίνεσθε οὖν διάκονοι Θεοῦ, καὶ στόμα Χριστοῦ. λέγει γὰρ ὁ Κύριος, ἐὰν ἐξαγάγητε ἐξ ἀναξίου τίμιον, ὡς στόμα μου ἔσεσθε. γίνεσθε πρὸς τὰς ὀργὰς αὐτῶν ὑμεῖς ταπεινόφρονες· ἀντιτάξατε πρὸς τὰς βλασφημίας αὐτῶν ὑμεῖς τὰς ἐκτενεῖς εὐχάς. αὐτῶν πλανωμένων, στήκετε ὑμεῖς ἐν τῇ πίστει ἑδραῖοι. νικήσατε τὸ ἄγριον ἦθος, ἐν ἡμερότητι· τὸ ὀργίλον, ἐν πρᾳότητι. μακάριοι γὰρ οἱ πρᾳεῖς· καὶ Μωσῆς πρᾷος παρὰ πάντας ἀνθρώπους, καὶ Δαβὶδ πρᾷος σφόδρα· διὸ παραινεῖ Παῦλος, δοῦλον, λέγων, Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ᾽ ἤπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδακτικὸν, ἀνεξίκακον, ἐν πρᾳότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους· μὴ σπουδάζοντες ἀμύνεσθαι τοὺς ἀδικοῦντας ὑμᾶς· εἰ ἀνταπέδωκα γὰρ, φησὶ, τοῖς ἀνταποδιδοῦσί μοι κακά. ἀδελφοὺς αὐτοὺς ποιήσωμεν

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

τῇ ἐπιεικείᾳ· εἴπατε γὰρ τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, ἀδελφοὶ ἡμῶν ἐστὲ, ἵνα τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου δοξασθῇ, καὶ μιμησώμεθα τὸν Κύριον, ὃς λοιδορούμενος, οὐκ ἀντελοιδόρει· σταυρούμενος, οὐκ ἀντεῖπε· πάσχων, οὐκ ἠπείλει· ἀλλ' ὑπὲρ τῶν ἐχθρῶν προσηύχετο, Πάτερ ἄφες αὐτοῖς, οὐκ οἴδασιν ὃ ποιοῦσιν. Ἐάν τις πλέον ἀδικηθεὶς, πλείονα ὑπομείνῃ, οὗτος μακάριος. ἐάν τις ἀποστερηθῇ, ἐάν τις ἀθετηθῇ διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου, οὗτος ὄντως Χριστοῦ ἐστί.

Βλέπετε μὴ τοῦ διαβόλου βοτάνη εὑρεθῇ ἐν ὑμῖν. πικρὰ γάρ ἐστι καὶ ἁλμυρά τις αὕτη. νήψατε, σωφρονήσατε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ· ἔσχατοι καιροὶ λοιπόν εἰσιν· αἰσχυνθῶμεν, φοβηθῶμεν τὴν μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ· μὴ τοῦ πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καταφρονήσωμεν· μᾶλλον γὰρ τὴν μέλλουσαν ὀργὴν φοβηθῶμεν, ἢ τὴν ἐνεστῶσαν χαρὰν ἀγαπήσωμεν ἐν τῷ νῦν βίῳ· ἔστω δὲ ἡ ἐνεστῶσα χαρὰ καὶ ἡ ἀληθινὴ, τὸ μόνον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ εὑρεθῆναι, εἰς τὸ ἀληθινῶς

nem. Dicite itaque his, qui vos oderunt ; fratres noſtri eſtis : ut nomen Domini glorificetur. Imitemur, ſc. Dominum ; *qui cum malediceretur* 1 Petr. 2, 23.
non maledicebat , cum crucifigeretur non contradicebat, *cum pateretur non comminabatur* : ſed pro inimicis ſuis orabat, dicens ; *Pater dimitte* Luc. 23, 34.
illis quia neſciunt quid faciunt. Cui plus nocetur , ampliora ſuſtineat. Beatus qui abjectus & reprobatus fuerit Matth. 5, 11.
propter nomen Domini: ipſe etenim vere eſt Chriſti.

Videte ne herba Diaboli inveniatur in vobis : amara etenim eſt, & ſalſa. Ergo ſobrii eſtote & caſti in Chriſto 1 Pet. 4, 7.
Ieſu. Iam enim noviſſima tempora ſunt. Revereamur Rom. 2, 4.
& timeamus longanimitatem Dei : & non ſimus divitiarum aut utilitatum eorum appetitores. Futuram iracundiam plus timeamus , quam præſentem gratiam diligamus. Præſens enim gratia eſt , ut inveniamur in Chriſto Ieſu ; & in veritate viva-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

vivamus. Extra hoc autem, nec reſpirare oportet aliquando. Hæc enim eſt ſpes mea, hæc exultatio, hæ denique indeficientes divitiæ. In quo & vincula mea à Syria uſque ad Romam ſuffero, ſpirituales margaritas: in quibus mihi contingat conſummari, orationibus veſtris, participem paſſionum Chriſti, & communem morti ejus fieri, & à mortuis reſurrectioni & vitæ ſempiternæ, quam mihi contingat percipere: ut in ſorte Epheſiorum Chriſtianorum inveniar; qui & cum Apoſtolis ſemper cõverſati ſunt in virtute Ieſu Chriſti, Paulo, Ioanne, & Timotheo fideliſſimo.

Scio qui ſum, & quibus ſcribo. Ego itaq; minimiſſimus ſum; & ſupplex, ſub periculis, & judiciis, & lege conſtitutus. Vos vero conſecuti eſtis miſericordiam; firmi in Chriſto. Traditus ſum autem, propter Deum, generi interfectorum à ſanguine Abel juſti uſq; ad ſanguinem Ignatii minimiſſimi. Pauli

Matth. 23, 35.

ζῆν. χωρὶς τούτου, μηδ' ἂν ἀναπνεῦσαι ποτὲ ἔλθετε. οὗτος γὰρ μου ἡ ἐλπὶς, οὗτος τὸ καύχημα, οὗτος ἀνελλιπὴς πλοῦτος· ἐν ᾧ τὰ δεσμὰ ἀπὸ Συρίας μέχρι Ῥώμης περιφέρω, τοὺς πνευματικοὺς μαργαρίτας, ἐν οἷς γένοιτό μοι τελειωθῆναι, τῇ προσευχῇ ὑμῶν, μέτοχον τῶν παθημάτων Χριστοῦ, καὶ κοινωνὸν τοῦ θανάτου αὐτοῦ γενέσθαι, καὶ τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως, καὶ τῆς ἀνεκλιπούς ζωῆς. ἧς γένοιτό μοι ἐπιτυχεῖν, ἵνα ἐν κλήρῳ Ἐφεσίων εὑρεθῶ τῶν χριστιανῶν, οἳ καὶ τοῖς ἀποστόλοις πάντοτε συνῆσαν, ἐν δυνάμει Ἰησοῦ Χριστοῦ, Παύλῳ, Ἰωάννῃ, Τιμοθέῳ τῷ πιστοτάτῳ.

Οἶδα τίς εἰμι, καὶ τίσι γράφω· ἐγὼ μὲν ὁ ἐλάχιστος Ἰγνάτιος, τοῖς ὑπὸ κίνδυνον καὶ κρίσιν παρόμοιος· ὑμεῖς δὲ, ἠλεημένοι, ἐστηριγμένοι ἐν Χριστῷ· παραδοθείς γε ἐγὼ, ἀλλὰ τῶν διὰ Χριστὸν ἀναιρουμένων, ἀπὸ τοῦ αἵματος Ἄβελ τοῦ δικαίου ἕως τοῦ αἵματος Ἰγνατίου, ἐλαχίστου. Ὑμεῖς δὲ

Παύλου συμμύσται ἐστὲ, ἡγιασμένου, μεμαρτυρημένου ὅτι σκεῦος ἐστιν ἐκλογῆς· οὗ γένοιτό μοι ὑπὸ τὰ ἴχνη εὑρεθῆναι, καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων, ὅταν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτύχω, ὃς πάντοτε ἐν ταῖς δεήσεσιν αὐτοῦ μνημονεύει ἡμῶν.

Σπουδάζετε οὖν πυκνότερον συνέρχεσθαι εἰς εὐχαριστίαν Θεοῦ, καὶ δόξαν. ὅταν γὰρ συνεχῶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίνησθε, καθαιροῦνται αἱ δυνάμεις τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἅπαντα αὐτοῦ ἐπιστρέφει τὰ πεπυρωμένα βέλη πρὸς ἁμαρτίαν. ἡ γὰρ ὑμετέρα ὁμόνοια καὶ σύμφωνος πίστις, αὐτοῦ μὲν ἐστιν ὄλεθρος, τῶν δὲ ὑπασπιστῶν αὐτοῦ βάσανος. Οὐδὲν ἄμεινον τῆς κατὰ Χριστὸν εἰρήνης, ἐν ᾗ πᾶς πόλεμος καταργεῖται, ἀερίων, καὶ ἐπιγείων πνευμάτων. οὐ γάρ ἐστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχὰς, καὶ πρὸς ἐξουσίας, καὶ πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις.

Οὐκοῦν οὐ λήσεται ὑμᾶς τι τῶν

enim ſancti eſtis conminiſtri, & martyrium conſummantis, qui eſt vas electionis: ſub cujus veſtigia merear inveniri, & cæterorum ſanctorum, quando Ieſum Chriſtum merear adipiſci: qui sẽper in ſuis orationibus memor eſt veſtri.

Feſtinate ergo frequenter convenire ad Euchariſtiam & gloriam Dei. Quando enim aſſidue hoc ipſum agitur, expelluntur virtutes Satanæ : qui actus ſuos convertit in *ſagittas ignitas* ad peccatum. (Ephes. 6, 16.) Veſtra autẽ concordia, & conſonans fides ipſius eſt interitus ; & conſentaneis ejus tormentum. Nihil enim melius eſt, quam pacem habere in Chriſto: in qua omne telum evacuatur aëriorum & terreſtrium ſpirituum. *Non eſt enim nobis colluctatio adverſus carnem & ſanguinem ; ſed adverſus principatus & poteſtates, & adverſus mundi rectores tenebrarum harum, adverſus ſpiritualia nequitiæ in cœleſtibus.* (Ephes. 6, 12.)

Ergo nolite vos vulnerare in aliqua contagione Diaboli;

li; ſicuti & Paulus dicit; habentes in Chriſtum fidem & dilectionem: quæ eſt principium vitæ & finis. Principium quidem vitæ eſt fides, finis vero ejus eſt dilectio: ambæ vero ſimul junctæ, in unitate factæ, hominem Dei perficiunt. ſed & cætera omnia, quæ in benevolentia ſequuntur, conſummant. Nemo fidem annuncians debet peccare: neque dilectionem poſſidens debet fratrem ſuum odire. Qui enim dixit, *Diliges dominum Deum tuum ex toto corde tuo*; ipſe iterum ait, *Et proximum tuum ſicut teipſum.* Qui enim annunciant eſſe ſe Chriſti, non ex quibus dicunt tantummodo, ſed ex quibus agunt, agnoſcuntur. *Ex fructu enim arbor cognoſcitur.* Melius eſt igitur tacere & eſſe; quam dicere & non eſſe: quia *non in verbo eſt regnum Dei, ſed in virtute. Corde enim creditur ad juſtitiam; ore autem confeſſio fit ad ſalutem.*

1 Tim. 1, 14. Luc. 10, 27. Matth. 12, 33. 1 Cor. 4, 20. Rom. 10, 10.

Bonum eſt igitur docere: ſed ſi fecerit ea quæ dixerit. *Qui enim docuerit & fecerit*;

Matth. 5, 19.

νοημάτων τοῦ διαβόλου, ἐὰν, ὡς Παῦλος, τελείως εἰς Χριστὸν ἔχητε τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ ζωῆς καὶ τέλος. ἀρχὴ ζωῆς, πίστις· τέλος δὲ, ἀγάπη· τὰ δὲ δύο ἐν ἑνότητι γινόμενα, Θεοῦ ἄνθρωπον ἀποτελεῖ. τὰ δὲ ἄλλα πάντα εἰς καλοκἀγαθίαν ἀκόλουθά ἐστιν. Οὐδεὶς πίστιν ἐπαγγελλόμενος, ὀφείλει ἁμαρτάνειν· οὐδὲ ἀγάπην κεκτημένος, μισεῖν τὸν ἀδελφόν. ὁ γὰρ εἰπὼν, ἀγαπήσεις κύριον τὸν Θεόν σου, εἶπε, καὶ τὸν πλησίον σου, ὡς σεαυτόν. οἱ ἐπαγγελλόμενοι Χριστοῦ εἶναι, οὐκ ἐξ ὧν λέγουσι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν πράττουσι, γνωρίζονται· ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται· ἄμεινόν ἐστι σιωπᾷν καὶ εἶναι, ἢ λαλεῖν καὶ μὴ εἶναι· οὐκ ἐν λόγῳ ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλ᾽ ἐν δυνάμει. καρδίᾳ πιστεύεται, στόματι δὲ ὁμολογεῖται· τῇ μὲν, εἰς δικαιοσύνην· τῷ δὲ, εἰς σωτηρίαν.

Καλὸν τὸ διδάσκειν, ἐὰν ὁ λέγων ποιῇ· ὃς γὰρ ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

δάξῃ, οὗτος μέγας ἐν τῇ βασιλείᾳ· ὁ κύριος ἡμῶν καὶ θεὸς Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος, πρῶτον ἐποίησε, καὶ τότε ἐδίδαξεν, ὡς μαρτυρεῖ Λουκᾶς, οὗ ὁ ἔπαινος ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. Οὐδὲν λανθάνει τὸν Κύριον, ἀλλὰ καὶ τὰ κρυπτὰ ἡμῶν ἐγγὺς αὐτοῦ ἐστι. Πάντα οὖν ποιῶμεν, ὡς αὐτοῦ ἐν ἡμῖν κατοικοῦντος, ἵνα ὦμεν αὐτοῦ ναοὶ, καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν Θεός. Χριστὸς ἐν ἡμῖν λαλείτω, ὡς καὶ ἐν Παύλῳ· τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον διδασκέτω ἡμᾶς τὰ Χριστοῦ φθέγγεσθαι, παραπλησίως αὐτῷ.

Μὴ πλανᾶσθε ἀδελφοί μου, οἱ οἰκοφθόροι βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν· εἰ δὲ οἱ τοὺς ἀνθρωπίνους οἴκους διαφθείροντες, θανάτῳ καταδικάζονται· πόσῳ μᾶλλον οἱ τὴν Χριστοῦ ἐκκλησίαν νοθεύειν ἐπιχειροῦντες, αἰωνίαν τίσουσι δίκην; ὑπὲρ ἧς σταυρὸν καὶ θάνατον ὑπέμεινεν ὁ κύριος Ἰησοῦς, ὁ τοῦ Θεοῦ μονογενὴς

hic magnus vocabitur in regno cælorum. Dominus autem noſter & Deus Ieſus Chriſtus, qui eſt filius Dei vivi, primo videlicet *fecit*, & ſic *docuit*: Act. 1, 1.
ſicut teſtificatur Lucas: *cujus laus eſt in Euangelio per omnes Eccleſias.* 2 Cor. 8, 18.
Nihil enim latet Dominum: ſed etiam occulta noſtra coram ipſo ſunt. Omnia ergo faciamus tanquam ipſo in nobis habitante: ut ſimus ejus templa, & ipſe habitet in nobis. Dominus itaque Chriſtus in nobis loquatur, ſicut & in *Paulo*: Spiritus ſanctus nos doceat quæ ſunt Chriſti reſpondere, adjuncti illi.

Nolite errare, fratres mei; & ne ſitis maſculorum concubitores: quia hujuſmodi 1 Cor. 6, 9, 10.
regnum Dei non poſſidebunt. Qui enim habitacula humana corrumpunt morti condemnabuntur. Quomodo non magis qui Chriſti doctrinam corrumpere conantur, ſempiternam damnationem percipient; propter crucem & mortem, quam ſuſtinuit dominus Ieſus unigenitus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

genitus Dei filius? cujus doctrinam quicunque depravaverit, abjectus & pollutus in gehennam projicietur. Similiter autem & omnis homo, qui ſpernit quod à Deo accepit, damnabitur. Qui imperitum paſtorem ſecutus fuerit, & falſam gloriam tanquam veram ſuſceperit, particeps Chriſti eſſe non poterit. *Quæ enim ſocietas luci cum tenebris? aut Chriſto cum Belial? Aut quæ pars fideli cum infideli? aut templo Dei cum idolis?* Dico autem & ego: Quæ communicatio veritati ad mendacium? aut quæ ſocietas juſtitiæ cum injuſtitia? aut veræ gloriæ cum falſa gloria?

2 Cor. 6, 14, 15. 16.

Propterea unguentum accepit Dominus in capite; ut Eccleſia fragret incorruptione. *Unguentum enim exinanitum eſt nomen tuum; propterea adoleſcentulæ dilexerunt te, attraxerunt te* naribus: *poſt te in odorem unguentorum tuorum curremus.* Ne ungatur quis fœtore doctrinæ hujus ſæculi: ſancta Dei Eccleſia non captivetur ab aſtutia illius,

Pſal. 44, (al. 45,) 7 & 132, (al. 133.) 2. Cant. 1, 3, 4. (juxta LXX.)

υἱός. οὗ τὴν διδασκαλίαν ὁ ἀθετήσας, λιπανθεὶς καὶ παχυνθεὶς, εἰς γέενναν χωρήσει. Ὁμοίως δὲ καὶ πᾶς ἄνθρωπος, ὁ τὸ διακρίνειν παρὰ Θεοῦ εἰληφὼς, κολασθήσεται, ἀπείρῳ ποιμένι ἐξακολουθήσας, καὶ ψευδῆ δόξαν ὡς ἀληθῆ δεξάμενος. τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος, ἢ Χριστῷ πρὸς Βελίαρ; ἢ τίς μερὶς πιστοῦ πρὸς ἄπιστον, ἢ ναῷ Θεοῦ μετὰ εἰδώλων; Φημὶ δὲ κἀγὼ, τίς κοινωνία ἀληθείας πρὸς ψεύδος, ἢ δικαιοσύνης πρὸς ἀδικίαν, ἢ δόξης πρὸς ψευδοδοξίαν;

Διὰ τοῦτο μῦρον ἔλαβεν ὁ Κύριος ἐπὶ κεφαλῆς, ἵνα ἡ ἐκκλησία πνέῃ τὴν ἀφθαρσίαν. μύρον γὰρ, φησὶν, ἐκκενωθὲν ὄνομά σοι· διὰ τοῦτο νεάνιδες ἠγάπησάν σε, εἵλκυσάν σε, ὀπίσω εἰς ὀσμὴν μύρων σου δραμούμεθα. Μὴ ἀλειφέσθω τις δυσωδίαν διδασκαλίας τοῦ αἰῶνος τούτου. ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία μὴ αἰχμαλωτισθῇ ὑπὸ τῆς πανουργίας αὐτοῦ,

αὐτοῦ, ὡς ἡ πρώτη γυνή. διὰ τί λογικοὶ ὄντες, οὐ γινόμεθα φρόνιμοι. διὰ τί ἔμφυτον τὸ περὶ Θεοῦ παρὰ τοῦ Χριστοῦ λαβόντες κριτήριον, εἰς ἄγνοιαν καταπίπτομεν, καὶ ἐξ ἀμελείας ἀγνοοῦντες τὸ χάρισμα ὃ εἰλήφαμεν, ἀνοήτως ἀπολλύμεθα.

Ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, τοῖς μὲν ἀπίστοις, σκάνδαλόν ἐστι· τοῖς δὲ πιστοῖς, σωτηρία καὶ ζωὴ αἰώνιος. Ποῦ σοφός; ποῦ συζητητής; ποῦ καύχησις τῶν λεγομένων δυνατῶν; ὁ γὰρ τοῦ Θεοῦ υἱὸς (ὁ πρὸ αἰώνων γεννηθεὶς, καὶ τὰ πάντα γνώμῃ τοῦ Πατρὸς συστησάμενος) οὗτος ἐκυοφορήθη ἐκ Μαρίας, κατ᾽ οἰκονομίαν Θεοῦ, ἐκ σπέρματος μὲν Δαβὶδ, διὰ Πνεύματος δὲ ἁγίου. Ἰδοὺ γὰρ, φησὶν, ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ λήψεται, καὶ τέξεται υἱὸν, καὶ κληθήσεται Ἐμμανουήλ. οὗτος ἐγεννήθη, καὶ ἐβαπτίσθη ὑπὸ Ἰωάννου, ἵνα πιστοποιήσηται τὴν διάταξιν τὴν ἐγχειρισθεῖσαν τῷ Προφήτῃ.

Καὶ ἔλαθε τὸν ἄρχοντα τοῦ αἰῶνος τούτου ἡ παρθενία Μαρίας, καὶ

ſicut prima mulier *Eva*. Qua- 2 Cor. 11, 3.
propter cum ſimus rationabiles, non efficiamur ſtulti. Quare plantationem, quam à Deo per Chriſtum accepimus, non cuſtodimus, ſed in judicium per ignorantiam ex negligentia incidimus? ignorantes gratiam quam accepimus, & neſcienter perimus?

Quia crux Chriſti, infidelibus quidem ſcandalum eſt; fidelibus autem ſalus & vita
æterna. *Vbi ſapiens ? ubi ſcri-* 1 Cor. 1, 18.
ba ? ubi conquiſitor ? ubi exul- 20, 23.
tatio dictorum? Filius autem Dei (qui ante ſecula genitus eſt, & omnia diſpoſitione Patris conſtituit) ipſe in utero portatus eſt à Maria, ſecundum Dei diſpoſitionem, ex ſemine David & Spiritu
ſancto. *Ecce* enim, inquit, Matth. 1, 23.
Virgo in utero concipiet, & pariet filium: & vocabitur nomen ejus Emanuel. Ipſe baptizatus eſt à Iohanne; ut fidelem faceret ordinationem, quæ tradita eſt Prophetis à Deo.

Et latuit principem hujus ſeculi virginitas Mariæ, & partus

partus ejus; ſimiliter & mors Domini. Tria myſteria clamavit in ſilentio. Dei enim opera nobis manifeſtata ſunt. Matth. 2, 2, 9. Stella in cœlo fulſit ſuper omnes quæ ante ipſam erant: & lux ejus inæſtimabilis, & nova atque peregrina apparuit videntibus eam. Cætera autem ſidera ſimul cum Sole & Luna coruſca facta ſunt illi ſtellæ; illa vero ſuperabat omnes ſplendore ſuo: & facta eſt perturbatio, unde fuiſſet illa novitas quæ apparuerat. Hinc hebetata eſt ſapientia hujus mundi, maleficia adnullabantur, magica deridebantur, iniquitas & malitia exterminabantur, tenebræ & ignorantia diſſipabantur, & tyranni principatus abolebantur; Deo ut homine apparente, & homine ſicut Deo operante. Sed neque primo gloria, neque ſecundo puritas: ſed illa veritas, & illa converſatio, principatum accepit à Deo. Perfecta omnia in illo conſtabant: propter quod meditatus eſt mortis ſolutionem

ὁ τοκετὸς αὐτῆς, ὁμοίως καὶ ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου. τρία μυστήρια κραυγῆς, ἅτινα ἐν ἡσυχίᾳ ἐπράχθη, ἡμῖν δὲ ἐφανερώθη. Αστὴρ ἐν οὐρανῷ ἔλαμψεν ὑπὲρ πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ, καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἀνεκλάλητον ἦν, καὶ ξενισμὸν παρεῖχεν ἡ καινότης αὐτοῦ τοῖς ὁρῶσιν αὐτόν· τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ἄστρα, ἅμα ἡλίῳ καὶ σελήνῃ, χορὸς ἐγίνοντο τῷ ἀστέρι. αὐτὸς δὲ ἦν ὑπερβάλλων αὐτὰ τῷ φανῷ· ταραχή τε ἦν, πόθεν ἡ καινότης ἡ φαινομένη. Ἔνθεν ἐμωραίνετο σοφία κοσμική, γοητεία ὕθλος ἦν, καὶ γέλως ἡ μαγία· πᾶς θεσμὸς κακίας ἠφανίζετο, ἀγνοίας ζόφος διεσκεδάννυτο, καὶ τυραννικὴ ἀρχὴ καθῃρεῖτο, θεοῦ ὡς ἀνθρώπου φαινομένου, καὶ ἀνθρώπου ὡς Θεοῦ ἐνεργοῦντος· (ἀλλ᾽ οὔτε τὸ πρότερον δόξα, οὔτε τὸ δεύτερον ψιλότης· ἀλλὰ τὸ μὲν ἀλήθεια, τὸ δὲ οἰκονομία. ἀρχὴν δὲ ἐλάμβανε, τὸ παρὰ Θεῷ ἀπηρτισμένον) ἔνθεν τὰ πάντα συνεκινεῖτο, διὰ τὸ μελετᾶσθαι θανάτου κατάλυσιν.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Στήκετε, ἀδελφοὶ, ἑδραῖοι ἐν τῇ πίστει Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν τῇ αὐτοῦ ἀγάπῃ, ἐν πάθει αὐτοῦ καὶ ἀναστάσει. πάντες ἐν χάριτι ἐξ ὀνόματος συναθροίζεσθε κοινῇ ἐν μιᾷ πίστει Θεοῦ Πατρὸς, καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, τοῦ καὶ πρωτοτόκου πάσης κτίσεως, κατὰ σάρκα μὲν ἐκ γένους Δαβὶδ, ἐφοδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Παρακλήτου· ὑπακούοντες τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ, ἀπερισπάστῳ διανοίᾳ· ἕνα ἄρτον κλῶντες, ὅ ἐστι φάρμακον ἀθανασίας, ἀντίδοτος τοῦ μὴ ἀποθανεῖν, ἀλλὰ ζῆν ἐν Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καθαρτήριον ἀλεξίκακον.

Εἴην ὑμῶν ἀντίψυχον, καὶ ὧν ἐπέμψατε εἰς Θεοῦ τιμὴν εἰς Σμύρναν· ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν, εὐχαριστῶν τῷ Κυρίῳ, ἀγαπῶν Πολύκαρπον ὡς καὶ ὑμᾶς. μνημονεύετέ μου, ὡς καὶ ὑμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, ὁ εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. προσεύχεσθε ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας Ἀντιοχέων τῆς ἐν Συρίᾳ, ὅθεν δεδεμένος εἰς Ῥώμην ἀπάγομαι,

State ergo, fratres, firmi in fide Ieſu Chriſti, & in dilectione ejus, atque reſurrectione. Omnes in omnibus, in gratia, in ejus nomine congregamini communiter; in una fide Dei Patris, & Chriſti Ieſu, Filii ejus unigeniti, & *primogeniti totius creationis*, ſecundum carnem quidem ex genere David; eruditi à Paracleto. obedientes Epiſcopo & Presbyterio imprævaricabili ſenſu: frangentes panem, qui eſt medicamentum immortalitatis, antidotū non moriendi, ſed vivendi in Deo per Ieſum Chriſtum catharticum expellens malum, ſit in nobis. Coloſſ. 1, 15.

Pro animabus veſtris ego efficiar, & quem miſiſtis in honorem Dei ad Smyrnam: unde & ſcribo vobis, gratias agens Domino, diligens Polycarpum, quomodo & vos. Memores mei eſtote, ſicut & veſtri Ieſus Chriſtus, qui eſt benedictus in ſecula. Orate pro Eccleſia Antiochenſium, quæ eſt in Syria: unde & vinctus ducor ad Romam,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

qui ſum ultimus illorum fidelium ; unde dignus effectus ſum in honorem Dei has ſuſferre catenas. Incolumes eſtote in Deo Patre, & Domino Ieſu Chriſto, communi ſpe, in Spiritu ſancto. *Amen.*

ἔσχατος ὢν τῶν ἐκεῖ πιστῶν, ὅσπερ ἠξιώθην εἰς Θεοῦ τιμὴν φορέσαι ταύτας τὰς ἁλύσεις. Ἔρρωσθε ἐν θεῷ Πατρὶ, καὶ κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν, ἐν Πνεύματι ἁγίῳ· ἔρρωσθε. Ἀμήν. ἡ χάρις· Ἰγνατίου Ἐφεσίοις.

EIUSDEM EPISTOLA AD MAGNESIANOS.

Scripta ex Smyrna.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΟΥΣ.

Ignatius, qui & Theophorus, benedictæ Eccleſiæ gratia Dei Patris in Chriſto Ieſu ſalvatore noſtro ; in quo ſaluto Eccleſiam quæ eſt in Magneſia juxta Mæandrum, & oro in Deo Patre, & Ieſu Chriſto Domino noſtro: in quo plurimum vos gaudere opto.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ εὐλογημένῃ ἐν χάριτι Θεοῦ Πατρὸς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ σωτῆρι, ἐν ᾧ ἀσπάζομαι τὴν ἐκκλησίαν τὴν οὖσαν ἐν Μαγνησίᾳ τῇ πρὸς Μαιάνδρῳ· καὶ εὔχομαι ἐν Θεῷ Πατρὶ, καὶ Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ κυρίῳ ἡμῶν, ἐν ᾧ πλεῖστα χαίρειν ὑμᾶς εἴη.

COgnoſcens veſtram ſecundum Deum bene diſpoſitam dilectionẽ: exultans aſſumpſi in fide Ieſu

ΓΝοὺς ὑμῶν τὸ πολυεύτακτον τῆς κατὰ θεὸν ἀγάπης, ἀγαλλιώμενος προειλόμην ἐν πίστει

Ἰησοῦ Χριστοῦ προσλαλῆσαι ὑμῖν. ἀξιωθεὶς γὰρ ὀνόματος θείου καὶ ποθεινοῦ ἐν οἷς περιφέρω δεσμοῖς, ᾄδω τὰς ἐκκλησίας, αἷς ἕνωσιν εὔχομαι σαρκὸς καὶ πνεύματος Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὅς ἐστι σωτὴρ πάντων ἀνθρώπων, μάλιστα δὲ πιστῶν· οὗ τῷ αἵματι ἐλυτρώθητε· δι' οὗ ἔγνωτε Θεὸν, μᾶλλον δὲ, ὑπ' αὐτοῦ ἐγνώσθητε, ἐν ᾧ ὑπομένοντες, τὴν πᾶσαν ἐπήρειαν τοῦ αἰῶνος τούτου διαφεύξεσθε. πιστὸς γὰρ, ὃς οὐκ ἐάσει ὑμᾶς πειρασθῆναι ὑπὲρ ὃ δύνασθε.

Ἐπεὶ οὖν ἠξιώθην ἰδεῖν ὑμᾶς διὰ Δαμᾶ τοῦ ἀξιοθέου ὑμῶν ἐπισκόπου, καὶ πρεσβυτέρων Θεοῦ ἀξίων, Βάσσου καὶ Ἀπολλωνίου, καὶ τοῦ συμβιωτοῦ μου διακόνου Ζωτίωνος, οὗ ἐγὼ ὀναίμην, ὅτι ὑποτάσσεται τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ χάριτι Θεοῦ ἐν νόμῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ὑμῖν δὲ πρέπει μὴ καταφρονεῖν τῆς ἡλικίας τοῦ Ἐπισκόπου· ἀλλὰ, κατὰ γνώμην θεοῦ Πατρὸς, πᾶσαν ἐντροπὴν αὐτῷ ἀπονέμειν (καθὼς ἔγνων καὶ τοὺς ἁγίους πρε-

Chriſti alloqui vos. Dignus effectus ſancti atque deſideratiſſimi nominis, in his quæ geſto vinculis ; cano Eccleſias, in quibus laudare opto carne & ſpiritu Ieſu Chriſti ; *qui eſt ſalvator omnium hominum,* [1 Tim. 4, 10.] *maxime fidelium :* cujus ſanguine redempti eſtis, per quem *cognoviſtis Deum, immo* [Gal. 4.9] *cogniti eſtis ab eo* ; in quo ſuſtinentes, ſeculi hujus tentationem effugite. *Fidelis eſt au-* [1 Cor. 10, 23.] *tem, qui non permittet tentari vos ſuper id quod poteſtis ſufferre.*

Quoniam ergo merui videre vos per Deo dignum Epiſcopum veſtrum *Damam,* & Deo dignos Presbyteros, *Baſſum* ſcilicet & *Apollonium,* & convivam meum *Zotionem* quem ego nutrivi ; quoniam ſubditus eſt Epiſcopo & Presbyteris in gratia Dei, & lege Ieſu Chriſti. Et vos oportet non contemnere ætatem Epiſcopi ; ſed ſecundum ordinationem Dei Patris omnem venerationem ei exhibere (ſecundum quod cognovi etiam ſanctos Presbyteros

teros ei deferre) non propter juventutem, quæ in eo videtur, arbitrantes eum contemnendum, ſed in ſapientia Dei ei obedire. Quoniam
Iob. 23. 8, 9. quidem *non longi temporis ſunt ſapientes; neque ſenes ſciunt prudentiam: ſed ſpiritus eſt in hominibus.*

Dan. 13. Denique *Daniel* ſapientiſſimus, duodecim annorum effectus, Spiritu ſancto repletus eſt; & illos ſeniores, canitiem vanam habentes, calumniatores & alienæ pulchritudinis appetitores eſſe
1 Sam. 3. manifeſtavit. *Samuel* etiam, cum eſſet puer puſillus, nonagenarium Heli ſacerdotem per increpationem redarguit, quod filios ſuos honorificaret ſuper Deum. Similiter & *Hieremias* audit à Do-
Ierem. 1, 7. mino: *Noli dicere quia juvenis ſum ego. Salomon* quoque & *Ioſias* in juventute mirifici & ſapientes in operibus ſuis ap-
3 Reg. 3. paruerunt. *Salomon* quidem duodecimo anno ætatis ſuæ regnare incipiens, arduam & interpretabilem mulierum pro
4 Reg. 23. parvulis quæſtionem terribili judicio diſſolvit. *Ioſias* vero, octo annorum exiſtens, aras & monumenta ſubvertere cœ-

σβυτέρους) οὐ πρὸς τὴν φαινομένην ἀφορῶντας νεότητα, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐν Θεῷ φρόνησιν. ἐπείπερ οὐχ οἱ πολυχρόνιοι εἰσὶ σοφοὶ, οὐδὲ οἱ γέροντες ἐπίστανται σύνεσιν· ἀλλὰ πνεῦμά ἐστιν ἐν βροτοῖς.

Δανιὴλ μὲν γὰρ ὁ σοφὸς, δωδεκαετὴς γέγονε κάτοχος τῷ θείῳ πνεύματι, καὶ τοὺς μάτην τὴν πολιὰν φέροντας πρεσβύτας, συκοφάντας καὶ ἐπιθυμητὰς ἀλλοτρίου κάλλους ἀπήλεγξε. Σαμουὴλ δὲ, παιδάριον ὂν μικρὸν, τὸν ἐνενηκονταετῆ Ηλεὶ διελέγχει, τοῦ Θεοῦ προτετιμηκότα τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας. Ὡσαύτως καὶ Ιερεμίας ἀκούει πρὸς τοῦ Θεοῦ, Μὴ λέγε ὅτι νεώτερός εἰμι. Σολομῶν δὲ, καὶ Ιωσίας· ὁ μὲν, δωδεκαετὴς βασιλεύσας, τὴν φοβερὰν ἐκείνην καὶ δυσερμήνευτον ἐπὶ τῶν γυναιξὶ κρίσιν ἕνεκα τῶν παιδίων ἐποιήσατο. ὁ δὲ, ὀκταετὴς ἄρξας, τοὺς βωμοὺς καὶ τὰ τεμένη κατέρ-

κατέῤῥιπτε, καὶ τὰ ἄλση κατεπίμπρα, (δαίμοσι γὰρ ἦν, ἀλλ' οὐ Θεῷ, ἀνακείμενα) καὶ τοὺς ψευδιερεῖς κατέσφαττεν, ὡς ἂν φθορέας καὶ ἀπατεῶνας ἀνθρώπων, ἀλλ' οὐ θειότητος λατρευτάς.

Τοιγαροῦν οὐ τὸ νέον εὐκαταφρόνητον, ὅτ' ἂν Θεῷ ἀνακείμενον ᾖ· ἀλλ' ὁ τὴν γνώμην μοχθηρὸς, κἂν πεπαλαιωμένος ᾖ ἡμερῶν κακῶν. Νέος ἦν ὁ χριστοφόρος Τιμόθεος· ἀλλ' ἀκούσατε, οἷα γράφει αὐτῷ ὁ διδάσκαλος· Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ἀλλὰ τύπος γίνου τῶν πιστῶν, ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ. Πρέπον οὖν ἐστὶ καὶ ὑμᾶς ὑπακούειν τῷ ἐπισκόπῳ ὑμῶν, καὶ κατὰ μηδὲν αὐτῷ ἀντιλέγειν· φοβερὸν γάρ ἐστι τῷ τοιούτῳ ἀντιλέγειν· οὐ γὰρ τοῦτον τὸν βλεπόμενον πλανᾷ τις, ἀλλὰ τὸν ἀόρατον παραλογίζεται, τὸν μὴ δυνάμενον παρά τινος παραλογισθῆναι· τὸ δὲ τοιοῦτο, οὐ πρὸς ἄνθρωπον, ἀλλὰ πρὸς Θεὸν ἔχει τὴν ἀναφοράν.

Τῷ γὰρ Σαμουὴλ λέγει ὁ Θεὸς,

pit, lucos excidere, & templa dejicere, quæ non Deo, ſed Dæmonibus fuerant conſecrata. Nam & pſeudo-ſacerdotes interfecit, ut corruptores & ſeductores hominum; non Divinitati, ſed Diabolo ſervientes.

Propter quod non eſt contemnenda juventus, cum Deo adjacuerit: ſed illa ætas quæ ſententiæ nocet, etiam
ſi *inveterata* fuerit *dierum ma-* Daniel. 13. 52.
lorum. Iuvenis fuit & Chriſtiferus *Timotheus*: ſed audite, qualia ei ſcripſit magiſter.
Nemo, inquit, *juventutem tuam* 1 Tim. 4, 12.
contemnat: ſed forma eſto fidelium, in verbo, in converſatione. Dignum eſt ergo & vos obedire Epiſcopo veſtro, & in nullo ei contradicere. Terribile eſt enim tali contradicere. Non enim iſtum viſibilem quis ſpernit: ſed illum inviſibilem in eo contemnit, qui non poteſt ab aliquo contemni. Hic autem non ab homine, ſed à Deo habet promotionem.

Dicit enim Deus *Samueli* 1 Sam. 8, 7.
de contemptoribus ejus: *Non*

te

Non te ſpreverunt, ſed me. Nam
& *Moyſes* populo adverſus ſe
Exod. 16, 8. murmuranti ait: *Non enim ad-
verſus nos murmuraſtis, ſed ad-
verſus dominum Deum.* Nemo
enim inultus remanſit, qui ſe
contra potiores extulit. De-
Num. 16. nique in lege, *Dathan* & *Aby-
ran Moyſi* reſiſtentes, vivi ad
inferos depoſiti ſunt. Sed &
Chore, & qui conſpiraverunt
cum eo adverſus *Aaron*, du-
centi quinquaginta igne con-
2 Sam. 18. ſumti ſunt. *Abſalon* etiam,
parricida exiſtens, divino ju-
dicio arbori appenſus eſt: ſed
& cor ejus, quod mala cogi-
taverat, ſagittis infixum eſt.
Nam & *Achab*, & *Dadan*, nihi-
lominus propter similẽ cau-
2 Chro. 26. ſam capite plexus eſt. *Ozias*
quoque leproſus factus eſt;
qui contra ſacerdotes ſacer-
dotium arripere auſus eſt.
1 Sam. 13. *Saul* etiam ſacrificare præſu-
mens, regali dignitate deho-
noratus eſt; non expectans
principem ſacerdotum *Sa-
muelem*. Oportet ergo & nos
revereri potiores: & dignum
eſt, non ſolum vocari nos
Chriſtianos, ſed etiam eſſe. Non enim dicere, ſed eſſe facit
beatum.

Οὐ σὲ παρελογίσαντο, ἀλλ' ἐμέ. καὶ ὁ Μωσῆς φησίν· Οὐ γὰρ καθ' ὑμῶν ὁ γογγυσμὸς, ἀλλὰ κατὰ Κυρίου τοῦ Θεοῦ. Οὐδεὶς ἔμεινεν ἀτιμώρητος, ἐπαρθεὶς κατὰ τῶν κρειττόνων· οὔτε γὰρ τῷ νόμῳ Δαθὰν καὶ Ἀβειρῶν ἀντεῖπον, ἀλλὰ Μωσεῖ. καὶ ζῶντες εἰς ᾅδου κατηνέχθησαν. Κορὲ δὲ, καὶ οἱ συμφρονήσαντες αὐτῷ κατὰ Ἀαρὼν, διακόσιοι πεντήκοντα, πυρίφλεκτοι γεγόνασιν. Ἀβεσσαλὼμ, πατραλοίας γενόμενος, ἐκκρεμὴς ἐν φυτῷ γέγονε, καὶ ἀκῖσιν ἐβλήθη τὴν κακόβουλον καρδίαν. Ἀβεδδαδὰν ὡσαύτως τῆς κεφαλῆς ἀφαιρεῖται, δι' ὁμοίαν αἰτίαν. Ὀζίας λεπροῦται, κατατολμήσας ἱερέων καὶ ἱερωσύνης. Σαοὺλ ἀτιμοῦται, μὴ περιμείνας τὸν ἀρχιερέα Σαμουήλ. Χρὴ οὖν καὶ ὑμᾶς αἰδεῖσθαι τοὺς κρείττονας· καὶ πρέπον ἐστὶ μὴ μόνον καλεῖσθαι Χριστιανοὺς, ἀλλὰ καὶ εἶναι· οὐ γὰρ τὸ λέγεσθαι, ἀλλὰ τὸ εἶναι μακάριον ποιεῖ.

Εἰ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Εἰ τινὲς Ἐπίσκοπον μὲν λέγουσι, χωρὶς δὲ αὐτοῦ πάντα ποιοῦσι, τοῖς τοιούτοις ἐρεῖ καὶ αὐτὸς, ὃς καὶ ὁ ἀληθινὸς καὶ πρῶτος ἐπίσκοπος, καὶ μόνος φύσει ἀρχιερεύς. Τί με καλεῖτε, Κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; οἱ γὰρ τοιοῦτοι οὐκ εὐσυνείδητοι, ἀλλ' εἴρωνές τινες καὶ μέρφωνες εἶναί μοι φαίνονται. Ἐπεὶ οὖν τέλος τὰ πράγματα ἔχει, καὶ πρόκειται ζωὴ ἡ ἐκ φυλακῆς, καὶ θάνατος ὁ ἐκ παρακοῆς, καὶ ἕκαστος τῶν ἠρημένων εἰς τὸν τόπον τοῦ εὑρεθέντος μέλλει χωρεῖν, φύγωμεν τὸν θάνατον, καὶ ἐκλεξώμεθα τὴν ζωήν.

Δύο γὰρ λέγω χαρακτῆρας ἐν ἀνθρώποις εὑρίσκεσθαι· καὶ τὸν μὲν νομίσματος, τὸν δὲ παραχαράγματος. Ὁ θεοσεβὴς ἄνθρωπος, νόμισμά ἐστιν ὑπὸ Θεοῦ χαραχθέν· ὁ ἀσεβὴς, ψευδώνυμον νόμισμα, κίβδηλον, νόθον παραχάραγμα, οὐχ ὑπὸ Θεοῦ, ἀλλ' ὑπὸ διαβόλου ἐνεργηθέν. Δύο φύσεις ἀνθρώπων λέγω, ἀλλὰ τῶν

Quidam autem Epiſcopum quidem vocant; & præter ipſum omnia faciunt. Talibus ergo etiam ipſe Chriſtus dicit, qui & verus & primus eſt Epiſcopus & ſolus natura Pontifex. *Quid me vocatis, Domine, Domine; & non facitis quæ dico?* tales enim non bonæ ſcientiæ, ſed deriſores & ſimulatores mihi eſſe videntur. Quoniam vero negotia finem habent, & adjacet quidem vita ex obſervatione, mors vero ex inobedientia; & neceſſe eſt ut unuſquiſque in locum, quem ſibi de * prædictis elegerit, in futuro eſſe præcipiatur: fugiamus itaque mortem, & eligamus vitam.

Luc. 6, 46.

* al. prætecritis.

Duos enim characteres dico in hominibus inveniri: unum quidem verum monetæ ſignaculum, alium vero adulterinum. Pius enim homo & religioſus vera moneta eſt, quæ à Deo formata vel expreſſa eſt. Impius vero & irreligioſus falſa moneta eſt, noxia, adultera, * prava; quæ non à Deo, ſed à Diabolo facta eſt. Hæc autem

* al. paracharaxina;

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

aſſerens, non duas naturas hominum eſſe dico: ſed unum eundemque hominem; qui aliquando quidem Dei, aliquando autem Diaboli efficitur. Si quis igitur pius fuerit, homo Dei eſt: ſi quis vero impius extiterit, Diaboli eſt; non ex natura, ſed ex ſua ſententia factus. Infideles enim imaginem habent Principis nequitiæ: fideles autem formam habent auctoris omnium Dei Patris, & Chriſti Ieſu filii ejus. Propter quod ſi non elegerimus pro veritate mori in paſſione ipſius; vita ejus non eſt in nobis.

Et quoniam in præſcriptis perſonis multitudinem veſtri contemplatus ſum, in fide & dilectione: moneo ut unanimes in Deo omnia facere feſtineatis; aſſidente Epiſcopo in loco Dei, & Presbyteris in loco conſiſtorii Apoſtolorum, & Diaconis dulciſſimis mihi, quibus creditum eſt miniſterium Chriſti Ieſu; qui ante ſecula genitus eſt à Patre, Deus verbum, unigeni-

ἕνα ἄνθρωπον, ποτὲ μὲν Θεοῦ, ποτὲ δὲ διαβόλου γίνεσθαι· ἐὰν εὐσεβῆ τὶς, ἄνθρωπος Θεοῦ ἐστίν· ἐὰν δὲ ἀσεβῆ τὶς, ἄνθρωπος τοῦ διαβόλου, οὐκ ἀπὸ τῆς φύσεως, ἀλλ᾽ ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ γνώμης γινόμενος. Οἱ ἄπιστοι εἰκόνα ἔχουσι τοῦ ἄρχοντος τῆς πονηρίας· οἱ πιστοὶ εἰκόνα ἔχουσι τοῦ ἄρχοντος Θεοῦ Πατρὸς, καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ· δι᾽ οὗ ἐὰν μὴ αὐθαιρέτως ἔχωμεν τὸ ὑπὲρ ἀληθείας ἀποθανεῖν εἰς τὸ αὐτοῦ πάθος, τὸ ζῆν αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἐν ἡμῖν.

Ἐπεὶ οὖν ἐν τοῖς προγεγραμμένοις προσώποις τὸ πᾶν πλῆθος ἐθεώρησα, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ, παραινῶ, ἐν ὁμονοίᾳ Θεοῦ σπουδάσατε πάντα πράττειν· προκαθημένου τοῦ ἐπισκόπου εἰς τόπον Θεοῦ, καὶ τῶν πρεσβυτέρων εἰς τόπον συνεδρίου τῶν ἀποστόλων, καὶ τῶν διακόνων, τῶν ἐμοὶ γλυκυτάτων πεπιστευμένων διακονίαν Ἰησοῦ Χριστοῦ· ὃς πρὸ αἰῶνος παρὰ τῷ Πατρὶ γεννηθεὶς, ἦν λόγος Θεὸς, μονογενὴς υἱός.

καὶ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων, ὁ αὐτὸς διαμένει· τῆς γὰρ βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος, φησὶ Δανιὴλ ὁ προφήτης. Πάντες οὖν ἐν ὁμονοίᾳ ἀλλήλους ἀγαπήσωμεν· καὶ μηδεὶς κατὰ σάρκα βλεπέτω τὸν πλησίον, ἀλλ' ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. μηδὲν ἔστω ἐν ὑμῖν, ὃ δυνήσεται ὑμᾶς μερίσαι· ἀλλ' ἑνώθητε τῷ ἐπισκόπῳ, ὑποτασσόμενοι τῷ Θεῷ δι' αὐτοῦ ἐν Χριστῷ.

Ὥσπερ οὖν ὁ Κύριος ἄνευ τοῦ Πατρὸς οὐδὲν ποιεῖ, οὐ δύναμαι γάρ, φησὶ, ποιεῖν ἀπ' ἐμαυτοῦ οὐδέν, οὕτω καὶ ὑμεῖς ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου, μηδὲ πρεσβύτερος, μηδὲ διάκονος, μηδὲ λαϊκός. μηδέ τι φαινέσθω ὑμῖν εὔλογον, παρὰ τὴν ἐκείνου γνώμην. τὸ γὰρ τοιοῦτον παράνομον, καὶ Θεοῦ ἐχθρόν. Πάντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῇ προσευχῇ ἅμα συνέρχεσθε. μία δέησις ἔστω κοινή, εἷς νοῦς, μία ἐλπὶς, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει τῇ ἀμώμῳ, τῇ εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, οὗ ἄμεινον οὐδέν ἐστι. Πάντες ὡς εἷς, εἰς τὸν ναὸν Θεοῦ συντρέχετε, ὡς ἐπὶ ἓν θυσιαστήριον, ἐπὶ

tus filius : & in conſummatione ſeculorum ipſe permanet. *Regni* enim *ejus non erit finis*; inquit *Daniel* propheta. Daniel. 2. 44. & 7, 14. 27.
Omnes in concordia invicem diligamus: & ſecundum carnem nemo conſideret proximum ſuum, ſed ſecundum Chriſtum Ieſum. Nihil ſit in vobis, quod vos poſſit ſeparare: ſed adunamini Epiſcopo ; ſubjecti per ipſum Deo in Chriſto.

Sicuti ergo Dominus ſine Patre nihil facit (*non* enim *poſſum*, inquit, *à me ipſo facere quicquam*) ſic etiam & vos ſine Epiſcopo; ſive Presbyter, ſive Diaconus, ſive laicus. Ioann. 5, 30.
Non ergo aliquid rationabile vobis videatur extra ipſius ſententiam : tale etenim iniquum eſt, & Deo inimicum. Omnes in idpſum ad orationem ſimul convenite. Vna deprecatio ſit communis, unus animus, una ſpes, dilectio immaculata, in fide Chriſti Ieſu ; * qua nihil aliud melius eſt. * al. cuꝫ
Omnes adunati ad templum Dei concurrite, ſicut ad unum altare ; ſicut ad u-

num

num Ieſum Chriſtum, Pontificem ingeniti Dei Patris.

1 Tim. 1,4. Nolite errare in aliena gloria; *neque intendatis fabulis, & genealogiis interminatis*, & Iudaicis inflationibus; *Vetera* e-
2 Cor. 5,17. nim *tranſierunt*; & *ecce facta ſunt omnia nova*. Si enim nunc uſque ſecundum legem Iudaicam & circumciſionem carnis vivamus: negamus nos gratiam accepiſſe. Sancti enim Prophetæ ſecundum Ieſum Chriſtum vixerunt; ideoque & perſecutionem paſſi ſunt, inſpirati gratia ad manifeſtationem incredulis, quia unus eſt Deus omnipotens, qui manifeſtavit ſeipſum per Ieſum Chriſtum filium ſuum, qui eſt verbum ipſius, non prolativum ſcilicet, ſed ſubſtantiale, non locutio articulatæ vocis, ſed operatio Deitatis; ſubſtantia ſcilicet genita, in omnibus bene complacens ſubſtitutori.

Si ergo ex antiquis Scripturis converſi ad vacuam ſpem venerunt, expectantes Chriſtum (ſicuti ipſe Domi-

ἕνα Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν ἀρχιερέα τοῦ ἀγεννήτου Θεοῦ.

Μὴ πλανᾶσθε ταῖς ἑτεροδοξίαις, μηδὲ μύθοις ἐνέχετε, καὶ γενεαλογίαις ἀπεράντοις, καὶ ἰουδαϊκοῖς τύφοις· τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε καινὰ τὰ πάντα. Εἰ γὰρ μέχρι νῦν κατὰ νόμον Ἰουδαϊκὸν καὶ περιτομὴν σαρκὸς ζῶμεν, ἀρνούμεθα τὴν χάριν εἰληφέναι. οἱ γὰρ θειότατοι προφῆται κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν ἔζησαν· διὰ τοῦτο καὶ ἐδιώχθησαν, ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τῆς χάριτος, εἰς τὸ πληροφορηθῆναι τοὺς ἀπειθοῦντας, ὅτι εἷς Θεός ἐστιν ὁ παντοκράτωρ, ὁ φανερώσας ἑαυτὸν διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅς ἐστιν αὐτοῦ λόγος, οὐ ῥητὸς, ἀλλ' οὐσιώδης· οὐ γάρ ἐστι λαλιᾶς ἐνάρθρου φώνημα, ἀλλ' ἐνεργείας θεϊκῆς οὐσία γεννητὴ, ὃς πάντα κατευαρέστησε τῷ πέμψαντι αὐτόν.

Εἰ οὖν οἱ παλαιοῖς γράμμασιν ἀναστραφέντες εἰς καινότητα ἐλπίδος ἦλθον, ἐκδεχόμενοι Χριστὸν· ὡς ὁ Κύριος

διδάσκει, λέγων· Εἰ ἐπιστεύετε Μωσεῖ, ἐπιστεύσατε ἂν ἐμοί. περὶ γὰρ ἐμοῦ ἐκεῖνος ἔγραψε· καὶ, Ἀβραὰμ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἠγαλλιάσατο, ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τὴν ἐμὴν, καὶ εἶδεν, καὶ ἐχάρη. πρὶν γὰρ Ἀβραὰμ ἐγώ εἰμι. πῶς ἡμεῖς δυνησόμεθα ζῆσαι χωρὶς αὐτοῦ; οὗ καὶ οἱ προφῆται ὄντες δοῦλοι τῷ πνεύματι προεώρων αὐτὸν, καὶ ὡς διδάσκαλον ἀνέμενον, καὶ προσεδόκων ὡς Κύριον καὶ σωτῆρα, λέγοντες· Αὐτὸς ἥξει, καὶ σώσει ἡμᾶς.

Μηκέτι οὖν σαββατίζωμεν Ἰουδαϊκῶς, καὶ ἀργείαις χαίροντες. ὁ μὴ ἐργαζόμενος γὰρ, μὴ ἐσθιέτω. ἐν ἱδρῶτι γὰρ τοῦ προσώπου σου φάγῃ τὸν ἄρτον σου, φασὶ τὰ λόγια. ἀλλ᾽ ἕκαστος ὑμῶν σαββατιζέτω πνευματικῶς· μελέτῃ νόμου χαίρων, οὐ σώματος ἀνέσει· δημιουργίαν Θεοῦ θαυμάζων, οὐκ ἕωλα ἐσθίων, καὶ χλιαρὰ πίνων, καὶ μεμετρημένα βαδίζων, καὶ ὀρχήσει καὶ κρότοις νοῦν οὐκ ἔχουσι χαίρων· καὶ κατὰ τὸ σαββατίσαι,

nus docet, dicens: *Si crederetis Moyſi, crederetis utique & mihi: de me enim ille ſcripſit.* Ioan. 5, 46.
Nam & *Abraham*, inquit, *pater veſter exultavit, ut videret diem meum; & vidit, & gaviſus eſt: ante Abraham* enim, inquit, *ego ſum.*) quomodo nos poterimus vivere ſine ipſo? cui & Prophetæ ſervi fuerunt ſpiritu prævidētes eum, & tanquam magiſtrum expectabant, & ſperabant ut dominum & Salvatorem, dicentes; *Ipſe veniet: & ſalvabit nos.* Ioan. 8, 56, 58. Eſai. 35. 4.

Non ergo ſabbatizemus Iudaice, ut feriis gaudentes. *Qui* enim *non operatur*, inquit, *non manducet.* Et iterum: *In ſudore vultus tui manducabis panem tuum.* Sed unuſquiſque noſtrum ſabbatizet ſpiritualiter, meditationi legis congaudens, non corporis dimiſſione fabricationem Dei admirans, velut Iudæus; non omnia comedens, & tepidum bibens, & menſurate ambulans, & ſaltationes atque plauſum manuum nunc habens. Sed pro ſabbatizatione diem 2 Theſſ. 3, 10. Gen. 3, 19.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

diem feſtum celebret omnis Chriſtianus Dominicam reſurrectionem, regalem, eminentiſſimam omnium dierum: de qua Propheta expectans dicebat; *In finem, pro octava.* (Inſcrip. Pſal. 11, (al. 12.)) in qua die, & vita noſtra exorta eſt, & mortis in Chriſto facta victoria. quem filii perditionis negant, inimici ſcilicet Salvatoris, (Phil. 3, 19.) *quorum Deus venter eſt; qui terrena ſapiunt, amatores voluptatum, &* (2 Tim. 3,4,5.) non Dei, *ſpeciem quidem pietatis habentes, virtutem autem ejus abnegantes*; verbum Dei in tabernis prædicantes, & Dominum Ieſum Chriſtum vendentes, mulierum corruptores, aliena concupiſcentes, & pecuniarum amatores: à quibus eruamini, miſericordia Dei faciente, per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.

Non enim ſentimus utilitatem ejus, niſi nos tentaverit. Secundum autem quod agimus, jam non erimus niſi ipſe nos miſeratus fuerit. (Pſalm. 129,(al. 130.) 3.) *Si enim iniquitates obſervaverit; quis ſuſtinebit?* Efficiamur ergo digni cognomento quod accepimus. Qui enim alio no-

ἑορταζέτω πᾶς φιλόχριστος τὴν κυριακήν, τὴν ἀναστάσιμον, τὴν ὕπατον πασῶν τῶν ἡμερῶν· ἣν περιμένων ὁ προφήτης ἔλεγεν, Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς ὀγδόης· ἐν ᾗ καὶ ἡ ζωὴ ἡμῶν ἀνέτειλε, καὶ τοῦ θανάτου γέγονε νίκη ἐν Χριστῷ· ὃν τὰ τέκνα τῆς ἀπωλείας ἀρνοῦνται, οἱ ἐχθροὶ τοῦ σωτῆρος, ὧν ὁ Θεὸς ἡ κοιλία· οἱ τὰ ἐπίγεια φρονοῦντες, οἱ φιλήδονοι καὶ οὐ φιλόθεοι, μόρφωσιν εὐσεβείας ἔχοντες, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι· οἱ χριστέμποροι, τὸν λόγον καπηλεύοντες, καὶ τὸν Ἰησοῦν πωλοῦντες· οἱ τῶν γυναικῶν φθορεῖς καὶ τῶν ἀλλοτρίων ἐπιθυμηταί, οἱ χρηματολαίλαπες· ὧν ῥυσθείητε ἐλέει Θεοῦ, διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μὴ οὖν ἀναίσθητοι ὦμεν τῆς χρηστότητος αὐτοῦ· ἐὰν μιμήσηται ἡμᾶς, καθὰ πράσσομεν, οὐκ ἔτι ἐσμέν· ἐὰν γὰρ ἀνομίας παρατηρήσῃς, Κύριε τίς ὑποστήσεται; Γενώμεθα οὖν ἄξιοι τῆς ἐπωνυμίας ἧς εἰλήφαμεν. ὃς γὰρ ἂν ἄλλῳ

ὀνόματι καλεῖται πλεῖον τούτου, οὗτος οὐκ ἔστι τοῦ θεοῦ. οὐ γὰρ δέδεκται τὴν προφητείαν τὴν λέγουσαν περὶ ἡμῶν, ὅτι κληθήσεται ὀνόματι καινῷ, ὃ ὁ Κύριος ὀνομάσει αὐτὸν, καὶ ἔσται λαὸς ἅγιος. ὅπερ καὶ πεπλήρωται πρώτως ἐν Συρίᾳ· ἐν Αντιοχείᾳ γὰρ ἐχρημάτισαν οἱ μαθηταὶ Χριστιανοὶ, Παύλου καὶ Πέτρου θεμελιούντων τὴν ἐκκλησίαν. Ἀπόθεσθε οὖν τὴν κακὴν ζύμην, τὴν παλαιωθεῖσαν, τὴν σεσηπυῖαν· καὶ μεταβάλλεσθε εἰς νέαν ζύμην χάριτος. ἁλίσθητε ἐν Χριστῷ, ἵνα μὴ ὁ ἀλλότριος ὑμῶν κυριεύσῃ. ἄτοπόν ἐστιν Ἰησοῦν Χριστὸν λαλεῖν ἐπὶ γλώσσης, καὶ τὸν παυσθέντα Ἰουδαϊσμὸν ἐπὶ διανοίας ἔχειν. οὐ γὰρ Χριστιανισμὸς, οὐκ ἔστιν Ἰουδαϊσμός. εἷς γάρ ἐστιν ὁ Χριστὸς, εἰς ὃν πᾶν ἔθνος πιστεῦσαν, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογησαμένη, εἰς θεὸν συνήχθη· καὶ γεγόνασιν οἱ λιθώδεις τῇ καρδίᾳ, τέκνα τοῦ Θεοῦ, φίλοι Ἀβραάμ· καὶ ἐν τῷ σπέρματι αὐτοῦ, ἐνευλογήθησαν πάντες οἱ τεταγμένοι εἰς ζωὴν αἰώνιον ἐν Χριστῷ.

mine præter iſtud vocatur, hic non eſt Dei. Non enim ſuſcepit prophetiam dicentem de nobis: Quoniam *vocabitur nomine novo, quo Dominus vocabit eum; & erit populus ſanctus.* (Eſai. 26, 2, 12.) Quod & completum eſt primo in Antiochia Syriæ: ubi adquiſierunt diſcipuli nomẽ *Chriſtianum*, Petro & Paulo fundantibus Eccleſiam. (Act. 11, 26.) Abjicite ergo malum *vetus fermentum*, quod corrumpit & putrefacit; & percipite novum gratiæ fermentum. (1 Cor. 5. 7.) Exultate in Chriſto; ut non alienus dominetur veſtri. Ineptum eſt enim Ieſum Chriſtum lingua tantum proferre; & Iudaiſmnm in animo habere. Non enim Chriſtianitas in Iudaiſmum credidit; ſed Iudaiſmus in Chriſtianitatem. Omnes denique gentiles æqualiter crediderunt, & *omnis lingua Chriſtum confeſſa*, ad Dominum collecta eſt: (Phil. 2, 11.) & facti ſunt *lapidei* corde *filii amici Dei Abrahæ*; (Matth. 3, 9. Iacob. 2, 23.) *& in ſemine ejus benedicti ſunt omnes*, qui in vitam æternam deputati ſunt in Chriſto. (Geneſ. 22, 18. Gal. 3, 19.)

Hæc

Hæc autem, dilectiſſimi mihi, taliter ſcribens, non agnovi aliquos ex vobis ſic habere: ſed ſicut minimus veſtrum volo vos conſervatos eſſe, ut non incidatis in hamos inanis gloriæ; ſed ut ad plenum inſtructi ſitis in Chriſto. qui ante ſecula genitus eſt à Patre, poſtea autem factus ex Maria virgine ſine collocutione viri; & inhabitans ſancte & ſine querela, omnem infirmitatem omnemque languorem curavit in populo, & ſigna atque prodigia pro beneficiis hominum fecit, & illis qui longe erant, & eis qui prope in multitudinem, unum & ſolum verum Deum Patrem ſuum annunciavit: & paſſionem pertulit, & ab interfectoribus ſuis Iudæis ſub Pontio Pilato Præſide, & Herode Rege crucem ſuſtinuit; & mortuus eſt, atque reſurrexit; & in cœlos aſcendit ad illum qui miſit eum, & ſedet ad dexteram ejus, venturuſque eſt in conſummatione ſeculi in gloria paterna

Ταῦτα δὲ, ἀγαπητοί μου, οὐκ ἐπέγνων τινὰς ἐξ ὑμῶν οὕτως ἔχοντας, ἀλλ' ὡς μικρότερος ὑμῶν, θέλω προφυλάσσεσθαι ὑμᾶς μὴ ἐμπεσεῖν εἰς τὰ ἄγκιστρα τῆς κενοδοξίας· ἀλλὰ πληροφορεῖσθαι ἐν Χριστῷ, τῷ πρὸ πάντων μὲν αἰώνων γεννηθέντι παρὰ τοῦ Πατρός· γενομένῳ δὲ ὕστερον ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου, δίχα ὁμιλίας ἀνδρός. καὶ πολιτευσαμένῳ ὁσίως, καὶ πᾶσαν νόσον καὶ μαλακίαν θεραπεύσαντι ἐν τῷ λαῷ, καὶ σημεῖα καὶ τέρατα ποιήσαντι, ἐπ' εὐεργεσίᾳ ἀνθρώπων· καὶ τοῖς ἐξοκείλασιν εἰς πολυθεΐαν, τὸν ἕνα καὶ μόνον ἀληθινὸν καταγγείλαντι, τὸν ἑαυτοῦ πατέρα· καὶ τὸ πάθος ὑποστάντι, καὶ πρὸς τῶν χριστοκτόνων Ἰουδαίων ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου ἡγεμόνος καὶ Ἡρώδου βασιλέως, καὶ σταυρὸν ὑπομείναντι, καὶ ἀποθανόντι. καὶ ἀναστάντι, καὶ ἀνελθόντι εἰς τοὺς οὐρανοὺς πρὸς τὸν ἀποστείλαντα, καὶ καθεσθέντι ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ, καὶ ἐρχομένῳ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν αἰώνων μετὰ δόξης πατρικῆς,

κρῖναι

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

κρῖναι ζῶντας καὶ νεκροὺς, καὶ ἀποδοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Ταῦτα ὁ γνοὺς ἐν πληροφορίᾳ, καὶ πιστεύσας, μακάριος· ὥσπερ νῦν καὶ ὑμεῖς φιλόθεοι καὶ φιλόχριστοί ἐστε ἐν πληροφορίᾳ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν· ἧς ἐκτραπῆναι μηδενὶ ἡμῶν γένοιτο. Ὀναίμην ὑμῶν κατὰ πάντα, ἐάν περ ἄξιος ὦ· εἰ γὰρ καὶ δέδεμαι, πρὸς ἕνα τῶν λελυμένων ὑμῶν οὐκ εἰμί. Οἶδα ὅτι οὐ φυσιοῦσθε. Ἰησοῦν γὰρ ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς· καὶ μᾶλλον ὅταν ἐπαινῶ ὑμᾶς, οἶδα ὅτι ἐντρέπεσθε, ὡς γέγραπται· Δίκαιος ἑαυτοῦ κατήγορος· καὶ, Λέγε σὺ τὰς ἁμαρτίας σου πρῶτος, ἵνα δικαιωθῇς· καὶ, Ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διατεταγμένα ὑμῖν, λέγετε, ὅτι δοῦλοί ἐσμεν ἀχρεῖοι· ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν, βδέλυγμα παρὰ Θεῷ· ὁ Θεὸς γάρ, φησιν, ἱλάσθητί μοι τῷ ἁμαρτωλῷ. Διὰ τοῦτο οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι Ἀβραὰμ καὶ Ἰακὼβ, γῆν καὶ σποδὸν ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ

judicare vivos & mortuos, & reddere unicuique ſecundum opera ſua.

Hæc qui in pleno cognoverit & crediderit, beatus eſt: quomodo & vos amici Dei, & amatores Chriſti eſtis, in plenitudine ſpei noſtræ; à qua nulli noſtrum averti contingat. Adquiſivi vos in omnibus: ſiquidem dignus ero. Si enim vinctus ſum, ſed ad ſolutionem omnium veſtrum non ſum vinctus. Scio enim quia non inflamini: quia Ieſum habetis in vobis. Et magis cum laudavero vos, ſcio quia reveremini: ſicut ſcriptum eſt. quoniam *Iuſtus ſui accuſator eſt in primordio ſermonis.* &, *Dic tu,* inquit, *primus peccata tua ut juſtificeris.* &, *Cum feceritis*, inquit, *omnia quæ mandata ſunt vobis, dicite, Servi inutiles ſumus.* Quoniam in hominibus qui ſe exaltaverit, delinquit ante Deum. Dicit enim Deus: *Propitius factus ſum peccatori.* Propter quod magni illi, *Abraham* & *Iob*, terram & cinerem ſemetipſos ante Deum

Prover. 18, 17. (juxta LXX.) Eſai. 43, 9. Luc. 17, 10. Luc. 16, 15. Luc. 18, 13. Geneſ. 18, 27. Iob. 30, 19.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Deum nominaverunt. & *Da-*
1 Paral. 17. 16. *vid : Quis ſum ego*, ait, *coram*
Num. 12, 3. *te Domine ?* Nam & *Moyſes*,
ſupra omnes homines manſuetiſ-
Exod. 4, 10. *ſimus*, dicit ad Deum : *Graci-*
lis voce, & tardus lingua ſum
ego. Humiles ergo eſtote &
Luc. 14. 11. & 18. 14. vos ipſi, ut exaltemini. *Qui*
enim ſe humiliaverit exaltabi-
tur ; & qui ſe exaltaverit, hu-
miliabitur.

Studete itaque confirmari in dogmatibus Domini & Apoſtolorum : ut ex omnibus quæ facitis dirigamini in viam rectã carne & ſpiritu, fide & dilectione ; cum honore digno Epiſcopo veſtro, & corona digno atque ſpirituali *Stephano* Presbytero veſtro, & ſecundum Deum diaconis. Subjecti eſtote Epiſcopo, & invicem, quomodo Ieſus Patri : ut laus ſit in vobis ſecundum Deum. Videns vos repletos omnibus bonis ; compendioſe rogavi vos in dilectione Ieſu Chriſti. Mementote mei in orationibus veſtris, ut Deum merear adipiſci ; & Eccleſiæ quæ eſt in

ἑαυτοὺς ὠνόμαζον. καὶ ὁ Δαβὶδ, τίς εἰμι ἐγὼ ἐναντίον σοῦ Κύριε, ὅτι ἐδόξασάς με ἕως τούτου ; καὶ Μωσῆς, ὁ παρὰ πάντας ἀνθρώπους πρᾳότατος, λέγει πρὸς Θεόν· Ἰσχνόφωνος καὶ βραδύγλωσσός εἰμι ἐγώ. Ταπεινοφρονεῖτε οὖν καὶ αὐτοὶ, ἵνα ὑψωθῆτε· ὁ ταπεινῶν γὰρ ἑαυτὸν ὑψωθήσεται, καὶ ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται.

Σπουδάσατε οὖν βεβαιωθῆναι ἐν τοῖς δόγμασι τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀποστόλων· ἵνα πάντα, ὅσα ποιεῖτε, κατευοδωθήσηται, σαρκί τε καὶ πνεύματι, πίστει καὶ ἀγάπῃ, μετὰ τοῦ ἀξιοπρεπεστάτου ἐπισκόπου ὑμῶν, καὶ ἀξιοπλόκου καὶ πνευματικοῦ Στεφάνου τοῦ πρεσβυτέρου ὑμῶν, καὶ κατὰ Θεὸν διακόνων. ὑποτάγητε τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ ἀλλήλοις, ὡς ὁ Χριστὸς τῷ Πατρὶ, ἵνα ἕνωσις ᾖ κατὰ Θεὸν ἐν ὑμῖν. εἰδὼς ὑμᾶς πεπληρωμένους παντὸς ἀγαθοῦ, συντόμως παρεκάλεσα ὑμᾶς ἐν ἀγάπῃ Ἰησοῦ Χριστοῦ. μνημονεύετέ μου ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν, ἵνα Θεοῦ ἐπιτύχω. καὶ τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλη-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

σίας, ἧς οὐκ ἄξιός εἰμι καλεῖσθαι ἐπίσκοπος· ἐπιδέομαι γὰρ τῆς ἡνωμένης ὑμῶν ἐν Θεῷ προσευχῆς καὶ ἀγάπης, εἰς τὸ ἀξιωθῆναι τὴν ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίαν, διὰ τῆς εὐταξίας ὑμῶν, ποιμανθῆναι ἐν Χριστῷ.

Ἀσπάζονται ὑμᾶς Ἐφέσιοι ἀπὸ Σμύρνης (ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν) παρόντες εἰς δόξαν Θεοῦ, ὥσπερ καὶ ὑμεῖς, οἳ κατὰ πάντα με ἀνεπαύσατε, ἅμα Πολυκάρπῳ. Καὶ αἱ λοιπαὶ δὲ ἐκκλησίαι ἐν τιμῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀσπάζονται ὑμᾶς. Ἔρρωσθε ἐν ὁμονοίᾳ, πνεῦμα κεκτημένοι ἀδιάκριτον, ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, διὰ θελήματος Θεοῦ.

Syria, cujus non ſum dignus vocari Epiſcopus. Indigeo enim veſtra illa laudabili in Deo oratione & dilectione; ut dignus ſim illam, quæ in *Syria* eſt, Eccleſiam per bonam opinationem veſtram paſcere in Chriſto.

Salutant vos *Epheſii* de *Smyrna* (unde ſcribo vobis) præſentes in gloria Dei; quomodo in omnibus refeciſtis me, ſimul cum *Polycarpo*: & cæteræ Eccleſiæ in honore Ieſu Chriſti ſalutant vos. Incolumes eſtote, in unanimitate poſſidentes inſeparabilem ſpiritum, in Chriſto Ieſu; per voluntatem Dei.

EIVSDEM

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

EIVSDEM EPISTOLA AD TRALLIANOS.

Scripta ex Smyrna.

Ignatius, qui & Theophorus, dilectæ à Deo Patre & Domino Ieſu Chriſto Eccleſiæ ſanctæ quæ eſt in Trallis, electæ & Deo dignæ, pacificatæ in carne & ſpiritu Ieſu Chriſti ſpei noſtræ, in paſſione per crucem & mortem atque reſurrectionem: quam & ſaluto in plenitudine Apoſtolicæ formæ, & opto plurimum in Deo gaudere.

1 Tim. 1, 1.

IMmaculatum animum, & ſine dolo in perſeverantia cognovi vos habere, non in uſitationem, ſed in poſſeſſionem: ſecundum quod ſignificavit mihi Polybius Epiſcopus veſter, qui pervenit (voluntate Dei Patris & Ieſu Chriſti filii ejus, cooperatione Spiritus) ad *Smyrnam*; & ſic mihi congratulatus eſt vincto in Chriſto Ieſu, ita ut

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΡΑΛΛΗΣΙΟΥΣ.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ ἠγαπημένῃ ὑπὸ Θεοῦ Πατρὸς καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ ἁγίᾳ, τῇ οὔσῃ ἐν Τράλλεσιν, ἐκλεκτῇ καὶ ἀξιοθέῳ, εἰρηνευούσῃ σαρκὶ καὶ πνεύματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ἐν πάθει τῷ διὰ σταυροῦ καὶ θανάτου, καὶ ἀναστάσει· ἣν καὶ ἀσπάζομαι ἐν τῷ πληρώματι, ἐν ἀποστολικῷ χαρακτῆρι, καὶ εὔχομαι πλεῖστα χαίρειν.

ΑΜωμον διάνοιαν, καὶ ἀνυπόκριτον ἐν ὑπομονῇ, ἔγνων ὑμᾶς ἔχοντας, οὐ κατὰ χρῆσιν ἀλλὰ κατὰ κτῆσιν· καθὼς ἐδήλωσε Πολύβιος ὁ ἐπίσκοπος ὑμῶν· ὃς παρεγένετο (θελήματι Θεοῦ Πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, συνεργείᾳ Πνεύματος) ἐν Σμύρνῃ. καὶ οὕτως μοι συνεχάρη δεδεμένῳ ἐν Χριστῷ

Ιησοῦ,

Ἰησοῦ, ὥστέ με τὸ πᾶν πλῆθος ὑμῶν ἐν αὐτῷ θεωρῆσαι. ἀποδεξάμενος οὖν τὴν κατὰ Θεὸν ὑμῶν εὔνοιαν δι' αὐτοῦ, ἔδοξα εὑρὼν ὑμᾶς μιμητὰς ὄντας Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος.

Τῷ ἐπισκόπῳ ὑποτάσσεσθε ὡς τῷ Κυρίῳ. αὐτὸς γὰρ ἀγρυπνεῖ ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ὑμῶν, ὡς λόγον ἀποδώσων Θεῷ. διὸ καὶ φαίνεσθέ μοι οὐ κατὰ ἄνθρωπον ζῶντες, ἀλλὰ κατὰ Ἰησοῦν Χριστὸν· τὸν δι' ἡμᾶς ἀποθανόντα, ἵνα πιστεύοντες εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ, διὰ τοῦ βαπτίσματος κοινωνοὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ γένησθε. Ἀναγκαῖον οὖν ἐστὶν, ὅσαπερ ποιεῖτε, ἄνευ τοῦ ἐπισκόπου μηδὲν πράττειν ὑμᾶς. Ἀλλ' ὑποτάσσεσθε καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ, ὡς ἀποστόλοις Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς ἐλπίδος ἡμῶν, ἐν ᾧ διάγοντες, ἐν αὐτῷ εὑρεθησόμεθα. Δεῖ δὲ καὶ τοὺς διακόνους ὄντας μυστηρίων Χριστοῦ Ἰησοῦ, κατὰ πάντα τρόπον ἀρέσκειν. οὐ γὰρ βρωτῶν καὶ ποτῶν εἰσὶ διάκονοι, ἀλλ' ἐκκλησίας Θεοῦ ὑπηρέται.

omnem plenitudinem veſtram in ipſo conſpicerem. Suſcipiens ergo eum ſecundum Deum, veſtram benevolentiam per ipſum agnovi: inveniens vos imitatores eſſe Ieſu Chriſti ſalvatoris noſtri.

Epiſcopo ſubjecti eſtote, ſicut Domino. *Ipſe enim vigilat pro animabus veſtris; tanquam rationem redditurus* Deo. Propter quod videmini mihi non ſecundum hominem vivere, ſed ſecundum Chriſtum Ieſum: qui pro nobis mortuus eſt; ut credentes in morte ejus, per baptiſmum communicantes reſurrectionis ejus efficiamur. Neceſſarium eſt enim, vos nihil præter Epiſcopum facere, neque aliquid agere. Sed & Presbyteris ſubditi eſtote, ut Apoſtolis Ieſu Chriſti *ſpei noſtræ*; in quo perſeverantes, in ipſo inveniamur. Oportet ergo & Diaconis, qui ſunt in miniſterium Ieſu Chriſti, in omni modo placere. Non enim in cibo & potu ſunt miniſtri, ſed miniſtri Eccleſiæ Dei.

Hebr. 13, 17.

1 Tim. 1, 1.

Dei. Oportet ergo præcepta eorum obſervare, ſicut ignem ardentem.

Ipſi vero ſint tales. Vos autem reveremini eos, tanquam Dominum Ieſum Chriſtum: quoniam cuſtodes ſunt loci ejus; ſicut Epiſcopus forma eſt Patris omnium. Presbyteri vero ſicut conſeſſus Dei, & conjunctio Apoſtolorum Chriſti. Sine ipſis enim Eccleſia electa non eſt, neque collectio ſanctorum, neque congregatio ſancta. Confido enim & vos ſic conſiſtere. Exempla autem charitatis veſtræ accepi, & habeo penes meipſum in Epiſcopo veſtro: quoniam ipſius inſtitutio magna doctrina eſt. Nam & manſuetudo ejus virtus eſt, quam arbitror etiam illos qui ſine Deo ſunt revereri.

Quia autem diligo vos, parco frequentius vobis ſcribere; ne videar aliquibus contrarius aut tædioſus eſſe. Vinctus ſum enim pro Chriſto: ſed nondum Chriſto dignus ſum. Si autem conſum-

δέον οὖν αὐτῶν τὰ ἐγκλήματα φυλάττεσθαι, ὡς πῦρ φλέγον.

Αὐτοὶ μὲν οὖν ἔσωσαν τοιοῦτοι· ὑμεῖς δὲ ἐντρέπεσθε αὐτοὺς ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν, οὗ φύλακές εἰσι τοῦ τόπου. ὡς καὶ ὁ ἐπίσκοπος, τοῦ πατρὸς τῶν ὅλων τύπος ὑπάρχει. οἱ δὲ πρεσβύτεροι, ὡς συνέδριον Θεοῦ, καὶ σύνδεσμος ἀποστόλων Χριστοῦ. χωρὶς τούτων ἐκκλησία ἐκλεκτὴ οὐκ ἔστιν, οὐ συνάθροισμα ἁγίων, οὐ συναγωγὴ ὁσίων. πέπεισμαι δὲ καὶ ὑμᾶς οὕτω διακεῖσθαι. τὸ γὰρ ἐξεμπλάριον τῆς ἀγάπης ἔλαβον καὶ ἔχω μετ' ἐμαυτοῦ, ἐν τῷ ἐπισκόπῳ ὑμῶν· οὗ αὐτὸ τὸ κατάστημα μεγάλη μαθητεία, ἡ δὲ πραότης αὐτοῦ δύναμις, ὃν λογίζομαι καὶ τοὺς ἀθέους ἐντρέπεσθαι.

Ἀγαπῶν ὑμᾶς, φείδομαι συντονώτερον ἐπιστεῖλαι, ἵνα μὴ δόξω τισὶν εἶναι προσαντής, ἢ ἐπιδεής. Δέδεμαι μὲν διὰ Χριστὸν, ἀλλ' οὐδέπω Χριστοῦ ἄξιός εἰμι· ἐὰν δὲ τελειωθῶ, τά-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

χα γενήσομαι. οὐχ ὡς Ἀπόστολος διατάσσομαι, ἀλλ' ἐμαυτὸν μετρῶ, ἵνα μὴ ἐν καυχήσει ἀπόλλωμαι. καλὸν δὲ τὸ ἐν Κυρίῳ καυχᾶσθαι. Κἂν ἐῤῥωμένος ὦ τὰ κατὰ Θεὸν, πλεῖον με δεῖ φοβεῖσθαι, καὶ μὴ προσέχειν τοῖς εἰκῆ φυσιοῦσί με. οἱ γάρ με ἐπαινοῦντες, μαστιγοῦσιν, ἀλλ' οὐκ οἶδα εἰ ἄξιός εἰμι. ὁ γὰρ ζῆλος τοῦ ἐχθροῦ πολλοῖς μὲν οὐ φαίνεται, ἐμὲ δὲ πολεμεῖ. χρήζω οὖν πραότητος, ἐν ᾗ καταλύεται ὁ ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου ὁ διάβολος.

Μὴ γὰρ οὐκ ἐβουλόμην ὑμῖν μυστικώτερα γράψαι; ἀλλὰ φοβοῦμαι, μὴ νηπίοις οὖσιν ὑμῖν βλάβην παραθῶμαι. καὶ σύγγνωτέ μοι, μὴ, οὐ δυνηθέντες χωρῆσαι τὴν ἐνέργειαν, στραγγαλωθῆτε. καὶ γὰρ ἐγὼ οὐ, καθ' ὅτι δέδεμαι, καὶ δύναμαι νοεῖν τὰ ἐπουράνια, καὶ τὰς ἀγγελικὰς τάξεις, καὶ τὰς τῶν ἀγγέλων καὶ στρατιῶν ἐξαλλαγὰς, δυνάμεών τε καὶ κυριοτήτων διαφορὰς, θρόνων τε καὶ ἐξουσιῶν παραλλαγὰς, αἰώνων

mavero ; forſitan ero. Non ſicut Apoſtolus præcipio: ſed metior meipſum ; ne in gloriatione mea pereain. Bonum eſt enim *in Domino gloriari.* Et 1 Cor. 1. 31.
ſi ſalvatus fuero apud Deum; plus me oportet timere, & non attẽdere ad eos qui magnificant me. Hi vero qui me laudant, potius flagellant. Eligo enim pati : ſed neſcio ſi dignus ſum. Zelus enim inimici multis non videtur : me autem impugnat. Debeo ergo eſſe manſuetus ; ut diſſolvatur princeps hujus ſeculi Diabolus.

Nunquid non poteram vobis ſecretiora ſcribere ? Sed timeo ne parvulis vobis conſtitutis læſionem imponam. Et ignoſcite mihi : quia non valetis ferre onera vinculorum, quemadmodũ ego vinctus ſum. Et poſſum quidem intelligere cœleſtia : angelorum ſcilicet atque archangelorum ordines, militiarum diverſitates, virtutum & dominationum differentias, ſedium atque poteſtatum diſtantias, æternorum magnificen-

ficentias, Cherubin & Seraphin excellentias, Spiritus ſublimitatem, Domini regnum, & ſuper hæc omnia omnitenentis Dei incomparabilitatem. Hæc igitur ego cognoſcens, non omnino perfectus ſum, aut diſcipulus eſſe poſſum qualis *Paulus*, aut *Petrus*. Multum enim mihi reſtat, ne à Deo derelinquar.

Rogo autem vos (non ego, ſed dilectio Chriſti Ieſu)
1 Cor. 1, 10. *ut idipſum dicatis omnes, & non ſint in vobis ſchiſmata; ſitis autem perfecti in eodem ſenſu, & in eadem ſcientia.* Sunt enim quidam vaniloqui & mentis ſeductores, non Chriſtiani ſed Chriſtum mercantes, ſeductione circumferentes no-
2 Cor. 2, 17. men Chriſti, & *cauponantes* verbum Euangelii, & venenum erroris commiſcentes dulci blandimento: ſicut œnomelli virus admiſcentes; ut qui biberit illius potus guſtabilem ſenſum, dulcedine captus, inobſervanter morti addicatur.

τε μεγαλότητας, τῶν τε Χερουβεὶμ καὶ Σεραφεὶμ τὰς ὑπεροχὰς, τοῦ τε Πνεύματος τὴν ὑψηλότητα, καὶ τοῦ Κυρίου τὴν βασιλείαν, καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ τοῦ Παντοκράτορος Θεοῦ ἀπαράθετον. ταῦτα γινώσκων ἐγὼ, οὐ πάντως ἤδη τετελείωμαι, ἢ μαθητής εἰμι οἷος Παῦλος καὶ Πέτρος· πολλὰ γάρ μοι λείπει, ἵνα Θεοῦ μὴ ἀπολειφθῶ.

Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς, οὐκ ἐγὼ, ἀλλ᾽ ἡ ἀγάπη Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, καὶ μὴ ᾖ ἐν ὑμῖν σχίσματα· ἦτε δὲ κατηρτισμένοι τῇ αὐτῇ γνώμῃ, καὶ τῷ αὐτῷ νοΐ. Εἰσὶ γάρ τινες ματαιολόγοι καὶ φρεναπάται, οὐ Χριστιανοὶ ἀλλὰ χριστέμποροι, ἀπάτῃ περιφέροντες τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, καὶ καπηλεύοντες τὸν λόγον τοῦ εὐαγγελίου, καὶ τὸν ἰὸν προσπλέκοντες τῆς πλάνης τῇ γλυκείᾳ προσηγορίᾳ, ὥσπερ οἰνομέλιτι κώνειον κεραννύντες, ἵνα ὁ πίνων, τῇ γλυκυτάτῃ κλαπεὶς ποιότητι, τὴν γευστικὴν αἴσθησιν ἀφυλάκτως τῷ θανάτῳ περιπαρῇ.

Παραι-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Παραινεῖ τις τῶν παλαιῶν, Μηδεὶς ἀγαθὸς λεγέσθω κακῷ τὸ ἀγαθὸν κεραννύς. Λέγουσι γὰρ Χριστὸν, οὐχ ἵνα Χριστὸν κηρύξωσιν, ἀλλ' ἵνα Χριστὸν ἀθετήσωσι. καὶ οὐ νόμον συστήσουσιν, ἀλλ' ἵνα ἀνομίαν καταγγέλλωσι. τὸν μὲν γὰρ Χριστὸν ἀλλοτριοῦσι τοῦ Πατρός· τὸν δὲ νόμον τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἐκ Παρθένου γέννησιν διαβάλλουσιν. ἐπαισχυνόμενοι τὸν σταυρὸν, τὸ πάθος ἀρνοῦνται, καὶ τὴν ἀνάστασιν οὐ πιστεύουσι. τὸν Θεὸν ἄγνωστον εἰσηγοῦνται, τὸν Χριστὸν ἀγέννητον νομίζουσι, τὸ δὲ Πνεῦμα, οὐδὲ ὅτι ἐστὶν ὁμολογοῦσι. τινὲς δὲ αὐτῶν, τὸν μὲν υἱὸν ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναι λέγουσι· ταὐτὸν δὲ εἶναι πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ πνεῦμα ἅγιον· καὶ τὴν κτίσιν, ἔργον Θεοῦ οὐ διὰ Χριστοῦ, ἀλλ' ἑτέρου τινὸς ἀλλοτρίας δυνάμεως.

Ἀσφαλίζεσθε οὖν τοὺς τοιούτους, ἵνα μὴ λάβητε βρόχον ταῖς ἑαυτῶν ψυχαῖς. Καὶ τὸν βίον ὑμῶν ἀπρόσκοπον τίθεσθε

Monet autem quidam antiquorum; ut *nemo bonus dicatur, qui malum bono admiſcuerit.* Nominant enim Chriſtum; non ut Chriſtum prædicent, ſed ut Chriſtum ſpernant; & legem proferunt; non ut legem ſtatuant, ſed ut legi contraria annuncient. Chriſtum enim alienant à Patre: legem vero Chriſti, & nativitatem ex Virgine abjiciunt: crucem erubeſcentes, & paſſionem negantes, & reſurrectioni non credentes. Deum incognitum profitentur, Chriſtum ingenitum putant; & neque quia eſt Spiritus ſanctus, confitentur. Quidam vero eorum Filium hominem purum eſſe dicunt: alii autem ipſum dicunt eſſe Patrem, ipſum Filium, ipſumque Spiritum ſanctum; & creaturam non opera Dei eſſe per Chriſtum dicunt, ſed alterius cujuſdam extraneæ virtutis.

Cavete ergo à talibus; ne ſumatis laqueos animabus veſtris: & vitam veſtram inexplorabilem apponite omnibus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Oſe. 5, 1. & Prov. 18, 9. (juxta LXX.) nibus hominibus; ne *efficiamini muſcipula explorationis, & ſicut retia extenſa.* Qui enim *ſibi non parcit in operibus ſuis, frater eſt polluentis ſemetipſum.* Si ergo & vos deponatis naturalem ſuperbiam, inflatilẽ & tumidam extollentiam; poſſibile erit vobis inſeparabiles eſſe à Deo. Pſalm. 84. (al. 85.) 9. Eſai. 66, 2. *Prope eſt* enim *Dominus* timẽtibus eum: &, *In quem,* inquit, *reſpiciam niſi in humilem, & quietum, & trementem verba mea?*

Veneramini autem & Epiſcopum veſtrum, ſicut Chriſtum, ſecundum quod vobis beati Apoſtoli præceperunt. Qui enim intra altare eſt cõſtitutus, mundus eſt: propter quod obedite Epiſcopo veſtro, & presbyteris. Qui vero extra altare eſt conſtitutus, extra Epiſcopum eſt & Presbyteros & Diaconos aliquid agens. Qui talis fuerit, 1 Tim. 5. 8. pollutus eſt conſcientia, *& eſt deterior infideli.* Quid eſt enim Epiſcopus, niſi omnem principatum & poteſtatem illorum omnium tenens; quẽadmodum deceat hominem

πᾶσιν ἀνθρώποις· ἵνα μὴ γίνησθε παγὶς τῇ σκοπιᾷ, καὶ ὡς δίκτυον ἐκτεταμένον. ὁ μὴ ἰώμενος γὰρ ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἔργοις ἑαυτοῦ, ἀδελφός ἐστι τοῦ λυμαινομένου ἑαυτόν. ἐὰν οὖν καὶ ὑμεῖς ἀποθῆσθε φυσίωσιν, ἀλαζονείαν, τῦφον, ὑπεροψίαν, δυνατὸν ὑμῖν ἐστὶν εἶναι ἀχωρίστοις Θεοῦ. ἐγγὺς γάρ ἐστι φοβουμένοις αὐτόν· καὶ, Ἐπὶ τίνα, φησὶν, ἐπιβλέψω, ἀλλ' ἢ ἐπὶ τὸν ταπεινὸν καὶ ἡσύχιον, καὶ τρέμοντά μου τοὺς λόγους;

Αἰδεῖσθε δὲ καὶ τὸν ἐπίσκοπον ὑμῶν, ὡς Χριστὸν, καθ' ὃ ὑμῖν οἱ μακάριοι διετάξαντο ἀπόστολοι. ὁ ἐντὸς τοῦ θυσιαστηρίου ὢν, καθαρός ἐστι. διὸ καὶ ὑπακούει τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις· ὁ δὲ ἐκτὸς ὢν, οὗτός ἐστιν ὁ χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν διακόνων τι πράσσων. ὁ τοιοῦτος μεμίανται τῇ συνειδήσει, καὶ ἔστιν ἀπίστου χείρων. Τί γάρ ἐστιν ἐπίσκοπος; ἀλλ' ἢ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας ἐπέκεινα πάντων κρατῶν, ὡς οἷόν τε ἄνθρωπον

κρατεῖν μιμητὴν γινόμενον κατὰ δύναμιν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ. Τί δὲ πρεσβυτέριον; ἀλλ' ἢ σύστημα ἱερὸν, σύμβουλοι καὶ συνεδρευταὶ τοῦ ἐπισκόπου. Τί δὲ διάκονοι; ἀλλ' ἢ μιμηταὶ τῶν ἀγγελικῶν δυνάμεων, λειτουργοῦντες αὐτῷ λειτουργίαν καθαρὰν καὶ ἄμωμον· ὡς Στέφανος ὁ ἅγιος Ἰακώβῳ τῷ μακαρίῳ, καὶ Τιμόθεος, καὶ Λῖνος Παύλῳ, καὶ Ἀνέγκλητος, καὶ Κλήμης Πέτρῳ. Ὁ τοίνυν τούτων παρακούων, ἄθεος πάμπαν εἴη ἂν, καὶ δυσσεβὴς, καὶ ἀθετῶν Χριστὸν, καὶ τὴν αὐτοῦ διάταξιν σμικρύνων.

Ἐγὼ δὲ ταῦτα ὑμῖν ἐπιστέλλω, οὐχ ὅτι ἔγνων τοιούτους τινὰς ἐν ὑμῖν. (ἀλλὰ μὴ δὲ συγχωρήσειεν ποτὲ ὁ Θεὸς τοιοῦτον εἰς ἀκοὰς ἐλθεῖν τὰς ἐμὰς, ὁ μὴ φεισάμενος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ διὰ τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν·) ἀλλὰ προορῶν τὰς ἐνέδρας τοῦ πονηροῦ, ταῖς παραγγελίαις προασφαλίζομαι ὑμᾶς, ὡς τέκνα μου ἀγαπητὰ καὶ πιστὰ ἐν Χριστῷ· προποτίζων ὑμᾶς τὰ φυλακτικὰ

tenere imitatorem Dei factum ſecundum virtutem? Quid eſt Presbyterium, niſi conſtitutio ſancta, conſiliarii & confeſſores Epiſcopi? Quid etiam Diaconi, niſi imitatores Chriſti, miniſtrantes Epiſcopo (ſicut Chriſtus Patri) & operantes illi operationem mundam & immaculatam? quomodo ſanctus *Stephanus* beatiſſimo *Iacobo*, & *Timotheus* & *Linus Paulo*, & *Anacletus* & *Clemens Petro*. Qui igitur iſtis inobediens fuerit, hic ſine Deo omnino erit, & impius, & contemnens Chriſtum, & ordinationem ipſius minorans.

Ego vero hæc vobis mando, non quod aliquos inter vos tales agnoverim (nec permittat Deus aliquando aliquid hujuſmodi in auribus
meis introire, *qui filio ſuo non* Rom. 8, 32.
pepercit propter ſanctam Eccleſiam) ſed prævidens ſeditiones iniqui, præmonitione conforto vos, ſicut filios meos chariſſimos, & fideles in Domino: præpotans vos medicamine præmuniente con-

contra imminentem peſtilentiam ; quam etiam vos tanquam morbum fugite, beneplaciti in Chriſto Domino noſtro. Vos ergo ſuccincti manſuetudine, imitatores eſtote paſſionum Chriſti, & dilectionis ejus, qua dilexit nos, dans ſemetipſum pro nobis redemptionem ; ut nos ſanguine ſuo mundaret antiquæ impietatis, & vitam nobis præſtaret, incipientibus nobis jam perire pro malitia quæ erat in nobis.

Nemo ergo veſtrum adverſus proximum aliquid habeat : dicente Domino ; *Dimittite, & dimittetur vobis.* Nolite occaſionem dare gentibus ; ne propter aliquos paucos inſipientes *verbum Domini & doctrina blaſphemetur :* ne in vobis compleatur quod Propheta ex perſona Dei ad hujuſmodi dicit ; *Quoniam per vos nomen meum blaſphematur in gentibus.*

Marc. 11, 25. & Luc. 6, 37.

Tit. 2, 5. & 1 Tim. 6, 1.

Eſai. 52. 5. & Ezech. 36, 23.

Obturate ergo aures veſtras, quando vobis quis ſine *Ieſu Chriſto* filio Dei loquitur. qui factus eſt ex ſemine *David* per *Mariam* ; qui vere natus eſt ex Deo

τῆς λοιμικῆς τῶν ἀνυποτάκτων νόσου· ἧς ὑμεῖς ἀποφεύγετε τὴν νόσον, εὐδοκίᾳ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Ὑμεῖς οὖν ἀναλαβόντες πρᾳότητα, γίνεσθε μιμηταὶ παθημάτων καὶ ἀγάπης αὐτοῦ, ἣν ἠγάπησεν ἡμᾶς, δοὺς ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν λύτρον· ἵνα τῷ αἵματι αὐτοῦ καθαρίσῃ ἡμᾶς παλαιᾶς δυσσεβείας, καὶ ζωὴν ἡμῖν παράσχηται, μέλλοντας ὅσον οὐδέπω ἀπόλλυσθαι ὑπὸ τῆς ἐν ἡμῖν κακίας.

Μηδεὶς οὖν ἡμῶν τι κατὰ τοῦ πλησίον ἐχέτω. ἄφετε γάρ, φησὶν ὁ Κύριος ὑμῶν, καὶ ἀφεθήσεται ὑμῖν. μὴ ἀφορμὰς δίδοτε τοῖς ἔθνεσιν· ἵνα μὴ ὀλίγων τινῶν ἀφρόνων ἕνεκεν ὁ λόγος καὶ ἡ διδασκαλία βλασφημῆται. Οὐαὶ γάρ, φησὶν ὁ Προφήτης ὡς ἐκ προσώπου τοῦ Θεοῦ, δι' οὗ τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσι.

Κωφώθητε οὖν, ὅταν ὑμῖν χωρὶς Ἰησοῦ Χριστοῦ λαλῇ τις, τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ Δαβίδ, τοῦ ἐκ Μαρίας· ὃς ἀληθῶς ἐγεν-

νήθη καὶ ἐκ Θεοῦ καὶ ἐκ Παρθένου, ἀλλ' οὐχ ὡσαύτως. οὐδὲ γὰρ ταὐτὸ, Θεὸς καὶ ἄνθρωπος. ἀληθῶς ἀνέλαβε σῶμα. ὁ Λόγος γὰρ σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐπολιτεύσατο ἄνευ ἁμαρτίας. Τίς γὰρ, φησὶν, ἐξ ὑμῶν ἐλέγχει με περὶ ἁμαρτίας; ἔφαγε καὶ ἔπιεν ἀληθῶς· ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανεν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου. ἀληθῶς δὲ, καὶ οὐ δοκήσει, ἐσταυρώθη, καὶ ἀπέθανε βλεπόντων οὐρανίων, καὶ ἐπιγείων, καὶ καταχθονίων. οὐρανίων μὲν, ὡς τῶν ἀσωμάτων φύσεων· ἐπιγείων τε, Ἰουδαίων καὶ Ῥωμαίων, καὶ τῶν παρόντων κατ' ἐκείνου καιροῦ ἀνθρώπων σταυρουμένου τοῦ Κυρίου. καταχθονίων δὲ, ὡς τοῦ πλήθους τοῦ συναναστάντος τῷ Κυρίῳ. Πολλὰ γὰρ, φησὶ, σώματα τῶν κεκοιμημένων ἁγίων ἠγέρθη, τῶν μνημείων ἀνεῳχθέντων· καὶ κατῆλθεν εἰς ᾅδην μόνος, ἀνῆλθε δὲ μετὰ πλήθους, καὶ ἔσχισε τὸν ἀπ' αἰῶνος φραγμὸν, καὶ τὸ μεσότοιχον αὐτοῦ ἔλυσε· καὶ ἀνέστη διὰ τριῶν ἡ-

& ex virgine: quia hoc ipſum eſt quod & Deus. Suſcepit enim vere corpus : *Verbum,* (inquit) *caro factum eſt ; & habitavit* ſine peccato *in nobis.* *Quis* enim (inquit) *ex vobis arguet me de peccato ?* Manducavit enim vere & bibit ; & crucifixus eſt, & mortuus ſub *Pontio Pilato.* Sed & ſecundum placitum voluntatis ſuę vere crucifixus eſt, & vere mortuus videntibus cæleſtibus & terreſtribus & infernis. *Cæleſtibus* quidem, tanquam incorporalibus naturis : *terreſtribus* vero, ut Iudæis, & Romanis, & cæteris hominibus, qui tunc eodem tempore præſto erant quando crucifixus eſt Dominus. *Infernis* autem, ut multitudine eorum qui cum Domiuo reſurrexerunt. *Multa,* inquit, *corpora ſanctorum dormientium reſurrexerunt de monumentis patefactis.* Deſcendit enim in infernum ſolus ; aſcendit vero cum multitudine : & dirupit materiam, quæ erat à ſeculo, & medium parietem ejus diſſolvit ; & reſurrexit tertia die,

Ioan. 1, 14.

Ioan. 8. 46.

Matth. 27. 52.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

die, reſuſcitante eum Patre. & poſt dies quibus converſatus eſt cum Apoſtolis, aſſumptus eſt ad Patrem : & *ſedit*
Hebr. 1. 13. & 10. 12, 13. *ad dexteram ejus* ; expectans *donec ponantur omnes inimici ejus ſub pedibus ipſius.*

Die ergo Paraſceue, tertia hora accepit ſententiam à *Pilato*, permittente Patre ; ſexta vero crucifixus eſt ; nona autem emiſit ſpiritum. Ante ſolis vero occaſum depoſitus eſt de cruce, & ſepultus in monumento novo. Sabbato vero manſit ſub terra in ſepulchro, in quo poſuit eum *Ioſeph* ab *Arimathia.* Dominica autem die reſurrexit à mortuis : ſecundum quod
Matth. 12, 40. dictum eſt ab eo: *Sicut fuit Ionas in ventre ceti tribus diebus & tribus noctibus ; ſic erit filius hominis in corde terræ tribus diebus & tribus noctibus.* Continet ergo dies Paraſceue paſſionem ejus, Sabbatum vero ſepulturam & requiem, Dominica autem reſurrectionem.

Quidam autem, tanquam ſine Deo, increduli & infide-

μερῶν, ἐγείραντος αὐτὸν τοῦ Πατρὸς, καὶ τεσσαράκοντα ἡμέρας συνδιατρίψας τοῖς Ἀποστόλοις, ἀνελήφθη πρὸς τὸν Πατέρα. καὶ ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ, περιμένων ἕως ἂν τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ.

Τῇ οὖν παρασκευῇ, τρίτῃ ὥρᾳ ἀπόφασιν ἐδέξατο παρὰ τοῦ Πιλάτου, συγχωρήσαντος τοῦ πατρὸς· ἕκτῃ ὥρᾳ ἐσταυρώθη· ἐννάτῃ ἀπέπνευσε· πρὸ ἡλίου δύσεως ἐτάφη. τὸ Σάββατον ὑπὸ γῆν μένει ἐν τῷ μνημείῳ, ᾧ ἀπέθετο αὐτὸν Ἰωσὴφ ὁ ἀπὸ Ἀριμαθίας. ἐπιφωσκούσης κυριακῆς ἀνέστη ἐκ τῶν νεκρῶν, κατὰ τὸ εἰρημένον ὑπ' αὐτοῦ· ὥσπερ ἦν Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας, οὕτως ἔσται καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς γῆς τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας. Περιέχει οὖν ἡ μὲν παρασκευὴ, τὸ πάθος· τὸ Σάββατον, τὴν ταφήν· ἡ κυριακὴ, τὴν ἀνάστασιν.

Εἰ δὲ, ὥσπερ τινὲς ἄθεοι ὄντες,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

τουτέστιν ἄπιστοι, λέγουσι, τῷ δοκήσει γεγεννῆσθαι αὐτὸν ἄνθρωπον, οὐκ ἀληθῶς ἀνειληφέναι σῶμα, καὶ τῷ δοκεῖν τεθνηκέναι, πεπονθέναι οὐ τῷ ὄντι. τινὸς ἕνεκεν ἐγὼ δέδεμαι, καὶ εὔχομαι θηριομαχῆσαι; δωρεὰν οὖν ἀποθνήσκω. ἄρα καταψεύδομαι τοῦ σταυροῦ τοῦ Κυρίου. καὶ περιττὸς ὁ προφήτης, Ὄψονται εἰς ὃν ἐξεκέντησαν, καὶ κόψονται ἐφ' ἑαυτοῖς ὡς ἐπὶ ἀγαπητῷ. Οὐκοῦν ἄπιστοι αὐτοὶ, οὐχ ἧττον τῶν σταυρωσάντων αὐτόν. Ἐγὼ δὲ οὐ τῷ δοκεῖν ἔχω τὰς ἐλπίδας ἐπὶ τῷ ὑπὲρ ἐμοῦ ἀποθανόντι, ἀλλὰ τῷ ὄντι· ἀληθείας γὰρ ἀλλότριον τὸ ψεῦδος. Ἀληθῶς τοίνυν ἐγέννησε Μαρία σῶμα, θεὸν ἔνοικον ἔχον· καὶ ἀληθῶς ἐγεννήθη ὁ Θεὸς Λόγος ἐκ τῆς παρθένου, σῶμα ὁμοιοπαθὲς ἡμῖν ἠμφιεσμένος. ἀληθῶς γέγονεν ἐν μήτρᾳ, ὁ πάντας ἀνθρώπους ἐν μήτρᾳ διαπλάττων· καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ σῶμα ἐκ τῶν τῆς παρθένου

les dicunt eum putative tantum fuiſſe hominem, & non verum corpus ſuſcepiſſe; atque putative paſſum & mortuum. Ego vero pro paſſione & morte Domini mei vinctus ſum; & opto ad beſtias pugnare. Si enim putative & non vere paſſus eſt atq; mortuus: ergo ego gratis moriturus ſum, mendacia de cruce Domini confingens. Sed & Propheta ſuperflue dixit. *Videbunt in quem compunxerunt: & plangent ſuper ſeipſos, tanquam ſuper dilectum; & dolebunt dolore, tanquam ſuper primogenitum.* Zachar. 12, 10. Ergo infideles illi & increduli non minus ſunt, quam illi qui eum crucifixerunt. Ego autem, ſic devovi ſpem habere in eum, qui pro me vere mortuus eſt: quia alienum eſt ab eo mendacium. Vere etenim peperit *Maria* corpus, Deo in eo habitante; & vere natus eſt Deus Verbum ex Virgine, corpus ſimiliter nobis paſſibile ſine peccato induens. Vere conceptus eſt in utero, & factus eſt in vulva; formans & faciens ſibi corpus ex Virgine, ſine

ſine ſemine ſcilicet & collo-
cutione viri : portatuſque in
utero, ſicut & nos tempore
portati ſumus, & vere lacta-
tus eſt, & nutritus ſicut nos,
& cibo & potu ſicuti & nos
Luc. 3. 23. uſus eſt, & *triginta annos agens*
baptizatus eſt à *Iohanne*, in
veritate & non in phanta-
ſmate; & tribus annis prædi-
cavit Euangelium, & fecit
ſigna & prodigia coram fal-
ſis Iudæis: & à *Pilato* præſide
Iudex judicatus eſt, flagella-
tus eſt, colaphis cæſus eſt,
conſputus eſt, ſpineam co-
ronam purpureamque ve-
ſtem portavit, condemnatus
eſt, crucifixus eſt vere (vo-
luntarie complacens) non
phantaſtice, neque fallaciter
mortuus eſt, ſed vere; ſepul-
tus eſt, & reſurrexit à mor-
tuis. Sicut ipſe alicubi orans
Pſal.40, (al. 41.) 10. patrem dicebat : *Tu autem,*
Domine, reſuſcita me & reddam
Iohan. 11, 42. *illis.* Et Pater, qui *ſemper eum*
Pſal.81, (al.82,) 8. *exaudit*, reſpondens ait : *Ex-*
ſurge Deus, judica terram ; quo-
niam tu hæreditabis in omnibus
gentibus.

σπερμάτων, πλὴν ὅσον ἄνευ ὁμι-
λίας ἀνδρός· ἐκυοφορήθη, ὡς καὶ
ἡμεῖς, χρόνων περιόδοις· καὶ ἀλη-
θῶς ἐτέχθη, ὡς καὶ ἡμεῖς· καὶ ἀ-
ληθῶς ἐγαλακτοτροφήθη, καὶ
τροφῆς κοινῆς καὶ πότου μετέσχεν,
ὡς καὶ ἡμεῖς· καὶ τρεῖς δεκάδας
ἐτῶν πολιτευσάμενος, ἐβαπτίσθη
ὑπὸ Ἰωάννου ἀληθῶς, καὶ οὐ δο-
κήσει· καὶ τρεῖς ἐνιαυτοὺς κηρύξας
τὸ εὐαγγέλιον, καὶ ποιήσας ση-
μεῖα καὶ τέρατα, ὑπὸ τῶν ψευδοϊου-
δαίων, καὶ Πιλάτου τοῦ ἡγεμόνος, ὁ
κριτὴς ἐκρίθη, ἐμαστιγώθη, ἐπὶ
κόῤῥης ἐῤῥαπίσθη, ἐνεπτύσθη, ἀ-
κάνθινον στέφανον καὶ πορφυροῦν ἱ-
μάτιον ἐφόρησε, κατεκρίθη, ἐ-
σταυρώθη ἀληθῶς, οὐ δοκήσει, οὐ
φαντασίᾳ, οὐκ ἀπάτῃ· ἀπέθανεν
ἀληθῶς, καὶ ἐτάφη, καὶ ἠγέρθη
ἐκ τῶν νεκρῶν· καθώς που προσηύ-
χετο λέγων, Σὺ δὲ Κύριε ἀνάστη-
σόν με, καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς.
καὶ ὁ πάντοτε ἐπακούων αὐτῷ πα-
τὴρ, ἀποκριθεὶς λέγει· Ἀνάστα ὁ
Θεὸς, κρῖνον τὴν γῆν, ὅτι σὺ κατα-
κληρονομήσεις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν.

Ὁ τοίνυν

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Ὁ τοίνυν ἀναστήσας αὐτὸν πατὴρ, καὶ ἡμᾶς δι' αὐτοῦ ἐγερεῖ· οὗ χωρὶς, τὸ ἀληθινῶς ζῆν οὐκ ἕξει τις· λέγει γὰρ, ὅτι Ἐγώ εἰμι ἡ ζωή. ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται· καὶ πᾶς ὁ ζῶν, καὶ πιστεύων εἰς ἐμὲ, κἂν ἀποθάνῃ, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. Φεύγετε οὖν τὰς ἀθέους αἱρέσεις· τοῦ διαβόλου γάρ εἰσιν ἐφευρέσεις, τοῦ ἀρχεκάκου ὄφεως, τοῦ διὰ τῆς γυναικὸς ἀπατήσαντος Ἀδὰμ τὸν πατέρα τοῦ γένους ἡμῶν. Φεύγετε δὲ αὐτοῦ καὶ τὰς κακὰς παραφυάδας, Σίμωνα τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ υἱὸν, καὶ Μένανδρον, καὶ Βασιλίδην, καὶ ὅλον αὐτοῦ τὸν ὁρυγμαδὸν τῆς κακίας, τοὺς ἀνθρωπολάτρας, οὓς καὶ ἐπικαταράτους λέγει Ἱερεμίας ὁ προφήτης. Φεύγετε καὶ τοὺς ἀκαθάρτους Νικολαΐτας, τοὺς ψευδωνύμους, τοὺς φιληδόνους, τοὺς συκοφάντας. Φεύγετε καὶ τὰ τοῦ πονηροῦ ἔγγονα, Θεόδοτον καὶ Κλεόβουλον, τὰ γεννῶντα καρπὸν θανατηφόρον· οὗ ἐάν τις γεύση-

Qui ergo reſuſcitavit eum Pater, ipſe etiam nos per eum reſuſcitaturus eſt, non ſine vera vita, hoc eſt, non ſine
ipſo, qui ait: *Ego ſum vita:* Ioann. 11, 25, 26.
qui credit in me, licet moriatur, vivet; & omnis qui vivit, & credit in me, non morietur in æternum. Fugite autem illas ſine Deo hæreſes: Diaboli enim ſunt adinventio, ſerpentis auctoris malorum, qui per mulierem ſeduxit *Adam* patrem generis noſtri. Fugite vero & malas ſoboles ejus: *Simonem* dico, primogenitum generis ipſius & *Menandrum*, & *Baſilidem*, & totam collectionem malignitatis ipſius, & illos hominis cultores *Hebionitas*; quos maledi-
ctos eſſe *Ieremias* propheta Ierem. 17, 5.
aſſeruit. Fugite quoq; & illos immundiſſimos falſi nominis *Nicolaitas*, amatores libidinis, malos calumniatores. Non enim talis fuit Apoſtolorum miniſter *Nicolaus*. Fugite etiam ipſius nequiſſimi nepotes, *Theodotum* ſcilicet & *Cleobulum*: qui generant fructum mortiferum; de quo ſi quis

quis deguſtaverit,ſtatim mo-
rietur, non morte tempora-
li, ſed æterna.

Hi autem omnes non ſunt
plantatio Dei Patris;ſed pro-
Matth. 15, 13. genies maledicti. *Omnis* au-
tem *plantatio*, inquit Deus,
*quam non plantavit Pater meus
cæleſtis, eradicabitur.* Quod ſi
fuiſſent rami Patris; non uti-
Phil. 3, 18. que eſſent *inimici crucis Chri-
ſti*: ſed ſunt illorum qui occi-
1 Cor. 2, 8. derunt *Dominum gloriæ.* Nunc
autem crucem negantes, &
paſſionem erubeſcentes,ope-
riunt Iudæorum iniquitates;
1 Theſſ. 2, 15. illorum ſcilicet, qui & Deo
rebelles extiterunt, & Do-
minum occiderunt. Parum
eſt enim eos dicere Prophe-
tarum eſſe interfectores. Vos
ergo invitat Chriſtus ad ſuam
incorruptionem, per paſſio-
nem ſuam & reſurrectionem,
qui eſtis membra ejus.

Saluto vos de Smyrna,una
cum compræſentibus mihi
Eccleſiis Dei; quæ, & præſi-
dentes, me requieverunt in
omnibus,carne & ſpiritu.Po-
ſtulant vos vincula mea, quæ
propter Ieſum Chriſtum por-

ται, παραυτίκα ἀποθνήσκει, οὐ
τὸν πρόσκαιρον θάνατον, ἀλλὰ τὸν
αἰώνιον.

Οὗτοι οὐκ εἰσὶ φυτεία πα-
τρὸς, ἀλλ' ἔγγονα κατηραμένα·
πᾶσα γὰρ, φησὶν ὁ Κύριος, φυ-
τεία, ἣν οὐκ ἐφύτευσεν ὁ πατήρ
μου ὁ ἐπουράνιος, ἐκριζωθήτω·
εἰ γὰρ ἦσαν τοῦ πατρὸς κλάδοι, οὐκ
ἂν ἦσαν ἐχθροὶ τοῦ σταυροῦ τοῦ Χρι-
στοῦ, ἀρὰ τῶν ἀποκτεινάντων τὸν τῆς
δόξης κύριον. νῦν δὲ τὸν σταυρὸν
ἀρνούμενοι, καὶ τὸ πάθος ἐπαι-
σχυνόμενοι, καλύπτουσι τὴν Ἰου-
δαίων παρανομίαν, τῶν θεομάχων,
τῶν κυριοκτόνων· μικρὸν γὰρ εἰπεῖν,
προφητοκτόνων. Ὑμᾶς δὲ παρα-
καλεῖ Χριστὸς εἰς τὴν αὐτοῦ ἀ-
φθαρσίαν, διὰ τοῦ πάθους αὐτοῦ,
καὶ τῆς ἀναστάσεως, ὄντας μέλη αὐτοῦ.

Ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἀπὸ Σμύρ-
νης, ἅμα ταῖς συμπαρούσαις μοι
ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, ὧν οἱ ἡ-
γούμενοί με κατὰ πᾶν ἀνέπαυσαν,
σαρκί τε καὶ πνεύματι. Παρα-
καλεῖ ὑμᾶς τὰ δεσμά μου,
ἃ ἕνεκεν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιφέρω,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

αἰτούμενος Θεοῦ ἐπιτυχεῖν. Διαμένετε ἐν τῇ ὁμονοίᾳ τῇ πρὸς ἀλλήλους, καὶ τῇ προσευχῇ· πρέπει γὰρ ὑμῖν τοῖς καθ᾽ ἕνα, ἐξαιρέτως καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, ἀναψύχειν τὸν ἐπίσκοπον, εἰς τιμὴν τοῦ Πατρὸς, καὶ εἰς τιμὴν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τῶν ἀποστόλων. Εὔχομαι ὑμᾶς ἐν ἀγάπῃ ἀκοῦσαί μου, ἵνα μὴ εἰς μαρτύριον ὦ ὑμῖν γράψας. Καὶ περὶ ἐμοῦ δὲ προσεύχεσθε, τῆς ἀφ᾽ ὑμῶν ἀγάπης χρήζοντος ἐν τῷ ἐλέει τοῦ Θεοῦ, εἰς τὸ καταξιωθῆναί με τοῦ κλήρου, οὗ περίκειμαι ἐπιτυχεῖν, ἵνα μὴ ἀδόκιμος εὑρεθῶ.

Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη Σμυρναίων καὶ Ἐφεσίων. Μνημονεύετε ἡμῶν, τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας· ὅθεν οὐκ ἄξιός εἰμι λέγεσθαι, ὢν ἔσχατος τῶν ἐκεῖ. Ἔρρωσθε ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, ὑποτασσόμενοι τῷ ἐπισκόπῳ, ὁμοίως καὶ τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ τοῖς διακόνοις. Καὶ οἱ κατ᾽ ἄνδρα, ἀλλήλους ἀγαπᾶτε ἐν ἀμερίστῳ καρδίᾳ. Ἀσπάζεται ὑμᾶς τὸ ἐμὸν πνεῦμα· οὐ μόνον νῦν, ἀλλὰ καὶ ὅταν

to; rogans Deum, ut mereamini in conſenſu & oratione invicem permanere. Decet enim unumquemq; veſtrum bene deſervire Presbyteris Epiſcoporum; & in honorem Dei Patris, & in honorem Ieſu Chriſti, atque Apoſtolorum, venerari. Deprecor vos ex affectu audire me; ut non ſit in teſtimonium quod vobis ſcripſi; & orate pro me, indigente miſericordia Dei ac veſtra charitate; ut merear conſequi ſortem cui ſubjaceo, ne reprobus inveniar.

Salutat vos dilectio Smyrnæorum & Epheſiorum. Memor eſt veſtri Eccleſia quæ eſt in Syria: unde non ſum dignus dici ultimus eorum, qui ibi ſunt. Incolumes eſtote in Chriſto Ieſu; ſubjecti Epiſcopo, ſimiliter & Presbyteris atque Diaconis. Omnes invicem diligite corde inſeparabili. Caſtificet vos ſpiritus meus, non ſolum nunc, ſed quando Deum meruero

ruero adipiſci. Adhuc enim in periculo ſum: ſed fidelis eſt Pater Ieſu Chriſti adimplere petitionem meam & veſtram; in qua inveniamur immaculati, & acquiſiti in Domino. Amen.

Θεοῦ ἐπιτύχω. ἔτι γὰρ ἐπικίνδυνός εἰμι· ἀλλὰ πιστὸς ὁ πατὴρ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πληρῶσαί μου τὴν αἴτησιν, καὶ ὑμῶν· ἐν ᾧ εὑρεθείημεν ἄμωμοι. Ὀναίμην ὑμῶν ἐν Κυρίῳ.

EIVSDEM EPISTOLA AD PHILADELPHIENSES.

ex Troja.

Ignatius, qui & Theophorus, Eccleſiæ Dei Patris & Domini noſtri Ieſu Chriſti, quæ eſt in Philadelphia, miſericordiam conſecutæ in dilectione, & confirmatæ in cōcordia, & exultatione Dei in paſſione Domini noſtri indiſcrete, & in reſurrectione ejus repletæ in omni miſericordia: (quam & ſaluto in ſanguine Ieſu Chriſti, quod eſt gaudium ſempiternū & ſingulare) maxime iis qui

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΣ.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, ἐκκλησίᾳ Θεοῦ Πατρὸς καὶ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῇ οὔσῃ ἐν Φιλαδελφίᾳ, ἐν ἀγάπῃ ἠλεημένῃ, καὶ ἡδρασμένῃ ἐν ὁμονοίᾳ Θεοῦ, καὶ ἀγαλλομένῃ ἐν τῷ πάθει τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ ἀδιακρίτως, καὶ ἐν τῇ ἀναστάσει αὐτοῦ πεπληροφορημένῃ, ἐν παντὶ ἐλέει (ἣν ἀσπάζομαι ἐν αἵματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἥτις ἐστὶ χαρὰ αἰώνιος καὶ παράμονος) μάλιστα ἐν ἑνὶ οὖσι σὺν

τῷ ἐπισκόπῳ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις, ἀποδεδειγμένοις ἐν θελήματι θεοῦ Πατρὸς, διὰ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς κατὰ τὸ ἴδιον βούλημα ἐστήριξεν αὐτοῦ βεβαίως τὴν ἐκκλησίαν ἐπὶ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομῇ πνευματικῇ ἀχειροποιήτῳ, ἣν συγκλήσαντες οἱ ἄνεμοι καὶ οἱ ποταμοὶ οὐκ ἴσχυσαν αὐτὴν ἀνατρέψαι, ἀλλὰ μηδὲ ἰσχύσειάν ποτε τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας, ἀλλ' ἐξασθενήσειαν δυνάμει Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν.

ſunt in unum cum Epiſcopo, & cum Presbyteris, & cum Diaconis; probatis in voluntate Dei Patris, per Dominum Ieſum Chriſtum, qui ſecundum ſuam voluntatem ſolidavit firmiter Eccleſiam Matth. 16, 18. *ejus ſuper petram, ædificio ſpirituali non manu facto: quam flumina inundantia & flantes venti non valuerunt ſubvertere; nec valeant aliquando ſpiritus nequitiæ, ſed debilitentur virtute Domini noſtri Ieſu Chriſti.*

Θεασάμενος ὑμῶν τὸν ἐπίσκοπον, ἔγνων ὅτι οὐκ ἀφ' ἑαυτοῦ, οὐδὲ δι' ἀνθρώπων ἠξιώθη τὴν διακονίαν τὴν εἰς τὸ κοινὸν ἀνήκουσαν ἐγχειρισθῆναι, οὐδὲ κατὰ κενοδοξίαν, ἀλλ' ἐν ἀγάπῃ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ Θεοῦ Πατρὸς, τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν· οὗ καταπέπληγμαι τὴν ἐπιείκειαν, ὃς σιγῶν πλέον

Videns autem Epiſcopum veſtrum, cognovi quia non à ſemetipſo, neque ab hominibus promotus eſt in miniſterium ad communionem pertinens, neque per inanem gloriam; ſed in dilectione Ieſu Chriſti, & Dei Patris, qui reſuſcitavit eum à mortuis. Cujus expaveſco manſuetudinem, quomodo tacens amplius

plius poteſt à loquente. Aptus eſt enim mandatis Domini & juſtitiæ ejus, ſicut chordæ citharæ; & eſt irreprehenſibilis, non minus à
Luc. 1, 5, 6. *Zacharia* ſacerdote. Propter quod beatificat anima mea illius ſecundum Deum diſpoſitionem: cognoſcens innocentem, & perfectam, & immobilem, & ſine ira circa omnes ejus manſuetudinem, tanquam Dei vivi. Sicut ergo filii lucis, vere fugite diviſionem unitatis, & malam doctrinam hæreticorum, ex
Ierem. 23, 15. quibus *exivit coinquinatio in omnem terram.* Vbi ergo Paſtor eſt, illuc ſicut oves con-
Matth. 7, 15. gregemini. Multi enim *lupi pellibus ovium induti* voluntate mala captivant decurrentes ad Deum: ſed in unitate veſtra non inveniunt locum.

Abſtinete itaque vos à verbis malis, quæ Ieſus Chriſtus non ſeminavit, ſed hominum interfectrix beſtia: propter quod non ſunt plantatio Patris, ſed ſeminarium nequiſſimi. Non ergo ſeparationẽ inveniens apud vos,

δύναται τοῦ πλέον λαλούντων. συνήρμοσται γὰρ ταῖς ἐντολαῖς Κυρίου, καὶ τοῖς δικαιώμασιν, ὡς χορδαὶ τῇ κιθάρᾳ. καὶ ἔστιν ἄμεμπτος, οὐχ ἧττον Ζαχαρίου τοῦ ἱερέως· διὸ μακαρίζει μου ἡ ψυχὴ τὴν εἰς Θεὸν αὐτοῦ γνώμην, ἐπιγνοὺς ἐνάρετον καὶ τελείαν οὖσαν· τὸ ἀκίνητον αὐτοῦ, καὶ τὸ ἀόργητον ἐν πάσῃ ἐπιεικείᾳ Θεοῦ ζῶντος. Ὡς τέκνα οὖν φωτὸς, ἀληθείας, φεύγετε τὸν μερισμὸν τῆς ἑνότητος, καὶ τὴν κακοδιδασκαλίαν τῶν αἱρεσιωτῶν, ἐξ ὧν μολυσμὸς ἐξῆλθεν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. Ὅπου δὲ ὁ ποιμήν ἐστιν, ἐκεῖ ὡς πρόβατα ἀκολουθεῖτε. πολλοὶ γὰρ λύκοι κωδίοις ἠμφιεσμένοι, ἡδονῇ κακῇ αἰχμαλωτίζουσι τοὺς θεοδρόμους· ἀλλ' ἐν τῇ ἑνότητι ὑμῶν οὐχ ἕξουσι τόπον.

Ἀπέχεσθε οὖν τῶν κακῶν βοτανῶν, ἅς τινας Ἰησοῦς Χριστὸς οὐ γεωργεῖ, ἀλλ' ὁ ἀνθρωποκτόνος θὴρ, διὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτὰς φυτείαν Πατρὸς, ἀλλὰ σπέρμα τοῦ πονηροῦ. οὐχ ὅτι παρ' ὑμῖν μερισμὸν εὗρον,

ταῦτα γράφω, ἀλλὰ προασφαλίζομαι ὑμᾶς ὡς τέκνα Θεοῦ. ὅσοι γὰρ Χριστοῦ εἰσὶν, οὗτοι μετὰ τοῦ ἐπισκόπου εἰσί. ὅσοι δ' ἂν ἐκκλίνωσιν αὐτοῦ, καὶ τὴν κοινωνίαν ἀσπάζωνται μετὰ τῶν κατηραμένων, οὗτοι σὺν αὐτοῖς ἐκκοπήσονται· οὐ γάρ εἰσι γεώργιον Χριστοῦ, ἀλλ' ἐχθροῦ σπορά· οὗ ῥυσθείητε πάντοτε εὐχαῖς τοῦ προκαθεζομένου ὑμῶν ποιμένος, τοῦ πιστοτάτου καὶ πρᾳοτάτου. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅσοι ἂν μετανοήσαντες ἔλθωσιν ἐπὶ τὴν ἑνότητα τῆς ἐκκλησίας, προσδέχεσθε αὐτοὺς μετὰ πάσης πρᾳότητος, ἵνα διὰ τῆς χρηστότητος καὶ τῆς ἀνεξικακίας ἀνανήψαντες ἐκ τῆς τοῦ διαβόλου παγίδος, ἄξιοι Ἰησοῦ Χριστοῦ γενόμενοι, σωτηρίας αἰωνίου τύχωσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Χριστοῦ.

Ἀδελφοὶ, μὴ πλανᾶσθε. εἴ τις σχίζοντι ἐπὶ τῆς ἀληθείας ἀκολουθεῖ, βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσει· καὶ εἴ τις οὐκ ἀφίσταται τοῦ ψευδολόγου κήρυκος, εἰς γέενναν

hæc ſcribo : ſed inveniens vos ut filios Dei. Quotquot enim ſunt Chriſti, ipſi ſunt cum Epiſcopo. Qui autem declinant eum, vel communionem ejus, & ſociant ſe maledicis ; ipſi cum illis ſimul abſcindentur. Non enim ſunt agricolæ Chriſti, ſed inimici ſeminarium. A quibus eruamini ſemper precibus aſſidentis Paſtoris veſtri fideliſſimi & mitiſſimi. Rogo itaque vos in Domino ; quicunque pœnitentes venerint ad unitatem Eccleſiæ, ſuſcipite eos cum omni manſuetudine : ut per utilitatem & bonam demonſtrationem de luto & muſcipula Diaboli eru- 2 Tim. 2. 26.
ti, & digni Ieſu Chriſti effecti, ſempiternam ſalutem percipiant in regno Chriſti.

Nolite ergo errare fratres. Quicunque enim ſeparatum à veritate fuerit ſecutus, regnum Dei non hæreditabit : & qui non diſceſſerit à falſiloquo prædicatore, in gehennam damnabitur. Vnde nec à juſtis diſcedere, neque injuſtis appropinquare

re oportet. Quicunque enim in aliena ſententia ambulaverit: ipſe non eſt Chriſti, nec paſſionis ejus particeps; ſed eſt fraudator & corru-
Cant. 2, 15. ptor vineæ Chriſti. Tali ne commiſceamini, ne ſimul cum eo pereatis: nec ſi pater ſit vel filius, aut frater aut
Deut. 13, 6, 8. domeſticus. *Non* enim, inquit, *parcat oculus tuus ſuper*
Pſalm. 138. (al. 139) 21. *eum.* Qui ergo *odio habent Deum,* oportet etiam vos *eos odire, & ſuper inimicos ejus tabeſcere.* Non quidem nos perſequi eos aut percutere o-
1 Theſ. 4. 5. portet, ſecundum *Gentes, quæ non noverunt Deum*: ſed inimicos arbitrari, & ſeparari ab eis, & monere eos, & ad pœnitentiam provocare; ſi forte audient & adquieſcant. Amator enim hominum eſt
1 Tim. 2, 4. Deus noſter; & *vult omnes homines ſalvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* Pro-
Matth. 5, 45. pter quod & *Solem ſuum oriri facit ſuper bonos & malos, & pluit ſuper juſtos & injuſtos.*

κατακριθήσεται. οὔτε γὰρ εὐσεβῶν ἀφίστασθαι χρὴ, οὔτε τοῖς δυσσεβέσι συγκεῖσθαι δεῖ. εἴ τις ἐν ἀλλοτρίᾳ γνώμῃ περιπατεῖ, οὗτος οὐκ ἔστι Χριστοῦ, οὔτε τοῦ πάθους αὐτοῦ κοινωνός· ἀλλ' ἔστιν ἀλώπηξ, φθορεὺς ἀμπελῶνος Χριστοῦ. τῷ τοιούτῳ μὴ συναναμίγνυσθε, ἵνα μὴ συναπόλησθε αὐτῷ· κἂν πατὴρ ᾖ, κἂν υἱός, κἂν ἀδελφὸς, κἂν οἰκεῖος· οὐ φείσεται γάρ σου, φησὶν, ὁ ὀφθαλμὸς ἐπ' αὐτῷ. Τοὺς μισοῦντας οὖν τὸν Θεὸν, μισεῖν χρὴ καὶ ὑμᾶς, καὶ ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς αὐτοῦ ἐκτήκεσθαι· οὐ μὴν δὲ τύπτειν αὐτοὺς ἢ διώκειν, καθὼς τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Κύριον καὶ Θεόν· ἀλλ' ἐχθροὺς μὲν ἡγεῖσθαι, καὶ χωρίζεσθαι ἀπ' αὐτῶν· νουθετεῖν δὲ αὐτοὺς, καὶ ἐπὶ μετάνοιαν παρακαλεῖν, ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν, ἐὰν ἄρα ἐνδῶσι. Φιλάνθρωπος γάρ ἐστιν ὁ Θεὸς ἡμῶν, καὶ πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν· διὸ τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροὺς καὶ ἀγαθοὺς, καὶ βρέχει τὸν ὑετὸν ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους·

οὗ τ

οὗ τῆς χρηστότητος θέλων καὶ ὑμᾶς εἶναι μιμητὰς ὁ Κύριος, λέγει, Γίνεσθε τέλειοι, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τέλειός ἐστιν.

Ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ, ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· διὸ καὶ θαῤῥῶν γράφω τῇ ἀξιοθέῳ ἀγάπῃ ὑμῶν, παρακαλῶν ὑμᾶς, μιᾷ πίστει, καὶ ἑνὶ κηρύγματι, καὶ μιᾷ εὐχαριστίᾳ χρῆσθαι· μία γάρ ἐστιν ἡ σὰρξ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ, καὶ ἓν αὐτοῦ τὸ αἷμα τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἐκχυθέν· εἷς καὶ ἄρτος τοῖς πᾶσιν ἐθρύφθη, καὶ ἓν ποτήριον τοῖς ὅλοις διενεμήθη· ἓν θυσιαστήριον πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ εἷς ἐπίσκοπος, ἅμα τῷ πρεσβυτερίῳ, καὶ τοῖς διακόνοις τοῖς συνδούλοις μου· ἐπείπερ καὶ εἷς ἀγέννητος, ὁ θεὸς καὶ πατήρ· καὶ εἷς μονογενὴς υἱὸς, θεὸς λόγος καὶ ἄνθρωπος· καὶ εἷς ὁ παράκλητος, τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας· ἓν δὲ καὶ τὸ κήρυγμα, καὶ ἡ πίστις μία, καὶ τὸ βάπτισμα ἓν, καὶ μία ἡ ἐκκλησία, ἣν ἱδρύσαντο οἱ ἅγιοι ἀπόστολοι ἀπὸ περάτων ἕως περάτων, ἐν τῷ αἵματι τοῦ

Cujus utilitatis etiam nos Dominus volens eſſe imitatores, dicit : *Eſtote perfecti, ſicut & Pater veſter cœleſtis perfectus eſt.* Matt. 5. 48.

Ego confido de vobis in Domino, quia nihil aliud ſapietis. Propterea fiducialiter ſcribo Deo dignæ dilectioni veſtræ : rogans vos ut inſtetis uni fidei, uni prædicationi ; una gratiarum actione utentes. Vna enim eſt caro Domini Ieſu, & unus ejus ſanguis qui pro nobis effuſus eſt, unus etiam Panis pro omnibus confractus, & unus calix totius Eccleſiæ : & unus Epiſcopus, ſimul cum omni Presbyterio, & Diaconis conſervis meis. Quia & unus eſt ingenitus Deus Pater, & unus unigenitus filius Deus Verbum & homo, & unus Paracletus ſpiritus veritatis. Vna etiam prædicatio, & *fides una,* Ephes. 4. 5. *& unum Baptiſma,* & una Eccleſia ; quam fundaverunt ſancti Apoſtoli, à finibus uſque ad fines, in ſanguine Chriſti

Chriſti propriis ſudoribus, & laboribus. Et vos ergo oportet, ſicut *populum ſacerdotalem, & gentem ſanctam*, in concordiam omnes in Chriſto conſummari. 1 Pet.2, 9.

Mulieres vero viris veſtris ſubditæ eſtote in timore Dei: Virgines Chriſto in incorruptione, non execrantes nuptias ſed meliora diligentes; non in criminatione cõtagii, ſed propter legis meditationem. Filii, ſubditi eſtote parẽtibus veſtris: & diligite eos, tanquam cooperarios Dei ad veſtram generationem. Servi, ſubditi eſtote Dominis veſtris in Deo; ut Chriſti liberti efficiamini. Viri, diligite uxores veſtras, ſicut conſervas in Deo, ut proprium corpus; ſicut ſocias vitæ, & cooperatrices ad filiorum procreationem.

Virgines, ſolum Chriſtum præ oculis habete, & ejus Patrem in animabus veſtris, illuminatæ à ſpiritu ſancto. Memor ſum ſanctitatis veſtræ, ſicut *Heliæ*, ſicut *Ieſu Nave*, ſicut *Melchiſedech*, ſicut

Χριστοῦ, οἰκείοις ἱδρῶσι καὶ πόνοις. Καὶ ὑμᾶς οὖν χρὴ, ὡς λαὸν περιούσιον, καὶ ἔθνος ἅγιον, ἐν ὁμονοίᾳ πάντα ἐν Χριστῷ ἐπιτελεῖν.

Αἱ γυναῖκες, τοῖς ἀνδράσιν ὑποτάγητε ἐν φόβῳ Θεοῦ· αἱ παρθένοι, τῷ Χριστῷ ἐν ἀφθαρσίᾳ, οὐ βδελυσσόμεναι γάμον, ἀλλὰ τοῦ κρείσσονος ἐφιέμεναι, οὐκ ἐπὶ διαβολῇ συναφείας, ἀλλ' ἕνεκα τῆς τοῦ νόμου μελέτης. Τὰ τέκνα, πειθαρχεῖτε τοῖς γονεῦσιν ὑμῶν, καὶ στέργετε αὐτοὺς, ὡς συνεργοὺς Θεοῦ εἰς τὴν ὑμετέραν γέννησιν. Οἱ δοῦλοι, ὑποτάγητε τοῖς κυρίοις ἐν Θεῷ, ἵνα Χριστοῦ ἀπελεύθεροι γένησθε. Οἱ ἄνδρες, ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ὑμῶν, ὡς ὁμοδούλους Θεῷ, ὡς οἰκεῖον σῶμα, ὡς κοινωνοὺς βίου, καὶ συνεργοὺς τεκνογονίας.

Αἱ παρθένοι, μόνον τὸν Χριστὸν πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχετε, καὶ τὸν αὐτοῦ πατέρα ἐν ταῖς εὐχαῖς, φωτιζόμεναι ὑπὸ τοῦ πνεύματος. Ὀναίμην ὑμῶν τῆς ἁγιωσύνης, ὡς Ἠλία, ὡς Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ὡς Μελχισεδὲκ, ὡς

Ἐλισσαίου, ὡς Ἱερεμίου, ὡς τοῦ βαπτιστοῦ Ἰωάννου, ὡς τοῦ ἠγαπημένου μαθητοῦ, ὡς Τιμοθέου, ὡς Τίτου, ὡς Εὐοδίου, ὡς Κλήμεντος, τῶν ἐν ἁγνείᾳ ἐξελθόντων τὸν βίον. οὐ ψέγω δὲ τοὺς λοιποὺς μακαρίους, ὅτι γάμοις προσωμίλησαν, ὧν ἐμνήσθην ἄρτι· εὔχομαι γὰρ ἄξιος Θεοῦ εὑρεθεὶς, πρὸς τοῖς ἴχνεσιν αὐτῶν εὑρεθῆναι ἐν τῇ βασιλείᾳ, ὡς Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ, ὡς Ἰωσὴφ, καὶ Ἰσαΐου, καὶ τῶν ἄλλων προφητῶν· ὡς Πέτρου, καὶ Παύλου, καὶ τῶν ἄλλων ἀποστόλων, τῶν γάμοις προσομιλησάντων· οὐχ ὑπὸ προθυμίας τῆς περὶ τὸ πρᾶγμα, ἀλλ' ἐπ' ἐννοίας ἑαυτῶν τοῦ γένους ἔχον ἐκείνους.

Οἱ πατέρες, ἐκτρέφετε τοὺς ἑαυτῶν παῖδας ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου· καὶ διδάσκετε αὐτοὺς τὰ ἱερὰ γράμματα, καὶ τέχνας πρὸς τὸ μὴ ἀργίᾳ χαίρειν· Καλῶς γὰρ, φησὶν, ἐκτρέφει πατὴρ δίκαιος, ἐπὶ υἱῷ συνετῷ εὐφρανθήσεται ἡ καρδία αὐτοῦ. Οἱ κύριοι, εὐμενῶς τοῖς οἰκέταις προσέχετε, ὡς ὁ ἅγιος Ἰὼβ ἐδίδαξε·

Heliſæi, ſicut *Hieremiæ*, ſicut *Iohannis Baptiſtæ*, ſicut dilectiſſimi diſcipuli, ſicut *Timothei*, ſicut *Titi*, ſicut *Euodii*, ſicut *Clementis* ; vel eorum qui in caſtitate de vita exierunt. Non detraho autem cæteris beatis qui nuptiis copulati fuerunt; quorum nunc memini. Opto enim Deo dignus ad veſtigia eorum in regno ipſius inveniri ; ſicut *Abraham* & *Iſaac* & *Iacob*, ſicut *Ioſeph* & *Iſaias* & cæteri Prophetæ, ſicut *Petrus* & *Paulus*, & reliqui Apoſtoli, qui nuptiis fuerunt ſociati: qui non libidinis cauſa, ſed poſteritatis ſubrogandæ gratia, conjuges habuerunt.

Patres nutrite filios veſtros in Epheſ. 6, 4.
eruditione & diſciplina Domini: & docete eos ſacras litteras, & artes honeſtas ; ut non otio gaudeant. *Bene enim*, in- Prover. 23, 24.
quit, *nutrit pater juſtus ; in filio autem ſapientiæ lætabitur cor ejus.* Domini, benigne domeſticos veſtros intendite ; ſicut ſanctus *Iob* docuit. Vna Iob. 31. 13. 15.
enim

enim eſt natura, & unum genus hominum. In Chriſto autem *neque ſervus eſt, neque liber.* (Gal. 3, 28.) Principes, ſubditi eſtote Cæſari; milites Principibus: Diaconi, Presbyteris & ſacerdotibus. Presbyteri vero & Diaconi atque omnis clerus, ſimul cum omni populo & militibus atque principibus, ſed & Cæſare, obediant Epiſcopo. Epiſcopus vero Chriſto; ſicut Chriſtus Patri: & ita unitas per omnia ſervatur. Sint autem viduæ non vagæ, nequeguloſæ, neque protervæ, ſed pudicæ & ſobriæ, ſicut *Iudith* & *Anna.* (Iudith. 8, 4, 6. Luc. 2, 36, 37.) Hæc autem non ſicut Apoſtolus præcipio (*Quis enim ſum ego? aut quæ domus patris mei?* ut æqualem me illis dicam) (1 Sam. 18, 18. cum 2 Sam. 7, 18.) ſed ſicut *commilito* veſter, obedientiæ ordinem continens. (Phil. 2, 25.)

Fratres mei, valde pronus ſum ad dilectionem veſtram, ſuperexultans de unanimitate veſtra. Moneo enim vos, non Ego; ſed Dominus Ieſus

μία γὰρ φύσις, καὶ ἓν τὸ γένος τῆς ἀνθρωπότητος· ἐν γὰρ Χριστῷ, οὔτε δοῦλος, οὔτε ἐλεύθερος· Οἱ ἄρχοντες, πειθαρχείτωσαν τῷ Καίσαρι· οἱ στρατιῶται, τοῖς ἄρχουσιν· οἱ διάκονοι, τοῖς πρεσβυτέροις, ἀρχιερεῦσιν· οἱ πρεσβύτεροι, καὶ οἱ διάκονοι, καὶ ὁ λοιπὸς κλῆρος, ἅμα παντὶ τῷ λαῷ, καὶ τοῖς στρατιώταις, καὶ τοῖς ἄρχουσι, καὶ τῷ Καίσαρι, τῷ ἐπισκόπῳ· ὁ ἐπίσκοπος, τῷ Χριστῷ, ὡς ὁ Χριστὸς τῷ πατρί. καὶ οὕτως ἡ ἑνότης διὰ πάντων σώζεται. Ἔστωσαν δὲ καὶ αἱ χῆραι, μὴ ῥεμβοί, μὴ λίχναι, μὴ περιτροχάδες, ἀλλ' ὡς Ἰουδὶθ ἡ σεμνοτάτη, ὡς ἡ Ἄννα ἡ σωφρονεστάτη. Ταῦτα οὐχ ὡς ἀπόστολος διατάσσομαι (τίς γάρ εἰμι ἐγὼ; ἢ τίς ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου; ἵνα ἰσότιμον ἐμαυτὸν ἐκείνων εἴπω) ἀλλ' ὡς συστρατιώτης ὑμῶν, ὑποφωνητοῦ τάξιν ἐπέχων.

Ἀδελφοί μου, λίαν ἐκκέχυμαι ἀγαπῶν ὑμᾶς, καὶ ὑπεραγαλλόμενος, ἀσφαλίζομαι ὑμᾶς· οὐκ ἐγὼ δὲ, ἀλλὰ δι' ἐμοῦ ὁ κύ-

ριος Ἰησοῦς, ἐν ᾧ δεδεμένος, φοβοῦμαι μᾶλλον. Ἔτι γάρ εἰμι ἀναπάρτιστος, ἀλλ' ἡ προσευχὴ ὑμῶν εἰς Θεόν με ἀπαρτίσει, ἵνα ἐν ᾧ ἐκλήθην ἐπιτύχω, προσφυγὼν τῷ εὐαγγελίῳ ὡς σαρκὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ τοῖς ἀποστόλοις ὡς πρεσβυτερίῳ ἐκκλησίας. καὶ τοὺς προφήτας δὲ ἀγαπῶ, ὡς Χριστὸν καταγγείλαντας, ὡς τοῦ αὐτοῦ πνεύματος μετασχόντας, οὗ καὶ οἱ ἀπόστολοι. Ὥς γὰρ οἱ ψευδοπροφῆται καὶ οἱ ψευδαπόστολοι, ἓν καὶ τὸ αὐτὸ εἵλκυσαν πονηρὸν καὶ ἀπατηλὸν καὶ λαοπλάνον πνεῦμα· οὕτω καὶ οἱ προφῆται καὶ οἱ ἀπόστολοι, ἓν καὶ τὸ αὐτὸ ἅγιον πνεῦμα, ἀγαθὸν, καὶ ἡγεμονικὸν, ἀληθές τε καὶ διδασκαλικὸν ἔλαβον παρὰ Θεοῦ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. εἷς γὰρ ὁ θεὸς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης· εἷς ὁ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, εἴς τε δημιουργίαν νοητῶν καὶ αἰσθητῶν, καὶ πρόνοιαν πρόσφορον καὶ κατάλληλον. εἷς δὲ καὶ ὁ παράκλητος, ὁ ἐνεργήσας ἐν Μωσῇ, καὶ

pro me, in quo vinctus ſum. Adhuc magis timeo, quia nondum perfectus ſum: ſed oratio veſtra faciet me perfectum apud Deum, ut eum in quo vocatus ſum merear adipiſci; confugiens ad Euangelium tanquam ad corpus Ieſu Chriſti, & ad Apoſtolos tanquam ad Presbyterium Eccleſiæ. Et Prophetas quidem diligo, ut Chriſtum prænunciantes; continentes ejus ſpiritum, ſicut & Apoſtoli. Sicuti enim Pſeudoapoſtoli unum eundemq; malignum, & ſeductorem, & populum errare facientem ſpiritum aſſumpſerunt: ſic iterum veri prophetæ & veri Apoſtoli unum eundemque ſanctum, bonum, *principalem* & *verum atque doctorem* per Chriſtum acceperunt ſpiritum. Vnus enim Deus veteris & novi Teſtamenti; *Vnus & Mediator Dei & hominum*; ad facturam intelligibilium & ſenſibilium, & providentiam gerens omnium. Vnus quoque & Paracletus, qui operabatur in Moyſe & Prophetis

Pſal. 50, (al. 51.) 12. Ioann. 16, 13. cum 1 Ioan. 2, 27. 1 Tim. 2, 5.

phetis & Apoſtolis. Omnes enim ſancti in Chriſto ſalvati ſunt, in ipſum ſperantes, atque ipſum expectantes: & per ipſum ſalutem adepti ſunt. Qui erant digni dilectione, & digni laude, ſanctificati à Chriſto Ieſu, teſtificantes in Euangelio ſpei communis.

Si quis Deum legis & Prophetarum unum prædicaverit, Chriſtum autem negaverit filium eſſe Dei: *mendax* Ioann. 8, 44. eſt, quomodo & *Pater ejus Diabolus*; & eſt hujuſmodi inferioris circumciſionis Pſeudo-judæus. Si autē quis confitetur Chriſtum Ieſum Dominum, negat autem Deum Legis & Prophetarum pa- Ibid. trem eſſe Chriſti: hic *in veritate non ſtat*, quomodo nec pater ejus *Diabolus*; & eſt hujuſmodi *Simonis Magi*, & non Spiritus ſancti, diſcipulus. Si quis autē dicit unum Deum, confiteturque Chriſtum Ieſum; hominem vero purum putans Dominum, & non Deum unigenitum, & ſapientiam & Verbum Dei, ſed ex

προφήταις, καὶ ἀποστόλοις. Πάντες οὖν οἱ ἅγιοι ἐν Χριστῷ ἐσώθησαν, ἐλπίσαντες εἰς αὐτὸν, καὶ αὐτὸν ἀναμείναντες· καὶ δι' αὐτοῦ σωτηρίας ἔτυχεν, ὄντες ἀξιαγάπητοι, καὶ ἀξιοθαύμαστοι ἅγιοι, ὑπὸ Ἰησοῦ Χριστοῦ μεμαρτυρημένοι ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τῆς κοινῆς ἐλπίδος.

Εάν τις θεὸν νόμου καὶ προφητῶν κηρύττῃ ἕνα, Χριστὸν δὲ ἀρνῆται υἱὸν εἶναι Θεοῦ, ψεύστης ἐστὶν, ὡς καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁ διάβολος· καὶ ἔστιν ὁ τοιοῦτος τῆς κάτω περιτομῆς, ψευδοϊουδαῖος. Εάν τις ὁμολογῇ Χριστὸν Ἰησοῦν κύριον, ἀρνῆται δὲ τὸν θεὸν τοῦ νόμου, καὶ τῶν προφητῶν, οὐκ εἶναι λέγων τὸν οὐρανοῦ καὶ γῆς ποιητὴν πατέρα τοῦ Χριστοῦ, ὁ τοιοῦτος ἐν τῇ ἀληθείᾳ οὐχ ἕστηκεν, ὡς καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὁ διάβολος· καὶ ἔστιν ὁ τοιοῦτος Σίμωνος τοῦ μάγου, ἀλλ' οὐ τοῦ ἁγίου πνεύματος, μαθητής. Εάν τις λέγῃ μὲν ἕνα Θεὸν, ὁμολογῇ δὲ καὶ Χριστὸν Ἰησοῦν, ψιλὸν δὲ ἄνθρωπον εἶναι νομίζῃ τὸν κύριον, οὐχὶ Θεὸν μονογενῆ, καὶ σοφίαν, καὶ λόγον Θεοῦ, ἀλλ' ἐκ

 ψυχῆς

ψυχῆς καὶ σώματος αὐτὸν μόνον εἶναι νομίζῃ, ὁ τοιοῦτος ὄφις ἐστὶν, ἀπάτην καὶ πλάνην κηρύττων ἐπ' ἀπωλείᾳ ἀνθρώπων· καὶ ἔστιν ὁ τοιοῦτος πένης τὴν διάνοιαν, ὡς ἐπικαλεῖται Εβιών.

Εάν τις ταῦτα μὲν ὁμολογῇ, φθορὰν δὲ καὶ μολυσμὸν καλῇ τὴν νόμιμον μίξιν, καὶ τὴν τῶν παίδων γένεσιν, ἤ τινὰ τῶν βρωμάτων βδελυκτὰ, ὁ τοιοῦτος ἔνοικον ἔχει τὸν δράκοντα τὸν ἀποστάτην. Εάν τις πατέρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πνεῦμα ὁμολογῇ, καὶ τὴν κτίσιν ἐπαινῇ, δόκησιν δὲ λέγῃ τὴν ἐνσωμάτωσιν, καὶ τὸ πάθος ἐπαισχύνηται· ὁ τοιοῦτος ἤρνηται τὴν πίστιν, οὐχ ἧττον τῶν χριστοφόνων Ἰουδαίων. Εάν τις ταῦτα μὲν ὁμολογῇ, καὶ ὅτι θεὸς λόγος ἐν ἀνθρωπίνῳ σώματι κατῴκει, ὢν ἐν αὐτῷ ὁ λόγος, ὥσπερ καὶ ψυχὴ ἐν σώματι (διὰ τὸ ἔνοικον εἶναι θεὸν, ἀλλ' οὐχὶ ἀνθρωπείαν ψυχὴν) λέγῃ δὲ τὰς παρανόμους μίξεις

anima & corpore eum ſolum eſſe exiſtimans: hujuſmodi ſerpens eſt seductor, errorem prædicans ad perditionem hominum; hujuſmodi pauper eſt ſenſu, ſicuti vocatur & adinventor ipſius erroris *Ebion*.

Si quis enim hæc confitetur, corruptionem vero & coinquinationem vocat legitimam mixtionem & filiorum procreationem, aut aliquam eſcam execrabilem putat: hujuſmodi cohabitatorem habet Draconem apoſtatam. Si quis enim Patrem & Filium & Spiritum ſanctum confitetur, & creaturam laudat; ſimulationem vero dicit incarnationem, & paſſionem erubeſcit confiteri: hujuſmodi fidem abnegat nihilo minus quam interfectores Chriſti Iudæi. Si quis autem hæc confeſſus fuerit, & quia Deus Verbum in humano corpore habitavit, ſicut & anima in corpore (propter quod inhabitare dicimus Deum in corpore, ſed non in humana anima) dicit autem quaſdam iniquas mixtiones

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

nes aliquid boni eſſe, & finem beatitudinis voluptatem ponit ; qualis ille falſo nomine *Nicolaita :* hic neque Dei amicus, neque Chriſti amator eſſe poteſt, ſed corruptor propriæ carnis ; & propterea à Spiritu ſancto deſertus eſt, & à Chriſto alienus.

Hujuſmodi omnes ſtatuæ ſunt exanimes, & ſepulchra mortuorum ; in quibus ſcripta ſunt tantummodo nomina hominum defunctorum. Fugite ergo malas artes, &
Epheſ. 2, 2. inſidias *ſpiritus, qui operatur in filiis* ſeculi hujus: ne quando tribulati infirmemini in dilectione: ſed omnes in idipſum eſtote inſeparabiles corde: & in unanimitate unum ſemper ſentientes in idipſum: de hoc ipſo glorificantes in requie, & in periculis, & in triſtitiis, & in gaudiis. Gratias ago Deo per Ieſum Chriſtum : quia bene mihi conſcius ſum in vobis, & non habet quis unde gloriari, neque abſconſe neque publice, quod gravaverim aliquem

ἀγαθόν τι εἶναι, καὶ τέλος εὐδαιμονίας ἡδονὴν τίθηται, οἷος ὁ ψευδώνυμος Νικολαΐτης, οὗτος, οὔτε φιλόθεος, οὔτε φιλόχριστος εἶναι δύναται, ἀλλὰ φθορεὺς τῆς οἰκείας σαρκὸς, καὶ διὰ τοῦτο τοῦ ἁγίου πνεύματος κενὸς, καὶ τοῦ Χριστοῦ ἀλλότριος.

Οἱ τοιοῦτοι πάντες, στῆλαι εἰσὶ καὶ τάφοι νεκρῶν, ἐφ' οἷς γέγραπται μόνον ὀνόματα νεκρῶν ἀνθρώπων. Φεύγετε οὖν τὰς κακοτεχνίας καὶ ἐνέδρας τοῦ πνεύματος τοῦ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ αἰῶνος τούτου, μή ποτε οἱ θλιβέντες ἐξασθενήσητε ἐν τῇ ἀγάπῃ· ἀλλὰ πάντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ γίνεσθε ἐν ἀμερίστῳ καρδίᾳ, καὶ ψυχῇ θελούσῃ, σύμψυχοι, τὸ ἓν φρονοῦντες, πάντοτε τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν δοξάζοντες, ἔν τε ἀνέσει, καὶ κινδύνοις, καὶ ἐν λύπαις, καὶ ἐν χαρμοναῖς. Εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ, διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι εὐσυνείδητός εἰμι ἐν ὑμῖν, καὶ οὐκ ἔχει τις καυχήσασθαι, οὔτε λάθρα, οὔτε φανερῶς, ὅτι ἐβάρησά τινα,

ἢ ἐν

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ἢ ἐν μικρῷ ἢ ἐν μεγάλῳ. Καὶ πᾶσιν ἐν οἷς ἐλάλησα, εὔχομαι, ἵνα μὴ εἰς μαρτύριον αὐτὸ κτήσωνται.

Εἰ γὰρ κατὰ σάρκα με ἠθέλησάν τινες πλανῆσαι, ἀλλὰ τὸ πνεῦμά μου οὐ πλανᾶται· παρὰ γὰρ Θεοῦ αὐτὸ εἴληφα· οἶδε γὰρ πόθεν ἔρχεται καὶ ποῦ ὑπάγει, καὶ τὰ κρυπτὰ ἐλέγχει. ἐκραύγασα γὰρ μεταξὺ ὢν ἐλάλουν μεγάλῃ φωνῇ, οὐκ ἐμὸς ὁ λόγος, ἀλλὰ Θεοῦ. Τῷ ἐπισκόπῳ προσέχετε, καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ, καὶ τοῖς διακόνοις. εἰ δὲ ὑποπτεύετέ με, ὡς προμαθόντα τὸν μερισμόν τινων, λέγειν ταῦτα, μάρτυς μοι δι' ὃν δέδεμαι, ὅτι ἀπὸ στόματος ἀνθρώπου οὐκ ἔγνων· τὸ δὲ πνεῦμα ἐκήρυξέ μοι λέγον τάδε· χωρὶς ἐπισκόπου μηδὲν ποιεῖτε· τὴν σάρκα ὑμῶν ὡς ναὸν Θεοῦ τηρεῖτε· τὴν ἕνωσιν ἀγαπᾶτε, τοὺς μερισμοὺς φεύγετε. Μιμηταὶ γίνεσθε Παύλου καὶ τῶν ἄλλων ἀποστόλων, ὡς καὶ αὐτοὶ τοῦ Χριστοῦ.

Ἐγὼ μὲν οὖν τὸ ἴδιον ἐποίουν, ὡς ἄνθρωπος εἰς ἕνωσιν κατηρ-

aut in modico aut in magno. Et omnes quibus locutus ſum deprecor, ut non in teſtimonium illud poſſideant.

Si enim ſecundmm carnem me voluerunt quidam oberrare : ſed ſpiritus meus non oberrat. à Deo etenim eum accepi : novit enim *unde venerit & quo eat*, & occulta arguet. Clamavi enim voce magna inter eos quibus loquebar; non meum ſermonem, ſed Dei proferens : Epiſcopo intendente, & Presbyteris & Diaconis. Hi vero deſpexerunt me, tanquam prohibentem diviſionẽ quorundam fieri. Hæc autem dicenti teſtis eſt mihi propter quem vinctus ſum, quia de ore humano hoc non cognovi : ſed ſpiritus mihi præconizavit, dicens : *Præter Epiſcopum ne feceritis. Carnem veſtram, ſicut templum Dei, ſervate. Vnitatem diligite : diviſionem fugite. Imitatores eſtote Pauli & cæterorum Apoſtolorum; quomodo & ipſi Chriſti.*

Ioan. 3, 8.

1 Cor. 11, 1.

Ego quidem quod meum fuit feci, ut homo in unitate per-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

perfectus: adjiciens etiam hoc, quia ubi diſſenſio mentis & iracundia & odium, illic Deus non habitat. Omnibus igitur pœnitentibus dimittit Deus; ſi ad unitatem Chriſti concurrerint, & ad conſenſum Epiſcopi. Credo gratiæ Ieſu Chriſti, quia ſolvit à nobis omne vinculum injuſtitiæ. Rogo autem vos, ut nihil ſecundum irritationem agatis; ſed ſecundum Chriſti dimicationem. Audivi enim quoſdam dicentes: Si non invenero Euangelium in antiquis, non credam. Talibus autem ego dico: quia mihi antiquitas Ieſus Chriſtus eſt: cui non obedire, manifeſtus & irremiſſibilis interitus eſt. Principatus ejus eſt crux & mors ipſius, & reſurrectio, & fides in omnibus his: in quibus volo vos in orationibus veſtris juſtificari. Qui non credit Euangelio, omnibus ſimul non credit: quia non præjudicatur antiquitati ſpiritus. *Durum eſt* enim *contra ſtimulum calcitrare*: durum etiam Chri-

Act. 9, 5. & 26, 14.

τισμένος· ἐπιλέγων καὶ τοῦτο, ὅτι οὗ διάστασις γνώμης, καὶ ὀργὴ, καὶ μῖσος, ἐκεῖ Θεὸς οὐ κατοικεῖ. Πᾶσιν οὖν τοῖς μετανοοῦσιν ἀφίησιν ὁ Θεὸς, ἐὰν συνδράμωσιν εἰς ἑνότητα Χριστοῦ, καὶ συνεδρείαν τοῦ ἐπισκόπου. πιστεύω τῇ χάριτι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτι λύσει ἀφ' ὑμῶν πάντα σύνδεσμον ἀδικίας. Παρακαλῶ οὖν ὑμᾶς· μηδὲν κατ' ἐριθείαν πράσσετε, ἀλλὰ κατὰ χριστομάθειαν· ἤκουσα γάρ τινων λεγόντων, ὅτι ἐὰν μὴ ἐν τοῖς ἀρχείοις εὕρω τὸ εὐαγγέλιον, οὐ πιστεύω· τοῖς δὲ τοιούτοις ἐγὼ λέγω, ὅτι ἐμοὶ ἀρχεῖα ἐστὶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς, οὗ παρακοῦσαι, πρόδηλος ὄλεθρος. αὐθεντικόν μοι ἐστὶν ἀρχεῖον ὁ σταυρὸς αὐτοῦ καὶ ὁ θάνατος, καὶ ἡ ἀνάστασις αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ περὶ τούτων· ἐν οἷς θέλω ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν δικαιωθῆναι. Ὁ ἀπιστῶν τῷ εὐαγγελίῳ, πᾶσιν ὁμοῦ ἀπιστεῖ· οὐ γὰρ προκρίνεται τὰ ἀρχεῖα τοῦ πνεύματος. σκληρὸν τὸ πρὸς κέντρα λακτίζειν, σκληρὸν τὸ Χρι-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

στῷ ἀπιστεῖν, σκληρὸν τὸ ἀθετεῖν τὸ κήρυγμα τῶν ἀποστόλων.

Καλοὶ μὲν οἱ ἱερεῖς, καὶ οἱ τοῦ λόγου διάκονοι· κρείσσων δὲ ὁ ἀρχιερεὺς, ὁ πεπιστευμένος τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ὃς μόνος πεπίστευται τὰ κρυπτὰ τοῦ Θεοῦ· καλαὶ αἱ λειτουργικαὶ τοῦ Θεοῦ δυνάμεις. Ἅγιος δὲ ὁ παράκλητος, καὶ ἅγιος ὁ Λόγος, ὁ τοῦ Πατρὸς υἱὸς, δι᾽ οὗ ὁ πατὴρ τὰ πάντα πεποίηκε, καὶ τῶν ὅλων προνοεῖ· οὗτός ἐστιν ἡ πρὸς τὸν Πατέρα ἄγουσα ὁδὸς, ἡ πέτρα, ὁ φραγμὸς, ἡ κλεὶς, ὁ ποιμὴν, τὸ ἱερεῖον, ἡ θύρα τῆς γνώσεως, δι᾽ ἧς εἰσῆλθον Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ, Μωσῆς, καὶ ὁ σύμπας τῶν προφητῶν χορὸς, καὶ οἱ στῦλοι τοῦ κόσμου οἱ ἀπόστολοι, καὶ ἡ νύμφη τοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ ἧς (φερνῆς λόγῳ) ἐξέχεε τὸ οἰκεῖον αἷμα, ἵνα αὐτὴν ἐξαγοράσῃ. Πάντα ταῦτα εἰς ἑνότητα τοῦ ἑνὸς, καὶ μόνου ἀληθινοῦ Θεοῦ. ἐξαίρετον δέ τι ἔχει τὸ

ſto non credere; durum quoque prædicationem Apoſtolorum ſpernere.

Boni enim ſunt ſacerdotes, & ſermonis miniſtri: melior autem eſt Pontifex, cui credita ſunt ſancta ſanctorum; cui ſoli commiſſa ſunt ſecreta Dei. Bona ſunt etiam officia virtutis Dei: bonus quoque Spiritus ſanctus; qui eſt ſuper omnia ſancta ſanctiſſimus, & verbi miniſter. Sed [ſuper omnes ſanctos ſanctiſſimus eſt ſummus Pontifex, & Princeps Pontificum; qui eſt legatus & miniſter Patris, & princeps legionum militiæ cœleſtis:] *per* Heb. 1, 2.
quem Pater omnia fecit, atque omnem providentiam gerit. Ipſe eſt *via quæ ducit ad Pa-* Ioann. 14, 6.
trem; ipſe petra, maceria, clavis, *paſtor*, ſacerdotium, *Ianua* ſcientiæ & agnitionis: per quam introiit *Abraham* & Ioann. 10, 11. & 9.
Iſaac & *Iacob*, Moyſes quoque & omnis chorus Prophetarum, & columnæ mundi Apoſtoli, & ſponſa Domini Eccleſia; pro qua ſanguinem ſuum fudit, ut eam redimeret. Omnia igitur hæc in unitate unius, & unigeniti veri Dei. Quid autem præcipuum habet

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Euangelium? Præſentiam adventus Salvatoris noſtri Ieſu Chriſti, paſſionem; ſed & ipſam reſurrectionem. Quæ enim Prophetæ annunciaverunt, dicentes; *Donec veniat cui repoſitum eſt, & ipſe erit expectatio gentium:* hæc in Euangelio completa ſunt, dicente Domino; *Pergite & docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti.* Omnia ergo ſimul bona ſunt: Lex, Prophetæ, Apoſtoli, omnis congregatio quæ per ipſos credidit. Solum autem reſtat, ut nos invicem diligamus.

Geneſ. 49, 10.

Matth. 28. 19.

Quoniam ſecundum orationem veſtram & viſcera quæ habetis in Domino Ieſu, annunciatum eſt mihi pacificare Eccleſiam quæ eſt in *Antiochia Syriæ*: decet vos, tanquam Eccleſiam Dei, ordinare Epiſcopum * ad mittendum illuc viſitationem Dei; concedere eis in idipſum conſtitutis glorificare nomen Dei. Beatus eſt in Chriſto Ieſu, qui dignus effectus fuerit tali miniſterio,

* al. viſitandũ illic.

εὐαγγέλιον; τὴν παρουσίαν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ πάθος, αὐτὴν τὴν ἀνάστασιν· ἃ γὰρ οἱ προφῆται κατήγγελον, λέγοντες, Ἕως ἂν ἔλθῃ ᾧ ἀπόκειται, καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν, ταῦτα ἐν τῷ εὐαγγελίῳ πεπλήρωται· Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Πάντα οὖν ὁμοῦ καλὰ, ὁ νόμος, οἱ προφῆται, οἱ ἀπόστολοι, τὸ πᾶν συνάθροισμα τὸ δι᾽ αὐτῶν πιστεῦσαν· μόνον ἐὰν ἀγαπῶμεν ἀλλήλους.

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν προσευχὴν ὑμῶν, καὶ τὰ σπλάγχνα ἃ ἔχετε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἀπηγγέλη μοι εἰρηνεύειν τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς Συρίας. πρέπον ἐστὶν ὑμῖν, ὡς ἐκκλησίᾳ Θεοῦ, χειροτονῆσαι ἐπίσκοπον, εἰς τὸ πρεσβεῦσαι ἐκεῖ Θεοῦ πρεσβείαν, εἰς τὸ συγχωρηθεῖσαι αὐτοῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ γινομένοις καὶ δοξάσαι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ. Μακάριος ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ὃς κατηξιώθη τῆς τοιαύτης διακονίας.

κονίας. καὶ ὑμεῖς δὲ σπουδάσαντες, ἐν Χριστῷ δοξασθήσεσθε. θέλουσι δὲ ὑμῖν, οὐ πᾶσιν ἀδύνατον, ὑπὲρ ὀνόματος Θεοῦ, ὡς καὶ ἀεὶ αἱ ἔγγιστα ἐκκλησίαι ἔπεμψαν ἐπισκόπους· αἱ δὲ, πρεσβυτέρους καὶ διακόνους.

Περὶ δὲ Φίλωνος τοῦ διακόνου, ἀνδρὸς ἀπὸ Κιλικίας μεμαρτυρημένου, ὃς καὶ νῦν ἐν λόγῳ ὑπηρετεῖ μοι, ἅμα Γαΐῳ καὶ Ἀγαθόποδι, ἀνδρὶ ἐκλεκτῷ, ὃς ἀπὸ Συρίας μοι ἀκολουθεῖ, ἀποταξάμενοι τῷ βίῳ, οἳ καὶ μαρτυροῦσιν ὑμῖν. κἀγὼ τῷ Θεῷ εὐχαριστῶ περὶ ὑμῶν, ὑπὲρ ὧν ἐδέξασθε αὐτούς. προσδέξεται καὶ ὑμᾶς ὁ Κύριος. οἱ δὲ ἀτιμάσαντες αὐτοὺς, λυτρωθείησαν ἐν τῇ χάριτι Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ μὴ βουλομένου τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ἀλλὰ τὴν μετάνοιαν. Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐν Τρωάδι, ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν διὰ Βούργου, πεμφθέντος ἅμα ἀπὸ Ἐφεσίων καὶ Σμυρναίων, εἰς λόγον τιμῆς· οὓς ἀμείψεται ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, εἰς ὃν ἐλπίζουσι

& vos quidem feſtinantes, glorificamini in Chriſto. Volunt autem vobis (quod non eſt omnibus impoſſibile) pro nomine Dei (quomodo & ſemper vicinæ Eccleſiæ conſueverunt) mittere nobis Epiſcopos, Presbyteros & Diaconos.

De *Philone* vero Diacono, viro religioſo à *Cilicia*, qui nunc mihi in verbo Dei miniſtrat una cum *Gaio* & *Agathopo* viro electo (qui à *Syria* me ſequitur) teſtificor vobis: quia renunciaverunt ſeculo, & martyrium perpetrare aſſumpſerunt. Et ego gratias ago Deo pro vobis: rogans ut ſuſcipiatis eos in Domino; ut & vos ſuſcipiat Ieſus Chriſtus. Qui enim eos diffamaverunt, redempti ſunt in gratia Ieſu Chriſti; qui *non vult* Ezech. 33, 10.
mortem peccatoris, ſed pœnitentiam. 2 Petr. 3, 9. Salutat vos dilectio fratrum qui ſunt in *Troia*: unde ſcribo vobis per *Burgum*, qui miſſus eſt ſimul ab *Epheſiis* & *Smyrnæis*, ad verbum honoris: quos redimet Dominus Ieſus Chriſtus, in quem ſperant

carne

carne & anima, ſpiritu & fide, dilectione & concordia. Incolumes eſtote in Domino Ieſu Chriſto, communi ſpe noſtra, in Spiritu Sancto.

σαρκὶ, ψυχῇ, πνεύματι, πίστει, ἀγάπῃ, ὁμονοίᾳ. Ἔρρωσθε ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ, τῇ κοινῇ ἐλπίδι ἡμῶν, ἐν ἁγίῳ πνεύματι.

EIVSDEM EPISTOLA AD SMYRNENSES.

ex Troja.

Ignatius, qui & Theophorus, Eccleſiæ Dei Patris altiſſimi & dilectiſſimi filii ejus Ieſu Chriſti, miſericordiam conſecutæ, & gratia repletæ, in fide & dilectione fundatæ, & totius gratiæ Deo decentiſſimæ, ſanctificatæ, quæ eſt in Smyrna, immaculatæ ſpiritu & verbo Dei; plurimam ſalutem.

GLorifico Deum, & Patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti: qui per ſeipſum vos tantum illuminavit. Agnovi enim vos per-

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΣΜΥΡΝΑΙΟΥΣ.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, ἐκκλησίᾳ θεοῦ πατρὸς ὑψίστου καὶ τοῦ ἠγαπημένου υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἠλεημένῃ ἐν παντὶ χαρίσματι, πεπληροφορημένῃ ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ, ἀνυστερήτῳ οὔσῃ παντὸς χαρίσματος, θεοπρεπεστάτῃ καὶ ἁγιοφόρῳ, τῇ οὔσῃ ἐν Σμύρνῃ τῆς Ἀσίας, ἐν ἀμώμῳ πνεύματι καὶ λόγῳ θεοῦ, πλεῖστα χαίρειν.

ΔΟξάζω τὸν θεὸν καὶ πατέρα τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν δι' αὐτοῦ οὕτως ὑμᾶς σοφίσαντα· ἐνόησα γὰρ ὑμᾶς

κατηρτισμένους ἐν ἀκινήτῳ πίστει, ὥσπερ καθηλωμένους ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, σαρκί τε καὶ πνεύματι, καὶ ἑδρασμένους ἐν ἀγάπῃ ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ· πεπληροφορημένους, ὡς ἀληθῶς, εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν τοῦ Θεοῦ υἱὸν, τὸν πρωτότοκον πάσης κτίσεως, τὸν θεὸν Λόγον, τὸν μονογενῆ υἱὸν, ὄντα τε ἐκ γένους Δαβὶδ κατὰ σάρκα, ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου, βεβαπτισμένον ὑπὸ Ἰωάννου, ἵνα πληρωθῇ πᾶσα δικαιοσύνη ὑπ᾽ αὐτοῦ· πολιτευσάμενον ὁσίως ἄνευ ἁμαρτίας, καὶ ἀπὸ Ποντίου Πιλάτου, καὶ Ἡρώδου τοῦ τετράρχου, καθηλωμένον ὑπὲρ ἡμῶν ἐν σαρκὶ ἀληθῶς· ἀφ᾽ οὗ καὶ ἡμεῖς ἐσμὲν, ἀπὸ τοῦ θεομακαρίστου αὐτοῦ πάθους, ἵνα ἄρῃ σύσσημον εἰς τοὺς αἰῶνας, διὰ τῆς ἀναστάσεως, εἰς τοὺς ἁγίους καὶ πιστοὺς αὐτοῦ, εἴτε ἐν Ἰουδαίοις, εἴτε ἐν ἔθνεσιν, ἐν ἑνὶ σώματι τῆς ἐκκλησίας αὐτοῦ.

fectos eſſe in fide immobili; tanquam clavis affixos cruci Domini Ieſu Chriſti, carne & ſpiritu: & confirmatos in charitate in ſanguine Chriſti: & vere ad plenum inſtructos in Domino noſtro Ieſu Chriſto filio Dei, *primogenito totius naturæ*: Deo verbo: unigenito filio, *qui eſt ex genere David ſecundum carnem*, & ex *Maria* virgine: baptizatus à *Iohanne*, *ut adimpleretur in eo omnis juſtitia.* Qui converſatus ſancte ſine peccato, ſub *Pontio Pilato*, & *Herode* Tetrarcha, vere clavis confixus eſt pro nobis in carne: à quo & nos ſumus, à divina & beata ejus paſſione; ut tollat ſecum ſibi conjunctos in ſecula ad ſanctos & fideles ſuos, ſive ad Iudæos ſive ad Gentes, in unum corpus Eccleſiæ ſuæ.

Coloſſ. 1, 15.

Rom. 1, 3.

Matth. 3, 15.

Hæc enim omnia paſſus eſt pro nobis. Et vere paſſus eſt (non putative, ſed vere) ſicuti & reſurrexit. Sed non ſicut quidam infidelium (erubeſcen-

Ταῦτα γὰρ πάντα ἔπαθε δι᾽ ἡμᾶς· καὶ ἀληθῶς ἔπαθε, καὶ οὐ δοκήσει, ὡς καὶ ἀληθῶς ἀνέστη· ἀλλ᾽ οὐχ ὥσπερ τινὲς τῶν ἀπίστων (ἐπαι-

beſcentes plaſmationem hominis, & crucem, & ipſam mortem) dicunt; quaſi putative & non vere ſuſcepit corpus ex virgine, & putative paſſus eſt: immemores illius
Ioann. 1, 14. qui dixit; *Verbum caro factum eſt, & habitavit in nobis.* Et
Ioan. 2, 19. iterum; *Solvite templum hoc, & ego in triduo reſuſcitabo illud.*
Ioann. 12, 32. Et in alio loco; *Cum exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipſum.* Ergo Verbum in
Prov. 9, 1. carne habitavit. *Sapientia enim ædificavit ſibi domum.* Verbum ergo templum ſuiipſius, ab adverſariis reſolutum, reſuſcitavit tertia die. Verbum utique exaltata carne ſua,
Num. 21, 9. cum Ioan. 3, 14. velut illo *æneo ſerpente in eremo*, omnes attraxit ad ſe ad ſalutem æternam.

Ego autem non ſolum natum eum & crucifixum in corpore factum ſcio; ſed etiam poſt reſurrectionem in carne eum novi, & credo eſſe. Et quando ad eos qui cum *Petro* erant venit, ait illis; *Palpate me, & videte, quia non ſum dæmonium incorporeum.*

χυνόμενοι τὴν τοῦ ἀνθρώπου πλάσιν, καὶ τὸν σταυρὸν, καὶ αὐτὸν τὸν θάνατον) λέγουσιν, ὅτι δοκήσει, καὶ οὐκ ἀληθείᾳ ἀνείληφε τὸ ἐκ τῆς παρθένου σῶμα, καὶ τῷ δοκεῖν πέπονθεν· ἐπιλαθόμενοι τοῦ εἰπόντος, ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο· καὶ, Λύσατε τὸν ναὸν τοῦτον, καὶ διὰ τριῶν ἡμερῶν ἐγερῶ αὐτόν· καὶ, Ἐὰν ὑψωθῶ ἀπὸ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν. Οὐκοῦν ὁ Λόγος ἐν σαρκὶ ᾤκησεν· ἡ σοφία γὰρ ἑαυτῇ ᾠκοδόμησεν οἶκον. Ὁ Λόγος τὸν ἑαυτοῦ ναὸν, λυθέντα ὑπὸ τῶν χριστομάχων Ἰουδαίων, ἀνέστησε τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ. Ὁ Λόγος, ὑψωθείσης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς, κατὰ τὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ χαλκοῦν ὄφιν, πάντας εἵλκυσε πρὸς ἑαυτὸν εἰς σωτηρίαν αἰώνιον.

Ἐγὼ δὲ οὐκ ἐν τῷ γεννᾶσθαι καὶ σταυροῦσθαι γινώσκω αὐτὸν ἐν σώματι γεγονέναι μόνον, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀνάστασιν ἐν σαρκὶ αὐτὸν οἶδα, καὶ πιστεύω ὄντα. καὶ ὅτε πρὸς τοὺς περὶ Πέτρον ἦλθεν, ἔφη αὐτοῖς· Λάβετε, ψηλαφήσατέ με, καὶ ἴδετε, ὅτι οὐκ εἰμὶ δαιμόνιον ἀσώματον·

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

πνεῦμα γὰρ σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. καὶ τῷ Θωμᾷ λέγει· Φέρε τὸν δάκτυλόν σου ὧδε εἰς τὸν τύπον τῶν ἥλων, καὶ φέρε τὴν χεῖρά σου, καὶ βάλε εἰς τὴν πλευράν μου· καὶ εὐθὺς ἐπίστευσαν, ὡς αὐτὸς εἴη ὁ Χριστός. Διὸ καὶ Θωμᾶς φησὶν αὐτῷ· Ὁ κύριός μου, καὶ ὁ θεός μου. Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ θανάτου κατεφρόνησαν· μικρὸν γὰρ εἰπεῖν, ὕβρεων καὶ πληγῶν.

Οὐ μὴν δὲ, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ ἐπιδεῖξαι ἑαυτὸν αὐτοῖς, ὅτι ἀληθῶς ἀλλ' οὐ τῷ δοκεῖν ἐγήγερται, καὶ συνέφαγεν αὐτοῖς, καὶ συνέπιεν, ἄχρις ἡμερῶν ὅλων τεσσαράκοντα· καὶ οὕτω σὺν τῇ σαρκὶ, βλεπόντων αὐτῶν, ἀνελήφθη πρὸς τὸν ἀποστείλαντα αὐτὸν, σὺν αὐτῇ πάλιν ἐρχόμενος μετὰ δόξης καὶ δυνάμεως. Φασὶ γὰρ τὰ λόγια, Οὗτος ὁ Ἰησοῦς, ὁ ἀναληφθεὶς ἀφ' ὑμῶν εἰς τὸν οὐρανὸν, οὕτως ἐλεύσεται, ὃν τρόπον ἐθεάσασθε αὐτὸν πορευόμενον εἰς τὸν οὐρανόν. Εἰ δὲ ἄνευ σώματος φασὶν

Spiritus enim carnem & oſſa non habet, ſicut me videtis habere. Luc. 24. 39.
Et *Thomæ* dicit: *Injice digitum tuum* in fixuram clavorum, *& affer manum tuam, & mitte in latus meum; & noli eſſe incredulus, ſed fidelis.* Ioann. 20, 27.
Et ſtatim crediderunt, quia ipſe erat Chriſtus. Propter quod & *Thomas* ait illi, *Deus meus, & Dominus meus.* Ioann. 20, 28.
Propterea ergo mortem contempſerunt: parum dicentes eſſe, injurias & plagas & alia nonnulla propter ipſum ſuſtinere.

Nam & poſtquam *oſtendit ſe eis*, quia vere & non putative reſurrexiſſet: *manducavit cum eis & bibit per dies quadraginta*; Act. 1, 3. & 10, 41.
& ſic, videntibus eis, aſſumptus eſt cum carne ad eum qui miſerat illum. In qua & iterum venturus eſt cum gloria & virtute: ſecundum quod dictum eſt ab Angelis ad Apoſtolos: *Hic Ieſus, qui aſſumptus eſt à vobis in cœlum, ſic veniet, quemadmodum vidiſtis eum aſcendentem in cœlum.* Act. 1, 11.
Si ergo ſine corpore dicunt

cunt eum venturum eſſe in conſummatione ſeculi: quomodo *viſuri ſunt eum illi, qui* Zachar. 12, 10. & Apocal. 1, 7. *compunxerunt in eum*; & cognoſcentes, *plangent* inter ſe? Nam incorporalium neque ſpecies, neque figura, ſed neque effigies quidem aliqua animalis formæ haberi poterit, in qua fixura clavorum vel lanceæ foramen appareat, propter ſimplicitatem naturæ.

Hæc autem moneo vos, chariſſimi, ſciens quia vos ſic habetis. Præcuſtodio autem vos à beſtiis hominum figuras habentibus: quas non ſolum devitare, ſed & jam fugere vos oportet. Tantum orate pro illis; ut forte pœniteant. Si enim putative in corpore fuit Dominus, & putative crucifixus eſt: ergo & putative ei vinctus ſum. Quare autem & meipſum tradidi ad mortem, ad ignem, ad gladium, ad beſtias? Sed non putative, ſed vere omnia ſuſtineo propter Chriſtum, ad compatiendum ei; ipſo me confortante: quia non eſt mihi tanta virtus. Quem profecto quidam

ἔρχεσθαι ἐπὶ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος, πῶς αὐτὸν καὶ ὄψονται οἱ ἐκκεντήσαντες, καὶ ἐπιγνόντες κόψονται ἐφ' ἑαυτοῖς; ἀσωμάτων γὰρ οὔτε εἶδος, οὔτε χαρακτήρ ἐστιν, ἢ σχῆμα ζώου μορφὴν ἔχοντος, διὰ τὸ ἁπλοῦν τῆς φύσεως.

Ταῦτα δὲ παραινῶ ὑμῖν ἀγαπητοὶ, εἰδὼς ὅτι καὶ ὑμεῖς οὕτως ἔχετε. προφυλάσσω δὲ ὑμᾶς ἀπὸ τῶν θηρίων τῶν ἀνθρωπομόρφων, ἃ οὐ μόνον ἀποστρέφεσθαι χρὴ, ἀλλὰ καὶ φεύγειν· μόνον δὲ προσεύχεσθε ὑπὲρ αὐτῶν, ἐάν πως μετανοήσωσιν· εἰ γὰρ τῷ δοκεῖν ἐν σώματι γέγονεν ὁ Κύριος, καὶ τῷ δοκεῖν ἐσταυρώθη, κἀγὼ τῷ δοκεῖν δέδεμαι· τί δὲ καὶ ἐμαυτὸν ἔκδοτον δέδωκα τῷ θανάτῳ, πρὸς πῦρ, πρὸς μάχαιραν, πρὸς θηρία; ἀλλ' οὐ τῷ δοκεῖν, ἀλλὰ τῷ ὄντι πάντα ὑπομένω διὰ Χριστὸν, εἰς τὸ συμπαθεῖν αὐτῷ, αὐτοῦ με ἐνδυναμοῦντος· οὐ γάρ μοι τοσοῦτον σθένος· ὅν τινες ἀγνοοῦντες, ἠρ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

νήσαντο, καὶ συνηγοροῦσι τῷ ψεύδει μᾶλλον ἢ τῇ ἀληθείᾳ· οὓς οὐκ ἔπεισαν αἱ προφητεῖαι, οὐδ' ὁ νόμος ὁ Μωσέως, ἀλλ' οὐδὲ μέχρι νῦν τὸ εὐαγγέλιον, ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἡμέτερα τὰ κατ' ἄνδρα παθήματα· καὶ γὰρ περὶ ὑμῶν τὸ αὐτὸ φρονοῦσι· τί γὰρ ὠφελεῖ, εἰ ἐμὲ ἐπαινεῖ τις, τὸν δὲ Κύριόν μου βλασφημεῖ, μὴ ὁμολογῶν αὐτὸν σαρκοφόρον θεόν· ὁ δὲ τοῦτο μὴ λέγων, τελείως αὐτὸν ἀπήρνηται, ὢν νεκροφόρος. Τὰ δὲ ὀνόματα αὐτῶν ὄντα ἄπιστα, νῦν οὐκ ἔδοξέ μοι ἐγγράψαι· μηδὲ γένοιτό με αὐτῶν μνημονεύειν, μέχρις οὗ μετανοήσωσιν.

Μηδεὶς πλανάσθω. ἐὰν μὴ πιστεύσῃ Χριστὸν Ἰησοῦν ἐν σαρκὶ πεπολιτεῦσθαι, καὶ ὁμολογήσῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ, καὶ τὸ πάθος, καὶ τὸ αἷμα ὃ ἐξέχεεν ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου σωτηρίας, οὐ τῆς ζωῆς αἰωνίου τεύξεται, κἂν βασιλεὺς ᾖ, κἂν ἱερεὺς, κἂν ἄρχων, κἂν ἰδιώτης, κἂν δεσπότης ἢ δοῦλος,

ignorantes, negaverint; & conſentiunt magis mendacio quam veritati. Quos non perſuaſerunt Prophetæ, neque lex Moyſi; ſed nec nunc uſque Euangelium, nec noſtræ ſpeciales paſſiones. Nam & de nobis hoc ipſum ſentiunt. Quid enim me juvat, ſi me quis laudaverit, Dominum autem meum blaſphemaverit; ſi non eum confeſſus fuerit incarnatum eſſe Deum? Hoc autem qui non dixerit, perfecte eum negat, ſicut mortuum bajulans. Nomina vero eorum infidelia non eſt mihi nunc viſum ſcribere: ſed neque contingat mihi ut mentionem eorum faciam, donec pœniteant.

Nemo ſeipum ſeducat. Si enim non crediderit Ieſum Chriſtum in carne fuiſſe converſatum; & confeſſus fuerit crucem ejus, & paſſionem, & ſanguinem quem effudit pro mundi ſalute: vitam æternam non conſequetur; ſive Rex fuerit ſive ſacerdos, ſeu Princeps ſeu privatus, ſeu Dominus ſive ſervus, ſeu vir

ſive

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Matth. 19, 12, & 13, 43. ſive mulier. *Qui capit capiat: & qui audit audiat.*

Locus ergo, & dignitas, atque divitiæ neminem inflent: ignobilitas & paupertas nullum humiliet: ſed cum his omnibus fides ſit in Deum & in Chriſtum, & ſpes fruitionis futurorum bonorum, cum dilectione quæ eſt circa Deum & circa proximum.

Luc. 10, 27. *Diliges* enim *Dominum Deum tuum ex toto corde tuo; & proximum tuum ſicut teipſum.* Sed & Dominus dicit:

Ioann. 17. 3. *Hæc eſt vita æterna, ut cognoſcant te ſolum verum Deum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum.*

Ioann. 22, 40. & illud Iohannis: *Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem.*

Matth. 22. 40. *In his* enim *duobus mandatis tota lex pendet, & Prophetæ.*

Diſcite ergo eos qui taliter docent, quomodo legem ponunt, incognitum eſſe Patrem Chriſti prædicantes; quomodo etiam infidelem inimicitiam cum invicem habent. Dilectionem enim futurorum negligunt, præſentia diſſimulant, quæ ventura

ἡ γυνή. Ὁ χωρῶν χωρείτω, ὁ ἀκούων ἀκουέτω.

Τόπος, καὶ ἀξίωμα, καὶ πλοῦτος, μηδένα φυσιούτω· ἀδοξία, καὶ πενία, μηδένα ταπεινούτω· τὸ γὰρ ὅλον ἐστὶ, πίστις ἡ εἰς Θεὸν, καὶ ἡ εἰς Χριστὸν ἐλπὶς, ἡ τῶν προσδοκωμένων ἀγαθῶν ἀπόλαυσις, ἀγάπη τε περὶ τὸν Θεὸν καὶ τὸ ὁμόφυλον· ἀγαπήσεις γὰρ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· καὶ ὁ Κύριος φησὶν, αὕτη ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ, τὸ γινώσκειν τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεὸν, καὶ ὃν ἀπέστειλεν Ἰησοῦν Χριστόν· καὶ, ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους· ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς, ὅλος ὁ νόμος, καὶ οἱ προφῆται κρέμανται.

Καταμάθετε οὖν τοὺς ἑτεροδοξοῦντας, πῶς νομοθετοῦσιν ἄγνωστον εἶναι τὸν πατέρα τοῦ Χριστοῦ· πῶς ἄπιστον ἔχθραν μετ' ἀλλήλων ἔχουσιν. ἀγάπης αὐτοῖς οὐ μέλει, τῶν προσδοκωμένων ἀλογοῦσι, τὰ παρόντα ὡς

ἑστῶτα λογίζονται, τὰς ἐντολὰς παρορῶσι, χήραν καὶ ὀρφανὸν περιορῶσι, θλιβόμενον διαπτύουσι, δεδεμένον γελῶσι, τὸν σταυρὸν ἐπαισχύνονται, τὸ πάθος χλευάζουσι, τὴν ἀνάστασιν κωμῳδοῦσιν· ἔγγονοί εἰσι τοῦ ἀρχεκάκου πνεύματος, τοῦ τὸν Ἀδὰμ διὰ τῆς γυναικὸς τῆς ἐντολῆς ἐξώσαντος, τοῦ τὸν Ἄβελ διὰ τοῦ Καῒν ἀποκτείναντος, τοῦ τῷ Ἰὼβ ἀντιστρατευσαμένου, τοῦ κατηγοροῦντος Ἰησοῦ τοῦ υἱοῦ Ἰωσεδὲκ, τοῦ ἐξαιτησαμένου σινιασθῆναι τῶν ἀποστόλων τὴν πίστιν, τοῦ τὸ Ἰουδαϊκὸν πλῆθος ἐπεγείραντος τῷ Κυρίῳ, τοῦ καὶ νῦν ἐνεργοῦντος ἐν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀπειθείας· ὧν ῥύσεται ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ δεηθεὶς μὴ ἐκλείπειν τὴν πίστιν τῶν ἀποστόλων, οὐχ ὡς μὴ αὐταρκῶν φυλάξαι αὐτὴν, ἀλλ᾽ ὡς χαίρων τῇ τοῦ Πατρὸς ὑπεροχῇ. Πρέπον οὖν ἐστὶν ἀπέχεσθαι τῶν τοιούτων, καὶ μήτε κατ᾽ ἰδίαν μετ᾽ αὐτῶν λαλεῖν, μήτε κοινῇ· προσέχειν δὲ νόμῳ, καὶ

ſunt tanquam præſentia eſſe
putant, & tanquam ſomnium
& phantaſiam exiſtimant:
mandata contemnunt, vi-
duam & orphanum deſpici-
unt, tribulatum reſpuunt,
vinctum derident, crucem
erubeſcunt, paſſionem delu-
dunt, reſurrectionem fru-
ſtrant. Hujuſmodi omnes,
nepotes ſunt illius inveterati
malorum ſpiritus: qui & *A-
dam* per mulierem manda-
tum tranſgredi perſuaſit: qui
& *Abel* per *Cain* occidit: qui Zachar. 3, 1.
& *Iob* decipere conatus eſt:
qui & *Ieſu* filio *Ioſedech* reſi- Luc.22, 31.
ſtere tentavit: qui & *Apoſto-
lorum* fidem ſubvertere vo-
luit, & *Iudæorum* multitudi-
nem adverſus Dominum ſu-
ſcitavit: qui & *nunc operatur* Ephes. 2, 2.
in filiis diffidentiæ: à quibus
eruat nos Dominus Ieſus
Chriſtus; qui patrem depre-
catus eſt, *ut non deficeret fides* Luc.22, 32.
Apoſtolorum: non quod non
ſufficeret cuſtodire eam; ſed
tanquam gaudens de Patris
eminentia, ipſum pro eis de-
precatus eſt. Dignum eſt er-
go à talibus abſtinere, & ne-
que

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

que proprium cum his, neque commune habere colloquium ; ſed intendere Legi & Prophetis , & euangelizantibus vobis ſalutare verbum. Nefandas vero hæreſes & ſchiſmata facientes fugite ; ſicut principatum malorum.

Omnes Epiſcopum ſequimini, ſicut Ieſus Chriſtus Patrem ; Presbyteros ſicut Apoſtolos : Diaconos autem veneramini , ſicut mandato Dei miniſtrantes. Nemo præter Epiſcopum aliquid agat eorum , quæ ad Eccleſiam pertinent. Firma Euchariſtia reputetur , quæ ab Epiſcopo conceſſa fuerit. Vbi Epiſcopus præſens fuerit , illuc & plebs congregetur : ſicuti & ubi Chriſtus eſt , omnis militia cœleſtis adeſt tanquam principi militiæ virtutis Domini , & ipſe eſt diſpenſator totius intelligibilis naturæ. Propterea non licet ſine Epiſcopo neque offerre, neque ſacrificium immolare, neque miſſas celebrare : ſed ſi ei viſum fuerit ſecundum

προφήταις, καὶ τοῖς εὐαγγελισαμένοις ὑμῖν τὸν σωτήριον λόγον· τὰς δὲ δυσωνύμους αἱρέσεις , καὶ τοὺς τὰ σχίσματα ποιοῦντας, φεύγετε, ὡς ἀρχὴν κακῶν.

Πάντες τῷ ἐπισκόπῳ ἀκολουθεῖτε, ὡς ὁ Χριστὸς Ἰησοῦς τῷ Πατρί· καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ δὲ, ὡς τοῖς ἀποστόλοις· τοὺς δὲ διακόνους ἐντρέπεσθε , ὡς Θεοῦ ἐντολὴν διακονοῦντας. Μηδεὶς χωρὶς ἐπισκόπου τι πρασσέτω τῶν ἀνηκόντων εἰς τὴν ἐκκλησίαν. ἐκείνη βεβαία εὐχαριστία ἡγείσθω , ἡ ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον οὖσα , ἢ ᾧ ἂν αὐτὸς ἐπιτρέψῃ. Ὅπου ἂν φανῇ ὁ ἐπίσκοπος , ἐκεῖ τὸ πλῆθος ἔστω , ὥσπερ ὅπου ὁ Χριστὸς , πᾶσα ἡ οὐράνιος στρατιὰ παρέστηκεν , ὡς ἀρχιστρατήγῳ τῆς δυνάμεως Κυρίου , καὶ διανομεῖ πάσης νοητῆς φύσεως. Οὐκ ἐξόν ἐστι χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου, οὔτε βαπτίζειν , οὔτε προσφέρειν, οὔτε θυσίαν προσκομίζειν , οὔτε δοχὴν ἐπιτελεῖν· ἀλλ᾽ ὃ ἂν ἐκείνῳ δοκῇ κατ᾽

εὐαρέστησιν Θεοῦ, ἵνα ἀσφαλὲς ᾖ καὶ βέβαιον πᾶν ὃ ἂν πράσσητε.

Εὔλογόν ἐστι λοιπὸν ἀνανῆψαι ἡμᾶς, ὡς ἔτι καιρὸν ἔχομεν εἰς Θεὸν μετανοεῖν· ἐν γὰρ τῷ ᾅδῃ οὐκ ἔστιν ὁ ἐξομολογούμενος· ἰδοὺ γὰρ ἄνθρωπος, καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ πρὸ προσώπου αὐτοῦ. Τίμα, φησὶν, υἱὲ τὸν Θεὸν, καὶ βασιλέα· ἐγὼ δὲ φημὶ, τίμα μὲν τὸν Θεὸν, ὡς αἴτιον τῶν ὅλων καὶ κύριον· ἐπίσκοπον δὲ, ὡς ἀρχιερέα, Θεοῦ εἰκόνα φοροῦντα· κατὰ μὲν τὴν ἀρχὴν, Θεοῦ, κατὰ δὲ τὴν ἱερατείαν, Χριστοῦ. καὶ μετὰ τοῦτον, τιμᾷν χρὴ καὶ βασιλέα· οὔτε γὰρ Θεοῦ τις κρείττων, ἢ παραπλήσιος ἐν πᾶσι τοῖς οὖσιν· οὔτε δὲ ἐν ἐκκλησίᾳ ἐπισκόπου τι μεῖζον ἱερωμένου Θεῷ ὑπὲρ τοῦ τοῦ κόσμου παντὸς σωτηρίας· οὔτε βασιλέως τις παραπλήσιος ἐν ἄρχουσιν, εἰρήνην καὶ εὐνομίαν τοῖς ἀρχομένοις πρυτανεύοντος.

Ὁ τιμῶν ἐπίσκοπον, ὑπὸ

beneplacitum Dei, tunc demum tutum & firmum erit.

Ergo omnia quæcunque agitis & facitis jam, mutabilia ſunt: ut corrigamus nos in Deo, cum tempus habemus pœnitendi. Quod enim incertum eſt, non habet confeſſionem. *Ecce* enim *homo*, Pſal. 6. 5.
inquit, *& opera ejus coram eo.* Eſai. 62, 11.
Sicut ſcriptum eſt: *Honora*, Prover. 24, 21.
inquit, *fili Deum & Regem.* Ego autem dico, honorare quidem Deum, ut auctorem omnium & Dominum; Epiſcopum autē tanquam principem ſacerdotum, imaginem Dei ferentem: principatum quidem ſecundum Deum; ſacerdotium vero ſecundum Chriſtum. Et poſt hunc honorare oportet etiam Regem. Nemo enim potior eſt Deo, neque ſimilis ei: neque Epiſcopo in Eccleſia honorabilior, ſacerdotium Deo gerēti pro mundi ſalute. Neque regi quis ſimilis eſt in exercitu, pacem & benevolentiam omnibus principibus cogitanti.

Qui enim honoraverit Epiſco-

piſcopum, à Deo honorabitur: & qui dehonoraverit eum, à Deo damnabitur. Si enim quis contra Regem inſurgens damnatione dignus eſt: quomodo ille evadere ultionem poterit, qui præter Epiſcopum aliquid egerit? Sacerdotium enim ſumma eſt omnium bonorum quæ in hominibus conſtant: quod ſi quis dehonoraverit, Deum dehonorat, & Dominum
Coloſſ. 1, 15. Ieſum Chriſtum *primogenitum totius creaturæ*, & ſolum natura principem ſacerdotum Dei. Omnia bene vobis ordinate, quæ mandata ſunt in Chriſto. Laici Diaconis ſubditi ſint; Diaconi Presbytero: Presbyteri Epiſcopo; Epiſcopus Chriſto, ſicut ipſe Patri.

Secundum quod vos me refeciſtis, fratres; & vos Dominus Ieſus Chriſtus. Abſentem me & præſentem dilexiſtis: retribuet vobis Deus, propter quem tanta in vincto ejus oſtendiſtis. Et ſi qui-

Θεοῦ τιμηθήσεται. ὥσπερ οὖν ὁ ἀτιμάζων αὐτὸν, ὑπὸ Θεοῦ κολασθήσεται. εἰ γὰρ ὁ βασιλεῦσιν ἐπεγειρόμενος, κολάσεως ἄξιος δικαίως γενήσεται, ὥς γε παραλύων τὴν κοινὴν εὐνομίαν· πόσῳ δοκεῖτε χείρονος ἀξιωθήσεται τιμωρίας, ὁ ἄνευ ἐπισκόπου τι ποιεῖν προαιρούμενος, καὶ τὴν ὁμόνοιαν διασπῶν, καὶ τὴν εὐταξίαν συγχέων; ἱερωσύνη γάρ ἐστι, τὸ πάντων ἀγαθῶν ἐν ἀνθρώποις ἀναβεβηκός· ἧς ὁ καταμανεὶς, οὐκ ἄνθρωπον ἀτιμάζει, ἀλλὰ Θεὸν, καὶ Χριστὸν Ἰησοῦν τὸν πρωτότοκον καὶ μόνον τῇ φύσει τοῦ Πατρὸς ἀρχιερέα. Πάντα οὖν ὑμῖν μετ' εὐταξίας ἐπιτελείσθω ἐν Χριστῷ. οἱ λαϊκοὶ, τοῖς διακόνοις ὑποτασσέσθωσαν· οἱ διάκονοι, τοῖς πρεσβυτέροις· οἱ πρεσβύτεροι, τῷ ἐπισκόπῳ· ὁ ἐπίσκοπος, τῷ Χριστῷ, ὡς αὐτὸς τῷ Πατρί.

Καθό με ἀνεπαύσατε, ἀδελφοὶ, καὶ ὑμᾶς Ἰησοῦς ὁ Χριστός. ἀπόντα με καὶ παρόντα ἠγαπήσατε· ἀμείψεται ὑμᾶς ὁ Θεὸς, δι' ὃν τοσαῦτα εἰς τὸν δέσμιον αὐτοῦ ἐνεδείξασθε. εἰ γὰρ καὶ

μὴ

μὴ εἰμὶ ἱκανὸς, ἀλλὰ τὸ τῆς προθυμίας ὑμῶν μέγα· ὁ τιμῶν γὰρ προφήτην εἰς ὄνομα προφήτου, μισθὸν προφήτου λήψεται· δῆλον, ὅτι καὶ ὁ τιμῶν δέσμιον Ἰησοῦ Χριστοῦ, μαρτύρων λήψεται μισθόν. Φίλωνα, καὶ Γαΐον, καὶ Ἀγαθόποδα, οἳ ἐπηκολούθησάν μοι εἰς λόγον Θεοῦ, διάκονοι Χριστοῦ ὄντες, καλῶς ἐποιήσατε ὑποδεξάμενοι, ὡς διακόνους Χριστοῦ. οἳ καὶ σφόδρα εὐχαριστοῦσι τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ ὑμῶν, ὅτι αὐτοὺς ἀνεπαύσατε κατὰ πάντα τρόπον. οὐδὲν ὑμῖν παραλογισθήσεται ὧν εἰς αὐτοὺς ἐποιήσατε. δῴη ὑμῖν ὁ Κύριος εὑρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· ἀντίψυχον ὑμῶν τὸ πνεῦμά μου, καὶ τὰ δεσμά μου, ἃ οὐχ ὑπερηφανήσατε, οὐδὲ ἐπῃσχύνθητε· διὸ οὐδὲ ὑμᾶς ἐπαισχυνθήσεται ἡ τελεία ἐλπὶς, Ἰησοῦς ὁ Χριστός.

Αἱ προσευχαὶ ὑμῶν ἤγγισαν εἰς τὴν Ἀντιοχέων ἐκκλησίαν, καὶ εἰρηνεύεται· ὅθεν δεδεμένος, πάντας ἀσπάζομαι, οὐκ ὢν ἄξιος, ἐκεῖθεν ἔσχατος αὐτῶν ὤν. κατὰ

dem non ſum ſufficiens: ſed tamen devotio veſtra grandis eſt. *Si quis* enim *honoraverit Prophetam in nomine Prophetæ; mercedem Prophetæ accipiet.* (Matth. 10, 41.) Manifeſte & qui honorat vinctum Chriſti Ieſu; mercedem martyrum accipiet. *Philonem*, & *Gaium*, & *Agathopum*, qui me ſequuntur in verbo Dei, qui ſunt Miniſtri Chriſti, bene feciſtis ſuſcipere eos ſicut miniſtros Dei: qui & maximas gratias agunt Domino pro vobis; quia refeciſtis eos omnibus modis. Nihil vobis reputabitur ad peccatum, de his quæ eis impendiſtis. *Det vobis Dominus invenire miſericordiam apud Dominum in illa die.* (2 Tim. 1, 18.) Pro animabus veſtris ſpiritus meus & vincula mea ſint: quæ non ſpreviſtis, & non erubuiſtis. Hæc eſt perfecta ſpes in Chriſto Ieſu.

Orationes veſtræ appropinquarunt ad Antiochenam Eccleſiam: cui & pacifici eſtis. Vnde & vinctus omnes ſaluto. Vnde & non ſum dignus eſſe ultimus eorum: ſed ſecun-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ſecundum Dei voluntatem dignus effectus ſum; non ex mea providentia, ſed ex gratia Dei. Quam opto perfectam mihi tribui; ut per veſtras orationes Deum merear adipiſci: ut opus meum perfectum ſit in cœlo & in terra. Decet ergo vos in honorem Dei curam gerere Deo dignæ Eccleſiæ quæ eſt in *Syria*: & congratulari eis quia pacifici ſunt, & perceperunt ſuam magnificentiam, & reſtituta eſt eis in corpore eorum. Sed mihi viſum eſt mittere aliquem veſtrum illuc cum Epiſtola: ut glorificent tranquillitatem quæ eis ſecundum Deum contigit & quietem. Ego vero merui portum tutiſſimum in Chriſto orationibus veſtris. Cum ſitis perfecti; perfecta cogitate, ſapite, ſentite. Volentibus enim vobis bene agere, etiam Deus paratus eſt vobis præſtare.

Salutat vos dilectio fratrum veſtrorum quæ eſt in *Troja*. Vnde & ſcribo vobis, per *Burgum*, quem miſiſtis

κατὰ θέλημα τοῦ Θεοῦ κατηξιώθην, οὐκ ἐκ συνειδήσεως ἐμῆς, ἀλλ' ἐκ χάριτος Θεοῦ. ἣν εὔχομαι τελείαν μοι δοθῆναι, ἵνα ἐν ταῖς προσευχαῖς ὑμῶν Θεοῦ ἐπιτύχω. Ὅπως οὖν ὑμῶν τὸ ἔργον τέλειον γένηται ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ, πρέπει εἰς Θεοῦ τιμὴν, χειροτονῆσαι τὴν ἐκκλησίαν ὑμῶν θεοπρεσβύτην, εἰς τὸ, γενόμενον ἐν Συρίᾳ συγχαρῆναι αὐτοῖς, ὅτι εἰρηνεύουσι, καὶ ἀπέλαβον τὸ ἴδιον μέγεθος, καὶ ἀπεκατεστάθη αὐτοῖς τὸ ἴδιον σωμάτιον. ὃ ἐφάνη μοι ἄξιον, τοῦτο ἐστὶν, ὥστε πέμψαι τινὰ τῶν ὑμετέρων μετ' ἐπιστολῆς, ἵνα συνδοξάσῃ τὴν κατὰ Θεὸν αὐτοῖς γενομένην εὐδίαν· καὶ ὅτι λιμένος εὐόρμου τετύχηκα, Χριστοῦ, διὰ τῶν προσευχῶν ὑμῶν. τέλειοι ὄντες, τέλεια καὶ φρονεῖτε· θέλουσι γὰρ ὑμῖν εὖ πράττειν, καὶ ὁ Θεὸς ἕτοιμός ἐστιν εἰς τὸ παρασχεῖν.

Ἀσπάζεται ὑμᾶς ἡ ἀγάπη τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν τῶν ἐν Τρωάδι· ὅθεν καὶ γράφω ὑμῖν διὰ Βούργου, ὃν ἀπεστείλατε

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

μετ' ἐμοῦ, ἅμα Ἐφεσίοις τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν· ὃς κατὰ πάντα με ἀνέπαυσε· καὶ ὄφελον πάντες αὐτὸν ἐμιμοῦντο, ὄντα ἐξεμπλάριον Θεοῦ διακονίας· ἀμείψεται αὐτὸν ἡ χάρις τοῦ Κυρίου κατὰ πάντα. Ἀσπάζομαι τὸν ἀξιόθεον ἐπίσκοπον ὑμῶν Πολύκαρπον, καὶ τὸ θεοπρεπὲς πρεσβυτέριον, καὶ τοὺς χριστοφόρους διακόνους τοὺς συνδούλους μου, καὶ τοὺς κατ' ἄνδρα καὶ κοινῇ πάντας, ἐν ὀνόματι Χριστοῦ Ἰησοῦ καὶ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ, καὶ τῷ αἵματι, πάθει τε καὶ ἀναστάσει, σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ ἑνότητι Θεοῦ καὶ ὑμῶν. χάρις ὑμῖν, ἔλεος, εἰρήνη, ὑπομονὴ, διὰ παντὸς ἐν Χριστῷ.

Ἀσπάζομαι τοὺς οἴκους τῶν ἀδελφῶν μου, σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις, καὶ ἀειπαρθένους καὶ τὰς χήρας. ἔῤῥωσθέ μοι ἐν δυνάμει πνεύματος. Ἀσπάζεται ὑμᾶς Φίλων ὁ συνδιάκονος, ὁ ὢν σὺν ἐμοί. Ἀσπάζομαι τὸν οἶκον Γαυΐας, ἣν εὔχομαι ἡδρᾶσθαι πίστει καὶ ἀγάπῃ σαρκικῇ τε καὶ πνευματικῇ. Ἀσπάζομαι Ἄλκην τὸ ποθητόν

mecum una cum *Epheſiis* fratribus veſtris: qui me refecit in omnibus. Et debuerant quidem omnes eum imitari: quia exemplum eſt miniſterii Dei. Retribuetur ei gratia Domini in omnibus. Saluto Deo dignum Epiſcopum veſtrum *Polyearpum*, & Deo decentiſſimum Presbyterium, & Chriſtiferos Diaconos conſervos meos: & ſpecialiter omnes in nomine Ieſu Chriſti, & in carne ejus, & in ſanguine ipſius, & in paſſione & in reſurrectione carnali & ſpiritali, in unitate Dei, & veſtra. Gratia vobis & miſericordia, pax & patientia in omnibus in Chriſto.

Saluto domos fratrum meorum, cum uxoribus & filiis; ſed & virgines & viduas. Incolumes eſtote in virtute Dei Patris. Salutat vos *Philon* condiaconus qui eſt mecum. Saluto domum *Gaviæ*; quam opto firmari in fide & dilectione carnali & ſpirituali. Saluto *Alcen* deſidera-

derabile mihi nomen, & *Daphnum* incomparabilem & bonum filium, & omnes nominatim. Incolumes eſtote in gratia Dei & Domini noſtri Ieſu Chriſti; repleti Spiritu ſancto, & ſapientia ſancta atque Divina. *Amen.*

μοι ὄνομα, καὶ Δάφνον τὸν ἀσύγκριτον, καὶ Εὔτεκνον, καὶ πάντας κατ᾽ ὄνομα. ἔρρωσθε ἐν χάριτι Θεοῦ καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, πεπληρωμένοι πνεύματος ἁγίου, καὶ σοφίας θείας καὶ ἱερᾶς.

EIVSDEM EPISTOLA AD POLYCARPVM Epiſcopum Smyrnenſium,

De illuminatis.

Ignatius Epiſcopus Antiochiæ, qui & martyr Ieſu Chriſti, Polycarpo Epiſcopo Smyrnenſium.

SVſcipiens autem tuam ſententiam tanquam ſuper immobilem petram fundatam, quoniam deſidero promereri faciem tuam immaculatam, quam acqui-

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΝ ἐπίσκοπον Σμύρνης.

Ἰγνάτιος Ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, ὁ καὶ μάρτυς Ἰησοῦ Χριστοῦ, Πολυκάρπῳ ἐπισκόπῳ ἐκκλησίας Σμυρναίων, μᾶλλον ἐπεσκοπημένῳ ὑπὸ Θεοῦ Πατρὸς καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πλεῖστα χαίρειν.

ΑΠοδεχόμενός σου τὴν ἐν Θεῷ γνώμην ἡδρασμένην ὡς ἐπὶ πέτραν ἀκίνητον ὑπερδοξάζω, καταξιωθεὶς τοῦ προσώπου σου τοῦ ἀμώμου, οὗ ὀναί-

μένῳ ἐν Θεῷ. Παρακαλῶ σε ἐν χάριτι ᾗ ἐνδέδυσαι, προσθεῖναι τῷ δρόμῳ σου, καὶ πάντας παρακαλεῖν ἵνα σώζωνται. Ἐκδίκει σου τὸν τόπον ἐν πάσῃ ἐπιμελείᾳ. Τῆς ἑνώσεως φρόντιζε ἧς οὐδὲν ἄμεινον. Πάντας βάσταζε, ὡς καὶ σε ὁ Κύριος. Πάντων ἀνέχου ἐν ἀγάπῃ, ὥσπερ ποιεῖς. Προσευχαῖς σχόλαζε ἀδιαλείπτοις. Αἰτοῦ σύνεσιν πλείονα ἧς ἔχεις. Γρηγόρει, ἀκοίμητον πνεῦμα κεκτημένος. Τοῖς κατ' ἄνδρα κατ' ὁμοήθειαν λάλει Θεοῦ. Πάντων τὰς νόσους βάσταζε, ὡς τέλειος ἀθλητὴς, ὡς καὶ ὁ Κύριος πάντων. Αὐτὸς γὰρ, φησὶ, τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἔλαβε, καὶ τὰς νόσους ἡμῶν ἐβάστασεν. Ὅπου πλείων κόπος, πολὺ κέρδος.

Καλοὺς μαθητὰς ἐὰν φιλῇς, χάρις σοι οὐκ ἔστι, μᾶλλον δὲ τοὺς λοιμοτέρους ἐν πραΰτητι ὑπότασσε· οὐ πᾶν τραῦμα τῇ αὐτῇ ἐμπλάστρῳ θεραπεύεται· τοὺς παροξυσμοὺς ἐμβροχαῖς παῦε. Φρόνιμος γίνου, ὡς ὁ ὄφις, ἐν πᾶσι· καὶ ἀκέραιος εἰσαεὶ, ὡς ἡ περιστε-

ſivi in domino, rogo te gratia Dei, qua indutus es, adjicere ad curſum tuum, & rogare omnes, ut ſalventur in Chriſto. Defende locum tuum in omni diligentia. Vnitatis curam habeto, qua nihil melius eſt. Omnes bajula, quo modo & te Chriſtus. Omnes ſuffer in dilectione. Orationibus indeſinenter vaca: ampliorem prudentiam, quam habes, poſtula. Vigila, inobdormibilem ſpiritum poſſidens: ſecundum adjutorium Dei loquere. Omnium infirmitates bajula, ut perfectus athleta: quomodo & Dominus omnium. *Ipſe* enim, inquit, *infirmitates noſtras portavit, & languores noſtros abſtulit.* Vbi enim magnus fuerit labor; ibi etiam majus lucrum eſt.

Eſai. 53, 4. Matth. 8, 17.

Si bonos diſcipulos amaveris, non eſt tibi gratia: magis autem peſtiferos ſubjuga in manſuetudine. Non omne vulnus uno emplaſtro curatur. Acredines enbroche compeſce. *Aſtutus eſto ut ſerpens, & ſimplex ut columba.*

Matth. 10, 19.

Pro-

Propterea enim, ex anima & corpore, carnaliter & ſpiritualiter extas: ut omnia quæ tibi oſtenſa fuerint in facie corrigas: quæ autem inviſibilia fuerint pete ut manifeſtentur tibi; ut nihil tibi reſtet, ſed totius gratiæ abundans ſis. Tempus depoſcit te, tanquam gubernatorem, proſperum ventum petere; & ſicut navem periclitantem portum aptum ad ſalutem requirere. Sic & te, Dei athleta, ut nubem incorruptionis & vitam æternam percipias: pro qua & tu confidis in omnibus. Pro anima tua ego efficiar, & vincula mea quæ dilexiſti.

Qui ſe arbitrantur fide dignos, eſſe & aliter docent, non te circumveniant: ſed ſta firmus, ſicut incus quæ percutitur. Magni enim athletæ eſt, vapulare & vincere. Maxime autem pro Deo oportet nos omnia ſuſtinere: ut & ipſe ſuſtineat nos in regno. Plurimum adde ad feſtinationem; continuanter curre: tempora cognoſce,

ρά. διὰ τοῦτο ἐκ ψυχῆς καὶ σώματός εἶ, σαρκικὸς καὶ πνευματικὸς, ἵνα τὰ φαινόμενά σοι εἰς πρόσωπον ἐπανορθώσῃς, τὰ δὲ ἀόρατα αἰτῇς, ἵνα σοι φανερωθείη· ἵνα μηδέν σοι λείπῃ, καὶ παντὸς χαρίσματος περισσεύῃς. Ὁ καιρὸς ἀπαιτεῖ σε εὔχεσθαι· ὥσπερ γὰρ κυβερνήτῃ ἄνεμος συμβάλλεται, καὶ ὡς νηῒ χειμαζομένῃ λιμένες εὔθετοι εἰς σωτηρίαν· οὕτω καὶ σοὶ ἡ εὐχὴ πρὸς τὸ ἐπιτυχεῖν Θεοῦ· νῆφε, ὡς Θεοῦ ἀθλητὴς, οὗ τὸ θέλημα, ἀφθαρσία, καὶ ζωὴ αἰώνιος. περὶ ἧς καὶ σὺ πέπεισαι κατὰ πάντα. σοῦ ἀντίψυχος ἐγὼ, καὶ τὰ δεσμά μου ἃ ἠγάπησας.

Οἱ δοκοῦντες ἀξιόπιστοι εἶναι, καὶ ἑτεροδιδασκαλοῦντες, μή σε καταπλησσέτωσαν· στῆθι δὲ ἑδραῖος, ὡς ἄκμων τυπτόμενος. μεγάλου ἐστὶν ἀθλητοῦ, δέρεσθαι, καὶ νικᾷν· μάλιστα δὲ ἕνεκεν Θεοῦ πάντα ὑπομένειν ἡμᾶς δεῖ, ἵνα καὶ αὐτὸς ἡμᾶς ἀναμείνῃ εἰς τὴν βασιλείαν. πλεῖον πρόσθες τῇ σπουδῇ οὗ εἶ. συντονώτερον δράμε,

τοὺς καιροὺς καταμάνθανε ὡς ἐνταῦθα εἶ, νίκησον· ὧδε γάρ ἐστι τὸ στάδιον, ἐκεῖ δὲ οἱ στέφανοι. προσδόκα Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, τὸν ἄχρονον ἐν χρόνῳ, τὸν ἀόρατον τῇ φύσει, ὁρατὸν ἐν σαρκί· τὸν ἀψηλάφητον καὶ ἀναφῆ, ὡς ἀσώματον· δι' ἡμᾶς δὲ ἁπτὸν καὶ ψηλαφητὸν ἐν σώματι· τὸν ἀπαθῆ, ὡς θεὸν, δι' ἡμᾶς δὲ παθητὸν, ὡς ἄνθρωπον, τὸν κατὰ πάντα τρόπον δι' ἡμᾶς ὑπομείναντα.

ut in ipſis ſemper vincas. Hic enim eſt ſtadium, illic corona. Expecta *Chriſtum* filium Dei, intemporalem in tempore, inviſibilem natura, viſibilem in carne, impalpabilem & intactum, ut incorporeum ; corporeum vero propter nos & contrectabilem : impaſſibilem, ut Deum; paſſibilem vero propter nos, ut hominem, *ſecundum omnem modum propter nos ſuſtinentem.*

Reliqua hujus epiſtolæ vide pag. XI.
Illam vero ad Romanos require pag. LIV.
Hic eam noluimus repetere.

Η ΚΑΘΟ-

Η ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

CATHOLICA BARNABÆ EPISTOLA.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Η ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΟΥ ΒΑΡΝΑΒΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

CATHOLICA BARNABÆ EPISTOLA.

AVete filii & filiæ, in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, qui nos dilexit, in pace. Magnagnarum & honeſtarum Dei * æquitate abundantiam ſciens eſſe in vobis ſupra modum exhilaror beatis & præclaris ſpiritibus veſtris; quod ſic naturalem gratiam accepiſtis. Propter quod plurimum gratulor mihi, ſperans liberari: quia vere video in vobis infuſum ſpiritum ab honeſto fonte Dei. Cum perſuaſum mihi ſit hoc, & * plenus ſciam, quia dum ad vos adloquor multa mihi bona ſucceſſerunt in via æquitatis

* l. æquitatum.

* l. plenius.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Domini. Ideo fors & ego cogito diligere vos ſuper animam meam: quia magnitudo fidei & dilectio habitat in illo, & ſpes vitæ illius. Cogitans ergo hoc (quaſi curæ mihi fuerit, ut vobiſcum partiar ex eo quod accepi) futurum mihi talibus ſpiritus ſervientes, hoc in mercede, adpropiavi pauca vobis mittere, ut fidem veſtram conſummatam habeatis, & ſcientiam. Tres ſunt ergo conſtitutiones Domini, vitæ ſpes, initium, & conſummatio. Propalavit enim Dominus per Prophetas, qui præterierunt, & futurorum dedit nobis initia ſcire. Sicut ergo locutus eſt, honeſtius & altius accedere ad aram illius. Ego autem non tamquam doctor, ſed unus ex vobis, demonſtrabo pauca, per quæ in plurimis lætiores ſitis.

Ἀφ᾽ οὗ ἔλαβον μέρους, ἐσπούδασα κατὰ μικρὸν ὑμῖν πέμψαι. ἵνα μετὰ τῆς πίστεως ὑμῶν τελείαν ἔχητε καὶ τὴν γνῶσιν.

I. Cum ſint ergo dies nequiſſimi, & contrarius habeat hujus ſæculi poteſtatem: debemus adtendentes inquirere æquitates Domini. Fidei ergo noſtræ adjutor eſt timor

Τῆς μὲν οὖν πίστεως ὑμῶν εἰσὶν οἱ συλλήπτορες, φόβος, καὶ

mor, & ſuſtinentia: quæ autem nobiſcum pugnant patientia eſt, & continentia. Hæc cum apud Dominum permanent caſta, conlætantur illis ſapientia & intellectus. Adaperuit enim nobis per omnes Prophetas, quia non utitur noſtris hoſtiis, neque victimis, neque oblationibus, hæc dicens: *Quo mihi*
Eſai. 1. *multitudinem ſacrificiorum veſtrorum, dicit Dominus: Plenus ſum holocauſtomatibus arietum, & pinguaminibus agnorum: & ſanguinem hircorum & taurorum nolo. Nec ſi veniatis videre mihi. Quis enim exquiſivit hæc de manibus veſtris? calcare aulam meam, non adjicietis. Si attuleritis mihi ſimilaginem, vanum; ſupplicamentum execratio mihi eſt. Neomenias veſtras, & diem magnum non ſuſtineo; jejunium, & ferias, & dies feſtos veſtros odit anima mea.* Hæc ergo vacua fecit, ut nova lex Domini noſtri Ieſu Chriſti, quæ ſine jugo neceſſitatis eſt, humanam oblationem. Dicit Dominus iterum ad illos: *Numquid ego præcepi pa-*

ὑπομονή· τὰ δὲ συμμαχοῦντα ἡμῖν μακροθυμία, καὶ ἐγκρατεία. τούτων οὖν τὰ πρὸς τὸν κύριον μενόντων ἁγνῶς συνευφραίνονται αὐτοῖς σοφία, σύνεσις, ἐπιστήμη, γνῶσις.

τί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν; πλήρης εἰμὶ ὁλοκαυτωμάτων κριῶν, καὶ στέαρ ἀρνῶν, καὶ αἷμα ταύρων, καὶ τράγων οὐ βούλομαι, οὐδ᾽ ἂν ἔρχησθε ὀφθῆναι μοι· τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ χειρῶν τῶν ὑμῶν; πατεῖν τὴν αὐλήν μου, οὐ προσθήσεσθε· ἐὰν φέρητε σεμίδαλιν: μάταιον, θυμίαμα βδέλυγμά μοι ἐστί· τὰς νουμηνίας ὑμῶν, καὶ τὰ σάββατα, καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέξομαι. νηστείαν καὶ ἀργίαν, καὶ τὰς νουμηνίας, καὶ τὰς ἑορτὰς ὑμῶν, μισεῖ ἡ ψυχή μου.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ἱνατί μοι νηστεύετε, ὡς σήμερον ἀκουσθῆναι ἐν κραυγῇ τὴν φωνὴν ὑμῶν; Οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐξελεξάμην, καὶ ἡμέραν ταπεινοῦν ἄνθρωπον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. οὐδ' ἂν κάμψῃς ὡς κρίκον τὸν τράχηλόν σου, καὶ σάκκον σποδὸν ὑποστρώσῃ, οὐδ' οὕτως καλέσετε νηστείαν δεκτήν.

*rentibus veſtris, cum exierunt de terra Ægypti, ut offerrent mihi hoſtias & victimas: ſed hoc præcepi illis dicens: unuſquiſque veſtrum adverſus proximum non habeat malitiam, & juramentum mendum non * habet.* Intelligere ergo debemus, cum non ſimus ſine intellectu, conſilium benignitatis patris noſtri: quia nobis dicit, volens nos ſimiliter errantes quærere, quemadmodum ad illum accedamus, nobis enim dicit: *Sacrificium Deo cor contribulatum, & humiliatum Deus non deſpicit.* Certius ergo inquirere debemus, fratres, de noſtra ſalute, ut ne quando habeat introitum in nobis & evertat nos à vita noſtra.

* l. habeat.

II. Dicit ergo iterum de his ad illos: *ut quid mihi jejunatis, ut hodie audiatur vox veſtra in clamore? Non tale jejunium elegi, dicit Dominus, ut quis humiliet animam ſuam ſine cauſa. Neque ſi curvaveris quaſi circulum collum tuum, & ſaccum te circumdederis & cinerem ſtraveris: nec ſic celebrabis jejunium acceptum.* Ad nos autem ſic dicit. Eſai. 58.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

dicit : *Cum jejunaveritis, ſolve omnem nodum injuſtitiæ, & omnem conſignationem iniquam dele, reſolve ſuffocationes impotentium commerciorum, dimitte quaſſatos in remiſſionem, & omnem cautionem malignam diſſipa. Frange eſurienti panem tuum, & egenos ſine tecto induc in domum tuam, cum videris nudum veſti, & domeſticos ſeminis tui non deſpicies. Tunc erumpet temporaneum lumẽ tuum, & veſtimenta tua cito * oriuntur : & præibit ante te juſtitia, & claritas Dei circumdabit te. Tunc exclamas, & Deus exaudiet te, cum adhuc loqueris, dicet : ecce adſum, ſi abſtuleris à te nodum, & ſuadelam malorum, & verbum murmurationis : & dederis eſurienti panem ex animo.* In hoc ergo, fratres, providens eſt, & miſericors Deus, quia in ſimplicitate crediturus eſſet populus, quem comparavit dilecto ſuo, atque oſtendit omnibus nobis, ut non incurramus, tanquam proſelyti, ad illorum legem.

* l. orientur.

III. Oportet ergo de

λύε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυε στραγγαλίας βιαίων συναλλαγμάτων, ἀπόστελλε τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, καὶ πᾶσαν συγγραφὴν ἄδικον διάσπα. διάθρυπτε πεινῶντι τὸν ἄρτον σου, καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσάγαγε εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐὰν ἴδης γυμνὸν περίβαλε, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ ὑπερόψει. τότε ῥαγήσεται τὸ πρώϊμον τὸ φῶς σου, καὶ ἰάματά σου ταχὺ ἀνατελεῖ, καὶ προπορεύσεται ἔμπροσθέν σου ἡ δικαιοσύνη σου, καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ περιστελεῖ σε. τότε βοήσῃ, καὶ κύριος εἰσακούσεταί σου, ἔτι λαλοῦντός σου, ἐρεῖ· ἰδοὺ πάρειμι· ἐὰν ἀφέλῃς ἀπό σου σύνδεσμον, καὶ χειροτονίαν, καὶ ῥῆμα γογγίσμου, καὶ δῷς πεινῶντι τὸν ἄρτον ἐκ ψυχῆς σου.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

* hiſtantibus multum ſcru- * l. inſtantibus.
tantes ſcribere, quæ * non * l. nos
poſſint ſanare. fugiamus ergo ab omni opere iniquitatis, & odio habeamus, errorem hujus temporis, ut * fu- * l. futura diligamus.
turo diligamur. Non demus animæ noſtræ ſpatium, ut poſſit habere poteſtatem diſcurrendi cum nequiſſimis & peccatoribus; ne quando ſimilemus illis. Conſummata enim tentatio, ſicut ſcriptum eſt, ſicut Daniel dicit, adpropinquavit. Propter hoc enim Dominus * interdicit * l. intercidit.
tempora, & dies, ut acceleret dilectus illius ad hereditatẽ ſuam. Dicit ſic Propheta: *Regna in terris decem re-* Dan. 7.
gnabunt, & reſurget retro puſillus, qui deponet tres in unum. De regnis ſimiliter. de hoc ipſo dicit iterum Daniel. *Et vidi quartam beſtiam, nequam & fortem, & ſæviorem cæteris beſtiis marinis: & apparuerunt illi decem cornua: & aſcendit aliud cornu breve in medio illorum: & dejecit cornua tria de majoribus cornibus.* Intelligere ergo debemus, adhuc & hoc

θηρίον τέταρτον φοβερὸν καὶ ἐκθάμβον καὶ ἰσχυρὸν περισσῶς, καὶ κέρατα δέκα αὐτῷ. καὶ ἰδοὺ κέρας ἕτερον μικρὸν ἀνέβη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ τρία κέρατα τῶν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἐξεῤῥιζώθη ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

hoc rogo vos tanquam unus
ex vobis, omnes amans ſu-
per animam meam, ut atten-
datis vobis: & non ſimiletis
eis, qui peccata ſua conge-
runt, & dicunt, quia teſta-
mentum illorum & noſtrum
eſt. Noſtrum autem, quia
illi in perpetuum perdide-
runt illud, quod Moyſes ac-
cepit. Dicit enim ſcriptura:
Exod. 31. *& fuit Moyſes in monte jejunans*
XL *diebus*, *&* XL *noctibus*: *&*
accepit teſtamentum à Domino,
tabulas lapideas ſcriptas manu
Dei. Sed converſi in idola
perdiderunt illud: dicit enim
Exod. 32. Dominus Moyſi. *Moyſes de-*
ſcende celerius, quia præteriit le-
gem populus tuus, quem eduxiſti
de terra Ægypti. Et projecit
Moyſes tabulas lapideas de
manibus ſuis, & confractum
eſt teſtamentum eorum, ut
dilectio Ieſu conſignetur in
præcordiis veſtris in ſpem fi-
dei illius. Propter quod ad-
tendamus noviſſimis diebus.
Nihil enim proderit nobis o-
mne tempus vitæ noſtræ, &
fidei, ſi non modo iniquum
& futuras tentationes ha-

βάδιζε, τὸ τάχος κατάβηθι. ἠνόμησε γὰρ ὁ λαός σου, ὃν ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου.

ἐάν.

οὐαὶ οἱ συνετοὶ παρ' ἑαυτοῖς, καὶ
ἐνώπιον αὐτῶν ἐπιστήμονες.
Πνευματικοὶ γενώμεθα ναὸς τέ-
λειος τῷ Θεῷ, ἐφ' ὅσον ἐστὶν ἐν ἡ-
μῖν. μελετῶμεν τὸν φόβον τοῦ
θεοῦ, καὶ φυλάσσειν ἀγωνιζώμε-
θα τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, ἵνα ἐν τοῖς
δικαιώμα σιν· αὐτοῦ εὐφρανθῶ-
μεν.

beamus, ſicut dicit filius Dei:
*reſiſtamus omni iniquitati, & o-
dio habeamus eam.* Ergo conſi-
derate opera malæ viæ. Non
ſeparatim debetis ſeducere
vos tanquam juſtificati; ſed
in unum convenientes inqui-
rite, quod communiter dile-
ctis conveniat & proſit. di-
cit enim Scriptura: *Væ illis,* Eſai. 5.
*qui ſibi ſolis intelligunt, & apud
ſe docti videntur!* Simus ſpiri-
tales, ſimus templum con-
ſummatum Deo: in quan-
tum eſt in nobis, meditemur
timorem Dei, & cuſtodia-
mus mandata illius. Domi-
nus non accepta perſona ju-
dicat mundum. Vnuſquiſque
ſecundum quæ facit, acci-
piet. Si fuerit bonus, bonitas
eum antecedit; ſi nequam,
merces nequitiæ eum ſequi-
tur. Adtende, ne quando
quieſcentes jam vocati ad-
dormiamus in peccatis no-
ſtris, & nequam accipiens
poteſtatem noſtram ſuſcitet
& excludat à regno Domini.
Adhuc & illud intelligite,
cum videritis tanta ſigna, &
monſtra in populo Iudæorũ,
& ſic

& ſic illos derelinquit Dominus: Adtendamus ergo, ne forte, ſicut ſcriptum eſt, *multi vocati, pauci electi*, inveniamur. (Matth. 22.)

IV. Propter hoc Dominus ſuſtinuit tradere corpus ſuum in exterminium, ut remiſſione peccatorum ſanctificemur, quod eſt ſparſione ſanguinis illius. Scriptum eſt enim de illo, quædam ad populum Iudæorum, quædam ad nos. dicit autem ſic: (Eſai. 53.) *Vulneratus eſt propter iniquitates noſtras, & vexatus eſt propter peccata noſtra; ſanguine illius ſanati ſumus. Tanquam ovis ad victimam adductus eſt: & ſicut agnus coram tondente ſe, ſic non aperuit os ſuum.* Supergratulari ergo debemus Domino, quia & præterita nobis oſtendit, & ſapientes fecit, & de futuris non * ſumus ſine intellectu. (* ſimus) Dicit autem: (Prover. 1.) *non injuſte tenduntur retia avibus.* Hoc dicit, quia juſte * periet homo habens viam veritatis ſcientiam, & ſe à via tenebroſa non continet adhuc. (* peribit.) Et ad hoc Dominus ſuſtinuit

ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν· τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη, καὶ ὡς ἀμνὸς ἔμπροσθεν τοῦ κείροντος, ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἤνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ.

οὐ γὰρ ἀδίκως ἐκτείνονται δίκτυα πτερωτοῖς.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν, καὶ καθ' ὁμοίωσιν.

τὸν λαὸν τὸν * κενὸν ἑτοιμάζων ἐπιδείξῃ ἐπὶ τῆς γῆς ὢν, ὅτι τὴν ἀνάστασιν αὐτὸς ποιήσας κρινεῖ. * πέρας γέ τοι διδάσκων τὸν Ἰσραὴλ, καὶ τηλικαῦτα τέρατα καὶ σημεῖα ποιῶν, ἐκήρυξε, καὶ ὑπερηγάπησεν αὐτόν. ὅτε δὲ τοὺς ἰδίους Ἀποστόλους μέλλοντας κηρύσσειν τὸ εὐαγγέλιον αὐτοῦ ἐξελέξατο, ὄντας ὑπὲρ πᾶσαν ἁμαρτίαν ἀνομωτέρους, ἵνα δείξῃ, ὅτι οὐκ ἦλθε καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν. τότε ἐφανέρωσεν ἑαυτὸν υἱὸν θεοῦ εἶναι. Εἰ γὰρ

* l. καινόν. l. κρινεῖ. * ἄλλ. πέρας δ' ἔτι.

pati pro anima noſtra, cum ſit orbis terrarum Dominus; cui dixit die ante conſtitutionem ſæculi: *Faciamus hominem ad imaginem, & ſimilitudinem noſtram.* Gen. 1. Quomodo ergo ſuſtinuit, cum ab hominibus hoc pateretur, diſcite. Prophetæ ab ipſo habentes donum, in illum prophetaverunt: ille autem, ut vacuam faceret mortem, & de mortuis reſurrectionem oſtenderet, quia in carne oportebat eum adparere, ſuſtinuit, ut promiſſum parentibus redderet: & ipſe ſibi populum parans reſurrectione facta in terris *, judicabat illis ad vitam * ducens populum Iudæorum, & magna ſigna, & monſtra faciens, non crediderunt, nec dilexerunt illum. Tunc Apoſtolos ſuos, qui incipiebant prædicare Euangelium ſuum, elegit, qui erant ſuper omne peccatum peccatores: ut oſtenderet, quia non venit vocare juſtos, Luc. 5. ſed peccatores. Tunc oſtendit ſe eſſe filium Dei. Si enim non

* indicabat. * doces

non veniſſet in carne, quomodo poſſent homines ſanari? Cum reſpicientes ſolem, qui eſt opus manus Dei, non poſſint radios ejus diutius intueri. Filius ergo Dei ideo in carne venit, ut conſummationem peccatorum definiret eis, qui perſecuti ſunt ad mortem Prophetas illius.
Cap.51. dicit autem Eſaias: *Plaga corporis illius omnes ſanati ſumus.*
Zach. 13. Et alius Propheta: *Feriam paſtorem, & diſpergentur oves gregis.* Ipſe autem voluit ſic pati.
Pſal.21. Dicit enim, qui prophetat de illo: *Parce animæ meæ à*
Pſ. 118. Pſal.21. *gladio.* Et: *Confige clavis carnes meas, quia nequiſſimorum conventus inſurrexerunt in me:*
Eſai.50. & iterum dicit: *Ecce poſui dorſum meum ad flagella, & maxillas meas ad palmas. Faciem autem meam poſui, tanquam ſolidam petram.*

μὴ ἦλθεν ἐν σαρκὶ, πῶς ἂν ἐσώθησαν ἄνθρωποι οἱ βλέποντες αὐτὸν; ὅτι τὸν μέλλοντα μὴ εἶναι ἥλιον, ἔργον χειρῶν αὐτοῦ ὑπάρχοντα, βλέποντες οὐκ ἰσχύουσιν εἰς ἀκτῖνας αὐτοῦ ἀντοφθαλμῆσαι. Οὐκοῦν ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐς τοῦτο ἦλθεν ἐν σαρκὶ, ἵνα τὸ τέλειον τῶν ἁμαρτιῶν κεφαλαιώσῃ τοῖς διώξασιν ἐν θανάτῳ τοὺς προφήτας αὐτοῦ. Οὐκοῦν εἰς τοῦτο ὑπέμεινε. λέγει γὰρ ὁ θεὸς, * τὴν πληγὴν τῆς σαρκὸς αὐτοῦ. ὅτι ἐξ αὐτῶν, ὅταν πατάξω τὸν ποιμένα, τότε σκορπισθήσεται τὰ πρόβατα τῆς ποίμνης. αὐτὸς ἠθέλησεν οὕτω παθεῖν. ἔδει γὰρ ἵνα ἐπὶ ξύλου πάθῃ. λέγει γὰρ ὁ προφητεύων ἐπ᾽ αὐτῷ. φεῖσαί μου τῆς ψυχῆς ἀπὸ ῥομφαίας· καθήλωσόν μου τὰς σάρκας, ὅτι πονηρευομένων συναγωγαὶ ἐπανέστησάν μοι. καὶ πάλιν λέγει· ἰδοὺ τέθεικά μου τὸν νῶτον εἰς μάστιγας, καὶ τὰς σιαγόνας εἰς * ῥαπίσματα. τὸ δὲ πρόσωπόν μου ἔθηκα ὡς στερεὰν πέτραν.

* l. τῇ πληγῇ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ πάντες ἐσώθημεν.

* ἄλλ. ῥαπισμόν.

V. Cum autem fecit Dei
Ibid. præceptum, quid dicit? *Quis eſt, qui contradicit, reſiſtat mihi? quis æqualis futurus eſt mi-*

ε. Ὅτε οὖν ἐποίησεν ἐντολὴν, τί λέγει; τίς ὁ κρινόμενός μοι, ἀντιστήτω μοι; ἢ τίς ὁ δικαζόμενός μοι, ἐγγι-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ἐγγισάτω τῷ παιδὶ κυρίου; οὐαὶ ὑμῖν· ὅτι πάντες ὑμεῖς παλαιωθήσεσθε ὡς ἱμάτιον, καὶ σὴς καταφάγεται ὑμᾶς. καὶ πάλιν λέγει ὁ προφήτης· ἐπεὶ ὡς λίθος ἰσχυρὸς ἐτέθη εἰς συντριβήν. ἰδοὺ ἐμβαλῶ εἰς τὰ θεμέλια Σιὼν λίθον πολυτελῆ, ἐκλεκτὸν, ἀκρογωνιαῖον, ἔντιμον. εἶτα τί λέγει; καὶ ὃς ἐλπίσει ἐπ᾽ αὐτὸν, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. ἐπὶ λίθου οὖν ἡμῶν ἡ ἐλπίς; μὴ γένοιτο. ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἐν ἰσχύι ἔθηκε τὴν σάρκα αὐτοῦ ὁ κύριος. λέγει γὰρ, καὶ ἔθηκέ με ὡς στερεὰν πέτραν. λέγει δὲ πάλιν ὁ προφήτης· λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν οἱ οἰκοδομοῦντες, οὗτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας. καὶ πάλιν λέγει· αὕτη ἐστὶν ἡ ἡμέρα ἡ μεγάλη, καὶ θαυμαστὴ, ἣν ἐποίησεν ὁ κύριος. Ἁπλούστερον ἡμῖν γράφω, ἵνα συνιῆτε. ἐγὼ περίψημα τῆς ἀγάπης ὑμῶν. τί οὖν λέγει πάλιν ὁ προφήτης; περιέσχε με συναγωγὴ πονηρευομένων, ἐκύκλωσάν με ὡσεὶ μέλισσαι κηρίον. καὶ, ἐπὶ τὸν ἱματισμόν μου ἔβαλον κλῆρον. Ἐν σαρκὶ οὖν αὐτοῦ μέλλοντος φανεροῦσθαι, καὶ πάσχειν, προεφανεροῦτο τὸ πάθος. λέγει γὰρ ὁ προφήτης ἐπὶ τὸν Ἰσραήλ· οὐαὶ τῇ

hi, propinquet puero Dei? Væ vobis, quia omnes veteraſcitis tanquam veſtimentum, & tinea devorabit vos. Iterum dicit Propheta: *Tanquam lapis ex-* Eſai. 8.
poſitus eſt in adflictionem. Ecce Eſai. 28.
mittam in fundamenta Sion lapidem pretioſum, electum. Et quid dicit? *& qui crediderit in* Ibid.
illum, non confundetur. In lapide ergo fides noſtra? abſit: Sed quia in fortitudine poſuit corpus illius, dicit iterum Propheta: *Lapidem, quem re-* Eſai. 50. Pſalm. 117.
probaverunt ædificantes, hic factus eſt in caput anguli. Hic eſt dies, quem fecit Dominus. Quid ergo dicit? *Circumvenerunt* Pſal. 21.
me conventus nequiſſimorum, vallaverunt me tanquam apes. Pſ. 117.
Et iterum dixit: *Super veſtem* Pſal. 21.
meam ſortes miſerunt. In carne ergo incipiente illo venire, ante oſtenſa ſunt quæ paſſurus erat. Dicit ergo Propheta ad Iudæos: *Væ animæ ini-* Iſai. 3. Sap. 2.
quorum,

† l. quia *quorum,* † *qui dicunt inter ſe, circumveniamus juſtum; quia inſuavis eſt nobis.* Et Moyſes autem dicit ad illos: *Hæc dicit Dominus Deus: Intrate in terram bonam, quam promiſit Dominus Abrahæ, Iſaac, & Iacob, & Domini eſtote illius terræ, quæ trahit lac & mel.* Quid dicat ſcientia, diſcite: *Credite,* inquit, *in eum, qui in carne apparebit, Ieſum.* Homo enim terra eſt: cum ex terra ſit figmentum Adæ. Quid ergo dicit? *in terram bonam, fluentem lac & mel.* Et benedictus Dominus, quia ſapientiã, & ſenſum poſuit in nobis abſcon-
† l. qui ditorum ſuorum. † Dicit autem per Prophetas parabolam Dominus: quis intelliget niſi ſapiens, & diligẽs Dominum ſuum? Quia ergo, cum nos cognovit in remiſſionem peccatorum, fecit nos aliam figuram tanquam pueros habere; ut ſpiritu figuraret nos. Nos enim, ſicut dicit Scri-
Gen. 1. ptura, *faciamus hominem ad i-*

ψυχῇ αὐτῶν, ὅτι * βεβούλευνται * βεβϐ-λευν). βουλὴν πονηρὰν καθ' ἑαυτῶν, εἰπόντες· δήσωμεν τὸν δίκαιον, ὅτι δύσχρηστος ἡμῖν ἐστι. Λέγει δὲ καὶ Μωσῆς αὐτοῖς, ἰδοὺ τάδε λέγει κύριος ὁ θεός. εἰσέλθετε εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν, ἣν ὤμοσε κύριος τῷ Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ, καὶ κατακληρονομήσατε αὐτὴν γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. τί λέγει ἡ γνῶσις, μάθετε· ἐλπίσατε ἐπὶ τὸν ἐν σαρκὶ μέλλοντα φανεροῦσθαι ὑμῖν Ἰησοῦν. Ἄνθρωπος γῆ ἐστι πάσχουσα· ἀπὸ προσώπου γὰρ τῆς γῆς ἡ πλάσις τοῦ Ἀδὰμ ἐγένετο. τί οὖν λέγει; τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν τὴν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι. Εὐλογητὸς ὁ κύριος ἡμῶν, ὁ σοφίαν καὶ νοῦν θέμενος ἐν ἡμῖν τῶν κρυφίων αὐτοῦ. λέγει γὰρ ὁ προφήτης· παραβολὴν κυρίου τίς νοήσει, εἰ μὴ σοφὸς καὶ ἐπιστήμων καὶ ἀγαπῶν τὸν κύριον αὐτοῦ; Ἐπεὶ οὖν, ἀνακαινίσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἀφέσει τῶν ἁμαρτιῶν, ἐποίησεν ἡμᾶς ἄλλον τύπον, ὡς παιδίον, ἔχειν τὴν ψυχὴν, ὡς ἂν καὶ † ἀναπλασσομένους αὐτὸς ἡμᾶς. † l. ἀναπλασσόμενος.
λέγει γὰρ ἡ γραφὴ περὶ ἡμῶν, ὡς λέγει τῷ υἱῷ. ποιήσωμεν κατ' εἰκό-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

να, καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν τὸν ἄνθρωπον, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν θηρίων τῆς γῆς, καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, καὶ τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης. καὶ εἶπε κύριος ἰδὼν τὸ καλὸν πλάσμα ἄνθρωπον· αὐξάνεσθε, καὶ πληθύνεσθε, καὶ πληρώσατε τὴν γῆν. ταῦτα πρὸς τὸν υἱόν. πάλιν σοι * ἐνδείξω πῶς πρὸς ἡμᾶς δευτέραν πλάσιν ἐπ' ἐσχάτων ἐποίησε. λέγει κύριος· ἰδοὺ ποιήσω τὰ ἔσχατα ὡς τὰ πρῶτα. εἰς τοῦτο οὖν ἐκήρυξεν ὁ προφήτης, εἰσέλθετε εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι, καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς. ἰδοὺ οὖν ἡμεῖς ἀναπεπλάσμεθα, καθὼς πάλιν ἐν ἑτέρῳ προφήτῃ λέγει· ἰδοὺ λέγει κύριος, ἐξελῶ τούτων, τουτέστιν ὧν προέβλεπε τὸ πνεῦμα κυρίου, τὰς λιθίνας καρδίας, καὶ βαλῶ σαρκίνας αὐτοῖς· ὅτι ἔμελλεν ἐν σαρκὶ φανεροῦσθαι, καὶ ἐν ἡμῖν κατοικεῖν. ναὸς γὰρ ἅγιος, ἀδελφοί μου, τῷ κυρίῳ τὸ κατοικητήριον ἡμῶν τῆς καρδίας. λέγει γὰρ πάλιν κύριος· καὶ ἐν τίνι ὀφθήσομαι τῷ κυρίῳ θεῷ μου, καὶ δοξασθήσομαι; λέγει· ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ἐκκλησίᾳ, ἐν μέσῳ ἀδελφῶν μου, καὶ ψαλῶ ἀναμέσον ἐκκλησίας ἁγίων. οὐκοῦν ἡμεῖς ἐσμὲν, οὓς εἰσήγαγεν

* ἄλλ. ἐπιδείξω.

maginem & ſimilitudinem noſtram ; & ſuperſit beſtiis terræ, & avibus cœli, & piſcibus maris. Et Dominus videns bonam figuram noſtram dixit : *Creſcite & multiplicamini, & replete terram.* Gen. 1. Iterum vobis oſtendam, quomodo vobis dicit ſecundam figuram in noviſſimis. Dicit Dominus : *Ecce facio noviſſima tanquam priora.* Propter hoc ergo prædicavit Propheta : *Intrate in terram, quæ trahit lac & mel, & dominamini ejus.* Quia ipſe incipiebat apparere, & in nobis habitare : templum enim Domini inhabitatio cordis noſtri eſt. Dicit ergo iterum : *& quomodo apparebo Deo Domino meo* : & : Pſal. 41. *magnificabor* (inquit) *confitebor in Eccleſia fratrum meorum, & decantabo tibi in Eccleſia Sanctorum.* Pſal. 21. Nos ergo ſumus, quos induxit in terram

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

terram bonam. Quid ergo lac & mel? Quia ab initio infans melle & lacte vivificatur, ſic ut per fidem promiſſionis verbo dum adnutrimur, ſic vivificamur dominatum agentes terræ. Quis eſt, qui poſſit modo eſſe ſuper beſtias, aut ſuper aves, aut ſuper piſces? ſentire * debetis, quia ſupereſſe poteſtatis eſt, ut quis imperans * domino ſit.

* l. debemus.

* l. dominus.

εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν; τί οὖν τὸ γάλα καὶ μέλι; ὅτι πρῶτον τὸ παιδίον μέλιτι, εἶτα γάλακτι ζωοποιεῖται· οὕτω καὶ ἡμεῖς τῇ πίστει τῆς ἐπαγγελίας, καὶ τῷ λόγῳ ζωοποιούμενοι ζήσομεν κατακυριεύοντες τῆς γῆς. προείρηκε δὲ ἐπάνω, ὅτι αὐξανέσθωσαν, καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων. τί οὖν ὁ δυνάμενος νῦν ἄρχειν θηρίων, ἢ ἰχθύων, ἢ πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ; αἰσθάνεσθαι γὰρ ὀφείλομεν· ὅτι τὸ ἄρχειν ἐξουσία ἐστιν, ἵνα τις ἐπιτάξας κυριεύσῃ. εἰ οὖν οὐ γίνεται τοῦτο νῦν, ἄρα ἡμῖν εἴρηκε. πότε; ὅταν καὶ αὐτοὶ τελειωθῶμεν κληρονόμοι τῆς διαθήκης κυρίου γενέσθαι.

VI. Intelligite ergo, filii dilecti, quia omnia bonus Dominus oſtendit nobis, ut ſciremus, * cum per omnia gratias agere debeamus. Si ergo filius Dei, cum ſit Dominus, qui incipiet judicare vivos & mortuos, paſſus eſt, ut plaga illius vivificaret nos: credamus, quia filius non poterat pati, niſi propter nos. Sed & potatur aceto & felle. Audite quemadmodum

* cui

ϛʹ. Οὐκοῦν νοεῖτε, τέκνα εὐφροσύνης, ὅτι πάντα ὁ καλὸς κύριος προεφανέρωσεν ἡμῖν, ἵνα γνῶμεν ᾧ κατὰ πάντα εὐχαριστοῦντες ὀφείλομεν αἰνεῖν. εἰ οὖν ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, ὢν κύριος καὶ μέλλων κρίνειν ζῶντας καὶ νεκροὺς, ἔπαθεν, ἵνα ἡ πληγὴ αὐτοῦ ζωοποιήσῃ ἡμᾶς· πιστεύσωμεν, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ οὐκ ἠδύνατο παθεῖν, εἰ μὴ διὰ ἡμᾶς. ἀλλὰ καὶ σταυρωθεὶς ἐποτίζετο ὄξει καὶ χολῇ· ἀκούσατε πῶς περὶ τούτου πε-

φανε-

φανερώκασιν οἱ ἱερεῖς τοῦ λαοῦ, γεγραμμένης ἐντολῆς αὐτοῦ. ὃς ἂν μὴ νηστεύσῃ τὴν νηστείαν, θανάτῳ ἐξολοθρευθήσεται, ἐνετείλατο κύριος· ἐπεὶ καὶ αὐτὸς ὑπὲρ τῶν ἡμετέρων ἁμαρτιῶν ἤμελλε σκεῦος τοῦ πνεύματος προσφέρειν θυσίαν· ἵνα καὶ ὁ τύπος ὁ γενόμενος ἐπὶ Ἰσαὰκ τοῦ προσενεχθέντος ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τελεσθῇ. τί οὖν λέγει ἐν τῷ προφήτῃ; καὶ φαγέτωσαν ἐκ τοῦ τράγου τοῦ προσφερομένου τῇ νηστείᾳ ὑπὲρ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν. προσέχετε ἀκριβῶς, καὶ φαγέτωσαν οἱ ἱερεῖς μόνοι πάντες τὸ ἔντερον ἄπλυτον μετὰ ὄξους. πρὸς τί; ἐπειδὴ ἐμὲ εἶδον ὑπὲρ ἁμαρτιῶν μέλλοντα τοῦ λαοῦ τοῦ καινοῦ προσφέρειν τὴν σάρκα μου· μέλλετε ποτίζειν χολὴν μετὰ ὄξους· φάγετε ὑμεῖς μόνοι, τοῦ λαοῦ νηστεύοντος καὶ κοπτομένου ἐπὶ σάκκῳ καὶ σποδῷ· ἵνα δείξῃ, ὅτι δεῖ αὐτὸν παθεῖν ὑπὲρ αὐτῶν· πῶς οὖν ἐνετείλατο; προσέχετε. λάβετε δύο τράγους καλοὺς καὶ ὁμοίους, καὶ προσενέγκατε· καὶ λαβέτω ὁ ἱερεὺς τὸν ἕνα εἰς ὁλοκαύτωμα,

de hoc ſignificaverint ſacerdotes templi in ſcripta lege præcepti, ut ſi quis non jejunaret jejunium, morte moreretur, præcepit Dominus: quia ipſe pro peccatis noſtris incipiebat vas ſpiritus ſui offerre hoſtiam; ut & figuram quæ fuerat ſub Iſaac, qui oblatus eſt ad aram, conſummaret. Quid dicit Propheta? *& manducent de hirco, quem oblaturi ſunt ad jejunium pro omnibus peccatis.* Adtendite diligenter: *& manducent ſacerdotes ſoli inteſtinum non lotum cum aceto.* Ad quid? quoniam me, pro peccatis populi mei incipientem offerre corpus meum, potabitis aceto cum felle, manducate vos ſoli, populo jejunante, & * plangite vos in cilicio & cinere. Et ut oſtenderet, quia ab illis debet pati, ſic præcepit: *Sumite hircos duos bonos, ſimiles, & offerte, & accipiant ſacerdotes unum holocauſtum pro peccatis, alium*

Geneſ. 25.

*l. plangente.

Levit. 16.

alium autem in maledictionem. Adtendite, quomodo figura Ieſu oſtendebatur. *Expuite in illum*, inquit, *omnes, & pungite, & imponite lanam coccineam circa caput illius, & ſic in aram ponatur: & cum ita factum fuerit, adducite, qui ferat hircum in eremum, & auferat, & ponat illam in ſtirpem, quæ dicitur rubus, cujus & fructus in agris adſumus invenientes manducare hujus ſtirpis dulces fructus inveniuntur.* Ad quid ergo hoc? adtendite: *Vnum ad aram, alium tanquam maledictum.* Et quare is, qui maledictus, coronatus? Quia videbunt illum tunc in die chlamydem habentẽ coccineam circa corpus, & dicent: nonne hic eſt, quem nos crucifiximus faſtidientes, & conſpuentes, & compungentes? Vere hic fuit, qui tunc ſe dicebat eſſe filium Dei. Sicut ergo ſimilis, ſic ſimiles hircos & æquales; ut cum viderint unum ex illis tunc paſcentem, admi-

τὸν δὲ ἕνα τί ποιήσουσιν; ἐπικατάρατος, φησὶν, ὁ εἷς. προσέχετε πῶς ὁ τύπος τοῦ Ἰησοῦ φανεροῦται. καὶ ἐμπτύσατε πάντες, καὶ κατακεντήσατε, καὶ περιθεῖτε τὸ ἔριον τὸ κόκκινον περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ· καὶ οὕτως εἰς ἔρημον βληθήτω. καὶ ὅταν γένηται οὕτως, ἄγει ὁ βαστάζων τὸν τράγον εἰς τὴν * ἔρημον, καὶ ἀφαιρεῖ τὸ ἔριον, καὶ ἐπιτίθησιν ἐπὶ φρύγανον τὸ λεγόμενον ῥαχὴλ †, οὗ καὶ τοὺς * βλαστοὺς εἰώθαμεν τρώγειν ἐν τῇ χώρᾳ εὑρίσκοντες· οὕτως μόνης τῆς ῥαχοῦς οἱ καρποὶ γλυκεῖς εἰσί. τί οὖν καὶ τοῦτο; προσέχετε· τὸν μὲν ἕνα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον, τὸν δὲ ἕνα ἐπικατάρατον. καὶ ὅτι τὸν ἐπικατάρατον ἐστεφανωμένον; ἐπειδὴ ὄψονται αὐτὸν, τότε τῇ ἡμέρᾳ τὸν ποδήρη ἔχοντα τὸν κόκκινον περὶ τὴν σάρκα· καὶ ἐροῦσιν· οὐχ οὗτός ἐστιν, ὅν ποτε ἡμεῖς ἐσταυρώσαμεν ἐξουθενήσαντες, καὶ κατακεντήσαντες, καὶ ἐμπαίξαντες; ἀληθῶς οὗτος ἦν, ὁ τότε λέγων ἑαυτὸν υἱὸν θεοῦ εἶναι. πῶς γὰρ ὁμοίως * καὶ τοῦτον, ὁμοίους τοὺς τράγους καλοὺς, καὶ ἴσους· ἵν' ὅταν ἴδωσιν αὐτὸν τότε ἐρχό-

* ἄλλ. τοῦ

† ἄλλ. ῥαχίλ.

* ἄλλ. βάτος.

* ἄλλ. εἰς τοῦτο.

ἐρχόμενον ἐκπλαγήσονται ἐπὶ
* l. ἴδετε. τῇ ὁμοιότητι τοῦ τράγου. οὐκοῦν * ἴδε
τὸν τύπον τοῦ μέλλοντος πάσχειν Ἰη-
σοῦ· τί δέ, ὅτι τὸ ἔριον εἰς μέσον τῶν
ἀκανθῶν τιθέασι; τύπος ἐστὶ τοῦ
Ἰησοῦ τῇ ἐκκλησίᾳ κείμενος.
ἵνα ὃς ἐὰν θέλῃ τὸ ἔριον ἆραι τὸ
κόκκινον, δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν,
διὰ τὸ εἶναι φοβερὰν τὴν ἄκαν-
θαν, καὶ θλιβέντα κυριεῦσαι.
οὕτω, φησὶν, οἱ θέλοντές με ἰδεῖν,
καὶ ἅψασθαί μου τῆς βασιλείας,
ὀφείλουσι θλιβέντες καὶ παθόντες
λαβεῖν με.

Τίνα δὲ δοκεῖτε τύπον εἶναι,
ὅτι ἐντέλλεται τῷ Ἰσραὴλ προσ-
φέρειν δάμαλιν τοὺς ἄνδρας ἐν
οἷς ἁμαρτίαι τέλειαι, καὶ σφά-
ξαντας κατακαίειν· καὶ αἴρειν
τότε τὴν σποδὸν παιδία, καὶ βάλ-
λειν εἰς ἄγγη, καὶ περιτιθέναι τὸ
ἔριον τὸ κόκκινον, καὶ τὸν ὕσσωπον,
καὶ οὕτω ῥαντίζειν τὰ παιδία καθ'
ἕνα τὸν λαόν· ἵνα ἁγνίζωνται ἀπὸ
τῶν ἁμαρτιῶν; Νοεῖτε, πῶς ἁπλό-
τητι λέγει ὑμῖν. ὁ μόσχος οὗτός
ἐστιν ὁ Ἰησοῦς· οἱ προσφέροντες ἄνδρες ἁμαρτωλοὶ οἱ προσενέγκαν-

rentur in ſimilitudine capri. Ergo videtis figuram ejus, qui paſſurus erat, Ieſu. Quare & lanam in medio ſpinarum ponunt? figura Ieſu Eccleſiæ poſita: quia qui voluerit tollere lanam coccineam, oportet illum multa pati propter ſpinæ nequitiam, & coartatum ſic dominari illius. *Sic*, inquit, *qui volunt me videre, & adtingere regnum meum, debent compreſſi, & multa paſſi accipere.*

Quam autem figuram putatis eſſe: quia præceptum eſt populo Iudæorum offerre vaccam homines, in quibus peccata conſummata ſunt, & occiſam comburere, & tollere tunc cinerem pueros, & mittere in vaſa fictilia, & ſuſpendere in ligno lanam coccineam & hyſſopum, & ſic ſpargere pueros circa ſingulas turbas populi, ut ſanctificentur à peccatis? Videte ergo, quomodo in ſimilitudine dicat nobis. Vacca erat Ieſus; qui offerebãt, homines pecca-

peccarores, hi qui obtulerunt eum ad victimam: qui ſparſerunt pueri, hi erant, qui nuntiaverunt nobis remiſſionem peccatorum, & caſtitatem præcordii noſtri: quibus dedit Euangelii poteſtatem; qui ſunt duodecim teſtimonium tribuum: quia duodecim ſunt tribus Iudæorum. Quare ergo & lana in ligno eſt? quia qui crediderit in illum, vivet in perpetuum. Quare in unum lanam & hyſopum? quia in regno illius dies erunt nequiſſimi, & ſordidi, quibus nos ſanabimur; & propter hoc dum ſic fiunt, nobis lucida, illis autem obſcura: quia non audierunt vocem Domini.

τες αὐτὸν ἐπὶ σφαγήν. εἶτα οὐκέτι ἄνδρες, οὐκέτι ἁμαρτωλῶν ἡ δόξα. οἱ δὲ ῥαντίζοντες παῖδες, εὐαγγελιζόμενοι ἡμῖν τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, καὶ τὸν ἁγνισμὸν τῆς καρδίας· οἷς ἔδωκε τοῦ Εὐαγγελίου τὴν ἐξουσίαν, οὖσι δεκαδύο εἰς μαρτύριον τῶν φυλῶν· ὅτι δεκαδύο αἱ φυλαὶ τοῦ Ἰσραὴλ εἰς τὸ κηρύσσειν. διὰ τί δὲ τρεῖς παῖδες οἱ ῥαντίζοντες; εἰς μαρτύριον Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακὼβ, ὅτι οὗτοι μεγάλοι τῷ θεῷ. ὅ, τι δὲ τὸ ἔριον ἐπὶ τὸ ξύλον; ὅτι ἡ βασιλεία τοῦ Ἰησοῦ ἐπὶ τῷ ξύλῳ. διότι οἱ ἐλπίζοντες † εἰς αὐτὸν ζήσονται εἰς τὸν αἰῶνα. διὰ τί δὲ ἅμα τὸ ἔριον καὶ τὸν ὕσσωπον; ὅτι ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἡμέραι ἔσονται πονηραὶ καὶ ῥυπαραὶ, ἐν αἷς ἡμεῖς σωθησόμεθα. ὅτι καὶ ἀλγῶν τὴν σάρκα διὰ τοῦ ῥύπου τοῦ ὑσσώπου ἰᾶται. καὶ διὰ τοῦτο οὕτω γενόμενα ἡμῖν μὲν ἐστι φανερὰ, ἐκείνοις δὲ σκοτεινά· ὅτι οὐκ ἤκουσαν φωνῆς τοῦ κυρίου.

† ἄλλ. ἐπ' αὐτόν.

VII. Dicit autem de auribus, quomodo circumcidat aures præcordii noſtri. Dixit per Prophetam: *auditu auris exaudivit me.* Et iterum

ζ. Λέγει γὰρ πάλιν περὶ τῶν ὠτίων, πῶς περιέθεμεν ἡμῶν, καὶ τὴν καρδίαν, λέγει. ὁ κύριος ἐν τῷ προφήτῃ· εἰς ἀκοὴν ὠτίου † ὑπήκουσάν μου, καὶ πάλιν λέ-

† l. ὑπήκουσέ.

γει

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

γει· ἀκοῇ ἀκούσονται οἱ πόῤῥωθεν, ἃ ἐποίησα, γνώσονται. καὶ περιτμηθήσεσθε, λέγει κύριος, τὰς καρδίας ὑμῶν. καὶ πάλιν λέγει· ἄκουε Ἰσραὴλ, ὅτι τάδε λέγει ὁ κύριος ὁ θεός σου. καὶ πάλιν τὸ πνεῦμα κυρίου προφητεύει· τίς ἐστι ὁ θέλων ζῆσαι εἰς τὸν αἰῶνα; ἀκοῇ ἀκουσάτω τῆς φωνῆς τοῦ παιδός μου. καὶ πάλιν λέγει· ἄκουε οὐρανὲ, καὶ

* ἄλλ. ὁ θεός. ἐνωτίζου ἡ γῆ, ὅτι * κύριος ἐλάλησε ταῦτα εἰς μαρτύριον. καὶ πάλιν λέγει, ἀκούσατε λόγον κυρίου ἄρχοντες τοῦ λαοῦ τούτου. καὶ πάλιν λέγει· ἀκούετε τέκνα, τῆς φωνῆς βοώσης ἐν τῇ ἐρήμῳ· οὐκοῦν περιέτεμεν ἡμῶν τὰς ἀκοὰς,

† ἄλλ. πιστεύσωμεν. ἵνα ἀκούσαντες λόγον † πιστεύωμεν· ἡ γὰρ περιτομὴ, ἐφ' ᾗ πεποίθασι, κατήργηται. περιτομὴν γὰρ εἴρηκεν, οὐ σαρκὸς γενηθῆναι. ἀλλὰ παρέβησαν· ὅτι ἄγγελος πονηρὸς ἐσόφισεν αὐτούς. λέγει πρὸς αὐτούς· τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν. ὧδε εὑρίσκω ἐντολὴν, μὴ σπείρητε ἐπ' ἀκάνθαις, περιτμήθητε τῷ κυρίῳ ὑμῶν· καὶ τί λέγει; καὶ περιτμήθητε τὸ σκληρὸν τῆς καρδίας ὑμῶν, καὶ τὸν τράχηλον

dicit : *Auditione audient, qui* Pſal. 17. Eſai. 33.
*longe ſunt, & quæ * faciet, ſci-* * l. feci.
ent. Circumcidite, dicit Dominus, *aures veſtras*: & iterum dicit : *Audi Iſrael, quia hæc dicit Dominus Deus tuus.* Et iterum Spiritus Domini prophetat : *quia qui vult vivere in perpetuum, auditione audiat vocem pueri mei.* Et iterum dicit:
Audi cælum, & percipe auri- Eſai. 1.
bus terra, quia Dominus locutus
eſt. Et iterum dicit : *Audite* Eſai. 1.
verbum Domini principes populi
hujus. Et iterum : *Audite vo-* Eſai. 40.
cem clamantis in eremo. Ergo
* circumcidite aures noſtras, * l. circumcidit.
ut audito verbo credamus. Circumciſionem autem dixit, non corporis. Sed prætereunt:quia angelus nequam
docebat illos: *Hæc dicit Domi-* Hier. 4.
nus Deus veſter. Hic invenio novam legem. Væ illis, qui ſeminant in ſpinis. Circumcidite vos Domino veſtro. Hoc eſt, audite Dominum veſtrum: & circumcidite nequitiam de

de præcordiis veſtris. Dicit autem iterum : *Ecce dicit Dominus : omnes nationes ſine circumciſione corporis ſunt : hic autem populus ſine circumciſione cordis eſt.* Sed etiam circumciſus eſt populus in ſigno * ; ſed & Iudæus & Arabs, & omnes ſacerdotes idolorum, & Ægyptii. Ergo & hi de teſtamento ſunt, quos dicit filios Abrahæ de omnibus gentibus : quia Abraham primus circumciſionem dedit in ſpiritu, quod proſpiciebat in Ieſum, circumcidit de domo ſua homines trecentos octodecim, quia primatum trecenti ſunt ; & diſtinctione facta dicit x & VIII. Habes in duabus literis Ieſum, (in quibus) incipiebat habere donum. Tunc dicit, & trecentos habes in una litera, TAV, crucem. Scitote quia naturale donum doctrinæ ſuæ poſuit in nobis. Nemo

* l. ſignum.

ὑμῶν, οὐ μὴ σκληρύνετε· καὶ πάλιν· ἰδοὺ λέγει ὁ κύριος· πάντα τὰ ἔθνη ἀπερίτμητα, ἀκρίβυστα, ὁ δὲ λαὸς οὗτος ἀπερίτμητος καρδίᾳ· ἀλλὰ ἐρεῖς, καὶ μὴν περιτέμνεται ὁ λαὸς εἰς σφραγίδα. ἀλλὰ καὶ πᾶς Σύρος, καὶ Ἄραψ, καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς τῶν εἰδώλων. ἆρα οὖν κἀκεῖνοι ἐκ τῶν διαθηκῶν αὐτοῦ εἰσιν; ἀλλὰ καὶ οἱ Αἰγύπτιοι ἐν περιτομῇ εἰσι. μάθετε οὖν, τέκνα, περὶ πάντων πλουσίως, ὅτι Ἀβραάμ, ὁ πρῶτος περιτομὴν δοὺς ἐν πνεύματι, προβλέψας εἰς τὸν υἱὸν, περιέτεμε λαβὼν τριῶν γραμμάτων δόγματα· λέγει γάρ· καὶ περιέτεμεν Ἀβραὰμ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἄνδρας δέκα καὶ ὀκτὼ καὶ τριακοσίους. τίς οὖν ἡ δοθεῖσα αὐτῷ γνῶσις; μάθετε τοὺς δεκαοκτὼ πρώτους, εἶτα τοὺς τριακοσίους· τὸ δὲ δέκα καὶ ὀκτὼ, ἰῶτα δέκα, ἦτα ὀκτώ. ἔχεις Ἰησοῦν· * ὅτι δὲ σταυρὸς ἐν τῷ, Τ, ἤμελλεν ἔχειν τὴν χάριν. λέγει γὰρ τοὺς τριακοσίους· δηλοῖ οὖν τὸν μὲν Ἰησοῦν ἐν τοῖς δυσὶ γράμμασι, καὶ ἐν ἑνὶ τὸν σταυρόν. οἶδεν ὁ τὴν ἔμφυτον δωρεὰν τῆς διδαχῆς αὐτοῦ θέμενος ἐν ἡμῖν· οὐδεὶς γνη-

* ἄλλ. ὅτι δὲ ὁ σταυρός.

σιώτερον ἔμαθεν ἀπ' ἐμοῦ λόγον· ἀλλὰ οἶδα, ὅτι ἄξιοι ἐστὲ ὑμεῖς.

η'. Ὅτι δὲ Μωσῆς εἴρηκεν, οὐ φάγεσθε χοῖρον, οὐδὲ ἀετὸν, οὐδὲ ὀξύπτερον, οὐδὲ κόρακα, οὐδὲ πάντα ἰχθὺν, ὃς οὐκ ἔχει λεπίδα ἐν αὐτῷ. Τρία ἔλαβεν ἐν τῇ συνέσει δόγματα. πέρας γέ τοι λέγει αὐτοῖς ἐν τῷ δευτερονομίῳ· καὶ διαθήσομαι πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον τὰ δικαιώματά μου. ἄρα οὐκ ἔστιν ἐντολὴ θεοῦ τὸ μὴ τρώγειν, Μωσῆς δὲ ἐν πνεύματι ἐλάλησε. τὸ οὖν χοίριον πρὸς τοῦτο εἴρηκεν. οὐ μὴ κολληθήσῃ, φησὶν, ἀνθρώποις τοιούτοις, οἵτινες ὅμοιοί εἰσι χοίροις. ὅταν γὰρ σπαταλῶσιν ἐπιλανθάνονται τοῦ κυρίου ἑαυτῶν, ὅταν δὲ ὑστερηθῶσιν, ἐπιγινώσκουσι τὸν κύριον. καὶ ὁ χοῖρος ὅταν τρώγῃ, οὐκ οἶδε τὸν κύριον· ὅταν δὲ πεινάζῃ, κραυγάζει, καὶ λαβὼν πάλιν, σιωπᾷ. Οὐδὲ μὴ φάγῃς, φησὶ, τὸν ἀετὸν, οὐδὲ τὸν ὀξύπτερον, οὐδὲ τὸν ἰκτῖνα, οὐδὲ τὸν κόρακα. οὐ μὴ, φησὶ, κολληθήσῃ ἀνθρώποις τοιούτοις, οἵτινες οὐκ οἴδασι διὰ κόπου, καὶ ἱδρῶτος πορίζειν

artius didicit à me verbum, ſed ſcio, quia digni eſtis.

VIII. Quare autem Moyſes dicit: *Non manducabis porcinam, nec aquilam, nec accipitrem, nec corvum, nec omnem piſcem, qui non habet in ſe ſquamam.* Lev. 11. Deut. 14. Tres accepit Moyſes in conſcientia ſua conſtitutiones. Ad ſumma dicit illis in ſecunda lege: *& diſponam ad populum hunc æquitates meas.* Ergo non eſt mandatũ Dei, ne manducent, ſed Moyſes in figura locutus eſt illis. Porcinæ * ergo ad hoc dixit: *Non eris conjunctus hominibus talibus, qui cum luxuriant, obliviſcuntur dominum ſuum.* Porcus enim cum manducat, Dominum non novit; cum eſurit, tunc clamat; & cum accepit iterum, tacet. *Nec manducabis*, inquit, *aquilam, aut accipitrem, aut corvum.* Hoc dicit: non adjunges te, nec ſimilabis talibus hominibus, qui neſciunt per laborem & ſudorem ſibi acquirere eſcam,

* l. porcinam.

ſcam, ſed rapiunt alienam per ſuam iniquitatem; & obſervant quaſi in ſimplicitate ambulantes quem diſpolient: ſic aves iſtæ ſolæ ſibi non acquirentes eſcam, ſed pigræ ſedentes quærunt, quomodo alienas carnes devorent, cum ſint peſtilentioſæ per ſuam nequitiam. *Non manducabis*, inquit, *murænam, nec polypum, nec ſepiam.* Non, inquit, ſimilabis adhærens talibus hominibus, qui in perpetuo impii, & judicati jam mortui ſunt. Hi enim piſces ſoli maledicti ſunt, non natantes ſicut reliqui, ſed in ima altitudinis terra inhabitant. *Sed nec leporem manducabis.* Vt quid dicit? Non eris, inquit, corruptor puerorum, nec ſimilabis talibus, quia lepus ſingulis annis facit ad ſellandum ſingula foramina, & quotquot annis vivit, totidem foramina facit. *Sed nec belluam*, inquit, *manducabis*: Hoc eſt non eris mœchus, aut adulter, nec corruptor, nec ſimilabis talibus: quia hæc beſtia

οὐδὲ ὁμοιωθήσῃ τοῖς τοιούτοις.

ἑαυτοῖς τὴν τροφὴν, ἀλλὰ ἁρπάζουσι τὰ ἀλλότρια ἐν ἀνομίᾳ αὐτῶν, καὶ ἐπιτηροῦσιν, ὡς ἐν ἀκεραιοσύνῃ περιπατοῦντες, καὶ καθήμενα ἀργὰ, ταῦτα ἐκζητεῖ, πῶς ἀλλοτρίας σάρκας καταφάγῃ, ὄντα λοιμὰ τῇ πονηρίᾳ αὐτῶν. καὶ οὐ μὴ φάγῃς, φησὶ, σμύραιναν, οὐδὲ πολύποδα, οὐδὲ σηπίαν. † οὐ μὴ, φησὶν, ὁμοιωθήσῃ κολλώμενος ἀνθρώποις τοιούτοις, οἵτινες εἰς τέλος εἰσὶν ἀσεβεῖς, καὶ κεκριμένοι τῷ θανάτῳ, ὡς καὶ ταῦτα τὰ ἰχθύδια μόνα ἐπικατάρατα ἐν τῷ βύθῳ νήχεται, μὴ κολυμβῶντα, ὡς τὰ λοιπὰ, ἀλλὰ ἐν τῇ γῇ κάτω τοῦ βύθου κατοικεῖ· ἀλλὰ καὶ τὸν δασύποδα οὐ φάγῃ, ὁ φησίν· πρὸς τί; οὐ μὴ γένῃ παιδοφθόρος, οὐδὲ ὁμοιωθήσῃ τοῖς τοιούτοις. ὅτι ὁ λαγωὸς κατ' ἐνιαυτὸν πλεονεκτεῖ τὴν ἀφόδευσιν, ὅσα γὰρ ἔτη ζῇ τοσαύτας ἔχει τρύπας. ἀλλὰ οὐδὲ τὴν ὕαιναν φάγῃ· οὐ μὴ, φησὶ, γένῃ μοιχὸς, οὐδὲ φθορεὺς, πρὸς τί; τοῦτο γὰρ τὸ ζῶον

† ἄλλ. ὅτι. μή.

παρ'

παρ' ἐνιαυτὸν ἀλλάσσει τὴν φύ-
σιν, καί ποτε μὲν ἄῤῥεν, ποτὲ δὲ
θῆλυ γίνεται. ἀλλὰ καὶ τὴν γα-
λῆν ἐμίσησε καλῶς. οὐ μὴ γὰρ,
φησὶν, ὁμοιωθήσῃ τοῖς τοιούτοις,
οἵους ἀκούομεν ἀνομίαν ποιοῦντας
τῷ στόματι, διὰ ἀκαθαρσίαν· οὐ-
δὲ κολληθήσῃ ταῖς ἀκαθάρτοις ταῖς
τὴν ἀνομίαν ποιούσαις τῷ στόματι.
τὸ γὰρ ζῶον τοῦτο τῷ στόματι κύει.
περὶ τῶν βρωμάτων μὲν οὖν Μω-
σῆς τρία δόγματα ἐν πνεύματι,
ἐλάλησεν· Οἱ δὲ κατ' ἐπιθυμίαν
τῆς σαρκὸς, ὡς περὶ βρωμάτων
προσεδέξαντο. λαμβάνει δὲ τριῶν
δογμάτων γνῶσιν Δαβὶδ, καὶ
λέγει ὁμοίως· μακάριος ἀνὴρ,
ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσε-
βῶν· καθὼς οἱ ἰχθύες πορεύον-
ται ἐν σκότει εἰς τὰ βάθη. καὶ ἐν
ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη· καθὼς
οἱ δοκοῦντες φοβεῖσθαι τὸν κύριον,
ἁμαρτάνουσιν ὡς ὁ χοῖρος. καὶ
ἐπὶ καθέδρᾳ λοιμῶν οὐκ ἐκά-
θισε. καθὼς τὰ πετεινὰ τὰ κα-
θήμενα εἰς ἁρπαγήν. ἔχετε τελείως καὶ περὶ τῆς γνώσεως. ἀλλὰ
εἶπε Μωσῆς· φάγεσθε πᾶν διχηλοῦν, καὶ μαρυκώμενον. τί λέγει;

alternis annis mutat natu-
ram, & fit modo maſculus,
modo femina. Sed & quod
dicit: *Muſtelam odibis.* : Non
eris, inquit, talis, qui audit
iniquitatem, & loquitur im-
munditiam: Non, inquit, ad-
hærebis immundis, qui fa-
ciunt iniquitatem ore ſuo.
De eſcis ergo Moyſes acce-
ptis tribus conſtitutionibus
in Spiritu, ſic locutus eſt: illi
autem ſecundum concupi-
ſcentiam corporis, tanquam
de eſcis diceret, ſic percepe-
runt. Accepit autem earum
trium conſtitutionum ſcien-
tiam David, & dicit: *Beatus* Pſal. 1.
*vir, qui non abiit in concilio im-
piorum*: ſicut piſces eunt in
* tenebras. *Nec in via pecca-* * l. tenebris.
torum ſtetit : ſicut qui viden-
tur timere, & exerrant, tan-
quam porcus. *Nec in peſtilen-
tiæ cathedra ſedit* : ſicut aves,
quæ ſedent ad rapinam. Ha-
betis conſummatam de eſcis.
Sed dicit Moyſes : *Manduca-
bitis omne quod ruminat*; hoc
eſt,

eſt, qui eſca accepta ſcit eum, qui ſe paſcit in ſe refrigerari. Benedicit providens mandatum. Quid ergo dicit? adhærete eis, qui tenent diſtinctum ſermonem in corde ſuo, & cum eis, qui loquuntur æquitates Domini; qui ſciunt, quia aſſidua lectio utilis eſt. Videte quomodo ſpiritualiter legem conſtituit Moyſes. Sed unde illis, hæc intelligere? Nos autem intelligentes mandata, loquimur, ſicut voluit Dominus.

τὴν τροφὴν λαμβάνων, οἶδε τὸν τρέφοντα αὐτὸν, καὶ ἐπ' αὐτῷ ἀναπαυόμενος εὐφραίνεσθαι δοκεῖ. καλῶς εἶπε βλέπων τὴν ἐντολήν· τί οὖν λέγει; κολλᾶσθαι μετὰ τῶν φοβουμένων τὸν κύριον, μετὰ τῶν μελετώντων ὃ ἔλαβον διάσταλμα ῥήματος ἐν τῇ καρδίᾳ, μετὰ τῶν λαλούντων τὰ δικαιώματα κυρίου, καὶ τηρούντων, μετὰ τῶν εἰδότων, ὅτι ἡ μελέτη ἔργον ἐστὶ εὐφροσύνης, καὶ μαρυκωμένων τὸν λόγον κυρίου. τί δὲ τὸ διχηλοῦν; ὅτι ὁ δίκαιος ἐν τούτῳ τῷ κόσμῳ περιπατεῖ, καὶ τὸν * ἅγιον αἰῶνα ἐκδέχεται. * ἄλλ. ἄλλον. βλέπετε πῶς ἐνομοτέθησε Μωσῆς καλῶς. ἀλλὰ πόθεν ἐκείνοις ταῦτα νοῆσαι, ἢ συνιέναι; Ημεῖς οὖν δικαίως νοήσαντες τὰς ἐντολὰς, λαλοῦμεν ὡς ἠθέλησε κύριος· διὰ τοῦτο περιέτεμε τὰς ἀκοὰς ἡμῶν, καὶ τὰς καρδίας, ἵνα συνίωμεν ταῦτα.

IX. Quæramus ergo, ſi curæ fuerit Domino oſtendere de aqua, & de cruce. De aqua ſcriptum eſt ad populum Iudæorum, quomodo tinctionem, quæ adfert remiſſionem peccatorum, non recipiant, ſed ſibi inſtituant.
Hier. 2. Dicit ergo Propheta: *Sic horruit cælum, & in hoc plurimum*

θ'. Ζητήσωμεν δὲ εἰ ἠμέλησε τῷ κυρίῳ προφανερῶσαι περὶ τοῦ ὕδατος, καὶ τοῦ σταυροῦ· περὶ μὲν τοῦ ὕδατος γέγραπται ἐπὶ τὸν Ισραὴλ, πῶς τὸ βάπτισμα, τὸ φέρον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, οὐ μὴ προσδέξονται· ἀλλ' ἑαυτοῖς οἰκοδομήσουσι. λέγει οὖν ὁ προφήτης· ἔκστηθι οὐρανὲ, καὶ ἐπὶ τούτῳ φριξάτω

ἡ γῆ, ὅτι δύο μεγάλα καὶ πονηρὰ ἐποίησεν ὁ λαὸς οὗτος· ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν ζῶσαν, καὶ ἑαυτοῖς ὤρυξαν λάκκους συντετριμμένους. μὴ πέτρα ἔρημός ἐστι τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου Σινᾶ; ἔσεσθε γὰρ ὡς πετεινοῦ νεοσσοὶ ἀνιπτάμενοι νεοσσιᾶς ἀφῃρημένης. καὶ πάλιν λέγει ὁ προφήτης· ἐγὼ πορεύσομαι ἔμπροσθέν σου, καὶ ὄρη ὁμαλιῶ, καὶ θύρας χαλκᾶς συντρίψω, καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς συνθλάσω, καὶ δώσω σοι θησαυροὺς σκοτεινοὺς, ἀποκρύφους, ἀοράτους, ἵνα γνῶσιν, ὅτι κύριος ὁ θεὸς, καὶ κατοικήσει ἐν ὑψηλῷ σπηλαίῳ πέτρας ἰσχυρᾶς. εἶτα τί λέγει; ἐν τῷ υἱῷ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ πιστόν. βασιλέα μετὰ δόξης ὄψεσθε, καὶ ἡ ψυχὴ ὑμῶν μελετήσει φόβον κυρίου. καὶ πάλιν ἐν ἄλλῳ προφήτῃ λέγει· ἔσται ὁ ταῦτα ποιῶν, ὥσπερ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ· καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀποῤῥυήσεται, καὶ πάντα ὅσα ἂν ποιῇ κατευοδοθήσεται· οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς, οὐχ οὕτως, ἀλλ' ὡσεὶ χνοῦς ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου

expavit terra, quia duo mala fecit populus hic; me dereliquerunt fontem aquæ vitæ, & foderunt ſibi lacus detritos, qui non poſſunt aquam portare. Nunquid Eſai.16.
petra renuoſa eſt mons ſanctus meus Sina? eritis enim tanquam aliis puſillis ablatis. Et iterum Cap.45.
dicit Eſaias: *Ego antecedam te, & montes æquabo, & oſtia ærea contribulabo, & ſerras ferreas confringam, & dabo tibi theſauros obſcuros, inviſos, ut ſciant, quia ego ſum Dominus Deus, in-* Eſai.33.
habitans in altiſſima ſpelunca fortis petræ, & aqua illius fidelis. Regem cum magnitudine videbitis, & anima veſtra meditabitur timorem. Et iterum David dicit: *Erit qui hæc facere cœperit, tanquam li-* Pſal. 1.
*gnum, quod plantatum eſt juxta tractus aquarum, quod fructum ſuum dabit tempore ſuo: & folia ejus non decident, ſed omnia quæcumque faciet, proſperabuntur: non ſic impii, non ſic; ſed tanquam pulvis, quem * abjecit ven-* * l. abjicit.
tus

tus à facie terræ. Propterea non reſurgunt impii in judicio, neque peccatores in conſilio juſtorum: quoniam ſcit Deus viam juſtorum, & via impiorum peribit. Sentire autem debetis, quomodo aquam & crucem in uno dono conſtituit. Hoc ergo dicit: felices, qui ſperaverunt in aquam, & in crucem, mercedem in tempore ſuo: Tunc, inquit, reddam: modo autem, qui dicit: *folia illius non decident*. Hoc eſt, quia omnis ſermo, qui exierit per os veſtrum, erit in ſpem & reſurrectionem multis. Et iterum alius Propheta dicit: *Erit Iacob laudabilis ſuper omnem terram.* Terram vas ſpiritus illius magnificat. Deinde quid dicit? *Erat flumen trahens à dextra: & adſcendebant inde arbores ſpecioſæ: & quicumque ex illis manducaverit, vivet in perpetuum.* Hoc eſt, quia nos deſcendimus in aquam pleni peccatis & ſordibus, & adſcendimus fructibus pleni in præcordiis noſtris ti-

τῆς γῆς. διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει, οὐδὲ ἁμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων· ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δικαίων, καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολεῖται. αἰσθάνεσθε πῶς τὸ ὕδωρ, καὶ τὸν σταυρὸν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὥρισε. τοῦτο γὰρ λέγει· μακάριοι οἱ ἐπὶ τὸν σταυρὸν ἐλπίσαντες κατέβησαν εἰς τὸ ὕδωρ· ὅτι τὸν μὲν μισθὸν (λέγει) ἐν καιρῷ αὐτοῦ· τότε, φησὶν, ἀποδώσω. νῦν δὲ λέγει· τὰ φύλλα οὐκ * ἀπορρυηθήσεται. τοῦτο λέγει· ὅτι πᾶν ῥῆμα, ὃ ἐὰν ἐξέλθῃ ἐξ ὑμῶν διὰ τοῦ στόματος, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ ἔσται εἰς ἐπιστροφὴν καὶ ἐλπίδα πολλοῖς. πάλιν ἕτερος προφήτης λέγει· καὶ ἦν ἡ γῆ τοῦ Ιακὼβ ἐπαινουμένη παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν. τοῦτο λέγει τὸ σκεῦος τοῦ πνεύματος αὐτοῦ ὃ δοξάσει. εἶτα τί λέγει; καὶ ἦν ποταμὸς ἕλκων ἐκ δεξιῶν, καὶ ἀνέβαινεν ἐξ αὐτοῦ δένδρα ὡραῖα. καὶ ὃς ἐὰν φάγῃ ἐξ αὐτῶν ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο λέγει· ὅτι ἡμεῖς μὲν καταβαίνομεν εἰς τὸ ὕδωρ γέμοντες ἁμαρτιῶν καὶ ῥύπου, καὶ ἀναβαίνομεν καρποφοροῦντες ἐν τῇ καρ-

* ἄλλ. ἀπορρυήσεται.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

διὰ τὸν φόβον καὶ τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν * Ἰησοῦν ἔχοντες ἐν τῷ πνεύματι· καὶ ὃς ἐὰν φάγῃ ἀπὸ τούτων, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. τοῦτο λέγει, ὃς ἂν, φησὶν, ἀκούσῃ τούτων † καλουμένων, καὶ πιστεύσῃ, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα.

*ἄλλ. υἱόν.
† ἄλλ. λαλουμένων.

morem & ſpem habentes in Dominum. Ideo dicit : *Et qui manducaverit, vivet in perpetuum.*

Ὁμοίως πάλιν περὶ τοῦ σταυροῦ ὁρίζει ἐν ἄλλῳ προφήτῃ λέγοντι· καὶ πότε ταῦτα συντελεσθήσεται, καὶ λέγει κύριος, ὅταν ξύλον κλιθῇ καὶ ἀναστῇ, καὶ ὅταν ἐκ ξύλου αἷμα στάξῃ. ἔχεις πάλιν περὶ τοῦ σταυροῦ, καὶ τοῦ σταυροῦσθαι μέλλοντος. λέγει δὲ πάλιν ἐν τῷ Μωσῇ, πολεμουμένου τοῦ Ἰσραὴλ ὑπὸ τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ἵνα ὑπομνήσῃ αὐτοὺς πολεμουμένους, ὅτι διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν παρεδέθησαν εἰς θάνατον, λέγει εἰς τὴν καρδίαν Μωσῇ τὸ πνεῦμα, ἵνα ποιήσῃ τύπον σταυροῦ, καὶ τοῦ μέλλοντος πάσχειν· ὅτι ἐὰν μὴ ἐλπίσωσιν ἐπ᾽ αὐτῷ, εἰς τὸν αἰῶνα πολεμηθήσονται. τίθησιν οὖν Μωσῆς ἓν ἐφ᾽ ἓν ὅπλον ἐν μέσῳ τῆς πηγῆς, καὶ σταθεὶς ὑψηλότερος πάντων ἐξέτεινε τὰς χεῖρας, καὶ οὕτως πάλιν ἐνίκα ὁ Ἰσραήλ. εἶτα

Similiter & crucem ſignificat, in alio Propheta dicente : *Et quando hæc conſummabuntur, & dixit Dominus, cum lignum inclinatum fuerit, & reſurrexerit, & cum de ligno ſanguis ſtillaverit.* Habes iterum de cruce, & de eo, qui incipit crucifigi. Dicit autem iterum in Moſe, cum pugnaret populus Iudæorum, & ceciderunt Iudæi ab alienigenis, ut * illos commemoraret, dum oppugnantur, quia propter peccata ſua trahuntur in mortem, dixit in præcordiis Moyſi Spiritus ; fac figuram crucis, quia ſi non crediderint in illum, in perpetuo oppugnabuntur. Et iterum adſcendit Moyſes in aggerem, & ſtans manus extendebat, & vincebant Iudæi ;

* l. illis.

dæi; deinde cum depoſuerat, vincebat Amalec. Hoc ad quid? ut ſcirent, quia non poſſunt liberari, niſi in cruce Chriſti ſperaverint. Et iterum dicit in alio Propheta:
Eſai.69. *Expandi manus meas tota die ad populum imperſuaſibilem, & contradicentem viæ juſtæ.* Item Moyſes facit figuram Ieſu, quia oportebat illum pati, & quia ipſe vivificavit, quem illi putaverunt perdidiſſe. Cadente enim populo Iudæorum, quia juſſerat Dominus, ut morſu colubræ morerentur, quia præteritio Evæ per colubram fuerat, voluit illos corripere, & ideo ſic morti tradere, qui mandata ejus præterierunt. Ad ſummam, ut ipſe Moyſes, qui præceperat,
Exod. 20. Deut.6. dicit, *Non erit vobis, neque conflatile, neque ſculptile;* ipſe fecit ſerpentem æreum, ut figuram Ieſu oſtenderet, & poſuit in cruce, & per præcones convocavit populum: & cum veniſſent, rogabant Moyſen, ut pro ſanitate eorum Dominum rogaret; &

ὁπόταν πάλιν καθεῖλεν πάλιν ἐθανατοῦντο. πρὸς τί; ἵνα γνῶσιν, ὅτι οὐ δύνανται σωθῆναι, ἐὰν μὴ ἐπ᾽ αὐτῷ ἐλπίσωσι. καὶ ἐν ἑτέρῳ προφήτῃ λέγει· ὅλην τὴν ἡμέραν ἐξεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα, καὶ ἀντιλέγοντα ὁδῷ δικαίᾳ μου. καὶ πάλιν Μωσῆς ποιεῖ τύπον τοῦ Ἰησοῦ· ὅτι δεῖ αὐτὸν παθεῖν, καὶ αὐτὸν ζωοποιήσουσι, ὃν δόξωσιν ἀπολωλεκέναι ἐν σημείῳ, πίπτοντος τοῦ Ἰσραήλ. ἐποίησε γὰρ πάντα ὄφιν δάκνειν αὐτοὺς, καὶ ἀπέθνησκον. ἐπειδὴ ἡ παράβασις διὰ τοῦ ὄφεως ἐν Εὔᾳ γέγονεν, ἵνα ἐλέγξῃ αὐτοὺς, ὅτι διὰ τὴν παράβασιν αὐτῶν ἐν θλίψει θανάτου παραδοθήσονται. πέρας γέ τοι αὐτὸς Μωσῆς ἐντειλάμενος· οὐκ ἔσται ὑμῖν, οὔτε γλυπτὸν, οὔτε χωνευτὸν εἰς θεὸν ὑμῖν· ποιεῖ, ἵνα τύπον τοῦ Ἰησοῦ δείξῃ· ποιεῖ οὖν Μωσῆς χαλκοῦν ὄφιν, καὶ τίθησιν ἐνδόξως, καὶ κηρύγματι καλεῖ τὸν λαόν. ἐλθόντες οὖν ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἐδέοντο Μώσεως, ἵνα * ὑπὲρ αὐτῶν ἀνενέγκῃ δεόμενος περὶ τῆς ἰάσεως αὐτῶν.

*ἀλλ. περὶ

αὐτῶν. εἶπε δὲ πρὸς αὐτοὺς Μωσῆς· ὅταν, φησὶ, δηχθῇ τις ὑμῶν, ἐλθέτω ἐπὶ τὸν ὄφιν τὸν ἐπὶ τοῦ ξύλου ἐπικείμενον, καὶ ἐλπισάτω πιστεύσας, ὅτι νεκρὸς ὢν δύναται ζωοποιῆσαι· καὶ παραχρῆμα σωθήσεται· καὶ οὕτως ἐποίουν. ἔχεις καὶ ἐν τούτῳ τὴν δόξαν τοῦ Ἰησοῦ, ὅτι ἐν αὐτῷ πάντα, καὶ εἰς αὐτόν. τί λέγει πάλιν Μωσῆς τῷ Ἰησοῦ τῷ τοῦ Ναυῆ υἱῷ, ἐπιθεὶς αὐτῷ τοῦτο ὄνομα ὄντι προφήτῃ, ἵνα μόνον ἀκούσῃ πᾶς λαὸς, ὅτι πάντα ὁ πατὴρ φανεροῖ περὶ τοῦ υἱοῦ Ἰησοῦ υἱῷ Ναυῆ· καὶ ἐπιθεὶς τοῦτο ὄνομα, ὁπότε ἔπεμψε κατάσκοπον τῆς γῆς· λάβε βιβλίον εἰς τὰς χεῖράς σου, καὶ γράψον ἃ λέγει κύριος· ὅτι ἐκ ῥιζῶν ἐκκόψει πάντα τὸν οἶκον τοῦ Ἀμαλὴκ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ ἐπ᾽ ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν. οἱ δὲ πάλιν Ἰησοῦς οὐχ ὁ υἱὸς ἀνθρώπου, ἀλλ᾽ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ· τύπῳ δὲ ἐν σαρκὶ φανερωθείς. ἐπεὶ οὖν μέλλουσι λέγειν, ὅτι ὁ Χριστὸς υἱός ἐστι Δαβὶδ, φοβούμενος καὶ συνιῶν τὴν πλάνην τῶν ἁμαρτωλῶν, λέγει· εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, κάθου ἐκ δεξιῶν μου, * ἕως ἂν

* ἄλλ. [illegible]

tunc dixit illis Moyſes: *Cum aliquis ex vobis morſus fuerit, veniat ad colubram, & ſperet, quoniam cum ſit ipſa mortua, poteſt alias ſanare, & ſine mora curabitur*: & ita faciebant. Num. 21. Sap. 16.

Quid dicit iterum Moyſes, Auſe filio Nave? ut oſtenderet Ieſum eſſe filium Dei, audiente populo, quia omnia pater oſtendit filio ſuo. Clamavit Moyſes filium Nave, & impoſuit illi nomen Ieſus, & dixit: *Accipe librum in manu tua, & ſcribe, quæ dicit Dominus; quia amputavit à radicibus omnem domum Amalec Filius Dei Ieſus in noviſſimis diebus.* Ecce iterum Ieſus non filius Nave, ſed filius Dei in carne apparuit. Iterum dicit David: *Dixit Dominus Domino meo, ſede ad dexteram meam, donec ponam inimicos*

Num. 13.

Exod. 17.

tuos

tuos ſub pedibus tuis. Et iterum
Cap.45. dicit Eſaias: *Sic dicit Dominus Chriſto meo, meo Domino, cujus tenui dexteram, exaudient illum gentes, & virtutem regũ corrumpam.* Videte quomodo illum Prophetæ Dominum, non tantum filium dicunt.

X. Quæramus igitur, ſi hic populus hæreditatem capit, & teſtamentum in illis eſt, aut in nobis. De hoc audite, ſic ſcriptum eſt. Rogabat Iſaac pro Rebecca uxore ſua, quia ſterilis erat. Et Rebecca quærebat à Domino, quid portaret, & dixit il-
Gen.25. li Dominus: *Duæ nationes in utero tuo ſunt, & duo populi ex utero tuo naſcentur, & major ſerviet minori.* Intelligite, quis ſit Iſaac, & quæ Rebecca;
*l.quis & * qui populus minor, aut major. Iterum dixit Iacob,
Gen.48. Ioſeph filio ſuo: *Ecce Dominus non fraudavit me ex genere tuo, perduc ad me filios tuos, & benedicam illos.* Et adduxit Ma-

θῶ τοὺς ἐχθροὺς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου. καὶ πάλιν λέγει οὕτως Ἡσαΐας· εἶπε κύριος τῷ Χριστῷ μου κυρίῳ, οὗ ἐκράτησα τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ, ἐπακοῦσαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔθνη, καὶ ἰσχὺν βασιλέων διαῤῥήξω. ἴδε πῶς λέγει Δαβὶδ αὐτὸν κύριον, καὶ υἱὸν θεοῦ.

ι. Ἀλλ᾽ ἴδωμεν, εἰ οὗτος ὁ λαὸς κληρονόμος, ἢ πρῶτος, καὶ εἰ ἡ διαθήκη εἰς ἡμᾶς, ἢ εἰς ἐκείνους. ἀκούσατε νῦν περὶ τοῦ λαοῦ, τί λέγει ἡ γραφή. ἐδεῖτο δὲ Ἰσαὰκ περὶ Ῥεβέκκας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ὅτι στεῖρα ἦν· καὶ συνέλαβεν. εἶτα καὶ ἐξῆλθε Ῥεβέκκα πυθέσθαι παρὰ κυρίου· καὶ εἶπε κύριος πρὸς αὐτήν· δύο ἔθνη ἐν τῇ γαστρί σου, καὶ δύο λαοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ σου, καὶ λαὸς λαοῦ ὑπερέξει, καὶ ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι. αἰσθάνεσθαι ὀφείλετε, τίς ὁ Ἰσαὰκ, τίς ἡ Ῥεβέκκα, καὶ ἐπὶ τίνων δέδειχεν, ὅτι μείζων ὁ λαὸς οὗτος, ἢ ἐκεῖνος. καὶ ἐν ἄλλῃ προφητείᾳ λέγει φανερώτερον ὁ Ἰακὼβ πρὸς τὸν Ἰωσὴφ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, λέγων· ἰδοὺ οὐκ ἐστέρησέ με κύριος τοῦ προσώπου σου· προσάγαγέ μοι τοὺς υἱούς σου, ἵνα εὐλογήσω αὐτούς. καὶ προσή-

γαγεν

γαγεν Ἐφραῒμ τὸν Μανασσῆ θέλων ἵνα εὐλογηθῇ· ὅτι πρεσβύτερος ἦν. ὁ γὰρ Ἰωσὴφ προσήγαγεν εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα τοῦ πατρὸς Ἰακώβ· εἶδε δὲ Ἰακὼβ τύπον τῷ πνεύματι τοῦ λαοῦ τοῦ μεταξύ. καὶ τί λέγει; καὶ ἐποίησεν Ἰακὼβ ἐναλλὰξ τὰς χεῖρας αὐτοῦ. καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Ἐφραῒμ τοῦ δευτέρου καὶ νεωτέρου, καὶ ηὐλόγησεν αὐτόν· καὶ εἶπε Ἰωσὴφ πρὸς Ἰακώβ· μετάθες σου τὴν δεξιὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν Μανασσῆ, ὅτι πρωτότοκός μου ἐστὶν υἱός. καὶ εἶπεν Ἰακὼβ πρὸς Ἰωσήφ· οἶδα, τέκνον, οἶδα· ἀλλ' ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι, καὶ οὗτος δὲ εὐλογηθήσεται. βλέπετε ἐπὶ τίνων τέθεικε τὸν λαὸν εἶναι τοῦτον πρῶτον, καὶ τῆς διαθήκης κληρονόμον. εἰ οὖν ἔτι, καὶ διὰ τοῦ Ἀβραὰμ ἐμνήσθη, ἀπείχομεν τὸ τέλειον τῆς γνώσεως ἡμῶν. τί οὖν λέγει τῷ Ἀβραάμ, ὅτι ἐπίστευσας, ἐτέθη εἰς δικαιοσύνην; ἰδοὺ τέθεικά σε πατέρα ἐθνῶν τῶν πιστευόντων διὰ ἀκροβυστίας τῷ κυρίῳ. ναί, ἀλλὰ τὴν διαθήκην, ἣν ὤμοσε τοῖς πατράσι δοῦ-

naſſem & Ephraim. Volens autem Manaſſem benedici, quia major erat, ſtatuit illum ad dexteram patris ſui Iacob. Vidit autem Iacob in Spiritu figuram populi, qui poſtea futurus erat: & convertit manus, & tranſtulit dexteram ſuper caput Ephraim minoris, & benedixit illum. Et dixit Ioſeph patri ſuo: *transfer manum tuam dexteram ſuper caput Manaſſæ, quia primitivus filius meus eſt.* Et dixit Iacob: *Scio, fili, ſcio: ſed major ſerviet minori; ſed & hic benedicetur.* Videte quem voluerit eſſe primum teſtamenti heredem. Sic ergo & per Abraham * commemoratus eſt, habemus conſummationem ſcientiæ noſtræ. Quid ergo dicit Abraham, cum ſolus crediſſet, & poſitus eſſet in juſtitia? *Ecce poſui te, Abraham patrem nationum, quæ credunt Domino non circumciſæ.* Sed teſtamentum quod juravit parentibus, ut daret populo, an dederit, quæramus.

*l. commemoratum. Geneſ. 15. 17.

mus. Dedit, ſed illi non fuerunt digni accipere propter peccata ſua. Dicit enim Propheta: *Et erat Moyſes jejunans in monte Sina, ut acciperet teſtamentum à Domino quadraginta diebus & quadraginta noctibus.* Et accepit à Deo tabulas ſcriptas manu Dei. Et ut accepit, deferebat ad populum, ut illis daret. Et dixit Dominus: *Moyſes, Moyſes, deſcende celerius, quia populus tuus quem eduxiſti de terra Ægypti, præteriit legem.* Et intellexit Moyſes, quia fecerunt ſibi iterum conflatile: & projecit de manibus tabulas, & confractæ ſunt. Moyſes accepit, ſed illi non fuerunt digni: quomodo acceperimus nos, diſcite, cui nos in hereditatem propter nos omnia ſuſtinens apparuit, ut illi conſummati ſint in peccatis, & nos per illum hereditatem teſtamenti [Domini noſtri Ieſu Chriſti] accipiamus;

Exod. 32.

ναι τῷ λαῷ· εἰ δέδωκε, ζητοῦμεν. δέδωκεν· αὐτοὶ δὲ οὐκ ἐγένοντο ἄξιοι λαβεῖν διὰ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. λέγει γὰρ ὁ προφήτης, καὶ ἦν Μωσῆς νηστεύων ἐν ὄρει Σινᾶ τοῦ λαβεῖν τὴν διαθήκην κυρίου πρὸς τὸν λαὸν ἡμέρας τεσσαράκοντα καὶ νύκτας τεσσαράκοντα· καὶ ἔλαβε παρὰ κυρίου τὰς δύο πλάκας γεγραμμένας τῷ δακτύλῳ τῆς χειρὸς κυρίου ἐν πνεύματι, καὶ λαβὼν Μωσῆς κατέφερε πρὸς τὸν λαὸν δοῦναι· καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωσῆν. Μωσῆ, Μωσῆ, κατάβηθι τὸ τάχος, ὅτι ἠνόμησαν ὁ λαός σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου. καὶ συνῆκε Μωσῆς, ὅτι ἐποίησαν πάλιν χωνεύματα, καὶ ἔρριψεν ἐκ τῶν χειρῶν τὰς πλάκας, καὶ συνετρίβησαν αἱ πλάκες τῆς διαθήκης κυρίου. Μωσῆς μὲν γὰρ ἔλαβεν, αὐτοὶ δὲ οὐκ ἐγένοντο ἄξιοι. πῶς δὲ ἡμεῖς ἐλάβομεν, μάθετε. Μωσῆς θεράπων ὢν ἔλαβεν, αὐτὸς δὲ ὁ κύριος ἡμῖν ἔδωκεν, εἰς λαὸν κληρονομίας, δι᾽ ἡμᾶς ὑπομείνας. ἐφανερώθη δὲ ἵνα κἀκεῖνοι τελειωθῶσι τοῖς ἁμαρτήμασι. καὶ ἡμεῖς διὰ τοῦ κληρονομοῦντος διαθήκην [κυρίου Ἰησοῦ] λάβωμεν,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

καὶ πάλιν ὁ προφήτης λέγει· ἰδοὺ τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς, λέγει κύριος ὁ λυτρωσάμενός σε θεὸς, ὃς εἰς τοῦτο ἡτοιμάσθη. ἵνα αὐτὸς φανεὶς τὰς ἤδη δεδαπανημένας ἡμῶν κακίας τῷ θανάτῳ, καὶ παραδεδομένας τῇ τῆς πλάνης ἀνομίᾳ λυτρωσάμενος ἐκ τοῦ σκότους διάθηται ἐν ἡμῖν διαθήκην λόγῳ. γέγραπται γὰρ, πῶς αὐτῷ ὁ πατὴρ ἐντέλλεται λυτρωσάμενος ἡμᾶς ἐκ τοῦ σκότους, ἑτοιμάσαι ἑαυτῷ λαὸν ἅγιον. λέγει οὖν ὁ προφήτης· ἐγὼ κύριος, ὁ θεός σου, ἐκάλεσά σε ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ κρατήσω τῆς χειρός σου, καὶ ἐνισχύσω σε, καὶ ἔδωκά σε εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἐθνῶν, ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς τυφλῶν, καὶ ἐξαγαγεῖν ἐκ δε: μῶν πεπεδημένους, ἐξ οἴκου φυλακῆς καθημένους ἐν σκότει. γινώσκετε οὖν πόθεν ἐλυτρώθημεν. καὶ πάλιν ὁ προφήτης λέγει· πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμὲ, οὗ ἕνεκεν ἔχρισέ με, εὐαγγελίσασθαι ταπεινοῖς χάριν ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρύξαι

qui in hoc paratus eſt, ut adventum ipſius præcordia noſtra, quæ jam abſumpta erant à morte, & tradita iniquitati, liberaret à tenebris, & teſtaretur in nobis teſtamentum ſervorum ſuorum. Scriptum eſt enim, quomodo illi pater mandaverit, ut liberaret nos à tenebris, & pararet ſibi populum ſanctum.
Dicit ergo Propheta ſic: *Ego* Eſai.42.
Dominus Deus tuus, vocavi te in æquitate, tenebo manum tuam, & fortem te faciam, dedi te in teſtimonium gentibus, & in lumen nationum, ut aperias oculos cæcorum, & educas de vinculis alligatos. Scitote ergo, unde liberati ſumus. Et iterum
Propheta dicit: *Poſui te in lu-* Eſai.49.
cem nationum, ut ſit ſanctitas tua, uſque in noviſſimum terræ, ſicut dicit Dominus, qui te liberavit Deus. Iterum Propheta
dicit: *Spiritus Domini ſuper me,* Eſai.61.
propter quod unxit me: bene nuntiare hominibus miſit me, curare contributatos corde, prædicare captivis

ptivis remiſſionem, & cæcis viſum, & vocare annum Domini acceptabilem.

XI. Adhuc & de ſabbato ſcriptum eſt in decem verbis, quibus locutus eſt in
Deut. 5. c. monte Sina ad Moyſen: *Sanctificate ſabbatum Domini manibus mundis, & puro corde.* Et alibi dicit: *Si cuſtodierint filii mei ſabbatum, tunc faciam miſericordiam in illis.* Sabbatum
* l. initio. dicit * initium conſtitutionis:
Geneſ. 2. *Et fecit Deus die ſexto opera ſua, & conſummavit die ſeptimo, & requievit in illo die.* Adtendite filii, quid dicit, *conſummavit in ſex dies.* Hoc dicit, quia
* conſumabit. * conſummavit Deus omnia in ſex millia annorum. Dies enim apud illum mille anni ſunt. Ipſe mihi teſtis eſt, dicens:
Pſal.89. *Ecce hodiernus dies erit tanquam mille anni.* Vnde ſcire debetis, quia in ſex millia annorum conſummabuntur omnia. Et quid dicit: *Requievit Deus die ſeptima?* Hoc eſt, cum venerit filius illius, &

αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, καὶ καλέσαι ἐνιαυτὸν * κυρίου δεκτὸν, καὶ ἡμέραν ἀνταποδόσεως, παρακαλέσαι πάντας τοὺς πενθοῦντας.

* ἄλλ. κυρίῳ.

ιά. Ἔτι καὶ περὶ τοῦ σαββάτου γέγραπται ἐν τοῖς δέκα λόγοις, ἐν οἷς ἐλάλησεν ἐν τῷ ὄρει Σινᾶ πρὸς Μωσῆν κατὰ πρόσωπον· καὶ ἁγιάσατε τὸ σάββατον κυρίου χερσὶ καθαραῖς, καὶ καρδίᾳ καθαρᾷ. καὶ ἐν ἑτέρῳ λέγει· ἐὰν φυλάξωσιν οἱ υἱοί μου τὰ σάββατα, τότε ἐπιθήσω τὸ ἔλεός μου ἐπ᾽ αὐτούς. τὸ σάββατον λέγει ἐν ἀρχῇ τῆς κτίσεως· καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς ἐν ἓξ ἡμέραις τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ, καὶ συνετέλεσεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ, καὶ κατέπαυσεν ἐν αὐτῇ, καὶ ἡγίασεν αὐτήν. προσέχετε, τέκνα, τί λέγει, τὸ συνετέλεσεν ἐν ἓξ ἡμέραις; τοῦτο λέγει, ὅτι συντελεῖ [ὁ θεὸς] κύριος ἐν ἑξακισχιλίοις ἔτεσι τὰ πάντα. ἡ γὰρ ἡμέρα παρ᾽ αὐτῷ χίλια ἔτη. αὐτὸς δέ μοι μαρτυρεῖ, λέγων· ἰδοὺ σήμερον ἡμέρα ἔσται ὡς χίλια ἔτη. οὐκοῦν, τέκνα, ἐν ἓξ ἡμέραις, ἐν τοῖς ἑξακισχιλίοις ἔτεσι συντελεσθήσεται τὰ πάντα· καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· τοῦτο λέγει· ὅταν

[ὁ θεὸς] non eſt in MSS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ἐλθὼν ὁ υἱὸς αὐτοῦ καταργήσει τὸν
καιρὸν αὐτοῦ, καὶ κρινεῖ τοὺς ἀσε-
βεῖς, καὶ ἀλλάξει τὸν ἥλιον, καὶ τὴν
σελήνην, καὶ τοὺς ἀστέρας, τότε
καλῶς καταπαύσεται ἐν τῇ ἡμέ-
ρᾳ τῇ ἑβδόμῃ. πέρας γέ τοι λέγει·
ἁγιάσεις αὐτὴν ἐν χερσὶ καθα-
ραῖς, καὶ καρδίᾳ καθαρᾷ· εἰ οὖν ἣν
θεὸς ἡμέραν ἡγίακεν, νῦν τίς δύ-
ναται ἁγιάσαι, εἰ μὴ καθαρὸς ὢν
τῇ καρδίᾳ ἐν πᾶσι; πεπλανή-
μεθα. εἰ δ᾽ οὐδ᾽ ἄρα τότε καλῶς
καταπαυόμενος ἁγιάζει αὐτὴν,
* l. δικαίως. ὅτε * δυνησόμεθα αὐτοὶ δίκαια
ἀπολαβόντες τὴν ἐπαγγελίαν οὐ-
κέτι οὔσης ἀνομίας, γεγονότων δὲ
καινῶν πάντων ὑπὸ κυρίου. τότε
δυνησόμεθα αὐτὴν ἁγιάσαι, αὐ-
τοὶ ἁγιασθέντες πρῶτον· πέρας
γέ τοι λέγει αὐτοῖς· τὰς νεομη-
νίας ὑμῶν, καὶ τὰ σάββατα ὑ-
μῶν οὐκ ἀνέχομαι. ὁρᾶτε, πῶς
λέγει· οὐ τὰ νῦν σάββατα ἐμοὶ δε-
κτά· ἀλλ᾽ ἃ πεποίηκα, ἐν ᾧ κα-
ταπαύσας τὰ πάντα ἀρχὴν ἡμέ-
* l. ποιήσων. ρας ὀγδόης * ποιήσω, ὅ ἐστιν ἄλλου κόσμου ἀρχήν· διὸ καὶ ἄγομεν τὴν ἡ-
μέραν τὴν ὀγδόην εἰς εὐφροσύνην, ἐν ᾗ καὶ ὁ Ἰησοῦς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν
καὶ φανερωθεὶς ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς.

amputabit tempus iniquita-
tis, & judicabit impios, &
mutabit ſolem, lunam, &
ſtellas, tunc bene requieſcet
in die ſeptima. Ad ſummam
hoc dicit: *Sanctificabis illum
diem manibus mundis, & corde
puro.* Quem ergo diem ſan-
ctificavit Deus, quis poteſt
ſanctificare modo, niſi qui
ſit mundo corde in omnibus?
* Non erravimus. † Vides er- * l. nos.
go qui refrigerans ſanctifi- * l. vides.
cavit illum, & nos tunc po-
terimus ſanctificare ipſi ſan-
ctificati primum. Ad * ſum- * l. ſummam.
ma dicit illis: *Dies ſolennes ve-
ſtros, & ſabbata non ſuſtineo.*
Videte, quomodo dicit non
hæc ſabbata ſibi (non) acce-
pta, ſed quæ fecit, & in die
ſuo conſummavit omnia ini-
tium * octava diei † facta, * l. octavæ.
qui eſt alterius ſæculi ini- † l. facturus.
tium. Propter quod agimus
diem octavum in legatio-
nem, in * quem & Ieſus reſur- * l. quo
rexit à mortuis, & apparuit,
& aſcendit in cælos.

XII. Ad-

XII. Adhuc & de templo dicemus, quomodo errantes in ædem ſpem habuerunt tanquam in Dominum, qui illos fecit, quaſi ſit domus Dei, tanquam ethnici conſervaverunt illum in templo. Sed quomodo dicat Dominus, diſcite, vacuum faciens templum: *quis menſus eſt cælum palmo, aut quis totam terram pugno apprehendit? nonne mihi, dicit Dominus, cælum thronus eſt, terra autem ſcabellum pedum meorum eſt? qualem domum mihi ædificabitis, aut quis locus erit requietionis meæ?* Vnde cognoſcitis, quia vana ſpes eſt illorum. Et iterum: *Qui depoſuerunt templum hoc, ipſi illud & ædificabunt.* Et fiet: dum enim belligerarent, depoſitum eſt ab inimicis. Iterum ſicut incipiebat civitas, & populus totus Iudæorum, tradi, propalavit: dicit enim Scriptura: *In noviſſimis diebus tradet Dominus oves paſcuæ, & cubile, & turrem*

ιβ'. Ἔτι καὶ περὶ τοῦ ναοῦ ἐρῶ ὑμῖν· πῶς πλανώμενοι οἱ ταλαίπωροι ἐπὶ τὴν ὁδὸν ἤλπισαν, καὶ οὐκ ἐπὶ τὸν θεὸν αὐτοῦ τὸν ποιήσαντα αὐτοὺς. ἀλλ' ὡς ὄντα οἶκον θεοῦ. σχέδον γὰρ, ὡς τὰ ἔθνη ἀφιέρωσαν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. Ἀλλὰ πῶς λέγει κύριος καταργῶν αὐτὸν, μάθετε, τίς ἐμέτρησε τὸν οὐρανὸν σπιθαμῇ, καὶ τίς τὴν γῆν δρακί· οὐκ ἐγώ; λέγει κύριος. ὁ οὐρανός μοι θρόνος, ἡ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου. ποῖον οἶκον οἰκοδομήσατέ μοι, ἢ τίς τόπος τῆς καταπαύσεώς μου; γνῶτε, ὅτι ματαία ἡ ἐλπὶς αὐτῶν· πέρας γοῦν πάλιν λέγει. ἰδοὺ οἱ καθελόντες τὸν ναὸν τοῦτον, αὐτοὶ αὐτὸν οἰκοδομήσουσι, γίνεται. διὰ γὰρ τὸ πολεμεῖν αὐτοὺς καθηρέθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν νῦν. καὶ αὐτοὶ οἱ τῶν ἐχθρῶν ὑπηρέται ἀνοικοδομήσουσι αὐτὸν, πάλιν ὡς ἤμελλεν ἡ πόλις καὶ ὁ λαὸς Ἰσραὴλ παραδίδοσθαι, ἐφανερώθη· λέγει γὰρ ἡ γραφή. καὶ ἔσται ἐπ' ἐσχάτων ἡμερῶν παραδώσει κύριος τὰ πρόβατα τῆς νομῆς, καὶ τὴν μάνδραν καὶ τὸν πύργον αὐτῶν,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

εἰς καταφθοράν· καὶ ἐγένετο καθ'
ἃ ἐλάλησε κύριος. ζητήσωμεν
οὖν, εἰ ἐστὶ ναὸς θεοῦ· ἔστιν ὅπου αὐ-
τὸς λέγει ποιεῖν καὶ καταρτίζειν. γέ-
γραπται γάρ· καὶ ἔσται, τῆς ἑβδομά-
δος συντελουμένης οἰκοδομηθή-
σεται ναὸς θεοῦ ἔνδοξος ἐπὶ τῷ
ὀνόματι κυρίου. εὑρίσκω οὖν ὅτι
ἐστὶ ναός· πῶς οὖν οἰκοδομηθήσεται
ἐν ὀνόματι κυρίου; μάθετε. πρὸ
τοῦ ἡμᾶς πιστεῦσαι τῷ θεῷ, ἦν ἡμῶν
τὸ κατοικητήριον τῆς καρδίας
φθαρτὸν καὶ ἀσθενὲς, ὡς ἀληθῶς
οἰκοδομητὸς ναὸς διὰ χειρός· ὅτι
ἦν πλήρης μὲν εἰδωλολατρείας
οἶκος· εἰδωλολατρεία ἦν οἶκος
δαιμονίων, διὰ τὸ ποιεῖν ὅσα ἦν
ἐναντία τῷ θεῷ· οἰκοδομηθήσεται
δὲ ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου. προσέ-
χετε, ἵνα ὁ ναὸς κυρίου ἔνδοξος
οἰκοδομηθῇ. πῶς; μάθετε· λα-
βόντες τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν,
καὶ ἐλπίσαντες ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ
κυρίου ἐγενόμεθα καινοὶ, πάλιν ἐξ
ἀρχῆς κτιζόμενοι. διὸ ἐν τῷ κα-
τοικητηρίῳ ἡμῶν ἀληθῶς ὁ θεὸς
κατοικεῖ ἐν ἡμῖν· πῶς; ὁ λόγος

rem eorum in exterminuim. Et
factum eſt, ſecundum quæ
Dominus locutus eſt. Quæ-
ramus ergo, ſi eſt templum
Deo. Eſt ubi ipſe, dicit face-
re, & conſummare. Scriptum
eſt: *Et erit, ſeptimo die conſum-
mato, ædificabitur templum Deo
præclare in nomine Domini.* In-
venio, quia templum eſt.
quomodo ergo ædificabitur
in nomine Domini? Diſcite.
Antequam crederemus Deo,
erat habitatio noſtra corru-
pta & infirma, ſicut tem-
plum, quod per manus ædi-
ficatur: quia pleni eramus ad-
orationibus idolorum, & e-
rat domus dæmoniorum,
propter quod faceremus,
quæ Deo eſſent contraria.
Ædificabitur autem in nomi-
ne Domini præclare tēplum
Deo. Adtēdite, & quomodo,
diſcite, ut accipiatis remiſ-
ſionem peccatorum. Cum
crediderimus in nomine Do-
mini, non ſumus jam tales,
quales ab initio creati. Pro-
pter quod in nobis vere
Deus inhabitat, quomodo
ſermo fidei illius, vocatio
promiſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

promiſſionis illius, ſapientia æquitatis, præcepta teſtamenti illius, in nobis prophetans ipſe, & in nobis habitans. Quia cum ſub ſervitute mortis eramus, aperiens oſtium templi noſtri, quod eſt os ſapientiæ, fecit de nobis domum incorruptam. Qui enim concupiſcit liberari, vivit non in hominem, ſed in eo qui habitat in illo miratur, quod nunquam tales ſermones audierit eum dicentem, neque ipſe concupierit audire. Hic eſt ſpiritaliter ædificatus. quantum fuerit in ſimplicitate demonſtrandi nobis, non intermiſi quicquam. Si enim de inſtantibus ac futuris ſcribam vobis, non intelligetis, quomodo in parabolis poſita ſunt multa. Hæc autem ſic ſunt. Habes interim de majeſtate Chriſti, quomodo omnia in illum, & per illum, facta ſunt: cui ſit honor, virtus, gloria, nunc & in ſæcula ſæculorum.

αὐτοῦ τῆς πίστεως, ἡ κλῆσις αὐτοῦ τῆς ἐπαγγελίας, ἡ σοφία τῶν δικαιωμάτων, αἱ ἐντολαὶ τῆς διδαχῆς, αὐτὸς ἐν ἡμῖν προφητεύων, αὐτὸς ἐν ἡμῖν κατοικῶν τοὺς τῷ θανάτῳ δεδουλωμένους ἀνοίγων ἡμῖν θύρας τοῦ ναοῦ, ὅ ἐστι στόμα μετάνοιαν διδοὺς ἡμῖν, εἰσάγαγε εἰς τὸν ἄφθαρτον ναόν. ὁ γὰρ ποθῶν σωθῆναι, βλέπει οὐκ εἰς τὸν ἐν αὐτῷ ἐνοικοῦντα, καὶ λαλοῦντα ἐπ' αὐτῷ ἐκπλησσόμενος ἐπὶ τῷ μηδέποτε, μήτε τοῦ λέγοντος τὰ ῥήματα ἀκηκοέναι ἐκ τοῦ στόματος, μήτε αὐτὸς ποτὲ ἐπιτεθυμηκέναι ἀκούειν. τουτέστι, πνευματικὸς ναὸς οἰκοδομούμενος τῷ κυρίῳ. ἐφ' ὅσον ἦν ἐν δυνατῷ καὶ ἁπλότητι δηλῶσαι ἡμῖν. ἐλπίζει μου ἡ ψυχὴ τῇ ἐπιθυμίᾳ μου μὴ παραλελοιπέναι μέ τι τῶν ἀνηκόντων ὑμῖν, εἰς σωτηρίαν ἐνεστώτων. ἐὰν γὰρ περὶ τῶν μελλόντων γράφω ὑμῖν, οὐ μὴ νοήσητε διὰ τὸ ἐν παραβολαῖς κεῖσθαι. ταῦτα μὲν οὕτως.

Hucuſque codex manuſcriptus Corbeienſis.

Μεταβῶμεν

Μεταβῶμεν δὲ καὶ ἐπὶ ἑτέραν γνῶσιν καὶ διδαχήν. ὁδοὶ δύο εἰσὶ διδαχῆς καὶ ἐξουσίας, ἥτε τοῦ φωτὸς, ἥτε τοῦ σκότους. διαφορὰ δὲ πολλὴ τῶν δύο ὁδῶν· ἐφ' ἧς μὲν γάρ εἰσι τεταγμένοι φωταγωγοὶ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ. ἐφ' ἧς δὲ ἄγγελοι τοῦ σατανᾶ· καὶ ὁ μέν ἐστι κύριος ἀπ' αἰώνων εἰς τοὺς αἰῶνας· ὁ δὲ ἄρχων καιροῦ τῆς ἀνομίας.

α΄. Ἡ οὖν ὁδὸς τοῦ φωτὸς, ἔστιν αὕτη. ἐάν τις θέλων ὁδεύειν ἐπὶ τὸν ὡρισμένον τόπον, σπεύσει τοῖς ἔργοις αὐτοῦ. ἔστιν οὖν ἡ δοθεῖσα ἡμῖν γνῶσις τοῦ περιπατεῖν ἐν αὐτῇ. τοιαύτη· ἀγαπήσεις τόν σε ποιήσαντα. δοξάσεις τὸν σε λυτρωσάμενον ἐκ θανάτου· ἔσῃ ἁπλοῦς τῇ καρδίᾳ, καὶ πλούσιος τῷ πνεύματι· οὐ κολληθήσῃ μετὰ τῶν πορευομένων ἐν ὁδῷ θανάτου· μισήσεις ποιεῖν ὃ οὐκ ἀρεστὸν τῷ θεῷ· μισήσεις πᾶσαν ὑπόκρισιν· οὐ μὴ ἐγκαταλίπῃ ἐντολὰς κυρίου. οὐχ ὑψώσεις σεαυτὸν, ἔσῃ δὲ ταπεινόφρων. οὐκ ἀρεῖς ἐπὶ σεαυτὸν δόξαν. οὐ λήψῃ βουλὴν πονηρὰν

Tranſeamus ad alteram cognitionem & doctrinam. Duæ ſunt viæ doctrinæ & poteſtatis; una lucis & altera tenebrarum. Differentia quidem multa duarum viarum: una quidem, cui præſident lucis miniſtri angeli Dei, altera quæ ſubeſt angelis Satanæ. Ille quidem eſt Dominus à ſæculis in ſæcula: hic vero princeps temporis iniquitatis.

Secunda pars hujus epiſtolæ, parænetica. Duæ viæ.

1. Via igitur lucis eſt hujuſmodi. Si quis velit incedere ad præfinitum locum, id ſuis operibus properabit exequi. Cognitio igitur nobis data in hac via ambulandi, eſt ejuſmodi. Diliges factorem tuum. Glorificabis eum, qui te à morte redemit. ſimplex eris corde, Spiritu dives. Non adhærebis ambulanti in via mortis. Abhorrebis facere id quod Deo diſplicet. Odio habebis omnem ſimulationem. Ne relinquas mandata Dei. Ne te ipſum exaltes; eris autem humilis. Non aſſumes tibi ipſi gloriam. Ne ineas malum conſi-

Via lucis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

conſilium adverſus proximum tuum. Non dabis animæ tuæ audaciam. Non fornicaberis. Non mœchaberis. Non eris puerorum corruptor. Non prætermittas verbum Dei, ſuper aliorum impuritate corripienda. Non accipies perſonam, quo minus corripias alicujus delicta. Manſuetus eris. Eſto quietus. Contremiſces ad verba, quæ audieris. Ne hæſita, utrum futurum ſit, an non. Ne aſſumas nomen Domini in vanum. Diliges proximum tuum ſuper animam tuam. Non interficies partum per abortionem; neque, poſtquam prodierit, occides. Non abſtinebis manum tuam à filio tuo, vel à filia tua; ſed à pueritia docebis eos timorem Domini. Ne concupiſcas rem proximi tui; neque ſis alienorum bonorum uſurpator. Neque adhæreas ex anima tua ſuperbis, ſed cum juſtis & humilibus recenſearis. Quæ tibi contingunt tentationes & vexationes dæmonum, inter bona accepta reputa.

κατὰ τοῦ πλησίον σου. οὐ δώσεις τῇ ψυχῇ θράσος· οὐ πορνεύσεις. οὐ μοιχεύσεις· οὐ παιδοφθορεύσεις. οὐ μή σοι ὁ λόγος ὁ τοῦ θεοῦ ἐξέλθῃ ἐν ἀκαθαρσίᾳ τινῶν. οὐ λήψῃ πρόσωπον ἐλέγξας * τινὰ ἐπὶ παραπτώματι. ἔσῃ πραΰς. ἔσῃ ἡσύχιος. ἔσῃ τρέμων τοὺς λόγους, οὓς ἤκουσας. οὐ μὴ μνησικακήσῃς τῷ ἀδελφῷ σου. οὐ μὴ † διψυχήσῃς πότερον ἔσται, ἢ οὔ. οὐ μὴ λάβῃς ἐπὶ ματαίῳ εἰς ὄνομα κυρίου. ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὑπὲρ τὴν ψυχήν σου. οὐ φονεύσεις τέκνον ἐν φθορᾷ· οὐδὲ πάλιν γεννηθὲν ἀνελεῖς. οὐ μὴ ἄρῃς τὴν χεῖρά σου ἀπὸ τοῦ υἱοῦ σου, ἢ ἀπὸ τῆς θυγατρός σου· ἀλλ' ἀπὸ νεότητος διδάξεις φόβον κυρίου. οὐ μὴ γένῃ ἐπιθυμῶν τὰ τοῦ πλησίον σου, οὐδὲ μὴ γένῃ πλεονέκτης. οὐδὲ κολληθήσῃ ἐκ ψυχῆς σου μετὰ ὑψηλῶν, ἀλλὰ μετὰ δικαίων καὶ ταπεινῶν ἀναστραφήσῃ. τὰ συμβαίνοντά σοι ἐνεργήματα, ὡς ἀγαθὰ, προσδέξαι.

* ἄλλ. ἐλέγξαι.

† ἄλλ. διψήσῃς.

οὐκ ἔσῃ δίγνωμος, οὐδὲ δίγλωσσος· παγὶς γὰρ θανάτου ἐστὶν ἡ διγλωσσία. ὑποταγήσῃ κυρίῳ· κυρίοις ὡς τύπῳ θεοῦ ἐν αἰσχύνῃ καὶ φόβῳ. οὐ μὴ ἐπιτάξῃς παιδίσκῃ, ἢ δούλῳ σου ἐν πικρίᾳ, τοῖς ἐπὶ τὸν αὐτὸν ἐλπίζουσι· μήποτε οὐ φοβηθήσῃ τὸν ἐπ' ἀμφοτέροις θεόν· ὅτι ἦλθεν οὐκ ἐπὶ πρόσωπον καλέσαι, ἀλλ' ἐφ' οὓς τὸ πνεῦμα ἡτοίμασε. κοινωνήσεις ἐν πᾶσι τῷ πλησίον σου· οὐκ ἐρεῖς ἴδια· εἰ γὰρ ἐν τοῖς ἀφθάρτοις κοινωνοὶ ἐστὲ, πόσῳ μᾶλλον ἐν τοῖς φθαρτοῖς. οὐκ ἔσῃ πρόγλωσσος. παγὶς γὰρ στόμα θανάτου. ὅσον δύνασαι, ὑπὲρ τῆς ψυχῆς σου ἁγνεύσεις. μὴ γίνου πρὸς μὲν τὸ λαβεῖν ἐκτείνων τὰς χεῖρας, πρὸς δὲ τὸ δοῦναι συσπῶν. ἀγαπήσεις, ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ σου, πάντα τὸν λαλοῦντά σοι λόγον τοῦ κυρίου. μνησθήσῃ αὐτὴν ἡμέρας κρίσεως νυκτὸς καὶ ἡμέρας. ἐκζητήσεις καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὰ πρόσωπα τῶν ἁγίων, καὶ διὰ λόγου σκοπῶν,

Non eris inconſtans animo, neque bilinguis: laqueus eſt enim mortis linguæ duplicitas. Subjectus es Domino; dominis, ut Dei imagini in verecundia & timore. Ne imperes ancillæ, aut ſervo tuo in amarulentia animi: his videlicet qui timent eum: ne quando contingat, ut non timeas eum, qui ſuper utrumque eſt, Deus. Non enim venit vocare ſecundum perſonam, ſed ſuper quos ſpiritus præparavit. Communicabis in omnibus rebus proximo tuo. Nihil dices quicquam tibi proprium. Si enim communicatis invicem in bonis incorruptibilibus, quanto magis in corruptibilibus! Ne ſis præceps in lingua: os enim laqueus eſt mortis. Quantum potes, ſanctifica animam tuam. Ne porrigas manum tuam ad accipiendum; eam vero ad dandum claudas. Diliges, ut pupillam oculi tui, omnes, qui tibi verbum Dei loquuntur. Memento diei judicii nocte & die exquires quotidie vultum ſanctorum, & per verbum

verbum ſpeculans, & ambulans ad exhortandum, meditans quoque ad ſalvandam animam per verbum. Et manibus tuis laborabis ad redemptionem peccatorum tuorum. Dare non ambiges, neque dans murmurabis. Omni petenti te da. Cognoſces autem, quis ſit bonus mercedis retributor. Servabis, quæ accepiſti, nihil addens, aut demens. Semper odio habebis flagitioſum. Iudicabis juſte. Non facies ſchiſma. Pacem compone inter diſſidentes, eos concilians. Confiteberis peccata tua. Non accedes ad orationem tuam in conſcientia mala. Hæc eſt via lucis.

Via tenebrarum.

II. Via autem tenebrarum obliqua eſt, & maledictionis plena. Eſt enim via mortis æternæ cum ſupplicio; in qua ſunt ea, quæ perdunt animam eorum, idololatria, audacia, elatio poteſtatis, hypocriſis, duplicitas cordis, adulterium, homicidium, rapina, ſuperbia, tranſgreſſio, dolus, malitia, arro-

καὶ πορευόμενος εἰς τὸ παρακαλέσαι, καὶ μελετῶν εἰς τὸ σῶσαι ψυχὴν τῷ λόγῳ. καὶ διὰ τῶν χειρῶν σου ἐργάσῃ εἰς λύτρωσιν τῶν ἁμαρτιῶν σου. Οὐ διστάσεις δοῦναι, οὐδὲ διδοὺς γογγύσεις. παντὶ αἰτοῦντί σε δίδου. Γνώσῃ δὲ, τίς ὁ τοῦ μισθοῦ καλὸς ἀνταποδότης. φυλάξεις, ἃ παρέλαβες, μήτε προστιθεὶς, μήτε ἀφαιρῶν. εἰς τέλος μισήσεις τὸ πονηρόν. κρινεῖς δικαίως. οὐ ποιήσεις σχίσμα. εἰρηνεύσεις δὲ μαχομένους συνάγων. ἐξομολογήσῃ ἐπὶ ἁμαρτίαις σου. οὐκ ἥξεις ἐν προσευχῇ σου ἐν συνειδήσει πονηρᾷ. αὕτη ἐστὶν ἡ ὁδὸς τοῦ φωτός.

β'. Ἡ δὲ τοῦ μέλανος ὁδός ἐστι σκολιὰ, καὶ κατάρας μεστή. ἔστι γὰρ ὁδὸς τοῦ θανάτου αἰωνίου μετὰ τιμωρείας· ἐν ᾗ ἐστι τὰ ἀπολλῦντα τὴν ψυχὴν αὐτῶν, εἰδωλολατρεία, θρασύτης, ὕψος δυνάμεως, ὑπόκρισις, διπλοκαρδία, μοιχεία, φόνος, ἁρπαγὴ, ὑπερηφανία, παράβασις, δόλος, κακία, αὐθαδεία,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

φαρμακεία, μαγεία, πλεονεξία, ἀφοβία θεοῦ· διώκται τῶν ἀγαθῶν, μισοῦντες ἀλήθειαν, ἀγαπῶντες, οὐ γινώσκοντες μισθὸν δικαιοσύνης, οὐ κολλώμενοι ἀγαθῷ, οὐ κρίσει δικαίᾳ· χήρᾳ καὶ ὀρφανῷ προσέχοντες, ἀγρυπνοῦντες οὐκ εἰς φόβον θεοῦ, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὸ πονηρόν. ὧν μακρὰν καὶ πόῤῥω, πραΰτης, καὶ ὑπομονή· ἀγαπῶντες μάταια διώκοντες ἀνταπόδομα, οὐκ ἐλεοῦντες πτωχὸν, οὐ πονοῦντες ἐπὶ τῷ καταπονουμένῳ, εὐχερεῖς ἐν καταλαλίᾳ, οὐ γινώσκοντες τὸν ποιήσαντα αὐτοὺς, φονεῖς τέκνων, φθορεῖς πλάσματος θεοῦ, ἀποστρεφόμενοι τὸν ἐνδεόμενον, καταπονοῦντες τὸν θλιβόμενον, πλουσίων παράκλητοι, πενήτων ἄνομοι κριταὶ, πανθαμάρτητοι.

γ΄. Καλὸν οὖν ἐστι μαθόντα τὰ δικαιώματα κυρίου, ὅσα προγέγραπται, ἐν τούτοις περιπατεῖν. ὁ γὰρ ταῦτα ποιῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ θεοῦ δοξασθήσεται· ὁ ἐκεῖνα ἐκλεγόμενος μετὰ τῶν ἔργων αὐτοῦ

gantia, veneficium, magia, avaritia, projectio timoris Dei: perſecutores bonorum, oſores veritatis, amantes non cognoſcentes mercedem juſtitiæ, non adhærentes bono, juſto judicio viduæ & orphano minime adtendentes, vigilantes non ad timorem Dei, ſed ad malum. A quibus longe abſunt, manſuetudo, & vigilantia: diligentes vana, vindictæ amatores, non miſerentes egeno, non laborantes ad levandum oppreſſum, ad detractionem prompti, & faciles, non cognoſcentes factorem ſuum, liberorum homicidæ, corruptores creaturæ Dei, ſe ab indigente avertentes, opprimentes oppreſſum, divitum advocati, pauperum iniqui judices, per omnia peccatores.

III. Æquum eſt igitur eum qui didicit juſtificationes Domini, quæ prius ſcriptæ ſunt, in eis ambulare. Qui enim eas facit, in regno Dei glorificabitur: qui vero illa eligit, cum ſuis operibus per- Epilogus totius epiſtolæ.

peribit. Propterea reſurre-
ctio, propterea retributio.
Interrogo eminentes inter
vos, ſi accipitis aliquod bonæ
voluntatis meæ conſilium.
Habetis vobiſcum, quibus
bene feciſtis: nolite eos de-
relinquere. Prope eſt enim
dies, in quo omnia cum eo,
qui malus eſt, peribunt. Pro-
pe eſt Dominus, & merces e-
jus. Etiam atque etiam ro-
go vos, eſtote vobiſmetipſis
boni legiferi, vobis ipſis ma-
nete conſultores fideles. Tol-
lite ex vobis omnem ſimula-
tionem. Deus vero totius
mundi dominator det vobis
ſapientiam, ſcientiam, intel-
ligentiam, cognitionem ju-
ſtificationum ſuarum in pa-
tientia. Eſtote diſcipuli Dei,
exquirentes quid à vobis po-
ſtulet Dominus. Et facite,
ut ſalvi ſitis in die judicii. Si
qua eſt vero bonæ rei recor-
datio, mei mementote, hæc
meditantes; ut & deſiderium,
& vigilantia, in aliquod bo-
num evadat. Rogo vos gra-
tiam hanc efflagitans: pul-
chrum hoc vas vobiſcum eſt,

συναπολεῖται. διὰ τοῦτο ἀνάστασις,
διὰ τοῦτο ἀνταπόδοσις. ἐρωτῶ τοὺς
ὑπερέχοντας, εἴ τινά μου γνώμης
ἀγαθῆς λαμβάνετε συμβουλίαν.
ἔχετε εἰς οὓς ἐργάσασθε., μεθ'
ἑαυτῶν· μὴ ἐγκαταλίπητε.
ἐγγὺς γὰρ ἡμέρα, ἐν ᾗ συναπο-
λεῖται πάντα τῷ πονηρῷ. ἐγ-
γὺς ὁ κύριος, καὶ ὁ μισθὸς
αὐτοῦ. ἔτι καὶ ἔτι ἐρωτῶ ὑμᾶς, ἑαυ-
τῶν γίνεσθε νομοθέται ἀγαθοὶ,
ἑαυτῶν μένετε σύμβουλοι πιστοί.
ἄρατε ἐξ ὑμῶν πᾶσαν ὑπόκρι-
σιν. ὁ δὲ θεὸς ὁ παντὸς τοῦ κό-
σμου κυριεύων δάῃ ὑμῖν σο-
φίαν, ἐπιστήμην, σύνεσιν,
γνῶσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ ἐν
ὑπομονῇ. γίνεσθε δὲ θεοδίδα-
κτοι, ἐκζητοῦντες τί ζητεῖ κύ-
ριος ἀφ' ὑμῶν. καὶ ποιεῖτε,
ἵνα σωθῆτε ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως.
εἰ δὲ τίς ἐστιν ἀγαθοῦ μνεία, μνη-
μονεύετέ μου, μελετῶντες ταῦ-
τα· ἵνα καὶ ἡ ἐπιθυμία, καὶ ἡ
ἀγρυπνία, εἴς τι ἀγαθὸν χωρήσῃ.
ἐρωτῶ ὑμᾶς χάριν αἰτούμενος·
ὡς ἔτι τὸ καλὸν σκεῦός ἐστι μεθ'

ὑμῶν, μὴ ἐκλείπητε μηδενὶ αὐτῶν, ἀλλὰ συνεχῶς ἐκζητεῖτε ταῦτα, καὶ ἀναπληροῦτε πᾶσαν ἐντολήν. ἔστι γὰρ ταῦτα ἄξια. διὸ μᾶλλον ἐσπούδασα γράψαι, ἀφ' ὧν ἠδυνήθην, εἰς τὸ εὐφράναι ὑμᾶς. σώζεσθε ἀγάπης τέκνα, καὶ εἰρήνης. ὁ κύριος τῆς δόξης, καὶ πάσης χάριτος, μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν. Ἀμήν.

in nullo horum deficite; ſed indeſinenter hæc exquirite, & adimplete omne mandatum. Hæc enim digna ſunt. Quare quantum potui, diligentius laboravi vobis ſcribere, ut vos exhilararem. Salvi eſtote dilectionis filii & pacis. Dominus gloriæ & omnis gratiæ ſit cum Spiritu veſtro. Amen.

ΤΕΛΟΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗΣ ΒΑΡΝΑΒΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ, ΣΥΝΕΚΔΗΜΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ.

FINIS EPISTOLÆ BARNABÆ APOSTOLI, COMITIS SANCTI PAULI APOSTOLI.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ISAACI VOSSII

NOTÆ,

AD EPISTOLAS

S. IGNATII

MARTYRIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

IN EPISTOLAM
AD SMYRNÆOS.

Πεπληροφορημένους εἰς τὸν κύριον] Theodoretus Dialogo 1. citat hoc modo ; πεπληροφορημένους ἀληθῶς &c. & paulo poſt ; υἱὸν θεοῦ κατὰ θεότητα καὶ δύναμιν. Male autem apud illum eſt ; ἐκ τῆς πρὸς Ρ῾ωμαίους ἐπιστολῆς, cum Σμυρναίους legendum ſit ; niſi ſit ἁμάρτημα μνημονικόν.

Ἵνα ἄρῃ σύσσημον εἰς τοὺς αἰῶνας] Proba lectio. Hanc præfert codex Florentinus, & vetus verſio. Fruſtra ſunt , qui aliud ſubſtituunt. Reſurrectionem Chriſti vocat σύσσημον, quia nobis hæc data commune reſurrectionis futuræ ſignum.

Ἐν σαρκὶ αὐτὸν οἶδα, καὶ πιστεύω ὄντα] Hanc lectionem confirmant Euſebius, & Theodoretus. Sed & Ruffinus in interpretatione Euſebiana, ita recte vertit, *in carne eum fuiſſe ſcio.* Hieronymus, quem in ſexcentis videre eſt Hebraicæ, quam Græcæ, peritiorem fuiſſe linguæ, ita reddidit ; *in carne eum vidi.* Ita quoque vetus verſio Armachani. Sophronius item, ἐν σώματι αὐτὸν εἶδον. Sed mihi conſtat tranſlationem iſtam Græcam , Sophronii nomen mentiri. Quid ? an veriſimile eſt , ita Sophronium fuiſſe negligentem, ut non inſpexiſſet ipſum Ignatium, cum hæc loca eſſent vertenda ? Sed hoc leve. Verſio illa innumeris in locis non eſt Græca : innumeris quoq; in locis male Hieronymi mentem expreſſit. Quidquid in Hieronymo eſt corruptum, eodem modo ſeſe habet in Græco. Quæcunque in illo Hieronymi Catalogo deſunt (deeſſe autem multa, ex MSS. collatione adparebit) deſunt quoque in illo Pſeudoſophronio. Mille id exemplis in tam exiguo ſcripto comprobare poſſemus , ſi animus eſſet commentariolum noſtrum rebus parum ad Ignatium facientibus extendere. Sed, puto, naſutum lectorem ſatis id per ſe poſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ſe animadvertere, nec egere monitore. Sufficiat dixiſſe, paraphraſin illam Græcam, quæ ſub nomine Sophronii circumfertur, ubique eſſe falſam, ubique ineptam, & ubique impoſturam ſapere. Sed quiſnam ille tandem fuerit, qui ita nobis voluerit imponere, id vero difficile dictu ſit. Mihi in nulla unquam Bibliotheca illam paraphraſin MS videre contigit. Scripſit quoque nuper Cl. vir Iſmael Bulialdus, illam non exſtare in Bibliotheca Regia Pariſiis. Nec exſtare uſpiam puto. Aut ſi exſtet, multum vereor, ne à recentiſſima ſit manu exarata, nec CL annos excedente. Nam etiam recentiſſimi codices Latini ejus Catalogi multo ſunt meliores iſta paraphraſi Græca. Sed quid facias Eraſmo? qui cum primus ſit, qui illam ediderit, dicit ſe Sophronii exemplar vetuſtum & emendatum nactum fuiſſe? Niſi Eraſmus hæc diceret, multum de fide ejus rei dubitarem. Suſpicari tamen aliquis non immerito poſſit, ipſum nobis ſuppoſuiſſe hanc tralationem, idque animi gratia; vel ut oſtenderet, ſi ſibi fuiſſet voluntas, ſua aliis affingendi, ad hoc neque defuturum fuiſſe ingenium, neque eruditionem. Vti nec defuere hoc noſtro ſæculo virorum inſignium ingenia, quæ ſimilia actitarint, quamvis diſpari ſucceſſu; cum eorum fucus non ita diu potuerit latere, ſed etiam indoctiſſimis quibuſque ſtatim ſuboluerit. Sed credamus potius illum à nebulone aliquo fuiſſe deceptum, qui corruptiſſimum Hieronymi Catalogum nactus, Græcè à ſe redditum, huic Heroi pro antiqua Sophronii verſione venditarit. Eadem forſan manus eſt, quæ paraphraſin illam ſuppoſuit, & quæ priorem partem Catalogi Hieronymiani corruperit. Nam quorſum in eo inter ſcriptores Eccleſiaſticos referuntur tot Apoſtoli, qui nihil omnino ſcripſerunt, quorumque vitas adparet deſumtas eſſe, paucis tantum mutatis, ex ineptiſſimo ſcripto Dorothei de XII Apoſtolis? Inquit Eraſmus, Sophronium adjunxiſſe reliquos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

reliquos iſtos Apoſtolos, qui nihil ſcripſerunt. Sed unde hoc reſcivit, niſi ipſe fuerit Sophronius? Habeo poſteriorem partem ejus Catalogi MStam, cui appoſiti ſunt numeri. In eo vita Hieronymi, quæ eſt ultima, eſt CXXXIV. At qui vulgata exemplaria conſulat, numerabit in iis vitas CXLI. Si quis itaque purum & incorruptum habere velit ſcriptum iſtud Hieronymi, demat primum vitas & nomina eorum, qui ſubſequuntur:

Andreas Apoſtolus.	*Simon Cananæus Apoſt.*
Iacobus Zebedæi filius.	*Matthias Apoſt.*
Philippus Apoſt.	*Timotheus Epiſcopus.*
Bartholomæus Apoſt.	*Titus Epiſc.*
Thomas Apoſt.	*Creſcens.*

Addat jam IV Euangeliſtarum vitas, quæ excidêre, & procedat ordo hoc pacto, quomodo & apud Honorium Auguſtodunenſem, qui eum deſcripſit, videre eſt.

Simon Petrus.	*Lucas Euangeliſta.*
Iacobus Apoſtolus,	*Marcus Euangeliſta.*
Matthæus Euangeliſta.	*Ioannes Euangeliſta.*
Iudas Apoſtolus.	*Hermas.*
Paulus Apoſtolus.	*Philo.*
Barnabas Cyprius,	

Si hoc modo numeres, continebit Catalogus ille ſcriptores CXXXV. Fieri autem poteſt, ut in ſcripto meo codice ſemel erratum ſit in numeris. Et in hoc quoque peccavit Eraſmus, quod Euangeliſtarum vitas ſegregaverit, & ex iis ſingularem tractatum concinnarit; quorum tamen ordinem, uti & reliquorum, recte ſervavit in notis ſuis, adeo ut videatur in eo ſui fuiſſe oblitus. Quæcunque diximus, vera ut puto, deprehendet, ſi quis conſulat MSS codices; meliores præſertim,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

qualis eſt ille, quem memini me obiter vidiſſe Florentiæ, Longobardicis literis exaratum, in conventu D. Marci. Sed redeamus ad Ignatium: in illum enim, non in Catalogum B. Hieronymi, notas ſcribimus.

Καὶ ὅτε πρὸς τοὺς περὶ Πέτρον ἦλθεν] Euſebius ἐλήλυθεν.

Συνέφαγεν αὐτοῖς, καὶ συνέπιεν] Theodoretus Dial. II. ita: καὶ συνέφαγεν καὶ συνέπιεν αὐτοῖς ὡς σαρκικῶς, καὶ πνευματικῶς &c.

Κἀγὼ τὸ δοκεῖν δέδεμαι] Theodoretus Dial. I. legit, τῷ δοκεῖν. Et poſtea; ἀλλ᾽ ὁ ἐγγὺς μαχαίρας ἐγγὺς θεοῦ, omiſſo eo quod ſequitur; μεταξὺ θηρίων μεταξὺ θεοῦ: quod tamen vetus verſio Armachani agnoſcit. Idem poſtea; αὐτοῦ με δυναμοῦντος τοῦ τελείου ἀνθρώπου. ὅντινες &c. Iterum Theodoretus paulo poſt: τί γάρ με ὠφελεῖ, εἴπερ με ἐπαινεῖ τις; Item: ἀπήρνηται ὡς νεκροφόρον, quod tamen ego non probo. Neque enim video, qui ſatis commodus ſenſus inde elici poſſit. Meliorem utique arbitror lectionem Florentini codicis, quam expreſſimus; τελείως αὐτὸν ἀπήρνηται ὢν νεκροφόρος. Qui negat, Chriſtum fuiſſe σαρκοφόρον, ipſe eſt νεκροφόρος, mortifer, id eſt, mortuo ſimilis.

Μηδεὶς πλανάσθω. καὶ τὰ ἐπουράνια] Ita quoque alibi loquitur Ignatius. Videntur autem hæc verba defuiſſe in codice, unde impoſtor ille nobis conſarcinavit vulgarem Ignatii contextum. Vtique qui ex Dionyſio, & Clemente, adſuit tam multa, non hæc reſecuiſſet.

Εὐχαριστίας καὶ προσευχῆς ἀπέχονται] Etiam hæc verba deſunt in Pſeudoignatio; cum tamen citentur à Theodoreto Dial. III, hoc modo; Εὐχαριστίας, καὶ προσφορὰς, οὐκ ἀποδέχονται. Noſtram tamen lectionem etiam agnoſcit Armachani vetus verſio.

Πάντες τῷ ἐπισκόπῳ ἀκολουθεῖτε, ὡς Ἰησοῦς Χρ.] Nemini mirum videri debet, ſi & hic, & alibi, tantam auctoritatem Epiſcopis & Presbyteris adtribuat Ignatius, ut illis tanquam

Deo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Deo ſit obediendũ. Non aliter de illis loquitur Polycarpus; ὑποτασσόμενοι τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ διακόνοις, ὡς θεῷ, καὶ Χριστῷ.

Μηδεὶς χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου] Antiochum Sermone CXXIV, diverſa hic habere, deſumta ex epiſtola ad Philadelphenſes, obſervatum eſt Cl. Blondello.

Ὅπου ἂν φανῇ ὁ ἐπίσκοπος] Citat hunc locum Antiochus Sermone eodem; ſed longe aliter, atque hic. Verba ejus adſcribam; ὅπου γὰρ ἂν φανῇ ἐπίσκοπος, ἐκεῖ τὸ πλῆθος ἤτω. ὥσπερ ὅπου περ ἂν ὀνομασθῇ Χριστὸς Ἰησοῦς ἐκεῖ ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ἐπισυνάγεται. οὐ γὰρ ὅπου βούλονται βαδίζουσιν τῶν θρεμμάτων αἱ ἀγέλαι, ἀλλ' ἐνθάπερ οἱ ποιμένες αὐτὰς ἀποφέρουσιν. τὰ δὲ ἔξω τῆς ἀγέλης ἀπομένοντα ἐναρπάζουσιν οἱ θῆρες, καὶ τροφὴν ἑαυτῶν ποιοῦνται τὸ πεπλανημένον. Οὐκ ἐξὸν οὖν ἐστιν χωρὶς τοῦ ἐπισκόπου οὔτε βαπτίζειν (male vulgo βαδίζειν) οὔτε ἀγάπην ποιεῖν, ἀλλ' ὃ ἂν ἐκεῖνος δοκιμάσῃ, τοῦτο καὶ τῷ θεῷ εὐάρεστον. Vides, quantum hic ſit, quod in noſtro non ſit Ignatio. Sed neque vetus verſio Armachani hæc agnoſcit. Et certe non videntur Ignatii, verum potius Antiochi verba.

Φίλωνα, καὶ Ῥέων Ἀγαθόπουν] Lego, Ῥέον. Reo Agathopodi erat nomen bono huic viro, quem laudat Ignatius. Male autem inde duo nomina efformarunt interpretes. Neque contenti hoc errore, pro, *Reo*, ſubſtituerunt, *Gajum* & *Gaviam*. Sed & Agathopodis nomen quam varie corruptum fuerit, videſis apud Armachanum. Vnum id eſſe nomen, adparet, cum ex hoc loco, tum etiam magis ex epiſtola ad Philadelphenſes: ὑπηρετεῖ μοι ἅμα Ῥέῳ Ἀγαθόποδι ἀνδρὶ ἐκλεκτῷ, ὃς ἀπὸ Συρίας &c. Hic eſt, puto, ille Agathopus, ad quem ſcribit Valentinus Hæreticus apud Clementem Στρωμ. III. Οὐαλεντῖνος δὲ ἐν τῇ πρὸς Ἀγαθόποδα ἐπιστολῇ, &c. In inſcriptionibus nomen Agathopus ſæpius occurrit.

Οὐκ ἐκ συνειδότος, ἐκ χάριτος θεοῦ] Repoſui, ἀλλ' ἐκ χάριτος θεοῦ, ut in vulgatis, & in veteri verſione.

Χειροτονῆσαι τὴν ἐκκλησίαν ὑμῶν θεοπρεπεστάτην] Nihil hic differt vetus verſio. Et tamen aliquod ulcus latet. Pſeudoignatius θεοπρεπεστάτην mutavit in θεοπρεσβύτην. Ego id vocabulum non improbo. Nam ipſe Ignatius in epiſt. ad Philadelphenſes inquit, πρεσβεῦσαι θεοῦ πρεσβείαν. Quod ſi retineamus θεοπρεπεστάτην, inſerendum eſt τινα, vel τινα πρεσβεύσοντα. Et ita ſane Polycarpus ad Philippenſes, agens de eadem legatione, εἴτε ἐγὼ, εἴτε ὃν πέμψω πρεσβεύσοντα, καὶ περὶ ὑμῶν.

Ὄντα ἐξεμπλάριον θεοῦ διακονίας] Eo vocabulo & alibi utitur Ignatius. Sed & Polycarpus uſurpaſſe in epiſtola ad Philippenſes videtur; quamvis ea pars epiſtolæ ejus Græce deperierit.

Ἐν ὀνόματι ἐν ἑνότητι θεοῦ καὶ ὑμῶν] Iam præceſſit ἐν ὀνόματι. Itaque non opus eſt repetere illa verba, quæ hic locum non habent. Delenda proinde, ut irreptitia, vel ex ſimilitudine ſequentium, vel repetitione priorum.

Τὰς παρθένους τὰς λεγομένας χήρας] Vir doctiſſimus legebat; καὶ τὰς λεγομένας χήρας. Nam quid virginibus commune cum viduis? Ego tamen vulgatam lectionem probo. Quid enim hic facit τὰς λεγομένας? quid opus erat illud addere? Simpliciter dixiſſet Ignatius; καὶ τὰς παρθένους, καὶ τὰς χήρας; non autem τὰς λεγομένας χήρας. Noſtram quoque lectionem probat vetus verſio. Virgines autem, ſive mulieres quæ virum non habuiſſent, etiam viduarum appellatione contineri, patet ex Iavoleno, l. malum. ff. de verb. ſign. *Viduam non ſolum eam, quæ aliquando nupta fuiſſet, ſed eam quoque mulierem, quæ virum non habuiſſet, appellari ait Labeo, quia vidua ſic dicta eſt, quaſi vecors, veſanus, qui ſine corde aut ſanitate eſſet: ſimiliter viduam dictam eſſe ſine duitate.* Prius illud forſan verum eſt, virgines quandoque accenſeri viduis: etymologiam vero Labeoni placitam qui admittit, *Labeone inſanior inter Sanos dicatur.*

Illud cuipiam mirum videatur, quod viduis quandoque virgines annumerentur, cum nunquam viduæ virginibus accenſeantur in jure. Sane hæc Iuriſconſulti ſententia noxia eſt viduis, ut non immerito illæ de ea conqueri poſſint. Siquidem, aut virgines non debebant viduarum appellatione contineri, aut viduæ viciſſim illarum quandoque numero erant habendæ. Pro viduis eſt Clemens Alexandr. ϛρωμ. VII. ἡ χήρα διὰ σωφροσύνης αὖθις παρθένος. Vt itaque virgo provectioris ætatis pro vidua haberi poterat: ita vidua temperanter, & caſtè vivendo, iterum virginitatem adquirere credebatur. Puto autem, hic Ignatium loqui non de illis, quæ ſimpliciter eſſent viduæ; ſed de iis, quæ erant Diaconiſſæ. Electas eſſe ad hoc miniſterium quandoque virgines, adparet ex Tertulliano libro de velandis virg. cap. IX. ubi dicit, etiam virginem ab anno vigeſimo in viduatu collocatā fuiſſe. Sed non tales hic ſalutare jubet Ignatius, utcunque concederetur (quod tamen non veriſimile) etiam virgines aliquas ſexagenarias irrepſiſſe in Diaconiſſarum numerum, ſed ſine dubio omnes ſimul, quæ in viduarum Eccleſiæ Antiochiſſæ ordinem erant relatæ. Tales autem, quod in viduitate eſſent conſtantes, S. Patres ſæpius virgines adpellant.

Τὸν οἶκον Ταουΐας] Hæc eſt vera ſcriptura, quam probat etiam vetus interpres, ut videtur. Fruſtra ſunt illa nomina, quæ in Pſeudoignatii variis codicibus leguntur, Gavia, Grania, Gravia, Gaja, &c. quæ omnia non ſunt aſſis. Ταουΐα, ſive *Tabia*, hîc eſt vera lectio. Forſan hoc nomen tranſlatum ab urbe, ut ſolent multa mulierum nomina. Nam Tabia Galatarum urbs; ut alibi dicemus. Sed quis omnia veterum Chriſtianorum nomina explicaverit? Vel in hoc ipſo Ignatio occurrunt aliqua, quæ nuſquam alibi reperire eſt. Sed nulli hoc mirum videri debet, qui norit, Chriſtianorum veterum non minimam partem fuiſſe ſervos, aut libertos, tam mulie-

res,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

res, quam viros: ac proinde nomina ipſis impoſita fuiſſe ſæpe barbara ac inuſitata, & è re nata. Vti autem hujus mulieris nomen alibi exſtare non puto: ita reperitur Alces nomen quod ſtatim ſequitur, quæ & ipſa erat Smyrnæa. Habemus quippe in Actis Eccleſiæ Smyrnææ de Polycarpo apud Euſebium: Ὑπέβαλλον γοῦν τινὲς Νικήτην τοῦ Ἡρώδου πατέρα, ἀδελφὸν δὲ Ἄλκης, ἐντυχεῖν τῷ ἡγεμόνι &c. Omnino enim ita legendum eſſe arbitror hoc loco, non ἀδελφὸν τῆς Δάλκης, ut vulgo.

Ποθητόν μοι ὄνομα] Addit hic vetus verſio: *Et Daphnum incomparabilem, & Eutecnum, & omnes ſecundùm nomen.* Similiter quoque Pſeudo-Ignatius: καὶ Δάφνον τὸν ἀσύγκριτον, καὶ Εὔτεκνον, καὶ πάντας κατ' ὄνομα. Quæ verba omnino librarii culpa excidiſſe puto.

Σμυρναίοις ἀπὸ Τρωάδος] Vt ſemper, ita etiam hic ſecutus ſum Florentini codicis ſcripturam. In quoque cæteris Epiſtolis ſemper additur, ad quos ſint perſcriptæ. Ac talis forſan erat inſcriptio literarum Ignatii. Niſi malis hæc verba à librariis eſſe adjecta, quo facilius quæque epiſtola ſe offerret, ſi in fine, cui & unde mitteretur, eſſet additum. In Pſeudoignatio, & veteri verſione hæc nuſpiam habentur; præterquam ad unius finem epiſtolæ, Epheſiis miſſæ.

IN EPISTOLAM

AD POLYCARPVM.

INter omnes Ignatii epiſtolas nulla eſt, de cujus veritate magis diſceptatum ſit inter doctos, quam illa ad Polycarpum. Nec inficior, aliqua hic eſſe, quæ potuerint redde-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

re ſuſpectam : plura tamen, majoraque eſſe puto, quæ aliud iis debuerant perſuadere. Verba enim Polycarpi ex epiſtola ad Philippenſes apud Euſebium, ἐγράψατέ μοι καὶ ὑμεῖς, καὶ Ἰγνάτιος, aliter intelligi, quam de hac epiſtola, neque poſſunt, neque debent. Citat quoque eam Chryſoſtomus, homilia de uno legiſlatore, Tom. VI. item Antiochus, & Damaſcenus. Sed quid ſibi vult Hieronymus in Catalogo, cum inquit : *Inde egrediens ſcripſit ad Philadelphenos, & ad Smyrnæos, & proprie ad Polycarpum, commendans illi Antiochenſem Eccleſiam: in qua & de Euangelio, quod nuper à me tranſlatum eſt, ſuper perſona Chriſti poſuit teſtimonium, dicens*, &c. Verum eſt Ignatium in epiſtola ad Polycarpum commendare illi Eccleſiam Antiochenam : alter vero ille locus, quem ſubdit, deſumtus eſt ex epiſtola ad Smyrnæos. Caſaubonus parentheſi locum ſanari poſſe putabat ; quod tamen non eſt vero ſimile. Omnino erravit Hieronymus in reddendis Euſebii verbis : Ἤδη δὲ ἐπέκεινα τῆς Σμύρνης γενόμενος, ἀπὸ Τρωάδος τοῖς τε ἐν Φιλαδελφείᾳ αὖθις διὰ γραφῆς ὁμιλεῖ, καὶ τῇ Σμυρναίων ἐκκλησίᾳ, ἰδίως τε τῷ ταύτης προηγουμένῳ Πολυκάρπῳ, ὃν οἷα δὴ ἀποστολικὸν ἄνδρα εὖ μάλα γνωρίζων, τὴν κατ' Ἀντιόχειαν αὐτῷ ποίμνην, οἷα γνήσιος καὶ ἀγαθὸς ποιμὴν, παρατίθεται, τὴν περὶ αὐτῆς φροντίδα διὰ σπουδῆς ἔχειν αὐτὸν ἀξιῶν. Ὁ δ' αὐτὸς Σμυρναίοις γράφων, οὐκ οἶδ' ὁπόθεν ῥητοῖς συγκέχρηται τοιαῦτά τινα περὶ τοῦ Χριστοῦ διεξιών. Priora illa recte vertit Hieronymus. Sed peccavit, vel dum nimium feſtinat in compilando Euſebio, vel quod mutilum nactus ſit exemplar, vel quod potius credo, quod ita verba iſta intellexit, ut putarit, illam ad Smyrnæos, & Polycarpum, eſſe unam eandemque epiſtolam. Quod ſi verum eſſet, non uſus fuiſſet Euſebius illo loquendi genere, ut diceret ; ὁ δ' αὐτὸς Σμυρναίοις γράφων : aliis verbis ſignificaſſet, ex eadem epiſtola, de qua hactenus locutus eſſet, ſequentia eſſe deſumta. Nemo præterea veterum eſt, qui epiſtolam ad Smyrnæos,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

cum illa ad Polycarpum confundat. Illud verum puto, ſimul utraſque miſſas fuiſſe, & hinc eſſe, quod illas ſimul nominet Euſebius, & quod in manuſcriptis alia aliam ſtatim ſequatur.

Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος] Vt in omnibus codicis Medicæi ſcripturam ſecutus ſum, ita etiam in inſcriptionibus ſingularũ epiſtolarum. Vulgo legebatur; Ἰγνάτιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, ὁ καὶ μάρτυς Ἰησοῦ Χριστοῦ &c. Duo hic diſplicent: nam neque veriſimile Ignatium ſemetipſum Martyrem appellaſſe, quod vocabulum tum temporis vix aliter accipiebatur, quam peculiari illa ſignificatione de illo, qui pro Chriſti confeſſione ſanguinem ſuum effudiſſet, aut ſaltẽ multa fuiſſet perpeſſus. Sed & ipſe Ignatius alibi inquit, ſeſe neſcire an dignus ſit martyrii prærogativa: quî itaq; hic martyrem ſeſe vocaret? Neque etiam verum, ſibi appellationem epiſcopi adtribuiſſe: niſi ſemel tantum in epiſtola ad Romanos. Nuſquam alibi ſeipſum vocat Epiſcopum: ſemper nomen illud reticet. Vide, quanta modeſtia loquatur in epiſtolà ad Magneſios; τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας, ὅθεν οὐκ ἄξιος εἰμὶ καλεῖσθαι. Item in epiſtola ad Trallianos; τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας, ὅθεν καὶ οὐκ ἄξιός εἰμι λέγεσθαι, ὢν ἔσχατος ἐκείνων. His quoque in locis additur ἐπίσκοπος in vulgatis codicibus; quod tamen reticuit Ignatius. Sed nec habemus exemplum, quod quiſpiam in primitiva illa Eccleſia Epiſcopi titulum ſibi adtribuerit. Ita nec Polycarpus, quem tamen & Ignatius noſter, & omnes Epiſcopum vocant, nomen illud expreſſit, cum ad Philippenſes ſcribit; Πολύκαρπος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ πρεσβύτεροι.

Γρηγόρει ἀκοίμητον πνεῦμα κεκτημένος] Ita quoque verſio antiqua. Damaſcenus tamen, qui hunc locum citat Parall. lib. II, c. XXV, videtur legiſſe ἀκοίμητον ὄμμα, ſi fides interpreti.

Τοῖς κατ᾽ ἄνδρα κατὰ βοήθειαν θεοῦ λάλει] Hæc eſt vera lectio. Miror qui factum; ut interpres vetus verterit, *conſuetudinem*, tanquam, ſi ſcriptum fuiſſet, κατὰ ὁμοήθειαν, quomodo legit Pſeudo-

Pſeudoignatius ; cum tamen recentiores verſiones habeant, *ſecundum adjutorium dei loquere.*

Τοὺς παροξυσμοὺς ἐμβροχαῖς παῦε] Falſa eſt plane, ne dicam ridicula, lectio, quæ apud Damaſcenum exſtat in Parallelis; τοὺς παροξυσμοὺς ἐν βρόχοις παῦε. Miror, fuiſſe aliquos, qui lectionem hanc adprobaverint. Nam quorſum laquei, aut reſtes, in paroxyſmis ? an ideo, ut ſeſe ægri ſuſpendant ! Egregia certe medicina, ſi quis dixerit ægrotanti, Abi, ſume reſtem, & ſuſpende te, ac liberaberis morbo. Excellentiores hoc curationis genere ſunt carnifices, quam medici. Sed mittamus riſum. Lectio vulgata veriſſima eſt. Vetus verſio habet ; *exacerbationes impluviis quieta*: nimirum quod ἐμβρέχω *impluo*, Gloſſæ interpretentur. Rectius medici ἐμβροχὴν *ſuperfuſionem* vocant. Poſterioris ævi homines hanc *embrocationem* adpellarunt. Cur autem Ignatius dicat paroxyſmos ſanari embrochis, hæc eſt ratio ; quod locis male affectis commode quis poſſit embrochen adplicare, etiam in acceſſione febris: eo autem tempore non recte uti quis poſſit emplaſtro propter gravitatem. Cum vero & febris remittit, & ægrotus convaleſcit, tum demum cataplaſmata adhibenda ſunt. Et ferme ἐμβροχὴ, quæ mille modis præparabatur, eſt perpetuum medicorum remedium, ad dolores capitis, quibus adſit febris. Hinc βρέγμα dictum puto, quia ἐμβροχαὶ ſincipiti adhibentur.

Ἵνα τὰ φαινόμενά σου εἰς πρόσωπον κολακεύῃς] Ita quidem vetus verſio ; ſed tamen videtur legendum eſſe κολακεύῃ.

Τὸ θέμα ἀφθαρσία, καὶ ζωὴ αἰώνιος] Hunc locum cum is, qui Pſeudo-Ignatium nobis ſuppoſuit, non intelligeret, mirum in modum corrupit. Sed neque vetus interpres, qui hic aliqua omiſit, recte mentem Ignatii percepit. Ita erat vertendum : *Tempus te expetit, ut gubernatores ventos, & tempeſtate vexati portus* [*expetunt,*] *ut fruaris deo. Sobrius eſto, ut athleta Dei.*

Depoſitum eſt, incorruptio & vita æterna, in quam & tu credis. Θέμα hic eſt pecunia, ſive ſors, quæ ad uſuram ponitur. De hoc vocabulo vide, quæ notavit magnus Salmaſius libro de trapezitico fœnore. Ita quoque accipiendum illud Tobiæ cap. IV: θέμα γὰρ ἀγαθὸν θησαυρίζεις σεαυτῷ εἰς ἡμέραν ἀνάγκης. Quem locum non bene ceperunt interpretes.

Μηδὲν ἄνευ γνώμης σου γινέσθω] Apud Chryſoſtomum Tom. VI. Homil. de uno legiſlatore, ita hic locus citatur: μηδὲν ἄνευ τῆς γνώμης σου γινέσθω, μηδὲ σὺ ἄνευ θεοῦ γνώμης τι πράσσε. Ita quoque Pſeudoignatius. Sed cum hac Florentini libri lectione convenit verſio vetus. Poſtea quod ſequitur, neque ille qui Ignatium ſuppoſuit, neque vetus interpres, ſatis cepit. Ita enim reddendum erat; *quod neque facis, conſtans cum ſis.*

Τὰς κακοτεχνίας φεῦγε] *Malas artes fuge.* Non recte interpretes verterant, *maleficia fuge.* Maleficium vocatur etiam, ubi nulla eſt ars. Multum itaque differt κακουργία, & κακοτεχνία, ad quam, ut vox ipſa indicat, neceſſario ars requiritur. Egregie Theodoſius Grammaticus ἐν τῷ περὶ ὅρου. πᾶσα τέχνη ἐπινενόηται διὰ τὸ συμφέρον. εἰ οὖν ἐστι τέχνη ἐπὶ βλάβῃ, οὐκ ἔστι τέχνη αὕτη ἀλλὰ κακοτεχνία, ὡς ἂν εἴποι τις τοιχωρυχία, καὶ τυμβωρυχία, δοκοῦσι γὰρ καὶ οἱ ταύτας ἐπιτηδεύοντες τέχνην ἐργάζεσθαι, καὶ ὡς εἰπεῖν εἴτις ἄλλη ἐστὶν ἀπηγορευμένη νόμῳ, ὧν τὸ τέλος θάνατος. εἰ γὰρ ἐπὶ συμφέροντι καὶ τῇ συστάσει τοῦ βίου ἐστὶν ἡ τέχνη, αὗται δὲ τέλος ὀλέθριον ἔχουσιν, ὁμολόγως οὐ τέχναι μᾶλλον, ἢ κακοτεχνίαι εἰσίν.

Μᾶλλον δὲ περὶ τούτων ὁμιλίαν ποιοῦ] Ita quoque vertit antiquus interpres, ſed male. Legendum enim; μᾶλλον δὲ περὶ τούτων ὁμιλίαν μὴ ποιοῦ, quomodo & Pſeudoignatius.

Ἀγαπᾶν ὡς ὁ κύριος τὴν ἐκκλησίαν] Lege; ἀγαπᾶν τὰς συμβίους, ὡς ὁ κύριος &c. ut eſt in vulgatis, & veteri verſione.

Εἴτις δύναται ἐν ἁγνείᾳ μένειν εἰς τιμὴν τοῦ κυρίου τῆς σαρκός] Prout Pſeudoignatius, ita quoq; vetus interpres, & omnes commentatores, hunc locum intellexere. Sed quid ſibi vult, ro-

go; *in caſtitate manere in honorem carnis dominicæ?* Otioſis hæc interpretanda relinquo. Ego certus ſum, ita hunc locum vertendum, & intelligendum; *ſi quis poteſt in caſtitate carnis permanere, ad honorem Domini, ſine jactantia permaneat.*

πλέον τοῦ ἐπισκόπου] In vulgatis, πλὴν τοῦ ἐπισκόπου.

τῷ ἐπισκόπῳ προσέχετε] Hic eſt locus, quo maxime evertere conati ſunt quidam hujus epiſtolæ auctoritatem. Quid enim, inquiunt, itane ſui oblitus fuit Ignatius, ut neſciret, ſe ad epiſcopum ſcribere? Non certe: ipſi videntur obliti eſſe præcedentium verborum, qui hæc carpunt. Supra enim dixit Ignatius, προσλάλει, παράγγελλε &c. Non itaque Polycarpo ſcribit, ut epiſcopo obediat; ſed rogat eum, ut hortetur Smyrnæos hæc facere. Quorſum enim alias omnia iſta, quæ ſequuntur, συγκοπιᾶτε, συντρέχετε, ἀρέσκετε &c. quæ non uni dicuntur. Apparet ergo, eſſe fictionem perſonæ Polycarpi, Smyrnæos hortantis. Confirmat quoque hunc locum Antiochus Sermone CXXIV. Sequentia apud illum hoc modo leguntur; ἀντίψυχον ἐγὼ τῷ ὑποτασσομένῳ ἐπισκόπῳ, πρεσβυτέροις, διακόνοις, μετ' αὐτῶν μοι γένοιτο τὸ μέρος ἔχειν.

Ἀφ' οὗ καὶ τὰ ὀψώνια κομίζεσθε] Et ex hoc, & ex ſequentibus locis, voluerunt oſtendere viri docti, epiſtolam hanc non eſſe Ignatii, vel ſaltem hanc partem; quod in ea tot Latina vocabula occurrerent. Nam, inquiunt, itane rudis fuit Ignatius linguæ Græcæ, ut neſciret, quid *depoſitum*, quid *accipere*, quid *deſertorem*, ſermo Græcus vocet? Fefellit, ut puto, viros doctiſſimos judicium ſuum. Omnia enim hæc verba deſumta ſunt ex militia, & jure Romano; neque Græcis minus nota, quam Romanis; imo etiam vernaculis notiora. Quis eſt, qui neſciat, omnia militaria vocabula etiam apud Græcos obtinuiſſe? Hoc qui ignorat, nunquam Tacticos legit; è quibus diſcere eſt, non tantum officia, partes exercitus, militum exercitia, ſimiliaque: ſed etiam leges militares La-

 tine

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

tine fuiſſe ſcriptas, & recitatas. Eadem quoque eſt ratio in jure Græco-Romano, cujus innumera vocabula, una cum imperio, in Græciam fuere tranſlata. Hoc nos neſcire non patiuntur veterum Iuriſconſultorum libri. Non itaque mirandum, ſi notiora forent vulgo vocabula iſta, ὀψώνιον pro ſtipendio militari, δεσέρτωρ, δεπόσιτα, ἄκκεπτα; quam illa, quæ antiquioribus Græcis in uſu fuerant. In actis Smyrnææ Eccleſiæ de Polycarpo, habes κομφέκτωρ, & ſexcenta alibi id genus, etiam in libris novi fœderis. Miror autem, quid veteri interpreti in mentem venerit, ut pro *deſertore* ſubſtitueret *ocioſum*. Quis enim neſcit in militia deſertores vocari λειποτακτοῦντας? Poſterior ætas non eos tantum; ſed & rebelles & proditores ita adpellat.

Ἐν ἀμεριμνίᾳ θεοῦ] Vetus interpres, *in ſollicitudine Dei*. Vertendum erat, *in ſecuritate Dei*; vel, ut ille ſcripſit, *in inſollicitudine Dei*.

Ἐν τῇ ἀναςάσει ὑμῶν μαθητὴν] Qui Pſeudoignatium nobis ſuppoſuit, legit; ἐν τῇ αἰτήσει ὑμῶν μαθητήν. Atque ita quoque vetus interpres vertit, & proculdubio veriſſima eſt hæc lectio. Paulo poſt malim legere, ὃς δυνήσεται θεόδρομος καλεῖσθαι, ex vulgatis, & veteri verſione. Θεόδρομος eſt, qui ſupra in epiſtola ad Smyrnæos vocatur θεοπρεσβύτης.

Τὸ σύντονον τῆς ἀληθείας] Proba eſt hæc lectio, ut quidem puto. Interpres attamen videtur legiſſe, τὸ σύντομον τῆς ἀληθείας. Vertit enim, *compendium veritatis*.

Ἵνα δοξασθῆτε αἰωνίῳ ἔργῳ ὡς ἄξιος ὤν] Ita hæc diſtinguenda. Vetus enim verſio, & novi interpretes, male hæc diſtinguendo, malum quoque effecere ſenſum. Fruſtra quoque fuere, qui locum hunc corrigere voluerunt. Locutio enim hæc ſatis ſolemnis apud Græcos, neque ipſi Ignatio inuſitata: ut qui cum alibi, tum etiam in initio epiſtolæ ad Epheſios dicat; τὸ πολυαγάπητόν σου ὄνομα ὃ κέκτησθε &c.

Ἔςαι

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Ἔστω ἡ χάρις μετ' αὐτοῦ διαπαντὸς] Ex verſione antiqua, & vulgatis, ita legendum videtur; ἔστω ἡ χάρις μετ' αὐτοῦ διαπαντὸς, καὶ τοῦ πέμποντος αὐτὸν πολυκάρπου. ἐῤῥῶσθαι ὑμᾶς διαπαντὸς ἐν θεῷ ὑμῶν &c. Niſi forte Florentini codicis lectio ſit melior. Supra enim dixit, concilium convocandum, ut ſtatueretur, quis in Syriam eſſet mittendus. Itaque penes Polycarpum ſolum non erat hujus rei arbitrium; quod tamen ex altera lectione conſequi videtur. Sed ſciendum, quod quamvis tales ab Eccleſiis & presbyteriis ordinabantur, tamen ab Epiſcopis miſſi dicerentur, vel quod ipſi eſſent primi Presbyterorum, vel quod talium decretorum eſſent executores. Ita Polycarpus de hac ipſa re loquens inquit; ὅπερ ποιήσω ἐὰν λάβω καιρὸν εὔθετον, εἴτε ἐγὼ, εἴτε ὃν πέμψω πρεσβεύσοντα, καὶ περὶ ὑμῶν. Quæ verba adprimè conveniunt cum Ignatianis. Quoniam enim quædam Eccleſiæ miſerant Epiſcopos ſuos Antiochiam, ut adparet ex epiſtola ad Philadelphenſes; eo adhuc incertus erat Polycarpus, utrum ipſe eo mittendus eſſet, an vero alius quiſpiam Presbyter, ſive Diaconus.

IN EPISTOLAM

AD EPHESIOS.

Ἐν θελήματι τοῦ πατρὸς] In vulgatis eſt, θεοῦ πατρός. Et paulo poſt recte codex noſter; ἐν ἀμώμῳ χάριτι, non χαρᾷ, ut vulgo.

Ἀποδεξάμενος ἐν θεῷ τὸ πολυαγάπητόν σου ὄνομα] Siquiſquam, certe nec ego ſoleo amare argutias, quas quidam captant ex verborum ſimilitudine. Quemadmodum itaque in Sophiſtarum

ſtarum & Comicorum ſcriptis, & ſermonibus, ſi tempus & occaſio patiatur, id ferendum eſt; ita raro in ſeriis, in ſacris vero nunquam. Itaque non laudo eos, qui jejunam aliquam paronomaſiam hic quærunt, in vocibus, Ἔφεσος, & ἔφεσις: tanquam ideo dixerit Ignatius, τὸ πολυαγάπητόν σου ὄνομα, vel, ut vulgo male legitur, τὸ πολυπόθητον ὄνομα, &c. cum certum ſit, πολυαγάπητον ὄνομα Ἐφεσίων idem eſſe, quod ſit, πολυαγάπητοι Ἐφέσιοι. Quæ loquendi formula ſatis frequens apud antiquos. Ita τὸ Θηβαῖον ὄνομα, pro Thebanis apud Æſchylum: *& felix nomen agelli*, pro felici agello, apud Valerium Catonem in Diris. Sed & ipſe Ignatius in Epiſtola ad Smyrnæos ad finem; ἀσπάζομαι Ἄλκην τὸ ποθητόν μοι ὄνομα. Et in principio Epiſtolæ ad Magneſios; καταξιωθεὶς γὰρ ὀνόματος θεοπρεπεστάτου &c. Crediderunt viri docti, hic alludi ad nomen Chriſtianum: ſed certum eſt, hæc omnia ita, ut dixi, eſſe intelligenda.

Μιμηταὶ ὄντες θεοῦ] Interpres vetus hic adjungit, *glorificato Ieſum Chriſtum Deum*; forſan ut ſenſum impleret, qui neque hic, neque in ſequentibus periodis, ſatis abſolvitur. Adeo ut hoc ego loco elegantiam requiram, quam alii, ut nimiam, in hoc ſcripto reprehendunt.

Ἵνα διὰ τοῦ μαρτυρίου ἐπιτυχεῖν δυνηθῶ] Hæc omiſſa ſunt à veteri interprete, & pro eo nihil aliud repoſitum, quam, *videre feſtinaſtis*. Quæ verba ab otioſa manu irrepſerunt. In Pſeudoignatio, ut penè omnia, ita hæc quoque aliquantum depravata ſunt.

Συνδούλου μου Βούῤῥου] Male in Pſeudoignatio Βίῤῥου, male in veteri verſione *Borro*. Burrhus eſt nomen Romanum, ſatis vulgare; non autem Birrus, Byrrus, aut Borrus.

Εὔχομαι παραμεῖναι αὐτόν] In Pſeudoignatio additur ἄμωμον, quod neque vetus agnoſcit verſio. Male quoque mox redditur, *ſuſcipi*; ubi eſt in Græco ὑπαλειφθῆναι, tanquam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

quam ſi ſcriptum fuiſſet ὑπολειφθῆναι. Sed nullus eſſet finis, ſi errores veteris interpretis commemorare foret animus.

Μέλη ὄντας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ] Lege, ὄντες.

Τοὺς ἐγκεκραμένους οὕτως] In vulgatis epiſtolis ita, ut hic, reſcribendum eſt. Male enim in iis, ἀνακρεμαμένους.

Εἷς ἰατρός ἐστιν σαρκικός τε καὶ πνευματικός] Vetus interpres cum hac lectione convenit. Apud Theodoretum Dial. 1. legitur, γεννητὸς ἐξ ἀγεννήτου. Noſtram tamen lectionem probat Athanaſius de Synodis, & Gelaſius de duabus naturis. Illud vero, quod ſequitur, ita videtur legendum, conſentientibus Athanaſio, Theodoreto, & Gelaſio; ἐν ἀνθρώπῳ θεός, ἐν θανάτῳ ζωὴ ἀληθινή. Lege quoque deinceps; πρῶτον παθητὸς, καὶ τότε ἀπαθὴς Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ κύριος ἡμῶν, ex Theodoreto, Gelaſio, & veteri verſione.

Περίψημα ὑμῶν καὶ ἁγνίζομαι ὑμῶν] Locus proculdubio corruptus, & quem non recte tranſtulit vetus interpres, ſed obſcuriorem reddidit. Scribe; περίψημα ὑμῶν ἐγὼ, καὶ ἅγνισμα ὑμῶν Ἐφεσίων &c.

Θεοφόροι, καὶ ναοφόροι, χριστοφόροι, &c.] Nihil hic eſt mutandum. Vetus interpres vertit, *templiferi*. Intelligendum autem iſtud non de materiato templo, ſed de ſpiritali, quod in pectoribus noſtris erigere debemus.

Ἐπιτρέψατε οὖν αὐτοῖς] Male in vulgatis, ἐπιστρέψατε.

Ἣν τὴν ἐνεστῶσαν χάριν ἀγαπήσωμεν] Male & hic Pſeudoignatius, χαράν.

Οἱ καὶ τοῖς Ἀποστόλοις πάντοτε συνήνεσαν] Hæc eſt vera hujus loci lectio. Nam apud Pſeudoignatium non recte legitur συνῆσαν.

Ἐν ᾗ πᾶς πόλεμος καταργεῖται] Ita repoſui, prout etiam eſt in vulgatis; cum prius ſcriberetur, κατάρχεται. Ac jam antea ſic locum hunc emendaverat Ampliſſimus & maximus Senator, CLAVDIVS SARRAVIUS; quem virum pluribus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

prædicare hic, tanquam ἐν παρόδῳ, non eſt mei inſtituti. Vtcunque enim laudetur, ſemper id obiter factum eſſe videri poſſit. Malo itaque ſummas ejus viri virtutes ſacro quodam ſilentio venerari, quam verborum tenuitate deterere.

Οἱ οἰκοφθόροι βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομήσουσι] Vetus interpres vertit, *domus corruptores*; recentior, *maſculorum concubitores*; Heſychius, οἰκοφθόρους, μοιχούς. Sed non mœchos ſolos hic Ignatius vocat οἰκοφθόρους: verum & illos, qui in aliorum liberos contra naturam peccent, vel potius hos ſolos.

Μὴ αἰχμαλωτίσῃ ὑμᾶς ἐκ τοῦ προκειμένου ζῆν] In veteri interprete ſcribendum videtur; *ne captivet vos ex præſenti vivere.*

Ποῦ καύχησις τῶν λεγομένων συνετῶν] Apud Pſeudoignatium non recte legitur; τῶν λεγομένων δυνατῶν. Totum vero hunc locum, prout hic legitur, citat quoque Theodoretus Dial. 1; excepto quod, pro iſtis, ἵνα τῷ πάθει τὸ ὕδωρ καθαρίσῃ, legerit, ἵνα τὸ θνητὸν ἡμῶν καθαρισθῇ. Cum noſtra lectione facit vetus verſio.

Καὶ ἔλαθεν τὸν ἄρχοντα τοῦ αἰῶνος τούτου ἡ παρθενία Μαρίας, καὶ ὁ τοκετὸς αὐτῆς, ὁμοίως καὶ ὁ θάνατος τοῦ κυρίου] Hic locus mirum in modum multos exercuit. Vide, quæ ad eum annotavit Armachanus. Inſtar vero commentarii eſſe poſſint verba veteris Theologi, quæ ex libro quodam noſtro manu exarato deſcripſi: *Tria fuerunt, quæ diabolum latuerunt; partus ſcilicet divinus; virginitas matris ſalvatoris, & paſſio redemtoris. Paſſio namque Salvatoris, diabolum latuit; quia ſicut Apoſtolus ait; ſi cognoviſſent, nunquam dominum gloriæ crucifixiſſent. Partus autem divinus illum latuit, quia ignoravit, quomodo Dei filius in utero virginis incarnari voluit. Latuit illum virginitas Dei genitricis, quomodo ſcilicet virgo ante partum, virgo poſt partum permanſerit.* An fragmentum hoc deſumtum ſit ex Hieronymo, an vero Ambroſio, aut alio, quærant ii, qui non niſi oculis ſuis credunt.

Ego

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Ego tanta temporis jactura, non emerim tam levis deſiderii ſatisfactionem.

Τρία μυστήρια κραυγῆς] Ita quoque Pſeudoignatius, & vetus interpres. Itaque non probo id, quod apud Andream Hieroſolymitanum legitur, τρία μυστήρια φρικτά. Similis locutio in ſacris ſcripturis, ἡμέρα σάλπιγγος, καὶ κραυγῆς.

Καὶ πᾶς δεσμὸς ἠφανίζετο κακίας] Male in vulgatis legitur; καὶ πᾶς θεσμός &c.

Θεοῦ ἀνθρωπίνως φανερουμένου] In Pſeudoignatio non recte eſt φαινομένου.

Ὅτι οἱ κατ᾽ ἄνδρα κοινῇ πάντες ἐν χάριτι &c.] Ex veteri interprete adparet, hunc locum non eſſe integrum. Commode itaque opem ferunt veteres Patres; à quibus hæc verba citantur: nimirum Theodoreto Dial. 1, & Gelaſio de duabus naturis. Sic ex iis lege; κοινῇ οὖν πάντες ἐν χάριτι ἐξ ὀνόματος συνέρχεσθε ἐν μιᾷ πίστει, καὶ ἐνὶ Ἰησοῦ Χριστῷ τῷ κατὰ σάρκα &c. Illud, quod ſequitur, retineo; quoniam & ita vetus habuerit verſio. Quamquam iidem illi Patres hoc modo citarint; τῷ υἱῷ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ.

IN EPISTOLAM
AD MAGNESIOS.

Ἐν αἷς ἕνωσιν εὔχομαι] Locus hic non tantum ſanus eſt, ſed tam etiam perſpicuus, ut patrono, aut interprete, non egeat. Miror aliquos hic reponere, quod vix Græcum ſit. Vide quantum illud corrigendi κακόηθες bonis ſæpe noceat libris.

Καὶ διαφυγόντες θεοῦ φευξόμεθα] Depravatus locus. Pſeu-

doignatius hunc decurtavit. Vetus interpres non intellexit. Lege, ἐν ᾧ ὑπομείναντες τὴν πᾶσαν ἐπήρειαν τοῦ ἄρχοντος τοῦ αἰῶνος τούτου διαφυγόντες θεοῦ τευξόμεθα. Nihil certius.

Καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ ὡς νόμῳ Ἰησοῦ Χρ.] Adjectum eſt in veteri verſione; *Glorificato Deum patrem, Domini IeſuChriſti.* Quæ etiam verba addita ſunt initio Epiſt. ad Epheſ. Sed cui non diſpliceat ſiniſtra hæc liberalitas ſua infercientium pro Ignatianis.

Μὴ συγχρᾶσθαι τῇ ἡλικίᾳ τοῦ ἐπισκόπου] Συγχρᾶσθαι in Actis Apoſtolorum eſt *coüti*. Similiter in gloſſis veteribus & in veteri interpretatione ; *Sed & vos decet non couti ætate Epiſcopi.* Hæc tranſlatio obſcura eſt, ſi vocabulum illud ita reddatur: quod tamen aliter reddi neque debet, neque poteſt. Dicit autem Ignatius ; non debere illos cöuti, id eſt, tanquam commodato accipere, & ad ſe pertrahere ἐπισκοπὴν illam juvenis iſtius Epiſcopi. In illa quoque ſignificatione exſtat id verbi apud Polybium.

Τὸ γὰρ τοιοῦτον οὐ πρὸς σάρκα ὁ λόγος] Pſeudoignatius λόγον hic interpretatur ἀναφοράν. Quomodo & apud Mathematicos vocabulum iſtud accipitur. Sed tum melius legeretur ; τοῦ γὰρ τοιούτου οὐ πρὸς σάρκα ὁ λόγος, ἀλλὰ πρὸς θεόν.

Τὸ πᾶν πλῆθος ἐθεώρησα ἐν πίστει, καὶ ἀγάπησα] Quamvis ita exaratum in codice Florentino; non dubito tamen, quin verum ſit ἀγάπῃ: quod repoſui, ratione ita jubente, & veteri interprete. In codice tamen illo, unde formatus eſt Pſeudoignatius, ita quoque ſcriptum fuiſſe, prorſus eſt veriſimile.

Μηδεὶς κατὰ σάρκα κλεπτέτω τῷ πλησίον] μηδεὶς κατὰ σάρκα βλεπέτω τὸν πλησίον. Ita videntur reperiſſe vetus interpres, & Pſeudoignatius.

Εἰς τόπον καὶ διδαχὴν ἀφθαρσίας] Vetus interpres legit, εἰς τύπον, καὶ διδαχήν.

Εἷς ἐστὶν Ἰησοῦς Χριστὸς] Interpres & Pſeudoignatius ita hunc locum legiſſe videntur, ἐν τῇ χαρᾷ τῇ ἀμώμῳ, ἥ ἐστιν Ἰησοῦς Χριστός &c.

Πάντες οὖν ὡς εἰς ναὸν συντρέχητε θεοῦ] Inepte deformavit hæc Pſeudoignatius. Vnde adparet, & jam ejus ævo corruptum fuiſſe hunc locum. Lege; πάντες οὖν ὡς εἰς ἕνα ναὸν συντρέχητε θεοῦ. Probat hanc lectionem interpres antiquus.

Κατὰ νόμον Ἰουδαϊσμὸν ζῶμεν] Legit interpres; κατὰ Ἰουδαϊσμόν. Et certe hæc lectio ferri non poteſt. Quod ſi τὸ νόμον abjicere nolis, legendum eſſet, Ἰουδαϊκὸν, vel potius, κατὰ νόμον Ἰουδαϊσμοῦ ζῶμεν. Sed non puto. Omnino verum eſt, Ignatium ſcripſiſſe, κατὰ νόμον ζῶμεν. ΝΟΜΟΣ ſpecialiter in veterum Chriſtianorum libris accipitur pro lege Moſis. Quod cum neſcirent iſti magiſtri, qui Ignatium depravarunt, alterum pro Gloſſa addidere.

Ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῆς χάριτος] Pſeudoignatius legit; ἀπὸ τῆς χάριτος.

Λόγος ἀΐδιος οὐκ ἀπὸ σιγῆς προελθών] Si putarem, vel minimum obſtare hunc locum, quo minus genuinę hæ viderentur epiſtolæ: contenderem equidem, verba iſta eſſe inferta ab antiquiore aliquo interpolatore, quam noſter ille vulgatus. Tametſi vero crebro id uſu venire videamus: quemadmodum in tot exemplis arguunt quoque noſter Ignatius, & Barnabæ epiſtola, ut poſtea liquebit: nihil tamen opus eſſe puto, ut talia effugia quæramus. Illud quidem non negaverim, ſi locus hic ſit ſanus, & hæc deſumta ſint ex hæreſi Valentiniana; actum videri de epiſtolis Ignatianis. Sed ut hoc credamus, nulla nos adigit neceſſitas: & forſan verum non eſt, ut ſtatim videbimus. Vel hic enim locus ſatis indicat, Valentinum non fuiſſe primum, qui λόγον ἀπὸ Σιγῆς ortum eſſe dixerit. Quod ſi, ut idem ex aliis demonſtremus, conjecturis uti liceat; ne illæ quidem deſunt. Ex omnibus veteribus nemo eſt, qui ſcripſerit, Valentinum novam ſectam, aut novas condidiſſe opiniones: omnes illum veterem opinionem reſuſcitaſſe ajunt. Theodoretus, poſtquam de

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

illis hæreſibus egit, quæ Valentinum præceſſere, pergit; ἐκ τούτων πασῶν τῶν αἱρέσεων ὁ Βαλεντῖνος λαβὼν ἀφορμὰς τοὺς ἀπεράντους αὐτοῦ συνέθηκε μύθους. Tertullianus de eodem; *cujuſdam veteris opinionis ſeminia nactus, Colorbaſo viam delineavit.* Et omnium antiquiſſimus Irenæus; ὁ μὲν γὰρ πρῶτος, ἀπὸ τῆς λεγομένης γνωστικῆς αἱρέσεως, τὰς ἀρχαίας, εἰς ἴδιον χαρακτῆρα, διδασκαλίας μεθαρμόσας Οὐαλεντῖνος. Nihil itaque aliud fecit Valentinus, quam quod veteres hæreſes in meliorem ordinem digeſſerit; &,ut ait Irenæus ἴδιον illis χαρακτῆρα dederit. Nam quamvis & inter illos hæreticos, qui Valentinum præceſſere, alii alios ſecuti ſint, & magnam partem hæreſis ſuæ ex aliena conflarint: quoniam tamen eorum opiniones non plane eædem fuere ac deceſſorum; ideo SS. Patres, tanquam de diverſa hæreſi, loquuntur. De hoc autem hæretico longe aliter, tanquam de eo, qui veterem & obliteratam hæreſim renovarit. Quod ſi inter antiquiores ſectas nuſquam reperiatur venuſtula illa Dea, Σιγὴ inquam, cogitandum, nos minimam habere partem hæreſeon: cum veteres Patres vix præcipuorum hæreticorum ſectas, & dogmata, retulerint; multo autem minus eorum æqualium,& diſcipulorum,quorum tot opiniones fuiſſe produnt, quot capita;totque appellationes unius ejuſdemque rei, ut omnes promere, foret tædioſum. Fieri ergo potuit, ut non unum habuerit nomen illa Σιγὴ, cum & poſtea Valentiniani diverſis illam modis appellarint: nam & χάριν,& ἔννοιαν,eam vocabant. Itaque forſan antiquioribus Gnoſticis, & Baſilidianis, à quibus maximam partem hæreſis ſuæ accepit Valentinus, idem plane fuerit, Νοῦς, Ἔννοια, Χάρις,& Σιγή: quas poſtea ideas diſtinxerit Valentinus. Præterea non ipſe eſt, qui primus commentus ſit Σιγήν. Tranſlatum hoc ex veteri Comico Antiphane. Ille enim, in Theogonia de Nocte & Silentio, Chaos emiſſum dixit, dehinc de Chao & Nocte Cupidinem,& Lumen,

& reli-

& reliquum primæ generationis. Poſtea ſecundam deorum generationem finxit, & deos ſecundarios; item mundi & hominum creationem &c. Ex hoc Antiphane Valentinus, & illi, qui ante eum fuerunt Gnoſtici, omnes ferme ſuas genealogias, & æonas, deſumſerunt, mutatis tantum nominibus. Non enim minus diligenter Gnoſtici illi antiquiores poëtas Græcos legebant, quam forſan ipſe Valentinus. Ex Philiſtione, & aliis poëtis, plurima illos deſumſiſſe, veteres produnt. Hinc eſt, quod Epiphanius, agens de illis Gnoſticis, qui ante Valentinum fuere, dixerit, Græcos Poëtas, eorumque fabulas, occaſionem omnibus ſectis dediſſe. Idem alibi, de Valentino loquens, ſatis oſtendit, & alios fuiſſe, qui ex poëtis illis hæreſes ſuas formarint, quos ipſe tantum ſecutus ſit; καὶ αὐτὸς τὴν ἐθνόμυθον ποίησιν εἰς τὸν ἑαυτοῦ νοῦν λαβὼν, καὶ ἀπὸ τῶν σὺν αὐτῷ καὶ πρὸ αὐτοῦ τῆς ἀληθείας ἐκπεπλωκότων τὴν ὑπόνοιαν κτησάμενος. Et hæc quidem certiſſima, & veriſſima eſſe puto. Illud præterea in conſiderationem venit, quod veterum nemo indicarit, quando Valentinus à vera religione defecerit. Illud quidem ex Tertulliano conſtat, quare hæreticus factus ſit; nimirum quod Epiſcopatu excidiſſet: ſed tempus ἀποστάσεως non addidit. Apud Euſebium legitur, illum agnitum fuiſſe anno Chriſti, CXLIV. Sed uti poſtea, ita quoque jam ante innotuerat. Et ille mos loquendi ſatis frequens eſt Euſebio; quod nulli non eſt notiſſimum. Romam vero veniſſe ſub Hygino Papa, teſtis eſt Irenæus. Higynus is conſtitutus eſt anno CXL, ſecundum Euſebium. Scio quidem, alios aliter numerare, qui Cletum volunt addere; ſed eorum calculus antiquis plane refragatur. Neque tum demum, cum Romam veniſſet, à fide orthodoxa deſcivit; ſed jam diu antea id factum. Sparſerat enim jam hæreſim ſuam per multas Ægypti provincias. Quando autem cœperit, difficile ſit dictu. Interim negari non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

non poteſt, fieri potuiſſe, ut vivo etiamnum Ignatio, multos ſeduxerit, ſi non palam, ſaltem clam. Atque eo id credibilius, quod apud Clementem citetur epiſtola ejus ſcripta ad Agathopodem; qui comes fuit Ignatii, & una cum eo paſſus videtur. Plura adferrem, niſi hæc putarem ſufficere. Pergamus.

Εἰς καινότητα ἐλπίδος ἤλυθον] Ita quoque legit vetus interpres. Perperam in vulgatis, κενότητα.

Μὴ οὖν ἀναισθητῶμεν] Pſeudoignatius, Ἀναίσθητοι ὦμεν.

Ἂν γὰρ ἡμᾶς μιμήσεται καθὰ πράσσομεν, οὐκ ἔτι ἐσμέν] Deus nos imitatur, cum malum malo compenſat. Hoc eſt, cum pro malo culpæ reddit malum pœnæ. Et hoc quidem pacto ſubſiſtere poteſt hæc ſcriptura; quamvis obſcuriuſcule; quæ clarior erit, ſi legatur, τιμήσεται. Alteram tamen lectionem expreſſit etiam Pſeudoignatius. Vetus interpres reddidit; *perſequitur.*

Ἁλίσθητε ἐν αὐτῷ, ἵνα μὴ διαφθαρῇ τὶς ἐν ὑμῖν] Hæc veriſſima, & optima lectio. Male eſt in vulgatis codicibus, αὐλίσθητε. In veteri interprete ſimiliter ſcribendum eſt; *ſalificemini*; non *ſalvificemini.*

Ἐπεὶ ἀπὸ τοῦ ὁρμῆς ἐλεγχθήσετε] Scribe; ἐπεὶ ἀπὸ τοῦ ὀσμῆς ἐλεγχθήσεσθε.

Οὐκ ἐπεὶ ἔγνων τινὰς ἐξ ὑμῶν] Male in vulgatis; οὐκ ἐπέγνων.

Ἀλλὰ πεπληροφορῆσθαι ἐν τῇ γεννήσει] Vulgo; πληροφορεῖσθαι.

Κατευοδωθῆτε σαρκὶ καὶ πνεύματι] Vulgo, κατευοδωθήσεται.

Συντόμως παρεκέλευσα ὑμᾶς] Παρεκάλεσα in Pſeudoignatio; & ſtatim poſt; ἐπιδέομαι γὰρ τοῦ ἡρωμένης &c. non ita bene, atque hic:

Κεκτημένοι ἀδιάκριτον πνεῦμα] Omnino ſcribendum, ἀδιάκριτον: uti & vetus interpres, & Pſeudoignatius, legerunt.

IN EPI-

IN EPISTOLAM

AD PHILADELPHENSES.

EN τῷ πάθει τοῦ κυρίου ἡμῶν] Addit vetus interpres, Ἰησοῦ Χριστοῦ; & paulo poſt, καὶ ἐν τῇ ἀναστάσει: uti & Pſeudoignatius.

Πολλοὶ γὰρ λύκοι ἀξιόπιστοι] Non puto id, quod putabat vir clariſſimus, legendum hic eſſe, ἀξιόποινοι, vel ἀξιομίσητοι. Vox enim hæc ἀξιόπιστος, non tantum accipitur, de illis, qui fide digni ſunt; ſed etiam de iis, qui tales videntur. Vide adulterinam Ignatii epiſtolam ad Heronem ; ubi vox illa ſimiliter intelligenda. Ita quoque Lucianus Alexandro ψευδομάντει adtribuit orationem πιθανὴν, καὶ ἀξιόπιστον, καὶ ὑποκριτικὴν τοῦ βελτίονος. Similiter & hic apud Ignatium in malam accipitur partem iſthoc vocabulum. Idem eſt, λύκοι κατ' ἀξίαν πιστευόμενοι, ut loquitur infra in epiſt. ad Trallianos.

Διὰ τὸ μὴ εἶναι αὐτοὺς φυτείαν πατρός] Pſeudoignatius, & vetus interpres, recte legerunt, αὐτάς.

Ἀλλ' ἀποδιϋλισμένον] Scribo, ἀποδιϋλισμόν. Nihil certius.

Οὗτοι θεοῦ ἔσονται] Interpres videtur legiſſe, καὶ οὗτοι θεοῦ ἔσονται. Paulo poſt eſt, βασιλείαν θεοῦ οὐ κληρονομεῖ, ubi Pſeudoignatius legit, κληρονομήσει.

Ὡς ἔτι ὢν ἀνάρπαστος] Verum eſt, jam raptum fuiſſe è Syria Ignatium Romam verſus, cum hæc ſcriberet. Qui tamen ſequentia adtenderit, mavelit proculdubio legere, ἀναπάρτιστος. Adprime tamen bene Ignatio convenit alterum vocabulum. Nam eos qui ex provinciis revocabantur, & violenter quodammodo retrahebantur, proprie ἀναρπάστους

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

dixere veteres. Dixerit itaque Ignatius, ſeſe quidem eſſe ligatum, & abductum (ἀνάρπαστον) è provincia ſua ; nondum tamen certum eſſe de fine ſuo, & propterea nondum perfectum. Plura tamen faciunt pro altera lectione.

Ἵνα ἐν ᾧ κλήρῳ ἐλέχθην] Typographorum eſt error, quod ita excuſum ſit, pro ἠλεήθην, quæ eſt lectio codicis Florentini : atque eandem etiam agnoſcit vetus verſio ; ut jam obſervatum Armachano.

Καὶ εἰς αὐτὸν ἐλπίζειν] Melior eſt interpretis lectio ; καὶ εἰς Χριστὸν ἐλπίζειν.

Τάφοι νεκρῶν ἐφ' οἷς γέγραπται μόνον ὀνόματα ἀνθρώπων] Simile illud Laberii de ſeipſo ;

Sepulcri ſimilis nihil niſi nomen retineo.

Seneca Epiſt. LV. *Nunquam aliter hanc villam Vatia vivo præteribam, quam ut dicerem* ; VATIA HIC SITVS EST.

Ἐξασθενήσεται ἐν τῇ ἀγάπῃ] Lege ; ἐξασθενήσετε.

Οἱ γὰρ πλέσαντές με, ὡς προδεδότα τὸν μερισμὸν] Omnino reſcribendum eſt, οἱ δ' ὑποπλεύσαντές με &c. ut & Pſeudoignatius, & vetus interpres, legerunt.

Τὸ γὰρ πνεῦμα ἐκήρυσσεν λέγων τάδε] Repone, λέγον ; ut Pſeudoignatius. Paulo poſt malim quoque legere ex eodem: πᾶσιν οὖν μετανοοῦσιν ἀφίησιν ὁ κύριος.

Ὅτι ἐὰν μὴ ἐν τοῖς ἀρχαίοις εὕρω, ἐν τῷ εὐαγγελίῳ οὐ πιστεύω] Similiter legit interpres. Ἀρχαίοις hic eſt, τοῖς ἐξ ἀρχῆς παραδεδομένοις, ut interpretatur Heſychius. Atqui tales ferme ſunt omnes novi fœderis libri. Non itaque hoc voluiſſe videntur illi, quos hic indicat Ignatius. Neq; enim negabant, euangelia eſſe ſcripta ab illis, qui Chriſto fuiſſent σύγχρονοι, & conſequenter eſſe vetera : ſed negabant, hiſtorias illas, quæ ibi referuntur, alibi reperiri. Melior itaque eſt lectio Pſeudoignatii, quam & ſequentia videntur adprobare : Ἐν τοῖς ἀρχείοις. Gloſſæ, Ἀρχεῖον, *commonumentum*. Ita corrige.

Satis autem bene hoc vocabulum ita redditur. Nam *monumenta*, ἱστορίαι, συγγραφαὶ ἀρχαῖαι, ut Gloſſæ interpretantur. Itaque *commonumenta* ſunt illa, quæ iſti, contra quos Ignatius hic diſputat, inveniri negabant.

Ἀπεκρίθησάν μοι, ὅτι πρόκειται] Pſeudoignatius verba hæc, forſan, quod non caperet, more ſuo, omiſit. Vetus autem interpres & ipſe quidem reddidit; ita tamen, ut non magis Latina, quam Græca, poſſint intelligi. Si addideris particulam negativam, habebis ſenſum loco convenientiſſimum. Οὐ πρόκειται hic eſt, οὐ παράκειται, ut ſæpe.

Κρείσσων ἢ ὁ ἀρχιερεὺς &c.] Nihil clarius, quam per ἀρχιερέα hic intelligi Chriſtum. Vulgatus vero Ignatius depravavit, more ſuo, omnia hæc, & epiſcopis ea adtribuere voluit: cum tamen in primitiva Eccleſia vocabulum ἀρχιερέως, neque epiſcopo, neque alii cuipiam ordinis eccleſiaſtici, unquam fuerit adtributum. Soli enim tribuebatur Chriſto.

Χειροτονῆσαι διάκονον εἰς τὸ πρεσβεῦσαι] Repoſuit hic Pſeudoignatius, Ἐπίσκοπον. Quod tamen opus non erat. Nam non minus ad tales πρεσβείας eligebantur Diaconi, quam aut Epiſcopi, aut Presbyteri; ut adparet ex iis, quæ ſtatim ſubdit Ignatius, cum dicit, quaſdam Eccleſias Antiochiam miſiſſe Epiſcopos, alias Presbyteros, alias vero Diaconos. Quin ſæpius tale ad miniſterium eligebantur Diaconi, quam aut Presbyteri, aut Epiſcopi. Neque enim illi ita commode ab Eccleſiis ſuis poterant abeſſe. Præterea cum iſtiuſmodi πρεσβείαι munera ſint ὑπηρετικὰ, magis ea videntur propria fuiſſe Diaconorum.

Εἰς τὸ συγχαρῆναι αὐτοῖς] Perperam apud Pſeudoignatium legitur, συγχωρηθῆναι. Paulo poſt; καὶ δοξάσαι τὸ ὄνομα. Addidit alter Ignatius, τοῦ θεοῦ, quod non erat opus; ut ex ſimilibus locis adparet.

Φίλωνος τοῦ διακόνου ἀπὸ Κιλικίας] Pſeudoignatius ita hæc

accepiſſe videtur, tanquam ſi Philo teſtimonium à Cilicibus conſecutus fuerit. Sed ſi verum ſit, quod legitur in epiſtola ad Tarſenſes, illum fuiſſe Tarſi Diaconum; non dubito, quin illud, ἀπὸ Κιλικίας, referendum ſit ad præcedens; non autem ad id quod ſequitur. Ἀνδρὸς autem μεμαρτυρημένου reddendum eſt, *viri martyris*, vel, *confeſſoris*: non, ut quidam voluerunt, *vir teſtatæ probitatis*. Martyres enim non tantum dicebantur ii, qui ſanguinem ſuum pro fide Chriſtiana effudiſſent; ſed etiam illi, qui omnis generis mala, perſecutiones, captivitates, & tormenta, conſtanti animo pertuliſſent.

IN EPISTOLAM

AD TRALLIANOS.

Τραλλιανοῖς] In hactenus divulgatis eſt, Τραλλησίοις. Atque ita quoque vetus legit interpres. Scio quidem, gentilitia multis ſæpe modis inflecti; ſed cum ab hoc vocabulo ejus rei exemplum non occurrat, & à Trallibus fiat ἐθνικὸν Τραλλιανός: veriſſima omnino eſt Florentini codicis lectio.

Ἐν σαρκὶ, καὶ αἵματι, τῷ πάθει] Legas cum interprete, καὶ τῷ πάθει. Qui Pſeudoignatium nobis ſuppoſuit, quare hic legerit, καὶ τῷ πνεύματι Ἰησοῦ Χριστοῦ, nemo, ut opinor, rationem poſſit reddere; uti neque cæterorum; quæ ille neſcio, utrum animo ſequiori, an majori licentia, in pejus mutarit.

Ἄμωμον ὑπόνοιαν καὶ ἀδιάκριτον] Alter Ignatius, ἀνυπόκριτον. Et paulo poſt idem; οὐ κατὰ χρῆσιν, ἀλλὰ κατὰ κτῆσιν. Sed merito hæc lectio ſuſpicionem quaſi parum foret genuina, injecit

cit viris doctis. Quid enim? an illa vera fides, & pietas, quæ ſine uſu, & exercitio eſt? Vide, quanto melior ſit libri Florentini lectio; quæ id ait, Trallianorum fidem, & conſtantiam, non poſſe tantum cognoſci ex quotidianis eorum exercitiis, & bonis operibus; ſed etiam ex naturali eorum bonitate. Ita enim accipienda hæc Ignatii verba, atque ſi ſcripſiſſet, οὐ κατὰ χρῆσιν μόνον, ἀλλὰ κατὰ φύσιν, idque ſatis trito loquendi genere.

Καὶ οὕτως μοι συνεχάρη] Male Pſeudoignatius, οὗτος. Sed & ſequentia ita in vulgariis exemplaribus corrupta leguntur, ut viri docti multum, fruſtra licet, ſeſe torſerint. Solus Armachanus veram lectionem reddidit, quam nos Florentini codicis ſcriptura confirmamus.

Ἔδοξα οὖν ὁρῶν ὑμᾶς, ὡς ἔγνων, μιμητὰς ὄντας θεοῦ] Nihil hic juvat Pſeudoignatius. Vetus interpres legit, ἐδόξασα. Sed ne tunc quidem locus fuerit ſanus. Scribe; ἔδοξα οὖν ὁρεῖν ὑμᾶς &c. locutione ſatis nota.

Φαίνεσθέ μοι οὐ κατὰ ἀνθρώπινον ζῶντες] Repone, τὸ ἀνθρώπινον. Paraphraſtes, κατὰ ἄνθρωπον legebat.

Ἀλλ' ὑποτάσσεσθαι καὶ τῷ πρεσβυτερίῳ] ὑποτάσσεσθε habet codex Florentinus, non uti male editum eſt ὑποτάσσεσθαι. Quamvis & Antiochus ſermone CXXIV, & vetus ita legerit interpres.

Δεῖ δὲ καὶ τοὺς διακόνους ὄντας μυστήριον] Scribe ex altero Ignatio, & veteri interprete, μυστηρίων. Senſum non percepere interpretes; qui tamen ſatis eſt clarus. Dicit enim; Non debere eſſe quemquam, cui non placeant omnibus modis Diaconi. Illos enim non eſſe miniſtros eſculentorũ, & poculentorum; ſed miniſtros myſteriorũ Dei, ſive Sacramentorum. Ait itaq;, Diaconos quidem immunes eſſe debere ab omni peccato; & ut ipſos decet, vitare crimina, tanquam ignem: alios vero debere tales debita reverentia proſequi. Miror autem, An-

 tiochum,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

tiochum, qui Sermone cxxiv hæc Ignatii citat, ita illa mutaſſe, ut id, quod de Diaconis hic dicitur, Presbyteris adtribuat: modo apud illum locus ſit integer, nec aliqua exciderint verba.

οὐ γὰρ βρωμάτων, καὶ ποτῶν, εἰσὶν διάκονοι] Apud Antiochum legitur, βρωμάτων, καὶ πομάτων.

Ὡς καὶ τὸν ἐπίσκοπον, ὄντα υἱὸν τοῦ πατρός] Etiam interpres codicem corruptum ſecutus, ut puto. Antiochus autem nos hoc loco juvare poteſt: apud quem eſt; καὶ τὸν ἐπίσκοπον, ὡς τὸν πατέρα. Ac ſimiliter legiſſe Pſeudoignatius videtur. Paulo poſt repone, καὶ ὡς σύνδεσμον ἀποστόλων.

οὗ αὐτὸ τὸ κατάστημα μεγάλη μαθητεία] Ad hunc locum adnotavit magnus Salmaſius; non bene ab interpretibus hæc verba eſſe accepta, qui reddiderunt, *cujus animi modeſtia*. Dicere enim Ignatium, ſe charitatis eorum exemplar in illorum cepiſſe epiſcopo; cujus hoc ipſum eſſet κατάστημα: hoc eſt, conſtitutio animi, quæ ad charitatem facit. Quaſi diceceret, ex veſtro Epiſcopo, qui charitatis eſt pleniſſimus, etiam collegi vos omnes charitate abundare. Sequens autem locus ex omnibus Ignatianis eſt corruptiſſimus. Cui explicando quoniam ipſe non ſufficio, ſufficiat dæmonium illud hominis CL. Salmaſius. Ait itaque, ſequentia ita eſſe legenda; ὃν λογίζομαι, καὶ τοὺς ἀθέους ἐντρέπεσθαι ἀγαπῶντας. *quem exiſtimo & atheos ipſos revereri, & diligere.* Quod ſi ita legatur, ea, quæ ſequuntur, ſic eſſe emendanda minima mutatione, ὡς οὐ φείδομαι ἑαυτοῦ πρότερον δυνάμενος γράφειν, ὑπὲρ τούτου οὐκ ᾠήθην, ἵνα μὴ ὢν κατάκριτος, ὡς ἀπόστολος ὑμῖν διατάσσωμαι. Ὑπὲρ τούτου, *ea gratia*. Illud, ὡς τοῦτο, eſſe ex gloſſa. Mavult tamen, ut vox ἀγαπῶντας ad hanc periodum retrahatur, ἀγαπῶντας ὡς οὐ φείδομαι ἑαυτοὺς πρότερον δυνάμενος γράφειν &c. Ἑαυτοὺς, *vos*, quod eſt tralaticium apud Græcos. Hæc Salmaſius.

Οἱ γὰρ λέγοντές μοι μαστιγοῦσιν με] Pſeudoignatius ita habet;

οἱ γὰρ

οἱ γάρ με ἐπαινοῦντες μαστιγοῦσιν. Hic vero ſcribendum puto ; οἱ γὰρ λέγοντές με μαστιγοῦσίν με. *qui me loquuntur, flagellant me.* Id eſt, qui de me loquuntur : Quoniam vix id fieri poterat ſine laude. Ita Democritos, & Platonas, loqui, loqui theatra, apud Martialem, & apud alios millena alia id genus.

Ὁ γὰρ ζῆλος πολλοῖς μὲν οὐ φαίνεται, ἐμὲ δὲ πλέον πολεμεῖ] Et hic Ignatii interpolator contrarium plane ſenſum effinxit, addendo τοῦ ἐχθροῦ. Illum quoque ſecutus eſt Antonius Monachus in Meliſſa. Sed & Damaſcenus in Parallelis locum hunc citat: an vero aliter, quam hic, viderint ii, quibus liber is eſt ad manum. Non autem dubito, quin hæc veriſſima ſit lectio. Senſus eſt ; deſiderium conſequendi martyrii tanto ſibi majus eſſe, quanto minus id aliis adpareat. Sed quod ignoret, an ejus merita ſint, ut beneficium martyrii à Deo promereatur ; ideo moderatione opus eſſe, & frænandam eſſe nimiam illam concupiſcentiam. Πραότης enim hic ἐπιείκεια, & proprie facultas illa, qua franguntur omnes animi affectus, ira, concupiſcentia, &c. Ita explicat Clemens Alex. locum illum euangelii ; *Beati mites.*

Καὶ δυνάμενος τὰ ἐπουράνια] Pſeudoignatius habet δυνάμενος νοεῖν. Sed & vetus interpres, cujus auctoritas ſemper potior, ita videtur legiſſe. Sic itaque repone.

Πολλὰ γὰρ ὑμῖν λείπει, ἵνα θεοῦ μὴ λειπώμεθα] Illud λειπώμεθα ſatis oſtendit, legendum hic eſſe ἡμῖν, non ὑμῖν. Interpretem nihil moror, neque hic, neque etiam paulo poſt; quem in codice ſuo χρήσασθε, & ἀπέχεσθε, reperiſſe cenſeo; pro eo, quod hic eſt χρῆσθαι, & ἀπέχεσθαι.

Οἱ καιροὶ παρεμπλέκουσιν Ἰησοῦν Χριστὸν] Niſi Pſeudoignatius, & vetus interpres, hic juvarent; vix poſſet ex ingenio iſte locus reſtitui. Et tamen error eſt leviſſimus. Ita enim legendum ; οἱ καὶ ἰοῖς παρεμπλέκουσιν Ἰησοῦν Χριστόν : quomodo & illi, quos dixi, in ſuis reperiſſe codicibus videntur.

Καὶ

Καὶ ἀξίαν πιςδυόμϑυοι] Non ſunt iſta in veteri verſione. De hoc aute loquendi genere diximus ſupra ad Epiſtolam Philadelphenſibus miſſam. Paulo poſt ſcribe ; Φυλάττεσθε ἐν τοὺς πιςοὺς.

Καὶ τ̃ διαταγμάτων τ̃ ἀποςόλων] Improbe, & nefarie omnia hæc depravata ſunt à Pſeudoignatio. Alius longe ſenſus eſt in his verbis, quam ſit in illis, quæ ipſe commentus eſt. Nihil hic de veneratione Epiſcoporum ex præſcripto Apoſtolico, nihil hic de immenſa illa poteſtate Epiſcoporum ſupra reges, & principes terræ : concordiam tantum hic ſuadet Ignatius, & obſervationem præceptotum Apoſtolicorum. Vide, quæ de hoc loco annotarit Armachanus.

Ο῾ ἐντὸς θυσιαςηρίου ὤν, καθαρός ἐστιν] Addendum videtur ; ὁ ᾗ ἐκτὸς ὤν, οὐ καθαρός ἐστιν. uti fuit in codicibus interpretis, & interpolatoris.

Ο῾ χωρὶς ἐπισκόπου, καὶ πρεσβυτερίου, καὶ διακόνου] Scribo, διακόνων. Interpretem veterem non multum moror, qui & ita in ſuo codice reperiſſe videtur, πρεσβυτέρου, καὶ διακόνου. Niſi *Presbyterio* apud illum ſit ſcribendum.

Υ῾μεῖς οὖν πραεῖαν ὑπάθειαν ἀναλαβόντες] Ita quidem excuſum eſt. Sed ex typographia vitium iſtud promanavit. In Florentino autographo erat, ὑμεῖς οὖν πρᾳ ὑπάθειαν ἀναλαβόντες &c. Scribe fidenter, πρᾳϋπάθειαν. Heſychius ; Πρᾳϋπάθειαν, πρᾳΰτητα. Πρᾳότητα ſubſtituerat Pſeudoignatius.

Α᾽ληθῶς ἐσταυρώθη, καὶ ἀπέθανεν] Hunc locum citat Theodoretus in ἀτρέπτῳ, qui nihil differt, niſi quod omittat τὸ, ἀληθῶς, quod tamen etiam vetus verſio agnoſcit. Tranſponit quoque aliquot verba, quæ præceſſere, & quæ mox conſequentur ; quod nec operæ pretium monere.

Τὸ δοκεῖν πεπονθέναι αὐτόν] Sic & alibi. Quare non mutandum, τῷ δοκεῖν. Neque enim hoc magis Græcum eſt, quam alterum.

Α῎ρα

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Ἄρα οὐ καταψεύδομαι τοῦ κυρίου] Similiter vetus legit interpres. Itaque recte vir maximus viderat, ejiciendam eſſe particulam negantem. Vide, in quot ſæcula perdurent tam leviculi errores. Nam, ſine dubio, genuinum eſt, ἄρα οὖν καταψεύδομαι τοῦ κυρίου. Porro Pſeudoignatius hic legebat, τοῦ σταυροῦ, non τοῦ κυρίου, quod tamen non probo. Neque enim opus mutatione.

Οὗ ἐὰν γεύσηταί τις παρ' αὐτὰ ἀποθνήσκει] Repoſuit Pſeudoignatius, οὗ ἐὰν γεύσηταί τις παραυτίκα ἀποθνήσκει. Illud poſtremum non erat rejiciendum. Idem enim eſt, παραυτὰ, & παραυτίκα. Neque tamen hoc ex illo contractum, ut aliqui putant; ſed παρ' αὐτὰ dicitur, ut παραχρῆμα, παραυτόθεν, ἐξ αὐτῆς.

Εἰ γὰρ ἦσαν, ἐφαίνοντο ἂν κλάδοι τοῦ σταυροῦ] Interpolator Ignatii omnia hæc ſuo more immutavit; εἰ γὰρ ἦσαν τοῦ πατρὸς κλάδοι &c. Quo quidem in loco κλάδοι, ut ſæpe alias, accipitur, tranſlata à plantis ad homines, & alia animalia, ſimilitudine. Ita apud Theophraſtum, in charactere μικροφιλοτιμίας, inſcriptio eſt in columella catelli mortui; ΚΛΑΔΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΟΣ· *Soboles Melitæa*: qui locus non eſt ſollicitandus. Ita & in inſcriptione veteri, quam alias dabimus integram;

ΕΚ ΜΕΝ ΓΕΝΟΥΣ ΓΑΡ ΟΥΤΟΣ ΕΥΦΥΟΥΣ ΕΦΥ
ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΚΙΩΝ ΕΥΦΥΟΥΣ ΡΙΖΗΣ ΚΛΑΔΟΣ.

Sed de his nos plura ad Theophraſtum; cujus quem dixi, libellum, pluribus aliquando locis meliorem dabo.

Τοῦ θεοῦ ἕνωσιν ἐπαγγελλομένου ὅς ἐστιν αὐτός] Hæc, & quæ præceſſere, aut non habuit in ſuo codice Interpolator, aut non intellexit. Sed non omiſit vetus interpres; quæ ſuo in libro ita reperiſſe exiſtimo: ὅ ἐστιν αὐτός. Eaque proculdubio vera eſt ſcriptura.

Συμπαροῦσαις μοι ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ, οἱ κατὰ πάντα με ἀνέπαυσαν]

Si quis ad Grammatices canonas reſtringere iſta velit, legendum fuerit, αἱ κατὰ πάντα. Sed retinenda eſt hæc lectio, quam etiam vetus interpres agnoſcit. Eccleſia enim pro illis, qui Eccleſiæ erant membra. Non adfirmarem hæc, niſi toties viderem in Ignatio iſtam loquendi formulam occurrere. Interpolator ita hæc mutavit; ὧν οἱ ἡγούμενοι.

Ἵνα μὴ εἰς μαρτύριον ὦ ἐν ὑμῖν γράψας] Pſeudoignatius hic repoſuit, ὑμῖν γράψας, omiſſa præpoſitione. Quod tamen non erat opus. Nam non hoc minus rectum eſt, quam alterum, & idem prorſus valet. Ita quoque infra, in epiſtola ad Romanos, ἐβασκάνατε ἐν οὐδενὶ, pro ἐβασκάνετε οὐδενί. Et obviæ ſunt apud optimos etiam auctores id generis locutiones.

Ὑποτασσόμενοι τῷ ἐπισκόπῳ ὡς τῇ ἐντολῇ] Si veteri interpreti fidendum ſit, addendum fuerit, τοῦ θεοῦ. Sed neque id neceſſarium; neque ita ſancte ſemper interpres Græca reddidit, quin & aliquando verbum unum, aut alterum, quamvis raro, de ſuo admenſus ſit.

Ἁγνίζετε ὑμῶν τὸ ἐμὸν πνεῦμα] Monſtrum lectionis. Vertit interpres; *Caſtificate veſtrum meum ſpiritum.* Quid hoc, rogo? Specioſius Pſeudoignatius ita reſcripſit, ἀσπάζεται ὑμᾶς τὸ ἐμὸν πνεῦμα. Quis credat tam inveterata in his epiſtolis eſſe vulnera, ut tempus, quo illa inflicta ſint, propius Ignatii, quam noſtrum accedat ſæculum? Credimus tamen vulgo, ſolos eſſe barbaros, qui tantum literis & literatis damnum intulerint. Sed certe ſemidoctorum labentis imperii Latinorum audacia plus detrimenti intulit bonis autoribus, quam inſcitia barbarorum. Religioſius hi, ſanctiuſque, libros tractabant, & ut iis corrigendi peritia, ita quoque depravandi aberat malitia. Hinc eſt, quod eorum erroribus facilius occurri poſſit, quam antiquis illis ſemilatinorum depravationibus; quibus nunquam, aut quam rariſſime, datur mederi. Difficile

eſt

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

eſt itaque hunc & ſimiles Ignatii locos corrigere, niſi ea libertate velimus uti, qua ſum uſus ſupra Epiſtola ad Epheſios, in eodem vocabulo Ignatio reddendo: nimirum ut ita legamus, ἅγνισμα ὑμῶν τὸ ἐμὸν πνεῦμα. Et ſic puto ſcripſerat B. martyr.

IN EPISTOLAM
AD ROMANOS.

EX veris, & genuinis Ignatii literis ſola hæc requirebatur in codice illo optimo Bibliothecæ Mediceæ. Vtinam etiam hanc dare potuiſſem, quam ad Romanos ſcripſit Sanctiſſimus martyr. Obtinet quidem illa locum poſtremum; ſed ſive zelum, ſive dignitatem, adtendas, locum merebatur vel primum. Mihi non licuit eſſe tam felici, ut illam Græce invenirem. Alii forſan fortunatiores me, & diligentiores in perſcrutandis Bibliothecis, illud præſtabunt. Interim multum debemus Reverendiſſimo ARMACHANO; qui nobis veterem dedit hujus epiſtolæ verſionem; quæ quam fideliter Græca ubique expreſſerit, ex ſuperioribus, puto, epiſtolis cognoſcere ſatis licuit. Age itaque, videamus an non & hujus, & Simeonis Logothetæ ſubſidio, qui integram citat, adulterina à genuinis poſſimus diſcernere.

Ἰγνάτιος ὁ καὶ Θεοφόρος] Addit Metaphraſtes, ἐπίσκοπος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἁγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας. Nugæ, & plane contra morem Ignatii, & ſeculi. Vide, quæ ad epiſtolam ſecundam notavimus.

Ἐν θελήματι θεοῦ τοῦ ποιήσαντος] Ex Methaphraſte, & veteri interprete, hæc ita refingenda ſunt, ἐν θελήματι τοῦ θελήσαντος

 τὰ πάν-

τὰ πάντα, ἅ ἐστι κατὰ ἀγάπην τοῦ θεοῦ ἡμῶν. Quid non ſibi licuiſſe putavit nebulo ille, qui nobis Iguatium ſuppoſuit?

Ἥτις προκάθηται ἐν τόπῳ χωρίου Ῥωμαίων] Quot hic literæ, tot & plures fuere altercationes de vera hujus loci interpretatione. Quam autem antiqua ſit hæc ſcriptura, ex Simeone Metaphraſte adparet, apud quem eodem modo legere eſt. Et ſane barbara eſt hæc locutio, vel Caſaubono teſte. Neque audiendus eſt ille, qui Genevenſem nobis editionem dedit. Vetus interpres ita hæc reddidit; *quæ & præſidet in loco chori Romanorum.* Omnino itaque veram puto eſſe lectionem, ἥτις καὶ προκάθηται ἐν τύπῳ χοροῦ Ῥωμαίων. Quis non videt, lectionem hanc tam perſpicuam eſſe, quam obſcura & barbara ſit altera? Choris etiam alibi comparat cœtus Chriſtianorum. Vti autem ſingulis choris ſuus eſt magiſter, cujus ad modum & menſuram omnes adtendunt: ita quoque ſingulis chori Romani membris præſidem ponit Eccleſiam, cui concorditer omnes parere debeant.

Ἀξιόθεος, ἀξιοπρεπὴς, ἀξιομακάριστος] Niſi parum admodum fiderem auctoritati Simeonis Metaphraſtæ; & ego poſſem credere omnia hæc epitheta ſpuria eſſe. Sed cum vel ex hac ſola epiſtola adpareat, Logotheten iſtum non multo ſanctius Ignatium tractaſſe, quam fecerit Pſeudoignatius: nulla eſt ratio, cur ei plus tribuamus, quam alteri. Veteris interpretis auctoritas major mihi eſt, & hic, & ubique, quam iſtorum duorum. Præterea ſi compoſita hæc epitheta cujuſquam aures offendant; næ ille parum verſatus ſit in primorum Chriſtianorum ſcriptis legendis. Quantopere delectati ſint illi talibus vocabulis, vel ſola Clementis epiſtola ad Romanos teſtari poſſit. Sed neque Barnabæ, & Polycarpi epiſtola, iis plane deſtituuntur. Quod ſi Ignatius magis ea inſectatur, quam alii: cogitandum, non omnibus eſſe eundem in ſcribendo genium. Neque etiam Chriſtianitas hoc requirit, ut

ut una omnibus ſit dictio; præſertim in re diverſa. Vide ſupra epiſtolam ad Epheſios; ubi ſimilia epitheta in Epheſios congeſta invenies.

Χειρσώνυμος] Veriſſima eſt omnino veteris interpretis lectio, χριστόνομος. Et paulo ante, ἀξιεπίτακτος, quæ jam monita Armachano.

Ἐπέτυχον ἰδεῖν ὑμῶν τὰ ἀξιόθεα πρόσωπα] Mos loquendi impoſuit viris doctiſſimis, ut locum hunc immutatum irent. Et certe quis eſt, qui ex his verbis non colligat, Ignatium Romæ fuiſſe, cum iſta ſcriberet? Atqui Smyrnæ hæc ſunt exarata, ut ex tota epiſtola conſtat; non tantum ex fine. Quod eo magis dico, nequis putet, epilogum eſſe ſpurium. Ait autem Ignatius, ſeſe precibus ſuis à Deo impetraſſe, ut Chriſtianos illos, qui Romæ erant, aliquando videat. Ἰδεῖν enim non hic eſt ἀορ. β. ſed μέλλ. β. quod non attenderunt tam veteres, quam recentes interpretes. Ἐπέτυχον autem vertit vetus tralator, *attigi*: nimirum quod ſcopum attingere proprie hoc vocabulum ſignificet. Sed quis ſic loquentem hic intelligat? Rectius alter eo recentior interpres, & ipſe tamen vetus, reddidit, *merui*; & ita ubique. Non defuere tamen viri docti, qui hanc verbi ejus interpretationem, tanquam ineptam, exploſerint. Quod forſan illis non excidiſſet, ſi ſciviſſent, mereri non tantum ſignificare ἀξιοῦσθαι, ſed & τυγχάνειν. Plinius junior: *Sequi enim gloria, non appeti, debet: nec ſi caſu aliquo non ſequatur, idcirco quod gloriam non meruit, minus pulchrum eſt.* Paſſim hoc verbi ita ſumitur. Sed &, quod ſequitur, male reddidit interpres, ἀξιόθεα πρόσωπα, *dignas viſione facies*. Neque enim Græcum eſt, ἀξιόθεος, pro ἀξιοθέατος. Et alibi apud Ignatium occurrit ἀξιόθεος, pro eo, qui dignus eſt, ut Deo fruatur. Paulo poſt, ὡς καὶ πλέον &c. legi oportere, veriſſimum eſt.

Προφάσει φιλίας σαρκίνης] Vbique ſequor libentiſſime vete-

rem verſionem. Cum itaque in ea hæc verba non compareant, uti neque in Metaphraſte; facileque abeſſe poſſint citra detrimentum ſententiæ; omnino adjecta eſſe arbitror à Pſeudoignatio.

Ἵν' ἐν ἀγάπῃ χορὸς γενόμενοι, ᾄσητε τῷ πατρὶ] Veteres Chriſtiani carmen canebant in laudem martyrum, qui feliciter certamen ſuum conſummaſſent. Sed non id voluit hic Ignatius. Quamvis enim martyrum memoriæ ingenti laudum commemoratione etiam in primitiva Eccleſia celebrarentur: non tamen ſanctitas Ignatii patiebatur, ut tale quid à Romanis poſtularet. Quam ab omni laude, & præconio ſui, alienus fuerit, pluribus in locis ſatis oſtendit. Illud vero rogat, ut concorditer canant Deo, gratiaſque illi agant, quod dignus habitus ſit, qui martyrii beneficio adficeretur. Verba autem ſequentia, quibus id petit, ita emaculanda ſunt; ὅτι τὸν ἐπίσκοπον Συρίας κατηξίωσεν ὁ θεὸς εὑρεθῆναι εἰς δύσιν ἀπὸ ἀνατολῆς μεταπεμψάμενος· καλὸν δῦναι ἀπὸ κόσμου εἰς θεὸν, ἵνα εἰς αὐτὸν ἀνατείλω.

Οὐδέποτε ἐβασκάνατε οὐδενί] Vertit vetus interpres; *nunquam invidiſtis in aliquo.* Vnde conjicio, ipſum legiſſe, ἐν οὐδενί. Et id puto verum eſſe. Alibi autem de hoc loquendi genere diximus.

Οὐδὲν φαινόμενον αἰώνιον] Hæc omnia, more ſuo, reformavit Interpolator, partim verbis Apoſtoli ex epiſtola ad Corinthios petitis, partim ſuis. Sed & Simeon ille Metaphraſtes, & hic, & ubique, magis metaphraſten agit, quam exſcriptorem fidum. Omnino ita ſcripſerat Ignatius; οὐδὲν φαινόμενον ἀγαθόν. ὁ γὰρ θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν πατρὶ ὢν μᾶλλον φαίνεται· οὐ πεισμονῆς τὸ ἔργον, ἀλλὰ μεγέθους ἐστὶν ὁ χριστιανὸς, μάλιστα ὅταν μισῆται ὑπὸ κόσμου. Γράφω πάσαις ταῖς ἐκκλ. Niſi vetus verſio hic nos juvaret, quis illa ex ingenio emendare poſſet?

Μὴ εὔ-

Μὴ εὔνοια ἄκαιρος γένηθέ μοι] Interpres in ſuo codice videtur reperiſſe ὁμόνοια. Magis tamen probo hanc lectionem; quam & Logothetes confirmat.

Ἵνα μὴ κοιμηθεὶς βαρύς τινι εὑρεθήσομαι] Petit ſanctiſſimus martyr, ut totus à feris devoretur, & nihil quicquam membrorum ejus relinquatur, ne aliis Chriſtianis oneri eſſent, & ſumtui ejus reliquiæ, ſive illas ſepelire, ſive alio vellent tranſportare. Et hic verus eſt ſenſus iſtorum verborum; quæ aliter, neque poſſunt, neque debent explicari.

Ἐγὼ δὲ ἐλάχιστος] Aliter hæc inquinavit Pſeudoignatius; aliter Logothetes. Ita ſcripſerat Ignatius; Ἐκεῖνοι ἀπόστολοι Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐγὼ δὲ κατάκριτος. ἐκεῖνοι ἐλεύθεροι, ἐγὼ δὲ μέχρι νῦν δοῦλος· ἀλλὰ ἐὰν πάθω, ἀπελεύθερος γενήσομαι Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀναστήσομαι ἐλεύθερος. καὶ νῦν μανθάνω δεδεμένος μηδὲν ἐπιθυμεῖν. Ἀπὸ Συρίας &c. Scio, ab aliquibus me reprehenſum iri, quod tantum veteri huic tribuam interpreti, ut, ejus autoritate, inſercirem particulam iſtam, καὶ, ante νῦν; quæ melius abeſſet, cum ſenſum potius impediat, quam juvet. Illis ego reſpondeo, eos parum forſan eſſe verſatos in ſacris libris, vel, ſi eos pervolverint, non adtendiſſe ad iſtas minutias. Vtique enim deprehendiſſent, ſexcentis in locis eam particulam conjunctivam redundare, & ſuperfluam eſſe. Neque id in ſacris modo, ſed etiam profanis auctoribus, paſſim eſt obſervare.

Ἃ καὶ εὔχομαι σύντομά μοι εὑρεθῆναι] Exſtant hæc verba apud Euſebium, eodem, atque hic leguntur, modo. Alii ex veteribus ea omiſerunt. Et certe, quem non ea lectio offendat? An veriſimile eſt Ignatium idem bis dicere, & quidem verbis prope iiſdem? aut voces illas σύντομα, & συντόμως, ita continenter velle ſociare? Tum autem quis illud loquendi genus probaverit, ut ſiquis invitet feras, quo cito in ipſum irruant, inquiat; εὔχομαι θηρία σύντομά μοι εὑρεθῆναι? Quod ſi

quis

quis aliter interpretetur, & de brevitate ſupplicii hæc accipiat, eædem manent difficultates. Imo, eorum error, qui ita hunc locum interpretati ſunt, eo gravior eſt, quam iſtorum, quos diximus; quod videantur neſciviſſe, pro magnitudine, & diuturnitate tormentorum, creſcere quoque merita, & gloriam Martyrum. Proinde viderint, quam hic puſillanimitatem fortiſſimo adfingere martyri voluerint. Fidenter itaque reſcribe; Ὀναίμην τῶν θηρίων τῶν ἐμοὶ ἑτοίμων. ἃ καὶ εὔχομαι σύντονά μοι εὑρεθῆναι· ἃ καὶ κολακεύσω συντόμως με καταφαγεῖν. Longe jam alius ſenſus. Hic enim efferatam ferarum rabiem in ſe concitari expoſtulat. Voce σύντονος & alibi in ea ſignificatione utitur.

Ἀνατομαί, διαιρέσεις] Dele hæc vocabula, quæ ab interpolatore adjecta ſunt. Paulo poſt lege ex Euſebio, & veteri interprete, ἀλησμοί: & deinceps, ex eodem; καὶ κολάσεις τοῦ διαβόλου εἰς ἐμὲ ἐρχέσθωσαν. Vetus tamen interpres in ſuo codice legit; κακαὶ κολάσεις. Cætera vero, ut Euſebius, & alii.

Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος, ἐὰν τὸν κόσμον] Inquinatiſſimus eſt totus hic locus. Proculdubio ſcripſerat Ignatius: Ἀγαθόν ἐμοὶ ἀποθανεῖν διὰ Ἰησοῦν Χριστόν, ἢ βασιλεύειν τῶν περάτων τῆς γῆς. ἐκεῖνον ζητῶ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα· ἐκεῖνον θέλω τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀναστάντα· αὐτὸς κέρδος ἐμοὶ παράκειται· συγγνῶτέ μοι ἀδελφοί, μὴ ἐμποδίσητέ μοι ζῆν· τοῦ θεοῦ θέλοντα εἶναι διὰ κόσμου μὴ χωρίσησθε, μήτε δι᾽ ὕλης ἐξαπατᾶσθε· ἄφετέ με καθαρὸν φῶς λαμβάνειν. ἐκεῖ παραγενόμενος ἄνθρωπος θεοῦ ἔσομαι· ἐάσατέ με μιμητὴν εἶναι πάθους τοῦ θεοῦ μου. Quid non licuiſſe ſibi putant Græculi illi, qui ita nobis Ignatium interpolarunt?

Μᾶλλον ἐμοὶ γίνεσθε] Interpres legit; μηδεὶς οὖν τῶν παρόντων ὑμῶν βοηθείτω. αὐτοὶ μᾶλλον ἐμοὶ γίνεσθε, τουτέστι, τοῦ θεοῦ. Malim tamen αὐτοῦ legere, & ad priora referre. Ἐμοὶ autem hic eſt πληθυντικὸν ab ἐμός. Nihil itaque mutandum.

Ὁ ἐμὸς ἔρως ἐσταύρωται, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοί] Quemadmodum gem-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

gemmæ, margaritæque, quantumvis per ſe illuſtres, plus tamen ſplendoris accipiunt, & viciſſim reddunt, ubi virginis dependent collo: ita quoque elegantiſſimum iſtud ſymbolum mirum quantum auxit pretium ſuum, poſtquam eo uſa eſt illa Bataviæ noſtræ Veſtalis, illa inquam omnium ſui ſexus doctiſſima, perfectiſſimaque. In qua perficienda, an ars, an vero natura, plus operæ poſuerit, neſcio; illud certo ſcio, & hanc, & iſtam, in ulla exornanda mortali, ſi ita loqui liceat, de ea cujus immortale decus eſt, & gloria, nunquam ita certatim concurriſſe. Nam neque ars tale quid unquam perpolivit, neque illa univerſi mater in ſtudiorum artiumque cinno, talem unquam edidit partum. Si enim edidiſſet, diu jam effœta ſimilem parere nequiiſſet. Ne autem pulcherrimam iſtam ſententiam ibi ſolum puram, & intaminatam, legere poſſis, ubi caſtiſſima, & artificioſiſſima manu ejus chartam decoratam videris, ſed & hic, id eſt ſuo in loco; apage omnes iſtas ſordes, quæ ab improba Pſeudoignatii manu acceſſere, & ſic reſcribe; ὁ ἐμὸς ἔρως ἐσταύρωται, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοὶ πῦρ φιλοῦν τι ὕδωρ. ζῶν δὲ, καὶ λαλοῦν, ἐν ἐμοὶ, ἔσωθέν μοι λέγει, δεῦρο πρὸς τὸν πατέρα. Ignis ille, qui in me eſt, inquit, non amat aquam, non amat refrigerium. Id enim hoc loco ſignificat ὕδωρ.

Δι' ὀλίγων γραμμάτων αἰτοῦμαι ὑμᾶς] Proculdubio ſcripſit Ignatius, παρακαλῶ ὑμᾶς. Semper enim hoc verbum interpres reddidit, *deprecor*; id eſt, valde precor; quomodo optimi autores eo verbo utuntur. Catullus,

> *Quo ſigno? quaſi non totidem mox deprecor illi*
> *Aſſidue.*

Ita enim hoc vocabulum ibi accipiunt viri ſummi. Gellium vero reprehendunt, quod id verbum valere dixerit, *deteſtor, execror, abominor.* Sed ipſi falluntur; nec viderunt acumen epigrammatis, quoniam veram neſcivere lectionem. Ita enim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

emendandum illud erat, uti id exſtat in codice Mediolanenſi, omnium, quotquot exſtant, optimo & antiquiſſimo.

Lesbia mi dicit ſemper male, nec tacet unquam
De me: Lesbia me, diſpeream, niſi amet.
Quo ſigno? quia ſunt totidem mea. Deprecor illam
Aſſidue: verum diſpeream, niſi amo.

Quia ſunt totidem mea maledicta. Neque dubito, quin etiam in melioribus Gellii codicibus ita ſcriptum inveniatur. Et ut non foret, tamen veriſſima manet hæc lectio.

Præcipua monui, non tamen omnia. Siquidem ne in ſingulis longior forem, rectius me facturum exiſtimavi, ſi integram hic epiſtolam ſubjungerem, qualis erat priuſquam ab ullo interpolatore depravaretur.

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ.

Ἰγνάτιος, ὁ καὶ Θεοφόρος, τῇ ἠλεημένῃ ἐν μεγαλειότητι Πατρὸς ὑψίστου, καὶ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ υἱοῦ, ἐκκλησίᾳ ἠγιασμένῃ, καὶ πεφωτισμένῃ, ἐν θελήματι τοῦ θελήσαντος τὰ πάντα, ἅ ἐστι κατὰ ἀγάπην Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ θεοῦ ἡμῶν, ἥτις προκάθηται ἐν τόπῳ χωρίου Ῥωμαίων, ἀξιόθεος, ἀξιοπρεπὴς, ἀξιομακάριστος, ἀξιέπαινος, ἀξιεπίτακτος, ἀξίαγνος, καὶ προκαθημένη τῆς ἀγάπης, χριστονόμος, πατρώνυμος, ἣν καὶ ἀσπάζομαι ἐν ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ πατρὸς κατὰ σάρκα, καὶ πνεῦμα ἡνωμένοις ἐν πάσῃ ἐντολῇ αὐτοῦ πεπληρωμένοις πάσης χάριτος θεοῦ ἀδιακρίτως, καὶ ἀποδιϋλισμένοις ἀπὸ παντὸς ἀλλοτρίου χρώματος, πλεῖστα ἐν τῷ κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ θεῷ ἡμῶν, ἀμώμως χαίρειν.

Ἐπευξάμενος τῷ θεῷ, ἐπέτυχον ἰδεῖν ὑμῶν τὰ ἀξιόθεα πρόσω-
πα, ὡς καὶ πλέον ᾐτούμην λαβεῖν. δεδεμένος γὰρ ἐν Χριστῷ
Ἰησοῦ, ἐλπίζω ὑμᾶς ἀσπάσασθαι, ἐάνπερ θέλημα ᾖ, τοῦ ἀξιω-
θῆναί με εἰς τέλος εἶναι. ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴ εὐοικονόμητός ἐστιν, ἐάν περ
χάριτος ἐπιτύχω, εἰς τὸ τὸν κλῆρον μου εἰς πέρας ἀνεμποδίστως ἀπο-
λαβεῖν. φοβοῦμαι γὰρ τὴν ἀγάπην ὑμῶν, μὴ αὐτή με ἀδικήσῃ.
ὑμῖν γὰρ εὐχερές ἐστιν, ὃ θέλετε ποιῆσαι. ἐμοὶ δὲ δυσκολόν ἐστι τοῦ θεοῦ
ἐπιτυχεῖν, ἐάν περ ὑμεῖς μὴ φείσησθε μου. Οὐ θέλω γὰρ ὑμᾶς ἀν-
θρωπαρεσκῆσαι, ἀλλὰ Θεῷ ἀρέσαι, ὥσπερ καὶ ἀρέσκετε· οὔτε γὰρ
ἐγὼ ἕξω ποτὲ καιρὸν τοιοῦτον, θεοῦ ἐπιτυχεῖν· οὔτε ὑμεῖς, ἐὰν σιωπή-
σητε, κρείττονι ἔργῳ ἔχετε ἐπιγραφῆναι· ἐάν τε γὰρ σιωπήσητε ἀπ'
ἐμοῦ, ἐγὼ γενήσομαι Θεοῦ. ἐὰν δὲ ἐρασθῆτε τῆς σαρκός μου, πάλιν εἰμὶ
* φωνή. πλεῖον δέ μοι μὴ παρέχεσθε τοῦ σπονδισθῆναι Θεῷ, ὡς ἔτι θυ- * ἄλλ. τρέχων.
σιαστήριον ἕτοιμόν ἐστιν· ἵνα ἐν ἀγάπῃ χορὸς γενόμενοι, ᾄσητε τῷ πα-
τρὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. ὅτι τὸν ἐπίσκοπον Συρίας κατηξίωσεν ὁ θεὸς εὑ-
ρεθῆναι, εἰς δύσιν ἀπὸ ἀνατολῆς μεταπεμψάμενος, καλὸν δῦσαι
ἀπὸ κόσμου εἰς θεὸν, ἵνα εἰς αὐτὸν ἀνατείλω.

Οὐδέποτε ἐβασκάνατε ἐν οὐδενί. ἄλλους ἐδιδάξατε· ἐγὼ δὲ θέλω,
ἵνα κἀκεῖνα βέβαια ᾖ, ἃ μαθητεύοντες ἐντέλλεσθε. μόνον δύναμιν
αἰτεῖσθε μοι ἔσωθέν τε καὶ ἔξωθεν, ἵνα μὴ μόνον λέγω, ἀλλὰ καὶ θέλω,
ὅπως μὴ μόνον λέγωμαι χριστιανὸς, ἀλλὰ καὶ εὑρεθῶ. ἐὰν γὰρ εὑρε-
θῶ, καὶ λέγεσθαι δύνωμαι, καὶ τότε πιστὸς εἶναι, ὅταν κόσμῳ μὴ
φαίνωμαι. οὐδὲν φαινόμενον ἀγαθὸν· ὁ γὰρ θεὸς ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς
ἐν πατρὶ ὢν μᾶλλον φαίνεται. οὐ πεισμονῆς τὸ ἔργον, ἀλλὰ μεγέθους
ἐστὶν ὁ χριστιανὸς, μάλιστα ὅταν μισῆται ὑπὸ κόσμου. γράφω πάσαις
ταῖς ἐκκλησίαις, καὶ ἐντέλλομαι πᾶσιν, ὅτι ἐγὼ ἑκὼν ὑπὲρ Θεοῦ ἀπο-
θνήσκω, ἐάν περ ὑμεῖς μὴ κωλύσητε. Παρακαλῶ ὑμᾶς, μὴ εὔνοια

ἄκαιρος γένεσθέ μοι. ἄφετέ με θηρίων εἶναι βρῶμα, δι᾽ ὧν ἐστὶ Θεοῦ ἐπιτυχεῖν. σῖτός εἰμι τοῦ θεοῦ, καὶ δι᾽ ὀδόντων θηρίων ἀλήθομαι, ἵνα καθαρὸς ἄρτος θεοῦ εὑρεθῶ. μᾶλλον κολακεύσατε τὰ θηρία, ἵνα μοι τάφος γένωνται, καὶ μηδὲν καταλείπωσι τῶν τοῦ σώματός μου, ἵνα μὴ κοιμηθεὶς βαρύς τινι εὑρεθήσομαι· τότε δὲ ἔσομαι μαθητὴς ἀληθὴς Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅτε οὐδὲ τὸ σῶμά μου ὁ κόσμος ὄψεται. Λιτανεύσατε τὸν κύριον ὑπὲρ ἐμοῦ, ἵνα διὰ τῶν ὀργάνων τούτων θεῷ θυσία εὑρεθῶ· οὐχ ὡς Πέτρος καὶ Παῦλος, διατάσσομαι ὑμῖν· ἐκεῖνοι ἀπόστολοι, ἐγὼ δὲ κατάκριτος· ἐκεῖνοι ἐλεύθεροι, ἐγὼ δὲ μέχρι νῦν δοῦλος· ἀλλὰ ἐὰν πάθω, ἀπελεύθερος γενήσομαι Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀναστήσομαι ἐλεύθερος· καὶ νῦν μανθάνω, δεδεμένος, μηδὲν ἐπιθυμεῖν.

Ἀπὸ Συρίας μέχρι Ῥώμης θηριομαχῶ, διὰ γῆς καὶ θαλάσσης, νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἐνδεδεμένος δέκα λεοπάρδοις (ὅ ἐστι στρατιωτικὸν τάγμα) οἳ καὶ εὐεργετούμενοι χείρους γίνονται. ἐν δὲ τοῖς ἀδικήμασιν αὐτῶν, μᾶλλον μαθητεύομαι, ἀλλ᾽ οὐ παρὰ τοῦτο δεδικαίωμαι. Ὀναίμην τῶν θηρίων, τῶν ἐμοὶ ἑτοίμων· ἃ καὶ εὔχομαι σύντομά μοι εὑρεθῆναι· ἃ καὶ κολακεύσω, συντόμως με καταφαγεῖν, οὐχ ὥσπερ τινῶν δειλαινόμενα οὐχ ἥψαντο· κἂν αὐτὰ δὲ ἄκοντα μὴ θέλῃ, ἐγὼ προσβιάσομαι. Συγγνώμην μοι ἔχετε· τί μοι συμφέρει, ἐγὼ γινώσκω· νῦν ἄρχομαι μαθητὴς εἶναι, μηδέν με ζηλῶσαι τῶν ὁρατῶν, καὶ ἀοράτων, ἵνα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτύχω. πῦρ, καὶ σταυρὸς, θηρίων τε συστάσεις, σκορπισμοὶ ὀστέων, συγκοπαὶ μελῶν, ἀλεσμοὶ ὅλου τοῦ σώματος, κολάσεις τοῦ διαβόλου, ἐπ᾽ ἐμὲ ἐρχέσθωσαν, μόνον, ἵνα Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιτύχω.

Οὐδέν με ὠφελήσει τὰ πέρατα τοῦ κόσμου, οὐδὲ αἱ βασιλεῖαι τοῦ αἰῶνος τούτου. ἀγαθὸν ἐμοὶ ἀποθανεῖν διὰ Ἰησοῦν Χριστὸν, ἢ βασιλεύειν ὑπὲρ τῶν περάτων τῆς γῆς. ἐκεῖνον ζητῶ τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀποθανόντα· ἐκεῖνον θέλω τὸν ὑπὲρ ἡμῶν ἀναστάντα· αὐτὸς κέρδος ἐμοὶ παράκειται.

κειται. συγγνῶτέ μοι ἀδελφοί, μὴ ἐμποδίσητέ μοι ζῆν· τοῦ θεοῦ θέλοντα εἶναι, διὰ κόσμου μὴ χωρίσηθε, μήτε δι᾽ ὕλης ἐξαπατᾶσθε. ἄφετέ με καθαρὸν φῶς λαμβάνειν. ἐκεῖ παραγενόμενος ἄνθρωπος θεοῦ ἔσομαι. ἐάσατέ με μιμητὴν εἶναι πάθους τοῦ θεοῦ μου. εἴ τις αὐτὸν ἐν ἑαυτῷ ἔχει, νοησάτω ὃ θέλω, καὶ συμπαθείτω μοι, εἰδὼς τὰ συνέχοντά με.

Ὁ ἄρχων τοῦ αἰῶνος τούτου διαρπάσαι με βούλεται, καὶ τὴν εἰς τὸν θεὸν μου γνώμην διαφθεῖραι. μηδεὶς οὖν τῶν παρόντων ὑμῶν βοηθείτω αὐτῷ. μᾶλλον ἐμοὶ γίνεσθε, τουτ᾽ ἔστι τοῦ θεοῦ. μὴ λαλῆτε Ἰησοῦν Χριστὸν, κόσμον δὲ ἐπιθυμεῖτε. βασκανία ἐν ὑμῖν μὴ κατοικείτω. μηδ᾽ ἂν ἐγὼ ὑμᾶς παρὼν παρακαλῶ, πιστεύειν ἐμοί. τούτοις δὲ μᾶλλον πιστεύσατε, οἷς γράφω ὑμῖν· ζῶν γὰρ γράφω ὑμῖν ἐρῶν τοῦ ἀποθανεῖν. ὁ ἐμὸς ἔρως ἐσταύρωται, καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοὶ πῦρ φιλοῦν τι ὕδωρ, ζῶν δὲ καὶ λαλῶν ἐν ἐμοί, ἔσωθέν μοι λέγει, Δεῦρο πρὸς τὸν πατέρα. οὐχ ἥδομαι τροφῇ φθορᾶς, οὐδὲ ἡδοναῖς τοῦ βίου τούτου· ἄρτον τοῦ θεοῦ θέλω, ὅ ἐστι σὰρξ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἐκ σπέρματος Δαβίδ· καὶ πόμα θέλω τὸ αἷμα αὐτοῦ, ὅ ἐστιν ἀγάπη ἄφθαρτος.

Οὐκ ἔτι θέλω κατὰ ἀνθρώπους ζῆν· τοῦτο δὲ ἔσται, ἐὰν ὑμεῖς θέλητε. θελήσατε οὖν ἵνα καὶ ὑμεῖς θεληθῆτε. Δι᾽ ὀλίγων γραμμάτων παρακαλῶ ὑμᾶς, πιστεύσατέ μοι. Ἰησοῦς δὲ Χριστὸς φανερώσει ὑμῖν ταῦτα, ὅτι ἀληθῶς λέγω· ἀψευδὲς στόμα ἐν ᾧ ὁ πατὴρ ἀληθῶς ἐλάλησε. αἰτήσασθε περὶ ἐμοῦ ἵνα ἐπιτύχω· οὐ κατὰ σάρκα ὑμῖν ἔγραψα, ἀλλὰ κατὰ γνώμην θεοῦ. ἐὰν πάθω, ἠγαπήσατε· ἐὰν ἀποδοκιμασθῶ, ἐμισήσατε.

Μνημονεύετε ἐν τῇ προσευχῇ ὑμῶν τῆς ἐν Συρίᾳ ἐκκλησίας. ἥτις ἀντὶ ἐμοῦ ποιμένι τῷ θεῷ κέχρηται· αὐτὸς Ἰησοῦς Χριστὸς ἐπισκοπήσει, καὶ ἡ ὑμῶν ἀγάπη. ἐγὼ δὲ καὶ αἰσχύνομαι ἐξ αὐτῶν λέγεσθαι. οὐ γάρ εἰμι

ἄξιος, ὢν ἔσχατος αὐτῶν καὶ ἔκτρωμα· ἀλλ' ἠλέημαί τις εἶναι, ἐὰν θεοῦ ἐπιτύχω. Ἀσπάζεται ὑμᾶς τὸ ἐμὸν πνεῦμα, καὶ ἡ ἀγάπη τῶν ἐκκλησιῶν τῶν δεξαμένων με εἰς ὄνομα Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὐχ ὡς παροδεύοντα· καὶ γὰρ αἱ μὴ προσήκουσαί μοι, ἐν τῇ ὁδῷ τῇ κατὰ σάρκα, κατὰ πόλιν με προῆγον.

Γράφω δὲ ὑμῖν ταῦτα ἀπὸ Σμύρνης, διὰ Ἐφεσίων τῶν ἀξιομακαρίστων· ἔστι δὲ καὶ ἅμα ἐμοὶ σὺν ἄλλοις πολλοῖς καὶ Κρόκος, τὸ ποθητὸν ὄνομα περὶ τῶν προσελθόντων ἀπὸ Συρίας εἰς Ῥώμην εἰς δόξαν θεοῦ· πιστεύω ὑμᾶς ἐπεγνωκέναι· οἷς καὶ δηλώσετε, ἐγγύς με ὄντα· πάντες γὰρ εἰσὶν ἄξιοι θεοῦ, καὶ ὑμῶν· οὓς πρέπον ἐστὶν ὑμῖν κατὰ πάντα ἀναπαῦσαι. Ἔγραψα δὲ ὑμῖν ταῦτα, τῇ πρὸ ἐννέα καλανδῶν Σεπτεμβρίου. Ἔρρωσθε εἰς τέλος, ἐν ὑπομονῇ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

IN EPISTOLAM MARIÆ CASTABALITIDIS AD IGNATIVM.

QVamvis hæc epiſtola ſit commentitia, non tamen indignam judicavi, quæ lucem videret: tum quod hactenus eſſet inedita, tum ut fucus interpolatoris in eo etiam adpareret, quod ex hac epiſtola petierit, quæ illi ad Magneſios inferciret. Sed & hinc dilucet, quid illis præbuerit occaſionem errandi, qui arbitrati ſunt, Mariam Deiparam Ignatio ſcripſiſſe, & illum viciſſim Mariæ. Proculdubio enim verum eſt, homines iſtos, cum inaudiiſſent aliquid de hac epiſtola, putaviſſe eam eſſe Mariæ Virginis, inde vero arripuiſ-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

arripuiſſe occaſionem fingendi & aliam; quia hæc, quam damus, ad iſtorum manus non perveniſſet. Atqui nunc adparet, quam falſi iſti fuerint, cum non Hebræa, ſed Ciliſſa fuerit hæc mulier; ſi tamen unquam talis fuerit, cujus nemo veterum, quod ſciam, meminerit. Ita autem feceramus titulum, ductu potiſſimum magni Caſauboni; cujus iſtam conjecturam fuiſſe, aliquando ex Rev. Armachano intellexi. Ille enim pro eo, quod eſt in vulgatis Κασοβολίτην, legebat, Καςαβαλῖτιν, à Caſtabalis, nota ſatis Ciliciæ urbe. Florentinus liber exhibebat, Ἰγνατίῳ Μαρία ἐκ Κασοβήλων. Veteres autem interpretes quidam habent, *Chaſſaobolorum*, vel *Chaſabolorum*. Putet forſan aliquis, hujus loci meminiſſe Heſychium ex Æſchylo, Κασωλάβα οἱ μὲν πόλις, οἱ δὲ κώμη. Facile enim corrigi poſſit, Κασωβάλα. Nihil tamen auſim affirmare. Et quis ſane aliquid certi poſſit ſtatuere de illis urbium adpellationibus, quibus non additur locus, ubi ſitæ ſint? Quam ſolemne iſtud ſit Grammaticis, ut nominibus propriis virorum, mulierum, urbium & regionum, nihil aliud addant, quam, ὄνομα κύριον, ὄνομα ἔθνους, ὄνομα πόλεως, & ſimilia, nemini ignotum eſt. Ideoque plurimum eos falli puto, qui ſimilitudine talium vocabulorum adducti, aliquid de illis certi decernere ſatagunt. Sed neque Caſſipolis Plinii, quam in Cilicia recenſet, locum hic habere poteſt. Auſim ego contendere, vocabulum iſtud non recte ſeſe habere. In omnibus ſcriptis codicibus legitur *Caſſiponis*, unde Hermolaus finxit id, quod in vulgatis paſſim adparet. At quam bene, alibi videbimus. Aut itaque vera eſt lectio Caſauboniana, aut hic reſcribendum, Μαρία ἐκ Καταβόλων. Nec ab eo multum abeunt veteres quidam interpretes, qui *Chaſabolorum* habent, pro *Catabolorum*. Catabolum autem oppidum ſtatuunt omnes prope Alexandriam κατ' Ἴσσον, ſive Alexandriam Scabroſam: id enim verum eſſe ejus loci nomen, alias oſtendam.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

dam. Memoratur hoc oppidum Antonino, Itinerario Hieroſolymitano, Tabulis Peutingeri, Geographo veteri Anonymo. Inde ἐθνικὸν *Catabolenſis*. Κατάβολα autem Græcis dicuntur ἐπίνεια, navium ſtationes, & emporia. Inde quoque κατάβολος, pro ἔμπορος.

Πάντες τε σοι δεχόμεθα] Malim legere, πάντοτέ σοι δεχόμεθα, uti fuit in codice interpretis. In eo hæc verba erant ſegregata ab epigraphe, ad quam neceſſario pertinent.

Κατὰ τὰς περὶ αὐτοῦ ὑπ' αὐτοῦ προρρηθείσας φωνάς] Non poteſt conſiſtere hæc lectio; quamvis & illam vetus interpres ſit ſecutus. Lego; κατὰ τὰς περὶ αὐτοῦ προρρηθείσας φωνὰς παρὰ τοῦ τῶν προφητῶν χοροῦ.

Μάρειν τὸν ἑταῖρον ὑμῶν, ἐπίσκοπον τῆς Ἡμελάπης Νέας πόλεως] Cum ita quoq; ſit in tralatoris codice, adparet, vulnus iſtud non heri, aut nuper, eſſe inflictum. Quis vero non videat, lectionem hanc eſſe abſurdiſſimam? Quis ſimile unquam urbis nomen audivit, atque illud Hemelapes Neapoleos? Scribe, Μάρειν τὸν ἑταῖρον ἡμῶν ἐπίσκοπον τῆς ἡμεδαπῆς Νέας πόλεως. Nihil certius. Neapoleos in Cilicia meminit Geographus quidam Ravennas, quem habemus MSS. Is eam ponit ad Celenderin. Sed cum hæc longius abſit ab Catabolo, ſive etiam, ſi mavelis, â Caſtabala, verius omnino eſſe puto, Neapolin τὴν πρὸς τῷ Ζαρβῷ eſſe illam, quæ Ptolomæo eſt Καισάρεια πρὸς Ἀναζάρβῳ. Zarbus enim, & Anazarbus, idem plane eſt. Nam &, qui conditor civitatis eſt Anazarbus, ab aliis Zarbus appellatur.

Ὃς ὁδηγήσει τὸν λαὸν τοῦτον] Lege ὁδηγήσῃ. Poſtea pro eo, quod ſequitur, τὴν πρεσβύτην Ἠλεὶ, vetus interpres legit, τὸν πρεσβύτερον.

Ἔκρινεν ὠμογέροντας τινάς] Ridicule vertit interpres, *crudeles ſenes*, pro *crudos*. Ὠμογέροντας autem, ſive crudos ſenes, accipi pro illis, qui viridi utuntur ſenecta, ſatis notum verſu

Virgi-

Virgiliano, Tales Græci vocant τοὺς μήπω πεπαυθέντας τῷ γήρᾳ, ἀλλ᾽ ἄρτι παραλλάξαντας τὴν ἀκμάζοντα ἡλικίαν. Nec tantum ita appellantur, qui nuper τὴν ἀκμάζοντα ſupergreſſi ſunt; ſed etiam iſti, quibus, in ſuprema licet ſenectute verſentur, ſuperſint tamen vigor, ac vires. Ita intelligendum illud Senecæ, *durus ſenior navita crudus*. Sæpius tamen in altera ſignificatione accipitur, de eo quod recens eſt: uti cum dicimus, *crudum vulnus*, pro eo, quod noviter inflictum eſt. Et in Anthologia inedita Salmaſiana quidam, cujus capilli recenter incanuerant, ad puellam ait,

Βόστρυχον ὠμογέροντα τί μέμφεαι ———

Sed & Martiali vox illa reddenda eſt; cujus epigramma ita ex optimis codicibus refingendum eſt:

Hædina tibi pelle contegenti
Nudæ tempora verticemque calvæ:
Feſtivè tibi, Phœbe, dixit ille,
Crudum qui caput eſſe calceatum.

Id eſt, feſtive dixit ille, qui dixit, caput tuum recenter factum calvum, eſſe calceatum. Sexcentis in locis ſubintelligitur *dixit, inquit*; uti quoque apud Græcos, τὸ φασί; etiam apud elegantiſſimos autores. Si qui tamen ita molliculi ſint, & delicati, ut talia in Martiale ferre non poſſint, ii Martialem, non me reprehendant, qui veterem illi lectionem reſtituo. Verum non in eo, ſed in eorum auribus eſt vitium.

• Ἰωσίας ἦν ὁ Θεοφιλὴς ἄναρθρα σχεδὸν ἔτι φθεγγόμενος] Bene ad hunc locum notavit Vir ſummus D. Blondellus, annos natum fuiſſe XXVI: anno nimirum Regni, XVIII, qui cum ætatis XXVI concurrebat. Paulo poſt lege, βωμοὺς τε αὐτῶν ἀναστρέφει. Sed hæc hactenus. Tædium enim obreperet, ſi ulterius in quiſquiliis iſtis excutiendis tempus perderem. Et tamen illas qualeſcunque multo meliores reddidimus ope codicis Florentini. Quod ſiquis ſequentem epiſtolam ad Mariam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

riam Catabolenſem , & illam ad Tarſenſes , cum vulgatis contulerit, verum eſſe fatebitur. Te itaque rogo, amice lector, ut pro benignitate tua, excuſatum me habeas , ſi non omnia ſuſtulerim, quæ te offendere poterunt. Neque in bonis, neque in malis, prolixus eſſe ſtudeo. Illud tædioſum ; alterum vero perquam difficile eſt. Quod ſi aliis eo fuerit major laus, quo attulerint plura, & meliora : in me tanto erit levius crimen, quanto in nugis meis fuero brevior.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

AD
BARNABAM
QVÆDAM
NOTÆ.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

NOTÆ

AD BARNABÆ APOSTOLI EPISTOLAM CATHOLICAM.

ALiquot jam ſunt anni, quod hanc Barnabæ epiſtolam, quam ab incomparabili Salmaſio acceperam, in lucem emittere decreveram. Sed iter meum obſtitit, quominus inſtitutum illud tum temporis perficere licuerit. Dum verò Angliam luſtro, alia ſeſe obtulit occaſio, qua ſcriptum illud, quod jam diu lucem merebatur, tandem aliquando divulgaretur. Parabat tum novam Ignatii editionem Reverendiſſimus Hiberniæ Primas VSSERIVS ARMACHANVS. Illi itaque poſtulanti, & offerenti, ut una cum Ignatianis hæc quoque Barnabæ excuderetur epiſtola, non tantum libenter id conceſſi, ſed etiam maximopere gaviſus ſum, in illas manus incidere antiquiſſimum iſtud monumentum, à quibus immenſum quantum ſplendoris mutuare ſibi poſſet. Et niſi ingens iſtoc incendium, quod non exiguam partem urbis Oxonienſis vaſtavit, omnia quoque exemplaria abſumſiſſet; pulcherrimam ejus auctoris editionem jamdiu habuiſſemus. Non defuere tamen in Gallia viri docti, qui indignum putabant, ſcriptum hoc diutius in tenebris latitate. Itaque nuper Claudius Menardus, monachus ordinis Sancti Mauri, novam nobis editionem adornavit. Quin plurimum hoc nomine meritus ſit de publico; nemo eſt, qui infitias iverit. Plus tamen meruiſſet, ſi contigiſſet illi, plura videre exemplaria. Cum enim tota illa editio ex vno promanarit codice: fieri aliter non potuit, quin inemendatiſſima prodiret. Mihi, licet non uſque adeo fortuna faverit, ut quiſquam in-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

videre debeat: ea tamen contigit felicitas, ut tribus in hoc corrigendo uſus ſim MSS. Primum mihi Florentiæ ſuppeditavit Bibliotheca Medicea. Altera duo Bibliotheca Vaticana, & Theatinorum, qui Romæ agunt. Illorum uſum acceptum fero Lucæ Holſtenio, viro ſummo, & nunquam non infra merita ſua laudando. Quid itaque ope iſtorum trium codicum præſtitum ſit, videbit is, qui operæ pretium duxerit editionem hanc cum altera, quam dixi, committere.

Neſcio autem, cur quidam opinati ſint, hanc epiſtolam non eſſe Barnabæ; cum tamen & Clemens, & Origenes, & alii, illam ei tribuant. Offenſi ſunt, credo, viri docti, quod hic loca quædam S. Scripturæ aliter explicentur, quam explicari debebant. Perſuaderi nequeunt, ſic potuiſſe ea capi à viro tantæ autoritatis, cujus toties ſacri libri meminerint, quique ſemper Pauli Apoſtoli comes fuerit individuus, & ipſe quoque unus è minoribus Apoſtolis. Sed quis à primis illis Chriſtianis omnigenam ſcientiam & doctrinam expoſtulet? quis illos non æque hallucinatos exiſtimet, atque eorum nepotes; præſertim in rebus nihil ad fidem pertinentibus? Nunquid & in epiſtola Clementis, quam nobis dedit vir maximus Patricius Iunius Bibliothecarius Regius (cui ego tantum debeo, ut plura ei debere non poſſim) ſimilia occurrunt? Quis enim bono animo concoquere poſſit fabellam illam, quam de Phœnice narrat, deque pluribus ultra Oceanum mundis? Non puto etiam quemquam velle admittere expoſitionem iſtam, ut linteum coccineum Raab meretricis, ſignum fuerit ſanguinis Chriſti, & alia quædam id genus, quæ non eſt hujus loci referre. Atqui tamen iſte Clemens, pari jure, atque Barnabas, dictus eſt Apoſtolus. Non debent itaque in hoc reprehendere, quod in altero excuſant. Notum eſt cuilibet, quam nimium myſtice & ſuperſtitioſe (pene etiam ineptè) primi illi Chriſtiani Scripturas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ras Sacras ſint interpretati. Si itaque & in hoc auctore quædam occurrant, quæ eruditis diſpliceant, dandum id potius moribus veterum Chriſtianorum, quam ut putetur ſcriptum eſſe ſuppoſititium. Sed neque hoc quemquam movere debet, quod Euſebius & Græci poſteriores, inter ἀπόκρυφα repoſuerint epiſtolam Barnabæ. Non enim hoc eo factum, quod dubitarent de auctore; ſed quod non probarent myſticas iſtas interpretationes multorum S. Scripturæ locorum. Eadem ratione & Clementis Alexandrini, & multa Origenis opera, inter apocrypha relata ſunt. Neque tamen unquam dubitatum fuit, quin genuina eſſent illa opera. Et certe, ſi omnia quæ aliquando inter apocrypha habita ſint rejicere velimus, rejicienda quoque eſſet D. Pauli ad Hebræos epiſtola, item Iudæ Apoſtoli epiſtola, & illa Clementis ad Corinthios. Quod quam abſurdum ſit, quis eſt qui non videat?

Alii ex ſtylo, & ſcriptionis genere, dixerunt, ſeſe deprehendere, epiſtolam hanc eſſe ſpuriam. De Ignatii epiſtolis idem adfirmabant. Sed nimium ſane acuti volunt videri, qui talia jactant. Non ita facile eſt ſpuria ſcripta à genuinis diſtinguere, quam ſit nativas gemmas dignoſcere ab adulterinis. Cum enim veri lapilli cum fictitiis committuntur & comparantur, tum ut plurimum fucus adparet: ita purpura ad purpuram dijudicatur: ita & in aliis mercibus fit. Sed quid eſt, unde iſti, qui negant, epiſtolas has eſſe Barnabæ, & Ignatii, iſtoc colligere potuerint? Nunquid alia eorum ſcripta viderunt? Non certe. Vnde ergo iis innotuit, quo ſtylo uſi ſint Barnabas, & Ignatius? At, inquiunt iſti, ſeſe nihilominus ſcire vera eſſe, quæ ſentiant. Si ita eſt, jam verbum non addam. Pergamus, & videamus, ecquid operæpretium fuerit ad hanc epiſtolam annotaſſe.

Ideo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Pag. 210. *Ideo fors & ego cogito diligere vos ſuper animam meam*] Proculdubio ſcriptum fuit, *Ideo* FRS *& ego cogito* &c. id eſt, FRATRES. Nam & alibi in hac epiſtola fratres alloquitur.

p. 214. *Oportet ergo de his tantibus multum ſcrutantes ſcribere*] Lege, *de his talibus*. Semel autem lectorem moneo, me non probare maximam partem lectionum Monachi illius Pariſienſis, quæ ille ad oram veteris hujus interpretationis adpoſuit. Si quid itaque occurrat, quod diſpliceat, ne id mihi vitio vertatur. Quamvis enim multa deleta ſint, plura tamen remanſerunt. Ita aliquanto poſt, *peribit* correxit pro *periet*; cum non hoc minus, quam alterum, in uſu fuerit ævo poſteriori. Ita & alibi, *interiet*, *exiet* : & *tranſiet*, etiam apud Tibullum.

p. 218. Τὸν λαὸν τ̃ κενὸν ἑτοιμάζων] Hactenus omnia in Græco deſunt. Quod ideo factum eſt, quoniam in autographo illo, unde exemplaria, quæ exſtant, profluxere, unum & alterum forſan folium defuit. Ita ut hoc modo principium hujus, & finis epiſtolæ Polycarpi ad Philippenſes, perierint, quæ ſemper in veteribus libris conjunguntur. Male autem in editione Pariſienſi verba quædam hic præfigebantur, quæ ad ſuperiora, id eſt ad epiſtolam Polycarpi, quæ in MSS præcedit, pertinebant.

Καὶ ὑπερηγάπησεν αὐτὸν] Olim ſcriptum fuit; καὶ ὅπερ ἠγάπησεν αὐτόν. Poſtea legit interpres; τότε ἢ τοὺς ἰδίους ἀποστόλους &c.

p. 223. Ὅτι πρῶτον τὸ παιδίον μέλιτι εἶτα γάλακτι ζωοποιεῖται]. In codicibus illis, quos vidi, non erat τὸ εἶτα. Itaque putavi debere reſcribi, μέλιτι, καὶ γάλακτι, uti quoque interpres legerat. Notus enim ex Clemente Alexandrino, & Tertulliano, mos ille veterũ Chriſtianorum, quo pueris recens baptizatis mel, eique lac miſtum, deguſtandum offerebant. Sed nunc alteram lectionem probo. Neque enim à Barnaba hoc loco tangi puto ritum iſtum, licet antiquiſſimum; ſed ſimpliciter

loqui

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

loqui de conſuetudine veterum, etiam ethnicorum, qui infantes recens natos primum melle, deinceps vero lacte nutriebant. Hinc eſt, quod Diomedes, ſive alius Grammaticus, in Scholiis ad Dionyſium Thracem, mel primum infantium cibum vocet. Sed & ex medicorum præſcripto fiebat, ut infantes, antequam uberibus nutricum admoverentur, per aliquot dies nutrirentur melle. Quamvis enim lac ſit omnium convenientiſſimum naturæ nutrimentum; ut quod natura ipſa non hominibus tantum', ſed & reliquis animalibus, primum cibum ordinarit: multæ tamen ſunt rationes, cur recens genitis mel ſit conducibilius, quam lac; præcipue vero puerperarum, quod primo craſſius & ſeroſius eſſe ſolet. Paulus περιοδευτής: Πρώτην τροφὴν εἰσφέρειν δεῖ τῷ νεογνεῖ παιδίῳ τοῦ μέλιτος· μετὰ δὲ, τοῦ γάλακτος διδόναι δὶς τῆς ἡμέρας, ἢ τρὶς τὸ πλεῖστον. ὅταν δὲ αὐτό τε προθύμως λαμβάνει, ἐλπίδας τε παρέχει ἐκπέψειν, τηνικαῦτα ἤδη καὶ σιτίον διδόναι μὴ ἐμπιπλάσαν. Ita lege ex veteri codice. Sed & Aëtius περὶ παιδοτροφίας idem jubet; niſi quod à melle non ſtatim ad lac tranſeat, ſed hydromeli interponat. Verba ejus ſunt: Δοτέον δὲ αὐτῷ πρὸ πάσης τροφῆς μέλι κάλλιστον ἀπηφρισμένον ἐκλείχειν, παραιτουμένους τὸ βούτυρον ὡς κακοστόμαχον. εἶτα χλιαρὸν ὑδρόμελι παρενστάζειν. εἶτα προαμέλξασα ἡ μήτηρ τῶν μασθῶν τὸ παχὺ, καὶ πυριάσας αὐτοὺς ὕδατι θερμῷ, διδότω τὸ γάλα τῷ βρέφει. Huic rei inſerviebat vaſculum quoddam ſive ollula (χυτρίδιον vocat Ariſtophanis ſcholiaſtes) in qua erat ſpongia, quam melle implebant, & ita offerebant infanti. Galenus tamen in libris ὑγιεινῶν ſtatim ad lac, & lavacra, tranſit, nulla, quod ſciam, mellis aut mulſi mentione facta.

Ἐπὶ φρύγανον τὸ λεγόμενον ῥαχινὴλ] Legendum ῥαχίη. Gloſſæ Herodoti: ῥηχίης φραγμοῦ, ἢ δέσμης τῶν φραγμῶν. Idem plane, quod ῥάχος ſive ῥῆχος. Vetus interpres reddidit, *rubum*. Sed ῥῆχος, ſive ῥηχίη, non magis rubum ſignificat, quam quodcunque aliud genus ſpinæ, unde ſepes fiant; uti p. 225.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

ſunt rhamnus, oxyacantha, paliurus, cynosbatus, &c. Operæpretium eſt itaque, ut videamus, de quo ſpinæ genere intelligendus ſit hic locus. Multi enim nimium quam curioſe, & ſollicite, inquiſiverunt in genus illud ſpinæ, unde corona Chriſti fuerit contexta. Nemo tamen aliquid certi, quod ſciam, adtulit. Vt ergo hoc melius ſciretur, repoſui βλαστοὺς ex illis, quos vidi codicibus; cum antea legeretur βάτους, quod locum hic habere non poteſt. Nemo ita fructum rubi appellat; ſed rubum ipſum. Heſychius; βάτινα ὁ τῆς ἀκάνθης καρπός. καλεῖται δὲ καὶ ἄβρωνα, καὶ μῶρα. Ita lege. Alii etiam βατίαν vocant ſpinæ hujus fructum, ſed nemo βάτον. Omnino itaque vera eſt lectio, quam repoſui. Male autem vetus interpres *fructus* vertit. Βλαστὸς enim eſt *germen*. Hinc adparet, falli eos, qui putarunt, ex vepribus, aut ex ſpina infrugifera, textam fuiſſe coronam Chriſti. Sed neque recte ſenſerunt illi, qui eam ex rhamno fuiſſe credunt. Argumenta quæ afferunt, qui loca ſancta luſtrarunt, ejus non ſunt generis, ut cuiquam debeant perſuadere. Nam utcunque verum fuerit, quod adfirmant, rhamnos ſeſe frequentes, rubos vero nullos, iis in locis vidiſſe; olim ita non fuit. Crebra eſt mentio ruborum in ſacris libris. Sed neque hoc eos juvat, quod rhamnum Itali quidam Spinam ſanctam vocent. Ita enim hanc dictam puto, quod amuletum eſſe contra veneficia credatur. Vnde eam Nicander ἀλεξιάρην, alius quidam ἀλεξίκακον, vocavit. Fuſius hoc ipſum docet vetus quidam poëta, qui agit de plantis ſacris, deoque alicui conſecratis. Eum accepi à viro maximo Leone Allatio, cujus humanitati plurima quoque alia debeo. Verſus adſcribam:

Ῥάμνον ἔχει Πανάκεια ἐν οἴκοισιν παναρίστην
φυομένην φραγμοῖσιν ἄκανθαν δὲ πετάλειαν.
Ὥρου δ' ἐστὶ φυτὸν τόδε. σύμπορον ἐστὶ βροτοῖσιν

Βαστάζειν

Βαστάζειν τότε ῥάμνον, ὅταν φθίνουσα σελήνη
Δέρκηται πάντεσσι βροτοῖς κατὰ μακρὸν ὄλυμπον
Κρημναμένη. δύναται γὰρ ἀποστρέψαι κακότητας
Φαρμακίδων τε κακῶν καὶ βάσκανα φῦλ' ἀνθρώπων.
Πρώτη γὰρ μακάρων γ' ἐξηγήσατο τῇδε φυλείᾳ
Παλλὰς Ἀθηναίη κούρη Διὸς αἰγιόχοιο,
Πάλλαντα κλείνασα μάχαις κρατερῇφι βίῃφι,
Τῆμος ὅτ' ἀθάνατοί τε θεοὶ, θνητοίτε γίγαντες,
Σύμβαλον εἰς ἔριδα κρατερὴν κάρτιστοι ἐόντες.
Πανδερκὴς δ' ἄρ' ἔπειτα θεὸς Νέμεσις πολύμορφος
Καὶ νηοὺς ἐκάθηρε θεῶν καὶ ἀγάλματα ῥάμνῳ.
Θρέμματα γουῶ, νῆας τε καλὸν φυτὸν ἐστὶ φορῆσαι.
Πρός τε πόνον κεφαλῆς, καὶ δαίμονας ἠδ' ἐπιπομπάς.
Πάντα γὰρ ἠδ' ἰάσαιτο βροτοφθόρου φάρμακα λυγρά.

Sed neque hic auctor, neque quiſquam veterum, quod ſciam, dixit, rhamnum fructum dulcem, aut germina edulia producere. Quod ſi quis illam quorundam opinionem ſequatur, qui putant, albam ſpinam eſſe eandem atque rhamnus; eædem manent difficultates. Forſan tamen intelligent non de frutice, ſed de herba; uti fecit Marcellus Empiricus, cap. XXIII: *Herba Salutaris, id eſt, ſpina alba, qua Chriſtus coronatus eſt, quæ velut uvam habet, lienem leviter in eodem loco perfricata ſanabit.* De eadem herba loquitur Plinius, cum ait, *albæ ſpinæ caulem pro pomo eſſe*; & alibi cum inquit, quod *ſpinæ albæ cauliculi inter oblectamenta quandoque gulæ condiantur.* Ita fere meliores libri. Hæc enim verba Plinii de herba eſſe intelligenda, docuit ὁ πανἐπιστήμων, in divino exercitationum opere, quidquid alii aut ante, aut poſtea, fuerint nugati. Vti igitur neque de rhamno, ita neque de alba ſpina ſive frutice, ſive herba, accipi poſſunt hæc Barnabæ verba. Ille enim nec germen, neque fructum edulem præſtat; altera vero eſt

 herba.

herba. Vtcunque autem fateamur, eandem plantam à veteribus non raro promiſcue vel herbam, vel fruticem, nuncupari: quis tamen adeo fuit fatuus, ut ſepes ex herba conſtruxerit? ῥάχος vero aliter, quam de frutice, unde ſepimentum fiat, intelligi non poteſt. Fruſtra eſt itaque Marcellus, & ſi qui eum ſequuntur. Fuere alii, qui alias excogitarunt ſpinas; uti acaciam, juncum marinum, uvam criſpinam: ſed eorum opiniones tanti non ſunt, ut mereantur confutari. Omnino verum eſſe puto, coronam Dominicam ex rubo fuiſſe còntextam. In illam enim omnia, quæ dixi, conveniunt. Neque obeſt, quod Pollux βάτον, & ῥάχον, tanquam diverſas nominet. Differunt enim ut genus, & ſpecies. Clemens Alexandrinus, ubi de hac corona loquitur, adſignat huic ſpinæ ςαφυλὴν, ſive uvam. Rubo eam ipſam adſignat Theophraſtus. Germina vero ruborum, id eſt, τοὺς βλαςοὺς τῶν βάτων, commendat etiam inter cibos Galenus περὶ τροφῶν δυνάμεως β'. Sed relinquamus ſpinas, in quibus ſatis jam diu hæſimus. Iſtud addam, illa de hirco emiſſario, quæ in Sacra Scriptura paucis memorantur, exſtare quoque apud Tertullianum libro contra Iudæos, & iiſdem pœne verbis III contra Marcionem: ac præterea in Iudæorum Misnajoth ſimilia de hoc hirco haberi. Vide tractatum Ioma cap. V, & VI, &c.

οὕτως μόνης τῆς ῥαχοῦς] Lege, ταύτης μόνης τῆς ῥάχου. Male alius aliter emendavit. Paulo poſt lege; καὶ ὅ, τι τὸ ἐπιτέθεατον ἐςεφανωμένον. Ita infra, ὅ, τι ἦ τὸ ἔργον ἐπὶ τὸ ξύλον. Quomodo particula ὅτι, & in hac epiſtola, & apud alios autores, ſæpiſſime accipitur. Male itaque viri docti hæc corrigunt.

p. 230. οὐ μὴ, φησὶ, κολληθήσῃ ἀνθρώποις] Repone ex Clemente, qui hæc citat; οὐ μὴ, φησὶ, κολληθήσῃ οὐδὲ ὁμοιωθήσῃ τοῖς ἀνθρώποις τοιούτοις. Sed & in ſequentibus variat Clemens. Vide eum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Καὶ κεκερμένοι τῷ θανάτῳ] In quibuſdam codicibus erat, p. 231. κεκρυμμένοι: ſed melior eſt lectio, quam dedimus; eamque vetus etiam confirmat interpres.

Τὸ γὰρ ζῶον τοῦτο τῷ στόματι κύει] Hæc non habentur in veteri p. 232. interprete. Sed cum apud illum præceſſerit; *non eris talis, qui audit iniquitatem, & loquitur immunditiam*; adparet, Barnabam non tantum hic egiſſe de partu muſtelæ, ſed etiam de ejus conceptione. Hoc itaque modo præcedentia conſtituenda videntur: Οὐ μὴ γὰρ, φησὶν, ὁμοιωθήσῃ τοῖς τοιούτοις, οἵους ἀκούομεν ἀκούειν ἀνομίαν, ποιοῦντας τῷ στόματι ἀκαθαρσίαν. Intelligit autem fellatores. Sed quid facias verbis ſequentibus; in quibus mera adparet balbuties, cum nihil in illis dicatur, quod non dictum ſit antea? Emendatiores forſan codices hoc nos aliquando docebunt. Quæ autem deinceps ſunt, ita corrige: Τὸ γὰρ ζῶον τοῦτο δι' ὤτων συλλαμβάνει, καὶ τῷ στόματι κύει. Muſtelam auribus concipere, & ore deinceps parere, notiſſima inter tonſores fabella. Illam tamen non videtur audiviſſe nuperus editor, qui occaſione ex hoc loco ſumta, verba Iſidori conatus eſt corrumpere. Ita enim apud illum legendum erat, *Falſo autem opinantur, qui dicunt, muſtelam aure concipere, ore effundere.* Hoc præceptum eodem modo enarrat Pſeudoariſteas.

Ὃ ἔλαβον διάσταλμα ῥήματος] Nuperus editor repoſuerat p. 233. διάγαλμα, quod ſane non intelligo. Et certe ne quidem eſt Græcum.

Ἀλλ' ἑαυτοῖς οἰκοδομήσουσι] Ita quidem libri. Sed quid hoc rogo, βάπτισμα ἑαυτοῖς οἰκοδομήσουσι; Lege itaque, οἰκονομήσουσι.

Ἀλλ' ὡσεὶ χνοῦς, ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος] Nihil huc facit lanugo. Scribe χοῦς. Pudet tam levia monere. p. 234.

Καὶ πότε ταῦτα συντελεσθήσεται] Quemadmodum Ignatius p. 236. ſuos habuit interpolatores, qui illum corruperint: ita neque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

deſuit, qui id ipſum quoque in Barnaba licere ſibi crediderit. In altero enim Romano codice hæc ſequebantur : καὶ ποτὲ ταῦτα τῶν ἡρώων ἐτύγχανε, τῶν τέκνων τοῦ Σήμ, καὶ αὐτὸς πρῶτος ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς γῆς. τῷ δὲ ἑπτακοσιοστῷ ἔτει τῆς τρίτης χιλιάδος ἐκτίσθη Βαβυλὼν ἡ μεγάλη, καὶ ἐβασίλευσεν ἐν αὐτῇ Νεμρὼθ, καὶ μετὰ ταῦτα ἐποίησαν ἑαυτοῖς υἱοὶ Χὰμ βασιλέα, οὗ τὸ ὄνομα Πούτιππος, καὶ τῷ ἑπτακοσιοστῷ ἐνενηκοστῷ ἐννάτῳ ἔτει τῆς γ' χιλιάδος, ἔτει δὲ τρίτῳ τῆς βασιλείας Νεμρὼθ, ἔπεμψεν ἄνδρας δυνατοὺς ἐκ τῶν υἱῶν Ἰαφὲθ σοφοὺς πάνυ τεχνίτας καὶ ἀρχιτέκτονας, καὶ κατῆλθον ἐπὶ τὴν ἑῴαν πρὸς Μονήτονα υἱὸν Νῶε, καὶ ᾠκοδόμησαν αὐτῷ πόλιν, καὶ ἐπωνόμασαν αὐτὴν Μονήτονα κατὰ τὴν προσηγορίαν αὐτοῦ. Sed hæc ſatis ad guſtum. Plures enim paginas nugis iſtis implerat impudentiſſimus iſte nebulo.

p. 236. Ἓν ἐφ' ἓν ὅπλον ἐν μέσῳ τῆς πηγῆς] Codices omnes ſcripti exhibebant, πήγμης. Vnde nuperus editor faciebat πήγματος. Quod locum hic habere non poteſt. Vera omnino eſt lectio πήγης. Πήγη vel πάγη, uti apud Heſychium, locum excelſum ſignificat. Sed hæc hactenus. Neque enim animus erat in Barnabam notas ſcribere. Et tamen, currente prœlo, hæc quoque paucula abſolvimus. Plura quidem ſupererant; ſed difficile eſt in eundem autorem bis notas ſcribere. Sufficit textum Græcum locis innumeris meliorem & auctiorem dediſſe, quam ſit nupera illa Pariſienſis. Tu vale lector, ſi quis unquam futurus ſis, & properanti ſi quæ exciderint, ignoſce.

F I N I S.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
145 D 2